

P. JOANNES MICHAEL CAVALIERI
COMENTARIOR: IN AUTHENTICA S.R.C. DECR.
PRIMUS AUCTOR.

R. P. JOANNIS MICHAELIS
CAVALIERI
BERGOMATIS

ORD. EREMIT. SANCTI AUGUSTINI CONGR. OBSERV. LOMB.

SACRÆ THEOLOGIÆ LECTORIS EMERITI

OPERA OMNIA
LITURGICA,
SEU
COMMENTARIA

In authentica Sacræ Rituum Congregationis Decreta ad Romanum præsertim Breviarium, Missale, & Rituale quomodolibet attinentia

QUINQUE TOMIS COMPREHENSA.

Opus novum, intentatum hactenus, ac Doctrinæ varietate contextum, omnibusque Ecclesiasticis apprime utile, quin necessarium,

IN HAC NOVISSIMA EDITIONE

Ab Auctore curis posthumis auctum, & perpetuo emendatum, atque integro Tomo ex manuscriptis ejus schedis nunc primum collecto locupletatum.

TOMUS PRIMUS.

BASSANI, MDCCLXXVIII.

SED PROSTANT
VENETIIS APUD REMONDINI.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

TYPOGRAPHUS
LECTORI HUMANISSIMO
S.

NTER Bergomates Scriptores, qui sane & magno numero sunt, & doctrinæ præstantia longe celeberrimi, P. Jo: Michaelem Cavalieri Augustinensis inclytæ familiæ decus non ultimum nemo est, qui nesciat, excellere. Qui vel cum illo consuetudinem inlere, vel etiam sunt eum aliquando alloquuti (hos inter docti fere omnes viri in illis urbibus commorantes, quas dum *Visitatoris* apud suos, ut ajunt, *generalis* munere fungeretur, necesse ipsi fuit adire) doctrinam in eo demirati sunt, morum sanctitati, prudentiæ, humanitati parem, summam scilicet, ac plane singularem. Verum extabit *monumentum ære perennius*, ut Horatii verbis utar, quod posteritati universæ tantam Joannis Michaelis doctrinam commendabit, insigne, inquam, illud in authentica S.C. Decreta Commentarium. Nimirum hoc uno factum est, ut Benedictus XIV. omnium quidem disciplinarum eruditione præstans, sacrorum tamen rituum multo scientissimus, eorumque amplificandæ doctrinæ studiosissimus, quemadmodum praclarissima illius volumina, institutæque tum Romæ apud Jesuitas in Gregoriano Lycæo, tum Conimbricæ apud Regulares Canonicos Liturgicæ Cathedræ testificantur, P. Cavalieri quum Romam adcessisset, adque ejus pedes advolveretur, omni officiorum genere sit prosequutus, illiusque eruditionem maximis laudibus prædicarit. Quod quum ipse mecum reputo, tantique Pontificis testimonium, ut decet, expendo, illud adfirmare non dubito, P. Jo: Michaelem nominis immortalitatem apud posteros consequunturum, nullamque ætatem Opus eximium, quod ipsi doctissimi Pontificis benevolentiam, æstimationemque conciliarit, silentio, atque oblivione obvoluturam. Utinam vero consilia sua perfecisset Vir doctus, & promissum a se commentarium in ea quoque Sacræ Cong. Decreta, quæ ad Missale spectant, scripto mandasset. Nihil certe in eo genere aut luculentius, aut absolutius a quoquam habuissemus. Verum apoplectico ictu perculsus, ac tandem morte interceptus (quod infelix, infaustumque certe fuit universæ litteratorum hominum Reipublicæ) fidem liberare non potuit. Id tamen feliciter vertit, quod & in edita pridem Bergomi volumina secundas curas, & in Missale schedas plurimas manuscriptas majoris operis rudimenta eruditissimo cuidam suæ Congregationis alumno, atque amico suo reliquerit. His enim omnibus ejusdem doctissimi viri humanitate uti mihi licuit ad novam hanc Cavalerianorum librorum editionem. Unum fortassis desiderare quis posset, ut editio isthæc ornatior prodiret. Fuit nuper vir eruditus, qui de rebus a celeberrimo Patre Cajetano Maria Meratio Clerico Regulari gestis commentarium ederet, & Cavalerium, quod in nonnullis Meratium accusarit, acriter sane insectaretur. Quamobrem e re esse videretur, ut accusationes istiusmodi apologia quapiam diluerentur. Atque id ego ipse optassem maxime. Verum quum Cavalerius ipse adversarii criminationes visus sit neglexisse, anne ego illas pluris facerem? Unam tamen non prætermisit. Questus fuerat Cavalerius Meratium referentem Decretum CLXXXVIII. hæc Decreti ejusdem verba omisisse: *etiam si de his diebus nulla sit facta specialis mentio in aliquibus officiorum concessionibus*. Respondit Meratii vindex, non fuisse cur illi ob eam rem litem Cavalerius intentaret, quod superflua essent ejusmodi verba. Habeto jam, quid Cavalerius ad ejus Decreti enarrationem (Tom. II. cap. XXIV. Decr. VII.) sua manu adscripserit. *Hactenus ad litteram veter Decreti expositio, nunc ad te, spudacten mi, qui talia verba in petitione absurde senties fuisse posita, propterea a Merato, tamquam superflua rite in Decreto omissa. Et absit sit jurgium inter nos, sed malo juvare intelligentiam tuam doctrina jam tradita planiori trituratione. Hujusmodi officiorum indulta alia sunt omnimode absoluta sine ulla temporum exceptione, alia vero, quæ quidem ali-*

quæ excludunt tempora, puta Adventum & Quadragesimam, sed non postea V. G. vigilias, & quatuor tempora, cum verba quibus constant Indulta, sint mensura extensionis officii concessi. Utique quis, nisi omnino bardus, umquam proponere potest dubium; num talia officia locum habere possint in iis diebus, seu temporibus, quæ in sui concessione expresse fuerunt excepta? Non sic est de Indultis, quæ cum nulla tempora excipiant, rite dubitari potest, num generaliter sint accipienda, cum lex generaliter loquens, generaliter sit intelligenda; an vero adhuc excipiendæ sint illæ feriæ, quæ sanctiores ob causas, in concessionibus hujusmodi officiorum excipi solent. Idipsum est de Indultis, quæ Adventum, & Quadragesimam V. G. dumtaxat excipiunt; hoc enim ipso dubitare quis facile potest, num item exceptas simul faciant memoratas ferias, de quibus fere eadem procedit exceptionis ratio, an vero magis locum habeat proloquium illud, exceptio facit regulam in contrarium pro casibus non exceptis. De hujusmodi Indultis, quæ vel nullam temporum exceptionem faciunt, vel solum aliquorum, non omnium, quorum petitio meminit, dubium modo procedit; Unde vide quemadmodum quadrent tam petitioni, quam responsioni, memorata verba, etiam si de festis diebus nulla &c. *Designant enim officia ejusmodi votiva non habere locum in memoratis feriis, quamvis eorum Indulta absolute, & sine ulla exceptione fuerint concepta, aut si cum exceptione fuerint concepta aliquorum ex assertis diebus, non tamen omnium. In re adeo notissima, nos pudet ulteriora addere.* Hæc ille, quod quidem apologiæ, quæ pro Cavalerio facillime posset ornari, specimen esse potest luculentissimum. Ceterum etsi Cavalerius Meratium vehementius fortasse quam par erat, acriusque redargueret, non tamen viri præstantissimi famæ invidisse credendus est. Dandum hoc tractatoribus, qui in eodem argumento versantur, ut in illorum, qui ante se scripsere, errata inquirant, illaque reprehendant, quemadmodum vel ipsius Merati exemplo posset demonstrari, qui Gavantum Virum sane spectatissimum non semel deserit, objurgatque. Hæc præfari debuisse me intellexi, ut & editionis meæ consilium proderem, nec plane nihil in Auctoris mei defensionem conscriberem. Id unum restat, ut conatus meos æqui bonique facias, Lector humanissime, meaque optimorum librorum in publicam utilitatem edendorum studia tua benevolentia sustentes.

DE

DEDICATIO AUCTORIS

PRIMÆ EDITIONI PRÆFIXA.

BEATISSIMO PATRI

BENEDICTO PAPÆ XIV.

F. JOANNES MICHAEL CAVALIERI.

IX Commentariorum Opus hoc meum aggredi meditabar, quod non mihi diu cogitandum, aut quærendum fuit, cuinam potissimum illud foret nuncupandum; id enim mihi cogitanti illico, & continuo unus occurrebat, cui nuncupationem omnibus de causis jure merito deberi intelligerem. Si tamen oblationis tenuitatem, operisque exilitatem, quæ supremo tuæ gloriæ solio se sistere debebat, recogitabam, quasi me hæc nimiæ audaciæ insimularet, a proposito absterrebat adeo, ut quod in pignus obsequii offerebam, magis in culpam arrogantiæ, quam in argumentum venerationis vertendum fore arbitrarer; & licet magnitudo Clementiæ tuæ, quam parva etiam munera ex instituto despectui non habere optime noveram, me satis opportune erigeret; consequi tamen haud poterat, ut verecundiæ, & timoris respectu posthabito impulsui obsequii mei obtemperarem, omnemque a me dubitationem abigerem. Cum ecce idipsum, quod me morabatur, hæsitationem omnem repente excussit, cui litas ipsa scilicet operis, cui nonnisi per inscriptionem, ac præsidium nominis tui pretium plurimum fieri posse, & decus existimavi, quemadmodum per Numinum imagines in saxo, licet rudi, insculptas venerabile hoc redditur, ac divino usque dignum honore. Maximas hic in tuas laudes mea profecto excurrere deberet oratio, at si eas auderem attingere, cursim, raptimque expositas temerarem potius, quam augerem; qui enim ego possem unquam illas dicendo complecti, quæ & numero orationis brevitatem, & magnitudine audientium fidem longe nimis excederent? Ab iis ergo sermonem abstineo, præsertim quia & luce sua fulgent satis, & in omnium ore versantur, nec quisquam est rerum adeo imperitus, quem nominis tui gloria in tuæ admirationem virtutis non evexerit; quinimmo hostes ipsi, hostes, inquam, catholici nominis id satis superque testatum fecere, quum insigni, licet meritis tuis adhuc longe impari, elogio libros quosdam tuo, dum adhuc in minoribus esses, præstantissimo inscribendos putarunt nomini; quæ autem major laus, quam quæ ab hostium ore comparatur? Equidem unus es ille, cujus felicem res arduæ, & variæ, gravissimæque curæ vix exercent, non implent mentem, dignus propterea, cui supremi Pontificatus cura fuerit demandata. Quod si divino (ut vulgo dictus fuit) licuit scribere Platoni, tunc orbem terrarum beatum futurum, cum aut Sapientes regnare, aut Reges sapere cœpissent, qualis modo sit, & sit futura, jam habet Ecclesia, quæ tam sapienti a Christo misericorditer commissa est Moderatori, qui Summis Præsidibus ejus, & Antecessoribus suis, etiam Leoni, & Gregorio Magnis, forsitan haud habet, quod invideat. Tu inter omnes sane spectabilis, qui celeberrima Majorum tuorum exempla abunde exhauris, ornamenta congesta tenes, cunctisque adeo præfulges eximioribus dotibus, quarum singulæ maximum valent efficere, ut jurgium magnum sit, num eædem te ornent, an magis a te ornentur. Sed quid plura? Adhuc enim præterire præstat potiora tuæ magnitudinis argumenta, ne cum licet sis gravissimis Pontificatus Summi curis distentus, adhuc non cesses præscriptis intra debitas morum

metas universum continere orbem, doctrinis, & verbo pascere gregem, nec dedigneris paupsribus præsto esse æque ac locupletibus, & semper publicæ inspiciat tua mens augusta saluti, te longiori sermone morans communia commoda frangam. Lubens itaque prætereo, quæ Anconæ, quæ Bononiæ, dum iis præesses Ecclesiis, tanta cum laude gessisti, & quæ nunc mirifice præstas, dum in Petri Cathedra sedes, solumque brevi sermone complectar, quæ me de Patrono deligendo cogitantem, quocumque verterem me, ad te tandem reverti, tandem in te uno conquiescere pepulisse dicebam. A felicissimo præsidio, quod litteraria respublica in te experitur, potissimam hujusce nuncupationis causam proficisci quis facile credat; a tibi enim naturaliter indita in litteras propensione habes, ut litterarum promoveas studia, ab exemplo tuo, ut otia deleas, virtutem provehas, ad hanc renitentiores accendas, & promptiores confirmes, & foveas, & ab enimia virtute, ut gaudeas litteris, ac Litteratis esse patrocinio. Ast qui sum ego, qui talia audeam; ut inter scientiarum cultores, ac litteratorum numerer turbam? Magis memoria, quæ meo perennis heret cordi, tuæ summæ benignitasis, quæ jam me, licet nullis apud te suffultum meritis, Bononiæ cum essem occasione Comitiorum generalium Congregationis meæ, promptitudine beneficientiæ prosequi dignata est, nec dissimili voluntate, hoc qualecumque munus grati animi monimentum ad te mittere dicenda foret. Verum potiora totus meus Eremitarum Ordo mihi exhibet grati animi argumenta; ex inclyta enim stirpe tua prodiit Messina mulier illa Deo devota, quæ Monasterium quoddam Monialium sub titulo S. Augustini Bononiæ jampridem fundatum, sed vetustate collabens, exesum, & majori ex parte dirutum, anno 1324. proprio ære latius, & magnificentius reparavit, & fabricis auxit, quod postea una cum decem & novem sociis ingressa miræ pietatis operibus, & exemplis illustravit. Nec silentio proculdubio præteriri valet hujus ex fratre neptis Beata Imelda, quæ in Monasterio Sanctæ Mariæ Magdalenæ tunc temporis Augustiniani Instituti, cum supra modum vehementer angeretur, & in sancto desiderio languesceret participandi, sicut reliquæ Sorores, de Dominica Mensa, a qua ob immaturam arcebatur ætatem, quodam die pro gratia eniuius Deum deprecans, & in extasim rapta vidit Hostiam sacrosanctam divinis splendoribus circumdatam, per aerem super Altare volitantem, quæ cum super patenam a Sacerdote suppositam se recepisset, divino illo cibo refecta fuit ancilla Christi, quæ præ gaudio, & amore confecta cælesti suo Sponso tradidit animam, qui sibi tantopere gratificatus fuerat. Te itidem Mecænatem Operis expetebat argumentum, sacros complectens ritus, & Ecclesiasticas sanctiones, quarum institutum vergit ad studium pietatis promovendum; ad divinas, & Sanctorum laudes referendas, & ne divina officia a recta deflectant methodo, & regula, juxta quam sancte præscripta sunt celebrari; quanti autem id faciendum sit, non est, quod immorer demonstrare, cum omnibus compertum sit, qui Summorum Pontificum & Conciliorum iterata Decreta, vel sedulam advertunt curam, ac sollicitudinem, quibus in id incubuere. Absimile tuum haud fuisse studium, munera, quæ olim sapienter obiisti, pretiosa volumina a te mira cum eruditione elucubrata, quorum saltem plurima non valde dissimile habent institutum, & summus zelus, & vigilantia, quibus Anconitanæ, & Bononiensi præfuisti Ecclesiis, quarum hanc mirificis illis Notificationibus nunquam desinebas imbuere, abunde utique ostendunt; quibus si addantur, quæ nunc in idipsum indesinenter præstas, quis inficiabitur, quod tibi uni opus hoc meum debeatur? Adhuc alteram, forsan potissimam, nuncupationis lubet adjicere causam; cum enim quamplurima, quæ præsens tenet opus, ex uberrimo, & nitidissimo fonte admirabilis doctrinæ tuæ in æterna dignis laude a te voluminibus exaratæ, fuerint hausta, aut confirmata, vel tuæ præstanti auctoritate sapientiæ roborata, dum volumen istud se tibi sistit, nonnisi suum recognoscit Auctorem, & cum sit quodammodo juris tui, non aliud, quam præclarissimum nomen tuum in fronte præferre debebat. Quæ cum ita sint, dum præsens opus tibi devoveo, nonnisi tuum tibi offero, quod tamen, quia per meas transiit manus, præstantissimo tuo indiget præsidio, nec plurimam sibi vindicare valet æstimationem, nisi tua Apostolica accedat Benedictio, quam pedibus Sanctissimis tuis obvolutus humillime imploro.

PRÆ

PRÆFATIO AUCTORIS

PRIMÆ EDITIONI PRÆMISSA.

Actabunda forsitan videbuntur verba illa: *Opus novum, hactenus intentatum, ac Doctrinæ varietate contextum &c.*, quorum inscriptione veluti superbientia prodeunt Commentaria hæc nostra. Ast non est, rationem facito nobis, quod iisdem succenseas, modo vera ea sint. Scripsere quidem de Ecclesiasticis Ritibus, ac Sacris Cæremoniis, & non minus diserta, quam varia undequaque eruditione scatentia Commentaria edidere in Rubricas Breviarii, Missalis, & Ritualis Romani Antiquiores plurimi, Recentiores non pauci, fere omnes profecto celeberrimi, & laudatissimi viri, quorum adeo ingens usque excrevit numerus, cæteroqui cuique notissimus, ut eorumdem catalogum hic attexere omnino supervacaneum arbitremur. Inter hos, verbo absit injuria, & invidia, principem tenent locum Bartholomæus Gavantus, ac ejusdem fidelissimus assecla Cajetanus Maria Merati, qui novissimis hisce temporibus ejusdem Gavanti Commentaria novis observationibus, & additionibus auxit, concinne locupletavit, atque egregie illustravit. Parem, ni superiorem mavis, Carolo Guyeto locum nos denegare non possumus; qui in sua Heortologia admodum erudita, ac accurata merhodo de Festis propriis prolixum tractatum instituit. Sua nec carent laude nuperrima Commentaria, quæ Baruffaldus in Rituale perbelle digessit.

Scripsere quidem de Sacris Ritibus formose hi omnes; aliique plurimi non inferioris notæ præstantissimi viri, & pro opportunitate dictis suis Decreta Sacrorum Rituum Congregationis accommodarunt, expenderunt, & affabre explanarunt; nemo tamen, quem sciamus, præfata Decreta ex professo exponendi usquemodo provinciam suscepit, nemo declarandi, quæ sit eorumdem mens, vis, ac facultas, suum fecit institutum; nemo proferendi eorumdem, quæ ex se alioquin satis uberem sibi vindicant venerationem, ac mutum obsequium, rationes validas, fortiaque argumenta, quibus innixa immota stant, atque inconcussa consistunt, curam assumpsit; nemo ea conciliandi, ampliandi, & limitandi, quantum ipsorum Decretorum verba, mens, rationes, & argumenta, ac ferunt Decreta alia, & quod majoris hac in re momenti est, nemo ea a quibuscumque, quæ in contrarium facere posse videntur, liquido vindicandi, suum voluit esse studium; nemo denique sui muneris fecit ea usque ad minimum apicem quoties necessitas, aut utilitas ulla exposcit, studiose rimandi, ac ita minutatim triturandi, ut admodum ponderatarum Sanctionum Eminentissimorum illorum Patrum, qui Sacrorum Rituum venerabilem conflant consessum, perquam nitida, & undique deliciosa appareat siligo. Vix ullus item est, qui Decretorum argumenta, atque materias, in quibus lata sunt, plenius discutiat, difficultates, ac dubia cuncta promoveat, solvat, ac dirimat, & via, atque scholastica methodo in iisdem tradendis procedat, cuique pro ratione ut plurimum sola non stet auctoritas. Nos uni id in nostras arrogavimus partes, nostra voluimus esse studia, nostramque provinciam. Non desunt demum utique, qui memoratæ Congregationis Decreta in parva volumina restricta, ac in unum collecta, in lucem edi curarunt; verum liceat nobis citra injuriam hujusmodi verba pronunciare: Sunt hi proletarii consarcinatores, qui & si quid nonnunquam pro majori rerum elucidatione de suo addere ausi sunt, aut annotationes facere, dirimitu difficilis adhuc lis pendet, an Decretorum nitorem conspurcarint magis, vel illustrarint.

Nos tamen, qui hujusmodi tentavimus agere, profecto fallimur, si non sit, qui nosmet de temeritate insimulet, quasi nostras pervaserimus, & alienas invaserimus partes, acriterque criminetur, quod quæ alieni sunt juris, ac fori, præsumserimus usurpare, ea ducti vulgata regula, quod *ejus est interpretari, cujus est condere*. Interpretationis tamen duplex species est, *necessaria* una, quam appellat *auctoritativam* Card. Jacob. *in tract. de Concil. cap. 16.*, & est, quæ a Principe ut Principe, vel a Legislatore ut tali emanat; *non necessaria* altera, sed *probabilis tantum*, quam nonnulli *doctrinalem* nuncupant, sicut est interpretatio Glossarum, & Magistrorum. Prima habet vim legis, & facit jus, eique stare quilibet adstringitur, & certum est, quod hæc solum debet, & potest procedere, unde jus ipsum prodiit. Secunda vim legis non habet, nec parendi inducit necessitatem, sed tantum probalitatem facit, & a Magistris non fit auctoritative, cum nemo sit adstrictus stare verbis Magistri, *l. 2. c. de Profess. lib. 10. gloss. in l. 1. in ver. Jusque, de legib.* Hujusmodi interpretationis circumscripta Principis reservatione, seu prohibitione Lectores, & Magistri facultatem habent edendi, *Cap. 1. vers. At vero, & ibi glos. in vers. Magistrorum de Decim. l. 1. ff. de orig. jur. l. negotium ibi, Ita accepi, ubi glos. exponit, idest a Præceptoribus, ff. de privil. Cred. l. 1. & ibi glos. si cert. pet. & habetur in proœm. Decret. Sixti, & Clem.* hinc inter alias qualitates, quas habere debent Lectores, jura recensent *interpretandi* subtilitatem, ut *in l. un. c. de Profess. qui in verb. Constantin. lib. 12. & notat Abbas in c. 1. num. 5. de Magistr.* quapropter mos est in publicis Universitatibus, ut in Doctoratu conferatur auctoritas, seu licentia legendi, & *interpretandi*. Et revera Sacræ ipsæ Paginæ quot interpretes, quot glossatores non habuere? Quot probabiles glossatorum interpretationes Constitutiones Apostolicæ? Quot commentaria, annotationes, expositiones non subiit Corpus ipsum Juris utriusque, Civilis, atque Canonici?

Cum jussu Pontificio miris elucubratus fuisset laboribus septimus Liber Decretalium, & jam typis excusus, & propediem esset publicandus, eo quod gravis difficultas emersit, quod cum Decreta fere omnia Concilii Tridentini, quorum interpretatio Sedi Apostolicæ reservata fuerat a Pio IV. 7. Kalend. Febr. 1564. in sua Constit. *Benedictus Deus*, in eo inserta forent, si in Corpus Juris Canonici redacta venirent, jam negandum non erat, quin Jurisperitis liceret eis applieare glossas, & commentarios, quemadmodum in præcedentibus compilationibus jam præstitum fuerat; & hanc unam ob causam substitit dicti voluminis publicatio. Cum itaque nullam sit reperire sibi factam reservationem, aut inhibitionem interpretationis Decretorum Sacræ Rituum Congregationis, quis dicet, nos extra septa, & metas egredi, alienamque jurisdictionem invadere, dum doctrinales dumtaxat hasce nostras, & nullo pacto auctoritativas, quales volumus, & fatemur esse, interpretationes in memorata egimus Decreta?

Quæ cum reipsa ita sint, & esse velimus, ultro fatemur, quod hæc nostra Commentaria nihil habent

ELENCHUS CAPITUM,

Et Argumentorum.

IN-

INDEX DECRETORUM

Servato ordine, quo a nobis per Capita distributa sunt, & fiunt exposita, prout monuimus in Præfatione ad Tomum secundum.

Numerus Paginam notat.

Decr. Missalis n. 264. Ejusdem etiam meminit idem Meratus *sect. 1. cap. 5. tit. 2. n. 4.* Et habetur apud nos ex Regestis decerptum. 112

52. Episcopus non potest statuere diem Dominicam ad celebrandum Festum alicujus Sancti Martyris, de quo asservatur Reliquia insignis in aliqua Ecclesia. S. R. C. 23. Junii 1662. *in una dubior.* ex Merato in Indice Decr. Brev. n. 82. 114

53. De aliquo Sancto Martyre, de quo asservatur Reliquia insignis in aliqua Ecclesia, celebrari non debet officium & Missa in ipsa die sui martyrii, nisi Reliquia sit de Sancto scripto in Martyrologio Romano, & nisi constet de identitate Reliquiæ ejusdem Sancti. S. R. C. 3. Junii 1662. *in una dubior.* ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 82. 115

54. Officia Sanctorum ratione Corporis, seu insignis Reliquiæ recitanda, intelligi debent de Sanctis dumtaxat in Martyrologio Romano descriptis, & dummodo constet de identitate Corporis, seu Reliquiæ insignis illiusmet Sancti, qui reperitus in Martyrologio Romano descriptus. De ceteris autem Sanctis in prædicto Martyrologio non descriptis, aut quibus a Sancta Sede non fuerit specialiter concessum, officia recitari, & Missæ celebrari non debent, non obstante, quod ipsorum Corpora; vel insignes Reliquiæ in Ecclesiis asserventur: Quibus tamen ab Ordinariis locorum approbatis, debita Fidelium veneratio (prout hactenus servatum est) exhibeatur, sed absque Officio, & Missa, sub pœnis de non satisfaciendo præcepto recitandi officium aliisque in Constitutione Beati Pii V. contentis. S. R. C. 11. Aug. 1691. *in Decreto Generali approbante Innoc. XII.* ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 165. 118

55. Consuetudo triginta annorum non habet vim ad hoc, ut continuari possit recitatio officii de aliquo Sancto in Ecclesia in qua asservatur ejus Corpus, nisi doceatur, an sit descriptus in Martyrologio, & de ejus identitate constet. S. R. C. 5. Julii 1698. *in Collen.* ex Merato in Indice Decret. Brev. num. 199. 120

56. Episcopus Ripanus Sacræ Congregationi Rituum exponit, asservari in Parochiali Ecclesia Castri Sancti Benedicti Corpus cujusdam Sancti Benedicti martyris, & in ejus honorem ab immemorabili tempore celebratum fuisse Sacrificium Missæ, & recitatum Officium de communi; ast cum obstare videatur Decretum Sacræ Congregationis editum die 11. Augusti 1691., quærit, an id in posterum permittere debeat. Et eadem Sacra Congregatio censuit, nihil esse innovandum, & ratione immemorabilis temporis permittendam esse continuationem recitationis Officii, & celebrationis Missæ de communi unius Martyris. S. R. C. apud Eminentiss. Lambertini, nunc Pontificem Maximum *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. par. 2. cap. 17. num. 29.* ex quo nos illud transcripsimus. *ibid.*

57. Dedecet, quod Sacra Corpora, & Reliquiæ Sanctorum Martyrum, quorum Zelotypus est Christus, & specialiter insignes, collocentur, & conserventur in Domibus privatis, & apud Laicos, cum sint custodiendæ, & adorandæ religiose in Ecclesiis. In Alma Urbe non conceduntur Corpora integra, nec Reliquiæ insignes, nisi petentes deferant Litteras Ordinarii Loci, a quo exponatur qualitas Ecclesiarum, in quibus debent collocari, & decenter custodiri: excipiuntur tamen ab hac prohibitione magni Principes, & conspicui Ecclesiæ Prælati, & ne pietas aliorum Fidelium hisce omnino privetur sacris Thesauris, eis conceduntur Reliquiæ minus insignes. Clemens XI. 19. Februarii 1704. *in ejus Bull. particul.* ex Merato in Indice Decret. Missalis num. 582. 122

58. Nullo modo probatur Sacræ Congregationi, ut sancta Corpora reponantur in Arca Crystallina, exponenda super Altare, quemadmodum scribitur Patres Cappuccinos intendere, cum id a ritu, & usu Ecclesiæ alienum sit, quæ solet Sanctorum Corpora tenere sub terra, vel intra Altaria, supra quæ tremendum Sacrificium offertur. Proinde faciendum erit pulchrum Altare marmoreum, intra quod prius rite consecratum sacra Corpora reponantur sic, ut illa collocentur distinctim intra tres Arculas plumbeas, sin vero aliter videatur, intra unam, separatim tamen per intervalla. Ipsa autem involvantur sericis pannis coloris convenientis ordini eorum, puta Confessorum, vel Martyrum; atque intra eamdem capsam, seu capsas ponatur lamina ænea cum litteris bene sculptis continens Sanctorum nomina, & tempus, quo isthic fuerunt collocati, ac notitiam loci, ex quo translati fuerunt. Facienda præterea erit Tabula marmorea, vel ænea, & loco Ecclesiæ conspicuo affigenda, per quam constet, intra ejusmodi Altare esse Corpus, vel Corpora ejusdem Sancti, vel Sanctorum, qui illuc transferrentur; addito expresse id factum de licentia suæ Sanctitatis. Poterunt autem per Patres aliquæ Reliquiarum non admodum grandes reservari, ut hierothecis decentibus inclusæ in eorumdem Sanctorum Festis, aliisque Solemnitatibus Populo supra Altare venerandæ exponantur. *Ita responsum fuit nomine Sacræ Congregationis Rituum a Cardinali Rusticuccio anno 1592. cuidam petitioni apud eamdem Congregationem facta a Patribus Cappuccinis Civitatis Neapolitanæ.* Ex Eminentiss. Lambertini, nunc Benedicto XIV. *de Canoniz. lib. 4. par. 2. cap. 25. num. 3.* 124

59. Quando exponuntur sacræ Raliquiæ, ultra lampadem debent continuo super Altare ardere duo saltem lumina, alias non exponantur. S. R. C. 22. Jan. 1761. *in una Camaldulensium Montis Coronæ*; ex Merato in Indice Decr. Missalis num. 554. 126

60. Festum sacrarum Reliquiarum, quæ asservantur in Ecclesiis Ordinis Benedictini, celebrandum est ab ipsis Monachis de præcepto, & quidem die 30. Octobris. S. R. C. 23. Junii 1736. *in Einsidlen.* ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 328. 128

61. Quando Vigilia Omnium Sanctorum venit in Dominica, & consequenter anticipanda est in Sabbato, quod tunc erit dies 30. Octobris, in qua a Patribus Benedictinis celebratur festum sacrarum Reliquiarum totius Ordinis, tunc a prædictis Monachis facienda est commemoratio tantum de Vigilia Omnium Sanctorum. S. R. C. 5. Maii 1736. *in Einsid.* ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 303. 130

62. In Ecclesia SS. Nazarii, & Celsi transferendum est Festum SS. Victoris & Innocentii in primam diem non impeditam (post Festum SS. Nazarii, & Celsi) sub ritu semiduplici, sed cum Evangelio, & Oratione eorumdem, in qua omittuntur Socii. S. R. C. 12. Febr. 1633. *in Mediolan.* ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 74. 131

63. Oratio, quæ dicitur in Festo SS. Fabiani, & Sebastiani, non est alteranda, ita ut de S. Sebastiano tantum recitetur, etiam in propria Ecclesia, eidem dicata. S. R. C. 9. Sept. 1603. *in Egitanien.* ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 12. 133

64. Cum S. Januarius fuerit declaratus a Sacra Rituum Congregatione Patronus Principalis Regni Neapolitani, hinc die festo dicti Sancti debet in eodem Regno fieri officium sub ritu duplici cum octava, sed de S. Januario tantum, non vero de Sociis ejusdem, quorum officium transfertur ad primam diem non impeditam. S. R. C. 12. Julii 1664. *in Monopolitana*; ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 86. *ibid.*

65. Festum SS. Fabiani, & Sebastiani una simul celebratur in illis locis, in quibus S. Sebastianus est Patronus minus Principalis. Ita declaravit S. R. C. referente Eminentissimo D. Cardinale Colloredo die 22. Nov. 1698. *in Cremen.* ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 210. 134

66. Consuevit Clerus Sacri Ordinis Hierosolymitani hactenus celebrare sub ritu duplici majori Festum S. Sebastiani martyris Patroni prædicti Ordinis, & Titularis Cappellæ Linguæ Alverniæ, erectæ in Ecclesia majori sub titulo S. Joannis Baptistæ, ejusdem Ordinis, translato in primam diem non impeditam festo S. Fabiani Papæ, & Martyris sub ritu semiduplici, & quia, ut asseritur, emanavit Decretum S. R. C. usque de die 22. Novemb. 1698. quo declaratum est, quod festum S. Fabiani non transferatur, sed celebretur una cum S. Sebastiano, ideo humiliter postulat, ut possit solitum servare, non obstante dicto Decreto, aliisque rationibus. Et resolutum fuit, quod servari debeat Decretum emanatum die 22. Novemb. 1698. Ita S. R. C. 16. Sept. 1730. *in una Ordinis Hierosolymitani, seu Meliten.* ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 273. 135

67. In Ecclesia S. Mariæ in Portico, ubi asservatur Brachium S. Marcelliani tantum (occurrentis die 18. Junii) faciendum est officium etiam de S. Marco sub ritu duplici minori de communi plurimorum Martyrum. S. R. C. 7. August. 1757. *in una Urbis*; ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 259. *ibid.*

68. Habetur in aliquibus Ecclesiis Reliquia insignis alicujus Sancti, qui cum Socio est in corpore Breviarii, & uterque habent festi simplicis ritum, veluti contingit in festo SS. Gervasii, & Protasii, quorum duæ lectiones vitam, amborumque mortem enarrant; in quo casu, si lectiones disjungi commode possunt, legenda est illa de Sancto, cujus fit officium duplex propter Reliquiam insignem, in secundo nocturno, & hæc erit quarta lectio. Quinta, & sexta sumendæ sunt de communi, altera vero lectio disjuncta poni poterit pro nona lectione in tertio nocturno tamquam de Sancto simplici, de quo fieri debet etiam commemoratio ad Laudes. Si vero non possint commode disjungi, utraque ponenda est in secundo nocturno pro quarta, & quinta lectione, & sexta legenda est de communi; & in hoc casu lectio nona pro simplici repetenda non est; fieri tamen debet de eo commemoratio. S. R. C. 16. Jan. 1667. *in Hispalen.* ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 100. 136

69. Officia Sanctorum, quæ de Mense Decembris aliquando supersunt, transferri possunt, & fieri in prima die non impedita sequentis anni. S. R. C. 7. Decemb. 1680. *in una Canonic. Regul. Lateran.* & 27. Aprilis 1697. *in Florentina*; ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 108. 139.

70. Cum sæpe contingat aliqua officia unius anni non posse in eodem celebrari, licet anno proxime sequenti ea persolvi. S. R. C. 27. Septemb. 1698. *in una Ordinis Cappucc.* ex Merato in Indice. Decr. Brev. num. 207. 140

71. Sancti, qui in fine anni supersunt, non sunt transferendi ad annum sequentem, sed quoties toto anni decursu de illis celebrari non valeat, tunc in illo anno diebus eorum propriis considerandi sunt tamquam simplices, faciendo illorum commemorationem, ut fit in semiduplicibus cum nona lectione ad matutinum composita ex omnibus eorum lectionibus propriis secundi nocturni. S. R. C. 26. Nov. 1735. *in Hispalen.* ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 282. *ibid.*

72. Ex parte Cleri Ecclesiæ Toletanæ quæsitum fuit, an stantibus Decretis de non addendo, mutando, vel retrahendo, in Breviario Romano; necnon Decretis officiorum noviter

appo-

die 28. Januarii; ne Festum SS. Nominis Jesu, quod celebratur Dominica 2. post Epiphaniam, aliquando occurrat in eadem Dominica, quæ est Septuagesimæ, ideoque ne illud festum celebretur intra Quadragesimam (quod non conveniret) erit relinquenda vacua dies 28. Januarii, in qua id tunc erit transferendum. Quando autem agetur Festum S. Agnetis secundo, fiet de eo commemoratio tamquam de simplici, nullo habito respectu, quod festum ejusdem solemne prius non fuerit celebratum. S. R. C. 5. Maji 1736. *in Einsidlen.* ex Merato in Indice Decretorum Breviarii nu. 286. *ibid.*

93. Ubi celebratur festum S. Barbaræ sub ritu duplici, etiamsi sine speciali solemnitate, fiet de illa officium; assignando aliam fixam, & perpetuam diem S. Petro Chrysologo. S. R. C. 5. Maji 1736. *in Einsidlen.* ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 288. 180

94. Officium particulare alicujus Diœcesis, vel Religionis, quod occurrit die 25. Februarii, est transferendum in Anno Bissextili ad primam diem non impeditam officio novem lectionum (nisi esset Festum Tituli, seu Patroni Ecclesiæ) ut fiat officium S. Matthiæ Apostoli. S. R. C. 7. Decemb. 1680. *in una Canon. Regul.* ex Merato in Indice Decret. Brev. nu. 112. 184

95. Quæsitum fuit, an cum ex Decreto S. R. C. emanato 2. Julii 1681. dicenda sit Antiphona Beatissimæ Verginis: *Ave Regina Cælorum*, cum vers. *Dignare me* &c. in fine Completorii secundæ diei Februarii, licet transferatur officium Purificationis; dici debeat in suffragiis (quando fit de officio semiduplici, vel simplici &c.) vers. *Ora pro nobis Sancta Dei Genetrix* cum Oratione *Concede nos famulos* &c.? Et in Missa secunda Oratio *A cunctis*, tertia ad libitum? Et S. R. C. affirmative respondit 14. Februarii 1709. *in una Ord. Cappucin. Galliæ ad 1. dub.* ex Merato in Indice Decret. Brev. num. 228. 185

96. Festum Inventionis S. Crucis cadens in Dominicam, in qua celebratur Festum Dedicationis Ecclesiæ, non potest transferri in diem immediate sequentem, si hæc sit festo duplici, vel semiduplici impedita, sed debet reponi prima die non impedita. Ita S. R. C. 23. Junii 1736. *in Einsidlen.* ex Merato in Indice Decret. Brev. n. 326. 187

97. Dies natalitii, ii omnes habendi sunt, qui licet vere non sint dies obitus, tamen ex Decreto Apostolico assignati sunt festivitati alicujus Sancti veluti fixi, & veluti propria eorum sedes. S. R. C. 28. Novembris 1682. *in Neapolitana*; ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 130. 188

98. Cum SS. D. N. Innocentius Papa XI. per universam Ecclesiam celebrari præceperit Festum SS. Nominis Beatissimæ Mariæ Virginis Dominica infra octavam Nativitatis ejusdem Virginis Mariæ cum Officio, & Missa propria, sub ritu duplici majoris: Quod festum jam ante ex Indulto Apostolico nonnullis in locis cum Indulgentiis pro Christifidelibus Missæ solemni interessentibus die 17. Septemb. celebrabatur cum Officio, & Missa propriis: Institum fuit a Sacra Rituum Congregatione declarari: Primo: *An cessare debeat in dictis locis tam officium proprium, quam festum SS. Nominis Mariæ jam antea a Sede Apostolica approbatum, ita ut idem festum dicta die 17. Septembris cum dicto Officio, & Missa propriis non possit amplius celebrari:* Secundo: *An dicta Indulgentia etiam censeantur cessare, an vero intelligantur translata ad dictam Dominicam infra octavam B. Mariæ Virginis?* Tertio: *An dictum Officium, & Missa pro dictis locis, aut Ordinibus Regularibus possint amplius reimprimi, ac illo posthac possint iidem uti?* Sacra Congregatio respondit ad dicta dubia, ut infra: Ad primum: *Cessare debere*. Ad secundum: *Indulgentias pariter cessare pro illa die; & pro translatione supplicandum esse Sanctissimo*. Ad tertium. *Non licere*; & ita decrevit, & servari mandavit die 17. Junii 1684. *Ita habetur in Bullario Romano novissimæ Edit. tom. 7. post Constit. 16. Innoc. XI.* 190

99. Omnes, nempe quicumque etiam Regulares tenentur de præcepto celebrare festum B. M. V. de Monte Carmelo die fixo 16. Julii, & servare Decretum emanatum 24. Septembris 1726. S. R. C. 23. Junii 1736. *in Einsidlen.* ex Merato in Indice Decr. Brev. n. 267. & 330. *ibid.*

100. Monialibus SS. Corporis Christi Civitatis Bononiæ Sacræ Rituum Congregationi humillime supplicantibus, ut benigne declarare dignaretur, *An ipsis liceat in posterum die 14. Januarii officium SS. Nominis Jesu, sicut antea, juxta concessionem Fratribus Ordinis Minorum aliat factam recitare, an vero teneantur illud Dominica secunda post Epiphaniam, uti noviter pro Ecclesia universali indultum fuit, celebrare?* Sacra eadem Congregatio respondit: *Nec Monialibus prædictis, nec Fratribus Minoribus, aliarumque Religionum non licere amplius memoratum officium SS. Nominis Jesu die 14. Januarii, sed Dominica ii. post Epiphaniam recitare; omnesque teneri sub pœnis de non satisfaciendo officio divino, aliisque in Bulla S. Pii V. contentis, novissimo Decreto die 29. Novembris 1721. pro universali Ecclesia edito se conformare; & ita decrevit, & servari mandavit die 28. Novembris 1722.* ex Merato *sect. sexta cap. 8. n. 1. §. Tertio.* 191

NOI
RIFORMATORI
Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la fede di revifione, ed approvazione del *P. F. Gio. Tommafo Mafcheroni* Inquifitor generale del Santo Offizio di *Venezia* nel Libro intitolato: *R. P. Joannis Michaelis Cavalieri Bergomatis &c. Opera Omnia Liturgica*, *feu Commentaria Tom.* 5. ftamp. non vi effer cofa alcuna contro la fanta Fede Cattolica, e parimente per atteftato del Segretario noftro, niente contro Principi, e buoni coftumi, concediamo licenza a *Giufeppe Remondini* ftampator *di Venezia* che poffa effere ftampato, offervando gli ordini in materia di ftampe, e prefentando le folite copie alle pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 7. Novembre 1777.

(*Piero Barbarigo Rif.*
(*Francefco Morofini* 2°. *Cav. Proc. Rif.*
(*Girolamo Grimani Rif.*

Regiftrato in Libro a carte 361. al num. 1121.

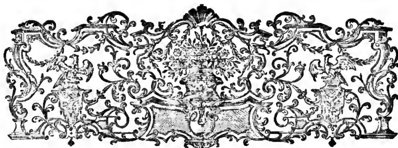
Davidde Marchefini Segretario.

Addi 18. Novembre 1777.

Regiftrato nel Magiftrato Eccellentiffimo contro la Beftemmia.

Gio. Pietro Dolfin Segretario.

CA-

CAPUT PRIMUM.

De Dedicatione Ecclesiæ.

Dedicatione Ecclesiæ Commentaria hæc nostra exordium sumere Choronologicus expostulat ordo; inter Decreta enim, quæ modo examinanda suscepimus, antiquius ad Ecclesiæ Dedicationem attinet, adeoque & potius jus habet ad nostram sui priorem considerationem juxta Regulam 54. *in* 6. Qui prior est tempore, potior est jure. *Inter Festa itidem propria Dedicationem Ecclesiæ primum, atque præcipuum tenere locum, opinio est Gavanti, viri, si quis umquam fuit alius, Rituum Ecclesiæ scientissimi, & optimi Rubricarum interpretis*, Comment. in Rubr. Brev. sect. 8. cap. 5. num. 2. *quam nos ipsi, cæteris paribus, inferius opportuniori loco ratam habebimus. Quæ si adhuc desiderarentur, id utique exigeret ipsius sola Festi antiquitas, quod e veteri Testamento ad novum, ab Apostolis ad successores transiit, quodque semper adeo solemne extitit, & celebre, ut Salvator ipse noster, dum in Terris ageret, præsentia sua illud decorare voluerit, uti legitur* Joan. 10. 22. *Verum de his inferius sermo redibit, unde non est, cur in iisdem ulterius immoremur. Sit itaque*

DECRETUM PRIMUM.

Consecrator Ecclesiæ potest in actu consecrationis statuere aliam diem pro Anniversario ejusdem Consecrationis, S. R. C. 19. Februarii 1587. *Ex Merato in Indice Decretorum spectantium ad Breviarium Romanum num.* 1.; *qui habetur versus finem primæ partis secundi Tomi Observationum, ac Annotationum ejusdem in Gavanti Commentaria.*

1. QUamvis Deus ubique sit, & omni loco ad eum liceat puras, & innocuas levare manus, ut Apostolus docet 1. *Tim.* 2. 8., ab Apostolicis tamen usque temporibus loca quædam fuisse Deo dicata, in quibus populus orare, verbum Dei audire, synaxim agere, & corpus Christi sumere consueverat, Paulus Apostolus ad Corinthios scribens *Ep.* 1. *cap.* 11. testis locupletissimus est. *Convenientibus*, inquit, *vobis in Ecclesiam, audio scissuras esse inter vos.* Et paucis interjectis: *Numquid domos non habetis ad manducandum, & bibendum, aut Ecclesiam Dei contemnitis?*

II. Sunt, qui nomen *Ecclesiæ* non pro domo materiali, sed pro Fidelium congregatione hic sumi contendunt; cum enim Corinthii ad exemplum Christi, qui post cœnam instituit, & sacram Apostolis tribuit Eucharistiam, corpus Dominicum cœnati sumerent, *unusquisque enim cœnam præsumit*, idest ante Dominicam Cœnam sumit, Divites crapulabantur, & pauperes, divitibus *ad manducandum* suam cœnam duntaxat portantibus, & non ad erogandum non habentibus, aut nihil, aut parum, quod ederent, habebant, *& alius quidem esurit, alius autem ebrius est*; hinc perturbationes quamplurimæ, mala, ac scandala in dedecus, ac contemptum Ecclesiæ Dei, videlicet Christianorum cœtus, *aut Ecclesiam Dei contemnitis*, non raro eveniebant, quæ propterea ut tolleret, severe eosdem Corinthios Apostolus ibidem redarguit. Celebriorum est hic discursus Interpretum, qui videri potest apud Esthium *Comment. cap.* 11. *Epist.* 2. *ad Corinth.*

III. Verum etsi nomen *Ecclesiæ* pro Fidelium Congregatione frequenter sumatur, hic tamen ab Apostolo pro ipso loco, in quem convenibant, usurpari satis evidens est; reprehendit enim indevotionem eorum ex irreverentia loci, scilicet, quia tales inordinationes faciebant, primo in loco non privato, *numquid domos non habetis*, 2. quia in loco sacro, *aut Ecclesiam Dei contemnitis*, 3. quia in loco publico, *& confunditis eos, qui non habent.* Et revera præfatum Apostoli locum de Ecclesia materiali, & non de Fidelium cœtu Glossa, Sacri Interpretes, Sanctique Patres communiter exponunt; quorum unus pro omnibus in medium prodat D. P. Augustinus, qui *q.* 17. *in Leviticum* habet: *Ecclesia dicitur locus, quo Ecclesia congregatur. Nam Ecclesia homines sunt, de quibus dicitur.* Ut exhiberet sibi gloriosam Ecclesiam. *Hanc tamen vocari etiam ipsam domum orationum, idem Apostolus testis est, ubi: ait*: Numquid domos non habetis ad manducandum, & bibendum, aut Ecclesiam Dei contemnitis? *Et hoc quotidianus loquendi usus obtinuit, ut ad Ecclesiam prodire, aut ad Ecclesiam confugere non dicatur, nisi qui ad locum ipsum, parietesque prodierit, vel confugerit, quibus Ecclesiæ congregatio continetur.*

IV. Romæ item, & alibi in nascentis Ecclesiæ primordiis, & postmodum validis Sanctorum Patrum, Romanorum Pontificum Pii I., & Evaristi, Eusebii, Optati, & Gentilium ipsorum testimoniis Baronius *anno Christi* 57. *n.* 98., *& aliis in locis*, Ecclesias Deo dicatas extitisse invicte demonstrat; & quando de erectis olim Ecclesiis nullum aliud suppeteret argumentum, aut ratio, ipsa saltem Imperatorum edicta de demoliendis Christianorum Ecclesiis, quorum meminit Eusebius *hist. lib.* 8. plane eas jam ante erectas fuisse, certissimam fidem facerent.

V. Quod si Ecclesiæ extitere, a nemine crederem dubitatum iri, quod in eisdem sacrosanctum Missæ Sacrificium celebraretur, quinimmo constans, ac uniformis fuit Ecclesiæ disciplina, nonnisi in Ecclesiis sacrificium præfatum offerendi, nisi necessitas, cui parent omnes leges, dispensationi in aliquo casu, uti sæviente persecutione, quo tempore in quocunque loco Christiani poterant, ad peragendam Synaxim, & Missam celebrandam convenisse referunt Dionysius Alexandrinus apud Eusebium *hist. lib.* 7. *cap.* 11. Martyrologium Romanum *die* 2. *Aug.*, Cyprianus *Epist.* 5. *ad Presb.* aliique, locum esse suaderet. Hinc Cyrillus Alexandrinus *lib. adversus Antropomorphitas cap.* 12. ait: *Donum, sive oblatio, quam mystice celebramus, in solis Orthodoxorum Sanctis Ecclesiis offerri debet, neque alibi omnino. Qui secus faciunt, aperte legem violant.* Et Basilius *lib. de Baptismo cap.* 8. in eamdem sententiam habet: *Nobis periculum est male obliti mandati, loci rationem neglexerimus, maxime si Sacerdotii mysteria in locis prophanis celebraverimus, propterea quod ea res indicium præberet contemptus in celebrante, offendiculum quoque generaret.*

VI. Constans autem, & uniformis, quam modo adduximus, Ecclesiæ disciplina extra necessitatis casum nedum in solis Ecclesiis, sed adhuc nonnisi in Ecclesiis *consecratis* celebrandum esse ita ferebat, ut impius, ac pene sacrilegus haberetur, si quis in Ecclesia nondum consecrata Synaxim fecisset. Nihil clarius ad hoc probandum, quam Sancti Athanasii Apologia ad Constantium, cujus potissima pars in eo versatur, ut se purget apud Imperatorem, quod in Ecclesia nondum absoluta, & consecrata sacrificium celebrasset. Postea vero, quoniam Ecclesiarum consecratio rara, & difficilis facta est, cessavit hujusmodi præceptum, ita ut licitum sit jure ordinario celebrare in quolibet loco sacro, etiam per simplicem benedictionem, vel alias ab habente potestatem ad cultum Dei destinato. Abs re tamen non erit, si hic recenseamus, quæ habet Benedictus XIII. in Concilio Romano *tit.* 25. *cap.* 1. super sacrosanctum Missæ Sacrificium nonnisi in Ecclesiis consecratis celebrandum: *Antiqua mandant Sanctorum Patrum Decreta, ut, sicut non alii possint, quam sacrati Domino Sacerdotes, sacra peragere, & hostias offerre super Altare, ita non alibi, necessitas nisi summa coegerit, quam in Deo dedicatis locis, idest in Taber-*

naculis, divinis ab Episcopo precibus delibutis, divina debent sacrificia celebrari. Incumbant quocirca Episcopi, ut Ecclesiæ saltem Cathedrales, & Parochiales, & majora ipsarum Altaria, quæ adhuc perfecta non sunt, nec dedicata intra annum, si fieri poterit, in Civitatibus, per Diœceses vero intra biennium, omnino perficiantur, & solemniter consecrentur. Ad hanc rem videantur pariter Can. *Sicut non alii* de consf. dist. 1., & Concil. Londin. anni 1237. cap. 1.

VII. Templorum vero Consecratio e veteri Testamento ad novum, ab Apostolis ad successores emanavit, atque hunc ritum statim suscepit, atque servavit Ecclesia totius Orientis, & Occidentis. Moyses *Exod.* 40., & *Levit.* 7. 1. completo, & erecto tabernaculo illud *unxit, & sanctificavit cum omnibus vasis suis, altare similiter, & omnia vasa ejus.* Salomon 3. *Reg.* 8., & 2. *Paralip.* 7., quando Templum fuit primo ædificatum, *Dedicavit Domum Dei Rex, & universus Populus;* & quando destructum a Babyloniis, post captivitatem fuit reædificatum, solemniter item dedicatur 1. *Esdr.* 6., & Judas Machabæus purgato Jerosolymæ templo, novo erecto Altari magna lætitia celebrat illius dedicationem diebus octo, & quotannis celebrandam ordinat 1. *Mac.* 4., & 2. *Mac.* 10. quæ Dedicationis festivitas tempore adhuc Christi celebrabatur, eique ipsemet interfuit, unde Joan. 10. 22. *Facta sunt encænia in Jerosolymis*, inquit Isidorus lib. 1. de Eccl. officiis cap. 35. *Encænia festivitas erat Dedicationis Templi.* Temporibus etiam Apostolicis Ecclesias consecratas fuisse Codex quidam antiquissimus extans in Bibliotheca Reginæ Sveciæ, ut refert Card Bona *Rer. Liturg. lib.* 1. *cap.* 19. *num.* 1., indubitanter ostendit; habentur enim in eo aliquot fragmenta ex diversis Martyrologiis in unum compacta, & in uno eorum hæc leguntur Kalendis Augusti. *Romæ Dedicatio primæ Ecclesiæ a Beato Petro constructa, & consecratæ.* Eadem verba reperiuntur in vetustissimo Martyrologio S. Hieronymi nomine insignito, & a Luca Dacherio *to.* 4. *sui Spicilegii* edito, itemque in alio Lucæ evulgato a Viro eruditissimo Francisco Maria Florentino.

VIII. Consecrationis igitur Ecclesiarum originem perperam quidam adscribunt S. Evaristo Papæ, qui tantum eam, quam sola traditione ab Antecessoribus acceperat, scripto promulgavit, aliquasque ad veteres cæremonias addidit, ut innuunt citatus Card. Bona *cap.* 20. *num.* 3. & Pagius Junior *in Vita S. Evaristi num.* 3. Turpius adhuc errant, qui ex adverso scripsere ante imperium Constantini Magni nullas fuisse Ecclesiarum Dedicationes propter metum persecutionis; si de privatis, & clam peractis sermo sit, secus forsitan vero si de publicis, & solemnibus agant; hinc Eusebius Cæsariensis *hist. lib.* 10. *cap.* 3., describens lætitiam Christianorum, quando Constantinus Christianæ Religioni adscriptus fuit, nobis annunciat Ecclesiarum recens structarum Consecrationes, unaque earumdem ritum, qui cum jam in Ecclesiam introductus foret, & sæviente persecutione vel omissus, aut solummodo occulte habitus, jam publice spectantium cum maxima majestate, & solemnitate peragebatur. *Votivum nobis, ac desideratum spectaculum præbebatur, Dedicationum scilicet festivitas per singulas urbes, & Oratoriorum recens structorum consecrationes;* & post pauca: *Jam vero Antistitum absolutissimæ ceremoniæ, & accurata Sacrificia Sacerdotum, & Divini quidem, augustique Ritus hinc Psalmos canentium, & reliquas nobis Divinitus traditas voces auscultantium, illinc divina, & arcana obeuntium mcoisteria.*

IX. Ex his satis liquido constat, quam perinjusta non minus ac impia sit irrisio, quam hujusmodi Ritus habet Calvinus *lib.* 3. *Instit. cap.* 20., eo quod Ecclesia, parietes, & alia hujusmodi inanimata, uti non gratiæ, ita nec consecrationis sunt susceptiva; Ecclesia enim materialis, & alia inanimata consecrantur, non quia gratiæ sint susceptiva, sed tum ad repræsentandam sanctificationem, quam Ecclesia formalis, seu cœtus Fidelium, consecuta est per Passionem Christi, tum etiam ad significandam sanctitatem, quæ requiritur in his, qui sanctissimum Altaris Sacramentum suscipere debent; ac insimul virtutem quamdam spiritualem, quæ Ecclesiæ ipsi materiali, ac aliis hujusmodi inanimatis ex consecratione obvenit, per quam apta redduntur divino cultui, ut scilicet homines devotionem quamdam exinde percipiant, ac sint paratiores ad divina, nisi hoc propter irreverentiam impediatur: unde & 2. *Machab.* 3. 38. dicitur: *Vere Dei virtus quædam est in loco: nam ipse, qui habet in Cœlis habitationem, visitator, & adjutor est loci illius.* Et inde est, quod hujusmodi ante consecrationem emundantur, & exorcizantur, ut inde virtus inimici pellatur. Et eadem ratione Ecclesiæ, quæ Sanguinis effusione, aut cujuscumque semine pollutæ fuerint, reconciliantur, quia per peccatum ibi commissum, apparet ibi aliqua operatio inimici. Ita D. Thomas 3. *par. quæst.* 83. *art.* 3. *ad* 2., & 3.

X. Finis non erit, si in his immorari, & calamo indulgere voluero. Sisto igitur, & ad Decreti explanationem, uti susceptum exigit institutum, transeo.

XI. Dormitarint profecto, fas est, alioquin celeberrimi, & de Sacris Ritibus optime meriti, Gavantus *sect.* 8. *cap.* 5. *n.* 4., & *in Manuali Episc. verb. Ecclesiæ Consecratio n.* 9., Guyetus *Heort. lib.* 2. *cap.* 1. *quæst.* 3. Pittonus *Const. ad Sacros Ritus n.* 37., Arnaud. *in Epitom. Thesauri Sacror. Rit. par.* 4. *tit.* 39. *sub n.* 1. *pag.* 402., Bissus in *Hierug. to.* 1. *verb. Dedicatio Ecclesiæ sub n.* 51. §. 8. Pasqualigus *de Sacrific. nov. leg. to.* 1. *tract.* 1. *quæst.* 532. *num.* 2., aliique permulti, dum præsens Decretum sub die 19. Februarii anno 1585. a Sacra Rituum Congregatione emanatum referunt. Quis enim, nisi dormiens, hocce Decretum tunc temporis, quo nondum erat instituta, a Sacra Rituum Congregatione emanasse scribere valet, aut somniare? Hæc autem Congregatio a Sixto V. erecta fuit *sua Constit.* Immensa *data sub die* 22. *Januarii* 1587. quæ est 74. ejusdem Pontificis.

XII. Hic credere lubet, quod manifestam hanc hallucinationem oculatior videns Meratus, dum vice *Anni* 1585. in suo Indice Decretorum ad Romanum Breviarium spectantium *Annum* 1587. exaravit, eamdem emendare voluerit. Verum cum ipsomet teste memoratum decretum in Regestis Sacræ Rituum Congregationis minime reperiatur, & in suo Indice, unice, quia a Gavanto in suo affertur, exhibere profiteatur, si majorem non fecit, veterem sane plagam nequaquam obduxit; arbitratu enim tantummodo suo id attentasse, & loco anni emanationis Decreti a Gavanto recensiti annum 1587., quo vix instituta erat laudata Rituum Congregatio, assignasse verosimile apparet, dum quanam auctoritate, aut quonam innixus fundamento id egerit, uti tenebatur, minime prodit. Si divinationi locus datur, arbitrarer ego, nec falli existimarem, quod Meratus manifesti erroris pondere pressus, ut eum corrigeret, Decreti datam quoad diem, quæ cuicumque utpote æque adaptabilis anno, minime officiebat, retinuit, quoad annum vero, qui memoratæ Congregationis institutioni nequaquam concors erat, deseruit, viceque anni 1585. annum institutionis ejusdem Congregationis, videlicet 1587. apposuit, ne Data Decreti cum existentia laudatæ Congregationis manifeste pugnaret. Utinam saltem sibi discors non foret, & quemadmodum in Indice Decreti datam quoad annum correxit, ita Gavanti textum *Sect.* 8. *cap.* 5. *n.* 4., ubi sub eodem anno emanatum dictum profert Decretum, similiter emendasset, aut si Textum voluit immutatum, in suis observationibus mendam adnotasset!

XIII. Hæc cum ita sint, indignum utique præsens apparet Decretum, quod hisce in Commentariis, quorum titulus ipse nonnisi *authentica* effert Decreta, locum habeat. Ita sane; & egomet diu hæsi, quinimo deliberaveram jam illud missum facere, ne ejusdem recensio me promissi fractorem in ipsa libri fronte incusaret. Et revera hanc nonnisi notam, quis non videt, mihi inurere poterat Decretum illud, quod nedum in Sacræ Rituum Congregationis non reperitur Regestis, sed adhuc ante institutionem ejusdem Congregationis ab Auctoribus asseritur emanatum? Doctorum tamen, qui unanimiter illud nobis ut authenticum exhibent, ac præsertim Merati, cujus indicem in his Commentariis sequi mens est, prævaluit auctoritas, non injuste arbitratus, quod ab asserta nota præmonitio Lectoris me immunem redderet.

XIV. Nec memorati Decreti authenticiæ desiderantur argumenta; nullus enim ex Rubricistis super ejusdem existentiam ullum protulit dubium, quinimmo unanimi recensione, atque consensu pronunciant authenticum: nullus ex Consecratoribus Ecclesiarum ab ejusdem usu abstinendum censuit, sed data opportunitate semper ita servavit, ut quando etiam apocryphum foret, inviolata, semperque custodita consuetudo illud legitimum faceret. Summi Pontifices ipsi, atque Concilia Episcopos facultate, quam ipsis præsens præbet Decretum, in actu scilicet Consecrationis statuendi aliam diem pro Anniversario ejusdem Consecrationis, gaudere supponunt; Unde Concilium Romanum sub Benedicto XIII. anno 1725. celebratum, *tit.* 25. *cap.* 2. jubens Encænia, seu solemnes Ecclesiarum dedicationes in perpetuum anniversaria solemnitate celebrandas ipsis, quibus initiantur, diebus recurrentibus, subditis *vel aliis, quos Episcopi in Consecrationis actu pro libito designarint.* Decretum quoque secundum hujus Capitis a Sacra Rituum Congregatione die 16. Octobris 1604. editum, dum *Dedicationis festum extra actum Consecrationis non posse amplius mutari ab Episcopo inconsulta Sede Apostolica*, stabilit, in actu Consecrationis ab eodem mutari posse aperte supponit, ac consequenter præsentis Decreti existentiam ostendit, ejusdemque legitimitatis fidem facit. Idipsum plane demonstrat Decretum hujus capitis tertium; habet enim *Dum Episcopus in Consecratione Ecclesiæ non elegerit diem, Anniversarium Dedicationis &c.*: Supponit itaque indubie, quod Episcopus possit eligere diem pro anniversario.

XV. Hæc vix in meam venere considerationem, quod super præsentis authenticiam Decreti statim omnem a mente abolevere dubitationem, ac ad ejusdem tamquam indubii examen vocabant, ad quod ultimo me pepulit; quæ se mihi opportune obtulit, ejusdem Decreti congruitatis ratio; cum enim Ecclesiarum consecrationes in diebus Dominicis, aut in solemnioribus anni festivitatibus, quæ pro recolenda die anniversaria vel impeditæ sunt, seu minime percommodæ, congruentius fieri actionis exigat majestas, solemnitatis exposcat excellentia, populi, qui aliis diebus impeditus interesse non potest, major petat concursus, ac devotio, & Pontificale ipsum Romanum præscribat, conveniens profecto erat, ut Consecrator in actu consecrationis inimpeditam, ac commodiorem diem pro anniversaria statuendi facultate gauderet, unaque in tantæ solemnitatis lætitia votis populi, qui ad eam quotannis recolendam debet intervenire, posset indulgere.

XVI.

XVI. Crederem igitur, quod quantum ad annum editionis Decreti Gavantus allucinatus fuerit, & eo duce postmodum, quotquot de Sacris Ritibus scripsere, Decretumque sub anno 1585. emanatum retulere; ea enim infelix hominum conditio est, ut si quis, præsertim ex Antesignanis, in quavis re in eorumdem opinione celeberrimus, aut peritus evadat, tantum reverentiæ, ac honoris adipiscatur, ut cæteri cuncti nimis cæce, ac inconsideranter, aut more pecudum eum sequantur. Hujusmodi aut errorem ebibit Gavantus ex Paulo Piasecio, ut ipsemet fatetur *sect.* 8. *cap.* 5. *num.* 4., ubi idem refert etiam hosce decisum a Congregatione Cardinalium super negotia Episcoporum respondens Episcopo Bisuren. In aliquo igitur ex Annis a 1587., in quo instituta fuit Rituum Congregatio, ad 1602. emanatum fuisse videtur dictum Decretum, de cujus existentia, valoreque dubitari non licet, propterea quod in Regestis ejusdem Congregationis non reperiatur, quoniam in his Decreta non cœperunt describi nisi anno 1602. ut advertit Meratus ibidem. Superest modo, quod expendamus verba Decreti.

XVII. *Consecrator Ecclesiæ*. Contingit dupliciter Ecclesias Deo dicari, videlicet per Benedictionem, & per consecrationem. Benedictio simplex, & Consecratio Ecclesiarum differunt in hoc, quod prima minori solemnitate fit, quam secunda, simplex enim Benedictio, quæ verbalis dicitur, fit solis verbis, & simplicioribus ritibus, Consecratio vero est benedictio realis, quæ fit unctione ex Sacro oleo, & Chrismate, a quibus nobilius significatur excellentia Divinæ Majestatis, cui templum dedicatur. Prima a quolibet Sacerdote ministrari potest, habita tamen facultate ab Episcopo, secunda ad Ministrum majoris dignitatis pertinet, nempe ad solum Episcopum. In Decreto sermo tantummodo procedit de *Consecratore* Ecclesiæ, nec ad Benedicentem est extendendus; de benedictione enim Ecclesiæ nec anniversarium, saltem cum officio, institui posse, nec celebrari infra dicetur in Decreto quinto hujus Capitis.

XVIII. *Potest*. An vero ex mero libito, vel justa dumtaxat interveniente causa? Quæstio hæc est, qui *pro libito* aliam diem pro anniversaria designari posse ab Episcopo respondet Concilium Romanum in supra laudatis verbis. Dum tamen *libitum* audis, nolo hoc intelligas per exclusionem cujuscumque causæ, & ad merum libertatis exercitium, aut propriæ auctoritatis ostensionem; nimis enim viles sunt hujusmodi fines, ut eorumdem prærepta gratia diei, quæ se habet ut natalitia, in qua contigit Ecclesiæ consecratio, in alteram pro anniversario recolendo immutatio licita censenda sit. *Libitum* autem illud, de quo Concilium Romanum, in veriori Textus expositione non se tenet *ex parte termini a quo*, ita ut ulla absque causa, sed pro mero libito licitum sit Ecclesiæ dedicationem a die, qua contigit, amovere, sed se tenet *ex parte termini ad quem*, redditque sensum, quod supposita justa causa a propria die amovendi Dedicationis festum, *in libito*, seu arbitrio Consecratoris postea est unam diem præ altera seligere, in quam figatur, immutetur, & quotannis celebretur, licet & in hac diei electione ratio utique postulet, ut eam deligat, quam melius expedire judicaverit. Requiritur igitur justa causa præfatam faciendi amotionem, & diei mutationem, quam non gravem esse debere, sed adhuc levem, & congruentialem sufficere ex mox dicendis patebit.

XIX. Justam amotionis, ac mutationis hujusmodi tunc adesse causam existimat Gavantus *sect.* 8. *cap.* 5. *n.* 4., quando contingit dedicari Ecclesiam in aliquo festo ex solemnioribus, ne tunc quotannis occurrentia duo festa se invicem impediant. Per solemniora autem festa profecto veniunt hi dies, quibus interdicitur a Rubricis cujuscumque festi celebratio. Sunt vero hi dies *Ex Rubr. de Transl. Fest. num.* 1. Dominica 1. Adventus, Vigilia, & dies ipsa Nativitatis Domini, Circumcisio, Epiphania, & dies ejus octava, Feria 4. Cinerum, Dominica 1. Quadragesimæ, Dominica Passionis, Dominica Palmarum, & deinceps usque ad Dominicam in Albis inclusive, Ascensio Domini, Vigilia Pentecostes, & deinceps usque ad Dominicam Trinitatis inclusive, Festum Corporis Christi, Assumptio Beatæ Mariæ, & Festum Omnium Sanctorum. Cum enim hi dies repellant quodcumque festum, amotio festi Dedicationis in aliquo eorumdem incidentis non tam congrua, quam necessaria redditur, certe quoad officium, & forsitan in aliquibus ex illis diebus etiam quoad externam solemnitatem, ut consideranti facile patebit: Ne igitur officium Dedicationis semper vage, & sejunctim, quod sane minus convenit, ab ejusdem Dedicationis celebritate recolatur, & ne mutuo duo occurrentia festa in solemnitate se impediant, satius erit Dedicationis festum in alteram mutare diem, in qua & solemnitas, & officium ullo absque incommodo alterius solemnitatis celebrari queant.

XX. Præfatis diebus addi utique debet Festum Nativitatis S. Joannis Baptistæ, quod ex Decreto (erit 16. hujusce Cap.) S. R. C. 21. Aug. 1688. præcedit Dedicationis Festum, imo ex Guyeto *lib.* 2. *cap.* 1. *quæst.* 3. Festum quoque SS. Apostolorum Petri, & Pauli, quod similiter officium Dedicationis expellit, ut dicitur in eodem Decreto, & alibi. An vero etiam festa primæ classis Patroni loci, aut Titularis Ecclesiæ, si in eorumdem diebus Dedicationem fieri contingat? Id putat Guyetus loco citato, in cujus sententiam ego quoque libenter descendo; etsi enim memorato in occursu Festum Dedicationis præferentiam forsitan habeat, in propria tamen die non fit sine maximo incommodo alterius principalis solemnitatis, ejusdemque totali dispendio octavæ, & ideo satius, ac congruentius est, quod in hujusmodi occursu Consecrator Ecclesiæ facultatem sibi a præsenti Decreto præstitam in usum deducat, assignando alteram diem pro Anniversario Consecrationis, quod haud ullo absque incommodo, & forsan cum commodo contingit, relicto in propria die Festo Patroni, aut Titularis, quod immutari non licet, & quando etiam ratione perpetuæ translationis immutari liceret, absque aliquo dispendio saltem octavæ minime vix eveniret, ut dicitur in Cap. de Immut. Fest.; sic autem memorata festa in celebritate se minime impediunt, in utroque die officium correspondet solemnitati, & utrumque festum cum sua integra celebratur octava.

XXI. Subdit idem Guyetus, quod si lubet, addi possunt tria quoque festa 2. classis B. Mariæ, Purificatio, Annuntiatio, & Nativitas (nunc & Conceptio) quod ea solemniter ubique consuescant celebrari. Item dies 2. Novembris, forte etiam 3. ob Commemorationem Defunctorum in alterutro illorum fieri solitam. Non sic censet de aliis duplicibus 2. classis, qualia sunt Natalitia Apostolorum, quæ utpote minoris solemnitatis, loco moveri magis decet, quam ipsam Dedicationem, licet si quibus contrarium commodius videatur, haud repugnet motus exemplo Ecclesiæ Bituricensis, quæ anniversarium Dedicationis suæ festum non die 6. Maii, quo facta fuit, sed præcedenti, nimirum die 5. celebrat per anticipationem, relicto in loco suo S. Joanne ante Portam Latinam. Ego autem propter superius dicta melius adjudico in omnibus adductis, & similibus pro Consecrationis anniversario alium statuere diem, quam Sanctos, quos peculiari ritu, & feriatione universa colit Ecclesia, suo cultu defraudare. Quod eadem de causa extendendum hoc venit ad Sanctos illos quibus peculiari devotione afficitur multitudo fidelium, vel Ecclesiæ universalis, vel illius loci, in quo fit Dedicatio.

XXII. Altera, quam affert idem Auctor, prædictæ mutationis causa est occursus temporum Adventus, & Quadragesimæ, ac consequentium Festorum Natalis Domini, & Paschæ, videlicet a die 10., vel 11. Mensis Decembris usque ad octavam Epiphaniæ inclusive; & a medio circiter Februario usque ad finem Aprilis, quia ex dicto occursu Dedicationis Octava grave dispendium pati posset; nam aliquando non posset ullo modo celebrari, & aliquando saltem abrumpi deberet. Hanc mutationis faciendæ causam videtur approbatam iri per Sanctionem quamdam Sacræ Congregationi 7. Augusti 1655., quam refert Lantusca in Theatro Regularium verbo *Consecratio Ecclesiæ*; cum enim ex parte Fratrum Minorum strictioris Observantiæ S. Mariæ de Puteo Nolanæ Diœcesis eidem Sacræ Congregationi expositum fuerit, quod Dedicatio suæ Ecclesiæ, quæ contigit in die Annuntiationis B. V. Mariæ, celebrari non poterat cum octava, & ideo idem simul supplicarum, ut ad alium Mensem transferri posset, in quo cum octava recoleretur, eadem Congregatio benigne indulsit, quod ab Ordinario loci transferri posset ad Mensem Septembris.

XXIII. Eisdem addi etiam posset occursus octavarum Ascensionis, Pentecostes, & Corporis Christi, quæ menses totos Majum, & Junium ferme implicant. Verum cum trium horum festorum varia sit collocatio, adeo ut qui mensis uno anno iis totus implicatur, altero vacuus, ac liber satis existat, facit hæc vicissitudo, ut non adeo necesse sit diem Dedicationis mutare: hinc plurium Ecclesiarum Dedicationes iis diebus occurrentes minime mutatas observavi. Idem judicandum venit de mense Aprili saltem quoad postremos a medio dies, & de Mense Februario usque ad Festum S. Matthiæ, quia non raro a Paschatis, & Quadragesimæ occursu immunes evadunt.

XXIV. Inter sufficientes præfatæ mutationis causas annumerandum quoque censeo votum populi, aut cleri ejusdem loci, vel Ecclesiæ, ob justas, ac laudabiles rationes petentis aliam statui diem pro anniversaria Dedicationis, puta ut cum majori concursu festum coli possit, aut ne impedimento sit alteri Solemnitati, seu Sacræ Functioni ibidem fieri consuetæ &c. Quænam autem sint, necne justæ, ac laudabiles rationes istæ, in casu erit Episcopi judicare.

XXV. *Statuere aliam diem*. Hucusque de termino a quo, seu de die, a qua festum Consecrationis amovetur; nunc de termino ad quem, seu de die, in quam rejici debet. Duplex est modus diem statuendi pro annua Consecrationis festivitate recolenda, quorum utrumque approbat Guyetus loco citato. Primus est, cum Dedicatio suo loco mota certo, ac stato Kalendarii die affigitur, puta eo, qui diem proprium, vel tempus impediens liberior, ac commodior proxime sequitur, aut determinate quilibet alter qui melius expedire judicatur.

XXVI. Alter est usus illarum Ecclesiarum, quæ annuam suæ Dedicationis festivitatem recolunt tamquam festum mobile in illa Dominica, vel feria, in qua primo fuit peracta, uti Ecclesia Denomanensis, quæ dedicata fuit feria 2. post Dominicam in Albis (quæ dies eo anno fuit 26. Aprilis) anniversarium suæ Dedicationis peragit, non dicta die 26. Aprilis, sed ipsa feria 2. post Dominicam in Albis instar festi mobilis. Idem puto pluribus evenire iis in Ecclesiis, quæ suam Dedicationem recolunt in diebus Dominicis,

aut aliis diebus mobilibus, ut in Ecclesia Mediolanensi Dominica 3. Octobris, in Cremonensi Dominica 4. post Pascha, in Ambianensi Dominica 2. Julii, & sic de pluribus aliis; in quibus Dominicis, aut diebus mobilibus nobis credere placet, quod dictarum Ecclesiarum, si non omnium, saltem multarum dedicatio celebretur, non quia in eas ab altera die, in qua contigit, sit rejecta, sed quia in eadem respective Dominica, vel die mobili revera tunc temporis peracta fuit, ac a Consecratore postea statuta pro ejusdem anniversarii celebratione. Hic observatu indubie dignum apparet, quod etsi illa anniversarium Dedicationis recolendi modus a Consecratore statui debeat, ne potius celebretur stato, ac certo Kalendarii die, quo Dominica illa, seu feria, in qua Dedicatio fuit peracta, eo anno accidit, attamen rigorose dici non potest, quod statuatur *alia dies* pro anniversario, quandoquidem statuta venit illa vere dies, licet mobilis, in qua de facto contigit ipsamet Consecratio.

XXVII. Iste igitur vere non est modus statuendi *alteram diem*, sed eamdem diem, in quam incidit Consecratio, estque usu multarum Ecclesiarum receptus, a Guyeto, & a Gavanto approbatur, nec est reperire, unde rejici possit; quapropter a quocumque Consecratore usurpari posse nec ambigo. Super autem hujusmodi modum videantur nonnulla, quæ infra in Decreto tertio dabuntur.

XXVIII. Non sic tamen evenit in altero modo, quem loco citato affert Gavantus, laudat Guyetus pro locis, ubi est receptus, & multarum usu Ecclesiarum asserit esse firmatum. Est autem hujusmodi modus decernendi Dominicam proximiorem, vel quamcumque alteram, in eaque per modum festi mobilis celebrandi anniversarium Dedicationis; & in eo solum differt a præcedenti, quod in hoc anniversarium celebratur quidem ad modum festorum mobilium, sed in Dominica, in quam vere incidit Consecratio, ubi in præsenti recolitur ad modum festi mobilis, sed in Dominica, in qua non est peracta Consecratio. Nec desunt multa in probationem hujusce agendi modi argumenta. 1. Auctoritas celebriorum virorum Gavanti, & Guyeti, & usus quamplurimarum Ecclesiarum, quæ in Dominicis ad modom festi mobilis suarum celebrant festa Dedicationum. 2. quia præsens Decretum tribues facultatem statuendi aliam diem, loquitur absolute, & indefinite, & sine ulla restrictione, & ideo etiam absolute est intelligendum, & sine exclusione ullius diei. 3. quia quamplurima in Kalendario Romano habentur exempla, ut SS. Nominis Jesu, Rosarii B. Mariæ &c., in quibus videre est in Dominicis celebrari ad modum festi mobilis plura festa Sanctorum. 4. quia præcedens modus statuendi diem Dominicam pro anniversario fuit superius approbatus, & tamen non minus ac iste non contingit sine incommodo officii Dominicalis. 5. quia dies Dominica commodior videtur ad hoc ut populus præsertim rusticus, & laboribus intentus cum majori frequentia colere festum possit.

XXIX. Hæc sane non levis momenti argumenta sunt, redduntque hunc agendi modum probabilem, & tutum, donec aliud a Sacra Congregatione in oppositum decernatur. Etsi vero valida quidem sint, non adeo tamen, ut in eamdem me sententiam trahant, quinimmo iisdem minime obstantibus pro anniversario Consecrationis statui non posse diem Dominicam, in qua non fuit revera peracta Consecratio, sentiendum esse pronuntio; & in hanc mentem adducor. I. quia Sacra Congregatio faciens potestatem Archiepiscopo Hispalensi certam aliquam diem assignandi pro celebratione officii Patrocinii S. Joseph, ubi in perpetuum contingit transferri, expresse his verbis *Quæ non sit dies Dominica fixa*, diem Dominicam excipiendam esse duxit, ut videre est in Indice Decretorum num. 279. Statuit quoque eadem Congregatio in Decreto 7. hujus Capitis Episcopum non posse statuere diem Dominicam ad celebrandum Festum alicujus Sancti, de quo asservatur Reliquia insignis, etsi postea ille id possit de quacumque altera die in casu ignorantiæ diei natalitiæ ejusdem Sancti, ut dicitur in expositione præfati Decreti. Et quidem congruum minime videtur, quod per Episcoporum auctoritatem impediri in perpetuum possit officium Dominicæ, quod officium Domini est, quodque impedira multum semper cavere Summi Pontifices ipsi, ut claret ex Bulla Clem. VIII. 19. Junii 1601., in qua concedens Ordini Eremitarum S. P. Augustini officium solum semiduplex de tunc Beato, nunc in Sanctorum Catalogo adscripto Joanne a S. Facundo, notat id agere, *ne officium Dominicæ impediatur*. Accedit, quod dies Dominica habet officium semiduplex, inter festa novem lectionum per Decretum S. R. C. 12. Martii 1618. recensetur, nullum festum cujuscumque ritus translatum admittit, & quodcumque semiduplex simul occurrens transferri facit, estque ex officiis intransferibilibus, quod in casu impedimenti deperditur, & cum sola nona lectione & commemoratione expletur. Non est igitur apta nata cum dicto sui detrimento statui pro anniversario Consecrationis, & per festum in ea non occurrens impediri, censerique debet ex diebus exceptis, & non comprehensis in facultate absolute, & simpliciter data diem alteram statuendi. Nec par est ratio de die, in qua occurrit festum aliquod novem lectionum, quæ nihilominus forsitan statui potest pro anniversario Consecrationis, quoniam Festum in ea occurrens nullum subit detrimentum, sed transfertur, & in altera die æque ac in propria integre ejus officium resumitur; non sic autem evenit, ut dictum est, in die Dominica.

XXX. Ad primum in oppositum superius adductum R. quod in conspectu Decretorum Sacræ Congregationis, quæ superius adducta sunt, nihili facienda est auctoritas Doctorum, imo nec usus, si quis in oppositum habeatur, Ecclesiarum particularium, licet ego in ea verser sententia, ut usus adductus minime suffragetur opinioni contrariæ, eo quod saltem ut plurimum Ecclesiæ, quæ in die Dominica instar festi mobilis suarum recolunt anniversaria Consecrationis Ecclesiarum, non celebrant ea tanquam in eamdem ab altera die, in qua contigere, immutata, sed quia revera in respectiva Dominica fuit earumdem Consecratio peracta.

XXXI. Ad 2. dico, quod in generali concessione non veniunt ea, quæ quis in specie non esset concessurus, & sic superius dicta diem Dominicam fuisse minime comprehensam, sed exceptam, satis, superque ostendunt.

XXXII. Ad 3. quod adducta exempla nequaquam officiunt, eo quod cuncta sunt officia duplicia occurrentia, in prima sui concessione in respectivis Dominicis celebrari indulta, vel si in diem Dominicam fuere postmodum translata, uti Festum S. Joachim, quod in Dominicam infra octavam Assumptionis B. Mariæ a die 20. Martii rejectum fuit, ab habente facultatem fuit id præstitum, & in prædicta Dominica redditum, & postmodum considerandum tamquam occurrens. Festo autem duplici occurrenti cedit officium Dominicæ juxta præscriptum Rubricarum *X. de Transl. num. 4. & IX. de Commem. num.* 3. A non habente autem facultatem in casu Festum Dedicationis in diem Dominicam figeretur, quoniam in verosimile apparet, quod in præfata facultate Consecratori concessa, dies quoque Dominica comprehensa extiterit.

XXXIII. Ad 4. Nam præcedens modus superius approbatus nullum infert incommodum officio Dominicali, non enim ab altera die in diem Dominicam immutat anniversarium Dedicationis, sed illud supponit in ea occurrens; non minus quippe profecto censeri debet occurrens relate ad Dominicam, in qua Consecratio fuit peracta, quam relate ad diem statam mensis, in qua tunc incidit dicta Dominica, quinimmo potius in dicta Dominica, quæ pro Consecratione fuit in specie delecta, quam in die stata mensis, in qua non nisi per accidens, & ratione Dominicæ tunc in eam incidentis peracta fuit Consecratio, anniversarium Consecrationis tamquam occurrens videtur existimandum. Potius igitur per hunc modum statuitur id, quod de jure erat faciendum, nullumque officio Dominicali, quod cuicumque duplici occurrenti cedit, præjudicium infertur, sed domtaxat per illum fit, ne potius præfatum anniversarium in stata mensis die, in qua ratione Dominicæ tunc occurrentis peracta fuit Consecratio, & in qua minus proprie etiam ut occurrens valet considerari, recolatur. Non est itaque par ratio, nam alter pro anniversario diem Dominicam statuendi modus læthalem officio Dominicali ex se ictum præbet.

XXXIV. Ad 5. quod alicuius commodo non est consulendum cum alterius incommodo; sequitur autem suppressio officii Dominicalis, quod cum officium Domini sit, ob aliquale servorum majus commodum obrui non convenire videtur.

XXXV. Præter igitur diem Dominicam, in qua non sit peracta Consecratio, integrum erit Consecratori quamcumque aliam diem seligere pro anniversario Consecrationis. In hac autem electione facienda, opus est, ob oculos habeat causas, quæ ut sufficientes, vel necessariæ ad amotionem Festi Consecrationis a die, in qua contigit, superius datæ sunt; multo enim magis in electione præfata habenda servandas eas esse quis ambiget?

XXXVI. *In actu Consecrationis*. Innuunt nobis hæc verba Decreti, quod Consecrator solummodo in actu Consecrationis gaudet potestate statuendi alteram diem pro anniversario ejusdem Consecrationis. Ast quoniam super his sermo fusior in expositione sequentis Decreti instituendus est, ad videnda, quæ ibi dicentur, Lector remittitur.

XXXVII. *Pro anniversario ejusdem Consecrationis*. Encænia enim, seu solemnes Ecclesiarum dedicationes in perpetuum anniversaria Solemnitate celebrari debere sancitum est *Can. Solemnitates* 1. & 2. *de Consecr. dist.* 1. a Rubricis Breviarii, a variis Conciliis, hujusque plura exempla habentur in Lege usque veteri, a qua in novam transiit, Christusque ipse, dum Templi Hierosolymitani Festivitatem cum reliquis populis celebraturus ivit, sua operatione, quæ nostra lectio est, id faciendum esse nos docuit. Encænia autem *octo diebus* celebranda indicuntur, seu Anniversarium Consecrationis cum octava recoli debet, uti supra præscribitur, & infra in Decretis plurimis hujus capitis stabilitum manet; & ideo a die, quam Episcopus statuet pro anniversario Consecrationis, per octo dies continuos officium Dedicationis peragi debebit, seu, quod in idem redit, dictum Anniversarium prout supra statutum cum octava debebit celebrari.

XXXVIII. Dices, quod ex Rubrica *X. de Transl. Fest. num.* 1. Octava numquam transfertur, imo si festum habens octavam, post totam suam octavam quandoque transferri contingit, tunc in illo anno celebratur sine octava. Si igitur

tur Anniversarium immutetur in diem aliquam ultra octavam ab ea, in qua contigit Consecratio, recolendum non videtur cum octava.

XXXIX. ℞. Ibi sermonem procedere de festo, quod transfertur, non autem de eo, quod cum debita facultate æque principaliter immutatur; unde Rubrica dicit *illo anno celebretur sine octava*, ut nobis innuat se minime loqui iis de festis, quæ in alteram diem perpetuo immutantur, & immutantur cum totali solemnitate, & cum debita facultate; hæc enim non *illo anno*, sed semper spoliata manerent propria octava. Uti igitur Festum Sancti Jacobi Apostoli, qui Kalendis Aprilis decollatus fuit, quia in diem 25. Julii fuit perpetuo rejectum, suam octavam habet in Octavario Romano pro iis locis, in quibus est Patronus, vel Titularis, & sic loquendo de cæteris Festis Breviarii Romani in sua prima Concessione alteri diei a natalitia consignatis, ut Sancti Ambrosii, qui obiit die 4. Aprilis, vel postmodum ob occurrentiam alterius officii majoris ritus, vel dignitatis novissime indulti in alteram diem immutatis, ut Sanctæ Mariæ Magdalenæ de Pazzis, cujus festum a die 25. Maii ob modernam Concessionem officii duplicis Sancti Gregorii VII. diei 27. ejusdem Mensis fuit perpetuo assignatum. Cum igitur ista omnia, & similia, etsi ultra totam suam octavam concedi, vel immutari contingant, suam octavam minime deperdant, sed cum integra sua octava perinde celebrentur, ac si in propria, & natalitia die recolerentur, ita Anniversarium Consecrationis statutum ut supra ab Episcopo in alia die in perpetuum celebrari, sua integra octava defraudari non poterit. Horum autem omnium ratio est, quia ut decrevit Sacra Rituum Congregatio 28. Novembris 1682., cujus Decretum exponetur suo loco, *Dies natalitii ii omnes habendi sunt, qui licet vere non sint dies obitus, tamen ex Decreto Apostolico assignati sunt festivitati alicujus sancti veluti fixi, & velut propria eorum sedes*; quapropter in eisdem Sancti immutati celebrandi sunt, perinde ac celebrarentur in propria die natalitia, adeoque cum octava, cum qua in die natalitia recolerentur. Cum itaque ab Episcopo in actu Consecrationis statuitur altera dies pro anniversario ejusdem, dictum anniversarium recolendum est cum octava, cum qua celebraretur, si recoleretur in ipsa die Consecrationis.

XL. Oppones, quod dies statuta ab Episcopo non est dies assignata *ex Decreto Apostolico*, adeoque cum non verificetur conditio mox adducti Decreti, non est censenda veluti dies natalitia.

XLI. ℞. Quod Episcopus procedit ad decernendam hujusmodi diem in vi facultatis sibi factæ per Decreta Sacræ Congregationis; inde cum hæc sua Decreta non promat, nisi vigore auctoritatis Apostolicæ sibi ad hoc præstitæ, ideo Decretum, quo Episcopus statuit alteram diem pro anniversario Consecrationis, non incongrue censeri potest Decretum Apostolicum.

XLII. Singularis huc spectat quæstio, quam ex Halden *par.* 3. §. *quæritur* 7. proponit Meratus *sect.* 8. *cap.* 5. *num.* 18., videlicet quodnam officium recitare debeat Clerus illius Ecclesiæ, quæ dedicatur, in ipsa die Consecrationis; an pridie Consecrationis possit primas vesperas, & postridie Matutinum, ac Laudes cum reliquis Horis dicere de die Dedicationis?

XLIII. Ad quod dicendum videtur, quod non; cum enim Ecclesia regulariter loquendo non remaneat consecrata, nisi paulo ante meridiem, videtur pridie Consecrationis non posse recitari primas vesperas, & postridie pariter non posse dici Matutinum, ac Laudes cum reliquis Horis de Dedicatione, cum Ecclesia tunc adhuc non sit consecrata; hinc Guyetus *lib.* 2. *cap.* 2. *quæst.* 1. adducit ex Breviario proprio Ordinis Prædicatorum Rubricam quamdam ad rem præsentem valde notabilem: *In primo anno Dedicationis Ecclesiæ officium inchoatur in Missa; in hora vero, qua sequitur Missam, & deinceps in omnibus horis usque ad Completorium sequentis diei exclusive, fiat officium totum duplex, & die sequenti in Matutino fiant novem lectiones &c.*, ex qua argui posset sequentem diem esse proprium diem Dedicationis. Verum quia statim subditur hæc clausula; *Octava vero celebrabitur revoluta hebdomada eo die, quo Dedicatio facta fuerit*, ex eadem utique Rubrica infertur diem Dedicationis non esse ipsum sequentem diem, sed illum, in quo revera fit Dedicatio; quod & eruitur ex verbis illis *in primo anno Dedicationis &c.*, ubi cum ex consequenti doceatur in reliquis annis anniversarium non esse recolendum in sequenti præscripta die, sed in die, in qua Consecratio revera fuit peracta, proculdubio sequitur hanc esse propriam, & non sequentem Dedicationis diem.

XLIV. Attamen haudquaquam placet admodum istemet agendi modus, tum quia extra proprium diem, per solos dies septem octavæ, & difformiter a die Aniversarii recolit Consecrationis festum; tum etiam quia inconsonanter nimis ad Rubricas Breviarii Romani procedit, dum de uno recitat Matutinum, Laudes, Primam, ac Tertiam, & de altero Sextam, ac Nonam; Missa enim juxta eorumdem Rubricarum præscripta canitur post Tertiam, unde si absoluta Missa reliquum officii dici debet de Dedicatione, de hac proculdubio erunt etiam Horæ Sexta, & Nona, & non de eo Festo, de quo recitatum est Matutinum usque ad sextam.

XLV. Dicendum itaque venit cum laudatis perinsignibus Auctoribus Halden, Guyeto, atque Merato, in die Consecrationis Ecclesiæ recitandum esse officium a Clero Ecclesiæ dedicatæ de Dedicatione a primis Vesperis usque ad Completorium sequentis diei inclusive. Colligitur aperte præsens assertio ex Rubrica, quæ extat in Breviario Romano *in Communi Dedicationis Ecclesiæ*, in qua tam in primis Vesperis, quam in Laudibus *pro ipso die Dedicationis Ecclesiæ, & per ejus octavam* expresse præscribitur, atque assignatur oratio in officia recitanda, diversa ab ea, quæ in officio dicenda est *in die anniversario, & per istius octavam*: supponitur ergo manifeste dari casum, in quo officium dicendum sit ad primas Vesperas, ad Matutinum, & Laudes *de ipso, & in ipso die Dedicationis*.

XLVI. Neque dicas: quod primæ Vesperæ, de quibus est præfata Rubrica, dicendæ quidem sunt *de ipso die Dedicationis*, sed post peractam Consecrationem? etsi enim eo in casu primæ Vesperæ forsitan essent *de die, & in die Dedicationis*, non tamen Matutinum, & Laudes, quæ dicerentur non in eo die, sed in sequenti, cum tamen illa Rubrica etiam ad Laudes præcedenter ad prædictam orationem signet, ut sequitur: *In ipso die Dedicationis Ecclesiæ, & per octavam, oratio, Deus, qui invisibiliter &c.* Rubricarum igitur Auctor supponit, & loquitur de Matutino, & Laudibus dicendis, non in die sequenti ad diem Consecrationis, sed in ipsomet die Consecrationis, adeoque ante peractam, ac absolutam Ecclesiæ Consecrationem.

XLVII. Neque officit, quod pridie, & mane sequenti ante absolutam Consecrationem nondum sit consecrata Ecclesia; quemadmodum enim in primis Vesperis Nativitatis Domini post Antiphonam *Alma Redemptoris* dicitur ℣. *Post partum*, & in hymnis ℣. *Qui natus es de Virgine*, ut bene advertit Gavantus *sect.* 5. *cap.* 22. *num.* 6., etsi tunc nec Virgo pepererit, nec Christus natus sit, cum hæc in sequenti evenerint nocte; & pridie diei Festi, ait Halden, quo aliquis Sanctus Confessor obiit, uti per subsequentem octavam citra inconvenientiam, ac falsitatem dicitur *Hac die lætus meruit beatas scandere sedes* (quia nimirum hujusmodi verba dicuntur relate ad tempus, quo reipsa verificantur, & fictione juris Ecclesiastici tam Vesper præcedens, quam octava subsequens habentur pro uno, eodemque moraliter tempore, sive die, licet non pro singulis ejus partibus verificentur) ita & hic suo modo contingit.

XLVIII. Addit Meratus, quod in primis Vesperis incipit aliquo modo Ecclesiæ Dedicatio per cæremonias prævias, & ritus, qui tunc exercentur. Deferuntur etenim tunc solemniter Sanctorum martyrum Reliquiæ ad Ecclesism sequenti die consecrandam, & interea collocantur in aliquo Sacello, seu Altari prope illam existente, pulsantur solemniter Campanæ more festivo, ita ut Ecclesiæ Dedicatio sit tunc veluti in fieri, & in via, licet adhuc non sit in facto esse; quapropter cum incipiat ex illa hora Dedicationis actualis solemnitas, & Festum, potest etiam ejusdem Festi officium incipi, & recitari, præsertim cum in oratione dicenda pro ipso die Dedicationis nullum contineatur verbum, quod supponat, & asserat Ecclesiam antecedenter jam Consecratam.

XLIX. Ita loquitur Meratus, qui subdit, quod cum Missa solemniter celebranda debeat correspondere officio, & ex præscripto Pontificalis Romani Missa dicenda sit a Consecratore de ipsa Consecratione, consequens fit, quod etiam officium illa die dicendum a Clero eidem Ecclesiæ addicto, debet profecto esse de Dedicatione.

L. Quantum autem attinet ad Missas privatas dicendas ea die a Sacerdotibus servitio illius Ecclesiæ addictis, sustinet idem Halden, dicendas esse de die Dedicationis in loco idoneo, horis licet, & tempore præcedentibus ejusdem Ecclesiæ Consecrationem. Hæc Halden opinio displicet Merato, quia in Postcommunione Missæ dicendæ in die Dedicationis habentur hæc verba: *Ut in hoc loco, quem nomini tuo indigni dedicavimus*: quæ verba convenire non possunt, nisi Episcopo Consecratori celebranti post completam, & peractam Templi Consecrationem: & quamvis admitteretur, addit ipse, prædicta verba congruere posse etiam aliis Sacerdotibus, qui ad Templi Dedicationem aliquo modo cooperati sunt, vel sua opera, vel intentione, aut votis, quibus Templum illud divino cultui destinaverunt, ac dedicaverunt, si non explicite, saltem implicite; nihilominus sane quoad temporis circumstantiam iisdem accommodari non possent illa verba *Dedicavimus*, quia nondum completa esset Dedicatio, & ad summum Sacerdotibus celebrantibus post completam Ecclesiæ Consecrationem possent convenire.

LI. Ponderat præterea idem Auctor, quod Ecclesia consecranda ante Consecrationem est omni supellectili denudata, nullum habet Altare præparatum, & si aliquod habet consecratum, esset omnino expoliatum, & denudatum, & per consequens quod in præfata Ecclesis permitti nullo modo potest Sacrificii celebratio ante completam Consecrationem. Itaque si Sacerdotes eidem Ecclesiæ addicti, celebrarent in aliena Ecclesia illo die Consecrationis, se accommodare deberent ejusdem alienæ Ecclesiæ ritibus, in qua Sacrificium peragunt. Si autem celebrarent in aliquo Sacello eidem Ecclesiæ aliquo modo adnexo, & ab eadem separato, ut persæpe contingit hæc Sacella

haberi a Regularibus in Claustris, adhuc non possunt celebrare Missam de die Dedicationis ante peractam Consecrationem ob rationem supradictam, & in tali Sacello deberent celebrare Missam correspondentem officio, quod habetur in Kalendario; vel ad summum posset forsan permitti celebratio etiam Missæ de die Dedicationis, dicendo tamen illam orationem Postcommunionem, quæ dicitur in anniversaria die Dedicationis, quia omnia illius verba proferri possent sine ullo mendacio, & optime etiam illi diei, & horæ congruere.

LII. Hæc tamen Merati Doctrina non modicam patitur difficultatem, & ideo eamdem universim approbare haud possum. Fateor quidem in Ecclesia consecranda permittendas non esse Missas ante completam Consecrationem, quantumvis in ea adesset Altare aliquod consecratum, propter rationes adductas; ast si dicta Ecclesia teneat Sacellum aliquod sejunctum, sibique adnexum, non video, cur Sacerdotes illius Ecclesiæ non possint Missam celebrare de die Dedicationis, quinimmo nec dubitanter assero ad id profecto teneri. Missa juxta Rubricas, quantum fieri potest, officio debet esse conformis, & quoties officium duplex est, Sacerdotes a Missa correspondenti officio nullatenus se queunt eximere. Unicum habent effugium, videlicet quando celebrant in Ecclesia, in qua aliud a proprio celebratur officium; quo in casu officio Ecclesiæ quoad Missæ celebrationem sese accomodare posse per Decreta Sacræ Congregationis permittitur. Ast non sumus in casu, quoniam supponitur eosdem Missam peragere in Sacello Ecclesiæ dedicandæ adnexo, quod sequitur naturam, seu officium suæ Ecclesiæ principalis. Quemadmodum igitur si celebrarent in Ecclesia consecranda Sacerdotes eidem Ecclesiæ addicti, & de die Dedicationis officium facientes, proculdubio tenerentur Sacrificium facere de die Dedicationis, ut proprio, & Ecclesiæ officio duplici se se conformarent, quidni & in Sacello eidem Ecclesiæ adnexo? Si occurreret officium quodcumque aliud, Meratus ipse hoc ipsum concedit, cur igitur id denegat, si occurrat, & fiat officium Dedicationis?

LIII. Nec ratio, quam in oppositum relevat ratione dissonantiæ, quam verba Postcommunionis habent relate ad tempus, in quo celebratur, alicujus est momenti; si enim ipse concedit, & sustinet pridie in officio diei, quo Confessor aliquis obiit, ulla absque incongruitate in primis Vesperis diei. *Hac die lætus meruit beatas scandere sedes*, quare similiter in Missa dici non poterit ly *Dedicavimus*, esto Dedicatio nondum sit peracta, sed adhuc fienda? Si primum haudquaquam inconvenit ratione temporis, ad quod refertur, & in quo veritatem habet, cur eadem de causa nec inconveniet secundum? Primum dici contingit in die præcedenti, secundum in eadem die, & paulo ante Consecrationem ipsam; quare igitur in priori casu dictum moraliter reputatur in propria die, & relate ad tempus, in quo verificatur, & non in secundo? Sicut enim in primis vesperis jam inchoata est dies in qua Confessor obiit, & lætus meruit scandere sedes; sic in die consecrationis inchoata est solemnitas dedicationis; ratione cujus dicitur, ut in hoc loco &c. Quandoquidem itaque ultro concedit, verbum illud *Dedicavimus* nedum de Episcopo Consecrante, sed etiam de aliis ut supra ad Consecrationem cooperantibus posse verificari, non adeo se difficilem, quæso, reddat in admittendo, quod verificari valeat etiam de Sacerdotibus ante nondum completam Consecrationem sacrificantibus.

LIV. Deinde peto a Merato: si Missam celebrare haud valent de die Dedicationis, de quo recitant officium, de quo illam celebrabunt? Respondet, de officio, quod habetur in Kalendario. At proprione, vel alieno? Si *Alieno*, quæ quæso, participatio cum iis, qui foris sunt? Quæ pars cum Kalendario alienæ Ecclesiæ? Nonne repetita Sacræ Congregationis Decreta danda, & exponenda infra suo loco, quemlibet ad officia propriæ Ecclesiæ, ejusdemque Kalendarium teneri disponunt? Si autem ad officium, cur non etiam ad Missam? Quod si dicatur debere celebrare Missam de officio, quod habetur in *proprio* Kalendario; arguo ego: ergo de die Dedicationis Ecclesiæ, quia in proprio Kalendario, quod una est etiam Kalendarium Ecclesiæ dedicandæ, & consequenter etiam illius Sacelli, in quo celebratur, ea die recurrit, ut Meratus ipse fatetur, officium Dedicationis Ecclesiæ.

LV. Meratus itaque benigniorem utique, fas est, se ostendat, & quod ultimo loco dubitanter his verbis admittit, *vel ad summum forsan permitti posset celebratio etiam Missæ de die dedicationis, dicendo tamen illam orationem &c.*, absolute, & absque ulla hæsitatione pronuncier, & nedum dictam asserat *permitti posse* Missæ celebrationem, sed adhuc aliter fieri haudquaquam licere. A me benignitatem edicat, dum mutationem Postcommunionis in eam de Anniversario fieri posse, eidem haudquaquam inficior, non quidem postea, quia illius verba absque ullo mendacio proferri non possint, & optime etiam diei, & horæ, in qua celebratur, ut superius ostensum est, congruere, sed unice ad ejusdem opinioni indulgendum, ejusdemque inanes tollendos scrupulos, quippe quod hujusmodi indulgentiæ nec multum Rubrica resistit, dum causa inducendæ varietatis in Orationibus, quarum identitas ratione Anniversarii, vel octavæ Dedicationis alterius Ecclesiæ, quinimmo vel ipsius diei, vel octavæ Dedicationis alterius Sacelli, vel Ecclesiæ adnexæ occurrere posset, collectas diei Consecrationis pro Anniversario, & e contra, prout ferret casus, usurpari non refugit, sed aperte concedit, quinimmo fieri debere dicemus in expositione Decreti XIX. præsentis Capitis. Quod autem Rubrica ad invehendam varietatem prælatam faciendum permittit, atque disponit, ego ad inanes Celebrantium auferendos scrupulos, & in eorumdem conscientiæ quietem indulgeo; ac ad eosdem inducendos ad celebrandum de officio, de quo Rubricæ præscribunt. Rectene autem, aut inaniter meum non est judicare; non crederem tamen comem Lectorem in hoc reperire valde refragatorem. Cæterum haud abnuo, quod melius foret deponere scrupulos, & illam Postcommunionem dicere, quam pro die Dedicationis Missale constituit.

LVI. *Si vero præfati Sacerdotes*, ait Meratus, *celebrarent in aliena Ecclesia illo die Consecrationis, se accomodare deberent ejusdem Ecclesiæ alienæ ritibus, in qua celebrant*. Si ly *Deberent* usurpet pro debitu congruitatis, aut decentiæ, haudquaquam inficias eo; si pro debito rigoroso, ac obligatione, id utique quoque concedo, si in ea Ecclesia peragatur Festum aliquod cum solemnitate, & concursu populi, secus autem si aliquod hujusmodi Festum inibi non celebretur. Nec mea est ejusmodi responsio. Audi Decretum S. R. C. 11. Junii 1701. *Sacerdotes etiam Regulares, qui propria officia recitant sub ritu duplici, celebrantes in alienis Ecclesiis, quando peragitur Festum cum solemnitate, & concursu Populi, debent celebrare Missas conformando se Ritui, & colori earumdem Ecclesiarum. In aliis vero diebus possunt, sed quando prohibentur Missæ votivæ, vel Defunctorum, debent se uniformare, saltem quoad colorem.*

LVII. Quæ autem hactenus dicta sunt, limitanda veniunt, ut non liceat officium, & Missas privatas dicere de die Dedicationis, si hanc fieri contingat in diebus, in quibus per Rubricam *de Transl. Fest. num. 5.* interdicitur cujuscumque Festi, etiam Dedicationis, Titularis &c., celebratio. Ii autem dies sunt Dominica prima Adventus, Vigilia, & dies Nativitatis Domini, Circumcisio, Epiphania, & dies ejus octava, Feria IV. Cinerum, Dominica prima Quadragesimæ, Dominica Passionis, Dominica Palmarum, & deinceps usque ad Dominicam in Albis inclusive, Ascensio Domini, Vigilia Pentecostes, & deinceps usque ad Dominicam Trinitatis inclusive, Festum Corporis Christi, Assumptio B. M. V., & Festum omnium Sanctorum. His enim diebus, cum quodlibet aliud officium, licet primæ classis, & solemniter celebratum, fieri, & Missam celebrari vetitum sit, proculdubio nec officium, nec Missas privatas de die Dedicationis, etsi tunc consecretur Ecclesia, recitare licitum erit, sed officium, & Missæ privatæ dici debebunt de die, seu officio currenti.

LVIII. Pro Missa vero solemni a Consecratore eo die post peractam Consecrationem cantanda, etiam præfati veniunt distinguendi dies. Alii enim sunt, in quibus a Rubricis Missalis *de Transl. Festor. num. 6.* permittitur cantari Missam de Festo, quod transferri debet, ubi Titulus est Ecclesiæ, vel concursus Populi ad celebrandum dictum Festum, & ex superius recensitis sunt Vigilia Nativitatis, Circumcisio, Octava Epiphaniæ, Dominica Passionis, dies quatuor octavæ Paschæ usque ad Dominicam in Albis inclusive, Vigilia Pentecostes, & postremi dies quatuor octavæ Pentecostes usque ad Dominicam SS. Trinitatis pariter inclusive, Assumptio B. Mariæ, & Festum omnium Sanctorum. Alii vero sunt, in quibus interdicitur dicta Missa solemnis, & sunt reliqui, videlicet Dominica prima Adventus, Feria IV. Cinerum, Dominica prima sacratissimæ Quadragesimæ, Dominica Palmarum cum tota hebdomada majori, Dominicæ Resurrectionis, & Pentecostes cum duobus diebus sequentibus, dies Nativitatis Domini, Epiphania, Ascensio, & Festum Corporis Christi. Diebus igitur, quibus permittitur præfata Missa solemnis de festo, quod transferri debet, cantanda erit a Consecratore Missa de die Dedicationis, & diebus, quibus inhibetur, dicenda erit Missa diei currentis.

LIX. Scio Meratum (Sect. VIII. c. 5. de comm. Dedicationis Ecclesiæ) de omnibus indistincte præfatis diebus, in quibus juxta Rubricas Breviarii de nullo fieri potest festo, absolute pronunciare, quod in iisdem Consecrator non valet Missam solemnem facere de die Dedicationis, sed eamdem teneri celebrare de die, seu officio currenti. Ast aperte fallitur, nec habet, unde se in hujusmodi assertione tueatur; si enim Rubricæ Missalis illos dies distinguunt, & in eorumdem aliquibus, nempe in superius recensitis, Missam solemnem de Festo, quod ut supra transfertur, dici permittunt, non videtur, cur in iisdem a Consecratore cani non possit Missa solemnis de die Dedicationis. Nonne hic quoque intervenit concursus Populi ad celebrandum festum, quod transferri debet? Quod si non est Festum Tituli Ecclesiæ, in cujus translationis casu memorata Rubrica Missalis Missam solemnem de eodem permittit, est ejusdem Dedicatio, quæ supra Titulum ex inferius dicendis in hocce capite, & alibi, ac ex Gavanto *sec. 3. cap. 8. num. 7.* habet præferentiam, vel saltem est æque solemnis, quinimmo proculdubio Titulum in solemnitate superat, saltem loquendo de die Dedicationis, de quo in præsentiarum sermo procedit. Demum allegata Rubrica nedum permittit Missam solemnem in præfatis diebus in Ecclesiis, ubi Titulus est Ecclesiæ, sed insu-

per

per per particulam disjunctivam *Vel*, ubi est concursus Populi ad celebrandum Festum, quod transferri debet; habet enim: *In Ecclesiis autem, ubi Titulus est Ecclesiæ, vel concursus Populi ad celebrandum Festum, quod transferri debet, possunt cantari duæ Missæ, una de die, alia de festo.* In die autem Dedicationis adesse concursum Populi ad celebrandum Festum, quod transferri debet, quis valet inficiari?

LX. Oppones primo memoratam Missalis Rubricam nec nullum verbum facere de præfatis diebus; unde igitur in iisdem diebus licita asseritur, atque deducitur Missa solemnis de die Dedicationis?

LXI. ℟. Quod quidem prædicta Rubrica expresse haud meminit assertorum dierum, bene tamen implicite; ibi enim præscribit, quod *in dicendis Missis servetur ordo Breviarii de Translatione Festorum Duplicium, & semiduplicium, quando majori aliquo Festo, seu Dominica impediuntur*, ita ut non dicatur Missa de Festo, quod juxta Rubricas Breviarii in sua die a majori Festo, seu Dominica impeditur, & transferri debet, sed de die, seu Festo, de quo ea die juxta easdem Rubricas peragitur officium. Deinde per superius recensita verba *In Ecclesiis autem, ubi Titulus est Ecclesiæ, vel concursus Populi ad celebrandum Festum, quod transferri debet, possunt cantari duæ Missæ, una de die, alia de Festo*, Missam solemnem cantari permittit in Ecclesiis, ubi Titulus est Ecclesiæ, vel concursus Populi ad celebrandum Festum, quod transferri debet, & consequenter de quo ea die juxta Rubricas Breviarii officium fieri non valet. Denique per sequentia verba *Excepta Dominica prima Adventus, Feria IV. Cinerum, Dominica prima Quadragesimæ, Dominica Palmarum cum tota hebdomada majori, Dominica Resurrectionis, & Dominica Pentecostes cum duobus diebus sequentibus, die Nativitatis Domini, Epiphaniæ, Ascensionis, & Festo Corporis Christi*, excipit dies, in quibus dicta Missa solemnis de Festo, quod transfertur, celebrari non potest, & consequenter implicite denotat in omnibus aliis diebus eamdem celebrari utique posse; exceptio siquidem firmat regulam in contrarium, *l. quæsitum §. denique, ff. de fundo instr. gl. in rub. de regulis juris in 6.*, & Auctores communiter, modusque ipse dicendi, ac sensus proculdubio Rubricæ. Cum itaque dies superius recensiti non sint ex exceptis, in iisdem dicta Missa solemnis de die Dedicationis licita erit.

LXII. Oppones 2. Pontificale Romanum, quod de Ecclesiæ Dedicatione suadet Ecclesiarum Consecrationem fieri in Dominicis diebus, vel Sanctorum Solemnitatibus absque ulla distinctione, & deinceps loquens de Missa eo die dicenda a Consecratore habet; *Missa dicitur prout in Missali, in ipsa die Dedicationis Ecclesiæ;* Omni igitur die, in quo fit Ecclesiæ Consecratio, a Consecratore dici potest, & debet Missa de ipsa die Dedicationis, & non tantum in diebus superius recensitis.

LXIII. ℟. Quod hæc nimis levia sunt, ut me cogant a supra-statutis recedere; verba enim Pontificalis sunt ita intelligenda, ut non contrarientur Rubricis Missalis, ut Leges non adversentur legibus; hinc cum dies Consecrationis non possit censeri plusquam festum primæ classis, maximæ solemnitatis, celebraturmque cum concursu Populi, iis diebus, quibus Missa festi talis, & tantæ solemnitatis a Rubricis Missalis minime permittitur, nec a Rubricis Pontificalis Missa de die Dedicationis sane poterit permissa censeri.

LXIV. Superest, modo videamus, an Consecrator Ecclesiæ iis diebus, quibus Missam solemnem de die Dedicationis celebrare non potest, in Missa de die possit, aut debeat facere commemorationem de Dedicatione?

LXV. Affirmat Meratus, (Sect. VIII. c. 5. ut supra pagina 580.) qui loquens de diebus, in quibus non licet præfata Missa solemnis de die Dedicationis, subdit: *Tunc profecto officium, & Missa deberet dici diei currentis, & a solo Consecratore post orationem diei posset addi Oratio de Dedicatione sub unica Conclusione*. His tria nos edocet verbis. 1. A Consecratore addi posse Orationem de die Dedicationis, sed ad id nequaquam adstringi: 2. A solo Consecratore, & consequenter non ab aliis Sacerdotibus eidem Ecclesiæ addictis, Missas privatas celebrantibus. 3. A dicto Consecratore addi debere Orationi diei, & dici sub unica Conclusione. Nullam tamen hujus dicti sui profert rationem, quapropter æquum haud est, quod meam effugiat hic considerationem.

LXVI. Primum igitur, videlicet quod *a Consecratore addi possit Oratio de die Dedicationis, sed ad id nequaquam teneatur*, designari videtur a memorata Rubrica Missalis, quæ post adducta superius verba subdit: *Aut saltem commemoratio fieri de festo, si de eo non debeat celebrari officium illa die.* Ubi cum supponatur verbum *Potest*, quod præcedenter habet dicta Rubrica, ad illudque referatur, utique præfatæ additionis facultas, & non præceptum fieret; & cum in ea sermo sit de Missa solemni, secundum quoque deduceretur, videlicet, quod *a solo Consecratore*, qui Missam solemnem agit, *dicta additio fieri valeat*. Verum cum Rubrica ibidem excipiat plures dies, scilicet Dominicam primam Adventus, & reliquos, de quibus supra, in quibus Missa solemnis de Festo, quod transfertur, celebrari non potest, & posteriora adducta verba ad præcedentia videantur referri, & loco Missæ commemorationem præfatam subrogare, prædicta Rubrica satis ad intentum suffragari non valet, sed ad summum inde sequitur in iis diebus, in quibus permittitur dicta celebratio Missæ solemnis, permitti etiam commemorationem prædictam, non tamen in illis diebus, in quibus Missa solemnis manet interdicta.

LXVII. Magis itaque crederem id probatum iri ex Decreto S. R. C. 4. Aprilis 1705. *in Lycien.* editum, in quo stabilitum manet; *Quando dies anniversaria Consecrationis Episcopi incidit in Dominicam primæ classis, infra hebdomadam majorem, id die Paschæ, Pentecostes, Nativitatis Domini, vel alio solemniori, non potest dici Missa de dicta Consecratione, sed in ipsa Missa de die fieri debet collecta pro Episcopo sub unica conclusione, ut disponit Cæremoniale Episcoporum;* si enim in memoratis diebus, qui sunt ex exceptis a prædicta Rubrica, & in quibus juxta eamdem Missa solemnis haud permittitur de festo, quod transfertur, in Missa de die debet fieri collecta de anniversario Consecrationis Episcopi; multo magis fieri debebit de die Consecrationis Ecclesiæ, quæ incomparabiliter solemnior est, elevatioris ritus, & classis.

LXVIII. Quo ex Decreto dirempta veniunt omnia illa tria, quæ a Merato vidimus edoceri. Primum quidem, videlicet *A Consecratore addi posse orationem de die Dedicationis*, licet postea nedum addi possit, sed insuper *debeat* præfata collecta, cum adductum Decretum jubeat in Missa de die fieri *debere* collectam pro Episcopo. Quia vero dicta collecta pro Episcopo fieri debet *sub unica conclusione* cum oratione diei, proculdubio tertium remanet approbatum, nimirum *collectam*, quæ additur in Missa orationi diei pro commemoratione Dedicationis, *dici debere sub unica conclusione*. Circa secundum, in quo asserebatur *A solo Consecratore in Missa solemni, non vero a reliquis Sacerdotibus præfatam addi posse orationem*, quid certi statuere difficilius evadit. Si attendatur Decretum, & in privatis Missis licita, ac debita videtur additio, dum in Missa de die fieri debere collectam pro Episcopo absolute, & indistincte pronunciat. Idipsum docet Turrinus *par. 2. sect. 1. cap. 2.*, qui in Anniversario Coronationis, & Creationis Papæ, & Consecrationis Episcopi nedum Missam solemnem, sed etiam privatas de Anniversario dici debere asseverat, ac consequenter in utrisque fieri commemorationem, quando Missa celebrari non potest, probatque tum ex Rubrica Missalis, in qua sic habetur. *In die &c. dicitur Missa &c.*, ergo cum Rubrica, subdit ipse, non limitet, nec nos limitare debemus. Tum quia ex præscripto Rubricæ ejusdem Missalis in eadem Missa dicitur *Credo;* loquendo autem de Missa solemni hoc videtur superfluum, ergo de privatis id intelligendum est, dicit Turrinus. Producit quoque nonnulla alia argumenta, quæ brevitatis gratia prætereo, contentus afferre communem Ecclesiarum usum, quæ de Anniversario Episcopi saltem commemorationem etiam in Missis privatis adjungunt, atque in Kalendariis notant esse faciendam.

LXIX. In contrarium tamen versetur Meratus *part. 1. tit. 4. num. 9.*, estque praxis Sacrosanctæ Basilicæ Lateranensis, & aliarum Basilicarum Urbis, in quibus in anniversaria die tam Creationis, quam Coronationis Summi Pontificis cantatur Missa Solemnis de Creatione, vel Coronatione, & ab aliis Sacerdotibus, etiam earumdem Basilicarum, nulla dicitur Missa privata, neque ulla fit commemoratio de tali Anniversario Creationis, & Coronationis Papæ.

LXX. Quod attinet ad Anniversarium Creationis, & Coronationis Papæ, nec non Consecrationis Episcopi, suo loco digeretur in Commentariis ad Decreta Missalis, dum productum expendetur Decretum, quantum vero ad diem Dedicationis dispar videtur esse ratio, nedum propter superius adducta rationum momenta, sed ea potissimum ex ratione, quod ex supra probatis etiam Missæ privatæ dici debent de die Dedicationis; quidni igitur de eadem fieri debebit commemoratio, quæ pro Missa deservit, quando hæc dici non potest? Non enim par est ratio de assertis Anniversariis Papæ, & Episcopi, quia in his juxta secundam sententiam dicendæ non sunt de iisdem Missæ privatæ, & ideo nec commemoratio in iisdem fieri debet, quoties impediuntur juxta eamdem sententiam; in præsenti autem casu, uti dicebamus, etiam Missæ privatæ esse deberent de die Dedicationis, & ideo loco Missæ de eadem Dedicatione in Missa diei addi debebit commemoratio, quæ una in augmentum lætissimæ illius celebritatis, & ad majorem solemnitatem deservit.

LXXI. Hæc quidem, quatenus firmant additionem collectæ de die Dedicationis recitandæ in Missis privatis, specimen quoddam veritatis videntur habere. Diximus *Specimen quoddam;* quia eadem reipsa nutare, & a vero abesse putamus; quoties enim officium aliquod, quod solemniter, & cum concursu Populi celebratur, ab altero officio amoveri contingit, non propterea continuo de eodem in Missis privatis collecta addi debet, tametsi si minime impediretur, de eodem etiam forent Missæ privatæ, nec id ferunt Rubricæ ipsæ Missalis, quæ, uti dicebamus, tantummodo loquuntur de Missa solemni; & pro hac etiam solum potestatem faciunt, nec ullum important præceptum, quapropter ex hoc capite certum redditur, nullam adesse obligationem addendi in Missis votivis præfatam collectam, ac consequenter de præfata additione perinde loquendum esse, ac dici solet de quacumque alia addenda collecta,

quæ juxta suo loco dicenda locum tantummodo habere posse videtur in Missis, quæ non sunt de duplici primæ, vel secundæ classis.

LXXII. Nonnisi itaque, prout sic, eruitur ex parte officii, quod transfertur, & ex parte Missarum privatarum, quæ alioquin etiam de die Dedicationis dicerentur; quinimmo, uti optime superius relevabamus, & perpendenti vel leviter memoratam Rubricam facile constabit, hujusmodi Rubrica nec suffragatur pro diebus, quibus Missa solemnis de officio, quod transfertur, interdicitur, sed solum pro iis, quibus eadem permittitur. Superest solum igitur ut dirimatur quæstio de additione collectæ in Missis privatis, & etiam in Missa solemni pro diebus ut supra exceptis ex Decreto superius adducto commemorationem de Anniversario Papæ, vel Episcopi præscribente; quapropter cum certum sit, quod hæc collecta in Missa solemni etiam prædictarum dierum exceptarum locum habet, certum itidem erit, quod in missa solemni dictarum dierum locum habebit commemoratio de die Dedicationis sub unica conclusione. An autem hæc etiam addi queat in Missis privatis, ex dicendis in Commentariis ad Decreta Missalis in casu, & pro casu Collectæ de Papa, vel Episcopo apertum fiet; pro nunc enim a praxi Basilicarum Urbis recedendum non esse putamus, quæ de Anniversario Papæ solam canunt Missam solemnem, cujus loco in dictis diebus subrogatur commemoratio, & nihil de eodem agunt in Missis privatis; videtur enim quod earumdem praxis in exemplum pro cæteris Ecclesiis debeat servire, si contrarium ex Rubricis, vel Decretis aperte non eruatur, quod vix credibile est evenire posse. Triduum autem Mortis Christi adhuc ab additione dictæ collectæ in Missa solemni absolvendum esse ducimus, uti in suo opportuniori loco dicemus.

LXXIII. Alia foret hic quæstio agitanda, quam suggerit supracitata Rubrica Missalis *de Transl. num. 6.* ubi dum permittit cantari Missam solemnem de Festo solemniter celebrato, quod transferri debet, sequentibus se exprimit verbis: *Possunt cantari duæ Missæ, una de die, alia de festo*. Quæstio autem est, num diebus, quibus officium de Dedicatione locum non habet, sed solum Missa solemnis, ut hanc cantari liceat, necesse sit alteram quoque Missam cantari conformem officio diei, an vero sufficienter suppleat sola Missa solemnis de die Dedicationis?

LXXIV. Verum quoniam quæstio hæc ad Missale pertinet, ac per consequens a suscepto scopo deflectit, breviter est expedienda; hinc dicendum venit, necesse non esse, quod cantetur altera Missa conformis officio diei in his Ecclesiis, in quibus quotidie non cantatur Missa juxta dispositionem S. R. C. 23. Augusti 1704. seu uti clarius loquuntur quamplurima alia ejusdem Congregationis Decreta, Missa altera concors officio cantari debet dumtaxat, *quatenus adsit obligatio illam cantandi*; hujusmodi autem obligatio Collegiatas, ac Cathedrales solummodo afficit Ecclesias, & ideo quæcumque aliæ haudquaquam manent obstrictæ.

LXXV. Ab hac adhuc lege Ecclesias Collegiatas, ac Cathedrales in præsenti casu eximendas esse putamus, quoniam cum præcedenter ad Consecrationem omni supellectili debeant esse expoliatæ, aptæ haud sunt, ut in iisdem Sacrosanctum Missæ Sacrificium decantetur; subsequenter vero aut Missa caneretur extra præscriptum a Rubricis tempus, ac debitas Horas, vel nimis differretur ratione longioris functionis peractæ, seu ad minus cederet in gravissimum Cleri incommodum, qui in præfata functione satis mansit occupatus, ac valde defatigatus; quapropter locum non dubitamus deberi Epikeiæ, & per eam a memorato onere Clerum esse liberandum; & quidem tametsi Sacellum aliquod Ecclesia adnexum haberet, in quo debito tempore, & sine perturbatione functionis Missa decantari valeret; est siquidem Clerus tunc temporis legitime impeditus, nec cogendus est alio divertere cum maximo gravamine, ut dictæ satisfaciat Rubricæ, quæ hac in parte, & casu benigniorem proculdubio suscipit interpretationem.

LXXVI. Inferes ex dictis, quod si Ecclesiæ Consecratio agatur in die Nativitatis S. Joannis Baptistæ, aut in Festo SS. Apostolorum Petri, & Pauli, Missa solemnis cani quidem poterit de die Dedicationis, sed Missæ privatæ, & officium erunt respective aut de Festo S. Joannis, aut SS. Apostolorum. Missa quidem solemnis erit de die Dedicationis, quia præfata duo Festa non sunt ex diebus, in quibus inhibetur Missam solemnem cantari de festo, quod ut supra transfertur; Missæ vero privatæ, & officium fient de Sanctis, quia horum festa, utpote ejusdem ritus, & majoris dignitatis, ut supra dicebamus, & inferius magis constabit, non cedunt Festo Dedicationis, sed in occursu & concursu præferentiam habent. Idem dicito, si Consecrationem fieri eveniat in Festum aliquod particularium Ecclesiarum, quod in ritu exæquet, & in dignitate superet Consecrationis festum. In paritate autem ritus, & dignitatis Festum Dedicationis sortietur officium, & Missas solemnem, atque privatas, & simul occurrens festum ad alteram diem transferetur. Quænam vero ex Festis habeant, vel non habeant præferentiam relate ad dedicationis festum, dicenda in Decreto XVI. hujus Capitis in apertum ponent, hoc solum dato discrimine, quod Dedicatio in die Consecrationis ratione maximæ solemnitatis, cum qua peragitur, præstat cæteris cunctis festis, quæ privilegiata non sunt, nec majoris dignitatis.

DECRETUM SECUNDUM.

Dedicationis Festum extra actum Consecrationis non potest amplius mutari ab Episcopo inconsulta Sede Apostolica. S. R. C. 16. Octobris. 1604. *in Ariminen.* ex Meraro in Indice Decr. Brev. num. 16.

I. QUÆ in præcedenti Decreto Consecratori Ecclesiæ *in actu Consecrationis* conceditur, in præsenti *extra actum Consecrationis* denegatur facultas statuendi *aliam diem* pro anniversario Dedicationis. In priori quidem congrue conceditur ad satisfaciendum populi, clerique votis inimpeditam, aut commodiorem diem pro anniversario persæpe petentis, ne præfatæ facultatis defectu tam lætissimæ Festivitatis splendor hebescat. Ast non minus convenienter in posteriori denegatur, extra enim actum præfatæ Solemnitatis, cum officium divinum, quod adhuc per particulares Ecclesias recitatur, sit oratio publica communi totius Ecclesiæ nomine ad Deum fusa; non indecorum est, quæ ad illud pertinent, ab eo, qui totius, ac universalis Ecclesiæ regimen habet, unice regi; hinc inferius non semel dicetur per Bullam Pii V. de Breviario Romano Episcopis, quorum Ecclesiæ Breviarium Romanum susceperunt, ademptas fuisse quascunque antiquas facultare circa festorum officia, quas eisdem tribuebant antiqui Canones, nihilque modo posse, nisi ea dumtaxat, quæ Breviarii Romani Rubricis, vel Sacræ Rituum Congregationis, seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur.

II. Si verborum utriusque Decreti, in quorum primo facultas Episcopo conceditur statuendi aliam diem pro Anniversario *in actu Consecrationis*, & in secundo eadem *extra actum Consecrationis* denegatur, rigor attendatur, indubium redditur, quod cum peracta, & absoluta sit Ecclesiæ Consecratio, antequam Missa incipiat solemniter ab Episcopo cantari, ideo cum hoc ipso non sit amplius Episcopo *in actu*, sed *extra actum Consecrationis*, censetur etiam in eo expirata, & extincta memorata facultas. Eadem de causa cum revera dici non possit incepta Ecclesiæ consecratio, nisi cum Pontifex mane diei Consecrationis accessit ad Ecclesiam, & indutus paramentis inchoat antiphonam *Adesto &c.*, ideo dicendum videtur, quod præcedenter Episcopus non sit *in actu Consecrationis*, & consequenter quod non possit diem pro anniversario ejusdem Consecrationis assignare. Quinimmo cum quoque Benedictio Tobalearum, Vasorum &c., quam in fine facit Episcopus, extranea sit Ecclesiæ Consecrationi, eamque supponat jam consecratam, rigorosus loquendi modus Episcopum tunc temporis extra actum Consecrationis esse demonstrat. Cum igitur Episcopus *in actu Consecrationis* solummodo sit a prædicta Antiphona ad Benedictionem Tobalearum &c. exclusive, ideo servata rigorose proprietate verborum, toto eo omni tempore gaudet facultate statuendi aliam diem pro anniversario Consecrationis & extra tale tempus eadem minime pollet.

III. Quod si quæras, quonam in loco præfatæ Consecrationis, seu quonam ex illo tempore sit id agere consultius? Crederem id præstandum esse, postquam Pontifex Fundatorem per ea verba *Scias Frater &c.* allocutus est; ibi enim eidem protestatur, quod gratitudinem, & honorem Fundatoribus exhibet Ecclesia, in diei Dedicationis anniversario in Processione supra cunctos præcedentiam, & in casu quod ad egestatem pervenerint, suæ liberalitatis gratam recordationem, pro eisdem jubet deprecari, & concedit illis partem in omnibus bonis, quæ ibi fieri contingent. Hoc igitur tantæ gratitudinis, & liberalitatis tempus non incongruum sane erit ad indulgendum votis Fundatoris, Plebis, aut Cleri aliam diem pro anniversario Consecrationis petentium.

IV. Verum quia privilegia, maxime inquantum tangunt jus concedentis, latissime sunt interpretanda, nam quoad concedentem censentur esse beneficia, in quibus fit latissima interpretatio, quando agitur de præjudicio solius concedentis, *ex cap. Olim num. I. de verb. signif.*, ideo etsi arbitrer in loco, & tempore mox adductis diem pro celebratione anniversarii Consecrationis ab Episcopo apposite statutam iri, adhuc nostra Decreta non ita stricte puto esse accipienda, ut totum Missæ solemnis tempus fructuosum, & utile esse non possit pro memoratæ usu facultatis; usque enim ad id temporis videtur esse una, & eadem actio continuata, & Missa solemnis non est nisi complementum peractæ Consecrationis. Post Evangelium igitur Missæ solemnis, aut in fine ejusdem Missæ post datam solemnem benedictionem publicatis indulgentiis, Pontifex item publicari Decretum jubere poterit, in quo statuitur dies anniversaria ejusdem Consecrationis. Absoluta autem Missa integrum, ac liberum Episcopo amplius non erit ad memoratæ diei anniversariæ sanctionem devenire; Concessio enim est *pro actu*, non *pro die Consecrationis*, & absoluta Missa, factoque reditu in Sacristiam Pontifex nullo modo dici potest, quod sit *in actu*, sed solum *in die Consecrationis*. Neque opponas latissimam, uti modo dicebatur, privilegiorum hujusmodi faciendam esse interpretationem; quandoquidem ita quidem, sed nunquam ultra propriam verborum privilegii significationem *per text. in l. quod Constitutum ff. de Testam. milit.*

V. Stante latissima hujusmodi interpretatione, non adeo me

tefra-

refragatorem haberet, qui assereret a sero ante diem Consecrationis tempus utile incipere pro præfatæ usu facultatis; tunc enim temporis quodammodo Pontifex inchoat Ecclesiæ Consecrationem; dum ex præscripto Rubricæ parat Reliquias, ponit eas in vasculo una cum Chartula, cantante: *Ego N. Episcopus consecravi Ecclesiam &c.* & vasculo sigillato illud in honesto, & mundo loco, vel sub tentorio ante fores Ecclesiæ consecrandæ parato ponit, & super ornatum feretrum decenter collocat, cum duobus candelabris, & luminaribus ardentibus. Hoc autem in casu memorata chartula scribi posset cum sequenti additione, vel simili.

MDCCXLIII. die N. *Mensis* N. *ego* N. *Episcopus* N. *consecravi Ecclesiam, & Altare hoc, in honorem Sancti* N., *& Reliquias Sanctorum Martyrum* N. *&* N. *in eo inclusi, & singulis Christifidelibus, hodie unum annum, & in die anniversario Consecrationis hujusmodi* (qui erit dies N.) *in verba formula communi addenda* (Mensis N.) *ipsam visitantibus quadraginta dies de vera indulgentia, in forma Ecclesiæ consueta, concessi.*

VI. Extra igitur id tempus Episcopus, ut pote indubie extra actum consecrationis, non potest amplius mutare anniversarium Dedicationis, sed si dies, qua recolitur, vel in quam incidit annua dedicatio, minus commoda videtur, debet *Consuli Sedes Apostolica*, vel Sacra Rituum Congregatio ad hujusmodi ab ipsa Apostolica Sede specialiter instituta, quæ perpensis momentis in supplici libello expositis, aut per seipsam immediate aliam diem assignabit, aut arbitrio Episcopi committat eamdem assignare.

VII. Causæ autem, quas in expositione præcedentis Decreti tamquam sufficientes adduximus, ut Episcopi statuant aliam diem pro anniversaria Dedicationis, inservire & possunt (aut aliæ, prout circumstantiæ ferent) apud Sedem Apostolicam, aut Sacram Rituum Congregationem; hic novissime eadem Congregatio supplicantibus Fratribus Eremitanis S. P. Augustini de Parma benigne indulsit statuendo aliam diem pro anniversario Consecrationis eorumdem Ecclesiæ, quæ quotannis recurrebat in die 2. Novembris, eisque impediebat cum aliis Ecclesiis uniformari in celebratione Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum; uti etiam, instantibus Fratribus Minoribus S. Mariæ de Puteo Nolanæ Diœcesis, sub die 7. Augusti 1655. Ordinarii arbitrio remisit posse transferre ad Mensem Septembris festum Consecrationis eorum Ecclesiæ, eo quod occurrebat in Festo Annunciationis B. Mariæ, & celebrari non poterat cum octava.

VIII. Unam solummodo superest annotare limitationem, quam præsens patitur Decretum, videlicet, ut locum non habeat, quoties Dedicationis Festum perpetuo incideret in aliquam ex diebus memoratis a Rubrica *de Transl. Fest. num.* 1., quibus interdicitur cujuscumque festi celebratio, ut in Vigiliam, & Nativitatem Domini, Circumcisionem, Epiphaniam &c., aut in festum aliquod ejusdem ritus, sed majoris dignitatis, quemadmodum in Ecclesia universali sunt Nativitas Sancti Joannis Baptistæ, & Festum Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli, & in Ecclesiis particularibus Festa Domini, Beatæ Mariæ, Angelorum &c., si quæ ibi sunt, quæ sub ritu duplici primæ classis, aut ob speciale indultum, aut quia sint Patroni, vel Titulares, recolantur; cum enim tunc Festum Dedicationis sit ex festis perpetuo translatis, non est, cur etiam extra actum Consecrationis in aliam diem ab Episcopo immutari non possit, quemadmodum id universim potest de omnibus aliis festis, quæ alicubi contingunt esse perpetuo translata, potestate eidem facta per plura Decreta, quæ examinantur in cap. de Immutatione Festorum. An hujusmodi in casu liberum sit Episcopo in diem, quam maluerit, dictum festum immutare, vel primam diem non impeditam pro ejusdem celebratione assignare teneatur, ex dicendis in memorato Capite abunde patebit.

IX. Io actu Consecrationis formabat quidam Episcopus intentionem ad aliam diem in genere transferendi anniversarium ejusdem Consecrationis, quam diem extra actum, & quandoque etiam extra diem Consecrationis, deinde in specie statuebat; Quæritur, an rite, & valide?

X. ℟. Nequaquam; facultas enim, quam habet Episcopus statuendi aliam diem pro anniversario Consecrationis duo involvit, terminum scilicet a quo removetur festum Dedicationis, & terminum ad quem, nimirum diem in quem rejicitur, seu immutatur; etsi autem proposito in casu memorata facultas intra tempus præscriptum forsitan in usum deducatur quoad terminum a quo; inquantum scilicet in actu Consecrationis efformatur intentio, seu etiam sanctio illud transferendi, non tamen in usum deducitur quoad terminum ad quem, quia non determinatur dies, in quam, seu in qua quotannis recoli debeat, sed hæc determinatio contingit extra actum, immo forsan & extra diem Consecrationis, & sic eo tempore, in quo jam extincta, & expirata est præfata facultas.

XI. Dices, quod intra tempus præscriptum statuitur etiam terminus ad quem in genere, licet non in specie, *alia* videlicet *dies*, licet non hæc, vel illa posita in specie, seu in individuo.

XII. ℟. Quod dicta facultas non est facultas sanciendi aliam diem in genere, sed in specie, seu in individuo; est enim facultas statuendi aliam diem pro anniversario consecrationis, seu in qua quotannis recolatur memoria peractæ consecrationis; festa autem quæcumque non incertam, sed statam diem habere debent, in qua celebrentur, adeoque haudquaquam verificari valet, quod alia dies pro dicto anniversario statuta sit, si ea in individuo non fuerit determinata.

XIII. Quæres, quanam die sit in eo casu recensenda memoria peractæ consecrationis?

XIV. ℟. Non quidem in die assignata, cum illa assignatio nulla sit, & habita ultra limites facultatis, nimirum extra actum consecrationis. Vel igitur illa consecratio est prima consecratio illius Ecclesiæ, & tunc cum anniversarium non sit, nisi annua recensio peractæ consecrationis, utique recurrit in ea die, in qua illa perfecta fuit, & in ea est celebrandum; vel est secunda consecratin & tunc locum habet sequens Decretum, quod in casu defectus electionis diei per Episcopum habitæ, disponit anniversarium esse celebrandum ea die, qua recolebatur anniversarium antiquæ consecrationis; Non eligere enim diem, in qua celebretur, & illam nulliter eligere paria sunt.

DECRETUM TERTIUM.

Dum Episcopus in Consecratione Ecclesiæ non elegerit diem, sed consecravit eam die &c. Mensis &c. Anniversarium Dedicationis debet celebrari in futurum die, quo hactenus consuetum est celebrari. S. R. C. 20. Nov. 1662. *in Albigiaen.* ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 83.

I. CONsecrat Episcopus Ecclesiam die, puta, prima Mensis Augusti, nec in actu Consecrationis eligit diem pro celebratione Anniversarii: petitur a Sacra Rituum Congregatione declarari, quonam id die recoli debeat? Quæ respondet *Debere celebrari in futurum die, quo hactenus consuetum est celebrari.*

II. Nonnulla, opus est, hic adnotet Lector, ut germanum hujusce responsionis teneat sensum. Certum est itaque primo, quod impræsentiarum sermo non est de Ecclesia, quæ primo consecratur, cujusque anniversarium primo est inducendum, ac recolendum; dum enim firmat esse celebrandum *die, quo hactenus consuetum est celebrari*, proculdubio supponit, quod ejusdem anniversarium præcedenter fuerit celebratum, ac consequenter non loquitur Decretum de Ecclesia, quæ cum primo dedicata fuerit, ejusdem anniversarium nondum celebratum extitit, sed est primo inducendum, & celebrandum. Ecclesia autem cum primo dedicatur, & Episcopus in Consecratione non eligit diem, in quo ejusdem anniversarium recoli debeat, patens est, quod hoc debet institui in die, qua consecratio fuit peracta, non est siquidem Anoiversarium nisi annua memoria factæ Consecrationis, adeoque in defectu Electionis diei per Episcopum habitæ, utique recurrente anno debet celebrari in ea ipsa die, in qua contigit Consecratio. Ad rem nostram optime facit primum Decretum hujus capitis, dum Episcopo facultatem tribuit statuendi *aliam diem* pro Anniversario; hoc ipso enim sane denotat, quod propria dies recolendi anniversarium est dies, in qua fit Consecratio.

III. Certum est 2., quod Decretum locum non habet, nisi Anniversarium antecedenter consuetum fuerit celebrari *Quo hactenus consuetum est celebrari;* consuetudo autem cum talis non sit, nisi ex usu ipso, & praxi actuum, talis usus, & praxis actuum Decretum præcedere debuit, ut ex iisdem censeri possit efformata; ad id autem non sufficiunt unus, vel duo actus, sed tres ut minimum requiruntur, qui licet ad præscribendam consuetudinem non sufficiant, valent tamen ad inducendam, ut docent Sylvester *verbo consuetudo, num. 9.* Azorius *lib. 3. c. 18. quæst. 8.*, colligitur ex *cap. cum Ecclesia, De causa possess., & prop.*, & nos inferius dicemus in Decreto 2. cap. tertii, necnon de eodem multoties redibit sermo in cap. de Festis ea consuetudine.

IV. Certum est 3., necesse esse, quod nedum Anniversarium antecedenter consuetum fuerit celebrari, sed etiam quod usque ad tempus secundæ Consecrationis fuerit celebratum; id enim indicat dictio illa *Hactenus*, quæ ut notat Barbosa *de dictionib. usufreq. dict.* 131. designat tempus præteritum usque ad illum diem. Quid autem præstandum sit in casu intermissionis, aut omissionis, vel in casu præcedentiæ unius, vel alterius dumtaxat actus, dicetur inferius in hoc Decreto.

V. Consuetudo itaque, quæ præcedere potuit, vel est longæva, aut immemorabilis, vel præscripta, & sine scandalo tolli non potest; vel est recens introducta, & nondum præscripta, & absque scandalo recte tolli potest. 2. Vel dicta consuetudo fert celebrandi anniversarium in die stato mensis, vel mobili, in quo revera contingit Consecratio, vel illud celebrandi in die altero fixo, vel mobili, in quo Consecratio peracta non fuit.

VI. Primo intelligi potest Decretum procedere in casu quidem Ecclesiæ, quæ primo dedicata fuit, & Episcopus in Consecratione non elegit diem pro celebratione Anniversarii, sed ex consuetudine factum est, ut illud ad aliquam diem determinatum extiterit, semperque in ea celebratum; ac consequenter quod per Decretum stabilitum maneat, quod tale Anniversarium continuari debeat in die, quam ex consuetudine acquisivit.

VII. Io hacce suppositione extra dubium utique manet, quod si usus invaluit recolendi anniversarium in die stata mensis,

sis, puta die prima Augusti, in qua revera contigit Consecratio, in futurum celebrari debet die, qua consuetum est celebrari, sive hujusmodi consuetudo sit longæva, vel recens inducta, quia tunc revera anniversarium celebratur in sua propria die, in qua peracta est Consecratio, cujus est annua recensio, & in qua adhuc celebrari deberet, quantumvis consuetudinis suffragium non intercederet.

VIII. Idem dicendum videtur, si consuetudo sit illud recolendi in die mobili, in qua revera contigit consecratio, ut in casu proposito in Dominica prima Augusti, si tunc hæc incidit in diem primam ejusdem Mensis; ut enim dicebamus in primo Decreto hujusce Capitis, tunc non celebratur extra suum diem, sed in suo die, & licet ad id præstandum requiratur Sanctio Episcopi, non tamen exigitur, quia talis dies sit alia dies a propria, sed ne duntaxat celebretur potius in die stata Mensis (ut communis fert usus) in quam tunc incidit ea Dominica, seu dies mobilis, in qua Consecratio fuit peracta. In hujusmodi itaque casu cum celebretur in suo proprio die, & determinatio unius præ alio diei æque bene habeatur per consuetudinem, ac haberetur per Episcopi statutum, ideo talis consuetudo sequenda utique foret, esto præscripta, aut longæva non esset; quinimmo cum in hoc, & priori casu non fiat, nisi id, quod de jure faciendum est, aut fieri potest, nec dubitamus, quod continuari possit, tametsi unus, vel alter actus duntaxat præcessisset, nec præcedenter efformata fuisset consuetudo, & ulterius quantumvis nulli præcessissent actus, sed primo præfatum deberet induci anniversarium.

IX. Dices: Dedicatio est instar Natalis cujuslibet Ecclesiæ, unde S. Leo in sermone habito in Natali die SS. Machabæorum Martyrum, qui idem erat Dedicationis Ecclesiæ eorumdem, *Duplex*, inquit, *causa lætitiæ est, in qua & Natalem Ecclesiæ colimus, & Martyrum passione gaudemus*, sed Natale in Sanctis non petitur a die mobili, quæ incidit in diem obitus eorumdem, sed a die stata, ac determinata mensis, in qua a præsenti ad æternam transiere vitam, ergo & Natale Ecclesiæ, seu ejusdem Anniversarium peti non potest a die mobili, in quam incidit Dedicatio, sed a stata die mensis, in qua eadem fuit peracta.

X. R. Disparem esse rationem, quoniam cum mors sita haud sit in nostri potestate arbitrii, ejusdem hora, ac dies accidit, prout corporum exigit constitutio, vel magis prout divina fert dispositio, & ideo cum nec a nobis dies obitus sit intenta, nec nobis constet, an potius dies stata mensis, vel mobilis, quæ in illam incidit, a Deo volita fuerit, pro die natalitia Sanctorum colimus statam diem mensis, quæ per se semper recurrit, non autem diem mobilem, quæ in illam diem per accidens solum evenit. Non sic autem accidit in casu Dedicationis, quoniam dies mobilis ut plurimum per se intenditur, & dies stata Mensis non nisi per accidens, in quantum scilicet in ea die illo anno incidit festum mobile: ex Pontificali enim Romano Ecclesiarum Dedicationes potissimum fieri debent in diebus Dominicis, & festivis, ac solemnioribus anni diebus, quo Populi major habeatur concursus, & diei magis congruat actionis majestas, & solemnitatis excellentia. Patet itaque, quod in Dedicatione potius per se intenditur festum mobile, quod recurrit, & non nisi per accidens dies stata mensis; adeoque ejusdem dies natalitia magis constitui debet in festo mobili, & non in die mensis, ac consequenter in illo etiam ejusdem anniversarium recenseri, si occurrens festum mobile aliter fieri non exposcat. Hoc tamen limita, si festum mobile haudquaquam fuerit intentum.

XI. Si autem Dedicationis festum in alium diem perperam sit mutatum, vult Guyetus *lib.* 2. *cap.* 1. *quæst.* 6., quod proprio diei restitui debeat, applicata ad id juris civilis pari ratione de restitutione in integrum postulata *lib.* 2. *codicis Tit.* 50. Id tamen limitat, si talis usus invaluit, qui absque scandalo tolli non possit. Nos tamen sentimus, quod consuetudo hujusmodi inducta celebrandi extra diem statum mensis, vel mobilem, in quo contigit anniversarium Dedicationis, debeat observari, etsi absque scandalo tolli possit, dummodo sit longæva, atque præscripta; etsi enim consuetudines officiorum inductæ reprobatæ maneant, nisi ante Bullam Pii V. fuerint inductæ, consuetudines tamen, quæ officia a Rubricis non permissa non inducunt, sed solum ad aliam illa transferunt diem, haudquaquam reprobantur, ut videre est in casu particulari S. Bartholomæi Apostoli, qui non contradicente ipso Breviario Romano aliquibus in locis celebratur vi receptæ consuetudinis die 25. Augusti, in aliis die 24. ejusdem mensis, & S. Margaritæ Virginis Martyris, quæ universaliter cum recolatur die 20. Julii, Veronæ tamen, & alibi celebratur die 13. ejusdem mensis, nec non in pluribus aliis exemplis, quæ inferius non semel adducentur, cum de hujusmodi consuetudinibus redibit sermo. Secus vero dicendum venit, si usus sit recens receptus, non præscriptus, & sine scandalo tolli possit; cum enim plures adsint leges, inter quas non infimum tenet locum Decretum Sacræ Rituum Congregationis 14. Novembris 1620. quod pluries fuit repetitum, ac exponetur in suo loco, præscribentes, festa celebranda esse eo die, quo cadunt, consuetudo utique debet esse præscripta, ad hoc ut contra easdem valeat prævalere, illasque abrogare, ut passim docent Auctores, & nos ipsi inferius non semel dicemus.

XII. Oppones præsens Decretum, quod laudat consuetudinem, & nihil habet de ejus præscriptione: *Celebrari debet in futurum die, quo hactenus consuetum est celebrari*.

XIII. R. Dictum Decretum procedere pro casu Ecclesiæ, quæ secundo consecratur, de quo statim dicemus; quatenus autem illud extenderetur etiam ad casum primæ Consecrationis supra expositum, supponere, ac loqui de consuetudine longæva, atque præscripta, quemadmodum non obscure indicant verba illa *Hactenus consuetum est celebrare*, quæ præcessisse supponunt consuetudinem longævam, adeoque præscriptam.

XIV. Secundo intelligi potest Decretum de casu secundæ Consecrationis, in cujus actu Episcopus pro celebratione anniversarii minime elegit diem, ita quod in tali casu anniversarium novæ Consecrationis adhuc recoli debeat in die, quo recolebatur antiqua, non autem in die, in quo nova fuit peracta. In casu habendæ novæ Consecrationis consultius reputat Guyetus *lib.* 1. *cap.* 3. *quæst.* 9. secundam Dedicationem eodem ipso die fieri, quo olim prior altera facta fuerat, uti observatum fuit in Basilica Romana S. Petri, quam vetustate jampridem collabentem, & propterea multorum Pontificum pietate latius, ac magnificentius a fundamentis erectam Urbanus VIII. solemni ritu consecravit anno 1626. eodem ipso die recurrente, quo olim primum a S. Silvestro dedicata fuit; vel si eodem die secundam Dedicationem fieri commodum non ferat, in Consecrationis actu satius proculdubio foret, a Consecratore statui eumdem diem recolendi anniversarium, quo recensebatur illud antiquæ, quemadmodum novissime præstitit Benedictus XIII., qui anno 1726. die 28. Aprilis Basilicam Salvatoris ritu solemni consecravit, & ejus celebritatis memoriam die 9. Novemb., quo prior Dedicatio recensebatur, recolendam esse statuit.

XV. Id quod consultius esse arbitratur Guyetus, ne Dedicationis anniversarium in alterum mutetur diem; & eadem de causa præstitit Benedictus XIII. dum secundæ Consecrationis, licet altero die habitæ, voluit memoriam recenseri in die, quo recolebatur antiqua, hocce Decreto faciendum esse statuit Sacra Congregatio in casu, quo Episcopus secundo consecrans Ecclesiam aliquam, non elegit diem pro celebratione ejusdem anniversarii. Noluit quidem Consecratorem concesso sibi jure spoliare indulgendi in tanta solemnitate votis Cleri, aut Populi, nec absolute statuere, quod pro recolendo anniversario novæ Consecrationis deserviat dies antiquæ, quia hæc potest esse forsitan minus commoda, sed tantummodo determinavit, quod in defectu electionis habitæ a Consecratore retineri debeat dies antiquæ Consecrationis pro nova anniversaria celebratione; hoc ipso enim, quod Consecrator sciens in defectu novæ electionis pro nova anniversario consecrationis debere servari diem antiquæ, usus non est facultate, qua pollet, statuendi diem aliquam Clero, aut Populo, vel sibi bene visam, utique constans est, quod dies antiquæ nulla secum affert incommoda; hinc cum aliunde plurima gignat commoda, sic enim fidelium frequentia ad festivitatem in die antiquæ accurrere consueta, in sua expectatione non defraudatur, eorumque concursus frequentior redditur, dum in eadem die plures festivitates una congeruntur, & celebrantur, anniversarium scilicet novæ, & antiquæ consecrationis; ubi ex diei mutatione Populus ad Ecclesiam accedens, in sua expectatione non semel deciperetur, ejusdem concursus infrequens potius fieret, & cultus, ac memoria antiquæ consecrationis penitus evanescerent.

XVI. Quæ rationes cum locum non habeant, quoties præcedenter ad secundam consecrationem jam omissum fuit Anniversarium antiquæ; tunc etenim una cum Anniversario cessat concursus Populi, & devotio, & cultus ejusdem Consecrationis, idcirco in eo casu non amplius procedit Decretum, quod ut in die consecrationis antiquæ colatur Anniversarium novæ, consulto exegit, quod *hactenus*, idest usque ad novam consecrationem, anniversarium antiquæ consuetum fuerit celebrari. In casu itaque præcedentis omissionis Anniversarii antiquæ consecrationis, & in defectu electionis a Consecratore habitæ, anniversarium novæ celebrandum erit, perinde ac si anniversarium antiquæ numquam fuisset celebratum, ac si Ecclesia ipsa præcedenter numquam consecrata extitisset, & consequenter non in die antiquæ, sed in die, qua ipsa nova Consecratio peracta fuit, cum hujus sit annua recensio, celebrari debebit.

XVII. Reipsa autem Decretum procedit in casu modo exposito secundæ consecrationis, non autem in primo sensu, in quo superius dicebamus intelligi itidem posse; nam Decretum procedit pro casu, in quo si adsit electio diei facta ab Episcopo, hæc teneri debet, non obstante consuetudine anniversarium altera die recolendi, quoniam Decretum vult solummodo sequendam esse consuetudinem in casu defectus electionis per Episcopum factæ, sed in casu prioris intelligentiæ Decreti etiam in casu electionis diei per Episcopum factæ, anniversarium, non in die electa, sed in die consueta celebrari deberet, id exigente asserta consuetudine, quæ sicuti anniversarii celebrationem licitam reddit extra diem, in qua fuit revera peracta, & consequenter celebrari deberet; ita eamdem licitam facit extra diem ab Episcopo in actu consecrationis electam, cum hujusmodi electio non reddat eam diem, nisi veluti natalitiam, & propriam, ac consequenter non plus roboris habentem, ac si foret dies, in qua consecratio ipsa incidisset: non igitur rite intelligi valet pro priori casu procedere, sed pro casu asserto secundæ consecrationis, in cujus actu si electio diei pro celebratione anniversarii ab Episcopo fiat,

hæc

hæc observari debet, nulla habita ratione consuetudinis usque ad id tempus custoditæ celebrandi altera die festum dedicationis antiquæ; quæ consuetudo tantum abest, ut contra electionem diei ab Episcopo factam possit prævalere, ut adhuc ea non obstante anniversarium novæ Consecrationis, quod est inducendum, peragi non deberet in die antiquæ, sed in die, in qua nova contigit consecratio, cum hujus, & non illius, quæ per novam intelligitur cessare, vere, & rigorose annua recensio sit, atque memoria. Quod si in die antiquæ, & non novæ consecrationis institui debet, hoc utique solummodo faciendum est vigore præsentis Decreti plurimas ob rationes id, quod consultus est, fieri demandantis, ut superius dictum manet.

XVIII. Quid vero sentiendum foret, si anniversarium Consecrationis antiquæ intermissum dumtaxat extitisset, & denuo reassumptum, ac usque ad secundam Consecrationem continuatum? tunc enim in defectu electionis secunda consecratio recoli deberet in die antiquæ, vel in die, in quo nova contingit Consecratio?

XIX. ℞. In die antiquæ, si hujus celebratio per tres saltem actus præcesserit; non enim exigit Decretum, nisi quod antea *consuetum* fuerit celebrari, quod per tres actus verificatur, quoties consuetudo non est contra legem aliquam. Si autem a die reassumptionis tres saltem non præcesserint actus, jam locum non habet Decretum, & ideo anniversarium in die novæ celebrari deberet, in quo etiam celebrandum foret, quoties a die reassumptionis non præcessisset præscripta consuetudo, si anniversarium antiquæ in alteram diem perperam mutatum extitisset; actus enim, qui intermissionem præcesserunt, nullatenus ad effectum suffragari valent, si subsequentes actus intermissi tales, & tanti fuerint, ut præcedentem consuetudinem sua vi expoliare potuerint, eamque cessare fecerint.

DECRETUM QUARTUM.

Ecclesia Cathedralis Ferentina cum fuisset pluribus in locis restaurata, & magna in parte renovata, & de illius consecratione signa nullibi apparerent, neque aliæ probationes existerent, adhuc quia in præteritum Festum Dedicationis fuerat celebratum, censuit S. Rituum Congregatio non indigere nova consecratione, & statuit Dedicationis festum posse transferri ab Episcopo ad aliam diem fixam amplius non immutandam. S. R. C. 27. Nov. 1706. *in Ferentina*. Ex Merato, in Indice Decr. Brev. num. 243.

I. Ferentinum antiquissima parva Civitas est in veteri Latio, quo spectat ad Hernicos, in supino colle substructa, prope Latinam viam, quinto ab Anagnina Civitate milliario distans. Adfuit & Civitas alia ab aliquibus Ferentia, Ferentium vel Ferentum dicta, ab aliis vero Ferentonum, & Ferentinum, urbs Hetruriæ olim Episcopalis, excisa, cui Viterbium ad quinque millia passus distans successit in Episcopali Cathedra, a Viterbiensibus an. salutis 1074. ob hæresim eversa.

II. Non hæc, sed prior illa Civitas Ecclesiam Cathedralem habuit, quæ pluribus in locis restaurata fuit, & magna in parte renovata, nullibi de illius consecratione signa, puta Cruces, apparebant, neque aliæ probationes, ut Scripturæ, vel testium, extabant, festum tamen Dedicationis semper fuerat celebratum: hinc ex parte ipsius Ferentinæ Ecclesiæ in Sacra Rituum Congregatione propositum fuit declarari, num memorata Cathedralis indigeret Consecratione, & quatenus hac opus non esset, supplicavit pro facultate transferendi ad aliam diem fixam, & commodiorem festum Dedicationis?

III. Et eadem Sacra Congregatio, *quia in præteritum festum Dedicationis præfata Cathedralis fuerat celebratum, censuit non indigere nova consecratione, & statuit Dedicationis festum posse transferri ab Episcopo ad aliam diem fixam amplius non immutandam.*

IV. Quandonam perire censenda sit Ecclesiæ Consecratio, disputant Doctores, & ex eorumdem placitis sic statuendum venit. Si parietes interiores sint combusti, devastati, abrasi, vel decrustati ex toto, vel ex majori parte, perit consecratio, quia hæc consistit in externa parte, seu superficie parietum, qui Chrismate liniuntur, & in quibus Crucis signum apponitur, ut *c. Ecclesiis 20. dist. 1. de Consecr., & ex Glos. ibi ver. Altare* firmat Pirhing. *in jus can. lib. 3. tit. 40. num. 8.* Eadem vero de causa, quia scilicet Consecratio fit in parietibus, hæc minime perit etiamsi totum Ecclesiæ tectum corrueret, parietibus illæsis remanentibus; periret vero si parietes simul omnes, vel majori ex parte corruerent, vel alio modo simul crustam amitterent. An vero, si parietes paulatim decidant, aut crusta spolientur, nudenturve, ita tamen ut paulatim quoque reficiantur Ecclesia consecrationis formam amittat? Duæ sunt opiniones, quarum probabilior negat, & est Hostiensis, Paludani, Antonini, Silvestri, & aliorum communiter contra Panormitanum, de quo vide Azorium *par. 1. lib. 10. c. 26. num. 12.*, qui ibidem eam approbat, & sequitur, eaque asserit inniti ratione, quod eadem Ecclesia permanet, quemadmodum est eadem Navis, cum paulatim reficitur, eadem civitas, idem populus, idem fluvius, aliis, & aliis hominibus sibi continuo succedentibus, ut constat *ex l. Quod in rerum ff. de legibus, & l. Proponebatur, ff. de Judic.*

V. Cum igitur memorata Ecclesia Ferentina pluribus quidem in locis, & magna in parte renovata fuisset, sed nec majori in parte, nec omnino simul, sed paulatim, & minori in parte; ideo certum fiebat ex hoc capite Consecrationem, si adhibita eidem ex fuit, nequaquam fuisse deperditam.

VI. Consecrationis necessitas magis argui poterat ex carentia signorum, maxime crucum, quæ si in parietibus aliquando exaratæ fuissent, vix contingit unquam eas eradi, aut vetustate sic exedi, ut non exiguum aliquod vestigium supersit. Id itidem evinci posse videbatur ex defectu aliarum probationum, puta scripturæ, aut testium, qui de Consecratione testentur; Quod autem non apparet, dicitur non esse. *D. de contrahenda Empt.*

VII. Verum etsi hujusmodi probationes deessent, validum tamen minime desiderabatur argumentum jam peractæ Consecrationis, usus videlicet ab omni hominum memoria ejusdem Ecclesiæ celebrandi quotannis solemne festum Consecrationis. Anniversarium itaque, cum non sit nisi annua recensio, seu memoria Consecrationis primitus factæ, indubie probat abunde Ecclesiam, de qua anniversarium prædictum celebratur, consecratam extitisse, *in dubio* enim, ut vult commune proloquium, *melior est conditio possidentis*, unde & possessio, & præsumptio stant pro Dedicatione, cujus anniversarium solidis rationibus introductum, & ab omni hominum memoria celebratum fuisse credendum est.

VIII. Hujusmodi rationis pondus sensit Sacra Rituum Congregatio; & ideo unice *quia in præteritum Festum Dedicationis fuerat celebratum*, in eam ivit sententiam, *ut non indigere nova Consecratione* pronunciarit. Ceterum nec aliud deerat non leve argumentum ex eo petitum, quod Ecclesia illa est vetustissima, & jam inde ab iis temporibus, quorum disciplina, uti in primo Decreto dictum est, uniformis erat, non nisi in Ecclesiis consecratis, celebrandi, condita, unde haud facile credere erat omissam fuisse ejus, maxime cum fuerit in sortem Cathedralis assumpta, dedicationem.

IX. Oppones Can. *Solemnitates*, & Can. *Ecclesia de Consecr. dist. 1.*, in quibus statuitur, *De Ecclesiarum Dedicatione quoties dubitatur, & nec certa scriptura, nec certi testes existunt, a quibus Consecratio sciatur, absque ulla dubitatione scitote eas esse consecrandas.* Idipsum docet Concilium Romanum sub Benedicto XIII. celebratum *tit. 25. cap. 3.*

X. ℞. Dictis in Canonibus non præcipi tales ut supra Ecclesias esse consecrandas, nec declarari eas Consecratione indigere, sed solum eas absolute, & ulla absque dubitatione posse consecrari, cum enim Ecclesiis semel Deo consecratis *can. Ecclesiis 20. de Consecr. dist. 1.* vetitum sit Consecrationem adhiberi, sicut infans a qualicumque Sacerdote in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti semel baptizatus, non debet iterum baptizari, ideo ibi decernitur, quod Ecclesiæ, de quarum Dedicatione dubitatur, & nec certa scriptura, nec certi testes existunt, a quibus Consecratio sciatur, absque ulla dubitatione, & præfati Canonis fractione consecrari possint, unde hanc subdunt rationem, *quia trepidatio iterationem non facit, quoniam non monstratur esse iteratum, quod nescitur factum.* Præfatorum Canonum eam esse intelligentiam nobis aperte profert laudatum Concilium Romanum, quod ubi supra eisdem Canonibus innixum, dictas Ecclesias *consecrari posse* declaravit. Præsens autem Decretum has Ecclesias absolute, & absque ulla hæsitatione consecrari *posse* non inficiatur, sed solummodo pronunciat *nova Consecratione non indigere*, quæ valde diversa sunt.

XI. Oppones 2. Carentiam signorum, & maxime crucum, quæ, ut superius dicebatur, si aliquando in parietibus exarantur, vix contingit unquam eas eradi, aut a vetustate sic exedi, ut non vestigium aliquod saltem exiguum supersit. Oppones itidem defectum scripturæ, aut testium, aliarumque probationum. Objicies insuper Decretum V. hujus capitis, in quo stabilitur festum Consecrationis non esse celebrandum, ubi dubium est.

XII. ℞. Carentias signorum, & præcipue crucum nihil ad rem facere; si enim ex carentia crucum evinceretur carentia Consecrationis, fere omnes Ecclesiæ, adhuc non pridem constructæ, & de quarum consecratione certo constat, consecrari deberent, cum ferme in nullis prædictæ cruces appareant, & per Ecclesiæ dealbationem, aut alia de causa communiter consumptæ reperiantur. Defectus itidem scripturæ, aut testium minime probat in conspectu anniversarii Consecrationis quotannis indeficienter celebrati; & maxime ubi agitur de Ecclesiis vetustissimis, Cathedralibus, & a primis usque Ecclesiæ temporibus constructis. Ad Decretum V. responsio patebit abunde in ejusdem expositione.

XIII. Uti autem ex eo, quod in præteritum Ecclesiæ alicujus anniversarium fuerit semper celebratum, Ecclesia præsumi debet, ac censeri consecrata, ita ex eo, quod tali semper die sit dictum recensitum anniversarium, eo die credi debet, ac reputari consecratam extitisse, aut saltem ad eundem diem a Consecratore in actu Consecrationis fuisse perpetuo translatam annuam memoriam, seu festivitatem tunc peractæ Consecrationis; hinc extra dubium reddebatur, quod hoc ipso, quod festum Dedicationis retineri debebat, utique quoque fas erat retineri diem illud annue recolendi, quæ cum minus commoda foret, ut superius dicebatur, pro ejusdem translatione in casu fuit apud Sacram Congregationem supplicatum, quæ *statuit Dedicationis Festum posse transferri ab Episcopo ad aliam diem fixam amplius non immutandam.*

XIV. Col-

XIV. Colligat hic Lector, quod licet Ecclesiæ, quarum Consecrationis nullibi signa apparent, neque aliæ probationes existunt, ex eo solum quod in præteritum festum Dedicationis celebrarint, possint se teneri ut consecratæ, & in usu anniversarii perseverare, adhuc tamen hoc debent celebrare in die, quo in præteritum celebrabatur, nec eisdem, aut earumdem Episcopis arbitrium concessum est illud ad aliam diem transferendi, vel in eam fixe immutandi; illud enim est particulare indultum specialem ob rationem, & ad particularem casum præfato Episcopo concessum, adeoque ad ceteros etiam eadem existente causa minime extendendum, ut bene advertunt Pittonus super hoc Decretum, & Meratus *sect.* 8. *cap.* 5. *num.* 9., extra enim actum Consecrationis non potest amplius ab Episcopo mutari festum Consecrationis inconsulta Sede Apostolica, ut expresse constat ex Decreto hujus Capitis secundo. Idem dicito de aliis hujusmodi particularibus indultis, ut sunt ea, de quibus in eodem Decreto secundo.

XV. Quæres primo, quid si pridem omissum fuisset Festum etiam Dedicationis?

XVI. ℟. Ecclesiam nova Consecratione indigere, festumque Consecrationis de novo induci non posse; cum enim tunc possessio stet pro non usu, jam intermissum, aut omissum Dedicationis festum restitui non debet, nec Ecclesia consequenter præsumenda est consecrata. Nec obest, quod antiquitus celebraretur dictum anniversarium, quandoquidem præsumptio stat eos, qui illud omittere incœperunt, congruis rationibus, & solido fundamento id fecisse subnixos. Quod si satis constaret hujusmodi omissionis auctores nulla ratione, sed solum scrupulis inductos id attentasse, non dubitarem asserere Ecclesiam censendam esse consecratam, & Dedicationis festum, quo injuste spoliata fuit, esse de novo inducendum.

XVII. Quæres 2. quid si festum Dedicationis fuerit dumtaxat intermissum, & postea restitutum?

XVIII. ℟. In Dedicationis anniversario perdurandum utique esse, Ecclesiamque censendam consecratam, eo enim in casu possessio, & præsumptio stant pro Consecratione, ejusque anniversario. Nec refert, quod intermissum fuerit, quoniam & postea fuit restitutum; unde potius præsumendum venit eos, qui primitus dictum anniversarium induxerunt, & postea omissum iterum restituendum curarunt, justis rationibus ductos id præstitisse, quam eos, qui ab ejusdem celebratione per illud tempus cessandum existimaverunt.

XIX. A fortiori hinc colligat Lector instaurari debere Festum Dedicationis Ecclesiæ, quam certe constat fuisse consecratam, licet intermissum pridem, aut omissum penitus fuerit ejusdem anniversarium; facultas enim aliquid faciendi absque aliorum gravamine non amittitur per non usum, ut communius docent Auctores.

XX. Colligat 2. cessandum esse a celebratione Anniversarii Dedicationis hoc ipso, quod ex parietum abrasione, vel alias Ecclesiæ deperit Consecratio; Consecrationis enim, quæ periit, æquum non est annuam memoriam recenseri, ac ejusdem habenda est ratio, ac si numquam extitisset; quia autem per violationem, seu pollutionem non perit Consecratio, ideo adhibita Ecclesiæ violatæ simplici reconciliatione, Consecrationis anniversarium ut antea celebrari poterit, etsi tempore pollutionis dictæ Ecclesiæ, uti in ea celebrari Missam, & Divina fieri minime licebat, ita nec de ejusdem Dedicatione, si tunc incidisset, anniversarium fieri non debuisse putemus.

DECRETUM QUINTUM.

Non potest celebrari Festum Consecrationis illius Ecclesiæ quam certum est non fuisse consecratam, vel dubium est; si autem constet de Consecratione, & ignoretur dies, potest Ordinarius assignare diem pro festi prædicti celebratione. S. R. C. 18. Aug. 1629. *in Alexandrina;* ex Merato in Indice Decr. Brev. n. 69.

I. AD Materiei confusionem vitandam, rectamque in Doctrinæ traditionem Methodum servandam in duo Decretum, quod examinandum modo suscepimus, findendum esse judicavimus, cujus posterior pars præsens efformat Decretum, prior vero efficiet Decretum decimum quintum.

II. Prima autem hujusce Decreti pars, videlicet quod *non possit celebrari festum Consecrationis illius Ecclesiæ, quam certum est non fuisse consecratam*, adeo ex se patens est, ut super eam, quid addamus, profecto nobis non suppetat; cum enim festum Consecrationis alicujus Ecclesiæ non sit, nisi annua memoria, seu recensio Consecrationis ejusdem Ecclesiæ jam olim peractæ, quis umquam valet dubitare, quod festum Consecrationis illius Ecclesiæ celebrari possit, quam certum est non fuisse consecratam?

III. Verum etsi hæc ita sint, viam tamen nobis aperiunt cuidam indagini, videlicet num Ecclesiæ, quæ non est consecrata, sed tantummodo benedicta, festum, non quidem Consecrationis illius, sed Dedicationis peragi possit?

IV. Ex Ecclesiis, in quibus Sacrosanctum Missæ Sacrificium peragitur, aliæ sunt solummodo benedictæ, aliæ solemni ritu ab Episcopo dedicatæ, & consecratæ. De his anniversariæ Dedicationis festum celebrandum esse constat ex utroque *can. Solemnitates, dist.* 1. *de Consecr.*, & ex Rubricis passim Breviarii, & Missalis Romani, ab omnibus superius adductis, & infra in hoc capite dandis Decretis aperte supponitur, cunctique in hoc conveniunt Auctores. Non sic autem de primis, de Ecclesiis enim tantummodo benedictis annuam faciendam esse Dedicationem adstruit Peyrinus *in Regul. Minim. cap.* 4. §. 14. *quæst. unic. num.* 11., quem sequitur Lezana *tom.* 3. *in mar. magn. Carmelit.* §. 103. *num.* 518., & ducuntur, eo quod non est anniversarium Consecrationis Ecclesiæ, sed tantum Dedicationis, ut ex titulo *Commune Dedicationis Ecclesiæ*, quo proprie significatur locus prophanus cultui divino dedicatus, quod æque fit per Consecrationem, ac per benedictionem.

V. Hoc tamen est minime admittendum, quia dum de Dedicationis festo agitur, sermo est de anniversario Consecrationis die, ut constat ex cap. *Præcepta Synod.* cap. *Basilicas*, cap. *Certum est*, cap. *Arianorum de Consecr. dist.* 1., & ex Guliel. Durando *in Rational. Divin. offic. lib.* 1. *cap.* 6., *&* *lib.* 7. *cap.* 48., Stephan. Durant. *de ritib. Eccles. lib.* 1. *cap.* 24., Gav. *sect.* 8. *cap.* 5. *num.* 2., Guyeto *lib.* 1. *cap.* 3. *quæst.* 1. 2. 4. *&* 7., Pasqualig. *de Sacrif. nov. leg. quæst.* 271. *per tot.*, Gobat *Theol. experim. tract.* 3. *num.* 696. *append.* 3. *lit.* o., aliisque, in quibus, & a quibus Dedicatio pro Consecratione vel supponitur, vel exponitur. Idipsum patet ex Oratione in communi Anniversarii Dedicationis Ecclesiæ, in qua dicitur: *Deus qui nobis per singulos annos hujus sancti Templi tui Consecrationis reparas diem &c.* Quando igitur Rubricæ, aut Concilia, si quæ sunt, de Dedicationis officio, aut festo loquuntur, de anniversario Consecrationis festo intelligi debent, unde licet Dedicatio haberi possit per Consecrationem, vel per benedictionem, dum tamen anniversarium Dedicationis festum permittit Ecclesia, Consecrationis anniversariam memoriam intendit.

VI. Et ulterius, quod res ita se habeat, etsi manifeste eruatur ex omnibus usque modo datis Decretis, in quibus Dedicationis festum pro *Consecratione* semper usurpatur, luculentius tamen, & invecte id ostenditur ex quarto hujus Capitis, in quo ex eo præcise, quod Ecclesiæ Cathedralis Ferentinæ *Dedicationis* festum in præteritum fuerit celebratum, arguit S. C. eamdem Ecclesiam *nova Consecratione non indigere*, & ex eo *Consecratam* illam fuisse satis ostendit; quod sane in consequentiam minime veniret, si *Dedicationis* festum etiam *pro Ecclesia solummodo benedicta* institui posset. Aliud argumentum hujusce veritatis ostensivum require in Decreto hujus capitis octavo; & si adhuc plura cupis, recole, quæ dicentur in Decreto III. cap. II., ubi habetur ratio valida, ob quam in memoriam Benedictionis non fuerit annua festivitas instituta, quia videlicet Benedictio Ecclesiarum fuit solum in subsidium, & per modum provisionis invecta, insimulque apparet ratio discriminis, ob quam Titulus Ecclesiæ tantummodo benedictæ annuatim excoli debet, non tamen Benedictio ipsa Ecclesiæ.

VII. *Vel dubium est*, prosequitur Decretum, quibus verbis datur nobis intelligi, *Festum Consecrationis illius Ecclesiæ celebrari non posse, quam dubium est fuisse consecratam*; certa enim festivitas dubiæ Consecrationi nequaquam respondet, aut congruit. Hoc tamen limitari debet indubie juxta dicta in præcedenti Decreto, ut locum minime habeat, quoties dubio junctus est usus ab hominum memoria, semperque custoditus recolendi festum dictæ Consecrationis; tunc enim præsumptio stat pro Consecratione, ac possessio pro anniversario, qua stante manutentionem deberi, & jura clamant, & Auctores concorditer sustinent.

VIII. *Si autem constet de Consecratione, & ignoretur dies.* Evenit non semel ex certis indicibus, nempe ex crucibus in parietum superficie descriptis, Altarique fixo, & immobili, aut ex authenticis scripturis, vel aliter constare Ecclesiam aliquam fuisse olim consecratam, sed cujus Dedicationis dies, vel ille, in quem a Consecratore in actu Consecrationis recolendus rejectus fuit, ex omni hominum memoria prorsus excidit, nec ex scripturis, aut alias dignosci possit. Hujusmodi in casu juxta sententiam Sanchez, & Persici, de quibus in Decreto VIII. cap. IV. fusior instituetur sermo, officium fieri non posset; quia privilegium, seu concessio celebrandi ex causa Dedicationis est solum pro die, in quo fuit peracta, vel in quem a Consecratore fuit immutata, unde si hujusmodi diem non sciatur umquam incidere, perinde est ac si numquam sit concessio, vel privilegium.

IX. Ex adverso Guyetus *lib.* 2. *cap.* 1. *quæst.* 4. censet in memorato casu ad Episcopum pertinere, diem, quam ipse opportuniorem judicaverit, Dedicationi huic annuatim celebrandæ decernere, & huic Guyeti sententiæ consentit pariter Bissus *tom.* 1. *v. Dedicatio Ecclesiæ num.* 51. §. 11., iisdemque addi possunt, qui, ut diximus in memorato Decreto, in ea sunt opinione, ut Episcopus valeat decernere diem pro celebratione officii de Sancto, cujus habetur insignis Reliquia, sed nescitur ejusdem dies natalitia.

X. Hanc ideo ut quæstionem, quæ non infrequenter accidit, dirimeret, S. R. C. Ordinario potestatem faciendam censuit assignandi diem aliquam pro festi prædicti Dedicationis celebratione; hinc in Decreto subdidit: *Potest Ordinarius assignare diem pro festi prædicti celebratione.* Remanet igitur adoptata a Sacra Congregatione sententia eorum, qui in memorato casu Episcopo decernendi diem aliquam pro festi Dedicationis celebratione potestatem faciebant. An autem hoc illi competat ex

jure

jure communi, ita ut per præsens Decretum nulla fiat, sed solum, quæ alias illi competit, declaretur potestas, inutile reputamus inquirere. Certum igitur est, quod Episcopus in casu, in quo constat de Consecratione Ecclesiæ, & ignoratur dies, potest assignare diem pro festi prædicti celebratione, sive postea id possit ex jure communi, vel solum ex facultate ipsi per præsens Decretum attributa; & licet præsens Decretum solummodo sermonem habeat de casu Festi Dedicationis, ad similes alios quoscumque propter rationis identitatem non dubitamus esse extendendum, quemadmodum id posset, si dicta facultas eidem ex jure communi competeret. Videantur, quæ in præfato Decreto VIII. Cap. IV. fuse dicuntur, ne inaniter hic repetantur.

XI. Neque præsenti Decreto contrariatur ullo modo Decretum secundum hujus Capitis; in hoc enim negatur Episcopo extra actum Consecrationis facultas mutandi Dedicationis festum, idest pro die vere anniversaria, quæ sciatur, statuendi aliam diem; & in præsenti hujusmodi facultas nequaquam conceditur, sed solum, quod in casu, in quo ignoretur dies Dedicationis, possit Ordinarius assignare diem pro talis festi celebratione: hoc autem non est vere mutare Dedicationis festum, ut consideranti satis patebit.

XII. Quænam dies possit, vel debeat in casu assignari, hic remaneret investigandum; ast quoniam super hujuscemodi rem satis luculentus in primo hujus Capitis Decreto institutus fuit sermo, illuc putamus Lectorem esse remittendum, solummodo adnotantes, quod hæc Ordinariorum facultas adhuc cum minori ceterorum officiorum incommodo in usum deduci debeat, quam in actu Consecrationis fiat; facultas enim ad lætissimæ, quæ peragitur, festivitatis ostensionem, ac ad satisfaciendum in ea Fundatoris, populi, clerique votis indulta, latior quidem esse debet, quam ea, quæ extra præfatas convenit circumstantias, & ideo crederemus nedum diem Dominicam in præsenti casu assignari minime posse, sed nec congruere diem illam assignari, quæ aliquo festo novem lectionum est impedita, nolumus tamen tributam facultatem Episcoporum ad has angustias teneri, sed iidem in facti contingentia quod melius expedire judicaverint, facere poterunt, etsi inde sequi debeat alicujus festi amotio, eo quod eorumdem facultatem vera, & rigida Decreti locutio non ita restringit.

XIII. Semel autem facta hujusmodi diei assignatione non est amplius integrum, ac licitum Ordinario ad alterius diei assignationem devenire, sed per primum actum hujusmodi potestas expirat ad eum penitus modum, quo a Consecratore in actu Consecrationis semel facta immutatione diei pro anniversario, non potest amplius extra talem actum eam diem mutare inconsulta Sede Apostolica, & in præcedenti Decreto dum Episcopo fit potestas transferendi festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis Ferentinæ ad aliam diem fixam, additur *amplius non immutandam*, ut detur intelligi, quod semel altera statuta die pro dicto Dedicationis festo non est ei amplius liberum illam diem in alteram immutare.

XIV. Quæres, an si processu temporis innotescat dies vera anniversaria, quæ a memoria exciderat, tunc suæ veræ rescitæ diei restitui debeat Dedicationis festum, quod in alteram diem ab Episcopo fuerat immutatum? Id censet Guyetus *lib. 2. cap. 1. quæst. 6.*, dummodo ex hac mutatione nullum timeatur scandalum, quia ceterum de consensu Episcopi, vel Superiorum, ad quos spectat, retineri posse asserit eamdem illam diem, in quam Dedicationis festum fuit immutatum. Tu autem dicito perseverandum esse in die, in quam debita cum facultate est præfatum festum rejectum, dummodo longævus, & præscriptus usus jam sit introductus, & adhuc perseverari in eodem posse, etsi recens in talem diem fuisset immutatum, quia jam id præstitum est cum debita facultate, & aliunde Festum Dedicationis non est ex festis adeo diei veluti natalitiæ addictis, ut extra eam non possit æque bene celebrari, & in alteram, adhuc in casu scientiæ, in actu Consecrationis videlicet ab Episcopo immutari.

XV. Dices in Decreto III. dictum est deferendum esse usum recens inductum, & non præscriptum celebrandi extra propriam diem festum Dedicationis, & propriæ diei restitui debere, hoc ipso quod innotescit dies natalitia; ergo etiam in præsenti casu.

XVI. ℞. Esse disparitatem, quia in priori casu sermo est de mutatione diei perperam factæ, & sine debita potestate, & ideo cum ex se facta mutatio non subsistat, nec consuetudo, utpote nec longæva, nec præscripta, illam tueri possit, indubie venit deferenda, & propriæ diei festum Dedicationis restituendum; in nostro autem casu etiam in defectu longævæ, & præscriptæ consuetudinis habet, unde se tueri possit, videlicet debitam potestatem, media qua est facta.

XVII. *Potest Ordinarius assignare &c.* Ordinariorum nomine veniunt, qui jurisdictionem ordinariam habent, ac jura Episcopalia, hinc Episcopus, Capitulum Sede vacante, Abbates, aliique indubia, qui jura Episcopalia in Sæculares habent, quique Ordinariorum locorum nuncupatione gaudent; cum enim Decretum privilegium concedat Ordinariis, non est cur ad solos Episcopos restringatur, & non extendatur ad eos omnes, qui Ordinariorum nuncupatione cum omni proprietate veniunt: omnes igitur isti poterunt potestatem a præsenti Decreto sibi factam assignandi diem pro celebratione festi Dedicationis, cujus nescitur dies, in usum deducere pro Ecclesiis sibi subjectis.

XVIII. An autem id etiam possint Prælati Regulares? Meratus *sect. 8. cap. 5. num. 5.*, aliique inficias eunt, dum Decretum exponunt de Ordinario *loci*, sub cujus nomine, ut notat Rota *decis. 798. par. 4.*, veniunt solum Episcopi, & habentes jura Episcopalia super Sæculares. Ast cum Decretum notet *Ordinarius*, nec addat *Loci*, non videmus, quomodo ad solos *locorum* Ordinarios restringi possit, & non extendi debeat ad eos omnes, qui cum omni rigore *Ordinarii* sunt, licet non *Ordinarii locorum*, cujusmodi sunt Prælati Regulares, qui sunt vere Ordinarii respectu suorum subditorum, habentes in illos jurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem & eo vel maxime quod sumus in favorabilibus, in quibus in omnium sententia est ampliandum, non restringendum, nec agitur de tertii præjudicio, quoniam facultas hujusmodi, quam Prælatis Regularibus concedimus, ipsis tantum competit relate ad sibi subjectas Ecclesias.

XIX. Oppones Decretum S. R. C. 22. Januarii 1701., in quo decernitur *Regularium Superiores non venire sub nomine Ordinariorum, & ideo non posse assignare aliquam ex Dominicis Novembris pro recitatione officii de Patrocinio B. M. V. quod multis in locis permittitur celebrandum in aliquo die Dominico præfati mensis a locorum Ordinariis eligendo.*

XX. ℞. Pro nunc Regularium Superiores non venire sub nomine Ordinariorum *locorum*, bene autem sub nomine *Ordinariorum præcise*. Nec dicas a nobis gratis addi ly *locorum*, cum non habeatur in Decreto; additio enim illa, quam nos apponimus, manifeste eruitur ex ipsomet Decreto, quoniam Patrocinium B. M. V., quod pluribus in locis permissum erat recitari, assignari debebat alicui ex Dominicis Novembris ab *Ordinariis*, non præcise, & absolute, sed *Locorum* eligendæ, ut aperte dicit Decretum; quapropter dum in eodem Decreto habetur, quod sub nomine *Ordinariorum* non veniunt Regularium Superiores, id intelligi debet de Ordinariis *Locorum*, quod sat est ad intentum Decreti, & non etiam de *Ordinariis* absolute, & simpliciter, quod impertinentes sa habet, & negari non potest attentis Bullis Summorum Pontificum, ac Sacrarum Congregationum Decretis Ordinariam jurisdictionem eisdem passim facientibus. In nostro autem præsenti casu dispar est ratio, quia in Decreto habetur quidem *Ordinarius*, sed non *loci*, & ideo in omni sua latitudine accipiendum venit Decretum.

DECRETUM SEXTUM.

Dedicatio Ecclesiæ Cathedralis in Civitate celebratur cum octava, in Diœcesi vero sine octava. S. R. C. 2. Maji 1619. *in Conchen.* ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 42.

I. Bifariam Ecclesia Cathedralis spectari potest, vel ut loci, & Diœcesis Caput est, ac reliquarum Ecclesiarum sibi subditarum parens, vel ut singularis Ecclesia est. Festa, quæ ad eam spectant primo modo inspectam, ad universum jurisdictionis locum, atque adeo ad subditas omnes Ecclesias mox extenduntur; hujusmodi enim festa hoc ipso locum ipsum, subditasque Ecclesias attingunt, unde & ab omnibus loci, subditisque Ecclesiis æquum est celebrari. Quæ autem attinent ad ipsam, ut particularis, seu ut hæc numero est Ecclesia, cum eidem competant titulo sibi uni proprio, nec ad jurisdictionem ullatenus spectante, certe nec congruum, nec æquum est, extra illam ad alias Ecclesias deduci. Primi generis juxta Guyetum *lib. 1. cap. 1. quæst. 9.* sunt Dedicatio Ecclesiæ Cathedralis, Festum Patroni, seu Titularis ejusdem; Posterioris vero Festa Reliquiarum, & alia, si quæ habet ex particulari concessione, vel legitima consuetudine.

II. Uti ergo quia Festa Reliquiarum Ecclesiæ Cathedrali, ut particularis Ecclesia est, ac titulo sibi uni proprio competunt, S. R. C. 12. Maji 1618. determinatum voluit non extendi ad cæteras Ecclesias, nec istas in hujusmodi officiis debere se uniformare cum Cathedrali, seu Matrice, ut dicemus in Decr. 3. cap. quarti, ita ab opposito quia Festum Dedicationis convenit Ecclesiæ Cathedrali, qua loci, & Diœcesis Caput est, ac Reliquarum Ecclesiarum sibi subditarum parens, ejusdem Festum, seu officium per præsens Decretum congrue ad omnes Ecclesias illi subditas Civitatis, & Diœcesis fuit protensum: Civitatis quidem, ubi tale festum cum pompa exteriori, populi, & Cleri concursu colitur, cum majori solemnitate, & sic cum octava, Diœcesis vero, ubi memoratum cultum minime sortitur, cum minori, & ideo sine octava.

III. Dices. S. R. C. 8. Aprilis 1628. vetuit celebrari per totam Civitatem, vel Diœcesim Festum cum officio de Sancto, eo quod in loco adsit Ecclesia &c., ergo officium Dedicationis prædictæ non debet per totam Civitatem, & Diœcesim celebrari.

IV. ℞. Allatam inhibitionem procedere de Sancto Titulari, ut liquet ex iis verbis *cum officio de Sancto*, & ex aliis, quæ subjungit, *sed tantum in Ecclesia ipsius Sancti Titularis*, & ideo nihil obesse præsenti Decreto, in quo non de Titulari, sed de Dedicatione Cathedralis sermo est. Verum etsi hæc satis sint pro defensione præsentis Decreti, adhuc tamen ob majorem ejusdem subsistentiam innuendam, uti & eorum, quæ diximus de Titulari, seu Patrono Ecclesiæ Cathedralis cujus festum ad totam Civitatem, & Diœcesim similiter extendendum putamus.

V. ℞. 2.

V. ℟. 2. Quod quando S. R. C. in adducto Decreto inhibuit fieri festum cum officio per totam Civitatem, vel Diœcesim, eo quod in loco adsit Ecclesia, nullam mentionem habuit *de Cathedrali*, sed solummodo *Parochialem Regularem*, & *Abbatialem* nominavit, & sic ex hoc capite non est, quod obstet, quo minus Festa Dedicationis, & Titularis Ecclesiæ Cathedralis ad Ecclesias sibi subditas extendantur, quinimmo silentium illud super Ecclesiam Cathedralem, quæ cum sit loci præcipua, alias nominari debuisset, satis aperte demonstrat, festum Dedicationis & Titularis Ecclesiæ Cathedralis ad ceteras loci Ecclesias extendi.

VI. Ex his intelliges ponderatum procedendi modum S. R. C. in suis Decretis condendis, & quia in mox allegato Decreto inhibitivo *de Ecclesia Cathedrali* sermonem non habuit, sed super eam silentium observat, & quia in Decretis 13., & 14., quæ infra in hoc Capite exponentur, dum statuit Dedicationis festum unius Ecclesiæ ad alias non extendi, in primo adjungit *aliarum Ecclesiarum a Cathedrali*, & in secundo *Parochialis Ecclesiæ, quæ non est Cathedralis*, quibus dictionibus exceptivis satis datur intelligi, Festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis extra eam etiam ab aliis subditis Ecclesiis debere celebrari.

VII. Intelliges quoque ex vi rationum, quas ponderavimus in præsenti Decreto expresse saltem & explicite Festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis ad universas Civitatis, & Diœcesis sibi subditas Ecclesias tantum protendi, non vero ad immunes, & exemptas, de quibus loqui reservamus in Decretis 9., & duobus sequentibus.

VIII. Quæres 1. quid dicendum veniat de Ecclesiis Abbatialibus, Collegiatis insignibus, aut Conventualibus, quæ ab Episcopi jurisdictione exemptæ, suam ipsæ jurisdictionem quasi Episcopalem in certo Territorio, quo instar Diœcesis est, obtinent?

IX. ℟. Festa Dedicationum, & Titularium, seu Patronorum Ecclesiarum hujusmodi in totum suæ jurisdictionis locum similiter extendi, in Oppido quidem *cum octava*, in Territorio vero, quod instar Diœcesis est, *sine octava*, ad eum penitus modum, quo dicebamus de festo Dedicationis Cathedralis. Patet ex eo, quod paris juris pares sunt effectus: usus quoque id confirmat omnium hujusmodi Ecclesiarum.

X. Nec obstat supra adductum S. R. C. Decretum, *Ne festum cum officio fiat, eo quod in loco adsit Ecclesia Abbatialis &c.* Id enim nequaquam intelligendum est de Abbatiali, Collegiata, aut Conventuali, quæ talem sortiuntur jurisdictionem, instarque Cathedralium se habent.

XI. Quæres 2., num Festa Dedicationum, aut Patronorum Ecclesiarum Patriarchalium, Primarialium, ac Metropolitanarum ad totius Provinciæ Ecclesias extendi debeant?

XII. ℟. Nequaquam; duplex enim distinguenda est auctoritas, seu jurisdictio: Politica una, quæ ad causas, appellationes, ceteraque fori contentiosi negotia pertinent; altera Hierarchica, cujus partes sunt sacrum cultum, & quæ universim ad Religionem spectant, curare, & ordinare: cum igitur auctoritas, seu jurisdictio illarum Ecclesiarum magis videatur esse politica, quam Hierarchica, non est namque jus Patriarchis, Primatibus, aut Archiepiscopis in subditas Diœceses quoad sacra, nisi in Episcoporum suffraganeorum defectu, aut per appellationem ab ipsis, aut ad summum Archiepiscopo, dum actu visitat Provinciam, ideo earum festa ad reliquas Provinciæ Ecclesias minime extenduntur; politica enim jurisdictio juxta Gavetum *lib. 1. cap. 1. quæst.* 8. non sufficit, sed Hierarchica requiritur ad hoc, ut præfata festa ad subditas Ecclesias exporrigantur, hæc siquidem unice ad Chorum attinere videtur, illa vero potius ad forum.

XIII. Accedit quod ex dictorum Festorum celebratione nimia fieret officii ferialis strages; quam unice ob causam mihi credere lubet, principalium Basilicarum Urbis Dedicationum festa, quæ alias ob Sacram, & Hierarchicam, quam in totius orbis habent Ecclesias, jurisdictionem ubique solemniter celebrari deberent, extra Urbem non nisi officium duplex minus sine octava sortiuntur.

XIV. Dices: *Can. de his, dist.* 12. præcipitur ex Concilio Toletano, ut uniuscujusque Provinciæ Cives, Rectoresque Ecclesiarum, eumdem in psallendo modum teneant, quem a Metropolitana Sede cognoverint institutum; ex quo plane sequitur, ut & festa illius propria debeant observare.

XV. ℟. Primo Canonem dictum non agere de Festis, sed de forma divini officii, quam vult unam esse per totam Provinciam; unitas vero ista non exigit, ut eadem omnia ubique festa celebrentur.

XVI. ℟. 2. Quod habet Glossa in sequentem Canonem *Placuit*, huic Capitulo derogatum esse per contrariam consuetudinem. Et revera non videmus in suffraganeis Ecclesiis, saltem quarum Kalendaria quamplurima ego legi, servari Festa propria Dedicationis, Titularis, aut Patroni Metropolitanæ, quinimmo si quæ alia celebrantur, id fit alio titulo, quam dependentiæ. Verum de his in Cap. de Qualitate officii.

XVII. Hæc tamen minime officiunt celebrationi Patroni Principalis alicujus Regni, aut Provinciæ, ubi hunc haberi contingit, siquidem hic non minus est Patronus Civitatis Metropolitanæ, quam ceterarum, nec ad has ratione alicujus dependentiæ a Metropolitana promanat, sed a populo singularum Civitatum cum earum Episcoporum, Clerique consensu æque eligitur juxta formam præscriptam ab Urbano VIII., de qua fuse in Decreto primo Capitis tertii.

XVIII. De Dedicatione Ecclesiarum Matricum, Curatarum, Majorum, Parochialium, Regularium, & ceterarum remaneret hic inquirendum, verum de his sermo instituetur in Decretis 13., & 14. hujus capitis, unde illuc remittimus Lectorem, qui super his instrui cupit.

DECRETUM SEPTIMUM.

Cum Festum Dedicationis Cathedralis extra Civitatem celebretur sine octava, hæc annua Dedicatio per totam Diœcesim celebranda est juxta solitum quoad ritum, scilicet vel sub ritu duplici primæ classis, vel sub duplici minori. S. R. C. 19. Junii 1700. *in Curien.* Ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 214.

I. IN præcedenti Decreto statuit S. R. C. Festum Dedicationis Cathedralis extra Civitatem, sive in Diœcesi celebrandum esse sine octava, nihilque determinavit circa Ritum, quo postea recoli debeat; hinc suboritur dubium, quonam sub ritu debeat celebrari?

II. Hac in parte sensit Gavantus *sect.* 8. *cap.* 5. *num.* 5. sub ritu duplici primæ Classis adhuc esse celebrandum, instar illorum Festorum, quæ transferuntur ultra octavam, & sine octava celebrantur. Gavantum secutæ sunt pleræque Ecclesiæ, quæ in suis Directoriis Festum Dedicationis Cathedralis sub ritu duplici primæ Classis, licet sine octava, communiter etiam pro Diœcesi assignant. Alii vero animadvertentes, quod Festum prælatæ Dedicationis ad Diœcesim cum minori solemnitate, videlicet sine octava extenditur, etiam de ritu detrahendum senserunt, sicque in Ecclesiarum particularium Kalendariis pro Diœcesibus sub ritu duntaxat duplici minori illud adnotarunt. Quinimmo in aliquibus Ecclesiis, in quibus ob perpetuum impedimentum cum octava celebrari non potest, etiam per Civitatem sub ritu duntaxat duplici minori illud vidi celebratum, ut in Civitate Florentina, cujus Ecclesiæ Cathedralis Dedicationis festum incidit in diem 25. Martii Annunciationi B. M. sacram, adeoque ob perpetuum occursum cum quadragesimali tempore, aut cum octava Paschatis numquam cum octava celebrari valet.

III. Si meam hac in quæstione deberem mentem aperire, in eam adducerer, ut sufficiat illud ritu duplici minori recolere, more Dedicationis Basilicæ Salvatoris, quæ tamquam festum Dedicationis Cathedralis Ecclesiæ Almæ Urbis a Clero Sæculari Romæ, ejusque Districtus sub ritu duplici 1. classis cum octava ex Decreto 14. Sept. 1726. celebratur, & a sibi subditis extra talem Districtum, ac totius orbis Ecclesiis sub ritu duntaxat duplici minori.

IV. Et quidem si attendatur ratio Rubricarum, ejusmodi opinio satis firmari videtur, quoniam Rubricæ IX. *de commem. n.* 5., & aliæ passim, nec non Tabella ipsa Duplicium primæ classis *Dedicationem Ecclesiæ Cathedralis* nullibi recensent, sed solum Dedicationem *propriæ Ecclesiæ*, unde cum eæ diminutæ censendæ non sint, dicendum venit, quod Dedicatio Ecclesiæ Cathedralis non est ex genere suo, & ubicumque ritus duplicis primæ classis, sed ejusmodi est in propria Ecclesia, & in Civitate, ad quam extenditur cum octava, extra Civitatem vero, & apud Regulares non item.

V. Hæc igitur cum in ancipiti versarentur, consulta fuit S. R. C., quo ritu extra Civitatem celebrandum foret Festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis, quæ optime *juxta solitum* respondit, scilicet *vel sub ritu duplici primæ classis*, ubi sic consuetum est celebrari, *vel sub ritu duplici minori*, ubi hactenus talis usus invaluit.

VI. Dedicatio itaque Ecclesiæ Cathedralis pro Diœcesi nec est determinate duplex primæ Classis, nec duplex minus, sed quoad ritum *juxta solitum* celebranda est, & licet Decretum hujusmodi solitum explicet, dum subjungit, *scilicet vel sub ritu duplici primæ classis, vel sub duplici minori*, adhuc tamen non ita limitarive accipiendum est, ut si solitum sit illud recolere sub ritu duplici majori, aut secundæ classis, in hujusmodi usu persistere non possit. Intentio enim Decreti est, quod *cum Festum Dedicationis Cathedralis extra Civitatem celebretur sine octava*, non est necesse retinere ritum duplicem primæ classis, sub quo celebratur, quando colitur cum octava, sed adhuc inferiori ritu valet celebrari, quo consuetum jam est recenseri, unde ly *vel sub ritu duplici minori* ponitur exemplificative, assignando scilicet exemplum illud ritus inferioris, sub quo a proponente dubium asserebatur aliquibus in locis consuetum esse illud celebrari.

VII. Inferes ex dictis festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis nedum in propria Ecclesia, sed etiam per totam Civitatem, ubi colitur cum octava, ritu duplici primæ classis esse celebrandum; id enim innuunt verba illa Decreti *cum Festum Dedicationis Cathedralis extra Civitatem celebretur sine octava, hæc annua Dedicatio &c.* per quæ significatur extra Civitatem remitti de ritu in celebratione prædicti festi Dedicationis, quia colitur sine octava, quapropter in apertam consequentiam utique venit, nihil remittendum esse de ritu in Civitate, ubi cum octava recensetur, sed sub ritu duplici primæ classis celebrandum esse, quemadmodum celebratur in propria Ecclesia.

VIII. Quoniam vero *Civitatis* appellatione venit etiam pars adjecta Civitati ex ampliatione facta, necnon Suburbia, quemadmo-

admodum pluribus citatis docet **Barbosa** *de Appellat. verb. appellat. 49.* idcirco qui in illis degunt, censentur de Civitate ad effectum agendi de Dedicatione Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici primæ classis, & cum octava; qui autem in Territorio existunt, sunt extra Civitatem, cum appellatione *Civitatis* secundum naturam propriam, & significationem non veniat *Territorium*; & licet in larga significatione, & in favorabilibus forsitan venire queat, certe tamen non in nostro casu, in quo constat de contraria mente Legislatoris, qui, dum Diœcesim excipit, in exceptis quoque habet Territorium, quod regulariter Diœcesim conficit.

IX. Perpulchra instituenda hic foret quæstio, cur scilicet cum de Titulari Ecclesiæ Cathedralis per Clerum Sæcularem indifferenter Civitatis, & Diœcesis officium agatur sub ritu duplici primæ classis, & cum octava, & a Clero Regulari sub ritu duplici itidem primæ classis sine octava, præscriptum sit de Dedicatione ejusdem Ecclesiæ, quæ regulariter Titulum præstat, a Clero Sæculari Diœcesis celebrandum esse sine octava, & adhuc sub ritu dumtaxat duplici minori, si ita solitum ferat, a Regulari vero Civitatis sub ritu solum duplici secundæ classis, & extra Civitatem ad tale festum nullatenus teneri, quemadmodum apparebit ex sequentibus Decretis hujusce Capitis. Verum quoniam de hujusmodi re sermo fieri debet in Capite tertio, idcirco ad hoc se sinat Lector remitti.

DECRETUM OCTAVUM.

Cum præter propriæ Ecclesiæ Dedicationem fieri debeat officium Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis, in Urbe cum octava, extra Urbem sine octava, quæsitum fuit, utrum extra Urbem in Ecclesia, quæ propriam non habet Dedicationem, fieri debeat octava Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis? Et responsum fuit negative S. R. C. 10. Januarii 1693. *in una Galliarum*. Ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 176.

I. Habet Hieronymus *lib. 4. in cap. 11. Isaiæ* loquens de quadam prophetia, *Quam per partes volumus explanare, ne simul proposita, atque discussa, Lectoris confundat memoriam*. Hac utique de causa, & nos præsens Decretum, quod duas habet partes, in quarum altera firmat *Regulares degentes in Civitate debere recitare officium Dedicationis Cathedralis sub ritu duplici tantum sine octava, & extra Civitatem non teneri, neque ad recitationem officii in die festo*, separandum esse adjudicavimus, in præsentiarum exhibentes primam solum ejusdem partem, quæ ad præcedenter dicta quodammodo spectat, acturi de altera in Decreto X. hujusce Capitis, cum sermo habebitur de Regularibus relate ad Festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis.

II. Docet Barbosa *de Appell. verb.* quod *Urbis* appellatione, ubi de ea simpliciter fit mentio, venit Civitas Romana, & in hac utique significatione usurpatur, cum Decreta pro universali Ecclesia edita cum hac expressione notantur *Urbis, & Orbis*, quinimmo incontroversum est, quod quoties in Bullis Pontificiis *Urbs* simpliciter ponitur, prædicta Civitas Romana denotatur. Impræsentiarium tamen nomen *Urbs* non ita accipitur, sed cohærenter ad sancita in superioribus Decretis, in quibus decisum vidimus, quod Dedicatio Ecclesiæ Cathedralis in Civitate ubivis, etiam extra Romam, celebrari debet cum octava, extra Civitatem vero, seu Diœcesi sine octava, quapropter evidens est, quod hic, tametsi *Urbs* simpliciter ponatur, adhuc non stat pro Civitate Romana, sed pro qualibet Civitate. Nec abs re est dicti nominis usurpatio, quoniam ut pluribus juribus allegatis advertit idem Barbosa, *Urbis* appellatione, licet simpliciter prolatæ, quando materia congruit, venit qualibet Urbs; materiam autem, ex qua hocce constat Decretum, non crederem a quopiam negatum iri, æque omnibus congruere Civitatibus.

III. Propriæ autem Ecclesiæ, si ab Episcopo solemni ritu fuerit consecrata, Dedicationem fieri debere nulla est controversia, id enim expresse jubetur ab utroque Can. *Solemnitates de consecr. dist.* 1. a Rubricis Breviarii passim præcipitur, ab omnibus usque modo datis Decretis supponitur, & a cunctis Auctoribus concorditer admittitur, & utique cum octava, & sub ritu duplici primæ classis, ut dict. Can. *Solemnitates* 2. Rubricæ, Decreta, & Auctores, quos in rei a nemine in dubium positæ confirmationem in medium adducere supervacaneum existimamus.

IV. Quoniam vero non cunctæ Ecclesiæ, in quibus sacrosanctum peragitur Missæ sacrificium, & divina celebrantur officia, per Episcopos consecratæ inveniuntur, sed quamplurimæ sunt, quæ divino cultui per simplicem benedictionem dicatæ, & deputatæ fuerunt, ferme non minus certum est, quod si propria Ecclesia consecrata non est, sed tantummodo benedicta, ejusdem Dedicationis festum fieri haudquaquam potest, nec debet, quemadmodum in Decreto hujus Capitis quinto discussum, & statutum fuit, quinimmo (liceat hoc nobis cursim dicere) ab eodem Decreto id etiam fuit expresse determinatum; dum enim ait, quod *non potest celebrari festum consecrationis illius Ecclesiæ, quam certum est non fuisse consecratam*, intendit excludere quodcumque festum Dedicationis Ecclesiæ, quæ non est consecrata, & *consecrationem* nominat, quia supponit officium Dedicationis, quod per Rubricas admittitur, esse unice institutum in memoriam olim peractæ consecrationis, nemini enim in dubium venire poterat, quod festum consecrationis celebrari posset illius Ecclesiæ, quæ consecrata non fuit. Cum itaque plures dentur Ecclesiæ, quæ quidem benedictæ, sed consecratæ minime fuerunt, earumdem Dedicationis festum celebrari nequit.

V. Ultra propriæ Ecclesiæ, quæ sit consecrata, dedicationis festum, fieri debere officium Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis, in urbe cum octava, extra urbem sine octava, jam expresse sancitum est in Decreto sexto hujus Capitis; unde subortum est dubium, utrum extra urbem in Ecclesia, quæ propriam non habet Dedicationem, seu cujus Dedicationis festum, ex eo quod sit solummodo benedicta, vel alia de causa minime celebratur, fieri debeat octava Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis?

VI. Qui dubium proposuit, voluit defectui octavæ Dedicationis propriæ Ecclesiæ, octavam Dedicationis Cathedralis subrogari, sic enim major non sequitur strages officii ferialis, quam fieret, si propriæ Ecclesiæ Festum cum octava, quæ alias fieri deberet, celebraretur. Verum qui novit obligationem celebrandi officium ultra Dedicationis propriæ Ecclesiæ etiam Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis, scire & debebat, nec officium, nec octavam Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis defectum festi, & octavæ Dedicationis propriæ Ecclesiæ supplere, uti & non extensionem octavæ Dedicationis Cathedralis ad Ecclesias Diœcesis, stragem, quæ inde sequeretur, officii ferialis pro fine nequaquam habere, alias officium, & octava Dedicationis Cathedralis nec ad Ecclesias urbis, quæ propriam celebrant Dedicationem, protensa indubie fuissent.

VII. Cum igitur non extensio octavæ Dedicationis Cathedralis ad Ecclesias Diœcesis facta non fuerit ad impediendam stragem, quæ ex celebratione prædictæ octavæ sequeretur, officii ferialis, sed magis, ut dicebamus in Decreto VI. quia in Diœcesi, sicuti in urbe celebre, & solemne non est, nec ulla pompa exteriori, nec populi, Clerique concursu, quam utique quoque ob causam in Diœcesi juxta solitum de ritu in celebratione ejusdem Festi detrahi posse in Decreto VII. sancitum vidimus, mirum non est, si qui dubium præfatum proposuit, non veritatis, sed potius brevitatis divino in officio studiosus, feriarumque inimicus detectus, negativum a Sacra Congregatione sortitus fuerit responsum. *Et responsum fuit negative.*

VIII. Fit itaque per hocce responsum prædicti Decreti VI. confirmatio, ejusdemque panditur absolutus, & illimitatus intellectus, nimirum quod Dedicatio Ecclesiæ Cathedralis extra Urbem celebrari debet sine octava in quacumque Ecclesia, sive ista propriam habeat, sive propriam non habeat Dedicationem.

IX. Diximus in initio præsentis Decreti Festum Dedicationis propriæ Ecclesiæ, *si ab Episcopo solemni ritu fuerit consecrata*, fieri debere, hinc dubium emergit, num Ecclesiarum divino opere consecratarum fieri debeat festum Dedicationis?

X. Multæ recensentur Ecclesiæ, quæ divinitus consecratæ fuisse dicuntur, quas inter Dionysiana, & Aurelianensis in Francia, Vercellensis in Italia &c., prima quidem ab ipso Christo Domino, relictis etiam patentibus divinæ suæ virtutis, & operationis vestigiis, secunda a Sancto quidem Evurtio Episcopo, sed apparente protinus nube candida super caput ejus Sacra Mysteria peragentis, visa est manus ex eadem nube prorumpens, porrectis tribus digitis, ter oblata benedicere, eoque signo mirabili, Dedicatio ipsa perfecta, ac consummata jure, meritoque præsumitur. Vercellensis demum Cathedralis etiam divinitus facta memoratur, nam cum Sanctus Albinus, sextus ab Eusebio Vercellensis Episcopus, Sanctum Germanum Altisiodorensem Præsulem, illac Ravennam versus iter habentem, orasset, ut eam Ecclesiam consecraret, atque ille postulata in reditu se facturum pollicitus, Ravennæ obiisset, factum est, ut ejusdem Germani corpore, quod deferebatur in Gallias, Vercellas in Cathedrali deducto, certæ faces per Ecclesiæ parietes dispositæ, quæ Albino post mortem Germani in expectatione frustrato eamdem Cathedralem consecrare volente, pertinaciter contempserant concipere flammam, quamobrem miraculo territus a Dedicatione cessavit, sua sponte accenderentur, sicque intellectum est, Sanctum virum polliciti memorem mortuum id præstitisse; unde S. Albinus populo festum Consecrationis diem indixit, qui fuit a partu Virginis anno 435. Cum ergo istæ Ecclesiæ, & si quæ sunt aliæ ejusmodi, non consuetis ritibus fuerint consecratæ, dubium esse potest, an earumdem fieri debeat anniversarium Dedicationis festum?

XI. ℞. Affirmative, & talis est usus earumdem Ecclesiarum, quarum quælibet, æquum est, suam dedicationem eo religiosius celebret, quo majori cum signorum, ac gratiarum munere completa fuisse creditur.

XII. Quæres uti Ecclesiæ, ita Altaris annua Dedicatio fieri debeat?

XIII. Asserit Gavantus *in Rubr. Missalis part. 4. tit. 16. num. 12*, antiquitus fieri solitam annuam Altaris Dedicationem, ex D. P. Aug. *serm. 252., & 255. de Tempore*. Verum teste Guyeto *lib. 1. cap. 3. quæst. 12.* id Augustini verba clare non indicant; subdit autem idem Auctor, ex præsenti usu ipsa quidem die, qua Altare consecratur, seu dedicatur, intra ambitum Ecclesiæ jam dedicatæ posse, & debere celebrari Missam, quæ posita est pro Dedicatione Ecclesiæ, cum orationibus seorsim positis pro Dedicatione Altaris, ut in Missali habetur; deinceps vero recurrente quotannis eadem die nequaquam celebranda est, aut Missa, aut ulla alia Solemnitas annua illius

Dedi-

Dedicationis; tum quia nullibi præscribitur, aut permittitur festum Dedicationis Altaris; tum quia comprehenditur in Dedicatione ipsiusmet Ecclesiæ.

XIV. Etsi autem in ipsa die Consecrationis Altaris Missam de dicta Consecratione celebrari concessum sit, non ob id tamen nec ipsa eadem die officium de eadem Consecratione recitari permissum censeri debet, si enim istud recitari liceret, in Breviario utique Romano non desideraretur officium de eadem Dedicatione Altaris, cum tamen in eodem solum officium pro Ecclesiæ Dedicatione habeatur. Nec dicas positum non esse, quia admodum raro contingit, & illud Dedicationis Ecclesiæ loco illius bene posse recitari, quemadmodum & Missa Dedicationis Ecclesiæ in ipsa Altaris Dedicatione celebratur. Verum etsi forsan officium Dedicationis Ecclesiæ non ita quadret, uti Missa, pro Dedicatione Altaris, adhuc tamen saltem Oratio propria, quæ dicitur in Missa, inseri debuisset in Breviario, ut recitetur in ipsa die Dedicationis Altaris, quemadmodum Oratio *pro die Consecrationis*, etsi & hæc admodum raro fiat, in Breviarium inducta est, ut recitetur in ipsa die Consecrationis Ecclesiæ.

DECRETUM NONUM.

Regulares tenentur quidem celebrare festum de Dedicatione Ecclesiæ Cathedralis, sed sub ritu duplici secundæ classis, & sine octava. S. R. C. 1. Aprilis 1662. *approbante Alexandro VIII. die 8. ejusdem mensis, & anni.* Ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 81.

I. OBligatio annuatim recolendi Festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis, quæ ex supra expositis Sacræ Rituum Congregationis Decretis, quibuscumque Ecclesiis eidem subditis incumbit, hic & ad immunes, & exemptas protrahitur, dum Regulares ad celebrandum dictum festum teneri decernitur.

II. Et quidem ad dicti Festi celebrationem etiam exemptas Ecclesias obligari congruebat. Tum ut populus, qui in eo totius loci festo ad Regularium Ecclesias accedit, Missas, & officia divina auditurus, ad lætissimæ festivitatis celebrationem non minus accendatur, quam si ad cæteras confluat Ecclesias. Tum quia cum festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis inter solemniora loci festa reputetur, decet & ab omnibus, licet exemptis, loci Ecclesiis celebrari, atque ab omnibus loci incolis in hujusmodi festis uniformitatem servari; quam & ob uniformitatem unice servandam decrevit Concilium Tridentinum *sess.* 25. *cap.* 12. quoscumque Regulares, quantumvis exemptos, teneri ad observantiam festorum, quæ de præcepto in Diœcesi sua servanda Episcopus præceperit. Tum denique quia minime præsumendum est Regularium privilegiis, nec piam in locis, in quæ admittuntur, Sanctorum propriorum venerationem obliterari; & iniquum foret, ut hujusmodi exemptione, quæ ad terrarum dumtaxat jura spectat, quidquam Sanctorum illorum cultui detraheretur, quos ut non a cælesti gloria, sic nec a pristina protectione talis solvit exemptio.

III. Quæ exemptionis privilegia licet Regulares minime solvant a debito celebrandi loci festa solemniora, eos tamen, qui satis propriis Religionis officiis sunt occupati, subtrahunt ab obligatione illa colendi cum tanta solemnitate, quanta a Clero Sæculari illiusmet loci servantur; hinc Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis Festum, quod a Clero Sæculari Civitatis sub ritu duplici 1. classis, & cum octava celebratur, a Clero Regulari Civitatis, de quo dumtaxat procedit præsens Decretum, sub ritu duplici 2. classis, & sine octava colendum decernitur. An autem, & qua solemnitate, & ritu coli possit, vel debeat a Clero Regulari Diœcesis, dicendum reservamus in Decreto sequenti hujus Capitis.

IV. Non est igitur amplius attendendus Gavantus, qui *sect.* 8. *num.* 5. ad festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis ex quadam congruentia dumtaxat, ut scilicet Ecclesiæ Matrici se conforment, Regulares obligavit, sed eos ex præcepto ad illud sine octava, & sub ritu duplici secundæ classis, vere teneri indubitate est asserendum, uti eosdem expresse adstringit præsens Decretum, quod cum approbationem Pontificiam ut supra habuerit, ejusdem rigorosa obligatio a nemine in dubium rite valet advocari.

V. Hucusque dicta quamvis de Ecclesiis Regularium exemptis dumtaxat revera procedant, ad Ecclesias tamen Sæcularium, si quæ sunt ab Ordinariorum jurisdictione exemptæ, & Sanctæ Sedi immediate subjectæ, sunt extendenda; de eisdem enim si non fortior, ut consideranti facile patebit, saltem par utique est ratio. Hæc tamen limitatio adhibeatur, ut ubi Sanctorum indigenarum, Advenarum, & aliorum copia, in quorum officiis nimis sunt occupati, Regulares eximit a debito celebrandi Dedicationis Cathedralis festum cum solemnitate primæ classis, & octavæ, ab hujusmodi debito minime censeantur exclusæ sæculares Civitatis Ecclesiæ illæ, licet ut supra exemptæ, quæ tot Sanctorum officiis implicatæ haudquaquam reperiuntur.

VI. Cum autem ea, quæ de Regularibus jura disponunt, & de Monialibus veniant intelligenda, si sexui, & earum conditioni congruant, jam satis ex hoc Decreto liquet, quod Moniales in Civitate degentes, & ab Ordinariorum jurisdictione exemptæ, tenentur ad celebrationem Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici 2. classis, & sine octava. De Monialibus vero Diœcesis sermo erit in sequenti Decreto; & de iisdem, quæ locorum Ordinariis reperiuntur subjectæ, in Decretis undecimo hujusce Capitis, & aliis.

VII. Obligatio autem recitandi de Dedicatione Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici 2. classis, quæ Regularibus incumbit, evidenter etiam deducitur ex Decreto VI. hujus Capitis, & quamplurimis aliis. Videantur, quæ in eorumdem expositione dicuntur.

DECRETUM DECIMUM.

Regulares degentes in Civitate debent recitare officium Dedicationis Cathedralis sub ritu duplici tantum sine octava ex Decreto edito die 1. Aprilis 1662., extra Civitatem non tenentur, neque ad recitationem officii in die festo, ut alias pluries, S. R. C. 10. Januarii 1693. *in una Galliarum*, ex Merato in Indice Decr. Brev. num. 176.

I. QUemadmodum obligationem, quam S. C. fecit Ecclesiis sæcularibus Civitatis celebrandi festum duplex primæ classis, & cum octava de Dedicatione Ecclesiæ Cathedralis, pro Ecclesiis itidem sæcularibus Diœcesis, ubi nec tam celebre, nec solemne est, restrinxit ad festum, & ab octava exemit, ritumque, si sic fert consuetudo, adhuc ad ritum duplicem dumtaxat minorem reduxit, ut dicebamus exponentes Decreta VI. & VII. hujus Capitis; ita congruum erat, ut de obligatione, quam in præcedenti Decreto pro Ecclesiis Regularibus Civitatis induxit, in præsenti aliquantisper remitteret pro iisdem Ecclesiis Regularibus Diœcesis.

II. In primis igitur confirmat una, ac explicat præcedens Decretum. Confirmat quidem, dum *Regulares debere recitare officium Dedicationis Cathedralis sub ritu duplici sine octava* stabilit, citatque *Decretum editum die 1. Aprilis 1662.* quod indubie aliud non est nisi illudmet ipsum, quod ad hoc præcedenter produximus. Explicat vero, dum addit Regulares *degentes in Civitate;* quibus utique verbis satis abunde ostendit præcedens Decretum loqui dumtaxat de Regularibus in Civitate degentibus; hinc & pro istis extra Civitatem commorantibus suam adjicit provisionem; *extra Civitatem non tenentur, neque ad recitationem officii in die festo*, quod & alias pluries statuisse affirmat, dum subjungit, *ut alias pluries*.

III. Indubium itaque redditur, obligationem, qua Regulares Civitatis tenentur ad celebrationem festi Dedicationis Cathedralis, pro Regularibus extra Civitatem adhuc pro die festo ejusdem Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis esse solutam; id enim Sole clarius ostendunt ea verba; *extra Civitatem non tenentur, neque ad recitationem officii in die festo*.

IV. Nonnulla hic tamen discutienda dubia supersunt, quorum primum est, quonam ritu modo debeat celebrari prælatum festum Dedicationis a Regularibus degentibus in Civitate, an sub ritu duplici minori tantum, qualiter præscribi videtur in hoc Decreto sub illis verbis *sub ritu duplici tantum*, an vero sub ritu duplici secundæ classis, uti statuitur in præcedenti Decreto die 1. Aprilis 1662.

V. ℟. Recitandum esse sub ritu duplici 2. classis, sic enim expresse præcipit præcedens Decretum, cui præsens non derogat, quinimmo nonnisi obligationem, & ritum, quem illud inducit, exponit, & explicat, quapropter novum jus minime facit, sed jus a præcedenti Decreto jam factum dumtaxat in medium adducit, & profert; hinc vide, quod *Regulares degentes in Civitate debere recitare officium Dedicationis Cathedralis, &c.* haudquaquam absolute pronunciat, sed addit debere recitare dictum officium *ex Decreto edito die 1. Aprilis 1662.* Cum igitur hoc Decretum ad præfatum officium sub ritu duplici 2. classis Regulares adstringat, dicendum utique venit, quod adhuc modo ad illud sub dicto ritu recolendum maneant obstricti.

VI. Dices: in præcedenti Decreto instituitur sermo de Regularibus absolute, & simpliciter sumptis, & in præsenti additur limitatio quædam, videlicet Regulares *degentes in Civitate*, & tamen quæ hic disponuntur, dicuntur esse *ex Decreto edito die 1. Aprilis 1662.* quod ut dicebamus, non est, nisi præcedens; quidni igitur etiam poterit eidem Decreto adhiberi limitatio quoad ritum, ut revera adhiberi videtur per ea verba *sub ritu duplici tantum*, & adhuc dici hoc esse *ex dicto Decreto edito die 1. Aprilis 1662.*

VII. ℟. Valde disparem esse rationem; nam Decretum quoad illam partem, in qua est absolutum, absque minima sui læsione, & extorsione limitationes, seu potius interpretationes valet suscipere, maxime ab eo, qui illud condidit, qui in tali facto nonnisi qualis, & quæ sua mens, quæ forsan in Decreto non est satis expressa, in ejusdem fuerit conditione Decreti, exponit, & pandit; hinc bene præcedenti Decreto, dum stabilit absolute *Regulares teneri &c.* addi potuere verba illa *degentes in Civitate*, absque eo quod læsio aliqua, aut extorsio eidem Decreto obveniret, quinimmo adhuc dici posset *illud esse ex vi dicti Decreti*, quia ea verba, seu limitatio revera non sunt de novo addita, sed solum in Decreto de novo expressa, utpote quia Decretum cum ea limitatione in sui conditione usque fuit conceptum, licet cum ea postea non fuerit expresse exaratum. Non sic autem eveniret in secundo casu, quia Decretum quoad ritum non est absolutum, sed determinatum;

tum; non enim cantat præcise *sub ritu duplici*, sed *sub ritu duplici secundæ classis*, unde in specie determinat ritum, scilicet duplicem 2. classis, quo vult dictum Festum celebrari. Sine igitur aperta lęsione, imo derogatione pręcedentis Decreti, in præsenti inferi non posset, quod Regulares ad dicti festi celebrationem teneantur *sub ritu duplici minori tantum*. Ast si hoc evenire non potest sine aperta læsione, & derogatione dicti Decreti, quomodo, quæso, umquam dici poterit *id esse ex vi memorati Decreti*? Cum igitur pręsens Decretum asserat dictos Regulares teneri ad memorati festi celebrationem *ex Decreto edito die* 1662. utique dicendum venit, teneri ad illud celebrandum sub ritu duplici 2. classis, sub quo ritu a præfato Decreto indicitur.

VIII. Dices: sed si hæc ita sunt, quomodo igitur in præsenti Decreto dicitur, memoratos Regulares debere recitare prædictum officim *sub ritu duplici tantum*? Etsi enim revera in eo non exprimatur ritus duplex *minus*, sed duplex absolute, adhuc tamen particula illa *Tantum* ad ritum duplicem inferioris ordinis, videlicet minorem videtur dictum ritum restringere, & limitare.

IX. ℟. Quod in dicto Decreto ritus nequaquam determinatur, sed absolute ritus *duplex* apponitur; ritus autem duplex ex se indifferens est, ut determinetur ad quascumque species, in quas dividitur, unde ex eo, quod ritus *duplex absolute* ponatur, inconsequenter arguitur ad determinatam ejusdem duplicis speciem, ritusque duplex minus determinatus asseritur, quemadmodum ab ente determinate ad substantiam nonnisi insubsistens, ac invalidum fieret argumentum. Et licet forsan quando in concessionibus ritus duplex apponitur absque expressione majoris, vel minoris, ex Decreto 2. Octobris 1683. id intelligi debeat de duplici minori, numquam tamen id verum erit, quando jam ex præcedenti Decreto officium illud sub altiori ritu reperitur concessum; & multo minus si Decretum, in quo duplex ritus absolute pronunciatur, ad alterum sese referat, in quo altior ritus conceditur; tunc enim per ejusmodi relationem ad ritum illum altiorem ritus duplex absolute prolatus satis determinatur, atque contrahitur. Cum igitur sic eveniat in nostro casu, in quo asseritur dictos Regulares teneri ad dicti festi celebrationem *sub ritu duplici ex Decreto edito die* 1. *Aprilis* 1662., ideo satis luculenter ritus ille duplex per hujusmodi dictionem ad ritum duplicem 2. classis, sub quo a dicto Decreto reperitur præceptum, determinatur.

X. Remanet solum igitur respondeatur ad particulam illam *Tantum*, quæ nonnihil dubii ingerere videtur. Verum scito particulam illam non cadere super pręcedentia verba, scilicet *sub ritu duplici tantum*, sed super sequentia, nempe *tantum sine octava*, inferreque solum exclusionem octavæ, quam etiam excludit Decretum de die 1. Aprilis 1662., cui præsens dispositio innititur, non vero exclusionem ritus duplicis 2. classis, quem dictum Decretum nedum admittit, sed præcipit. Vide modo, quæso, & judica, si stante hac nostra explanatione ambo Decreta sibi invicem conciliata remaneant, & omnia, quæ diximus optime quadrent, & si ita inveneris, rationem facito nobis.

XI. Secundum dubium est, an Regulares degentes extra Civitatem taliter non teneantur ad recitationem officii in die festo Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis, ut ly *non teneantur* excludat etiam libitum, ita ut nec recitare illud valeant, si velint; ad eum prorsus modum, quo S. R. Congregatio exponit ly *non teneri* loquendo de octava Dedicationis respective ad Moniales Ordinariis subjectas, ut dicemus infra in Decreto sequenti hujus Capitis, & dicturi sumus loquendo de octava Patroni loci relate ad Regulares in Capite tertio.

XII. ℟. Non excludi libitum, & ideo officium in die festo pręfatæ Dedicationis ab ipsis recitari posse, si velint; ut enim observat Guyetus *lib.* 2. *cap.* 26. *quæst.* 5. ly *non teneri* de se non importat inhibitionem, & aliunde laudabile est, quod etiam Regulares uniformitatem in divino officio habeant cum reliquo loci Clero in festis loci celebrioribus, ut innuimus supra. Rationem autem diversæ illius acceptionis verbi *non teneri* require in asserto Decreto sequenti hujus Capitis; necnon in Decreto IX. Capitis tertii, ubi potiora dabuntur.

XIII. Tertium dubium est, quo ritu debeat a Regularibus extra Civitatem celebrari festum Dedicationis Cathedralis, si eisdem placeat tale festum recensere?

XIV. ℟. Ad normam Decreti VII. a nobis supra expositi, nimirum *juxta solitum*, scilicet vel sub ritu duplici secundæ classis (non enim sub altiori ritu, quo colitur a Regularibus Civitatis, ab illis celebrari licet) vel sub ritu duplici minori, quod magis a nobis probatur, aut sub ritu duplici majori, si talis invaluit consuetudo, ut ibi dicebamus; sub inferiori autem ritu, videlicet semiduplici, minus convenit festum loci celebre coli.

XV. Quæ hic dicta habes de Regularibus degentibus in Civitate, & extra Civitatem relate ad officium Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis, prorsus & intellige esse dicta de Monialibus Prælatis Regularibus subjectis; imo & de eisdem, quæ Ordinariorum jurisdictionem nequaquam effugiunt, ut dicetur in Decreto sequenti, & alibi sæpe.

XVI. Ad pleniorem dictorum veritatem lubet hic Lectorem monere, quod Sacra Congregatio die 5. Maii 1736. itidem sanxit, Regulares Civitatis teneri celebrare Dedicationem Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici 2. classis sine octava, eosdem vero, qui extra Civitatem degunt, non teneri ad dictæ Dedicationis officium; quapropter cum hocce Decretum sit posterius pręsenti, quod exponimus, profecto adimit omnem difficultatem, & circa ritum duplicem 2. classis a Regularibus Civitatis in recitatione officii de Dedicatione Ecclesiæ Cathedralis ex obligatione observandum, & circa non obligationem ad dictum officium, neque in die festo, relate ad Regulares Diœcesis. Quinam autem de corpore Civitatis, aut Diœcesis ad effectum censendi sint, ex superius dictis satis erui valet.

DECRETUM UNDECIMUM.

Moniales Ordinariis subjectę non debent recitare officium de Octava Dedicationis Ecclesię Cathedralis, nec possunt ad libitum, tantum tenentur prædictum officium recitare sub ritu duplici secundę classis sine octava. S. R. C. 11. Febru. 1702. *in Tarvisina*, ex Merato in Indice Decret. Brev. num. 224.

I. CUm ea, quæ de Regularibus jura disponunt, & de Monialibus veniant intelligenda in iis, in quibus istæ sunt capaces, & quę sexui, earumque congruunt conditioni, satis ex duobus præcedentibus datis Decretis liquido constat, Moniales in Civitate degentes teneri ad celebrandum Festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici 2. classis, & sine octava; uti & easdem, quæ extra Civitatem degunt, neque teneri ad recitationem officii in ejusdem die festo, sed tamen posse juxta ea, quæ fuse diximus in expositione dictorum Decretorum, quæ quoque Monialibus veniunt, & sunt adaptanda.

II. Verum cum ex Monialibus aliæ sint, quæ subduntur Prelatis Regularibus, aliæ locorum Ordinariis, his visum fuit non haberi, unde ipsis minime liceat dictum festum cum octava celebrare, cum a quibuscumque aliis de Clero in Civitate commorantibus, qui eisdem locorum Ordinariis sunt subjecti, cum octava celebretur. Propositum itaque fuit hujusmodi dubium in Sacra Rituum Congregatione, quæ *in una Lauden* (dabitur, ac exponetur alio in loco) 20. Novembris 1683. respondendo inter alia statuit: *Moniales Ordinariis locorum subjectas teneri recitare officium de Ecclesiæ Cathedralis Dedicatione, non vero de ejusdem festi octava*.

III. Allata Sacræ Congregationis responsio, quę nihil circa *Ritum* tale festum celebrandi disponit, & ad ejus octavam *non teneri* prædictas Moniales præscribit, ad aliud quæsitum viam aperuit, nempe: *Quo ritu sit tale Festum a dictis Monialibus recolendum*, & an ly *non teneri excludat etiam libitum, ita ut nec possint ejusdem Festi octavam celebrare, si velint*. Cui quęsito eadem Sacra Congregatio respondendum censuit, ut in Decreto, quod modo examinandum suscepimus, videlicet dictas Moniales *non debere* recitare officium de octava Dedicationis Cathedralis, nec *posse ad libitum*, & teneri ad Festum *sub ritu duplici secundæ classis* sine octava.

IV. Ut dicebamus, in ejusmodi Decretis indubie sermo est de Monialibus in Civitate degentibus, cum enim neque Clero Sęculari extra Civitatem posito octavam Dedicationis Cathedralis liceat celebrare, quomodo, quæso, id sibi licere in Monialium extra Civitatem commorantium mentem poterat unquam devenire, aut in dubium id advocari? Firmum itaque sit de Monialibus Civitatis sermonem ibidem haberi, easdemque, licet sint locorum Ordinariis subjectę, teneri quidem recitare officium de festo Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis, sed sub ritu duplici secundæ classis, & sine octava, ita ut hanc nec ad libitum valeant celebrare; eodem prorsus modo quo Regulares viros, Monialesque Prælatis Regularibus subjectas, & in Civitate degentes teneri supra asseruimus.

V. Vide igitur hic, & intellige, quod ea, quæ de Regularibus viris disposita veniunt, & de Regularibus feminis, si earum sexui, ac conditioni congruant, disposita censenda sunt, sive eędem Prælatis Regularibus, sive locorum Ordinariis subdantur; harum enim Episcopis immediata subjectio ad nihil aliud deservit, nisi quod loco Prelatorum Regularium in eis succedunt Episcopi, ita ut in eisdem id possint Episcopi, quod possunt Prelati Regulares, salvis, & integris manentibus quibuscumque aliis, quæ cum concedantur, aut communicentur propter ejusdem regulæ observantiam, ejusdem vitæ religiosæ ductum, ejusdem habitus usum, sub eodem vivendi modo Dei famulatum, aut alia communia motiva Religiosis viris, aut feminis, æque currant, ratio utique postulat, in Monialibus Ordini subjectis, ac non subjectis. Ita sustinent Bordon. *to.* 1. *resol.* 52. *quæst.* 24., Pellizar. *to.* 2. *tract.* 8. *cap.* 1. *num.* 72. *&* 73. Antonius a Spiritu Sancto *to.* 1. *tract.* 1. *disput.* 1. *numer.* 109., aliique communiter, a quorum recensione, ne tædio Lectori simus, abstinendum censemus.

VI. Verum etsi hujusmodi universim forsitan nequaquam procederent, utique saltem quantum ad ea, quę ad divinum attinent officium, in quibus paritas undequaque habetur, procedere debent. Cum itaque, ut dicebamus superius in Decreto IX., concessa non sit Regularibus octava Dedicationis Cathedralis, quia adeo satis sunt occupati in propriis Religionis officiis, ut vix quandoque intra annum valeant ea explere, &

sub inferiori ritu & præfatum festum Dedicationis sit eisdem indultum, eo quod apud eosdem festa loci non sunt ita solemniora, ac celebriora, utpote quibus indigenarum Sanctorum magis solemnia, celebria festa haud desiderantur, ideo cum istæ rationes æque currant de Regularibus viris, ac feminis, sive hæ Prælatis Regularibus, vel Sæcularibus sint subjectæ, non incongruum fuit, quod in celebratione Festi Dedicationis Cathedralis omnes Religiosæ familiæ indiscriminatim, & omnimode convenirent.

VII. Eadem igitur quoque de causa, quæ in antecedenti Decreto provisa vidimus pro Regularibus degentibus extra Civitatem relate ad festum Dedicationis Cathedralis, sancita censenda sunt etiam de Monialibus Locorum Ordinarii subjectis, quarum Monasteria in Diœcesi sita sunt, unde istæ juxta ibidem statuta poterunt quidem celebrare festum Dedicationis Cathedralis sub ritu duplici 2. classis, aut minori, prouit fert consuetudo, sed sine octava, ita tamen ut nec ad recitationem officii in die festo ejusdem Dedicationis ullatenus teneantur.

VIII. Dices videri incongruam expositionem illius verbi *non teneri* ad octavam Dedicationis per exclusionem etiam libiti illam celebrandi, quemadmodum fit in præsenti Decreto; *non teneri* enim excludere quidem potest debitum, aut obligationem, at numquam libitum, aut arbitrium: quapropter, quantumvis in præcedenti Decreto habeatur, Regulares degentes extra Civitatem *non teneri* ad recitationem officii neque in die festo Dedicationis Cathedralis, adhuc stabilivimus eosdem Regulares tale festum posse celebrare.

IX. Ad hoc argumentum objici posset, quod habet Apostolus ad Rom. *9. 20. O homo tu quis es, qui respondeas? Numquid dicit figmentum ei, qui se finxit; Quid me fecisti sic?* Pollet Sacra Rituum Congregatio Pontificia auctoritate concedendi Sanctorum officia; cur igitur & non interpretandi suas ipsas concessiones, *ejus enim est interpretari, cujus est condere*. Quis igitur potest de interpretationibus, quæ ab eadem promanant, Sacram Congregationem interpellare, quid eas fecisti sic? Nemo sane.

X. Verum quoniam nos ipsi voluimus nostri esse instituti, aliqualem saltem semper proferre rationem eorum, quæ ab eadem Congregatione facta sunt, licet postea minime certe existimemus eidem innixam ea peregisse, quæ sanxit, sed fortioribus, ac validioribus illa præstitisse rationibus; ideo dicendum ducimus, quod *non teneri* in præsenti Decerto exponitur per exclusionem non solum debiti, verum etiam arbitrii, quoniam Decretum præfatum de die 20. Novemb. 1683. in quo ratione materiei, & proprietatis loquendi ly *non teneri* appositum erat, supponebat jam aliud Decretum inhibens Regularibus celebrationem octavæ Dedicationis Cathedralis, nimirum illud editum die 1. Aprilis 1662. quod est IX. hujus Capitis, & ideo non nisi per exclusionem adhuc arbitrii exponi poterat, & solummodo quia sic ferebat loquendi modus, aut proprietas in dicto Decreto, quod præcedentis non erat derogatorium, appositum dici. Non sic autem evenit in præcedenti Decreto, in quo asseritur Regulares extra Civitatem degentes non teneri ad celebrationem dicti festi Dedicationis Cathedralis, neque in die festo, quia illud non supponit ullum præcedens Decretum, quo inhibeatur Regularibus extra Civitatem commorantibus tale festum celebrare; quin potius supponit præcedens Decretum quoad apparentiam id permittens, nimirum sæpius memoratum editum die 1. Aprilis 1662. in quo Regularibus absolute, indefinite, & ulla absque distinctione conceditur de dicto festo celebrare. Non est igitur opus in eo casu ly *non teneri* in sensu exclusivo etiam arbitrii explicare, uti in primo, sed adhuc per exclusionem solius obligationis, ut rigor verborum solummodo præsefert, optime exponi potest, sicuti a nobis in dicto præcedenti Decreto fuit intellectum.

XI. Pro expositione illius verbi *non teneri*, quatenus de octavis reperitur dictum, plura vide in Decreto IX. Cap. tertii, quo in Capite, & alibi passim etiam diserte patebit, quod omnia, quæ de Regularibus disposita sunt, etiam de Monialibus Ordinariis subjectis ex mente Sacræ Congregationis intelliguntur disposita, & ab eadem in caso propositi dubii expresse declarata.

DECRETUM DUODECIMUM.

Quando plures adsunt Cathedrales unitæ, officium Dedicationis cujuslibet Ecclesiæ Cathedralis non debet recitari ab universo Clero Diœcesum unitarum, sed in qualibet respective Diœcesi debet recitari de sua propria respective Ecclesia Cathedrali. S. R. C. 8. Martii 1704. *in Viterbien.* Ex Merato in Indice Decret. Brev. num. 227.

I. ECclesiarum Cathedralium unitarum conditionem, ac characterem nobis satis patefacit Sixtus Quintus Pontifex Maximus, dum anno 1586. nobile Oppidum Tolentini Civitatis jure donavit, ejusque Collegialem Ecclesiam S. Mariæ Episcopali exornavit dignitare. In primis enim sua Constitutione, quæ incipit *Super Universas* Oppidum, & Castrum Tolentini, ac ejusdem Villas, ac Territoria a Camerina Diœcesi, cui in spiritualibus subjecta erant, separat, ac dismembrat, illaque sic separata, ac dismembrata cum illorum Incolis, Ecclesiarum Rectoribus &c. ab omni jurisdictione Episcopi Camerinensis eximit, & liberat. 2. Dictum Oppidum Tolentini in Civitatem Tolentini, & Cellegiatam Ecclesiam Sanctæ Mariæ hujusmodi in Cathedralem, ac in ea Dignitatem, Sedem, & Mensam Episcopalem pro uno Episcopo Tolentino nuncupando, qui eidem Ecclesiæ Tolentinæ præsit, ac jurisdictionem Episcopalem habeat, & exerceat, cum omnibus privilegiis, honoribus, juribus, & insignibus debitis, ac consuetis &c., erigit, & instituit. 3. Ipsam Ecclesiam sic in Cathedralem erectam cum Ecclesia Maceratensi unit, ita ut pro tempore existens Episcopus Maceratensis sit ambarum Ecclesiarum unitarum hujusmodi Episcopus, & licet vocetur Episcopus Maceratensis tamen in literis, & expeditionibus pertinentibus ad Civitatem, & Diœcesim Tolentini ordinarie se subscribere debeat Episcopus Maceratensis, & Tolentini. 4. Quod teneatur dictus Episcopus Maceratensis retinere unum Vicarium in dicta Civitate Tolentina, qui non recognoscat Superiorem, nec ab eo habeatur recursus ad Vicarium dictæ Civitatis Maceratensis, sed tantum ad dictum Episcopum &c.

II. Ex his igitur luculentissime apparet, quod hujusmodi Ecclesiæ, ac Cathedrales solummodo dicuntur unitæ, quia eumdem Episcopum habent, qui utrique simul præest Ecclesiæ; ceterum ex se sunt omnino separatę, ac distinctæ, una ab altera in nullo dependet, ac inter se ita se habent, periode ac si duobus Episcopis personaliter distinctis obedirent; unde Episcopus, qui eisdem præsidet, gerit vices duorum, & quatenus Episcopus unius ex dictis Ecclesiis non se ingerit, nec ingerere potest in gubernio, vel negotiis alterius sibi pariter commissę, sed solummodo inquantum est hujus Episcopus.

III. Quæ cum ita sint, ex se satis patens redditur præsens Decretum quod expendendum suscepimus; una enim ex Cathedralibus unitis se habet ad alteram unitam, perinde ac se habet ad quamcumque aliam non unitam, seu ad eum penitus modum, quo se habent inter se se duæ Cathedrales non unitæ; quamobrem cum extra omnem sit controversiam, quod Dedicatio unius Ecclesiæ Cathedralis non unitæ celebrari quoad officium non possit ab altera Ecclesia Cathedrali eidem non unita, ita indubium non minus redditur, quod festum Dedicationis Cathedralis unius Ecclesiæ unitæ nequeat clebrari ab altera Ecclesia eidem unita, sed sicut Dedicatio Ecclesiæ Bergomensis, quæ nulli alteri est unita, solum potest recenseri a Clero Civitatis, & Diœcesis Bergomensis, ita Dedicatio Ecclesiæ Maceratensis, quæ est unita Ecclesiæ Tolentinæ, dumtaxat celebrari poterit a Clero Maceratensi, & non a Tolentino, & Dedicatio Ecclesiæ Tolentinæ a solo Clero Tolentino, & non a Maceratensi.

IV. Quę usquemodo diximus, nedum procedunt de Dedicationis festo, sed etiam de Titulari, seu Patrono dictarum Ecclesiarum, imo & de Patronis principalibus, & minus principalibus eorumdem locorum, nisi cotingat Sanctum eumdem esse Titularem ambarum Ecclesiarum, vel Patronum eorumdem locorum, quo in casu in ambabus ex dictis Ecclesiis de illo eodem Sancto officium quidem institueretur; sed in neutra quia esset Titularis, aut Patronus alterius, sed sui ipsius: unde nunquam officium unius Ecclesiæ unitæ ob præfatam unionem ad Clerum alterius eidem unitæ extenderetur, licet per accidens contingere queat, quod ab ambabus de eodem Sancto ut Titulari vel Patrono officium peragatur.

V. Etsi vero officium Dedicationis cujuslibet Ecclesiæ Cathedralis non debeat recitari ab universo Clero Diœcesum unitarum, recitari tamen debet ab Episcopo dictarum Ecclesiarum, quia ipse vere cujuslibet illius Ecclesię Cathedralis Episcopus est, & Beneficiarius; imo & recitare debebit officium de Titulari utriusque ejusdem Ecclesiæ, quemadmodum id a fortiori colligitur ex eo, quod sancitum est de Parocho duarum Ecclesiarum unitarum, ut videbimus in Decreto quarto Capitis tertii, quod omnino recoli debet, cum in ejusdem expositione abunde habeantur, quæ ad præsentis Sanctionis plenam expensionem deserviunt.

DECRETUM DECIMUM TERTIUM.

Festum Dedicationis aliarum Ecclesiarum a Cathedrali, celebrandum est tantum in ea Ecclesia, ubi consecrationis dies peragitur. S. R. C. 19. August. 1629. *in Alexandrina*. Ex Merato in Indice Decret. Breviar. numero 69.

I. SAnctio hæc unum supponit, firmat aliud. Supponit Festum Dedicationis Cathedralis etiam extra Cathedralem ipsam recoli posse, nimirum in tota Civitate, ut superius dicebamus, sub ritu duplici primæ classis, & cum octava, & extra Civitatem, seu per totam Diœcesim sub ritu duplici consueto, & sine octava. Firmat vero Festum Dedicationis quarumcumque aliarum Ecclesiarum extra Ecclesias ipsas celebrari minime posse, sed tantummodo in Ecclesiis, in quibus consecrationis dies peragitur. De primo in superioribus jam satis egimus, nunc superest suas adhibeamus secundo ponderationes, ac limitationes, quod ut prętemus, Ecclesias, fas est, distinguamus.

II. Multas recenset Azorius *par. 2. lib. 9. cap. 3. q. 15.*, quarum eas tantummodo, aliasque, quæ ad nostrum institutum pertinere queunt, referemus. Ex Ecclesiis igitur aliæ sunt Primatiales, quæ habent Primatem, qui multis Provinciis præficitur. Aliæ Metropolitanæ, seu Archiepiscopales, quæ habent Archiepiscopum, qui jus obtinet in sub-

ditam

ditam sibi Provinciam; aliæ Patriarchales, quæ Patriarcham habent. An vero, & qua ratione differant Patriarcha, & Primas, sicut & de variis eorumdem inter se contentionibus tractat pluribus idem Azorius *lib. 3. cap. 56.*, quem rerum istarum curiosus indagator poterit consulere. Istarum omnium Ecclesiarum Festa Dedicationum, aut Patronorum ad totius Provinciæ Ecclesias sibi respective subditas nequaquam extendi, jam diximus supra in Decreto VI.

III. Aliæ sunt Cathedrales, & sunt, in quibus Episcopus præsidet, ob cujus Cathedram, & Sedem dicuntur Cathedrales, & de his jam supponitur Festum earumdem Dedicationis ad Civitatem, & Diœcesim ut supra propagari. His propinquæ succedunt Ecclesiæ quædam Abbatiales, Collegiatæ, vel Conventuales, quæ ab Episcopi jurisdictione exemptæ sunt, & suam ipsæ jurisdictionem quasi Episcopalem in certo Territorio, quod instar Diœcesis est, obtinent, & de his jam stabilivimus in citato Decreto VI., earumdem Festa Dedicationum, & Patronorum, vel Titularium in totum suæ jurisdictionis locum protendi. Nec officit præsens Decretum, quia etsi hujusmodi Ecclesiæ revera non sint Cathedrales, sunt tamen quasi Cathedrales, cum quasi Episcopali jurisdictione polleant; intelligi autem debet Decretum de aliis Ecclesiis *a Cathedrali*, *vel quasi Cathedrali*, quandoquidem paris sunt juris Cathedralis, & quasi Cathedralis, & ideo & pares debent esse effectus.

IV. Aliæ sunt Parochiales, in quibus populo ministrantur Sacramenta, & verbi divini pabulum: ab eo siquidem munere dicti sunt Parochi, quo nomine apellabantor apud Romanos, qui Legatis Regum, Principum, ac Populorum Romam missis, atque hospitio receptis, salem, & ligna, hoc est omnium rerum copiam suppeditabant; nisi mavis Parochum dici quasi Paræcum, qui Græcis est incola, sive habitator in loco, ut habet Pomponius Jurisconsultus *in leg. Pupillus*, *ff. de verbor. signific.* An de istarum Dedicatione festum agi debeat ab omnibus Sacerdotibus degentibus sub eadem Parochia, discutietur in Decreto sequenti.

V. Matrix autem dicitur ea Ecclesia, quæ vel jurisdictionem habet in alias sibi subjectas, ut Cathedralis, *Cap. Placuit, de præscript.*, *& cap. Venerabili, de verbor. signific.* Vel quæ Oppidi primaria est, ac præ aliis dignior. *Clemen. 1. de sentent. excommun.* Vel denique eadem, quæ Baptismalis, seu quæ habet fontem aquæ ad baptismum sanctificatæ, quippe quæ *sicut Mater generat, ita & ipsa regenerat*, ait Glossa ibidem. Matrix etiam dici potest ea Ecclesia, a qua aliæ excerptæ, & quasi progenitæ sunt, *cap. Ad audientiam de Eccles. ædific.*, & licet Capitis hujus species sit de Ecclesia Parochiali, par nihilominus est ratio cujuscumque alterius, adeoque Abbatiales, Collegiatæ, aliæque ejusmodi Ecclesiæ, quæ juspatronatum in alias obtinent, earum quoque dici possunt Matrices, tum quia illæ ab his dependent, tum quia forte etiam ortum ducunt. Ut Matrix Ecclesia confunditur cum Cathedrali, vel cum baptismali, quæ ut plurimum & Parochialis est, de ea jam satis dictum est; ut vero sumitur pro Ecclesia Oppidi primaria, aut digniori, vel habente juspatronatum, cum hujusmodi tituli non spectent ad jurisdictionem sacram, vel hierarchicam, sed tantum politicam fundatam in jure fori, vel patronatus, aut antecessionis, tales non sunt, ut sufficiant ad hoc ut ejus festa ad inferiores Ecclesias extendantur.

VI. Eadem utique de causa idem sit judicium iis de Ecclesiis, quæ a dignitate, & excellentia dicuntur præcipuæ, & majores, ut sunt Collegiatæ, vel eæ, quæ sunt amplæ, & magnificæ ædificii molis, numerosum habent Clerum, aut populum; ob dictam enim rationem de omnibus istis procedit Decretum, & earum festa Dedicationis ad ceteras inferiores, aut minores Ecclesias nequaquam protrahuntur.

VII. Dantur & Ecclesiæ Regulares, & ex istis cum una ab altera minime dependeat, neque aliquæ earumdem sint, quamvis Ordinum, vel Congregationum Capita, quæ in Cathedralium sortem numerentur, ideo nullius ex istis Ecclesiis festa Dedicationis, vel Titularis ab altera celebrari possunt. Adsunt tamen nonnullæ ex hujusmodi Regularibus Ecclesiis, quæ ab aliqua majori Abbatia, vel Prioratu dependent, & tunc de istis ita est pronunciandum. Vel enim adhuc sunt duo distincti Conventus, & efformant duo diversa Capitula, & tunc cum Ecclesia superior dici non possit *propria*, cujus Dedicationem tantum permittunt Rubricæ, relate ad inferiorem, nec e contra, neutrius illius Ecclesiæ Dedicatio ad alteram extendi potest, habetque locum præsens Decretum. Si autem Regulares inferiores Ecclesiæ sint de gremio superioris, ita ut unum cum ea dumtaxat Capitulum, seu Conventum faciant; quemadmodum in mea Congregatione est Conventus, sive Ecclesia S. Priscæ de Urbe Roma, quæ omnino dependet, & unum Capitulum, & Conventum facit cum Conventu S. Mariæ de Populo ejusdem Urbis; & tunc certum est, quod Regulares inferioris Ecclesiæ debent ex integro recitare officium ut in superiori juxta Decretum S. R. C. 8. Septemb. 1602. (de quo alibi), & præfato in casu cum eæ duæ Ecclesiæ sint veluti una, & pro una reputentur, festa propria Dedicationis, vel alia unius Ecclesiæ ad alteram non dicuntur extendi, & sic per hujusmodi celebrationem festi Dedicationis Ecclesiæ superioris, quæ fit ab inferiori, non videtur fractum iri præsens Decretum. Itidem e converso festa Dedicationis, & Titularis Ecclesiæ inferioris a superiori poterunt recitari, non quidem ob dependentiam aliquam, quam hæc ab illa habet, sed præcise ex eo quod inferior accessorie se habet ad superiorem; & unam veluti dumtaxat cum ea conflat Ecclesiam, unde utraque Ecclesia dici potest *Ecclesia propria*: Ecclesiæ autem propriæ passim præscribunt officium cum octava Rubricæ Breviarii Romani. Videantur, quæ dicuntur in Decreto XX. hujusce capitis.

VIII. Dices Rubricæ permittunt officium fieri de Dedicatione unius tantum Ecclesiæ; ubique enim semper, dum de Dedicatione loquuntur, sermonem habent in numero singulari, nempe de Dedicatione propriæ Ecclesiæ.

IX. ℟. Quod etiam semper, dum eædem Rubricæ sermonem instituunt de Titulari, vel Patrono Ecclesiæ, in numero singulari loquuntur, & tamen per hoc minime fit, quod haberi non possint plures Tituli, seu Patroni, ut dicemus in cap. 2., & 3., ita etsi Dedicatio Ecclesiæ semper in numero singulari pronuncietur, adhuc duarum Ecclesiarum Dedicationes celebrari poterunt, si duas haberi contigerit.

X. Idem sentiendum videtur de quibusdam Ecclesiolis adnexis, & unitis persæpe Regularium Ecclesiis, quæ etsi quandoque etiam inserviant pro Laicis Confraternitatibus, aut etiam Ecclesiæ Parochiales sint, adhuc tamen plenarie reguntur, & subsunt Prælatis Regularibus, spectant enim accessorie ad Ecclesiam illam Regularem, cui sunt unitæ, ac subsunt, & ideo earumdem festa, tamquam festa Ecclesiæ propriæ celebrari posse videntur a Clero Ecclesiæ Regularis, & e contra in Ecclesiolis illis æque principaliter Missæ Sacrificium celebrari poterit de festis Ecclesiæ Regularis, cui ipsæ subsunt, quinimmo & divinum officium, si ibi ab eodem Clero Regulari soleat, aut velit decantari. Pro hujusmodi Ecclesiis adnexis, & accessorie unitis videatur dicenda in Decreto 4. Cap. 2.

XI. Disputat Gobat *tract. 3. num. 696. append. 2.*, num possit celebrari festum Dedicationis Sacelli, consecrati tamen, ac dedicatati modo, ac ritu aliarum Ecclesiarum publicarum, quod intra Claustra persæpe habent Regulares, inaccessa quidem infirmiori sexui, sed in quibus tamen sacrosanctum Missæ sacrificium peragitur, & in ipsis Sacramenta queunt ministrari.

XII. ℟. idem Auctor affirmative, citatque pro sua sententia Neusser *tractat. de Horis Canon. disp. 6. qu. 5. num. 18.*, nec non Pasqualigum, *de sacrif. novæ leg. qu.* 265. qui licet agant de Titulari dictorum Sacellorum, infert ipse, si fas est annuo cultu honorare talem Titularem, quidni & locum, in quo honoratur? Rubricæ enim, ait ipse, indistincte permittunt annuam celebrationem Dedicationis Ecclesiæ, & talia Sacella veniunt nomine Ecclesiæ, saltem in materia favorabili.

XIII. Potest id confirmari ex Rubrica Breviarii *de commem. tit. IX. num. 3.*, ubi habito sermone de Dominicis quibusdam privilegiatis statuitur, quod Festum in eisdem occurrens transferendum est, *nisi illud festum fuerit Principalis Patroni*, *vel Tituli*, *aut Dedicationis Ecclesiæ*, *non autem alicujus Capellæ*, *vel Altaris ejusdem Ecclesiæ*. Igitur, si occurrat Dedicatio alicujus Capellæ, quæ non sit pars alicujus Ecclesiæ, sed Sacellum per se stans, erit non solum absolute celebranda, sed celebranda, quando occurrit in Dominica illa privilegiata, in qua colitur Titularis, vel Dedicatio Ecclesiæ. Tum quia exceptio firmat regulam in contrarium, excipitur autem solum Dedicatio *Capellæ ejusdem Ecclesiæ*, seu quæ est pars Ecclesiæ, ergo celebrari poterit Dedicatio illius Capellæ quæ per se stat, nec pars est alicujus Ecclesiæ. Tum quia argumentum a contrario est non contemnendum. Tum demum quia Capellæ, de quibus hic agimus, non incongrue nuncupantur Ecclesiæ.

XIV. Idem asserunt præfati Auctores de Tempellis, seu Capellis, vel Ecclesiolis, quas Regulares persæpe habent in suis prædiis patentes cuivis hominum sorti, si sint vere consecratæ. In eamdem opinionem descendere videtur Guyetus, dum *lib. 1. cap. 3. quæst. 12.* asserit. *Si tamen forte contingat privatam aliquam Capellam more Ecclesiæ fuisse dedicatam, illius omnino festum anniversarium Dedicationis fieri debere arbitror ab eo, qui eam beneficii titulo obtinet.*

XV. Hujusmodi autem sententias in praxim deduci posse non improbabile nos arbitramur; & quidem ulla absque læsione præsentis Decreti, quod dum firmat, *Festum Dedicationis aliarum Ecclesiarum a Cathedrali esse tantum celebrandum in ea Ecclesia, ubi Consecrationis dies peragitur*, intelligendum videtur de Ecclesiis non unitis, adnexis, aut accessorie ad alteram non attinentibus. Unde idem Gobat *loco cit. appen. 3.* probat etiam celebrationem annuam haberi debere Dedicationis Ecclesiæ Parochialis adhuc stantis, & minime destructæ, cujus jus ad aliam novam loco commodiore sitam translatum est; quod extendi etiam debet ad quascumque alias Ecclesias, quæ quandoque a Clero Regulari, vel Sæcolari, qui ad commodiorem Ecclesiam se confert, deseruntur, dummodo non destruantur, & sub potestate ejusdem Cleri integre permaneant. Quod si prior Ecclesia destruatur, ejusdem Dedicationis Festum amplius celebrari non poterit, siquidem ea non est amplius Ecclesia, & celebratio Dedicationis alicujus Ecclesiæ supponit essentialiter existentiam ejusdem Ecclesiæ.

XVI. Addendum solum hic remanet, quod dum in hoc Decreto sancitur, quod festum Dedicationis &c. est tantum celebrandum *in ea Ecclesia*, *ubi Consecrationis dies peragitur*, non

est ita limitatè intelligendum, quasi solum intra ipsam Ecclesiam recitari queat, adhuc enim extra ipsam Ecclesiam celebrari potest ab illis, qui sunt de gremio illius Ecclesiæ, quandoquidem ex Decreto S. R. C. 30. Augusti 1602. *Qui sunt de gremio alicujus Ecclesiæ, debent recitare officium, quod in Choro dicitur, licet morentur alibi*, ut fusiori calamo dicemus in expositione ejusdem Decreti, de quo suo loco. Verum quæ dabuntur in Capite secundo pro Titulari dictarum, aliarumque Ecclesiarum, iis, quæ modo diximus, uberiorem porrigent lucem.

XVII. Quæres de quanam Dedicatione, propriæ ne, vel Cathedralis Ecclesiæ officium fieri debeat, si ambas eadem die alicubi occurrere eveniat?

XVIII. ℞. Ex Gavanto *sect.* 8. *c.* 5. *n.* 6. præferendam esse Dedicationem propriæ Ecclesiæ, qui asserit, id esse definitum per Rotam Romanam *Decis.* 616. *num.* 1., *& per totam in recentior. par.* 1., si autem Dedicatio propriæ Ecclesiæ præferenda est in propria die, sic etiam erit agendum principaliter infra ejus octavam cum commemoratione de Dedicatione Ecclesiæ Cathedralis, ut optime advertit Meratus *ibidem num.* 15., cum accessorium, cujusmodi est octava, sequatur naturam sui principalis. In eamdem sententiam descendit Guyetus *lib.* 4. *cap.* 11. *quæst.* 1., qui *quæst.* 2. optimam hujus dat rationem in eo sitam, quod Festum quodlibet, quo magis propium est, eo quibusvis aliis festis propriis æqualibus est præferendum, quemadmodum etiam nos fuse dicemus in Cap. de occurrentia Festorum ubi quamplurimi videbimus sancitum Decretis, officia particularia, & propria stante undequaque paritate præferenda esse universalibus, & quo magis propria sunt, anteponentium habere relate ad minus propria. Cum igitur magis sit proprium festum Dedicationis propriæ Ecclesiæ, quam festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis, quinimmo illud isto celebrius, & solemnius esse soleat, idcirco procuIdubio Dedicatio propriæ Ecclesiæ in occusu cum Dedicatione Ecclesiæ Cathedralis præferentiam habebit.

XIX. Eadem item de causa Festum Dedicationis propriæ Ecclesiæ præferendum venit Patrono loci, quinimmo & Patrono Principali Ordinis, seu Religionis, ac Titulari Ecclesiæ Cathedralis. Hæc omnia decisa esse videntur per Decretum S. R. C. 23. Junii 1636., in quo primus locus tribuitur officio Ecclesiæ particularis, secundus Ordinis, vel Religionis, tertius Diœcesis, quartus Nationis, quintus Ecclesiæ universalis, quemadmodum ex dicendis in Cap. de occurrentia festorum in ejusdem Decreti expositione facile constare poterit.

XX. Ceterum hæc procedunt ceteris paribus; si enim in aliquo eorumdem insit major dignitas, quam alibi vocamus essentialem, sive sit ex festis, de quibus loquitur Rubrica *de Concurr. num.* 2. *Inter Festa*, tunc huic primus in occurrentia deberetur locus, ut dicetur in eodem Capite, & Decreto XVI. hujus Capitis, ubi etiam decisum videbimus, Dedicationem propriæ Ecclesiæ præferendam esse ejusdem Titulari, vel Patrono, dummodo hic dignior non sit, vel solemniori pompa non soleat celebrari, qua utique quoque de causa Patronum Principalem Ordinis ratione majoris solemnitatis, qua solet recoli apud Regulares, & apud quos sic celebratur, præferri posse etiam Dedicationi, & Patrono, vel Titulari propriæ Ecclesiæ dicemus in Decreto præfato. Hæc de occurrentia dictorum Festorum, quæ autem spectant ad concurrentiam, dabuntur opportuniori loco.

DECRETUM DECIMUM QUARTUM

De Titulo, & Consecratione Parochialis Ecclesiæ, quæ non est Cathedralis, non debet fieri officium in die, neque per octavam a Sacerdotibus, qui non sunt de Clero Parochiali, licet sub eadem Parochia degant. S. R. C. 17. Aug. 1709. *in Bergomen.* ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 249.

I. CUjusdam Episcopalis Ecclesiæ Sacrorum Rituum Director primerius, ut hocce Decretum, ejusdemque expositionem una simul proferret, in Kalendario pro eadem Ecclesia edito de anno 1740. ita exarandum existimavit: *De Titulo, & Dedicatione Ecclesiæ particularis, etiam Parochialis, non debet fieri officium in die, neque per octavam a Clericis, seu Sacerdotibus, quando non sunt dictæ Ecclesiæ Titulati, vel saltem per Residentiam ipsius Choro adscripti, licet degant sub eadem Parochia*. S. R. C. in una Bergomen. 17. August. 1709. apud Gavant. nov. to. 2. p. 1. Decr. 249.

II. Hac ex expositione permulti ejusdem Diœcesis Sacerdotes, qui propriæ Parochialis Ecclesiæ Choro nec titulo Beneficii, nec onère Residentiæ se se addictos cognoscebant, officii ferialis aut osores acerrimi, aut existimantes privatos iri jure, quod ipsis revera competeret, recitandi officium anniversarium Dedicationis propriæ Parochialis Ecclesiæ, non leve sane offendiculum accepere; hinc maturiori, ut ipsi ajunt, Textui animadversione adhibita, tamquam ab eodem notabiliter dissonantem memoratam expositionem rejiciendam esse autumnarunt, mentemque Sacræ Congregationis non limitari ad solos Titulatos, & Residentes, de quibus nec verbum minimum in Textu habetur, sed expresse favorabilem esse universo Clero Parochiæ, exclusis tantum illis Sacerdotibus, qui degentes in Parochia, per accidens de Clero Parochiali non sunt, vel quia alteri Ecclesiæ specialiter adscripti, vel quia recreationis causa, vel alia quasi per modum transeuntis commorantes, Parochialem ut propriam Ecclesiam non recognoscunt.

III. Et nitebantur primo, quia Concilium Provinciale Mediolanense 2. *tit.* 1. *Decr.* 24. sic præcipit. *Quicumque aliquem Ecclesiasticum Ordinem suscepit, is, ut Tridentino Concilio jussum est, certæ Ecclesiæ adscribatur.* Ex præscripto igitur Concilii Tridentini Clericus quicumque ab Episcopo alicui Ecclesiæ adscribi debet; fere autem semper adscribitur suæ Ecclesiæ Parochiali. Quod si Clerici, vel Sacerdotes aliqui nulli Ecclesiæ essent addicti, idem Concilium Provinciale secundum tit. 2. Decr. 28., & Concilium Provinciale tertium §. *de iis, quæ partim ad ordinis Sacramentum &c.* decernunt, *ut Dominicis, festisque singulis diebus in Ecclesiam Parochialem ad divina officia celebranda conveniant.* Quisquis igitur ministerio alicujus Ecclesiæ non est addictus, remanet Ecclesiæ Parochiali adscriptus, ergo Clerici, & Sacerdotes, qui habitant in Parochia, si alteri Ecclesiæ non sunt addicti, sunt de Clero Parochiali.

IV. 2. Censentur de Clero alicujus Ecclesiæ Sacerdotes, qui quotidianæ Chori residentiæ etiam a Ministris laicis adscribuntur: ergo multo magis censendi erunt de Clero Parochiali, qui ut supra adscribuntur ab Episcopo, vel à Decretis Provincialibus Ecclesiæ Parochialis Choro deputantur.

V. 3. Quilibet Clericus habens propriam Ecclesiam, debet celebrare officium Dedicationis ejusdem propriæ Ecclesiæ sub ritu duplici primæ classis, & cum octava, ex Rubricis Breviarii Romani *tit.* 1. *de officio duplici nu.* 1., *& tit.* 7. *de Octavis num.* 1., sed quilibet Clericus habet propriam Ecclesiam, quia ex Concilio Tridentino, & ex Conciliis ut supra Provincialibus adscribi debet, & adscribitur alicui Ecclesiæ, & si nulli Ecclesiæ adscriptus est, addictus censetur Ecclesiæ Parochiali, ergo quilibet Clericus celebrare debet officium Dedicationis propriæ Ecclesiæ cum octava, illius scilicet, cui adscriptus est, vel cui adscriptus censetur in defectu formalis & explicitæ adscriptionis.

VI. 4. Omnes Populi habitantes intra confinia Parochiæ sunt filii Ecclesiæ Parochialis, & vocant Ecclesiam Parochialem *propriam Ecclesiam*, ergo & omnes Clerici habitantes intra confinia Parochiæ, qui sunt pars populi fidelis, erunt filii ejusdem Ecclesiæ, Ecclesiamque Parochialem tamquam *propriam Ecclesiam* respicient, ergo nisi alteri Ecclesiæ inserviant, erunt omnes de Clero Parochiali, & poterunt licite recitare officium Dedicationis Ecclesiæ Parochialis tamquam *propriæ Ecclesiæ*.

VII. 5. Quomodo li Clerici, etsi nec Titulati, nec quotidie Residentes, de illius Ecclesiæ Clero favorabili appellatione non venient, in qua Episcopo Visitatori, per ipsum singillatim vocati, per osculum manus obedientiam profitentur, Parochum ejusdem Ecclesiæ per Candelæ receptionem in die Purificationis, palmæque in die Olivarum, Communionem in Cœna Domini, & aliis similibus juribus Pastorem recognoscunt, tandem qui Parochialis Ecclesiæ campanarum sono excitati ad illam saltem in solemnioribus functionibus, processionibus, & similibus accedunt?

VIII. 6. Quia alias Sacerdotes nec Titulati, nec Residentes in Diœcesi degentes numquam uterentur jure a Rubricis tributo celebrandi officium Dedicationis propriæ Ecclesiæ sub ritu duplici primæ classis cum octava, quia cum non sint in in Civitate, excluduntur ab octava Dedicationis Cathedralis; hinc si excluderentur etiam ab officio Dedicationis Ecclesiæ Parochialis, numquam officium propriæ Ecclesiæ cum octava recitarent.

IX. 7. Auctores Kalendariarum monent, ut festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis fiat a Clero extra Urbem sine octava, ergo consenserunt, ut Clerus extra Urbem celebrarent aliud officium Dedicationis propriæ Ecclesiæ cum octava, sed Ecclesia propria Clericorum, qui non sunt addicti alteri Ecclesiæ, est Ecclesia Parochialis, ergo implicite consenserunt, ut Clerici prædicti celebrarent officium Dedicationis propriæ Ecclesiæ Parochialis cum octava.

X. 8. Decretum 17. Augusti 1709. in una Bergomensi editum, quod in contrarium affertur, non est Decretum, sed Decreti Summarium; Summario autem non multum fidendum est, quia Summaria fere semper sensum aliquanto diversum, vel saltem obscurum efficiunt, propter quem diversam a Decretis ipsis suscipiunt interpretationem.

XI. 9. Decretum illud quando erat recenter editum anno 1709. vim non habuit abrogandi consuetudinem celebrandi dictum festum Dedicatonis Ecclesiæ Parochialis, ergo nec modo illam habebit. Nec prodest dicere, forsitan tunc notum non fuisse. Cum enim editum sit pro Diœcesi Bergomensi, incredibile est, si non omnibus ejusdem Diœcesis, saltem plurimis non fuisse notum; unde cum stante notitia hujus Decreti Clerus Bergomensis adhuc consuetudinem celebrandi dictum festum servaverit, dicendum venit, quod si memoratum Decretum extensum legeretur, importaret sensum diversum ab illo, quem eidem tribuit Auctor memorati Kalendarii, vel alia ratione consuetudini dictum officium recitandi non posset officere.

XII. 10. Afferunt consuetudinem immemorialem, vi cujus Clerici præfatæ Diœcesis alteri Ecclesiæ non addicti recitant officium anniversarium Dedicationis propriæ Ecclesiæ Parochialis; Sacræ autem Congregationis Declarationes numquam abrogare censentur immemoriales consuetudines, nisi de eis fiat expressa, & individualis mentio, & per eas eisdem in

specie

specie veniat derogatum ex communiori sententia Theologorum, & Canonistarum ex Glossa *in cap. 2. de prescript. in 6.*, Rota Romana *part. 2. recent. decis. 604.*, *& decis. 686.*, *& decis. 197.* Cum itaque in dato Decreto nulla habeatur mentio consuetudinis, dicendum venit, quod per illud in nihilo derogata venit, ubi ea immemorialis invaluit.

XIII. 11. Quia Decreta Sacræ Congregationis, vel potius ejusdem Responsa vim præceptivam, & obligandi non habent, sed tantum directivam, quando clausulam veri Decreti obligantis per verbum *Mandat*, vel simile non habent, uti effusissimo calamo doctus P. Merati *in Gav. to. 1. par. 3. tit. 11.* delibat; unde cum præsens Decretum dictam clausulam minime habeat, etsi quoscumque Sacerdotes, qui non sunt Titulati, aut Residentes, a celebratione præfati festi excluderet, adhuc ad cessandum ab ejusdem recitatione nequaquam tenerentur.

XIV. 12. Nullus enim, inquiunt, est lippus, aut tonsor, qui nesciat Decreta Sacræ Congregationis authentice, & auctoritative, non aliter quam ab ipsamet Congregatione, omni alio penitus, præter Papam, excluso, interpretari, & declarari licitum esse, tum ex illa vulgata regula, *ejus est interpretari, cujus est condere*; tum ex Doctoribus celebrioribus Suarez, Salas, & aliis innumeris apud Catalanum *par. 1. quæst. 2. cap. 14.* Non igitur licebat Auctori memorati Kalendarii adductam proferre præfati Decreti interpretationem.

XV. 13. Pro coronide adducunt ejusdem Congregationis antiquum Decretum sub die 8. Septemb. 1602. apud Gav. novum *to. 2. p. 1. sect. 1. cap. 5. tit. 2. n. 4.*, cujus verba absoluta, & illimitata hæc sunt: *Qui sunt de gremio Ecclesiæ, debent recitare officium, quod in Choro dicitur, & licet extra Ecclesiam, vel Diœcesim morentur, decet recitare officium proprium Ecclesiæ ipsorum*. Cum itaque omnes Sacerdotes alteri Ecclesię non adscripti, sint de gremio Ecclesię Parochialis, poterunt recitare officium, quod in Choro Parochiali dicitur, licet morentur alibi, & non sint de iis qui ejusdem Choro sunt obligati; solum enim exigit Decretum, quod *sint de gremio*, nec verbum minimum habet, quod ulterius ejusdem Choro debeant esse adstricti.

XVI. Hæc sunt præcipua dictorum Sacerdotum argumenta, quibus luculenter probatum iri existimarunt, Festum Dedicationis Ecclesiæ Parochialis recitari posse, & debere a Clericis extra Urbem degentibus intra fines cujuscumque Parochiæ constitutis, qui non sunt alteri Ecclesiæ addicti; & quia multæ ex adductis rationibus militant etiam pro Clericis Urbanis, id extendendum pariter ad istos sunt arbitrati, ac consequenter nullam habendam esse rationem expositionis illius ab Auctore sępius memorati Kalendarii exaratæ. Quæ autem dicta sunt de officio Dedicationis Ecclesię Parochialis, procedunt & de officio Patroni, seu Titularis ejusdem, ut ex se patens est, & probatione non indiget.

XVII. Præfatis argumentis addi possunt nonnulla alia ex Guyeto *lib. 2. cap. 16. quæst. 7.* deprompta, videlicet 1., & erit 14. in ordine: quia Festum Dedicationis, & Titularis Ecclesię Parochialis est vere festum loci, ejus nimirum totius, ad quod se extendit jurisdictio Ecclesię Parochialis; ergo ex Rubrica 1. *num.* 1. de ipso fieri debet officium in toto loco.

XVIII. 15. Festum illud obligat quoscumque in Parochia existentes quoad fesiationem, seu abstinentiam ab operibus, ergo & quoad officium.

XIX. 16. Sicut jure communi omnes Ecclesię in Diœcesi constitutæ ad Episcopum pertinent, adeoque ab Ecclesia Cathedrali dependent, ita & ad Parochum, Parochialemque Ecclesiam omnes in Parochię finibus constitutę; ergo sicut Cathedralis Ecclesię festa propria per omnes Diœcesis Ecclesias servari debent, ita & concludendum festa itidem propria Parochialis Ecclesię servari debere ab omnibus Ecclesiis intra Parochiæ fines constitutis, & sic etiam ab omnibus Sacerdotibus sub eadem Parochia degentibus.

XX. 17. Favet usus multorum Regularium, qui festa Parochiæ perinde atque Diœcesis solent cum officio colere. Quin & id Cęremoniale Monasticum *lib. 4. cap. 16.* sic expresse declarat: *De Patrono Ecclesiæ Parochialis decet, ut fiat officium duplex majus, præsertim si festum sit de præcepto, aut consuetudo*.

XXI. Antequam nostram hac in disceptatione mentem aperiamus, monitum Lectorem volumus, quod expositionem super pręsens Decretum ab Auctore memorati Kalendarii exaratam tuendi provinciam nequaquam sumimus; sed quid attentis Decretis Sacræ Congregationis, Rubricis, aliisque revera hac in parte pronunciandum sit, nostri muneris reputamus instituti.

XXII. Dicimus autem præsens Decretum ita esse intelligendum, ut officium Dedicationis, & Tituli Ecclesiæ Parochialis celebrari non debeat in die, neque per octavam a Sacerdotibus degentibus sub eadem Parochia, licet nulli alteri Ecclesiæ addicti sint, in eaque permanens, ac fixum habeant domicilium; quinimmo dictum officium nec extendi posse ad Ecclesias intra fines ejusdem Parochiæ sitas, & eidem Ecclesię Parochiali subjectas, sed solum fieri posse, & debere intra ipsam, vel in ipsa Ecclesia Parochiali, & ab ejusdem Clero Parochiali, seu a Clero prefatæ Ecclesiæ Choro addicto, ac obligato. Ita expresse sentit Guyetus *lib. 2. cap. 16. quæst. 7.*, *& lib. 1. cap. 3. quæst. 11.*, & alibi passim, qui Gavantum a suis partibus stare pronunciat pro iis, quæ iste docet *sect. 3. cap. 3. num. 5.*, *& cap. 12. num. 19.* Potius tamen nos crederemus, id deduci posse ex iis, quæ docet *sect. 2. cap. 2. num. 26.*, videlicet *sine facultate Sedis Apostolicæ, aut Sacræ Rituum Congregationis fieri non posse officium, eo quia habeatur in Civitate, seu loco Abbatialis, Regularis, vel Parochialis Ecclesia*. Si autem officium Dedicationis, & Tituli Ecclesię Parochialis ad totum locum, seu Parochiam extenderetur, hoc ipso absque prefata facultate *in eo loco* fieri posset officium. Quidquid tamen sit de Gavanti mente, hoc certum est, quod si ipse in suis Commentariis nobis forte expresse non favet, nullibi tamen neque implicite, nostræ contrariatur opinioni.

XXIII. Et quidem ut ad evidentiam cuilibet pateat mens, ac intelligentia præsentis Decreti, in medium primo prodeat Decretum ipsum 17. *Augusti* 1709. *in eadem Bergomensi* pro Missa prefati festi Dedicationis, & Tituli Ecclesię Parochialis celebranda editum, quod adducit Meratus in suo indice Decretorum spectantium ad Missale Romanum sub num. 746. Habet autem: *In die Consecrationis, vel Tituli Ecclesiæ Parochialis, & non Cathedralis, & per octavas non potest celebrari Missa Dedicationis, seu Titularis sub eodem ritu duplici, ac Parochiali, etiam in Oratoriis eidem Ecclesiæ Parochiali subjectis, in quibus multi Sacerdotes celebrant*. Quid, quęso, clarius ad intentum unquam dici potest? Si Missa Dedicationis, & Titularis Ecclesię Parochialis in die, & per octavas ejusdem Dedicationis, & Tituli in Ecclesiis, seu Oratoriis intra confinia Parochię sitis, eidemque Ecclesię Parochiali subjectis sub ritu duplici, ac in Parochiali, dici non potest, sane fas est, quod officium Consecrationis, ac Tituli Ecclesię Parochialis ad totum suę jurisdictionis locum nequaquam extendatur, & quod solummodo intra Ecclesiam ipsam Parochialem celebrari queat; si enim officium extenderetur, utique & Missa quę sequitur officium.

XXIV. Nos quidem minime preterit pręsentis vi Decreti dumtaxat inhiberi celebrationem Missę Dedicationis, & Tituli Ecclesię Parochialis *sub eodem ritu duplici, ac in Parochiali*, & non, saltem explicite, sub ritu inferiori. Ast hoc luculentissime sufficit ad repellendos Adversarios, qui officium Dedicationis, & Tituli Ecclesię Parochialis ad cęteras Parochię Ecclesias sub ritu duplici primæ classis, & cum octava extendi arbitrantur; in primis enim si Missa sub ritu duplici *per octavas*, seu in diebus octavis dici non potest, jam de eisdem octavæ celebrari minime valent, quoniam in diebus octavis non nisi officium duplex, & consequenter Missa ex Rubricis instituitur. Fit igitur, quod dum Missa sub inferiori ritu recitari *per octavas* permissum videtur, hoc intelligi debeat, non de ritu festivo, sed de ritu votivo, seu quod Missę votivę de eisdem dici permittuntur; quod utique in veriori textus expositione similiter intelligendum videtur de Missa in die festo recitari permissa, videlicet quod votiva, & non festiva dici possit extra Ecclesiam ipsam Parochialem, cujus Dedicatio, vel Titulus celebratur, non quod inferiori ritu, ac in Parochiali, puta ritu duplici 2. classis, aut majori celebrari queat, quemadmodum, sicut dicebamus, dum ibidem dicitur, quod per octavas Missa sub eodem ritu duplici, ac in Parochiali, celebrari non potest in prefatis Oratoriis, non intelliguntur concessę Missæ festivę sub inferiori ritu, puta semiduplici, sed dumtaxat votivę. Quod si solę Missę votivę de festo Dedicationis, & Tituli Ecclesię Parochialis extra Parochialem ipsam in Oratoriis eidem Ecclesię Parochiali subjectis permittuntur, ad eadem officium nequaquam extendi, Sole clarius evadit, quia Missa votiva ea est, quę cum officio occurrenti haudquaquam est concors.

XXV. Quę cum ita sint, videat modo Lector, quam disposita circa Missam cohæreant cum iis, quę a pręsenti Decreto ut supra intellecto circa officium stabiliuntur; sicut enim Missa festiva de Dedicatione, & Titulo Ecclesię Parochialis, neque in die, neque per octavam dici permittitur in Ecclesiis, seu Oratoriis intra fines Parochię constitutis, & Ecclesię ipsi Parochiali pleno jure subjectis, sed solummodo dici valet in Ecclesia eadem Parochiali, cujus Dedicatio, vel Titulus celebratur; ita officium dici non poterit a Sacerdotibus sub eadem Parochia degentibus, licet nulli alteri Ecclesię adscripti sint, & pleno jure Ecclesię Parochiali subdantur, sed solummodo recitari valebit a Clero Parochiali, videlicet a Clero ejusdem Parochialis Ecclesiæ Choro addicto.

XXVI. 2. Adduci potest Decretum Sacrę Congregationis Rituum 19. Aug. 1629., (est precedens) in quo sancitum habetur, quod *Festum Dedicationis aliarum Ecclesiarum a Cathedrali, celebrandum est tantum in ea Ecclesia, ubi Consecrationis dies peragitur*. Idem etiam determinatum fuisse a Rota *apud Ludovis. dec. 472.* refert Nicolius *in floscul. verb. officium num. 15.* his verbis: *Officium Ecclesiæ consecratæ non Cathedralis celebratur tantum intra ipsam Ecclesiam*. Nec dissimiliter sensit memorata Sacra Rituum Congregatio in suo Decreto (erit 2. Cap. 2.) 8. Aprilis 1628. de Titulari ejusdem Ecclesię Parochialis, quandoquidem in eo vetuit fieri festum cum officio, *eo quod in loco adsit Ecclesia Parochialis*, & aperte pręscripsit, quod *dictum festum tantum fieri debet in Ecclesia ipsius Sancti Titularis*. Cum igitur particula *Tantum* sit dictio taxativa, quę includit expressum, & reliqua excludit, in apertam consequentiam utique venit,

quod de festo Patroni, sive Tituli Ecclesiæ Parochialis intra ipsam Ecclesiam Parochialem dumtaxat, & non in cæteris Ecclesiis intra confinia Parochiæ constitutis, & eidem Parochiali subjectis officium fieri valet. Si autem festum Tituli Ecclesiæ Parochialis solum intra Ecclesiam ipsam fieri potest, utique & Dedicatio.

XXVII. Dices ex adductis quidem evinci, quod de festo Dedicationis, & Tituli Ecclesiæ Parochialis officium institui non possit publice extra ipsam Ecclesiam Parochialem in cæteria Ecclesiis, seu Oratoriis intra confinia Parochiæ constitutis, non tamen privatim a Clero eidem Ecclesiæ Parochiali adscripto, quales sunt, ut supra contenditur, omnes Sacerdotes habentes fixum, & permanens Domicilium intra Parochiæ fines, & nulli alteri Ecclesiæ addicti; quemadmodum etsi præfatum festum Dedicationis, & Tituli intra Ecclesiam ipsam dumtaxat cum officio coli posse præscribatur, tamen adhuc a nobis constanter, & bene asseritur, quod extra dictam Ecclesiam celebrari potest privatim a Sacerdotibus Choro ejusdem Ecclesiæ addictis. Nec aliqualis deest ratio discriminis, ob quam ad Ecclesias intra fines Parochiæ sitas nequaquam possit, bene vero ad omnes Parochiæ Sacerdotes, alteri Ecclesiæ non adscriptos, dictum officium extendi; illæ enim vel colunt, vel colere deberent festum propriæ Dedicationis, ac Tituli, hi vero alias nullius Ecclesiæ particularis Dedicationem, & Titularem excolerent, & ideo ad hoc congruit, & illas vero nequaquam, officium Dedicationis, & Tituli Ecclesiæ Parochialis protrahi.

XXVIII. ℞. Quod etsi forsan ex superius datis Decretis nequaquam satis probatum maneat, quod a memoratis Parochiæ Sacerdotibus privatim extra Parochialem prædictum officium recitari non possit, hoc tamen certe indubium redditur, quod de Festo Dedicationis, & Tituli Ecclesiæ Parochialis eodem prorsus modo loquendum est relate ad Sacerdotes eidem ut supra adscriptos, ac de Festo Dedicationis, & Tituli cujuscumque alterius Ecclesiæ relate ad Sacerdotes, qui ejusdem servitio addicti esse possent; de aliis enim Ecclesiis a Cathedrali indiscriminatim, & ulla absque exceptione loquuntur memorata Decreta: Unde hoc ipso, quod universim, ac generaliter probatum venit, quod de festo Dedicationis, & Tituli alicujus Ecclesiæ officium dici non potest a Clero, qui solummodo ejusdem servitio addictus est, aut de illius est gremio, nisi insuper ejusdem Ecclesiæ Choro sit obstrictus, id etiam luculenter probatum erit de festo Dedicationis, & Tituli Ecclesiæ Parochialis, quæ non est Cathedralis.

XXIX. Hoc posito de festo Dedicationis, & Tituli Ecclesiæ Parochialis officium fieri non posse, nec debere a Clero, qui eidem Ecclesiæ adscriptus est, ac de ejusdem est gremio, non tamen ejusdem Ecclesiæ Choro obligatus, indubium reddit Decretum Sacræ Rituum Congregationis 28. Septembr. 1602., dum per idem firmatur, quod Tertiarii S. Francisci degentes in sæculo, qui fuerunt de gremio alicujus Ecclesiæ, & illius Choro obligati, debent recitare officia Particularia illius Ecclesiæ, *secus autem si sint de gremio, & nullatenus Choro intervenire debuerint*; inter officia autem particularia præcipuum locum utique tenent Festa Dedicationis, & Tituli Ecclesiæ, imo per se ea solummodo sunt, quia per accidens omnino est, quod Ecclesia alia particularia habeat officia, ut ob Reliquias insignes, aut specialem aliquam ob concessionem, vel legitimam consuetudinem. Qui igitur de alicujus Ecclesiæ gremio sunt, sed illius Choro haudquaquam obligati, non debent officia particularia illius Ecclesiæ, & consequenter nec festum Dedicationis, & Titularis ejusdem, celebrare.

XXX. Idem firmat Decretum ejusdem Congregationis 30. Aug. 1602. his verbis: *Clerici licet adscripti alicui Ecclesiæ, non tamen obligati Choro, non tenentur recitare officia, quæ in Choro propria dicuntur eadem die*. In quo videre est, quod ad hoc ut recitari queant officia particularia alicujus Ecclesiæ, exigitur nedum Clericorum adscriptio eidem Ecclesiæ, sed insuper eorumdem obligatio ad Chorum. Verum quoniam super hoc fusius instituitur sermo in Cap. de Qualitate officii in eorundem Decretorum explanatione, ideo ulteriora verba dare abstinemus.

XXXI. Nec dicas per hujusmodi Decreta ad summum probatum iri, præfatos Clericos ut supra addictos, & Choro non obligatos haudquaquam teneri ad celebrationem dictorum officiorum, non tamen, quod ab ipsis non possint celebrari. Verbum enim illud *Non debent* in Decreto pro Tertiariis ut supra positum, etsi forsan per solam exclusionem debiti quandoque accipi possit, quod hic contendere nolumus, in communi tamen acceptione etiam potentiæ importat exclusionem. Deinde ut in memorato Capite a nobis animadvertitur, vel præfati Clerici alicui Ecclesiæ adscripti, & ejusdem Choro minime obligati, tenentur ad præfata festa Dedicationis, & Tituli, vel si non tenentur, nec possunt, sed per Adversarios, & per adducta Decreta nequaquam tenentur, ergo nec possunt ea excolere. Probatur major: quoniam si dicta festa possunt celebrare, hoc evenit, quia sunt *Dedicatio, & Titulus propria Ecclesiæ*, sed hoc ipso nedum possunt, sed tenentur ea celebrare, ergo vel tenentur, vel si non tenentur, nec possunt. Probatur minor; Dedicatio, & Titulus propriæ Ecclesiæ juxta Rubricas non sunt festa ad libitum, sed de præcepto, unde occurrentia in diebus impeditis, ex Rubr. 7. *de octavis num.* 3. transferri debent, ergo hoc ipso quod possunt, tenentur ea celebrare; festum enim de præcepto illud est, cujus celebratio in præcepto est, nec in nostro est posita arbitrio. Jam satis hucusque id probatum extitit, magisque adhuc ostensum habebitur, dum dicta Decreta explanata manebunt; & ideo solummodo superest, respondeamus argumentis a principio in contrarium adductis.

XXXII. Ad primum igitur ultro concedimus Clericos quoscumque servitio alicujus Ecclesiæ adscribi, & si aliqui nulli Ecclesiæ essent addicti, Parochiali debere inservire, ast postea negamus per hoc præcise eos esse *de Clero Parochiali*; satis enim ex superius adductis Sanctionibus liquet in sensu Decreti eos dumtaxat de Clero Parochiali dici, qui Ecclesiæ Parochialis choro adscripti sunt, non autem qui dumtaxat sunt de ejus gremio, aut ejusdem servitio deputati; constatque similiter ex verbis ipsiusmet Decreti, dum a Clero Parochiali distinguit Sacerdotes, qui sub Parochia degunt; per Sacerdotes enim degentes sub Parochia intelligere eos dumtaxat ex eisdem, qui alteri Ecclesiæ a Parochiali addicti sunt, aut, per modum transeuntis ibidem degunt, contrariari videtur amplitudini Decreti, ejusdemque indistincto loquendi modo.

XXXIII. Ad 2. concedimus consequentiam; si per deputationem factam ab Episcopo, vel a Synodis exurgat obligatio in Sacerdotibus interessendi Choro, eique quotidie, aut per majorem saltem anni partem intersint, secus autem si inde nulla exurgat obligatio, atque iidem una, vel altera dumtaxat vice, aut solemnioribus solum diebus, vel ad summum diebus festivis Choro assistant, sic autem solum evenit in caso; unde per has infrequentes interessentias non congruit, quod ab uniformitate cum reliqua Ecclesia in divinis officiis deflectant, & per unam, vel alteram Chori assistentiam ab ea pluribus vicibus, ut non semel eveniret, declinare debeant, aut officium aliquod de præcepto omittere, illud scilicet, quod ob occurrentiam cum festo illius particularis Ecclesiæ, quod celebratum est, transferri contingeret cum maxima quandoque cæterorum officiorum jam translatorum amotione, ac perturbatione.

XXXIV. Ad 3. negamus minorem; illa enim Ecclesia, cui præfati Clerici ut supra inserviunt, aut adscripti sunt, non nisi late, ac improprie eorumdem *propria Ecclesia* nuncupari valet, numquam tamen stricte, proprie, in sensu Rubricarum, & Decretorum, quæ ultra memoratam adscriptionem exigunt obligationem ad ejusdem Chorum, vel Beneficium aliquod, de quo suo loco.

XXXV. Ad 4. Clerici omnes intra confinia Parochiæ degentes sunt quidem filii Ecclesiæ Parochialis, ac Ecclesiam Parochialem tamquam propriam Ecclesiam inspiciunt, quoad dependentiam ab ea in susceptione Sacramentorum, & quoad alia jura parochialia, & hoc modo Ecclesia Parochialis ex æquo respicit nedum dictos Clericos, sed etiam Clericos alteri Ecclesiæ adscriptos, ac Sæculares omnes intra terminos suæ Parochiæ existentes; unde patens est, quod hujusmodi titulus haud sufficiens est ad reddendam Ecclesiam Parochialem propriam eorumdem Ecclesiam proprietate exacta ad hoc, ut ejusdem officia propria recitare valeant.

XXXVI. Ad 5. dicimus, quæ ibidem afferuntur, solummodo evincere dependentiam Clericorum a Parocho, & Parochiali Ecclesia quoad jura parochialia, quæ impertinenter se habet, ut dicebamus, ad præstandam potentiam recitandi officia particularia illius Ecclesiæ.

XXXVII. Ad 6. reponimus concedendo sequelam, & hoc quia dicti Sacerdotes non habent Ecclesiam propriam proprietate exacta, ut de ea tamquam de propria Ecclesia officium celebretur. Nec officit, quod extra Urbem non celebretur octava Dedicationis Cathedralis; nam octava Ecclesiæ propriæ non est inducta in defectum octavæ Ecclesiæ Cathedralis, quapropter in Urbe a Clero Sæculari, qui de alicujus Ecclesiæ consecratæ Choro est, ultra officium, & octavam Ecclesiæ Cathedralis celebratur officium, & octava suæ Ecclesiæ propriæ; quinimmo in Decreto VIII. hujus Capitis sancitum vidimus, extra Urbem in Ecclesia, quæ propriam non habet Dedicationem, fieri non debere octavam Ecclesiæ Cathedralis. En igitur, quod inconveniens nequaquam est, quod alicubi nullius Ecclesiæ propriæ celebretur octava. Idipsum evenit Sacerdotibus illis, qui sunt de Clero Ecclesiæ alicujus non consecratæ, & per ipsos quoque Adversarios eveniret, si Ecclesia Parochialis, de qua sermo procedit, consecrata minime fuisset; unde igitur absurdi quid fingitur in eo, quod aliquis nullius Dedicationia Ecclesiæ Festum peragat?

XXXVIII. Ad 7. negamus consequentiam, quæ utique ex antecedenti numquam deduci poterit; Kalendariorum Auctores monent quidem, quod extra Civitatem celebrari non potest Dedicatio Ecclesiæ Cathedralis cum octava, quia hoc jubent Decreta Sacræ Congregationis, & præcipue VI. hujus Capitis, ast certe postea nequaquam videmus, unde ex hoc monito deduci possit, quod queat celebrari aliud officium Dedicationis propriæ Ecclesiæ cum octava. Hoc quidem verum est, si propriam Ecclesiam habeant, sed postea ex eo monito nequaquam deducitur, quoniam etiam in Civitate, ubi celebratur octava Dedicationis Cathedralis, colitur ulterios officium cum octava Dedicationis propriæ Ecclesiæ a Clero, qui illam habet. Ecclesia autem Parochialis relate ad Clericos Diœcesis Choro non ad-

dictos,

dictos, ex dictis non est ad intentum sufficienter *propria*.

XXXIX. Ad 8. non habemus, quid respondeamus; illud enim Decretum in Bergomensi editum, sive sit Decretum, sive sit Summarium Decreti, supponimus, quod omnino concors sit aut in verbis, aut in sensu cum suo Originali, cum Meratus ita illud nobis proferat cum protestatione, quod omnia Decreta, quæ adducit, fideliter excerpsit ex Regestis Sacræ Rituum Congregationis, & iterum diligenter contulit cum suis Autographis, seu Originalibus. Quod si super hujuscemodi rem locus aliquis adhuc minimus dubitationi daretur, jam hoc ipso nihil amplius firmum, ac certum haberemus, & de omnibus aliis Decretis non minus dubitari liceret.

XL. Ad 9. nobis credere lubet, quod dubium in Sacra Congregatione propositum fuerit ex parte Sacerdotum, non Dioecesis, sed Urbis Bergomensis; in hac autem Urbe, si consuetudo aderat celebrandi festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis, sane correpta fuit, cum Adversariis ipsis testibus hujusmodi consuetudo saltem universaliter, & uniformiter nequaquam vigeat. Nec officit, quod aliqui adhuc in celebratione præfati festi Dedicationis Parochialis Ecclesiæ persistant; hoc enim evenit, aut ex prætensa consuetudine, vel ex inscitia Decreti, vel quia in officiorum materia sane plus justo quilibet in sensu suo abundat, nec desunt, qui multum prætendunt sapere, cum tamen Rubricas, aut Decreta vel numquam legerint, sive a longe salutarint. Quod si extra Urbem a celebratione memorati festi Clerici nequaquam cessarunt, sed universaliter adhuc perseverant, ex motivis mox supra adductis id præstitum fuisse credibile redditur, vel potius quia ea, licet haud vera, generaliter invaluit inter eos opinio, ut octava Dedicationis Ecclesiæ propriæ Parochialis vices faciat octavæ Dedicationis Cathedralis, quam extra Urbem haudquaquam licet celebrare. Deinde non est inspiciendum, quod fit, sed quod fieri debet, ut elegantissime dicebat Proculus Jurisconsultus, *in l. sed licet, ff. de offic. Præsid.*

XLI. Ad 10. quod consuetudo recitandi officium aliquod, ut retineri possit, debet esse introducta ante Bullam Pii V., quæ edita fuit anno 1568., alioquin ei penitus derogatur per Declarationem Sacræ Rituum Congregationis, quæ 8. Aprilis 1628. decrevit; *Non potuisse post Bullam Pii V. de Breviario Romano, neque posse locorum Ordinarios addere Kalendariis etiam propriis Sanctorum officia &c.* in quo Decreto reprobatur consuetudo quæcumque post Bullam Pii V. introducta vel introducenda, etiam per locorum Ordinarios, recitandi officium aliquod, & corruptela, & abusus appellatur. Clarius id etiam præstitit eadem Sacra Congregatio 27. Novembr. 1632., dum stabilivit; *Si Festum S. Honuphrii ante Bullam Pii V. celebrabatur cum officio, & Missa, potest continuari, si vere introductum est post Bullam, nullo modo permittendum est.* Quinimmo propius adhuc ad rem nostram accedendo, audiat Lector, quid eadem Congregatio die 28. Augusti 1706. de consuetudine recitandi officium de Patrono Principali Parochiæ sancitum voluit: *Quamvis PP. Cappucini Conventus Leodiensis ex consuetudine plusquam centum annorum soleant facere officium duplex majus de S. Servatio Episcopo 13. Maji, quia est Patronus Principalis Parochiæ, in qua morantur, & est festum devotionis in Populo, nihilominus declaratum, & decisum fuit: non licere prædictis PP. Cappucinis continuare recitationem dicti officii, nec in alium diem transferre, quando ab alio festo contingit esse impeditum.* Verum quoniam in Capite de Festis ex consuetudine fuse acturi sumus de conditionibus necessario exactis ad hoc, ut festa ex consuetudine inducta retineri valeant, ideo illuc Lectorem remittimus, ut dignoscat, an quæ affertur, consuetudo recitandi officium Dedicationis Ecclesiæ Parochialis continuari queat. Eumdem tamen hic non monere non possumus, quod tunc adhuc jure consuetudinis id illi unice quidem liceret, non autem vi Rubricarum, vel Decretorum id permittentium, quapropter ubicumque ea consuetudo nequaquam adfuerit, a recitatione præfati officii Dedicationis Ecclesiæ Parochialis erit prorsus abstinendum.

XLII. Ad 11. dicimus omnino extra Chorum esse ea, quæ ibi afferuntur; nostra enim quæstio est, num liceat attentis Rubricis, & Decretis Festum Dedicationis Ecclesiæ Parochialis a Clero, qui non est adscriptus Choro ejusdem Ecclesiæ, celebrare, non vero an non obstantibus Decretis in contrarium disponentibus adhuc dictum festum recoli possit. Cæterum de assertis Sacræ Congregationis Decretis, seu declarationibus sentiendum est cum Turrino *par. 1. sect. 1. cap. 2. §. quæres 2.* apud Meratum *art. 3. tit. 11. num. 3.*, inducere eamdem obligationem, quam inducit Rubrica, cujus est Decretum, vel interpretatio, tum quia, ut ipse ait, sunt accessoria illi Rubricæ, & habent eamdem naturam, tum etiam quia qui declarat, nihil novi inducere dicitur, *l. heredes palam, ff. si quis post testam.* In nostro autem casu Sacra Congregatio declarat Rubricam disponentem *fieri debere festum Dedicationis propriæ Ecclesiæ*, non habere locum nisi in iis, qui ejusdem Ecclesiæ Choro sunt deputati; unde qui aliter faciunt, & sentiunt, in asserta Rubrica fundamentum nequaquam habere glorientur, quin potius in eam peccare se sciant.

XLIII. Ad 12. quod non minus nullus est lippus, aut tonsor, qui nesciat, quod Auctor sæpius memorati Kalendarii, & nos ipsi, qui Decreta Sacræ Rituum Congregationis exponendi provinciam suscepimus, authentice, & auctoritate interpretari nequaquam intendimus, quasi quod interpretatio nostra legem faciat, ac obligandi vim habeat, hoc enim pacto legem interpretari illius solum est, cujus est condere. Cæterum interpretatio doctrinalis, quæ nec habet vim legis, nec illius est dispensatio in totum, vel in partem, sed declaratio mentis Legislatoris, a quolibet viro docto fieri potest, non ex ejus cerebro, huc, illucve sensum legis pro libito deflectendo, sed juxta regulas, & sensus probatorum Doctorum: quia cum sæpe in verbis legis sit aliqua obscuritas, vel ambiguitas, nec de facili possit Legislator adiri, merito fuit Doctoribus concessa facultas doctrinaliter interpretandi legem, *l. unic. cod. de Possessionibus, leg. 1. ff. si certum petatur*, colligiturque ex *cap. 2. de privilegiis in 6.* Et hoc pacto nedum Decreta Summorum Pontificum, ac Sacrarum Romanarum Congregationum, & Leges civiles, & canonicas, sed etiam Sacram Scripturam, Legem naturalem, & divinam recte possunt interpretari, quinimmo hujusmodi interpretatio necessaria est, quia cum plura harum Sanctionum præcepta, & dispositiones dubium, vel obscurum sensum præseferant, necessaria indubie redditur illarum interpretatio ad rectam earumdem observationem. Verum hæc cum sint communiter recepta, ut super eadem ulterius immoremur, nequaquam exposcunt.

XLIV. Ad 13. patebit solutio ex expensione ejusdem Decreti in oppositum adducti, quod necessario intelligi debere de iis, qui sunt de gremio alicujus Ecclesiæ, *& illius Choro obligati*, non autem de iis, qui præcise de gremio Ecclesiæ sunt, & ejusdem Choro nequaquam addicti, fuse dicemus in Cap. de Qualitate officii recitandi, ne eadem incassum repetamus. Ut autem hujusmodi interpretationis agnoscas necessitatem, pro nunc hic adjiciendum solummodo existimamus, quod Sacra Congregatio iisdem die, anno, & Decreto ad secundum dubium sancivit, ut sequitur: *Clerici licet adscripti alicui Ecclesiæ, non tamen obligati Choro, non tenentur recitare officia, quæ in Choro propria dicuntur eadem die.* Jam autem vides, quod dum ad primum dubium decrevit, quod *Qui sunt de gremio alicujus Ecclesiæ, debent recitare officium, quod in Choro dicitur*, de necessitate id intelligi debet de iis, qui sunt de gremio Ecclesiæ, & illius Choro obligati, alias Sacra Congregatio in eodem Decreto omnino opposita, & contraria simul sanxisset, quod a tam Sapientissimis Patribus præstitum fuisse, nefas est etiam excogitare.

XLV. Ad 14. negamus festum Dedicationis, & Patroni, seu Titularis Ecclesiæ Parochialis esse festum loci, de quo *in Rubr. 1. num. 1.* officium duplex faciendum esse præscribitur; ut enim bene advertit Guyetus *lib. 1. cap. 7. quæst. 1., & 2.* Patronus loci magis extenditur, quam Patronus Ecclesiæ, nam hic ad unam tantum Ecclesiam pertinet, ille vero ad plures. Deinde Patronus loci, Cleri, Populique suffragiis de consensu Episcopi eligi debet. Patronus vero Ecclesiæ, etiam Parochialis, non simili electione, sed ex Fundatorum dumtaxat beneplacito constituitur. Sacra item Congregatio 14. Febr. 1705. suo Decreto, de quo in Cap. IV., sanxit Patronum Parochiæ non esse Patronum loci, & 23. Augusti 1706., ut diximus supra, non licere Patribus Cappuccinis officium continuare de S. Servatio Episcopo, licet sit Patronus principalis Parochiæ, in qua morantur; Si autem Patronus Principalis *Parochiæ* foret Patronus principalis *loci*, utique ad ejusdem officium Patres Cappuccini obligati extitissent, cum ad officia principalia, præcipue Dedicationis, Titularis, ac Patroni locorum, in quibus degunt, Regulares teneri pluribus Sanctionibus certum sit, uti præsertim videbimus agentes de Patronis Locorum.

XLVI. Ad 15. falsum omnino esse, festum Dedicationis, aut Titularis Ecclesiæ Parochialis obligare Parochianos ad feriationem, ac abstinentiam ab operibus, ut constabit ex dicendis in Cap. de Diebus festivis. Verum quidquid sit de feriatione, seu abstinentia ab operibus, ab ista profecto perperam infertur obligatio ad officium, hæc quippe ad Chorum, illa ad forum spectat, hæc ad solos Clericos, illa ad omnes quidem, sed maxime ad Laicos: illam si tu non servas, aliis scandalo es, quisquis fueris; ab hac si recesseris, cum non tenearis, quis nisi vel inscius, vel dicax offendatur? Hinc pluribus in locis non semel observari vidi festum aliquod de præcepto vi consuetudinis, voti, aut devotionis, quod tamen officio non colitur, ut teste Gavanto *sect. 2. cap. 2. num. 26.* Romæ festum S. Rocchi, pro quo videnda sunt, quæ dicuntur in Cap. prædicto de Diebus festivis, non enim ex eo quoad Festum aliquod sit in præcepto quoad forum, continuo eruitur de eodem officium fieri posse, sed pro hoc necessaria ulterius est Apostolica concessio; Unde & Episcopis integrum est Festa de præcepto quoad forum inducere, non tamen officia aliqua.

XLVII. Ad 16. respondet Guyetus *lib. 2. cap. 16. quæst. 17.* his verbis: *Adductum argumentum nedum urget, ut laborare in hoc etiam videatur, quod Parochialis Ecclesia, adeoque Parochi ipsius jurisdictionem Ecclesiæ Matrici, necnon & Episcopi potestati æquiparare præsumat: quod quam a vero sit alienum, nostri non est instituti, nec vero etiam otii prosequi; id abunde satis præstitit Augustinus Barbosa lib. de Canonicis, & Dignitatibus, cap. 2.* Inepte igitur ex obligatione servandi festa propria Ecclesiæ Cathedralis exorta a dependentia, quam habent vel habere deberent (quæ scilicet per privilegium exemptæ extiterunt) cunctæ Dioecesis Ecclesiæ, in-

fertur obligatio in Ecclesiis intra Parochiæ fines constitutis celebrandi Festa propria Parochialis Ecclesiæ. Prædicti manifeste eruitur invaliditas argumenti ex Decreto superius recensito, in quo Regularibus inhibetur continuatio officii S. Servatii Patroni Principalis Parochiæ, in qua morabantur, nec non ex Decreto XII. Cap. III., in quo statutum mansit, sub nomine Patroni loci, de quo Regulares tenentur recitare officium sub ritu duplici primæ classis, non venire Patronum Parochiæ; si enim eadem ratio foret de Ecclesia Cathedrali, ac Parochiali relate ad Ecclesias intra suæ jurisdictionis terminos respective sitas, quemadmodum Regulares tenentur ad Festa primaria Ecclesiæ Cathedralis, ita teneri debuissent ad ea Ecclesiæ Parochialis, intra cujus confinia eorundem Monasteria sita inveniuntur, atque constructa.

XLVIII. Ad 17. Usui adducto contrarium usum apud Regulares magis utique receptum opponimus, qui ex Guyeto vel eo nomine præferendus videtur, quod sit conformior nominato sæpius Decreto Sacræ Rituum Congregationis, vetantis fieri festum cum officio, eo quod in loco adsit Ecclesia Parochialis: alteri item Decreto dato 2. Maji 1619., quo videlicet præcipitur, ut Dedicatio Ecclesiæ Cathedralis in tota Diœcesi fiat; quidni & Dedicationem Ecclesiæ Parochialis Decretum illud expressisset, si de ea officium in tota Parochia perinde fuerat celebrandum? Quod si hinc evidenter arguas, ejusmodi Dedicationem extra Ecclesiam ipsammet Parochialem minime esse celebrandam, par certe, vel etiam minor est ratio Tituli ipsius, seu Patroni. Ita ad litteram discurrit Guyetus; quid autem dixisset, si ejusdem tempore emanatum extitisset Decretum illud Sacræ Rituum Congregationis, in quo sub die 28. Augusti 1706. Patribus Cappuccinis vetitum fuit continuare celebrationem officii S. Servatii Patroni Principalis Parochiæ, in qua morabantur, licet ex consuetudine plusquam centum annorum id semper præstitissent? Quid si præsens Decretum, vel alia, quæ in ejusdem expositione, ac probatione dedimus, in ejusdem notitia extitissent?

XLIX. Cæremoniale itaque Monasticum, quatenus per verbum *Decet*, laudat celebrationem officii de Patrono Ecclesiæ Parochialis, ac in Regularium arbitrio eam collocat, corrigendum utique venit, ac restringendum ad casus, quos per dictionem *Præsertim* nominat, scilicet *Præsertim si Festum sit de precepto aut consuetudo*; ita tamen ut solum Regulares officium facere valeant, si Festum in Parochia de præcepto quoad forum sit, & ulterius ex Apostolica concessione in ea officium habeat, aut adsit consuetudo ante Bullam Pii V. introducta ad tramites dicendorum in expositione plurium Decretorum dandorum, ac explanandorum in suis respective Capitibus.

L. Superest modo, Lectorem moneamus, primo, quod præsens Decretum nihili facit Sacerdotum habitationem intra fines Parochiæ ad effectum recitandi de Titulo, & Dedicatione Ecclesiæ Parochialis, *Licet sub eadem Parochia degant*, nisi ulterius tales sint, ut de Clero Parochiali censeantur. *Non debet fieri officium a Sacerdotibus, qui non sunt de Clero Parochiali*; quinimmo ab iis, qui sunt de Clero Parochiali, recitari utique poterit, tametsi sub eadem Parochia minime degant, imo quantumvis nec habitationem intra fines Diœcesis habeant, intra quos sita est Ecclesia illa Parochialis, de cujus Clero sunt. Haud credimus, hac in parte Sacerdotes illos, cum quibus præsens est disceptatio, habere refragatores, utpote qui a recitatione officii Dedicationis excludunt illos de Clero degentes in Parochia, *qui alteri Ecclesiæ specialiter adscripti sunt, vel inibi recreationis causa, vel alia quasi per modum transeuntis commorantur*, quos consequenter censent ad recitandum de Dedicatione Ecclesiæ, cui specialiter addicti sunt, vel permanenter deserviunt, teneri, atque esse obligatos. Et revera Decreta cuncta, quæ obligatos Choro alicujus Ecclesiæ, ad hujus particularia officia recitanda teneri decidunt, nec verbum faciunt de necessitate habitationis habendæ intra terminos jurisdictionis ejusdem, quinimmo nec hæc haberi potest relate ad Ecclesiam illam, quæ licet Chorum habeat, nullam tamen sortitur localem jurisdictionem. Ratio quoque ipsa, cui memorata innituntur Decreta, petita ex uniformitate, ac ex vitatione plurimorum incommodorum, quæ alias inevitabiliter sequerentur, idipsum demonstrat, uti videre est in tribus primis Decretis Capitis de Qualitate officii, ubi propterea sancitum apparebit, quod, *Qui sunt de gremio alicujus Ecclesiæ, debent recitare officium, quod in Choro dicitur, licet morentur alibi, etiam extra Diœcesim*. Videat igitur Lector, quæ ibi decreta sunt, ac in Decretorum expositione a nobis dicuntur, & nec dubitamus, quod de nulla necessitate habitationis apud Ecclesiam intra fines jurisdictionis Ecclesiæ ad effectum, de quo agitur, nobis rationem faciet. Recolat quoque, quæ in Decretis tertio, & quarto sequentis Capitis de Beneficiatis, vel quasi Beneficiatis exarantur, & de iis, quæ modo dedimus magis, magisque remanebit instructus.

LI. Monitum secundo eundem Lectorem volumus, quod ad effectum recitandi de Titulo, & Dedicatione Ecclesiæ Parochialis Decretum haudquaquam expostulat, quod Sacerdotes esse debeant addicti Choro ejusdem Ecclesiæ, sed quod sint *de Clero Parochiali*, seu de Clero illius Ecclesiæ, de qua vel pro qua dubium proponitur; hoc autem ideo præstitum extitisse putamus, quia etsi obligatio Chori constituat Sacerdotem de Clero Ecclesiæ, cujus Choro addictus est, non est tamen modus unicus, sed alii itidem adsunt, vi quorum Sacerdos aliquis de Clero alicujus Ecclesiæ rite dici valet, quantumvis talis Ecclesia Chorum non habeat, vel Sacerdos ille de ejusdem Choro minime sit. Sunt autem hujusmodi Beneficia, quæ in ea Ecclesia possideantur, quæ licet Beneficiarium ad Chorum minime obligent, eundem tamen obligant ad recitandum saltem de Dedicatione, ac Titulari ejusdem, quemadmodum videbimus in Decreto quarto sequentis Capitis. An autem id etiam procedat de Capellanis, & de quibus eorumdem, & an adsint aliqui alii, & qui sint, qui de Clero Ecclesiæ censeri queant ad effectum agendi officium de Festis ejusdem saltem primariis, quæ in expositione memorati Decreti quarti in sequenti dabimus Capite, in apertum utique ponent.

LII. Monitum tertio igitur Lectorem itidem facimus, quod ut probe sciat vim præsentis Sanctionis, & quinam ex Sacerdotibus sint de Clero alicujus Ecclesiæ ad effectum agendi de Titulo, & Dedicatione ejusdem, omnino necessarium redditur, quod cuncta recolat, quæ damus in expositione Decretorum tertii, & quarti sequentis Capitis, necnon omnium eorum, quæ in toto Capite de Qualitate officii examinanda sumemus; ex ibi enim dicendis manifestum utique fiet, quibus liceat, & non liceat de dictis officiis recitare, & quousque progrediatur præsentis dispositio Sanctionis, quæ juxta ibi dicenda ampliationem, & limitationem suscipit.

LIII. Monendus venit quarto, quod cum hæc ita se habeant, Compositor memorati Kalendarii carpendus minime remanet super expositione præsentis Sanctionis; ad ejusdem enim sensum, ac vim profecto Decretum prædictum exaravit, ac uniformiter ad alias ejusdem Congregationis Sanctiones, cum quarum utique conformitate intelligendum erat. Unum solummodo in præfati Decreti expositione missum fuit, quod tamen Sanctio ipsa patitur, videlicet ut iisdem etiam liceat de Titulo, & Dedicatione Ecclesiæ Cathedralis officium facere, qui consuetudini immemorabili ante Bullam Pii V. usque introductæ innituntur, juxta ea, quæ late exarata venient in Capite præsertim de Festis ex consuetudine, & sequenti, ubi examini itidem subjicietur, num integrum sit in celebratione continuare iis, qui immemorabilem quidem habent consuetudinem, sed de qua minime constat, an ante præfatam Bullam Pianam inducta ea fuerit. Verum liceat nobis dicere, quod tametsi titulus memoratæ consuetudinis sufficiens sit ad continuandam recitationem dictorum officiorum, adhuc in expositione dicti Decreti hoc minime debuit exprimi, quod solum Sacerdotes *de Clero Parochiali* in exceptuatis posuit; non enim præfata consuetudo Sacerdotes, qui non sunt, reddit de Clero Parochiali, sed dumtaxat Beneficium, vel quasi Beneficium, aut Residentia Chori, quæ propterea unice expressa venere, & exprimi debuere: Satis igitur concinne, & apte per adducta in principio hujus Decreti verba Decretum ipsum, unaque ejusdem expositionem dedit Sacrorum Rituum memoratus Director.

LIV. Monendus remanet quinto, quod Decretum per ea verba, *Quæ non est Cathedralis*, discrimen statuit Ecclesias Cathedralem inter, & Parochialem, ac consequenter oppositum sentiendum venit de recitatione officii de Titulo, & Dedicatione Ecclesiæ Parochialis, ac dicatur de recitatione de Titulo, & Dedicatione Ecclesiæ Cathedralis; id enim aperte indicat exceptio illa, *Quæ non est Cathedralis*, quæ firmat regulam in contrarium pro casibus non exceptis: Cum itaque officium de Titulo, & Consecratione Ecclesiæ Cathedralis ad totum suæ jurisdictionis locum, ac ad Sacerdotes in eo degentes protendatur, fas est, quod officium de Titulo, & Consecratione Ecclesiæ Parochialis, quæ Cathedralis non est, ad suæ jurisdictionis locum integre non propagetur, nec ad Sacerdotes omnes, qui sub Parochia commorantur, alias utrumque officium respective proculdubio æque extenderetur contra memoratam exceptionem. Asserere, quod præfata officia Cathedralis obligent etiam eos, qui recreationis causa, vel alia quasi per modum transeuntis intra Diœcesim commorantur, quos intra Parochiam ita degentes nullatenus obligant, ut contendebatur Decretum præsens esse explicandum, officia Ecclesiæ Parochialis, nullum discrimen utique ponit, quoniam ita intra Diœcesim commorantes, nullatenus tenentur ad officia præfata Ecclesiæ Cathedralis, sed sequi debent officia illius Ecclesiæ, de cujus clero sunt, quamque permanenter inhabitant. Quod si contendatur, præfatos adhuc ad dicta officia Cathedralis teneri, vel saltem ea recitari posse, proculdubio etiam ita degentes intra Parochiam tenebuntur, vel saltem poterunt recitare de prædictis officiis Ecclesiæ Parochialis, quoties hæc ad totum jurisdictionis locum, uti ea Cathedralis, extenderentur, non enim disparitatis assignari valet ratio aliqua.

LV. Nec majoris roboris extat disparitas altera, seu præsentis Sanctionis expositio superius adducta, in qua dicebatur, quod officia Ecclesiæ Parochialis non protenduntur ad Sacerdotes, licet intra Parochiam permanenter commorantes, qui alteri Ecclesiæ specialiter adscripti sunt, ubi officia Cathedralis etiam illos comprehendunt. Quoniam vel sermo est de adscriptis Ecclesiæ alteri intra Parochiæ fines sitæ, vel extra hos fines constitutæ. Si sermo sit de Sacerdotibus addictis Ecclesiæ extra Parochiam constitutæ, nullum proculdubio ponitur discrimen, quoniam & Sacerdotes, qui forent de Choro alicujus Ecclesiæ extra Diœcesim positæ, non tenentur

tur ad officia Tituli, & Consecrationis Ecclesiæ Cathedralis, in cujus Diœcesi inhabitant, in eaque permanenter degunt, sed illius Cathedralis, in cujus Diœcesi sita est, atque constructa reperitur Ecclesia illa, cujus servitio sunt adscripti. Si vero sermo instituatur de Sacerdotibus addictis Ecclesiæ intra Parochiam constitutæ, uti qui serviunt Ecclesiæ, ejusque Choro sunt obstricti, quæ sita est intra terminos jurisdictionis Ecclesiæ Cathedralis, non possunt se eximere a celebratione Tituli, & Consecrationis Ecclesiæ Cathedralis; ita qui serviunt, & addicti sunt alicui Ecclesiæ intra Parochiam extructæ, non poterunt se liberos censere ab onere recitandi de Titulo, & Consecratione Ecclesiæ Parochialis, si hæc officia instar Cathedralis ad terminos suæ jurisdictionis protenduntur; uti enim in hoc casu se habet Cathedralis ad omnes Sacerdotes, & Ecclesias Diœcesis, sic se habet Parochialis ad omnes Sacerdotes, & Ecclesias Parœciæ.

LVI. Unicum hac in re remaneret effugium, & est in iis Beneficiatis, qui in aliqua Ecclesia extra Diœcesim beneficium obtinent sine chorali obligatione; hi enim ex inferius dicendis tenentur ad officia Tituli, & Consecrationis Ecclesiæ, cui vi beneficii adscripti sunt, & aliunde etiam ad officium Tituli, & Consecrationis Ecclesiæ Cathedralis, in cujus Diœcesi firmum, & permanens domicilium habent, teneri videntur; ad quos tamen haudquaquam descendit obligatio recitandi de Titulo, & Dedicatione Ecclesiæ Parochialis, apud quam permanenter inhabitant. Verum si res mature consideretur, nec hujusmodi effugium alicujus est roboris aut valoris. Vel enim dicti Beneficiarii sequuntur Kalendarium Ecclesiæ sui beneficii, licet apud eam non resideant, sed adhuc extra Diœcesim dictæ Ecclesiæ; & tunc nec debent, nec possunt recitare de Titulo, & Consecratione Ecclesiæ Cathedralis Domicilii, sed de Titulo, & Consecratione Ecclesiæ Cathedralis, in cujus Diœcesi situm est beneficium. Vel sequuntur Kalendarium Diœcesis, in qua permanenter degunt, cum sola additione officiorum Tituli, & Consecrationis de Ecclesia sui beneficii, & tunc debent quidem recitare de Titulo, & Dedicatione Ecclesiæ Cathedralis Domicilii, & non Ecclesiæ Cathedralis, intra cujus Diœcesim habent beneficium, sed postea non minus deberent recitare de Titulo, & Dedicatione Parochialis, in cujus Parœcia degunt; si enim officia præfata extenduntur ad totum jurisdictionis Parochialis locum, ita proculdubio se habet Titulus, & Dedicatio Ecclesiæ Cathedralis relate ad Sacerdotes intra Diœcesim degentes, & extra Diœcesim beneficium possidentes, uti Titulus, & Dedicatio Ecclesiæ Parochialis ad dictos Sacerdotes intra Parœciam commorantes, quapropter uti dicti Sacerdotes tenentur ad officia Tituli, & Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis sui Domicilii, ita manerent obstricti ad officia Tituli, & Dedicationis Ecclesiæ Parochialis sui itidem Domicilii. Ad hæc seriam Lector adhibeat ponderationem, & fallor, si mihi rationem non faciet, & nullum reperiat discrimen.

LVII. Cum hæc igitur proculdubio ita se habeant, & habere se deberent, opus est, fateantur Adversarii, quod præsens Decretum productas non patitur expositiones, ac consequenter quod officia Tituli, & Consecrationis Ecclesiæ Parochialis non se extendunt ad totam Parœciam; sed intra limites ejusdem Ecclesiæ Parochialis coercita remanent instar aliarum Ecclesiarum non Parochialium, quarum Titulus, & dedicatio solum celebrari queunt intra Ecclesias ipsas, seu a solo Clero, quod in idem redit, dictis Ecclesiis addicto; cujusmodi tantummodo sunt Sacerdotes illi, qui in ea Ecclesia choralem obligationem, vel beneficium assequuntur, quemadmodum ex inferius suo loco dicendis magis patebit. Hoc autem modo intellectum Decretum cum omnibus aliis superius recensitis, & inferius recensendis optime cohæret, nec reperire est aliquod, ex quo ullam vel minimam capiat offensionem.

LVIII. Remaneret inquirendum, an Clerici, qui non sunt de Clero Parochiali in sensu Decreti, & diebus festivis ad Vesperas in Parochiali conveniunt, teneantur Vesperas iterato dicere, si Vesperæ Ecclesiæ Parochialis difformes sint ab eorumdem Kalendario. Verum super his recolat Lector, quæ dicta venient in Capite sequenti, cum de Capellanis sermo habebitur, & multo magis, quæ dicentur in Capite de Qualitate officii.

DECRETUM DECIMUM QUINTUM.

Si Ecclesiæ Dedicatio accidat in Festo Nativitatis B. M. V., officium fieri debet de Dedicatione, & duæ Missæ possunt cantari. Infra Octavam vero fiat de digniori. S. R. C. 16. Octobr. 1604. *in Arimin.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 17.

I. F*Uit proculdubio*, inquit D. Bernardus Epist. 174. *Mater Domini ante sancta, quam nata; nec fallit omnino Sancta Ecclesia, sanctum reputans ipsum Nativitatis diem, & omni anno cum exultatione universa terra votiva celebritate suscipens*; uti enim opportuniori loco dicemus, merito Ecclesia in Sanctis aliis non recolit diem illum, quo nascuntur in hanc fragilitatis miseriam originali infecti peccato, sed quo a vinculis carnis soluti, ad lucem sublimantur æternam, ac immaculata morte defuncti renascuntur ad gloriam. Solius celebrat Joannis Baptistæ natalem, quem inculpatum extitisse ex Evangelio didicimus; hinc merito infert Petrus Canisius *lib. 1. de Maria Deipara cap. 11.* potiori jure debuisse Ecclesiam diem illum solemnem habere, in quo Maria huic nata est mundo, utpote quæ singulariori privilegio ab omni culpa extitit præservata; subditque Joannes Gerson serm. de Nat. B. M. V. *Propterea post Celebritatem Nativitatis Joannis Baptistæ sacratissimam, & jucundam, quia sine peccato natus est per sanctificationem, instituit Ecclesia Nativitatem Beatæ, & gloriosæ, semperque Virginis Mariæ celebriter fieri, admonita prius miraculo.*

II. Hic respexisse creditur Gerson ad visionem quamdam cuidam Religioso viro divinitus factam, cujus meminere D. Antoninus *part. 4. tit. 15. cap. 6. §. 2.* Vincentius Bellovacensis *in Speculo Historiarum l. 6., cap. 65., & lib. 7. cap. 119.* Carthusianus *Serm. 1. de Nativ. B. V.*, Petrus de Natalibus *Catal. Sanct. Cap. 51.*, aliique, quamque asseverant causam extitisse hujusce instituendæ Solemnitatis. Referunt enim, quod cum Eremita quidam plures in nocte diei octavæ Septembris magnum gaudium in Cælis ab Angelis audiverit quotannis haberi, petiit a Deo instrui de causa, a quo meruit audire, solemnem, atque celebrem in Cælis fieri diem illum, quo Maria nata est in Terris. Romano hoc detulit vir ille Pontifici, qui statim eumdem diem in terris solemnem induxit, qui jam cum tanta solemnitate celebrabatur in Cælis.

III. Opinati fuere nonnulli a S. P. Augustini ætate Festivitatem hanc esse in Ecclesia celebratam, ea persuasi ratione, quod in ecclesiasticis officiis ejusdem diei legatur prædicti Sancti Patris sermo de ea Solemnitate, in quo hæc verba teneri sur: *Gaudeat Terra nostra tantæ Virginis illustrata Natali.* Verum Baronius *in notis Martyrolog. ad diem 8. Septem.* monitum facis Lectorem, quod licet sermo ille sit germanum S. P. Augustini opus, adhuc habitus non fuit in Natali Dei Genitricis, sed in ejusdem Annunciatione, & quod Textus vice *Natali* tenet *Solemni die*, licet perpaucis mutatis ab Ecclesia Nativitati, ut pluries facere assolet, fuerit accommodatus. Audi Florentinum, qui *in notis ad suum Martyrolog. sub die 8. Septemb.* ita scriptum reliquit: *Quamquam enim sermo Divi Augustini in Ecclesia legatur, & ipsius revera sit; Nativitati tamen accommodatus est, licet in Annuntiatione dictus fuerit.* Et quidem, quod Augustini tempore Natale Virginis haudquaquam fuerit celebratum, in dubium venire non potest, quoniam Augustinus ipse *Serm. 21., & 22.* liquido asserit, *Solius Domini, & Beati Joannis dies Nativitatis in universo mundo celebrari, & coli.*

IV. Ex his corruit quoque opinio Saussaii *ad diem 8. Septemb. in suo Martyrologio Gallicano* asserentis, Sanctum Maurilium Mediolanensem, Sancti Martini discipulum, ex Sancto Ambrosio Lectorem ordinatum, & postea ad Episcopatum Andegavensem evectum, primitus hoc festum in Galliam invexisse, quod & affirmat Sassi *in Dissert. super Corpora SS. Protasii, & Gervasii num. 16.*

V. Thomasinus *de Dier. fest. celeb. lib. 2. cap. 20. num. 1. & seq.* temporibus S. Fulberti Carnotensis Antistitis, videlicet anno circiter 1000., eidem Regioni prædictæ Solemnitatis consignat originem; tum quia ipse primus omnium *Serm. 1. de Nativit.* hæc Solemnia commemoraverit, tamquam recens instituta, tum quia id indicare videtur nomen, quo in finitimis locis appellantur, *l'Angevine*, petitum ab Andegavensi Regione. Nec ab sua deterretur sententia, eo quod hujusce Solemnitatis meminerit Ordo Romanus, necnon S. Idelphonsus sæculi septimi scriptor in Libro de Virginitate; ait enim hunc librum a subacti ingenii viris germanum dicti Sancti Patris opus haudquaquam existimari, & omnes probe nosce Ordinem Romanum Librum quemdam Ritualem esse, cujus generia Operibus accedunt annis consequentibus plura a variis auctoribus adjecta.

VI. Verum quia antiquiora haud desunt in Ecclesia Romana, & Gallicana præfatæ festivitatis monumenta, a remotioribus item temporibus ejusdem originem petendam esse autumarunt Florentinius *in notis ad suum Martyrolog. sub die 8. Septemb.*, Fronto *in notis ad suum Kalendarium*, Martene *de Antiqua Eccl. discipl. cap. 20.* Pagi junior *in Breviario Rom. Pontif. in vita Innoc. III. num. 18.*, aliique permulti, quantum enim attinet ad Ecclesiam Romanam, in hujus Codice Sacramentorum *lib. 2.* habetur Missa *in Nativitate S. Mariæ*; in Sacramentario S. Gregorii adsunt Orationes ad Matutinum, Processionem, & Missam *in Nativitate Beatæ Mariæ* dicendæ; & in Libro Pontificali Festum Nativitatis Deiparæ est unum ex iis, in quibus Processio ab Ecclesia S. Adriani ad Basilicam S. Mariæ Majoris indicitur. Quantum autem ad Gallicanam spectat Ecclesiam, quamvis ineunte sæculo nono præfatum non viguisse festum, Moguntinæ Synodi anno 813. habitæ, viguisse festa tunc temporis recensentis, silentium satis evincat; eodem tamen labente jam invectum fuisse non minus aperte eruitur *ex Cap. 18.*, ordinationum Walterii Episcopi Aurelianensis anno 871., illud inter festa solemniter celebranda annumerantis, *ex Notis* Celozii, *Ex Tomo 6.* Historiæ Ecclesiæ Gallicanæ Jacobi Longueval, aliisque validis monumentis.

VII. Temporibus Ephesini Concilii, a quo execranda illa Nestorii hæresis damnata, atque proscripta fuit, qua Sanctissimæ Mariæ Virginis titulus ille supremus *Dei Genitricis* impie auferebatur, unde juxta ea Prophetæ verba *In tribulatione dilatasti mihi*, magis, magisque in dies toto Orbe Christiano Beatissimæ Virginis cultus auctus, amplificatusque fuit,

Festum

Festum hoc cœpisse existimat Azorius *part.* 2. *lib.* 1. *cap.* 29. *quæst.* 1. At scite Baronius *in Notis Martyrol.* non præsumit hoc dicere, quia in laudato Concilio Moguntino videntur illius Patres dictum ignorasse festum. Demum scio antiquiorum Patrum nonnullos afferri sermones *in Sancta Virginis Nativitatem*, at Thomasinus *loco citato num.* 2. nos monitos rite facit, iisdem minime adjudicandos illos esse, quamquam plures in eorum Operibus extent sub adscito perperam eorumdem nomine.

VIII. Vetusta quidem igitur est hujusmodi Celebritas, licet primis Ecclesiæ sæculis minime fuerit instituta, & duo post dies Natales Domini, & S. Joannis Baptistæ, cujus præcipua ratio est, quia Evangelium non agit, nisi de duplici hoc Natali die, & ex Libris Canonicis deprompsit Ecclesia prima Solemnia. Est autem item in præcepto quoad forum in utraque Ecclesia Græca, & Latina, & ab Emmanuela Comnæno sæculo duodecimo inter festa integræ feriationis adscripta, & licet ab utraque præfata Ecclesia in die octava Septembris concorditer modo celebretur, non semper tamen in eadem fuit exculta, quemadmodum observat Florentinius *in notis ad suum Martyrolog. sub die* 8. *Septemb.*

IX. Olim Octavam non habuit, sed Innocentius IV. eam instituit. Vacante enim Romana Ecclesia per obitum Gregorii Papæ, novis Cardinalibus concordare nequentibus, Romani post plures dies eis inclusis multiplices molestias inferebat, propter quod Cardinales Reginæ Cæli voverunt, quod si ejus meritis concordarent, & abire libere possent, octavam suæ Nativitatis diu neglectam celebrandam de cætero statuerent. Sicque ad Cælestinum Papam convenerunt, & liberati sunt. Sed quia idem Cælestinus vixit solum 18. diebus, non potuit votum implere, quod postmodum dictus Innocentius ejus Successor implevit. Ita ad litteram Durandus *lib.* 7. *cap.* 28., Thomasinus *loc. cit. num.* 4. Pagi Junior *loco item laudato*, & apud Labbœum *Concil. tom.* 11. *part.* 1.

X. Gregorius XI. privilegium addidit teste Radulpho Tungrensi *lib. de Observ. Canon. cap.* 19., unde & in vita dicti Gregorii a Bosqueto edita hæc leguntur: *Secundo ordinavit, quod Nativitas B. Mariæ Virginis haberet Vigiliam cum jejunio, pro qua etiam officium proprium Missæ ordinavit.* Verum cum modo festivitas hæc pervigilio careat, & jejunio, putat Pagi Junior *in vita dicti Gregorii num.* 32., quod ab eodem non in præcepto, sed in consilio posita fuerit: quod & prius animadverterat Galesinius *in Notis ad Martyrologium.*

XI. Evenit autem quandoque Dedicationem alicujus Ecclesiæ, quæ in solemnioribus annis diebus fieri consulitur, in hac Beatæ Mariæ Solemnitate peractam extitisse, ac per consequens in hanc quoque ejusdem Anniversarium quotannis incidere; unde exorta est dubitatio, cuinam ex dictis Festivitatibus deberetur officium, nedum in die festo, sed adhuc per octavam, & quatenus Dedicatio sibi vindicaret officium, num in die Dedicationis cantari posset Missa de Nativitate B. Mariæ ad satisfaciendum devotioni Populi, qui hac de causa ad Ecclesias concurrit. Dubitationem vero diremit præsens Decretum.

XII. Meminerunt hujusce Decreti Gavantus *sect.* 8. *cap.* 5. *num.* 3. Guyetus *lib.* 4. *cap.* 6. *quæst.* 5. Fagioli *in Kalend. perpet. ration. in annot. ad Septemb. lit. D. num.* 1., atque Pittonus *Const. pro Sac. Ritib. n.* 225. sed hic, ubi nos legimus, *& duæ Missæ possunt cantari*, legit *Missæ duæ cantentur*; qui duo legendi modi sunt apprime inter se se differentes, nam primus sonat libitum, ubi secundus dicit præceptum canendi duas Missas. Equidem fallitur tamen, legitque Decretum inconsonanter ad Missalis Rubricas, a quibus nec minimum recedere assolet in suis condendis Sanctionibus Sacra Rituum Congregatio, sed eas servari maxime curat. Ubinam autem in Rubricis Missalis præscribitur, quod in occursu duorum Festorum, quorum unum transfertur, de ambobus debeat Missa cantari? Nullibi sane. Legitur quidem in præfatis Rubricis *de Transl. num.* 6. posse cantari, si paucos excipias dies ibidem descriptos, duas Missas, unam de officio, quod celebratur, alteram de Festo, quod transferri debet, ubi Titulus est Ecclesiæ, vel concursus Populi ad celebrandum dictum festum; Sed quis non videt, hujusmodi dicendi modum importare libitum, non præceptum?

XIII. Legatur igitur memoratum Decretum, uti a nobis superius datum fuit, ac ex Regestis Sacræ Congregationis nobis exhibet Meratus, & in dicto occursu, si placet, cantetur etiam Missa de Nativitate B. Mariæ, cujus officium transferri debet; est enim festum, quod ubique Populi concursu colitur.

XIV. In occursu autem Dedicationis, & Nativitatis B. M. V. nec fas est dubitare, quod Nativitas transferri debet, & de Dedicatione officium institui; dispar enim est ritus, Dedicationis primæ classis, Nativitatis secundæ classis, ubi autem inæqualitas est ritus, non attenditur dignitas personæ. Sic Rubricæ Breviarii Romani, sic Tabula occurrentiæ, sic Auctores omnes, quemadmodum in hisce Commentariis non semel demonstratum fiet.

XV. *Infra octavam vero fiat de digniori.* Difficilius profecto est stabilire, quænam ex prædictis octavis censenda sit dignior. Si dignitas ritus attendatur, nullum discrimen intervenit, cum utraque dies infra octavam ritus semiduplicis sit, & dies octava duplicis minoris. Si dignitas personæ, dignior videtur octava B. Mariæ; si vero dignitas festi, cujus octavæ non sunt, nisi prorogationes, in dignitate octavam Dedicationis, cujus festum primæ classis est, dicebamus præstare. De quo igitur infra octavam faciendum erit, si *de digniori faciendum venit?* Verum hujus haud est loci præsentem quæstionem examinare? Sacra autem Congregatio 19. Junii 1700. expresse sancivit in occursu duarum octavarum, quarum una sit Patroni Principalis sub ritu duplici primæ classis, altera B. Mariæ sub ritu duplici secundæ classis, recitandum esse officium de Patrono Principali cum commemoratione B. Mariæ. Illa igitur est dignior octava, quæ est festi dignioris secundum classem, & nonnisi in paritate ritus, quæ habeatur in Festis, attenditur major dignitas personalis, quæ in octava a Festo posset derivare. Hujusmodi Decretum datur in Cap. de Octavis, & in ejusdem expositione cum validæ promantur Decreti rationes, unaque dissolvantur ubertim, quæ in contrarium militare queunt, idcirco iisdem modo parendum esse arbitramur; illuc Lectorem remittentes, qui plenius instrui cupit.

XVI. Cum itaque Dedicatio, utpote primæ classis, sit dignior dignitate classis Nativitate B. Mariæ, quæ secundæ dumtaxat existit classis, & huic illa in occurso propterea anteponatur, fas est, quod etiam illius octava relate ad octavam Nativitatis B. Mariæ præferentiam habeat, accessorium siquidem, cujusmodi est octava, sequitur naturam sui principalis.

XVII. Ast quid faciendum foret in occursu Nativitatis B. Mariæ, & Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis, quæ apud Regulares degentes in Civitate ritum duplicem secundæ classis itidem non excedit?

XVIII. Difficultatem tamen hanc aperta dirimit Decretum, quod statim exponemus, S. R. C. 21. Augusti 1688., dum in occurso, & concursu Festi Nativitatis S. Joannis Baptistæ cum Festo Dedicationis, aut Titularis, vel Patroni Ecclesiæ, præferentiam tribuit S. Joanni Baptistæ. Si igitur Festum S. Joannis Baptistæ in paritate ritus ratione suæ dignitatis præfertur Dedicationi, & Titulari, ac Patrono Ecclesiæ, etiam in propria Ecclesia, vel loco, ubi solemniter celebratur, multo magis in paritate ritus Festum quodcumque Beatæ Mariæ ratione suæ dignitatis, in qua admodum precellit ipsum Sanctum Joannem Baptistam, præponendum erit Festo Dedicationis Ecclesiæ.

XIX. Nec minimus ergo relinquitur dubitandi locus, quod tali in occursu officium agi debet de Nativitate Beatæ Mariæ, & illud Dedicationis Cathedralis apud Regulares transferri; hinc & in Rubrica *XI. de concurr. num.* 2. Festa Beatæ Mariæ post Festa Domini primum tenent locum. *Inter Festa æqualis solemnitatis servetur hic ordo, ut Festa Domini præferantur omnibus aliis, sicuti Festa B. Mariæ festis Sanctorum &c.* Sic quoque sentiunt Gavantus *sect.* 3. *cap.* 8. *num.* 3., Meratus *ibidem num.* 72., atque Guyetus *lib.* 4. *cap.* 15. *quæst.* 13., & infinita sunt propemodum Decreta Congregationis, quæ in hujus confirmationem adduci possent; ast quia de his fusius haberi debet sermo in expositione plurium Decretorum; ubi & quæ in contrarium militare queunt, oberem solutionem accipient, hacce in quæstione non amplius lubet immorari.

XX. Si autem quæratur, an ut cantetur Missa de Nativitate, necesse sit alteram cantare de Dedicatione? Reponimus, hujusmodi quæstionem spectare ad Commentaria Missalis, & quando adhuc responsio desideretur, quam dedimus in Decreto primo hujus Capitis, procedere arbitramur, videlicet ut talis obligatio solas Cathedrales, & Collegiatas afficiat Ecclesias.

DECRETUM DECIMUM SEXTUM.

Festum Nativitatis S. Joannis Baptistæ præferri debet Festo Dedicationis Ecclesiæ, & habere integras secundas vesperas cum commemoratione tantum sequentis. In Festo autem Dedicationis vesperæ sunt dimidiandæ, & a capitulo debet fieri de Sanctis Patronis cum commemoratione Dedicationis, ut in utroque casu præscribitur in Rubrica de Concurrentia num. 2. versu. *Inter Festa*. Ita pariter infra octavas dictorum festorum, nempe S. Joannis Baptistæ, & Dedicationis &c. faciendum est officium de octava S. Joannis Baptistæ cum commemoratione octavarum Dedicationis, & SS. Patronorum, seu Titularium Ecclesiæ, ut in Tabella de Concurrentia n. 7., & Gavantus in Rubr. sect. 3. cap. 8. num. 6. Ita S. R. C. 21. Aug. 1688. *in Aquilejens.* Ex Merato in Indice Decret. Brev. num. 156.

I. IN Aquilejensi Cathedrali, teste Merato ibidem, tria Festa solemnia successive celebrantur; die 24. Junii Festum S. Joannis Baptistæ; die 25. Dedicationis ejusdem Ecclesiæ; die 26. SS. Joannis, & Pauli Titularium, & Patronorum dictæ Ecclesiæ; pro quorum recta festorum celebratione multiplex se offerebat difficultas, videlicet quid foret faciendum in concursu Nativitatis S. Joannis Baptistæ, & Dedicationis Ecclesiæ, & SS. Patronorum, seu Titularium dictæ Ecclesiæ; uti & in occursu octavarum S. Joannis Baptistæ, Dedicationis, & Patronorum, seu Titularium Ecclesiæ. Super quod consulta cum extitisset Sacra Rituum Congregatio, respondendum censuit, ut in adducto Decreto.

II. Ex quo non pauca eruuntur a nobis hic exponenda, atque discutienda. 1. Festum Nativitatis S. Joannis Baptistæ præferendum esse Festo Dedicationis Ecclesiæ, & in occursu

cursu

cursu integras habere vesperas. 2. In concursu Dedicationis & Patronorum, seu Titularium regulariter vesperas esse dimidiandas. 3. Octavam S. Joannis Baptistæ esse præferendam octavæ Dedicationis, & hanc regulariter octavæ Patronorum, seu Titularium Ecclesiæ.

III. Circa primum fuit sententia Guyeti *lib. 4. cap. 8. quæst. 4.*, quod in occurrentia Nativitatis S. Joannis Baptistæ, & Patroni, seu Tituli, aut Dedicationis Ecclesiæ, transferri debeat Festum S. Joannis Baptistæ, & fieri de Patrono, Titulo, aut Dedicatione Ecclesiæ; quemadmodum & infra *cap. 15. quæst. 3.* in concurrentia dat his integras vesperas, & S. Joannis Baptistæ solam commemorationem. Idipsum quoque sentit in occurrentia, & concurrentia eorumdem festorum Dedicationis, ac Tituli cum Festo SS. Petri, & Pauli Apostolorum. Hoc autem probat, quia cum in recognitione postrema Rubricarum inter dies, in quibus occurrentia quæcumque festa transferuntur, addita fuerint Festa Assumptionis B. Mariæ, & omnium Sanctorum, tacitis duobus hisce S. Joannis Baptistæ, & SS. Petri, & Pauli, recte inferri videtur iis idem jus haud esse concessum, quod aliis.

IV. Verum Gavantus *sect. 3. cap. 9. num. 3.* videtur non obscure docere S. Joannem Baptistam, & SS. Petrum, & Paulum præferendos esse Patrono, Titulo, & Dedicationi Ecclesiæ, dum exponens illa verba Rubricæ de Concurrentia num. 2. *Festa illorum Sanctorum, qui in propriis locis, vel Ecclesiis solemniter celebrantur, in æqualitate solemnitatis esse præferenda aliis in Kalendario descriptis*, ait esse intelligenda ceteris paribus, & habita ratione personarum juxta gradus, & majoritatis ritus, de quibus ibidem Rubrica loquitur, videlicet, *ut Festa Domini præferantur omnibus aliis, & habeant utrasque vesperas integras; sicuti Festa B. Mariæ Festis Sanctorum: Item Festa Angelorum, & Apostolorum ceteris aliis*; & postea *Festa illorum Sanctorum, qui in propriis locis, vel Ecclesiis solemniter celebrantur, aliis in Kalendario descriptis*. Dum igitur dicitur, quod Festa Sanctorum, qui in propriis locis, vel Ecclesiis solemniter celebrantur, sunt præferenda *aliis in Kalendario descriptis*, proculdubio, ly *Aliis* intelligendum venit de aliis præter ibidem enumeratos, ita ut præfata festa præferri debeant quibuscumque aliis, præterquamquod Festis Domini, B. Mariæ, Angelorum, & Apostolorum. Ab hujusmodi intelligentia Rubricæ prædictæ nec dissentit Guyetus ipse *lib. 4. cap. 15. quæst. 3.*, sed eam aperte insinuat, dum edocet verba illa Rubricæ, *Festa Sanctorum, qui in propriis locis &c. præferenda sunt aliis in Kalendario descriptis*, universim, ut sonant, accipi non posse; ita ut universim verum sit, Festa propria æqualibus generalibus esse præferenda, alias in secundis vesperis Nativitatis Domini vesperæ deberentur integræ S. Stephano in Ecclesia propria, & integræ quoque deberentur S. Roccho in Ecclesia propria in concursu cum Assumptione B. Mariæ; quod, ut ipsemet ait, est contra Gavantum *sect. 6. cap. 6. n. 5.*, & *sect. 3. cap. 9. num. 3.*, necnon contra usum Ecclesiarum. *Sic itaque*, subdit, *distinguendum, ut intelligatur de aliis festis Sanctorum in Kalendario descriptis, non autem de Festis Christi Domini, & B. Mariæ, quibus nulla Festa ejusdem ordinis, quantumcumque propria, præferri debent*. Quod si Festa Domini, & B. Mariæ preferentiam habere debent supra festa Sanctorum, qui in propriis locis, vel Ecclesiis solemniter celebrantur, cur & non Festa Angelorum, & Apostolorum? Cur ea Rubrica intelligenda venit cum exclusione Festorum Domini, & B. Mariæ & non Angelorum, & Apostolorum? Nonne non minus ista, ac illa a Rubrica præcedenter nominata existunt, & prærogativa præcedentiæ super cetera festa donata? Quare igitur, dum asserit Rubrica, quod Festa Sanctorum, qui in propriis locis, vel Ecclesiis solemniter celebrantur, præferenda sunt aliis in Kalendario descriptis, ly *Aliis* excludit festa Domini, & Beatæ Mariæ, & non Angelorum, & Apostolorum? Patens est igitur, quod mox adducta Rubrica per ly *Aliis* in exceptis habet quæcumque Festa, quæ prius nominaverat, ac præferentiam supra cetera Festa concesserat, & per consequens, quod Festa, quæ in propriis locis, vel Ecclesiis solemniter celebrantur, præferenda sunt aliis in Kalendario descriptis, præterquam Festis Domini, Beatæ, Mariæ, Angelorum, & Apostolorum.

V. Et quidem verba Rubricæ prædictæ, si rigoroso subjiciantur examini, non alium sensum preferre queunt. Sunt autem verba Rubricæ: *Inter Festa æqualis solemnitatis servetur hic ordo, ut Festa Domini præferantur omnibus aliis, & habeant utrasque vesperas integras; sicuti Festa B. Mariæ Festis Sanctorum: item festa Angelorum, & Apostolorum ceteris aliis; & Festa illorum Sanctorum, qui in propriis locis, vel Ecclesiis solemniter celebrantur, aliis in Kalendario descriptis*. Si enim Festa Angelorum, & Apostolorum præferenda veniunt *ceteris aliis*, præter scilicet Festa Domini, & B. Mariæ, ergo & Festis, quæ in propriis locis, vel Ecclesiis solemniter celebrantur, quæ propterea novissimo a Rubrica sunt nominata loco, nimirum ut daretur intelligi, in ratione præferendi novissimum tenere locum, & nonnisi in concurrentia *cum aliis in Kalendario descriptis* præferentiam sortiri.

VI. Nec congrua desideratur ratio; primis enim præferentia a Rubrica conceditur intrinsecæ vi dignitatis, qua pollent relate ad cætera festa, secundis vero extrinsecæ nonnisi ratione solemnitatis. Etsi igitur Festa hujusmodi vi prædictæ extrinsecæ solemnitatis, a qua quodammodo elevantur supra cætera festa solemnitate prefata carentia, relate ad hæc congrue præferentiam habere possint, & debeant, numquam tamen respective ad festa intrinsece digniora; quod enim mere extrinsecum est, proculdubio adeo elevare haud potest Festum, in quo reperitur, aut residet, ut intrinsecam dignitatem, quam Festum aliud ex se habet, & vi cujus ceteris cunctis excellit, superet, vel exæquet.

VII. Cum itaque Festum Dedicationis (idem dic de Titulo Ecclesiæ, vel Patrono loci) non sit nisi ex festis quæ in propriis locis, vel Ecclesiis solemniter celebrantur, anteponi quidem debet festis cunctis, quæ in Kalendario sub eadem solemnitate, seu ritu inveniuntur descripta, sed non Festis Domini, B. Mariæ, Angelorum, & Apostolorum. Quod si Festum Dedicationis preferentiam haud habet relate ad Festa Apostolorum, præferentiam profecto nec habere potest super Festum Nativitatis S. Joannis Baptistæ, quod Festis Apostolorum præferendum esse, sequentia argumenta invicte demonstrant.

VIII. 1. Decretum S. R. C. 22. Augusti 1620. in quo statuitur: *In Oratione* A cunctis *nomina Patronorum S. Michaelis Archangeli, & S. Joannis Baptistæ præponenda sunt Apostolis*. Ita quoque habet Rubrica Missalis post Orationem A cunctis: *In hac Oratione nomina SS. Michaelis, & Joannis Baptistæ præponuntur Apostolis*.

IX. 2. In Confessione, seu *Confiteor* itidem prius exprimitur nomen S. Joannis Baptistæ, quam SS. Apostolorum Petri, & Pauli, quod & præstatur in Litaniis Sanctorum. Cum itaque hæc ponderate, & juxta dignitatis ordinem sint constituta, nec minimus ambigendi relinquitur locus, quod S. Joannes Baptista Apostolos in dignitate præcellit; primus enim locus est honoratior, nec in iis, quæ ad officium pertinent datur nisi dignioribus, quidquid sit de nominatione in Litaniis, vel in Martyrologio Romano, in quibus quandoque tenetur ratio temporis, quemadmodum dicemus in cap. de Festis ex præcepto, & hoc evenit in iis Sanctis, qui spectant quodammodo ad vetus Testamentum.

X. 3. De Joanne Baptista dicitur Lucæ 7. *Inter natos mulierum non surrexit major Joanne Baptista*; unde Eusebius Gallicanus; *Merito inter conservos suos, nulli secundus esse creditur, cui solus Dominus antefertur*. Et Chrysostomus, seu Auctor imperfecti Operis homil. 27. *Quanto vox proximior Verbo, non tamen Verbum, tanto Joannes proximior Christo, non tamen Christus. Vide ergo, quia omnibus Sanctis est Major, cui solus Christus est prior*. Item Bernardus, seu Petrus Dam. serm. de ejus privilegiis: *Hoc Joannes in utero legitur assecutus, quod Apostolica celsitudo tamdem largiori promissione meruerit obtinere*. Divus ergo Joannes Baptista est omnibus omnino hominibus preferendus, & post Angelos, quibus inferior est in natura, collocandus; hinc etiam Gavantus *sect. 3. cap. 8. num. 6.* habet: *In eadem Classe attende personas hoc ordine, Christum, B. Virginem, Angelos, S. Joan. Baptistam, Apostolos*, ubi expresse autumat S. Joannem Baptistam in dignitate prestare Apostolis, eisque esse preferendum.

XI. Fit itaque extra controversiam, quod Nativitas S. Joannis Baptistæ tam in occurrentia, quam concurrentia cum quocumque alio festo æqualis solemnitatis, seu ritus, quod non sit Domini, & B. Mariæ, aut Angelorum, preferentiam habet, ita ut respective vel officium, vel integras obtinent vesperas; & hoc vi memoratæ sepius Rubricæ *Inter festa*, in qua si explicite non exprimitur S. Joannes Baptista, proculdubio continetur implicite, dum preferentiam tribuit Apostolis, qui in dignitate minores sunt Precursore Baptista, unde bene Sacra Rituum Congregatio in suo asseruit Decreto, exhibitam dispositionem *præscribi in Rubrica de Concurrentia num. 2. versu Inter festa*.

XII. Criminabitur nos forsitan quispiam, eo quod asseramus S. Jo. Baptistæ preferentiam *in utroque casu* concurrentiæ & occurrentiæ præscribi a prefata Rubrica, quæ tamen in casu concurrentiæ dumtaxat procedit. Ast criminandi proculdubio haud patet locus; cum enim minus requiratur ad præferentiam in occursu habendam, quam in concursu, dum adducta Rubrica preferentiam prebet in concursu, a fortiori illam tribuit in occursu.

XIII. Ad motivum ex Guyeto superius in contrarium productum dicimus prefatis duobus festis S. Joannis Baptistæ, & SS. Apostolorum Petri, & Pauli non esse quidem concessum privilegium excrudendi quecumque festa concurrentia, quale concessum fuit in postrema recognitione Breviarii Festi Assumptionis B. Mariæ, & omnium Sanctorum, ceterum ex se, seu ex propria dignitate, & vi memoratæ Rubricæ habere illud excludendi quecumque alia festa occurrentia, non quidem majoris, sed minoris dignitatis, unde Nativitas S. Joannis Baptistæ excluditur, non excludit Festum SS. Corporis Christi occurrens, cedereteque quoque Festis primæ classis B. Mariæ, & Angelorum, si occurrere, vel cum eodem concurrere contingeret, non tamen Festis Apostolorum, & aliorum Sanctorum, licet in propriis locis, vel Ecclesiis solemniter celebratorum. Idem cum proportione dicendum est de Festo SS. Apostolorum Petri, & Pauli.

XIV. Dices 1. In Rubrica de Concurr. num. 2. habetur: *Et Festa illorum Sanctorum, qui in propriis locis, vel Ecclesiis solemniter celebrantur, præferuntur aliis in Kalendario descriptis*, sed Festum Dedicationis est festum, quod in tali lo-

co

eo solemniter celebratur, ergo praeferri debet Festum Nativitatis S. Joannis Baptistæ, quod est ex illis, quæ sunt in Kalendario descripta.

XV. 2. In primis vesperis S. Pauli in propria Ecclesia vesperæ sunt integræ de S. Paulo, ut dicitur in Rubrica particulari illius diei, ergo & in occursu Nativitatis S. Joannis Baptistæ cum Festo Dedicationis, quæ in propria Ecclesia celebratur, preferri debebit Dedicatio Nativitati.

XVI. 3. Ex Decreto S. R. C. 23. Junii 1736. in occurrentia Festorum ejusdem ritus, priorem locum habet officium Ecclesiæ particularis, secundum Ordinis seu Religionis, tertium Dioecesis, quartum Nationis, quintum Ecclesiæ universalis, ergo idem quod prius.

XVII. 4. Festum Decollationis S. Joannis Baptistæ suas primas dimidiat vesperas cum secundis S. Augustini, ergo S. Joannes Baptista non est ceteris preferendus, nec ex implicite comprehensis in adducta Rubrica *Inter Festa*.

XVIII. 5. Octava S. Joannis Baptistæ suas primas secat vesperas cum precedenti Commemoratione S. Pauli Apostoli: si autem foret S. Joannes ex implicite comprehensis in dicta Rubrica post Angelos, & ante Apostolos, ejusdem octava in memorato occursu integras, & non dimidiatas habere deberet vesperas.

XIX. Ad primum igitur dicimus præfatam Rubricam festis, quæ solemniter in propriis locis, vel Ecclesiis celebrantur, preferentiam tribuere relate ad alia festa, quæ in eadem Rubrica enumerata non erant, vel subintellecta, quemadmodum fuse superius ostensum, ac explicatum fuit.

XX. Ad 2. Concursum esse inter æquales, & ideo integras bene tribui Paulo vesperas, qui cum celebretur in propria Ecclesia, super precedens festum extrinsecam habet solemnitatem, vi cujus juxta sepe dicta Rubricam preferendus utique venit.

XXI. Ad 3. In adducto Decreto aperte dici: *In occurrentia Festorum ejusdem ritus, & alias quomodocumque parium.* Hoc autem cum non contingat in casu, sicuti superius ostensum est, potius confirmatur, quam impugnetur prefato Decreto assertum nostrum.

XXII. Ad 4. respondet Gavantus *sect. 7. cap. 10. ad 29. Aug.* quatuor afferendo causas, ob quam Decollatio S. Joannis Baptistę duplex majus effecta non est, eique concessę non fuerunt integrę vesperę. Videlicet *quia neque dies Martyrii illius est, neque Martyrium pro fide Christi, & Evangelio: neque statim in Cælum ivit; neque demoretur S. Augustinus, ut amittere debeat secundas Vesperas, quas dividit cum S. Joanne.* Nulla ex his causis Guyeto satisfacit, qui propterea *lib. 4. cap. 13. quæst. 5.* probabiliorem suggerit, nimirum singularia S. Joannis dona in festo Nativitatis ipsius, eoque singulari, prę Sanctis omnibus ab Ecclesia precipue recoli, quod ideo inter duplicia primę classis annumeratur, eque ac festum Apostolorum Petri, & Pauli: in festo vero Decollationis ipsius, uti officio, sic nonnisi Martyris cultu ipsum coli; adeoque in concurrentia equalem tantummodo cum quocumque alio, ad instar cujuslibet alterius Martyris haberi. Hęc quam affert Guyetus, est vera ratio divisionis vesperarum, ut alibi a nobis dicetur.

XXIII. Ad 5. dicimus ex prefata vesperarum dimidiatione, si non superioritatem, saltem equalitatem in dignitate inter S. Joannem Baptistam, & Apostolos evinci, alias cum precedens Festum sit festum Apostoli, videlicet Commemoratio S. Pauli Apostoli, huic in prefata concurrentia integrę tribuendę forent vesperę, & sola commemoratio octavę S. Joannis. Quemadmodum igitur si concursus foret inter festum Apostoli primę classis, & Dedicationem Ecclesię, juxta memoratam Rubricam preferentia deberetur Apostolo, ita tribuenda esset S. Joannis Baptistę in hujus concurrentia cum eadem Dedicatione. En igitur, quod adducto argumento tantum abest, quod infringatur dispositio Sacrę Congregationis, quin potius confirmetur, ac roboretur. Nos autem contendere nolumus cum iis, qui Joannem Baptistam equalem Apostolis faciunt, sed solum cum iis, qui inferiorem illum esse contendunt, nec comprehensum in memorata Rubrica, sive postea subintelligatur ille in antecedenter, & cum preferentia ad Apostolos, sive in eadem veniat nomine, & cum equalitate Apostolorum. Ceterum si verum fateri debemus nobis magis arridet sententia, quę illum prefert, & non equat Apostolis, in qua dicendum foret, in prefato occursu prescribi divisionem vesperarum, eo quia octava non est vere, & proprie festum S. Joannis, bene vero Commemoratio S. Pauli est festum Apostoli, & ideo per Rubricam particularem decreta fuit vesperarum divisio, cui alluditur in Rubrica generali *de Concurr. num. 2.* per ea verba: *Nisi aliter in propriis locis annotetur*; quemadmodum etiam factum est in die octava S. Joannis Evangelistę, cujus secundę vesperę, ut bene advertit Gavantus *sect. 6. cap. 6. num. 13.*, in concurrentia cum octava SS. Innocentium integrę sunt de S. Joanne tamquam de digniori, primę vero singulari privilegio per dictam Rubricam generalem insinuato dimidiantur cum octava S. Stephani, quia in hoc consecratę sunt primitię Martyrum. Si autem singulari privilegio hoc prestitum extitit, non debet pro similibus casibus in exemplum deservire. Verum super his non semel alibi sermo redibit, ut plures alię non spernendę adducentur rationes.

XXIV. Expediti tandem a prima parte Resolutionis proposito dubio a Sacra Congregatione exhibitę, superest, nunc descendamus ad secundam, in qua stabilitum vidimus: *In concursu Dedicationis, & Patronorum, vel Titularium Ecclesiæ regulariter Vesperas esse dimidiandas.* De nostro addimus verbum illud *Regulariter*, quod in Decreto desideratur, ut Resolutio generalis reddatur, & ex ea clare innotescat, quid in similibus, ac aliis concurrentiis agendum veniat. Addimus vero *Regulariter*, ut exceptio habeatur in concurrentia illorum festorum, quorum alterum est altero dignius, quia eo in casu vesperę debentur integrę digniori, & sola commemoratio minus digno, quemadmodum prescribit Tabula Concurrentię sub num. 6. quę notat: *Totum de digniori, commemoratio de minus digno*, de quo mox dicturi sumus. Decretum autem omittit verbum illud *Regulariter*, quia procedit in casu equalium in ritu, dignitate, & solemnitate; quapropter generalem firmat regulam, videlicet in casu concurrentię inter festa paria in ritu, dignitate, & solemnitate vesperas esse dimidiandas.

XXV. Hęc tamen omnia deprompta sunt ex Rubrica *XI. de Concurr. num. 2.* quę ita disponit: *Duplici in secundis vesperis concurrente cum alio sequenti duplici in primis, si utraque sint ejusdem solemnitatis, regulariter a capitulo fit de sequenti cum commemoratione precedentis.* Cum itaque tum Dedicatio, tum Patroni, seu Titulares sint ambo ejusdem solemnitatis, videlicet ambo primę classis, & ex festis, quę in propriis locis, seu Ecclesiis solemniter celebrantur, & aliunde unde non sit altero dignius dignitate aliqua, quam exigit Rubrica *Inter Festa*, ut unum alteri preferatur, habeatque integras vesperas, idcirco a Decreto optime statuta extitit vesperarum divisio, & ex memorata Rubrica a nobis superius invectum fuit verbum illud *Regulariter* ad reddendam dispositionem generalem, atque firmandum, quod in concurrentia plurium equalium in ritu secundę veniunt vesperę, nisi major dignitas, aut solemnitas onus prę alio, aliter fieri exposcat.

XXVI. Aperitur hic igitur sensus Tabellę Concurrentię, dum in mutuo concursu plurium duplicium primę aut secundę classis, aut majoribus per annum, e regione semper annotat numerum 6. cujus explicatio est: *Totum de digniori, commemoratio de minus digno*; ex quo inferri videtur, numquam in ejusmodi concurrentia dimidiandas esse vesperas. Sensus itaque est, quod in memorato concursu vesperę semper integrę esse debent de digniori, si alterutrum dignius sit, secus vero si equale utrumque esse contingat, & ratione dignitatis personę, & solemnitatis Chori, aut Populi, & cujusvis alterius precellentię, ut si alicubi transferri v. g. contingeret Festum S. Bartholomęi Apostoli ad diem 22. Septembris, in quo casu concurreret in primis Vesperis cum S. Mattheo Apostolo; tunc enim cum festa concurrentia essent undique paria, quis jure dubitare unquam posset, quod vesperę dividi deberent; & neutri integrę concedi. Inequalitas autem dignitatis, quę vesperarum divisionem impedit, & earumdem integritatem invehit, & solummodo ea, de qua loquitur allegata Rubrica *inter Festa*, non autem, quę intercedit inter Martyrem, & Confessorem, inter Confessorem, & Virginem, aut alia hujusmodi, quandoquidem hęc minime attenditur, ut decisum videbimus in Decretis plurimis adducendis in Cap. de Occurrentia Festorum.

XXVII. Tabellę prefatę allata explicatio consonat Rubricis, Gavanto, Merato *ibidem num. 2.*, & Guyeto *lib. 4. cap. 15. quæst. 2. & cap. 15. quæst. 1.*, qui idcirco asserit, in dicta Tabula *totum de digniori, commemoratio de minus digno* positum extitisse, *quia raro admodum contingit ut non sit alterum altero dignius; si quando autem contrarium evenerit, sintque ambo æqualia, quidni valebit regula generalis?* Ita prefatus Auctor; regula vero generalis, quam memorat, est illa Rubricę prædictæ de Concurr. num. 2. *Duplici concurrente cum alio Duplici, si ambo sint ejusdem solemnitatis, regulariter a capitulo fit de sequenti &c.* Idipsum supponit Tabula ipsa, quę dum de digniori vesperas faciendas prescribit, alterutrum dignius esse supponit; unde in casu equalitatis sequitur faciendam esse vesperarum divisionem, ut ratio ipsa dictat, & etiam per aliud Decretum S. R. Congregationis sub die 17. Junii 1684. decisum videbimus in memorato Cap. Occurrentia; unde clare dabitur intelligi, id a Rubrica *de Concurr. num. 2.* expresse fuisse statutum.

XXVIII. Remanet modo, ad examen vocemus tertium, quod supra ex Decreto deduci asserebamus, scilicet *Octavam S. Joannis Baptistæ præferendam esse octavæ Dedicationis, & SS. Patronorum, seu Titularium Ecclesiæ.* Et quidem, quod id ex Decreto eruatur, nec dubium esse potest, quoniam in occursu prefatarum trium octavarum decernitur officium faciendum esse de octava S. Joannis Baptistę cum commemoratione Dedicationis, & SS. Patronorum, vel Titularium. Ratio autem hujus est, quia ut liquet ex superius dictis, Festum S. Joannis Baptistę non cedit, nisi Festis Domini, B. Marię, & Angelorum, & omnibus aliis, licet Dedicationis, Patronorum, aut Titularium, prefertur, quapropter nec octava ejusdem S. Joannis Baptistę postponitur, nisi octavis Domini, B. Marię, & Angelorum, & quibuscumque aliis octavis anteponenda erit; octava enim est accessorium festi, & accessorium sequitur naturam sui principalis.

XXIX. Quod denique octava, & consequenter etiam Festum Dedicationis sit dignior octava Patroni, seu Tituli Ecclesię, non est amplius in dubium revocandum, (quidquid in con-

contrarium afferat Guyetus *lib. 4. cap. 6. quæst. 6.*), sed sancitum id esse videtur per præsens Decretum, dum prius præscribit faciendam esse commemorationem de octava Dedicationis, quam SS. Patronorum, seu Titulatium. *Regulariter* hoc tamen intelligendum venit, quia si Patronus, seu Titulus Ecclesiæ foret Dominus Deus, B. Maria, Angeli, S. Joannes Baptista, aut aliquis ex Apostolis, in tali casu Patronus, vel Titularis præferendus foret Dedicationi, nam eorumdem festa nulli alteri, licet solemniter celebrato, cedere superius relevabamus ex citata Rubrica *Inter festa*, & aperte deducitur ex ipsomet Decreto, dum in concurrentia Festi S. Joannis Baptistæ, & Festi Dedicationis, illi integras dat vesperas, & huic solam commemorationem.

XXX. Hæc prius fuerat opinio Gavanti *sect. 3. cap. 8. num. 7.*, ubi plura in ejusdem cofirmatione producit argumenta, quæ tamen solvit Guyetus *loc. cit.* Nos vero ad insinuandam majoritatem octavæ, & festi Dedicationis supra octavam, & festum Patroni, vel Tituli aliud validum argumentum ex Rubricis ipsis deduci posse putamus, ex eo quod prius memorent Dedicationem propriæ Ecclesiæ, quam Patronum, seu Titularem, non quidem in corpore ipsarum Rubricarum, quoniam, ut bene Guyetus contra Gavantum, in corpore earumdem Rubricarum persæpe etiam prius recensetur Patronus, vel Titulus, videlicet *Rubrica 4. num. 1. Rubrica 7. num. 3., & Rubrica 9. num. 3.*, unde cum ibidem in eorumdem festorum recensione uniformitatem non servent, sed modo unum, modo alterum prius nominent, validum ad intentum deduci haud potest argumentum. Non igitur ex priori nominatione Dedicationis, quam Patroni, aut Tituli in corpore Rubricarum habita argumentum, quod asserebamus, peti debet, sed ex priori nominatione, quam Dedicatio obtinet in Tabella, seu serie Duplicium primæ classis, ubi etsi in recensendis hujusmodi Duplicibus non teneatur ordo dignitatis, sed ordo temporis, quo in Kalendario occurrunt, in positione tamen Dedicationis, & Patroni, aut Tituli, de quibus sciri haud potest, quinam prius occurrant, aut occurrere queant, ordo temporis cum teneri non potuerit, nonnisi ordo dignitatis potuit observari. Nec relevat, si dicatur, hoc ideo præstitum extitisse, quia Patronus, aut Titulus Ecclesiæ supponit ejusdem Dedicationem; de Patrono enim, & Titulo Ecclesiæ officium agitur, etiamsi Ecclesia consecrata non sit, sed tantummodo benedicta, quapropter ex hoc capite, quando alias Patronus, aut Titulus præstaret Dedicationi, prius magis nominari debuisset, quam Ecclesiæ Dedicatio; ordo autem litteræ servandus est. *l. quoties, ff. de usufr.*, saltem quando aliud non constat de mente Legislatoris, ut bene Gobat *tract. 3. numer. 696. append. 3. lit. G. 3.*, ubi quoque sustinet Dedicationem præferendam esse Patronis.

XXXI. Majoritas tamen, quam Dedicatio Ecclesiæ habet relate ad ejusdem Titulum, vel Patronum, etsi sufficiens sit ad illam huic præferendam in occurrientia, in qua, cum unum simul occurrentium dimitti, & transferri necesse sit, quæcumque majoritas relevat, non tamen in concurrentia, in qua locum habet vesperarum divisio, & sic bene per Decretum provisum extitit, in concursu Dedicationis, & Patronorum, aut Titularium vesperas esse dimidiandas, in occursu vero potiorem locum habere Ecclesiæ Dedicationem.

XXXII. Carpere quis posset Sacram Rituum Congregationem, quod in suo Decreto, dum præferentiam tribuit octavæ S. Joannis Baptistæ supra octavas Dedicationis, & Titularium, seu Patronorum, & octavæ Dedicationis super octavam Titularium, vel Patronorum, inniti fatetur *Tabella de Concurrentia numer. 7.*, cum tamen hujusmodi Tabella tantum absit, ut ejusmodi disponat, quod nec numerum 7. habet, sed ultra numerum 6. nequaquam progreditur. Verum sciendum utique venit, quod si mendum non reperitur in Textu ibi ly *Concurrentia* usurpatur pro *occurrentia*, quod infrequens non est apud Auctores, qui non bene, ac rigorose distinguentes, quandoque nomen *concurrentia* tribuunt etiam *occurrentiæ*, unde Meratus *sect. 3. cap. 10. numer. 12.* Tabellæ occurrentiæ hæc verba præponit *si concurrat eodem die*, cum tamen rectius ponere debuisset *si occurrat eodem die*. In Tabella autem occurrentiæ in occursu duarum octavarum notatur numerus 7., cujus explicatio est *Officium de digniori, commemoratio de minus digno*; unde datur intelligi in occursu octavæ S. Joannis Baptistæ, & Dedicationis, aut Titularium, uti & in occursu octavæ Dedicationis, & Titularium, officium respective agi debere de octava S. Joannis, & Dedicationis, tamquam de digniori, cum commemoratione in priori casu de octava Dedicationis, & Titularium, & in secundo cum sola commemoratione Patronorum, seu Titulatium.

XXXIII. In confirmationem autem citat Gavantum *sect. 3. cap. 8. num. 6.* & nihil habet de ejusdem citatione sub *num. 7.*, ubi prædictus Auctor agit de præferentia præstanda Dedicationi supra Festum, & octavam Patroni, seu Tituli, quia præfatæ Sacræ Congregationis scopus erat decernere præferentiam octavæ S. Joannis Baptistæ, de qua querebatur, ac præcipue agebatur, & inibi prædictus celeberrimus Rituum Professor S. Joannem Baptistam statim ponit post Angelos, & præfert Apostolis; octavæ autem Dedicationis super illam Patronorum aut Titularium præferentiam nonnisi ex consequenti, implicite, ac indirecte, & secundarin præscribit, & ideo abstinet ab ejusdem citatione sub *num. 7.*, quem tamen recolere poterit Lector, qui ex memorato Auctore supra talem præferentiam etiam instrui cupit.

XXXIV. Nos autem unum volumus serio, ac mature hic Lector advertat, videlicet quam consonanter ad mentem Sacræ Rituum Congregationis nos superius locuti sumus, dum Rubricam *Inter festa* ita explicuimus, ut Festa, quæ in propriis locis, & Ecclesiis solemniter celebrantur, cæteris quidem aliis in Kalendario descriptis præferri debeant, sed aliis præter inibi præcedenter nominatos, nimirum ut primum habeant locum post festa Domini. B. Virginis, Angelorum, & Apostolorum, nec non S. Jo. Baptistæ, qui subintelligitur, & aliorum, si qui sunt, qui etiam in eadem Rubrica censeri debeant comprehensi, de quo forsitan alibi. Hoc autem eruitur ex citatione tum Tabellæ occurrentiæ, tum Gavanti, quam adfert Sacra Congregatio, quibus dum utitur ad demonstrandum præfato in occursu officium deberi octavæ S. Joannis Baptistæ, & octavæ Dedicationis, & Titularium, seu Patronorum solam commemorationem, satis ostendit Festa, quæ solemniter in propriis locis, vel Ecclesiis celebrantur, cujusmodi sunt Dedicatio, & Patroni, seu Titulares Ecclesiæ, non præferenda esse, sed posthabenda Festis illis, quæ in memorata Rubrica recensentur, sed solum aliis ab inibi recensitis præponi debere.

XXXV. Quod autem dictum est de præferentia concedenda Festo, & octavæ S. Joannis Baptistæ, necnon aliorum a dicta Rubrica expressorum, relate ad Festa Dedicationis, & Patronorum, vel Titularium Ecclesiæ, a fortiori dicendum venit relate ad Festum, & octavam Patroni loci, utpote qui cedit etiam Festo Dedicationis, & Patroni, seu Titularis Ecclesiæ, ut dicetur inferius suo loco.

XXXVI. Irresolutum denique relinquere nolumus scrupulum quemdam, qui Lectori obvenire posset ex eo, quod Sacra Congregatio, dum statuit in concursu Dedicationis, & Titularium, seu Patronorum vesperas esse dimidiandas, asserit *id præscribi in Rubrica de Concurrentia num. 2. versu Inter Festa*, cum tamen in hac Rubrica nihil hujusmodi haberi videatur. Sciendum autem est, quod licet a Rubrica *Inter festa* per verba posteriora expresse forsitan dicta non habeatur dispositio, habetur tamen per verba antecedentia, per illa videlicet quæ superius adhibuimus, *Duplici concurrente cum alio sequenti Duplici, si utraque sint ejusdem solemnitatis, ergulariter a capitulo fit de sequenti cum commemoratione præcedentis*. Io posterioribus autem verbis fit solum exceptio Festorum Domini, quæ præferuntur omnibus aliis, B. Mariæ anteponendorum quibuscumque Festis Sanctorum, & Festorum Angelorum, & Apostolorum cæteris aliis, deinde Festorum, quæ in propriis locis, vel Ecclesiis solemniter celebrantur, quæ præferri debent aliis in Kalendario descriptis. *Aliis* quidem, sed quæ non sint solemniter in propriis iisdem locis, vel Ecclesiis celebrata, secus vero si similiter eadem ita celebrari eveniat, cujusmodi proculdubio est Festum Patroni, vel Titularis Ecclesiæ; unde cum Festa Dedicationis, & Tituli, vel Patroni Ecclesiæ omnimode conveniant in ritu, ac solemnitate, & ejusdem pariter supponantur esse dignitatis, vi Rubricæ *Inter festa* unum alteri præferri haud potest, & ideo integra remanet dispositio præscribens vesperarum divisionem, ab eadem Rubrica *Inter festa* per antecedentia verba lata, & per subsequentia nequaquam delata, quin magis confirmata, & implicite renovata.

XXXVII. Quod si alicubi, ut non semel evenit, admodum celebris non habeatur Dedicatio, Tituli vero Festum satis solemniter cum pompa extrinseca, populi concursu &c. recolatur, tunc non imus inficias Festum, & octavam Tituli præstare Festum, & octavam Dedicationis juxta Rubricam *Inter festa*, quæ solemniter in propriis locis, vel Ecclesiis celebrantur, præferenda edocet aliis in Kalendario descriptis, seu quæ solemniter in propriis locis, vel Ecclesiis haudquaquam recoluntur; tunc enim etsi Festa dedicationis, & Titularis propriæ Ecclesiæ paria forsitan sint in ritu, & proprietate, seu particularitate, paria tamen haud sunt in solemnitate, adeoque hujus majoris ratione solemnitatis non est, cur præferentiam non debeat habere juxta repetita Decreta S. Congregationis, solemnioribus Festis in æqualitate ritus, & dignitatis semper præferentiam tribuentia. De iis Decretis mentionem agemus in Cap. de Occurrentia, Repositione, & Concurrentia Festorum.

XXXVIII. Ejusdem extat opinionis Guyetus *lib. 4. cap. 15. quæst. 2.*, qui insuper asserto in casu Titulari præ Dedicatione in concurrentia integras concedit vesperas; & Guyeto nos ipsi assentimus, tum propter memoratam Rubricam *Inter Festa*, quæ festa, quæ solemniter in propriis locis, vel Ecclesiis celebrantur, in concurrentia præfert aliis non ita celebratis; tum propter Rubricam *X. de Transl. Fest. num. 6.*, quæ inter plura ejusdem ritus simul occurrentia *Solemniori* dat præferentiam his verbis: *At si omnia fuerint duplicia, vel omnia semiduplicia, fiat de digniori, vel solemniori: & quæ minoris solemnitatis sunt, transferantur.* Quinimo *ibidem n. 7.* solemniori præferentiam itidem concedit in repositione, quæ æquipollet concurrentiæ, dum subdit *& inter plura duplicia, quod est magis solemne, semper prius transferatur, & prius celebretur*. Tum demum per plura Sacræ Rituum Congregationis Decreta in æqualitate ritus, & dignitatis semper solemniora festa in occurrentia, ac concurrentia, & repositione præferentia, & signanter per illud 13. Junii 1682., de quo in Cap.

Cap. de Occurr., nec non aliud ac. Julii 1686., de quo in Cap. de Concur. Videat Lector, quæ dicentur in horum Decretorum expositione, necnon in totis Capitibus de Occurrentia, Concurrentia, & Repositione Festorum, & plenius remanebit instructus.

XXXIX. Nec officit præsens Decretum, quod in occurrentia Dedicationem præfert Titulari, & in concurrentia vesperas dividit, quoniam procedit supponendo, quod utrumque festum *solemniter* celebretur. Nec itidem relevat, quod utrumque Festum sit ex iis, quæ in propriis Ecclesiis celebrantur, quoniam Rubrica *Inter festa*, dum hujusmodi festa præferenda esse præscribit, nedum exigit, quod in propriis Ecclesiis celebrentur, sed insuper quod in iisdem *solemniter* celebrentur, quapropter si alterutrum *solemniter* haud celebretur, nec dubium esse potest, quod alteri *solemniter* celebrato cedere debet; ratio enim, quæ preferre facit, est *solemnitas*, quæ dignitati æquipollet; in casu autem etsi Dedicatio sit ex festis, quæ in propriis Ecclesiis celebrantur, non tamen *solemniter*, & ideo non præponenda, sed posthabenda est Titulari. Et ita loquendum pariter est de Titulari relate ad Festum Dedicationis, si hoc solemniter, non sic vero Festum Tituli recolatur. Nonnisi igitur stante æqualitate in ritu, dignitate, & solemnitate Dedicatio in occursu præferentiam haber a Titulari, & in concurrentia vesperas dividit.

XL. Ex iis colligat Lector, quid in aliis similibus casibus præstandum sit; unde etsi Dedicatio, & Titularis propriæ Ecclesiæ ratione majoris proprietatis, quam habent relate ad suam Ecclesiam, in occursu præferri debeant Patrono Principali loci, aut Religionis; si tamen hic inibi solemnius celebretur, quemadmodum regulariter apud Regulares evenit loquendo de suo Fundatore, & Patrono Religionis, & hic quoque præferri debebit; & quidem nedum in occurrentia, sed etiam in concurrentia.

XLI. In occursu itaque Dedicationis, & Titularis propriæ Ecclesiæ, si fuerit par utriusque solemnitas, Dedicatio præferenda est Titulari, & in concurrentia vesperæ erunt dimidiandæ; si autem in solemnitate aderit inæqualitas, solemniori in occursu, & in concursu præferentia præstabitur. In occursu, & concursu Dedicationis, vel Titularis propriæ Ecclesiæ, & Dedicationis, aut Titularis Ecclesiæ Cathedralis, illorum festa his anteponenda erunt. Si tamen prima solemniter haud recolantur, bene vero secunda (quod vix credi potest evenire possibile), hæc in occurrentia immota stabunt, & in concurrentia integras habebunt vesperas. Si vero neutra solemniter celebrentur, prima ratione solemnitatis, quæ iisdem debita est in propria Ecclesia, licet ea per accidens careant, præferentiam habebunt, ut alibi dicemus, quidquid dicant alii, qui in hoc casu vesperarum divisionem præscribunt. In occurrentia Dedicationis, vel Titularis propriæ Ecclesiæ cum Patrono loci, Dedicatio, vel Titularis erit itidem retinendus, & Patronus loci transferendus, nisi hic in eadem ipsa Ecclesia *solemnius* (quod tamen fieri non solet) recoleretur, in concurrentia vero itidem Dedicationi, & Titulo integræ concedentur vesperæ, tametsi ulla absque solemnitate celebrentur; quod si Patronus loci majorem inibi etiam sibi vindicet solemnitatem, integras & habebit vesperas. In occurrentia denique Dedicationis, aut Tituli cum Patrono Principali Ordinis, hic est posthabendus, uti & in concursu. Si vero illorum festa solemniter haud celebrentur, vel hunc solemnius mos sit recolendi, hic in utroque casu præferentiam habebit; & in casu nullius, vel æqualis solemnitatis Dedicatio, & Titularis in occursu, & concursu præstabunt Patrono Religionis.

XLII. Quæ hic cursim deducta, & annotata sunt, ex alibi inferius dicendis abunde constabunt, atque deserviunt pro aliis similibus casibus occurrentiæ, & concurrentiæ. Sunt autem deprompta ex Guyeto *lib. 4. cap.* 11. *quæst.* 1. 2., *&* 3., *& cap.* 15. *quæst.* 2., *& alibi*, licet forsitan aliqualiter ab hoc celeberrimo Auctore discrepent quantum ad integritatem vesperarum concedendam Festis in propriis locis non *solemniter* celebratis in concursu cum aliis æqualis ritus, dignitatis, & solemnitatis. Sed de hac re inferius suo loco.

DECRETUM DECIMUM SEPTIMUM.

Benedictus XIII. die 28. Aprilis anni 1726. ritu solemni consecravit Sacrosanctam Basilicam Lateranensem, ejusdem Celebritatis memoriam decrevit recolendam quolibet anno die 9. Novembris, & mandavit, ut idem Festum tamquam Dedicationis Cathedralis Ecclesiæ Almæ Urbis ab universo ipsius Clero Sæculari tantum, & ejus Districtus juxta S. R. C. Decreta, hac in re pluries edita, sub ritu duplici primæ classis cum octava, quotannis celebretur. Ita etiam S. R. C. 14. Septembris 1726. *in Decreto Urbis*, *& Orbis*. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 266.

I. DE Basilica Lateranensi ita scribit Baronius in notis ad Martyrologium Romanum sub die 9. Novembris: *Variis nominibus eadem Basilica dicta reperitur, siquidem in registro S. Gregorii libro* 11. *Capit.* 1. *appellatur Basilica Julii; hæc etenim ibi scripta leguntur: Acclamatum est in Lateranis in Basilica Julii ab omni Clero &c. Non tamen existimo a Julio Papa ita dictam: nam duas illum erexisse Basilicas, alteram juxta Forum, via Flaminia, alteram tradit liber de Rom. Pontif. Vetus enim Urbis monumentum erat Basilica Julii, cujus meminit Plin. lib.* 5. *Epist.* 11. *Dicta est etiam Basilica Lateranensis, seu Laterani; ita enim appellant eam S. Hiero. Epist.* 30. *in Epitaphio Fabiolæ, & Prudentius contra Symmachum. Sic dicta ab ædibus Laterani, quæ (ut Publius Vict. scribit) erant in regione secunda, Cælimontana nuncupata. Fuisse eas magnificentissimas, testatur Julius Capitolinus in Marco Aurel. Imp., & Victor in Severo; quæ postea temporibus Constantini cesserant Faustæ Augustæ, ibique sub Melchiade habita est Synodus in causa Cæciliani, ut scribit Optat. Milevit li.* 1. *contra Parmen. Dicta etiam invenitur Basilica Constantiniana, quod dicta ædificia ea in ædes in Ecclesiam mutarit, auxerit, ornaritque. Appellata est etiam Basilica Salvatoris, eo quod ipsi Salvatori omnium Jesu Christo Deo vero dicata potissimum esse:, cum alioqui omnes etiam Sanctorum Ecclesias Deo optimo maximo dicari consuevisse scribat S. Augustinus de Civit. Dei li.* 22. *C.* 10. *Rursus autem adiacentia Oratoria S. Joannis Baptistæ, & S. Joannis Evangelistæ ab Hilario Papa constructa in Baptisterio Constantini, effecerunt, ut eadem Basilica dicatur etiam nomine Sancti Joannis.*

II. De eadem vero Basilica sic legitur in secunda lectione secundi nocturni, quæ habetur in officio Dedicationis ejusdem Basilicæ die 9. Novembris: *Ubi Constantinus Imperator per Baptismi Sacramentum sanitatem, salutemque consecutus est, tum primum lege ab eo lata concessum est Christianis ut Ecclesias ædificarent: quos ille non solum edicto, sed etiam exemplo ad sacram ædificationem est cohortatus. Nam & in suo Lateranensi palatio Ecclesiam Salvatori dedicavit, & ei continentem Basilicam nomine Sancti Joannis Baptistæ condidit, eo loco, quo ipse baptizatus a Sancto Silvestro, a lepra mundatus est: quam idem Pontifex consecravit quinto Idus Novembris: cujus consecrationis memoria celebratur hodierno die, quo primum Romæ publice Ecclesia consecrata est, & imago Salvatoris in pariete depicta Populo Romano apparuit.*

III. *Eamdem Ecclesiam*, ut habent verba, quæ ex Decreto 14. Septembris 1726. addi nunc debent ad finem sextæ lectionis in Festo præfatæ Dedicationis, *Incendiis, Vastationibus, Terræ insuper motibus disjectam, eversamque, ac sedula Summorum Pontificum cura reparatam, nova postmodum molitione restitutam, Benedictus XIII. Pontifex Maximus Ordinis Prædicatorum die vigesima octava Aprilis anni millesimi septingentesimi vigesimi sexti ritu solemni consecravit, ejusque celebritatis memoriam hac die recolendam statuit.*

IV. Etsi igitur consecratio memoratæ Basilicæ die 28. Aprilis peracta extiterit, adhuc Benedictus XIII. ejusdem celebritatis memoriam officio decrevit esse recolendam quolibet anno die 9. Novembris, quo primum a Silvestro Papa consecrata fuerat, & hactenus per universalem Ecclesiam celebrata, exemplo suo insinuans Episcopis, quibus in actu consecrationis data est facultas statuendi aliam diem pro Anniversario ejusdem, haud congruere determinare aliam diem in secunda consecratione, quoties prior haud incommoda existit, sed consultius determinatam in diem, in qua hactenus consuetum fuit celebrari anniversarium antiquæ, etsi secundam in alia die fieri eveniat, quemadmodum etiam faciendum esse nos edocet Decretum tertium hujus Capitis, quoties Episcopus in consecratione Ecclesiæ diem non elegit pro ejusdem anniversario recolendo.

V. Memoratæ Basilicæ laudes persequitur Petrus Card. Damiani *in Ep. ad Card. S. R. E.*, ex quo non abs re facere videbimur, si sequentia de eadem Basilica verba probamus: *Lateranensis Ecclesia, sicut Salvatoris est insignita vocabulo, qui nimirum est caput omnium Electorum, ita mater, & quidem apex, & vertex omnium per orbem Ecclesiarum.* Et ad Cadolaum Schismaticum; *Hæc igitur ad honorem condita Salvatoris, culmen, & summitas totius Christianæ Religionis effecta (ut ita dixerim) Ecclesia est Ecclesiarum, & Sancta Sanctorum. Habet enim intrinsecus Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli diversis quidem locis constitutas Ecclesias, sed sui compagi sacramenti (quia videlicet in quodam meditullio posita, quasi Caput membris supereminet) indifferenter unitas. Hic itaque tamquam expansis divinæ misericordiæ brachiis, summa illa, & venerabilis Ecclesia omnem ambitum totius orbis amplectitur; omnes qui salvari appetunt, in materno pietatis gremio confovet, & tuetur. Hac Jesus, summus videlicet Pontifex, arco subinnus, totam in orbe terrarum Ecclesiem suam sacramenti unitate confœderet, ut unus Pastor merito, & una dicatur Ecclesia &c.* Hæc autem idcirco hic descripta voluimus, ut ostendatur optimo quidem jure ejusdem Basilicæ Dedicationem in universa Ecclesia celebrari, utpote quæ est parens, ac caput omnium Ecclesiarum.

VI. Licet autem præfatæ Basilicæ tamquam communis Matris Dedicationis celebrationi totus Catholicus optimo jure incumbat Orbis, adhuc tamen ab hoc, qui in propriarum Ecclesiarum Cathedralium particularium cultu satis est occupatus, & apud quem illa minus celebris evadit, minori ritu, ac celebritate excoli debuit, ac in Alma Urbe, ubi illa sita est, ac Cathedralis Ecclesiæ sortem assequitur; hinc prædictæ Basilicæ Dedicationem ritu duplici minori sine octava per Catholicum Orbem, ut antea, venerari reliquit; ab universo vero Clero Sæculari Almæ Urbis, & ejus districtus sub ritu duplici primæ classis, & cum octava tamquam Cathedralem Ecclesiam ejusdem Almæ Urbis, celebrari mandavit, juxta Decreta S. Rituum Congregationis hac in re pluries edita, de quibus superius in hoc Capite mentionem fecimus, & explanationem.

VII. *Ab universo ipsius Clero Sæculari tantum:* quapropter

Regu-

Regularibus utriusque sexus Urbis, ejusque districtus haud licet dictam Dedicationem sub ritu duplici primæ classis, & cum octava celebrare, sed tamen per hoc non intelliguntur exempti a celebratione præfatæ Consecrationis Basilicæ Lateranensis, uti Cathedralis Almæ Urbis sub ritu duplici secundæ classis sine octava, cum adsit Decretum S. R. C. sub die 1. Aprilis 1662. confirmatum ab Alexandro VII. die 8. ejusdem mensis, & quamplurimæ aliæ ejusdem Congregationis Sanctiones, in quibus demandatur, quod Regulares utriusque sexus tenentur celebrare sub ritu duplici secundæ classis sine octava Festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis. Verum quoniam de his superius late, & fuse egimus, ideo ad ibidem dicta remittimus Lectorem, eumdem solummodo admonentes, quod quæ ibi de Regularibus, & Monialibus, etiam subjectis Ordinariis locorum dicta sunt relate ad celebrationem dedicationis Ecclesiæ Cathedralis locorum, in quibus eorumdem monasteria sita sunt, integre quoque applicari debent Regularibus, & Monialibus Almæ Urbis, & ejusdem districtus respective ad celebrationem Dedicationis Basilicæ Lateranensis.

VIII. Admonet nos autem Meratus *in part. ult. tom. 2. not. 8. ante Tabulas*, quod memoratus Districtus Almæ Urbis, ad cujus Clerum Sæcularem, vel Regularem prout supra extenditur Dedicatio Basilicæ SS. Salvatoris, comprehendit spatium quadraginta milliarium extra, & circa Urbem; unde si qui forent extra dictum districtum, & eamdem Basilicam ut Cathedralem agnoscerent, si ex Clero Sæculari essent, tenerentur quidem ad celebrandum Festum Dedicationis ejusdem sub ritu duplici primæ classis, sed sine octava, quemadmodum Decreta superius data, & exposita faciendum esse jubent a Clero Sæculari extra Urbem in Diœcesi degente; a Clero autem Regulari observari deberent, & possent, quæ a Clero Regulari Diœcesis aliarum Ecclesiarum observanda esse de Dedicatione Ecclesiæ Cathedralis itidem superius diximus.

IX. Agendum hic superest, num præfatus Clerus Almæ Urbis, ejusque districtus, uti tenetur ad celebrationem Dedicationis Basilicæ SS. Salvatoris, tamquam ejusdem Cathedralis sub ritu duplici primæ classis, & cum octava, ita teneatur ad Festum Titularis ejusdem; sed super hoc agere reservamus in Decreto sequenti.

DECRETUM DECIMUM OCTAVUM.

Dedicatio Basilicæ SS. Salvatoris extra Almam Urbem non habet integras secundas vesperas, si concurrat cum sequenti officio duplici minori. S. R. C. 12. Julii 1664. *in una Ordinis Minor. de Observ.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 85.

I. BAsilica SS. Salvatoris cum sit mater, ac caput omnium Ecclesiarum, jure merito ejusdem Dedicatio ab universo Catholico recolitur Orbe. Die itaque 9. Novembris sub ritu duplici minori in Romano Kalendario recurrit, in qua ejusdem Consecratio primum peracta fuit a Silvestro Papa, & in quam novissimis hisce temporibus Benedictus XIII., qui eam alia die solemni ritu consecravit, ejusdem Celebritatis memoriam quotannis recolendam statuit, quemadmodum fuse dictum est in expositione præcedentis Decreti.

II. In Ordine Fratrum Minorum de Observantia S. Francisci die decima Novembris sub ritu duplici minori celebratur Festum Translationis S. Ludovici Episcopi, & Confessoris, quod consequenter in primis suis vesperis concurrentiam habet cum secundis Dedicationis Basilicæ SS. Salvatoris; hinc exortum fuit dubium, quomodo officium in prædictis vesperis foret ordinandum, num scilicet integræ deberentur secundæ vesperæ Dedicationi Basilicæ præfatæ, an vero forent dimidiandæ cum sequenti officio duplici minori? Ex parte itaque Commissarii Generalis ejusdem Ordinis humillime supplicatum extitit Sacrorum Rituum Congregationi; quatenus declarationem prædicto dubio dignaretur emanare, ut refert Lantusca *in Theatro Regul. verb. officium Sanctorum num. 6.*

III. Admodum debile nonnullis visum est hujusmodi dubium, & prorsus inaniter super illud consulta Sacra Rituum Congregatio; ajunt enim, quod ex primis vesperis, quas secundum præscripta Rubricæ particularis positæ in die Octava omnium Sanctorum Dedicatio præfata dividit cum præcedenti officio duplici minori, optime dignosci poterat, quomodo procedendum foret etiam in secundis, quando occurrunt cum sequenti officio itidem duplici minori. Quoniam si primæ vesperæ, quæ testibus Amalar. *de ordine Antipho. cap. 16.* & Gav. *sect. 4. cap. 3. num. 2.* sunt nobiliores secundis, concurrentes cum præcedenti duplici minori dimidiantur, quomodo de secundis ignobilioribus in simili concursu, quod possint, & debeant esse integræ, rationabiliter poterat dubitari?

IV. Verum non ita; cum enim præcedens officium duplex minus, cum quo concurrentiam habet Basilica SS. Salvatoris, sit octava omnium Sanctorum, & in officio omnium Sanctorum præcipuum locum obtineat Beata Dei Genitrix Maria, ut patet ex Martyrologio Romano, in quo annunciatur hoc festum his verbis, *Festivitas omnium Sanctorum, quam in honorem Beatæ Dei Genitricis Mariæ, & Sanctorum Martyrum Bonifacius IV. &c.*, particularis quidem poterat adesse ratio easdem primas vesperas dimidiandi, quæ pro secundis concurrentibus cum officio Sanctorum haudquaquam procederet.

V. Rationabile itaque propositum demus quæsitum, & Rubricis conformem Sacræ Rituum Congregationis inspiciamus Resolutionem, dum secundas vesperas dimidiandas decrevit. Cum enim Dedicatio Basilicæ SS. Salvatoris non excedat ritum duplicem minorem, nec sit ex Festis, quæ juxta Rubricam *de Concurr. num. 2. Inter Festa*, vigore propriæ dignitatis sunt aliis æqualis solemnitatis, seu ritus præferenda, sed solum ex festis, quæ in concursu cum officio æqualis ritus integras sortiuntur vesperas, eo quod *in propriis locis, vel Ecclesiis solemniter celebrantur*, extra Almam Urbem, ubi speciali haud gaudet solemnitate, integras non debuit sortiri secundas vesperas in concurrentia cum sequenti officio duplici minori, sed potius easdem dividere juxta Rubricam generalem *de Concurr. num. 2.* ita expresse disponentem; *Duplici in secundis vesperis concurrente cum alio sequenti Duplici in primis, si utraque sint ejusdem solemnitatis, regulariter a Capitulo fit de sequenti cum commemoratione præcedentis, nisi aliter in propriis locis adnotetur*. Tantum autem abest, quod aliter in proprio loco adnotetur, quin potius, ut bene superius arguebatur, præscribatur vesperarum divisio.

VI. Dices 1. quod si ita foret, primæ ejusdem vesperæ deberentur integræ diei Octavæ omnium Sanctorum ratione B. Mariæ, Angelorum, ac Apostolorum, qui in festo omnium Sanctorum intelliguntur inclusi, cum hi sint ex Sanctis, qui ratione dignitatis personalis, & vi memoratæ Rubricæ *Inter Festa* ceteris præferuntur.

VII. ℟. Quod in Festo omnium Sanctorum recoluntur quidem etiam B. Maria, Angeli, & Apostoli, sed non aperte, & sub specifica, & particulari eorumdem ratione, sed latenter, & sub generica, & universali inspectione Sanctorum, quapropter eorumdem specifica, & particularis non attenditur dignitas, nec in ullam in præfato Festo venit considerationem, ac consequenter præferentiam haudquaquam eidem tribuere valet, sed tale festum tamquam festum mere Sanctorum juxta Rubricas regendum manet, perinde scilicet ac si præfati B. Virgo, Angeli, ac Apostoli in eo minime essent inclusi; unde & in festo omnium Sanctorum commemoratio fieret de sequenti aliquo Sancto, si quis alicubi occurreret, licet hic sit unus ex Sanctis in præfato Festo omnium Sanctorum comprehensis, & juxta Rubricas in eadem parte officii simul fieri haud liceat de eodem officium, & commemorationem, quemadmodum in similibus expresse sancivit S. R. C. in suo Decreto 23. Junii 1736. quod in Indice datur sub numero 329. & suo loco exponetur.

VIII. Dices 2. quod Festum Dedicationis prædictæ Basilicæ est Festum SS. Salvatoris, adeoque ex festis Christi Domini, quæ in concurrentia cum festis Sanctorum ejusdem ritus integras habent vesperas: est enim Festum Dedicationis Basilicæ SS. Salvatoris.

IX. ℟. Id, quod habet de SS. Salvatore, ad Titulum spectare, non ad Dedicationem; diversa autem plane sunt Festa Tituli, & Dedicationis. In nostro igitur casu, cum non agatur de Festo Tituli prædictæ Ecclesiæ, de quo fit officium die 6. Augusti in Festo Transfigurationis Domini, quod propterea a Clero ejusdem Basilicæ sub ritu duplici primæ classis, & cum octava recolitur, sed de Festo ejusdem Dedicationis, idcirco tale Festum non est ex Festis Domini, nec ex iis, quæ in concurrentia cum Festis Sanctorum ejusdem ritus integras habent vesperas.

X. Dices 3. quod si in festo præfatæ Dedicationis non una simul celebrarentur Dedicatio, & Titulus ejusdem Ecclesiæ, nedum Clerus servitio ejusdem Basilicæ adscriptus, sed etiam totus Clerus Almæ Urbis, ejusque districtus, uti celebrat sub ritu duplici primæ classis Festum Dedicationis, ita eodem ritu, & pacto excolere deberet Festum Transfigurationis tamquam Festum Tituli suæ Cathedralis, quod non minus juxta repetita Decreta Sacræ Rituum Congregationis in præcepto est; cum igitur hoc ritu, & pacto celebrationi dicti Festi Clerus Almæ Urbis nequaquam incumbat, sed sub ritu duplici dumtaxat majori cum reliqua Ecclesia illud excolet, dicendum videtur, quod in Dedicatione colit & Titulum præfatæ Basilicæ, ac per consequens quod tale Festum est Festum Domini, cum analogum stet pro famosiori analogato; nec suspicio enim cadere potest, quod præfatus Clerus a peritissimis Sacrorum Rituum Magistris directus, in abstinendo a celebeatione Tituli suæ Cathedralis aberret.

XI. ℟. Quod utique Clerus Almæ Urbis, ejusque districtus, uti celebrat sub ritu duplici primæ classis, & cum octava Festum Consecrationis suæ Ecclesiæ Cathedralis, ita eodem ritu, & pacto Festum Tituli ejusdem Ecclesiæ, scilicet Festum Transfigurationis Domini excolere deberet, quemadmodum a Clero ejusdem Basilicæ revera celebratur; est siquidem juxta omnes Auctores, ac iterata Decreta non minus in præcepto Festum Dedicationis Cathedralis, quam Festum Tituli ejusdem, quinimmo Festum Tituli extenditur cum octava ad Clerum Sæcularem etiam in Diœcesi commorantem, & sub ritu duplici primæ classis, licet sine octava, ad Clerum Regularem, ubi Festum Consecrationis Cathedralis Ecclesiæ apud Clerum Sæcularem Diœcesis octavam non habet, & apud Clerum Regularem Civitatis nonnisi ritum duplicem secundæ classis assequitur, & nec universim ad ejusdem celebrationem in Diœcesi obstringitur. Hæc indubia, ac extra omnem controversiam esse supponuntur ex jam dictis, & infra suo loco dicendis. Miror itaque valde, cur in Kalendarium Almæ Urbis, quemadmodum introductum fuit Festum Dedicationis Basilicæ SS. Salvato-

vatoris tamquam suæ Cathedralis sub ritu duplici primæ Classis, & cum octava, ita simul sub eodem ritu, & octava inductum non extiterit Festum Transfigurationis Domini, quod est Festum Titularis ejusdem, sed adhuc inibi in prisco perseveretur usu dictum Festum celebrandi sub ritu duplici majori cum reliqua Ecclesia, & ingenioli mei imbecillitatem profitens adeo profecto miror, ut ab eruditissimis illius Urbis viris in Sacris Ritibus peritissimis instrui summopere exoptem. Nec dici valet, quod in Festo Dedicationis una simul Festum Tituli recolatur, quoniam ex qualitate officii, quod ea die recitatur, necnon ex præcedenti Decreto, in quo demandatur præfatum Festum Dedicationis ab universo Clero Sæculari Almæ Urbis, ejusque districtus sub ritu duplici primæ classis, & cum octava celebrari, hisce verbis: *Ut idem Festum tamquam Dedicationis Cathedralis Ecclesiæ Almæ Urbis &c.* esse Festum mere Dedicationis, & non simul Tituli, satis aperte demonstratur.

XII. Allucinationis igitur hujusmodi ut investigetur causa, sciendum venit, quod præcedenter ad Decretum Benedicti XIII. de die 14. Septemb. 1726. a cujus vix venimus expositione, in Alma Urbe usus non aderat celebrandi nec Titulum, nec Dedicationem Basilicæ SS. Salvatoris elevatiori ritu, quam in universa celebrentur Ecclesia, sed cum hoc sub ritu dumtaxat in Breviario Romano descripto, & sine octava utrumque Festum recolebatur. Occasione modernæ Consecrationis ejusdem Ecclesiæ Benedictus XIII. talem sustulit usum, & ad praxim deduci mandavit Decretum Sacræ Rituum Congregationis, sæpius repetita, quæ Clerum Sæcularem ad celebrationem Festi Dedicationis suæ Cathedralis sub ritu duplici primæ classis, & cum octava adstringunt, nihil innovando, vel definiendo circa Festum Titularis ejusdem. Prędicti igitur vigore Decreti in Kalendarium Almæ Urbis Festum Dedicationis præfatæ sub ritu duplici primæ classis, & cum octava statim invectum extitit, & nihil innovatum fuit circa Festum Titularis, de quo nec verbum Decretum habebat. Rite autem hoc, & recte? Non credimus; Festum enim Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis secum affert & Festum Titularis ejusdem, & qui unum fieri mandavit, etiam alterum mandasse censetur, adnexorum siquidem, & connexorum, ac correlativorum idem est judicium, & eadem disciplina, & de uno dispositum trahitur ad alterum, ut bene Barbosa de Axiomatibus in hisce memoratis respective terminis, & maxime id procedit in nostro casu, in quo haud desiderantur quamplurima Decreta Festum Tituli Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici primæ classis, & cum octava similiter expresse demandantia.

XIII. Confirmatur, quoniam hoc ipso, quod Benedictus XIII. in memorato Decreto mandavit Dedicationem Basilicæ Lateranensis, tamquam Festum Dedicationis *Cathedralis Ecclesiæ Almæ Urbis* ab universo ipsius Clero Seculari esse celebrandam, insimul utique declaravit, quod Basilica præfata Lateranensis tamquam *Ecclesia Cathedralis Almæ Urbis* debeat considerari, & de ea tamquam de Ecclesia Cathedrali ibidem officia esse recitanda; quapropter dum ipsemet Festum ejusdem Consecrationis sub ritu duplici primæ classis, & cum octava indicit esse colendum, diserte se exprimit, se id de novo haudquaquam præcipere, vel particulare aliquod indultum, aut mandatum facere, sed in executionem plurium Decretorum Sacræ Rituum Congregationis *Juxta Decreta S. R. C. hac in re pluries edita*, illorum scilicet, quæ superius dedimus, & explanavimus, per quæ expresse mandatur, quod Dedicatio Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici primæ classis, & cum octava a Clero Sæculari cujuslibet respective Civitatis debeat celebrari. Etsi igitur ante memoratum Decretum, aut declarationem Benedicti XIII. in prisco suo usu recolendi Festum Transfigurationis Domini uniformiter cum Ecclesia universali sub ritu dumtaxat duplici majori, forsitan Alma Urbs perseverare potuerit, postquam tamen prefata Basilica SS. Salvatoris per Benedictum XIII. *Cathedralis* dictæ Almæ Urbis diserte declarata extitit, & simul demandatum fuit, Festum ejusdem Consecrationis tamquam Cathedralis sub ritu duplici primæ classis, & cum octava a Clero prædictæ Civitatis esse celebrandum juxta iterata Sacræ Congregationis Decreta, Festa cujuslibet Cathedalis Ecclesiæ a proprio respective Sæculari Clero ita fieri præscribentia, non amplius eidem integrum manet præfatum Transfigurationis Festum, quod dictæ Basilicæ primarius Titulus est, sub ritu duplici dumtaxat majori excolere cum adeo deformi varietate a Festo Dedicationis ejusdem Ecclesiæ, & in apertam contraventionem Decretorum Sacræ Congregationis, quæ non minus Tituli, quam Dedicationis suæ Cathedralis Festa sub ritu duplici primæ classis, & cum octava esse celebranda edicunt, sed necessarium, atque præscriptum una redditur, ut etiam præfatum Tituli Festum, videlicet Transfigurationis sub ritu duplici primæ classis, & cum octava a memorato Clero celebretur.

XIV. Ex dictis autem colligitur primo, quid agendum sit in concurrentia in primis, & secundis vesperis Dedicationis Basilicæ SS. Apostolorum Petri, & Pauli cum præcedenti, vel sequenti Festo duplici minori; sunt enim vesperæ dimidiandæ, quemadmodum de facto ita faciendum esse præscribit Rubrica particularis in Breviario Romano die 18. Novemb. in Festo Dedicationis SS. Apostolorum Petri, & Pauli posita, quæ per hæc verba, *Vesperæ a Capitula de sequenti cum commemoratione præcedentis* secundas dictæ Dedicationis vesperas dividit cum sequenti officio duplici minori S. Elisabeth Reginę Hungarię. Quod autem predictum officium prefert de Apostolica dignitate ex nomenclatura, quam habet, *Dedicationis Basilicæ SS. Apostolorum Petri, & Pauli*, ad Titulum non minus spectat, non ad Dedicationem, de qua solummodo eo die officium agitur, quemadmodum superius dicebamus de Basilica SS. Salvatoris.

XV. Colligitur 2. quod cum Decreta Sacræ Congregationis officium primæ classis, & cum octava de Dedicatione Ecclesiæ Cathedralis dumtaxat indicant, non autem ceterarum, licet alicubi aliquæ reperiantur satis insignes, idcirco etsi in Urbe Roma habeatur Basilica admodum perinsignis SS. Apostolorum Petri, & Pauli, quia tamen in sortem Cathedralis ejusdem Urbis assumpta hęc minime est, idcirco cum octava, & ritu duplici primæ classis ibidem excoli nullatenus valet, sed sub ritu dumtaxat minori cum reliqua Ecclesia debet celebrari. Iis, quæ modo dedimus, adstipulatur usus Ecclesiæ Venetiarum, quæ licet habeat Basilicam S. Marci satis insignem, adhuc tamen solam suam Cathedralem cum octava, & ritu duplici primæ classis distinguit, & Dedicationem Basilicæ S. Marci sub ritu duplici dumtaxat minori die 8. Octobris recolit. Nolo tamen hinc inferas, licitum esse, reliquarum Ecclesiarum, licet insignium, Festa Dedicationis sub hujusmodi ritu instituere; hoc enim per nulla Congregationis Decreta reperitur permissum, & si alicubi id fit, nonnisi vigore particularium Indultorum, aut legitimæ consuetudinis attentatur.

DECRETUM DECIMUM NONUM.

Occurrente Dedicatione Basilicæ SS. Salvatoris, vel SS. Petri, & Pauli Apostolorum infra octavam Dedicationis aliarum Ecclesiarum, pro earum octava debet sumi alia Oratio de communi, nempe *Deus qui invisibiliter*. S. R. C. 25. Septemb. 1706. *in una Urbis, & Orbis*. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 242.

I. Ultra eam SS. Salvatoris in celebratione Dedicationis Basilicæ SS. Apostolorum Petri, & Pauli, quæ perinsignis inter alias Urbis eminet in eorumdem Sanctorum, tamquam inter Apostolos Principum, ac primariorum Catholicæ fidei Satorum illustrium, honorem constructa, quotannis universa die 18. Novembris satis congruenter occupatur Ecclesia, quæ sub ritu duplici itidem minori in Romanum invecta reperitur Breviarium. Accidit non semel, quod aliqua ex hisce duabus Dedicationibus occurrat infra octavam Dedicationis aliarum Ecclesiarum, propriæ scilicet, & particularis, vel Cathedralis Ecclesiæ, quæ in particularibus locis in præcepto sunt, & recoluntur. Hoc in casu contingit Collectarum, seu Orationum identitas, quoniam Oratio *Deus qui nobis per singulos annos*, quę est assignata dici in predictis Festis Dedicationum Basilicarum SS. Salvatoris, & SS. Apostolorum, dici quoque præscripta est in Anniversario Dedicationis, sive propriæ, sive Cathedralis Ecclesiæ, unde cum in eadem parte officii eamdem bis dici Orationem Romanus Ritus abhorreat, dubium emersit, quamam Oratio pro varietate sumenda foret, & num quæ variatur, usurpari deberet in officio dictarum Basilicarum, an vero magis in commemoratione facienda de octava?

II. Cui dubio Sacra Rituum Congregatio respondendum esse censuit, *quod pro earum octava debet sumi alia oratio de communi, nempe Deus qui invisibiliter*; qua in responsione una simul assignat Orationem, quæ pro varietate sumenda est, nimirum *Deus qui invisibiliter*, & notat pro quo est usurpanda, nempe *pro earum octava*, sive in commemoratione, quæ de octava fieri debet, infra quam occurrunt Dedicationes dictarum Basilicarum.

III. Hujusmodi dispositio aperte eruitur ex Rubrica *IX. de commem. num.* 8. ubi habentur hæc verba: *Si occurrat, ut eadem sit oratio Festi, de quo fit officium, & ejus, de quo fit commemoratio, mutetur oratio pro commemoratione in aliam de communi*. Claret igitur, quod oratio, quæ mutatur, usurpari debet, non pro eo, de quo fit officium, sed pro eo, de quo fit commemoratio, & consequenter in nostro casu pro octava, de qua commemoratio fieri debet, & non pro Festis Dedicationum dictarum Basilicarum, de quarum alterutra officium instituendum venit.

IV. Remanet itaque solummodo videntur, num oratio, quæ pro varietate sumi debet, sit, quæ a Sacra Congregatione reperitur assignata, nimirum *Deus qui invisibiliter*. Superius memorata Rubrica disponit, ut vidimus, quod mutatio orationis ad vitandam iterationem ejusdem, & varietatem inducendam, fieri debet *in alia de communi*; in Communi autem Dedicationis non est reperire aliam orationem, quam eam *Deus qui invisibiliter*, quapropter nec dubium esse potest, quod ea est desumenda; non enim recurri potest ad aliquod Commune Sanctorum, quorum orationes indubie quadrare non possunt pro officio Dedicationis, imo nec huic ullatenus queunt aptari, quemadmodum fit, & fieri potest, quoties fit officium de Sanctis, in quo si plures fieri eveniant commemorationes ad idem Commune spectantes, orationes supplentur ex alio Communi, si in proprio deficiunt, iisdemque optime adaptantur modica intercedente variatione per additionem addendorum, vel remotionem eorum, quæ minime conveniunt.

V. Quia tamen hujusmodi oratio in dictum Commune invenitur invecta eo potissimum fine, ut dicatur *in ipso die*

Dedi-

Dedicationis Ecclesiæ, & per ejusdem octavam, quemadmodum antecedenter ad postremam Breviarii recognitionem tantummodo cantabat Rubrica particularis in præfato Communi posita, idcirco quia dubium cadere poterat, num eamdem pro varietate usurpare liceret, adeoque non tantum in die Dedicationis, sed etiam pro varietate, quando recolitur Anniversarium ejusdem, consulto in postrema Breviarii recognitione Gavanto teste *sect.* 8. *cap.* 5. *num.* 5. memoratæ Rubricæ particulari ante præfatam Rubricam positæ addita extitere sequentia verba, *& quando varianda est oratio ob concursum Dedicationis alterius Ecclesiæ*; qua ex additione modo quæcumque eliminata remanet ambiguitas, & liquido constat, quod dicta oratio ad varietatem inducendam sumi debet, quoties ob concursum Dedicationis alterius Ecclesiæ contingit identitas Collectarum.

VI. Quoniam vero ex laudata Rubrica *IX. de Commem.* necnon ex præsenti Decreto Oratio, quæ mutatur, usurpari debet pro eo, de quo fit commemoratio, sequitur, quod si Dedicatio alterius Ecclesiæ occurreret in die immediate præcedenti, vel sequenti ad alterutram ex Dedicationibus dictarum Basilicarum, tunc quia vesperæ forent integræ de illa Dedicatione utpote duplici altioris ritus, pro hac dici deberet oratio *Deus qui nobis per singulos*, & pro commemoratione Dedicationis memoratarum Basilicarum, quoties facienda venit, dicenda foret oratio *Deus qui invisibiliter*. In sequenti vero die, in quo de Basilicis officium fieret, & de octava commemoratio, oratio *Deus qui nobis* Basilicis deberetur, & octavæ altera. In concursu autem diei octavæ Ecclesiarum particularium, & Dedicationis alterutrius ex Basilicis, vel diei octavæ cum altera die octava, oratio *Deus qui nobis* semper dicetur pro ea, de qua dictum est Capitulum, & pro altera sumetur oratio *Deus qui invisibiliter*. Denique oratio, quæ variatur, semper usurpatur pro eo, de quo fieri debet commemoratio, nulla habita ratione, quod in præcedenti, vel sequenti die, in quibus habuit, vel habere debet officium, lecta in eo fuerit, vel legi debeat oratio *Deus qui nobis*, quemadmodum fusiori calamo dicemus agentes de Collectis, seu Orationibus. Ratio autem hujus est, quia id, quod habet officium, primariam, & principalem sortitur considerationem, adeoque in ejusdem officio adhiberi debent ea, quæ in officio talis rationis, aut qualitatis instituta diei sunt, & si variatio aliqua ob occurrentem ipseitatem induci debet, æquum utique est, quod res variata deserviat pro eo, quod secundariam habet eo in officio considerationem, adeoque pro eo, quod non officium, sed solam habet commemorationem.

VII. Difficultas insurgit in casu divisionis vesperarum, in quo utrumque ex concurrentibus Festis per æquas partes habet officium, scilicet dimidium vesperarum, unde determinari tuto non posse videtur, quodnam ex illis Festis principaliorem sortiatur considerationem ad effectum tribuendi illi orationem *Deus qui nobis*. Verum indubium est, quod illud ex dictis Festis, de quo dicitur Capitulum, in principaliorem cadit considerationem, unde & color paramentorum in hujusmodi casu usurpatur ille, qui convenit Festo, de quo dicitur Capitulum, non autem ille, qui congruit Festo, de quo recitatum est usque ad Capitulum. Deinde clara est Rubrica, necnon dispositio Decreti, quæ orationem, quæ variatur, usurpandam edicunt pro eo, de quo fit commemoratio, quapropter cum commemoratio fieri debeat de eo, de quo recitatum est usque ad Capitulum, idcirco & dicta oratio pro ejusdem commemoratione deservire debet, quantumvis dimidium vesperarum ut supra habuerit.

VIII. Utinam ut hæc ex laudata Rubrica, & præsente Decreto facile dirempta fuere, ita dirimi posset difficultas altera, quam subdimus; & est, quid agi debeat, quoties alterutra ex dictis Basilicis occurreret infra duas octavas Dedicationum Ecclesiarum particularium, puta Ecclesiæ propriæ, & Cathedralis; in Communi enim Dedicationis non habentur, nisi duæ assertæ Orationes, & in ceteris aliis Communibus haudquaquam reperiuntur Orationes aliquæ, quæ commode valeant deservire; unde igitur tertia Oratio in casu ad varietatem desumenda foret? & amplius unde peti posset quarta, si insimul occurreret octava alterius Ecclesiæ unitæ, adnexæ, vel derelictæ, de qua octavam celebrari itidem posse a Clero principalis Ecclesiæ, & e contra, superius dicebamus?

IX. Equidem quod tot octavæ simul occurrant, admodum evenire difficile est, ceterum inficias iri non potest, quod id reipsa accidere alicubi queat, & propterea responsio aliqua adhibenda venit. Ad varietatem igitur Orationum inducendam in hisce casibus recurri posset ad Missale Romanum, & ex eodem desumi Oratio Postcommunio *Deus qui de vivis*, & adhuc Oratio Secreta *Annue quæsumus*, quæ assignantur in Missa de Communi Dedicationis Ecclesiæ, quoniam in his Orationibus revera nihil habetur, quod congrue & in officio dici non possit. Ita quidem fieri laudaremus, ast quia non minus in officio, ac in Missa ipseitas Collectarum vitanda venit, & varietas inducenda, etsi talis agendi modus suffragetur, atque sufficiat ad dictam varietatem inducendam in officium, non tamen in Missam, in qua omnes commemorationes, quæ in officio dictæ fuerunt, similiter veniunt faciendæ; eapropter præfatus modus tanquam insufficiens, ac minus aptus deserendus videtur.

X. Satius igitur adjudicamus in hujusmodi casu pro tertia Collecta adhibere Orationem *Deus qui ex omni*, quæ in Missali dici præscribitur in die Dedicationis Altaris, quæ una cum aliis Orationibus, Secreta, & Postcommunione in eadem Missa assignatis, optime deservire valet ad varietatem ubicumque inducendam etiam in Missam, in iisdem mutato solum ly *Altare*, ubi habetur, in *Templum*. Ast quid, si quarta Oratio de altera Dedicatione addi debeat? Hoc proculdubio difficilius evadit stabilire; verum cum nos doceat Axioma illud, *Extremis morbis extrema remedia sunt adhibenda*, fas est, dicamus, quod pro quarta Collecta in officio dicatur Oratio Postcommunio *Deus qui de vivis*, & hæc in officium varietatem inducet, quæ inducta pariter veniet in Missam, si loco Postcommunionis præfatæ *Deus qui de vivis*, quam tunc bis dici contingeret in Orationibus *Postcommunio* nuncupatis, pro officio scilicet, & commemoratione, repetas Orationem *Deus qui nobis per singulos annos*, quæ inter Orationes in principio Missæ recitatas principem tenuit locum.

XI. Dices absurdam esse hujusmodi dispositionem, quoniam adhuc eidem Orationi in eadem Missa binum locum relinquit, præfatæ scilicet Orationi *Deus qui nobis*, quæ primo loco inter Orationes recitaretur, & ulterius locum haberet inter Postcommuniones: sufficientem igitur haudquaquam inducit Orationum varietatem.

XII. R. Quod ipseitas Orationum, quæ vitanda præscribitur, est in eadem parte officii, ita ut eadem Oratio successive, puta post Laudes, dici non possit & pro officio, & pro commemoratione, non autem in toto officio, unde eadem Oratio, quæ dicitur in Laudibus, repetitur ad omnes Horas, & utrasque Vesperas, quinimmo etiam in eadem parte officii si plures Orationes locum habere possent, crederem eamdem repeti posse, dummodo id non contingeret successive, sed in diversis locis ejusdem partis officii, unde si post *Te Deum* Oratio foret subjungenda, quemadmodum fit in nocte Nativitatis Domini, & quotiescumque Nocturni separantur a Laudibus, dici deberet, quæ post Laudes dici præscribitur, & adhuc hæc in fine Laudum repeti posset, & deberet; quod & præstari deberet in fine cujuscumque Nocturni, si unum eorumdem ab altero separatim dici eveniret, licet modo, quidquid sit de antiquis temporibus, omnia tria Nocturna unam duntaxat constant Horam, quinimmo & omnia Nocturna cum Laudibus unam solummodo Horam efficiunt, unde communiter dicitur, Officium divinum ex septem constare Horis, videlicet ex Matutino cum Laudibus, Prima, Tertia, Sexta, Nona, Vesperis, & Completorio. Accedit, quod versus ver. gr. *Amavit eum Dominus*, qui dicitur in primo Nocturno, adhuc dici præscribitur post Laudes pro commemoratione, quoties variari debet, & idipsum evenit in Antiphonis, uti dicemus exponentes Decretum Sacræ Congregationis 5. Maji 1736. Videtur itaque, quod repetitio ejusdem Collectæ solum inhibita censeatur, quoties bis, aut pluries successive dici deberet.

XIII. Hæc, quæ de officio dicta sunt, applicanda etiam veniunt Missæ, unde fit, quod in Missa in eadem parte bis eadem Oratio dici nequeat, puta pro duabus Postcommunionibus, pro duabus Secretis &c., non autem semel pro Oratione principali, & semel pro Postcommunione, præsertim quoties dum dicitur pro Postcommunione, ultimo loco ponitur, & pro ultima commemoratione deservit. Ultro tamen fatemur, quod hæc in usum deduci minime debent, nisi quoties extrema necessitas urget, seu nonnisi quoties non suppetit, unde aliunde varietas inducatur.

XIV. Inferes primo ex dictis, quod ea, quæ hic præstanda esse diximus in occursu dictarum Basilicarum infra octavam, vel octavas Dedicationis aliarum Ecclesiarum, applicanda etiam in occursu, vel concursu inter plura Festa, vel octavas plurium Dedicationum particularium, puta Ecclesiarum Cathedralis, propriæ, & adnexarum, uti reipsa pro hujusmodi casu edocuit Gavantus *loco cit.*, generatim præscribit Rubrica generalis, & particularis, ac indirecte faciendum esse mandat præsens Sanctio ipsa, dum in occursu præfatarum Basilicarum ut supra varietatem inducendam esse disponit, quæ cum Rubricis generalibus, & rationi, quæ pro similibus casibus itidem militat, innitatur, in similibus etiam casibus idem in usum deduci debere demonstrat.

XV. Inferes 2. in casu ipseitatis Antiphonarum, & Versuum varietatem quoque esse inducendam; quænam autem antiphonæ, & quinam versus pro commemorationibus præfatarum occurrentiarum desumi debeant, ea, quæ dicentur in expositione memorati Decreti 5. Maji 1636., abunde in apertum ponent, nec hujusce est loci talia investigare.

DECRETUM VIGESIMUM.

Clerus Sacri Ordinis Hierosolymitani institit pro extensione officii Dedicationis cum octava Ecclesiæ majoris, non solum ad Clerum servitio ejusdem Ecclesiæ addictum, & ad Equites, qui tenentur ad Horas Canonicas ratione alicujus beneficii, sed etiam ad omnes alios Religiosos utriusque sexus supradicti Ordinis ubique locorum existentes, etiam extra Melitam, non obstante Decreto hujus S. R. C. emanato a die 11. Julii 1711. & Sacra Rituum Congregatio respondit; *negative quoad extensionem ubique locorum* Die 16. Septemb. 1730. *in una Ord. Hierosolymitani, seu Meliten.* Ex Merato in Indice Decret. Brev. num. 276.

I. SAcer Ordo *Hierosolymitanus* dictus a Civitate Jerusalem, in qua primordia habuit, *Rhodiensis* a Rhodo, quam postmodum inhabitavit, nunc *Melitensis* a Melita Insula inter Siciliam, & Africam, quam Rhodo a Turcis occupata, a Carolo V. Augusto dono habuit eo intuitu, ut sic Siciliam contra Turcarum irruptiones facilius tueretur, & una simul tam inclyta Religio, ac Christiano nomini proficua, Infidelium infensa, quo consisteret, locum haberet. Hic autem habet perinsignem Ecclesiam sub titulo Sancti Joannis Baptistæ erectam, quæ est totius Caput Religionis, ad cujus servitium portio non exigua Equitum, qui Sacris sunt initiati, est destinata.

II. Etsi autem hujusmodi Ordo cum sit Militiæ addictus, universim ad Horarum Canonicarum pensum minime teneatur, sunt tamen ejusdem Ordinis Equites quamplurimi, qui ratione Sacrarum Ordinum, vel alicujus Beneficii ad divinum officium reperiuntur obstricti. Habet insuper Ordo præfatus Moniales quasdam ad hospitio excipiendas mulieres, quæ ad visitanda Sacra loca Jerusalem conveniebant, quasque una cum peregrinis in Hospitali virorum degere minus congruum erat, primitus institutas, hæ autem, uti Moniales ceterorum Ordinum, divinis officiis incumbunt.

III. Notatu autem dignum apparet, quod hujus Ordinis Equites ad differentiam aliorum Ordinum Militarium ex proprietate sermonis veniunt appellatione Religiosorum in quacumque materia etiam pœnali, vel odiosa, quemadmodum pluribus congestis Rotæ Decisionibus, Auctoribusque allegatis asserit Barbosa *de Appell. verb. appell.* 233., utpote qui more aliorum Religiosorum tria vota solemnia emittunt, paupertatis, castitatis, & obedientiæ sub Regula ab Ecclesia approbata.

IV. Præfatus itaque Ordo apud Sacrorum Rituum Congregationem institit pro extensione officii Dedicationis cum octava memoratæ Ecclesiæ majoris S. Joannis Baptistæ, non solum ad Clerum servitio ejusdem Ecclesiæ addictum, & ad Equites, qui tenentur ad horas Canonicas ratione alicujus beneficii, sed etiam ad omnes alios Religiosos utriusque sexus supradicti Ordinis ubique locorum existentes, etiam extra Melitam, non obstante quodam Decreto ab eadem Congregatione emanato sub die 11. Julii 1711., quo hujusmodi extensio inhibita reperitur.

V. Cui instantiæ eadem Congregatio respondendum censuit *Negative quo ad extensionem ubique locorum*. Fit itaque primo, quod Clerus addictus servitio illius Ecclesiæ, possit de Dedicatione ejusdem cum octava recitare, quoniam negatur extensio tantummodo quoad *ubique locorum*, ac consequenter conceditur quoad eos Equites, qui apud eamdem Ecclesiam commorantur, ejusdemque servitio incumbunt. Et quidem de dicta Dedicatione officium facere posse arbitramur eosdem ex illis Equitibus, qui cum in Sacris Ordinibus sint constituti, aut ecclesiasticum habeant beneficium, ad horas canonicas tenentur, tametsi non sint ex illis, qui eidem inserviunt Ecclesiæ, dummodo apud eamdem Ecclesiam resideant, tunc enim non fit extensio *ubique locorum*, sed celebratio prædictæ Dedicationis fulit intra parietes ejusdem Ecclesiæ. Prima ea hujusmodi illationibus consonat cum Decretis superius recensitis, in quibus vidimus Clerum quemcumque teneri ad celebrandam Dedicationem propriæ Ecclesiæ; secunda vero cum Decreto VIII. Capitis III., in quo decisum manet, Religiosos teneri ad celebrandum Festum Dedicationis cum octava Ecclesiæ illius Conventus, in quo morantur; per habitationem enim Ecclesia illa evadit eorumdem vere, & presse *propria*, adeoque videre non est, cur ejusdem Dedicationem celebrare non possint juxta Rubricarum mandata, quæ Dedicationem propriæ Ecclesiæ in præcepto constituunt.

VI. Nec dicas adhuc in Religiosis exigi, quod Choro Ecclesiæ inserviant; alias Religiones, quæ Chorum non habet, non possent de sua Ecclesia officium Consecrationis facere, quod est contra communem usum, atque Rubricarum intellectum.

VII. Falleret hoc tamen in iis Religiosis, qui apud eamdem Ecclesiam non permanenter residerent, sed ad eamdem per accidens diverterent, brevi ibidem permansuri; hos enim consultius sequi officia illius Ecclesiæ, apud quam fixum, ac permanens habent domicilium, dicemus in Cap. de Qualitate officii cum aliquibus limitationibus inibi recolendis.

VIII. Fit 2. Iis ex præfatis Equitibus, qui extra Melitam degunt, integrum haud esse, de dicta Consecratione recitare: *Negative quoad extensionem ubique locorum* & id congruit præcedenti Decreto V., quod in decisis habet: *Aliarum Ecclesiarum a Cathedrali Festum Dedicationis celebrandum est tantum in ea Ecclesia, ubi Consecrationis dies peragitur*; etsi autem præfata Ecclesia S. Joannis Baptistæ sit Ecclesia primaria, & principalis, ac veluti caput, & mater ceterarum ejusdem Ordinis, non est tamen in Cathedralium sortem assumpta; hinc magis confirmata remanent, quæ in memorati Decreti expositione dicebamus, videlicet *Dedicationem Ecclesia primaria, & principalis alicujus Ordinis Regularis haudquaquam extendi quoad officium ad totum Ordinem*; impræsentiarum enim pro tali extensione supplicatum extitit, & responsio fuit negativa; perperam autem pro facultate supplicatum fuisset, & facultas denegata, si alias id fieri liceret. Diximus *quoad officium*, quia quantum ad solemnitates liberum est cuilibet, quantum libet, abundare.

IX. Fit 3. Neque Monialibus præfati Ordinis, quarum Monasteria Melitæ constructa sunt, aut alibi in præfata Melitæ Insula, licitum esse de dicta Dedicatione recitare, quod & dici debet de Equitibus ejusdem Ordinis, qui apud aliam Ecclesiam Melitæ, vel in eadem Insula permanenter degerent; id enim indicat dictio illa *Etiam extra Melitam* in instantiis posita, quoniam ex allegatis per Barbosam *de Dictionib. dict.* 112. dictio *etiam* est implicativa, & exprimit casum magis dubitabilem, & implicat minus dubitabilem, quapropter fit, quod dum supplicatur, de extensione pro *ubique locorum* cum dictione *etiam extra Melitam*, instantia procedat etiam pro iis, qui Melitæ quidem degunt, sed non apud eamdem Ecclesiam, ac consequenter Decretum, dum respondet *Negative quoad extensionem ubique locorum*, negat etiam extensionem quoad eos, qui Melitæ quidem degunt, sed non apud eamdem Ecclesiam, ut responsio supplicationi, & instantiæ, uti convenire debet, consonet. Et quidem alias haud idonea foret responsio, quippe adhuc locus pateret dubitationi, num per dictam responsionem exclusi solum fuerint, qui existunt extra Melitam, an vero etiam qui Melitæ degunt, sed non apud eamdem Ecclesiam. Hinc, quæ in superioribus Decretis pluries sancita vidimus, nosque non semel observavimus, uberem confirmationem accipiunt, nempe privilegium esse solius Ecclesiæ Cathedralis, quod ejusdem primaria Festa extendantur extra ipsam Cathedralem ad ceteras loci Ecclesias, & quod præfata Festa quarumcumque Ecclesiarum, quæ non sunt Cathedrales, licet Regulares sint & principales, vel caput Ordinum, solum in Ecclesiis ipsis, quarum sunt Dedicatio, aut Titulus, possint celebrari.

X. Unam tamen hæc fallentiam habent, nimirum si ceteræ ejusdem loci Ecclesiæ forent ex adnexis, & accessoriis, ac principali plenarie subjectis, & ab ea dependentibus, & multo magis si conflent cum primaria unam, & eamdem Ecclesiam, sive Monasterium, quemadmodum dicebamus exponentes Decretum XV. præsentis Capitis, & inferius non semel alibi debet sermo redire. Amplia memoratam fallentiam, ut comprehendat etiam eos, qui in eadem Ecclesia beneficio aliquo potiuntur; hos enim, tametsi extra Ecclesiam sui beneficii permanenter degant, posse, & debere de Dedicatione, & Titulo ejusdem officium facere dicemus in sequenti capite exponentes Decretum IV.

XI. Fit 4. idem dicendum esse de Titulari, quod dictum extitit de Dedicatione, ac per consequens nec de Titulari Ecclesiæ majoris, quæcumque ea sit, dummodo non sit Cathedralis, per ceteras Ordinis, vel quascumque alias haud licitum esse celebrare, saltem ex ea ratione, quod sit Titularis Ecclesiæ majoris; adnexorum enim, & correlativorum idem est judicium, & de uno dispositum trahitur ad alterum, ut bene Barbosa *Axiom.* 61. Diximus *saltem ex ea ratione, quod sit Titularis Ecclesiæ majoris*, quia si talis Titularis officium haberet in Breviario Romano, aut ex particulari Indulto, aut legitima consuetudine, tunc quidem posset de eo recitari etiam extra Ecclesiam, cujus est Titulus, non quia sit Titulus prædictæ Ecclesiæ, sed ratione Breviarii Romani, vel particularis Indulti, aut legitimæ consuetudinis, qua utique de causa præfatus Hierosolymitanus Ordo agit de Sancto Joanne Baptista. Fas est tamen, adhuc adnotet Lector, quod hoc etiam in casu de dicto Titulari non licet sub ritu duplici primæ classis, & cum octava officium fieri, sed solummodo juxta ritum, qui in Breviario Romano, aut particulari Indulto, vel in legitima consuetudine, vi quorum officium unice fit, reperitur indictus.

XII. Quæ autem hucusque de Dedicatione, ac Titulari Ecclesiæ majoris, quæ non est Cathedralis, universim dedimus, fallentiam habent, si Ecclesia illa major, etsi Cathedralis non sit, instar Cathedralis se habeat, pro quo recolenda veniunt, quæ tradidimus interpretantes Decretum VI. hujusce capitis, quæ in suo integre perseverant robore, nec per impræsentiarum tradita ullam recipiunt offensionem.

XIII. Dices, quod Ordo Minorum die 2. Augusti officium agit de Dedicatione Sanctæ Mariæ Angelorum, quæ fuit Ecclesia, in qua dictus Ordo primordia habuit; quidni igitur & ceteri Regulares Ordines poterunt idipsum facere de Ecclesia, quæ est primaria, ac caput totius Ordinis, vel in qua idem respective Ordo primordia sortitus extitit?

XIV. R. De ea officium agere sive ex peculiari Indulto, aut ex legitima consuetudine, adeoque nihil inferri contra ea, quæ hucusque diximus, cum procedant juxta dispositionem Juris communis, ac Decretorum generalium. Quod igitur

tur hinc sequitur? Sequitur duntaxat, quod idipsum facere queant ceteri Regulares Ordines, si particulari suffulti sint privilegio, aut legitima gaudeant consuetudine, quæ scilicet usque ante Bullam Pii V. introducta sit. Quod si vel particulare non desit iisdem privilegium, vel asserta iidem gaudeant consuetudine, nemo est, qui inficias ire queat, eosdem de sua primaria respective Ecclesia posse Dedicationem colere, & de ejusdem Titulari officium facere. Agit vero Ordo Minorum de Dedicatione memoratæ Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Angelorum ob particularem quamdam rationem, de qua in Decreto VI. sequentis Capitis.

XV. Remanet solummodo, unum hic adnotet Lector, quod præsens Decretum in omnibus, & per omnia concors est cum aliis, quæ superius dedimus, & inferius daturi sumus, ut conferenti ea, quæ in hujus Decreti expositione dedimus, cum iis, quæ superius data sunt, & inferius dabuntur, abunde patens fiet. Ceterum si in hocce Decreto quid particularius indultum fuisset, vel contenderetur, adhuc alia Decreta in sua dispositione permanerent integra, quoniam esset particulare indultum, cujus rationis concessiones ultra personas, quibus fiunt, non extenduntur, nec in quopiam Decreta generalia, aut pro aliis edita lædunt.

DECRETUM VIGESIMUM PRIMUM.

In die Octava Dedicationis semper sunt repetendæ lectiones in primo nocturno, quæ jam lectæ fuerunt in primo nocturno officii de ipsomet Festo Dedicationis. Rubr. Brev. de Lect. num. 9. S. R. C. 5. Maji 1736. *in Einsidlen.* Ex Meraro in Indice Decretor. Brev. num. 308.

I. DUabus de caussis contingit in Festis novem lectionum in primo nocturno lectiones proprias haberi, aut legi de Communi, omissis, vel translatis lectionibus, si quæ sint, de Scriptura occurrente. Hujusmodi causæ sunt major Festi solemnitas, ob quam in Duplicibus quibuscumque majoribus primæ, & secundæ classis semper vel propriæ, vel de communi leguntur, nec non necessitas, & tunc hoc evenit, quando occurrit Festum aliquod iis in diebus, in quibus non habentur in Breviario lectiones ullæ de scriptura, puta quia sunt quatuor Tempora, Feriæ Quadragesimæ &c. tunc etenim necessitas utique cogit recurrere pro omnibus officiis, licet alioquin lectiones primi nocturni proprias non exigant, ad lectiones positas in Communi Sanctorum. Hoc itaque in casu per accidens tantummodo de suo respectivo communi usurpantur, & in illo semper leguntur, videlicet tam in casu defectus, quam non defectus scripturæ occurrentis.

II. Licet hæc ita sint constituta, non adeo tamen est privilegium Duplicium primæ, vel secundæ classis, aut majorum primas lectiones in primo nocturno proprias habere, ut non reperiantur festa aliqua, adhuc semiduplicia, quibus in Breviario ipso Romano assignatæ sunt lectiones vel propriæ, vel de communi, quemadmodum videre est in festis SS. Luciæ, & Agnetis, & aliorum, quæ solum duplicia minora sunt, quinimmo & in festis S. Elisabeth Reginæ Portugalliæ, & Inventionis S. Stephani, Stigmatum S. Francisci &c., quæ ritum semiduplicem nequaquam excedunt; & certum est, quod in iisdem tunc legi debent, cum hac de causa iisdem sint assignatæ, quapropter & Rubrica 26. *de lect. num. 9.* habet: *Lectiones de scriptura positæ in communi Sanctorum, leguntur in festis, ubi assignantur in Proprio Sanctorum per annum.*

III. Hujusmodi privilegio gaudet quoque dies octava Dedicationis, licet sit ritus duplicis duntaxat minoris; Rubrica enim particularis præfixa officio diei octavæ Dedicationis ita legit; *Omnia ut in die præter lectiones 2. nocturni.* Si *omnia*, ergo & lectiones primi nocturni; uti enim ex eo, quod legatur ly *omnia*, optime infertur lectiones quoque 3. nocturni desumendas esse de die Dedicationis, ita bene inferri etiam poterit, ex eadem die Dedicationis depromendas esse lectiones primi nocturni, alias sicut fit exceptio lectionum 2. nocturni, fieret quoque exceptio lectionum 1., aut 3. nocturni. Dictio *Omnia* est dictio universalis, & quæ nihil excludit, ut bene Barbosa *de Dictionib. usu freq.*, quapropter quæcumque complecti debet, quæ non sunt capresse excepta; in exceptis autem, & exclusis habentur solummodo lectiones 2. nocturni.

IV. Claret igitur dispositio Decreti, videlicet, quod in die octava Dedicationis *semper*, (& non tantum per accidens ratione defectus scripturæ occurrentis) repeti debent lectiones in 1. nocturno, quæ jam lectæ fuerunt in 1. nocturno officii de ipsomet Festo Dedicationis.

V. Utinam tamen uti hæc, ita clarerent, quæ ibidem subduntur; *Rubr. Brev. de lect. num. 9.*! Hæc enim Rubrica indicit quidem in die octava repetendas esse lectiones, quæ in 1. nocturno Festi lectæ fuerunt, ast non universim, sed solum in casu incidentiæ diei octavæ in feriis, in quibus nihil habetur de scriptura occurrente. En verba Rubricæ. *Quod si in aliquibus ex supradictis feriis* (videlicet de quibus præcedenter locuta fuerat, sunt autem Quadragesima, Quatuor Tempora, secunda Feria Rogationum, & Vigilia Ascensionis, in quibus feriis in officio de Tempore non assignantur lectiones de scriptura, sed de homilia) *occurrat dies octava alicujus Festi habentis octavam, tunc in primo nocturno diei octavæ repetantur lectiones, quæ in 1. nocturno Festi lectæ sunt.* Minus igitur congrue assignata videtur dicta Rubrica *de lect. num. 9.* ad indicandum, quod in die octava Dedicationis semper repeti debent lectiones 1. nocturni, quæ in Festo lectæ fuerunt, quemadmodum firmat Decretum.

VI. Verum res non ita se habet; satis enim ponderare, ac consulto citata extitit laudata Rubrica, quæ siquidem & aperte confirmat quæ tenet Decretum, & aliud insimul indicat, supra quod dispositio Decreti similiter cadit. Confirmat quidem, non per verba ejusdem, quæ mox adducta fuere, sed per præcedentia, & sunt: *Lectiones de scriptura posita in communi Sanctorum leguntur in Festis, ubi assignantur in proprio Sanctorum per annum.* Hæc etenim verba denotant, quod lectiones 1. nocturni in communi positæ usurpari semper debent quoties in proprio Sanctorum, seu officii currentis, assignantur. Cum itaque ut superius dicebamus, in proprio officii diei octavæ Dedicationis assignentur lectiones 1. nocturni, quæ in officio Dedicationis lectæ fuerunt, idcirco per eam Rubricam *de lect. num. 9.* satis indicatur, ac firmatur, quod in die octava Dedicationis semper repeti debeant lectiones 1. nocturni, quæ in officio Festi lectæ fuerunt.

VII. Ex quo sequitur aliud, quod una superius indicari dicebamus, nimirum in die octava Dedicationis semper legi ita deberi lectiones 1. nocturni, quæ in officio Festi lectæ fuerunt, ut si Festum Dedicationis alicubi ex concessione particulari haberet lectiones 1. noctur. proprias, & non eas, quæ in communi Dedicationis assignantur, in die octava ejusdem legi deberent lectiones primi nocturni illæ propriæ, non autem quæ in communi assignantur; quapropter in die octava Dedicationis Basilicæ v. g. SS. Salvatoris, vel SS. Apostolorum Petri, & Pauli legendæ non forent lectiones *Cum complesset Salomon*, quas refert Commune, sed respective lectiones illæ propriæ, quæ in festo Dedicationis dictarum Basilicarum habentur. Hoc autem indicat dicta Rubrica, nedum dum generatim firmat per recensita verba lectiones 1. nocturni legi debere, prout in Proprio Sanctorum notantur, in Proprio autem diei octavæ Dedicationis per ea verba, *Omnia ut in die præter lectiones 2. nocturni*, satis designatur, in præfata die octava semper in 1. nocturno legi debere lectiones Festi, sive propriæ, sive de communi eæ sint. Sed apertius hoc denotat, dum in casu defectus lectionum de scriptura, in die octava cujuscumque festi vult esse dicendas lectiones 1. nocturni, quæ in festo lectæ fuerunt, ad differentiam diei infra octavam, cui non assignat lectiones festi, sed lectiones positas in communi Sanctorum. Quoties igitur juxta sensum Rubricæ in die aliqua octava legi non debent, nec possunt lectiones de scriptura occurrente, recurrendum non est ad lectiones 1. nocturni positas in communi, sed ad lectiones, quæ habentur in festo, & eæ semper legi debent, si tamen alicubi propriæ de ipsa die octava ea concessione non haberentur, quemadmodum reipsa habet Ordo Eremitarum S. P. Augustini in diebus octavis plurium Sanctorum indigenarum.

VIII. Quæres an in die octava Dedicationis pro 3. nocturno semper legi debeant, ac repeti lectiones festi, an vero possint desumi ea die aliqua infra octavam, de qua ob impedimentum aliquod officium actum non est?

IX. R. Quod si quandoque non fiat officium de aliqua die infra octavam; potest legi homilia, quæ omissa est, in die octava ad varietatem, & ad libitum. Ita Gavantus *sect. 7. cap. 9. num. 1.* loquens de die octava S. Joannis Baptistæ, in qua etsi similiter assignentur lectiones 3. nocturni, quæ lectæ fuerunt in festo, per ea verba *Omnia dicuntur sicut in die præter lectiones 1. nocturni, quæ leguntur de scriptura occurrente, & 2. nocturni, quæ leguntur ut infra*, adhuc in ea legi posse asserit de Homilia S. Ambrosii, quæ habetur in secunda, vel quarta die infra octavam ejusdem, si de aliqua ex his diebus ob Dominicam occurrentem contingat non fieri officium; hocque ibidem subdit conforme esse Rubricis Octavarii Romani. Verum de hoc alibi sermo redibit, præsertim in Capite de Officiis votivis.

DECRETUM VIGESIMUM SECUNDUM.

Octava omnium Sanctorum tamquam dignior, præferenda est Octavæ dedicationis Ecclesiæ. Sacr. Rit. Congr. 5. Martii 1697. *in Sabinen*, Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 187.

I. OBservat Baronius *in notis ad Martyr. die 13. Maji*, quod usque ad S. Gregorii Papæ tempora Idolorum Templa a Christianis, ut plurimum vel fuerunt dejecta, vel si quæ intacta remanserunt, eadem ut loca Dæmonum indigna existimata fuerunt, in quibus Deo vero religionis cultus exhiberetur, secundum illud Apostoli 2. Cor. 6. *Qui consensus Templo Dei cum Idolis?* Unde idem S. Gregorius Papa, qui Bonifacium IV, qui Pantheon juxta infra dicenda in Dei Ecclesiam mutavit, vix spatio trium annorum præcessit, scribens ad Regem Anglorum nuper ad Christum conversum *epist. 60. lib. 9. indict. 4.* monuit, ut Idolorum Templa everteret. Inde autem considerans infirmis adhuc in fide concedendum aliquid, scribens ad Mellitum Episc. *Epistol. 71. lib. 9. indict. 4.* præcepit, ne Idolorum Templa destruerentur, sed juxta ritum ibi præscriptum, expiarentur primum, indeque Sanctorum illatis Reliquiis sanctificarentur, quod & postetis

deductum est in exemplum. Si enim optassent Christiani Idolorum Templa in Ecclesiarum usum convertere, nullatenus mirifica illa Templa Serapidia Alexandriæ, Matnæ Gazæ, Jovis Appameæ, Cælestis Carthaginis, & alia innumerabilia, quæ ob ingentem structuram visa sunt miracula mundi, solo æquassent.

II. Hujusmodi zelum si usquam incaluit, Romæ inprimis Christianorum corda succenderat, quemadmodum satis evidens fit auctoritate Hieronymi *in Proœm. lib. 2. comment. Epist. ad Galat.*, *& ad Letum Epist. 7.*, unde illud etiam famosissimum Jovis Capitolini Templum jam excisum esse testatur *lib. 2. in Jovinian.* In Oriente etiam Theodosius Junior Sanctionem de his ipsis promulgavit. Cur autem Pantheon Templum intactum remanserit, ea fuit causa, quod dum prædicta Romæ, temporibus Hieronymi, adversus Idolorum Ædes agerentur, Honorius Imperator lege sancita, ejusmodi impetum Christianorum compescuit, hæc rescribens: *Sicut sacrificia prohibemus, ita volumus publicorum operum ornamenta servari* l. 15. de Pagan. Cod. Theod. Hoc autem Divina dispensatione factum creditur, ut inter tot Idolorum Fana prostrata, & in anathema oblivionis eversa, Pantheon velut insigne quoddam, ac perenne trophæum de expugnatis hostibus permaneret, cederetque triumpho omnium Martyrum, qui omnes Gentilium Deos Christi Cruce subegerant.

III. Pantheon prædictum fuit celeberrimum Romæ Delubrum, quod a Marco Agrippa Augusti Genero, & ter Consule Jovi vindici, vel Marti, Venerique dicatum fuit. An autem illud Agrippa a fundamentis erexerit, vel jam inceptum perfecerit, dubium est, & Dio *lib. 53.* vocem usurpat, quæ observante Pitisco non totum ædificium construxisse, sed perfecisse tantummodo significat. Pantheon autem ideo appellatum fuit, quod in Simulactis Martis, ac Veneris multas Deorum imagines acciperet, vel quod forma ejusdem convexa fastigiatam ostenderet Cæli similitudinem, quod omnium Deorum habitatio censetur. Olim laminis argenteis coopertum erat, sed Constantinus Heraclii Nepos eas abstulit cum reliquis Urbis ornamentis.

IV. Multo celebrius hoc Templum evasit, cum ab idololatriæ sordibus expurgatum, a Venere transiit ad Nostram Virginem, opera Bonifacii IV. Summi Pontificis, qui illud a Phoca Imperatore obtentum, eidem Deiparæ Virgini Mariæ, Sanctisque Martyribus consecravit sub annum Christi 607. die 13. Maji, unde postea nomen accepit *Basilicæ S. Mariæ ad Martyres*, & ob formæ structuram vulgo vocatur *S. Maria Rotunda*. Sunt qui contendunt longe ante memoratum Bonifacium IV. Pantheon in honorem B. Mariæ, & SS. Martyrum fuisse consecratum, idque ex nonnullis dicto Bonifacio antiquioribus Textibus, in quibus præfatæ Dedicationis mentio habetur, ostendere conantur. Verum Meratus *sect. 7. cap. 13. num. 1.*, & post eum Emin. Lambertini, nunc Pontifex Maximus *in suis Annot. par. 3. num. 140.* optime advertunt, prædictis Textibus ab Amanuensibus additiones illas factas extitisse; probantque nedum ex Libro Pontificali, sed etiam ex Paulo Diacono, & Beda, aliisque, qui omnes prædictam Consecrationem a memorato Bonifacio peractam fuisse unanimiter asserunt.

V. Cum itaque prædicti Pantheon Consecratio in honorem B. Mariæ, ac Sanctorum Martyrum die 13. Maji per Bonifacium IV. expleta fuerit, ortum hinc habuit Festum omnium Sanctorum, quod Romæ celebrabatur in præfata die 13. Maji ex prædicti Bonifacii institutione, & postea ad Ecclesiam Universalem protensum fuit a Gregorio III., uti tradunt Martene *de antiqua Ecclesiæ disciplina cap. 34. num. 26.*; Menardus *in Not. ad Sacramentarium S. Gregorii pag. 184.*; Pagi Junior *in Vita Gregorii IV. num. 9.*, vel a Gregorio IV., quemadmodum contendunt Baronius *in Notis ad Martyr. die 1. Novemb.*; Florentinius *in Notis ad suum Martyr. sub eadem die*, necnon Solerius *in Notis ad Martyr. Usuardi*.

VI. Verum Solerius, qui in actibus Sanctorum de Mense Junio Usuardi Martyrologium inseruit, ita legit: *Festivitas Beatæ Dei Genitricis, & omnium Martyrum, quam Bonifacius Papa celebrem, & generalem instituit agi omnibus annis in Urbe Romæ. Sed & Gregorius Pontifex postmodum decrevit eamdem in honorem omnium Sanctorum solemniter observari perpetuo ab omni Ecclesia.* Joannes vero Molanus, qui memorati Usuardi Martyrologium typis edi curavit, iis verbis *Gregorius Pontifex*, addidit *Quartus*. Attamen hunc in hujusmodi additione allucinatum fuisse affabre advertit Fronto in Notis ad Kalendarium Romanum, cum enim Usuardus Martyrologium suum Caroli Magni nomini inscripserit, & Carolus Magnus *anno* 813. e vivis excesserit, evidens profecto redditur, quod in superius recensitis verbis Usuardus loqui haud poterat de Gregorio IV., qui Pontificalem Cathedram addit *anno* 828., sed magis de Gregorio III. *anno* 731. in Summum Pontificem electo; hinc cum postmodum Usuardi Martyrologium opera cujusdam Monachi Ordinis S. Benedicti editum fuerit juxta perantiquum Codicem, qui Parisiis asservatur, in hunc modum correctum fuit: *Tertius vero Gregorius Pontifex postmodum decrevit &c.*

VII. Concludit itaque Emin. Lambertini *loc. cit. num. 139.* Festivitatem omnium Sanctorum a Bonifacio IV. pro Urbe Romæ originem habere, a Gregorio III. ad Ecclesiam universalem fuisse extensam, & a Gregorio IV. e die 13. Maji Kalendis Novembris perpetuo affixam ob ciborum caritatem, quæ in Mense Majo Romæ habebatur cum maximo Advenarum incommodo, qui ad dictum recolendum festum Romam conveniebant, ac undequaque confluebant. Et ita sentiunt Joannes Belletus duodecimi Sæculi Scriptor *de Explicationibus divinorum officiorum cap. 127.*, & Augustinus Oldoinus *in suis Additionibus ad vitam Gregorii IV. a Ciacconio exaratam*, quorum opinioni favere videtur Sigebertus in Chronico.

VIII. Meratus tamen loco laudato vult a Gregorio III. præfatam Solemnitatem a Bonifacio IV. in honorem Sanctorum Martyrum tantum institutam, ad omnes etiam Sanctos fuisse extensam, eamque a die 13. Maji ad Kalendas Novembris pro tota Ecclesia state assignatam, nonnullaque affert monumenta, ex quibus evincitur ante tempora Gregorii IV. festivitatem omnium Sanctorum Kalendis Novembris jam celebratam extitisse; in Martyrologio enim Bedæ, qui obiit anno 735. ad Kalendas Novembris habetur, *Festivitas omnium Sanctorum*, & ejusdem festivitatis mentio quoque habetur in Pontificali Egberti Archiepiscopi Eboracensis, qui e vivis excessit anno 761.

IX. Hac igitur in parte in eam nos versamur sententiam, ut consecrato ut supra Pantheon statim cœperit apud Romanos quotannis die 13. Maji, in qua contigit Consecratio, festivitas celebrari, non quidem in honorem omnium indiscriminatim Sanctorum, sed B. Mariæ, & omnium dumtaxat Martyrum, quibus solummodo prædictum Templum a Bonifacio IV. extiterat dedicatum, & propterea appellatum *Basilica S. Mariæ ad Martyres*. Gregorius vero III. postea decrevit eamdem in honorem omnium Sanctorum solemniter observari perpetuo ab omni Ecclesia, quemadmodum id diserte eruitur ex verbis superius recensitis Martyrologii Usuardi; & cum non desint monumenta, ex quibus satis colligitur dictam Solemnitatem Kalendis Novembris ante Gregorium IV. celebratam extitisse, credibile est a præfato Gregorio III. ad Kalendas quoque Novembris fuisse translatam. Cum tamen prædicta Festivitas non ubique recepta fuisset, Gregorius IV. Romanus Pontifex in Gallia degens, anno 835. Ludovicum Pium monuit, ut in suis omnibus Ditionibus Festivitas præfata ageretur, qui accedente Episcoporum voluntate edixit, ut hæc Solemnia observarentur, quemadmodum refert Sigebertus his verbis: *Tunc monente Gregorio Papa, & omnibus Episcopis assentientibus, Ludovicus Imperator statuit, ut in Gallia, & Germania Festivitas omnium Sanctorum in Kalendis Novembris celebraretur, quam Romani ex instituto Bonifacii Papæ celebrant.* Addit Thomasinus *de Dire. festor. celebrat. cap. 21. num. 4.*, quod dicta Festivitas *celebrata demum est ab omnibus Occidentis Ecclesiis, & quidem diebus octo, Edicto Sixti IV. Rom. Pont. anno* 1480. Teste autem Gavanto *sect. 3. cap. 10. num. 1.* in postrema recognitione Breviarii Festum omnium Sanctorum additum fuit, ac connumeratum inter ea festa, quæ quodcumque duplex occurrens excludunt, uti revera inter ea modo recensetur a Rubrica *X. de Transl. festor. numer. 1.*

X. Observatis, quæ ad Festi omnium Sanctorum institutionem attinent, fas est, modo descendamus ad propositi Decreti explanationem; in eo autem firmatur, quod *Octava omnium Sanctorum, tamquam dignior, præferenda est octavæ Dedicationis Ecclesiæ*. In occursu plurium octavarum Tabella Occurrentiæ *sub num. 7.* signat *Officium de digniori, commemoratio de minus digno*; hinc valde apposite, ut Sacra Congregatio præferat octavam omnium Sanctorum octavæ Dedicationis Ecclesiæ, eam declarat digniorem *Tamquam dignior &c.*

XI. Reliquum est igitur, videatur modo, unde petenda veniat major hujusmodi dignitas; ratio enim illa deprompta ex eo, quod in Festo omnium Sanctorum præcipuum locum obtinent B. Maria, Sancti Angeli, S. Joannes Baptista, ac Apostoli, qui propriæ vi dignitatis juxta Rubricam *Inter festa* præferentiam super ceteros Sanctos habent, quam adducit Meratus *sect. 3. cap. 8. num. 13.*, non satis concludens ad intentum videtur, quoniam in præfato Festo eorumdem dignitas nequaquam exprimitur, nec eorumdem specifica, & particularis ratio inspicitur, sed sub generica, & universali sanctitatis, in qua cum reliquis conveniunt Sanctis, ratione dumtaxat attenduntur, & ideo ex hoc capite octava omnium Sanctorum *dignior* ceteris reputari non potest; Unde hac de causa, ut dicebamur exponentes Decretum XXVI. hujus Capitis, Rubrica particularis vesperas non tribuit integras diei octavæ omnium Sanctorum, sed easdem dimidiat cum sequenti duplici minori Dedicationis Basilicæ SS. Salvatoris. Consonat hoc totum cum iis, quæ dedimus supra in Decreto XX. ubi vidimus Decollationem S. Joannis Baptistæ cum præcedenti, & sequenti duplici minori vesperas dividere, tametsi S. Joannes Baptista sit ex iis Sanctis, qui ratione propriæ dignitatis super ceteros præferentiam habent; & hoc quia in dicta Decollatione memoratus Sanctus in sua dignitate haudquaquam inspicitur, sed dumtaxat tamquam Martyr attenditur, & de eo, prout Martyr præcise est, dispositio ponitur.

XII. Potior igitur erit ratio, quam inibi producit Meratus, & prius ipse Guyetus *lib. 4. cap. 6. quæst. 5.* & est desumpta ex Gavanto *sect. 3. cap. 8. num. 7.* qua hic Auctor utitur ad ostendendum, octavam Dedicationis digniorem esse, quam ullius Sancti, & octavam Assumptionis Beatæ Mariæ, quam octava ipsa Dedicationis. Supponit autem Gavantus ex D. Thoma *lect. 5. in cap. Joan. 10.* majus esse festum Dedicationis

tionis Ecclesiæ, quam alicujus ullius Sancti, quod in illo recolantur beneficia toti Ecclesiæ collata, quæ haud dubie superant beneficia cuivis Sancto donata, quæ in ejus festo commemorantur. At, inquit, majora beneficia contulit Deus uni Deiparæ in ejus Assumptione, quam contulerit toti militanti Ecclesiæ; ex quo infert digniorem esse octavam Assumptionis octava Didicationis, & hanc quacumque alia cujusvis Sancti. Cum autem, ut subdit Guyetus, Sancti omnes simul sumpti, & præstent singulis seorsim, & sint ipsimet tota Ecclesia, non jam militans, sed triumphans, an non pari jure festi illorum omnium octava, aliis omnibus est præferenda?

XIII. *Præstat vero adhuc*, sunt verba ejusdem Guyeti, *sequens argumentum. Illius festi octava cuicumque alteri præferri debet, cujus festum alteri cuicumque festo præfertur: sed Festum omnium Sanctorum præfertur festo cujuslibet Patroni, & Dedicationis, ergo & ejus octava præferri debet. Major certa est, accessorium siquidem sequitur naturam principalis. Minor constat ex Rubrica X. de Transl. festor. num. 1. ubi inter dies, quibus cedunt quæcumque alia festa, numerantur ex additione Urbani VIII. Festa Assumptionis B. Mariæ, & omnium Sanctorum.*

XIV. Hæc tamen licet ita sint, haud putamus satis concludere ad præferentiam diei octavæ omnium Sanctorum in concurrentia præstandam, sed solummodo in occurrentia, in qua quælibet major dignitas sufficiens est, ut ex alibi dicendis late constabit. Quinimmo nec in occurentia priorem locum octavæ omnium Sanctorum concedendum esse ducimus, quoties occursus foret cum octava Christi Domini, ejus Matris, Angelorum, vel Apostolorum, quorum festa ex Rubrica *Inter festa* super cetera præferentiam habent, his enim in hujusmodi occurentia præferentiam, & non illi deberi sentimus. Ratio horum omnium est, quia etsi in festo omnium Sanctorum præfati Sancti etiam comprehendantur, eorumdem tamen dignitas in eo nequaquam attenditur, quæ cum attendatur, ac in considerationem veniat, quoties illorum festum aliquod in particulari celebratur, idcirco non putamus a quopiam infitias iri posse, eidem in dicto occursu præferentiam deberi, quemadmodum si festum aliquod Christi, aut B. Virginis ejusdem ritus cum festo, vel octava omnium Sanctorum concurreret, huic præferentiam nemo contendere auderet.

XV. Nec in oppositum suffragatur privilegium præferentiæ, quo in Urbana Breviarii Reformatione donatum fuit festum omnium Sanctorum; de dicto enim privilegio, quod mere extrinsecum est, & adventitium, aliter dicendum venit, ac de festi intrinseca dignitate; hæc enim, cum festo convenit, convenit & octavæ, seu accessorio, non autem illud, utpote mere extrinsecum, accidentarium, ac ab aliena omnimode in sua extensione pendens voluntate; unde de facto videmus Festum omnium Sanctorum quæcumque alia festa excludere, cum tamen ejusdem octava nullo hujusmodi privilegio potiatur, sed communibus Rubricarum legibus instar aliarum octavarum indistincte regatur.

XVI. Quæres, quæ fuerit potior ratio instituendi festum omnium Sanctorum?

XVII. ℞. Ex ordine Romano, qui hæc verba tenet valde notanda: *In Kalendis Novembris & per totum Orbem plebs universa, sicut in die Natalis Domini, ad Ecclesiam in honorem omnium Sanctorum ad Missarum Solemnia convenire studeat: illud attendentes, ut quidquid humana fragilitas per ignorantiam, aut negligentiam in Solemnitatibus, ac Vigiliis Sanctorum minus plene peregerint, in hac observatione sancta salvatur.* Alia itidem potissima non desideratur ratio; cum enim ob permaximam Sanctorum copiam, unaquæque singillatim eorum festa celebrari non valeant, cum tot aliquando nec sint dita in anno quot Sancti occurrunt una die; idcirco admodum apte institutum extitit prædictum festum, ut omnes saltem una simul recolantur, nec nostra omnimode subterfugiant obsequia, qui in terris positi, fortia nobis reliquerunt virtutum exempla, nec in cælis cessant suis intercessionibus nos opitulari apud Dominum Deum.

CAPUT SECUNDUM.

De Patrono, vel Titulo Ecclesiæ.

I. PAtronum *quasi Pater* dictus est, & hoc nomine universim vocabantur apud Romanos ii omnes, qui aliorum causam, & defensionem suscipiebant; hinc & Hebræis Patronus *Bahal* dicitur, idest Protector, Defensor, Custos, & Græco nomine venit is, qui partes Clientis sui tuetur, & pro illo stat coram Judice contra quosvis adversarios, eique Patris instar præstat seipsum. Speciatim vero Patroni nomen ad duo maxime hominum genera pertinuisse referunt, tum Historiæ Romanæ Scriptores, tum etiam Jurisconsulti.

II. Primo quidem ad eos Patritios, quos ex Romuli instituto Plebeii quique in Tutores, ac jurium suorum, fortunarumque Defensores eligebant. *Commendavit quippe Romulus*, ait Dion. Galic. lib. 2. *Patritiis plebejos, optione cuique e vulgo data, ut quem vellet, Patronum sibi eligeret, & hoc negotium appellatione decora cohonestavit, nominando Patronatum, tutelam pauperum, & humilium.* Patronorum vero id erat officium, ut Clientibus responderent de jure, cujus illi rudes essent, absentium æque ac præsentium curam gererent, facerent denique pro ipsis, quidquid pro Filiis Parentes ipsi

solent facere. Quin ex lege 12. Tab. *Patronus, si Clienti fraudem fecerit, sacer esto. Si enim*, subdit Servius; *Clientes quasi colentes sunt, Patroni quasi Patres, tantumdem est Clientem, quasi Filium fallere.*

III. Secundo. Patroni nomen in Jure Civili ad eos item speciatim pertinet, qui Servos manumitterent, quorum proinde quasi Patres habebantur; quippe qui a morte veluti in vitam eos revocassent; ipsique Servi jam libertate donati, dictique Liberti, Dominos hujusmodi deinceps Parentum loco habebant, omnique officio prosequebantur. Hinc illud Justin. Aug. lib. 5. Cod. de Testamentis: *Manumissi, quem Patronum habere noluerint, Dominum suum, & forsitan acerbum sentiant.* Erat autem mos in manumissione facienda, seu in datione libertatis Servis, ut Dominus caput, aut aliud membrum Servi tenens, ter diceret, *Hunc hominem liberum esse volo*, & mittebat eum e manu.

IV. Quantum vero ad res Ecclesiasticas attinet, hoc nomen de duobus dicitur. Primo de iis, qui ob fundatam, seu ædificatam suis sumptibus Ecclesiam aliquam, vel magno aliquo proventu locupletatam, jus sibi retinent Beneficiarium in ea deligendi, nominandi, & apud Episcopum præsentandi. Quod jus dicitur *Patronatus* & qui eo jure potiuntur, *Patroni* appellantur, quia quemadmodum docent Jurisconsulti, sicut Pater ducit filium de non esse ad esse ex procreatione, vel ad bene esse ex dotatione: ita qui fundat Ecclesiam, eam deducit ad esse, & qui dotat, ad bene esse.

V. Secundo convenit Patroni nomen Sanctis quidem omnibus, qui in cælo regnant, suisque nos apud Deum intercessionibus juvant, juxta sinceram Ecclesiæ Catholicæ fidem, innumeris Sanctorum Patrum testimoniis confirmatam, quæ in medium proferre nostri non est instituti. Etsi autem omnes Sancti nos utique patrocinentur, peculiaris tamen haud deest ratio aliqua, vi cujus inter Sanctos uni præ aliis specialis Patroni nomen obtinent. Hujusmodi autem ratio non una est, sed varia, ac multiplex, prout suis quibusque distributa locis referetur; huc spectat omnium prima, qua Patroni Ecclesiarum ii Sancti communiter habentur, quorum honori dicatæ queque, ac nomine insignitæ sunt Ecclesiæ. Qui enim Ecclesiam in honorem Sancti alicujus extruunt, ac fundant, Sanctum illum unum e pluribus in Patronum sui, ac posterorum, quos deinceps in eadem Ecclesia sortem habere continget, pro data sibi optione rite eligere dicendi sunt; ut eo referri possit illud Job 5. *Voca si est, qui tibi respondeat, & ad aliquem Sanctorum convertere*, aliquem, scilicet, præ cæteris aliis, a quo nimirum proprio quasi jure, quæcumque a Patrono beneficia rependi possunt, cumulate in opportunitatibus experiaris.

VI. Hæc quidem Sanctum, in cujus honorem dedicatur Ecclesia, formalis, non materialis ipsius Ecclesiæ in Patronum assumi ostendunt; ast nec deest ratio aliqua, juxta quam & materialis Ecclesiæ Patronus vere dici queat, quippe qui locum illum de profano sacrum, quasi de servitute in libertatem suo nomine vindicat, facitque omnium, quæ Ecclesiis Jure Canonico, & Civili tributæ sunt, immunitatum participem, quinimmo specialiter illi assistit, tutaturque evidentibus etiam, ut non semel evenit, miraculis, ac in profanatores severe animadvertit.

VII. Quoniam vero Patroni, & Advocati nomen pro eodem communiter accipitur, & Patronus non dicitur, nisi cum relatione ad Judicem, aut quemvis alium Majorem, apud quem alterius causam suscipit defendendam, aut a quo gratiam aliquam pro suo Cliente se impetraturum spondet, tamquam certum supponunt Guyetus *lib. 1. cap. 5. quæst.* 2., necnon Meratus *sect.* 8. *cap.* 5. *num.* 3. SS. Trinitatem, aut Deum, vel Personam aliquam, vel rem divinam Ecclesiarum Patronam dici haudquaquam posse, quia Deus summus Judex est, nullumque Majorem agnoscit, apud quem nostras causas possit ipse patrocinari, suisque intercessionibus nobis gratiam aliquam impetrare.

VIII. Verum hæc licet ita sint juxta mox adductam Patroni acceptionem, attamen nos nequaquam videmus, cur SS. Trinitas, Deus, aut Persona, vel res aliqua divina Ecclesiarum, quæ ipsis dicatæ reperiuntur, Patrona dici non valeat secundum alteram, ac item veram Patroni acceptionem, juxta quam *Patroni* nomen usurpari intenditur, dum Ecclesiæ in honorem Dei, vel Sanctorum construuntur. Et quidem in primis Guyetus ipse *loc. cit. quæst.* 1. manifeste contendit, Sanctum quemlibet, cui dedicatur Ecclesia, illius vere dici Patronum juxta aliam Patroni acceptionem, eo quod locum illum de profano sacrum suo nomine reddit, facitque omnium, quæ Ecclesiis Jure Canonico, & Civili tributæ sunt, immunitatum participem, illique specialiter assistit, tutaturque, ac in illius profanatores severe animadvertit, quidni igitur juxta hanc Patroni acceptionem, & Deus ipse, ac quodlibet divinum Ecclesiarum sibi dedicatarum Patronus dici poterit, cum præfata omnia in Ecclesiis Dei nomini dicatis abunde, & cumulatius non minus eveniant?

IX. Ut Tutorem, defensorem, ac in opportunitatibus adjutorem itidem habeant, qui Ecclesias construunt, Cælitibus consecrant; ast quinam quæso potentior tutor, defensor, aut adjutor, quam Deus ipse, qui ut hujusmodi præstet, nemine indiget, nec apud alium, uti Sancti, habet supplicare? Præstantius igitur proculdubio cum Dedicatio-

nis Ecclesiarum Cælitibus factæ finis obtineatur in Deo, ac Patronatus effectus, denegandum non est, Deum Ecclesiarum sibi specialiter dedicatarum Patronum esse, quantumvis Patroni nomen, prout ad Majorem aliquem relationem habet, aut Judicem supponit, eidem profecto competere non valeat.

X. Nec dicas, Deum aptum haud esse, ut in Patronum particularem, ac specialem eligatur, cum ipse generalis, & communis sit omnium provisor, *qui Solem suum oriri facit super bonos, & malos, & pluit super justos, & injustos*, Matth. 5. 45., ita ut non sit, *qui se abscondat a calore ejus*, quemadmodum nos edocet Regius Vates *Psalm.* 18. 7., sed ipse *illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Jo. 1. 9. Quoniam etsi Deus generalis provisor sit, & generalia gratiæ suæ dona cunctis dispenset, per hoc minime fit, quod specialiter alicui patrocinari non possit, specialia gratiæ suæ dona, quæ nulli debita sunt, illi distribuendo, hinc D. Prosper *lib.* 2. *de Vocat. Gent. cap.* 31. docet: *Gratiam Dei omnibus hominibus adfuisse, providentia quidem pari, & bonitate generali, sed multimodo opere, diversaque mensura.*

XI. Ex his soluta remanet gravis alia quæstio, quam egregie discutit more suo Guyetus *lib.* 1. *cap.* 5. *qu.* 3. num scilicet Christus Dominus dici possit Patronus earum Ecclesiarum, quæ vel ipsimet ut Salvatori nominatim, vel sub titulo Sanctæ Crucis, aliove ad ipsum pertinente dedicantur; quamque resolvit negative; Tum quia usus huic locutioni non consonat. Tum quia ipse est communis omnium nostrum Advocatus apud Patrem, ceteri vero quicumque Sanctorum apud ipsum, nec apud Patrem nisi mediante ipso, *Unus enim est mediator Dei, & hominum Christus Jesus*, ut ait Apostolus 1. *Tim.* 2. 5. Tum quia sic Christus est Advocatus noster apud Patrem, ut non solum impetrator, sicut alii omnes Sancti, sed sit etiam ipsemet author, & largitor bonorum, quæ a Patre pro nobis postulat, immo quod Patronorum haud proprium est, *Ille erit judex noster, qui modo advocatus noster est*, ait D. P. Augustinus *Sermon.* 170. *de Tempore.*

XII. Verum quæ præfatus pronunciat Auctor rationis momenta, nos haud valida existimamus ad excludendam a Christo *Patroni* nuncupationem, & quidem nedum juxta eam acceptionem, juxta quam & Deo ipsi illam superius concessimus, sed insuper *juxta rigorosam Patroni acceptionem*; Christus enim non ejus est conditionis, ut quatenus homo, Majorem aliquem habere non possit, & Judicem, Deum videlicet, apud quem nos pretioso suo sanguine redemptos patrocinari haud valeat. Et quidem primum haud officit; quamvis enim daretur, usum præfatæ locutioni haudquaquam consonare, ea tamen locutio dissona haud est irrefragabili testimonio 1. *Joan.* 2., ubi Christus dicitur *Advocatus noster*; quare igitur & non Patronus dici poterit, cum Patronus, & Advocatus communiter pro eodem accipiantur? Accedit, quod favet vox græca, qua utitur Joannes, & quam Vatabulus vertit *Patronus.*

XIII. Ad 2. dicimus, quod licet communis sit nostrum Advocatus, adhuc specialius, & efficacius pro uno præ alio apud Patrem orare potest, & ideo nil vetat, quin in particularem etiam Advocatum eligi queat.

XIV. Ad 3. quod Christus quatenus Patronus est, non est auctor, & largitor bonorum; Patronus enim est prout homo, & prout homo impetrat, & postulat pro nobis bona, licet postea quatenus Deus est, sit eorumdem bonorum largitor, sed prout sic tamen haudquaquam est Patronus, saltem Patroni nomine sumpto, prout illud sumitur in præsenti, licet Patronus esse posset, quatenus Patroni nomen sumeretur, prout supra sumi posse dicebamus, loquentes de Deo relate ad Ecclesias sibi nominatim dedicatas.

XV. Ad 4. obstare, quod qui Advocatus alicujus est, sit ejus Judex simul; atque conjunctim, non autem divisim; nihil enim vetat, quominus qui modo Patronus alicujus est, tractu temporis Judex ejusdem evadere queat. Christus autem noster quidem Advocatus est, prout in hac peregrinamur via, & nostrum prout sic Judex non est, sed prout in Judicio erimus, quo tempore Advocatus haudquaquam erit: nihil igitur obstat, cur Christus Patronus nostrum esse non possit, sicut Apostolis Patronatum non est, qui contendat, licet ipsi sint simul cum Christo nos in Judicio judicaturi, unde 1. Cor. 6. 3. *Nescitis, quia Angelos judicabimus? Quanto magis secularia?*

XVI. Huic nostræ opinioni utique adversari videtur Resolutio quædam Sacræ Rituum Congregationis; cum enim in Ecclesia Castri Tarregæ Diœcesis Celsonensis duæ Sanctæ Spinæ de Corona Jesu Christi asservari dicantur, actum fuit de earumdem Spinarum electione in Patronas Castri. Exorta est subinde in Sacra Congregatione dubitatio, num præfata electio de jure fieri posset, & pro recta quæstionis decisione jussus est fieri particularis congressus coram claræ memoriæ Cardinali Ludovisio, cui Secretarius Congregationis, Fidei Promotor, & Consultores Theologi interessent. Quo in congressu productis, ac ponderatis, quæ hinc inde facere poterant, negativa opinio probabilior, & tutior visa est, & a Sacra Congregatione subinde recepta die 20. Septembris 1681. *Eligi videlicet non posse in Patronas Civitatis, aut Oppidi Spinas Coronæ Domini*, & hoc præsertim quia cum nomen particularis Patroni Christo Domino, qui communis est omnium Advocatus apud Patrem, convenire non possit, nec convenire posse videtur Instrumentis Passionis ejusdem, utpote relationem habentibus ad ipsum.

XVII. Verum hæc tanti nos haud facimus, ut a suscepta semita deflectendum esse putemus; Opinio enim negativa tamquam probabilior, & tutior in Sacra Congregatione prævaluit ratione vulgaris, & communis acceptionis hujus nominis *Patroni*, per quod Patrocinium unius præ alio, & cum exclusione generalis omnium advocationis communius accipitur, non vero quia Christus vere Patronus nequeat esse, & dici, quatenus importat speciale aliquorum patrocinium, vel adjutorium absque exclusione generalis omnium advocationis. Cum enim hujus rationis Advocatio, seu Patrocinium, ut superius dicebatur, Christo denegari non possit, nihil vetat, in hoc sensu Christum, ac Instrumenta Passionis ejusdem, vel quascumque res sacras ad ipsum relationem habentes, in Patronas Locorum, & Ecclesiarum assumi, ac nuncupari.

XVIII. Notatu itaque dignum apparet, quod Opinio Patronatum prædictum Christo concedens, utpote a qua procul nedum est error omnis, sed & remota errandi occasio, minime proscripta fuit, sed solum negativa *probabilior, & tutior* visa est, atque *ut talis recepta*. Liceat autem nobis asserere, hoc ideo adjudicatum extitisse ratione scandali, aut offensionis, quæ ingenerari queunt in ignaris, atque pusillis, qui dum Christum particularem locorum aliquorum, vel Ecclesiarum Patronum esse audiunt, arbitrari possent, eumdem non generale omnium gerere Patrocinium, nec communem esse cunctorum nostrum Advocatum apud Patrem, & Mediatorem, contra id quod asserit Paulus 1. Tim. 2. 5. *Unus enim Deus, unus & Mediator Dei, & hominum homo Christus Jesus.* Hac igitur de causa commendabile forsitan est a nuncupatione Christi in Patronum particularium Locorum, aut Ecclesiarum abstinere.

XIX. Alia itidem forsitan validior potuit esse ratio, ob quam negativa prævaluit tamquam probabilior Resolutio, videlicet quia agebatur de Spinis eligendis in Patronas; Spinis autem Patronatus ratio presse, & proprie competere haud valet, quemadmodum inferius admodum patens fiet.

XX. Sunt igitur quamplurimæ Ecclesiæ, quæ sub mysterio aliquo, seu re sacra dicatæ inveniuntur, puta Nativitate Christi, Transfiguratione, Resurrectione, Ascensione, vel sancta Cruce, sacro Sanguine, Corona Sipinea, Lancea, Clavi, Sepulcro, Sudario, aliisque Dominicæ Passionis Instrumentis, vel pretiosissimis sacratissimæ Jesus Infantiæ pignoribus, sive aliis Christi Domini Reliquiis, ut Præsepio, Fasciis &c. de quibus sermo redibit in Decreto VI. hujus Capitis. Quod si forsitan aliquo horum Titulorum, vel alio simili ad Christum attinente speciatim inscripta nulla reperiatur Ecclesia, minime dubium est, quod id fieri contingat, perinde legitimum est, ac sunt Tituli Crucis, ac Christi Mysteriorum, vel Salvatoris, Redemptoris &c. sub quibus passim dedicatæ inveniuntur Ecclesiæ; præfatis enim omnibus juxta Orthodoxam Theologorum sententiam adoratio eadem, quæ ipsi Christo Domino, seu ut loquuntur, coadoratio debetur; idque non tantum ratione repræsentationis, quod commune est tum Crucibus effigiatis, tum ceteris etiam Imaginibus, sed præterea ratione sacri contactus; unde consequens profecto est, ut quoque Templa sub eorum pariter omnium, ac singulorum Titulo rite, ac religiose dedicari queant, cum id sit adorationis, seu cultus ejusmodi pars. Quod autem dictum est de Christo, proportione servata dicendum venit de B. Maria, & Sanctis Angelis, & Hominibus: quapropter sub titulo Nativitatis, Conceptionis, Præsentationis, Assumptionis, necnon Rerum, & Reliquiarum ad Deiparam attinentium per Orbem passim reperiri erectas Ecclesias patebit in memorato Decreto VI. ubi & Ecclesias sub titulo Conversionis Sancti Pauli, Vinculorum Sancti Petri, ejusque Cathedræ, alioque simili relate ad Sanctos Angelos, ac Homines patens fiet minime deesse, vel saltem nihil obstare, quod erigantur. Quantum igitur ad ejusmodi, aliosque similes Titulos attinet, fas est, recolat Lector, quæ in præfati Decreti explanatione late dicuntur.

XXI. Quia tamen hujusmodi Tituli, etsi Ecclesias inscribant, intitulent, ac denominent, Personam aliquam non dicunt, non possunt præfata Misteria, vel res, sive actiones sacræ denominatarum Ecclesiarum Patroni esse, ac nuncupari, sed ad summum Tituli, quatenus videlicet suo nomine Ecclesias intitulant, vel denominant; hinc communiter distinguitur Patronus a Titulo in eo, quod Patronus est semper Persona aliqua, quæ advocationem gerit, & suo insuper nomine Ecclesiam intitulat, quapropter a Sancto Petro dicitur Ecclesia Sancti Petri, a Sancto Michaele Ecclesia Sancti Michaelis &c. Titulus vero Personam proprie non dicit, sed potius Mysterium, vel rem aliquam ad personam pertinentem, ut Annunciatio B. Mariæ, Crux, Sudarium &c.; hinc licet Titulus vere sit, quia a seipso Ecclesiam denominat, prout tamen in seipso sistit præcise, Patronus proprie non est, cum non dicat Personam, quæ solummodo intercedere valet, & patrocinari.

XXII. Verum quoniam Mysteria, vel res quæcumque sacræ, nonnisi quatenus referuntur ad Personam aliquam, ad quam spectant, reapse Ecclesiarum Tituli sunt, idcirco secundum hanc considerationem inspecta, seu quatenus Personam involvunt, etiam Ecclesiarum Patroni esse queunt, & di-

& dici, dummodo tamen Patronatus ratio Personæ, ad quam referuntur, congruere possit; hinc in hoc sensu B. Maria dici valet Patrona Ecclesiarum, quæ ab aliquo ejusdem Mysterio specialiter denominantur, quemadmodum & Christus illarum Ecclesiarum, quæ sub Salvatoris, S. Crucis, Coronæ Spineæ, vel alio simili Titulo dicatæ inveniuntur, uti superius dicebamus, ubi id extendimus ad Ecclesias Deo ipsi consecratas, licet id communius denegetur, & in rigorosa *Patroni* acceptione haud veritatem habere nos ipsi ultro fassi fuimus.

XXIII. Patronus itaque cum Titulo confunditur, non tamen Titulus cum Patrono, quia omnis Patronus est etiam Titulus Ecclesiæ, quatenus eam intitulat, denominat, non tamen omnis Titulus est item Patronus, quia Mysteria, vel res sacræ, quæ Ecclesiam denominant, ex seipsis Patroni esse non possunt, & nec quatenus Personam dicunt, ad quam referuntur, si hæc Patronatus rationem effugiat, quemadmodum evenit in Ecclesiis Deo immediate, vel alicui ejusdem Attributo, & adhuc Christo Domino, vel alicui rei ad ipsum spectanti dicatis, uti superius vidimus a pluribus Auctoribus existimari, qui perbelle ponderant, a Rubricis, quotiescumque Titularis Ecclesiæ nominatur, semper cum disjunctione poni, *Patronus, vel Titulus Ecclesiæ*, quia datur Titularis Ecclesiæ, qui ejusdem Patronus non est. Verum pro eo, quod attinet ad intelligentiam hujusmodi disjunctive loquendi modi, quem tenent Rubricæ, scitu digna reperiet Lector in expositione Decreti XIV. sequentis Capitis.

XXIV. Quod igitur est homini baptizato nomen impositum, hoc idem est Ecclesiæ Dedicatæ Patronus, seu Titulus, quo videlicet ipsa nuncupatur, & ab aliis Ecclesiis proprio veluti nomine dignoscitur. Hactenus de Titulo, quatenus dicitur de Sancto, seu Mysterio, vel re aliqua sacra, sub cujus nomine, seu titulo fundata est, & vulgo appellatur Ecclesia; nunc superest, tradamus, quæ ad eruditionem spectant, agamusque de eodem, quatenus de Ecclesia ipsa dicitur.

XXV. Guyetus *lib.* 1. *cap.* 6. *quæst.* 1. per hæc verba nos docet. *Titulus ex Varrone a tuendo, hoc est indicando dicitur, quia nimirum rem, cui superscribitur, tuetur, ac indicat. Fiebat autem olim ejusmodi superscriptio rubeis litteris, juxta illud Juvenalis sat.* 14. Perlege rubras Majorum leges; *unde in Jure qui alias Tituli, Rubricæ etiamnum appellantur*, in leg. 1. dig. si cert. pet., & in lege 2. §. penult. dig. de interdict. *Quæ vox perinde quoque usurpata est ad significandas divini officii leges, primo quidem particulares, quæ quod ceteris in officio recitandis permixtæ sunt, ad distinctionem rubeo omnes caractere imprimi consueverant; deinde etiam generales a Pio V. primum editæ, licet hæ non rubro sed nigro sint caractere exaratæ. Ab ea vero indicatione factum est, ut Titulus non tantum pro ea omni inscriptione accipiatur, quæ rei cujuslibet, puta Libri, Operis, Statuæ, Auctorem, materiam, tempus, aliamve qualitatem indicat, sed variis præterea modis pro varia ratione rem aliquam tuendi, seu indicandi.*

XXVI. Quoad rem, quam significat, & pro qua usurpatur verbum *Titulus*, conveniunt inter se se Auctores, at ejusdem Etymologiam varie demonstrant, suntque quamplurimi, qui a dictione latina *Tutulus* eam deducunt, eo quod Titulus puta Librorum quasi nomen, facta, & memoriam Auctoris continet in se, & in tutelam, ac velamentum habet, dictionem *Tutulus* a Verbo *Tutare*, & *defendere* originatam existimantes, taleque vocabulum trahentes ab eo, quod Matresfamilias crines convolutos ad verticem capitis, quos habent uti velatos, dicitur *Tutulus*; sive ab eo, quod est altissimum in Urbe, quod est Arx, ea res tutissima *Tutulus* appellatur. Alii Etymologiam adhuc longius eruunt, nempe unum ex aliis, hoc pacto, quia, ut testis est Festus *lib.* 17., Flamines gerebant in capite vittam purpurei coloris, quæ *Tutulus* appellabatur, & quia Librorum Titulos Antiqui minio inscribere solebant, hinc *Titulus* denominatio Libri appellata fuit. Macro tamen *in suo Hierolexicon* magis arridet, quod prædicti vocabuli Etymon derivari dicatur a *Tutulo*, quod Romani appellaverunt altissimam Arcem Urbis, quæ pro Specula inserviebat Civitatis, ac longe prospiciendo, illam custodiebat, tutabat, & defendebat; unde inspectio Libri *Titulus* dicitur, quia perspicitur omne id, de quo in eo Codicis tractu agitur; est siquidem Titulus quasi specula, & custodia, & compendium universaliter continens totius tractatus summam.

XXVII. In primis autem *Titulus* in Sacra Scriptura signum perpetuæ memoriæ significat; unde 2. Reg. 18. *Absalom erexit sibi Titulum in monimentum nominis sui*; & Genesis 28., Jacob *surgens mane tulit lapidem, quem supposuerat capiti suo, & erexit in Titulum fundens oleum desuper*, ubi Septuaginta pro *Titulo* habent *in Statuam*; & 1. Machab. 14. *Romani descripserunt in tabulis æreis, & posuerunt in Titulis in Monte Sion*, quæ videlicet Simon, & Filii ejus præclare gesserant. Columna igitur, Pyramis, Statua, aut quodvis aliud monumentum ad perpetuam rei alicujus memoriam servandam, *Titulus* appellatur.

XXVIII. Secundo Titulus accipitur in Jure pro causa, qua quis sibi vendicat rem aliquam, seque in ejus justa possessione contra impugnantem tuetur, puta quod emerit, vel dono, aut legato, aut hæreditate acceperit, *l.* 1. *Dig. pro soluto*, *l.* 3. §. *ult. Dig. de acquir. possess.* Quo in sensu, qui *Titulus* dicitur *Joan.* 19. a Pilato scriptus, & Cruci Christi affixus, *Causam* appellavit Matthæus cap. 27. *Imposuerunt super Caput ejus Causam ipsius scriptam*; Marcus vero utramque vocem impendit cap. 15. *Erat Titulus Causæ ejus inscriptus*, causæ videlicet, propter quam Jesus Crucis supplicio damnatus est. Sic etiam signum, seu notificatio Causæ Martyrii, quæ in tabella a Persecutoribus scribebatur, & in ea narrabatur causa mortis eorum, quia nempe profitebantur Christi fidem. *Titulus Christianitatis* dicebatur; unde de S. Sebastiano in Martyrologio sub die 20. Januarii legitur: *Sancti Sebastiani Martyris, qui Diocletiano Imperatore, cum haberet principatum primæ Cohortis, sub Titulo Christianitatis jussus est ligari in medio Campi, & sagittari a militibus, atque ad ultimum fustibus cædi, donec deficeret.*

XXIX. Tertio Titulus usurpabatur pro Tabulis quibusdam, quas olim descripto palam in iis suo nomine Potentiores prædiis suis affigebant, ut sic ea ab aliena invasione, aut direptione tutarentur; & etiamnum apud aliquos mos est Domibus, Villis rusticanis, ac ad ditionum terminos sua Arma Gentilitia affigere, quinimmo qui minus potentes sunt, apponere assolent tabulas gentilitio Regis, aut Optimatis alicujus stemmate munitas; unde hac de re insignis est locus ille D. P. Augustini expos. 2. in Psal. 21. *Ne domum ipsius invadat aliquis Potens, ponit ibi Titulos Potentis, Titulos mendaces: Ipse vult esse possessor, & frontem domus suæ de Titulo alieno muniri, ut cum Titulus fuerit lectus, conterritus quis potentia nominis, abstineat ab invasione.*

XXX. Hanc vero prærogativam cum Imperatores privatis hominibus interdictam sibi reservassent, ut patet ex Tit. 16. lib. 2. Codicis, qui sic habet, *Ut nemo privatus titulos prædiis suis, vel alienis imponat, vel vela regia suspendat*, & ex Novella 30. cap. 17., ubi manuum abscissione, aliisque gravioribus tormentis plecti jubentur, *qui Titulos alios, quam Majestatis Imperatoriæ, aut Tamii, idest ærarii nomine ausi fuerint imponere*; hinc factum est, ut Titulus Imperatoriæ Majestatis insigne evaserit, cujus proinde impositione prædium caducum sibi Fiscus solitus erat vendicare, ac Principi veluti consecrare, ut cum Imperator, ait, lege *si quando* Cod. de bonis vacantibus lib. 2. *Tituli vero, quorum adjectione prædia nostris sunt consecranda substantiis, nonnisi publica testificatione proponantur.* Fuerunt autem hujusmodi Fiscales Tituli, vel Vela quædam Imperatorum imaginibus, vel Tabulæ ligneæ nominis ipsorum inscriptione insignita; qui a D. Ambrosio *Cortinæ Regiæ* reperiuntur appellatæ, dum scribens ad Marcellinam narrat, quomodo Valentinianus Imperator Arianus Cortinarum illatione Basilicam sibi studuerat vendicare, sed eis a pueris discissis, omnia ejus conamina fuisse irrita.

XXXI. Regii hujus Confiscationis signi meminit item D. Gregorius *in Regist. lib.* 1. *cap.* 63., ubi hæc habet: *Et quoniam edocti sumus, domum Petronii Notarii S. R. E., cui Deo authore præsidemus, a Constantino defensore irrationabiliter titulatam, experientia tua præsenti pagina demandamus, ut omni excusatione, & dilatione omissa, deposito Titulo, eamdemque domum præsentium latrici Theodoræ relictæ antedicti Petronii sine mora restituas.* Vetuit item idem Gregorius *lib.* 5. *Ep.* 44. præfatos Titulos Ecclesiasticis rebus imponi. Prædictum tamen Confiscationis modum aliqualiter Christiani imitati sunt, dum Crucis signum, sive Titulum ponebant, ut significarent locum aliquem ad divinum cultum applicandum; quam cæremoniam erectioni Crucis in loco ædificando in Ecclesiam, vel Oratorium etiamnum Episcopi observant ex mandato Cæremonialis Episcoporum, & *Stauropegium* dicitur.

XXXII. Quarto dicitur Titulus in Jure Canonico Beneficium Ecclesiæ, sub qua quis ordinatur, aut ubi tenetur servire; adeo ut sine ejusmodi Titulo cautum sit quemcumque ordinari, *Cap. Neminem. Ex Conc. Chalced. dist.* 70. & ordinatio aliter facta irrita habeatur, *Cap. Sanctorum ibidem*. Ex qua Tituli acceptione cum jus Intitulato obveniat percipiendi fructus illius Ecclesiæ, sive ex toto, sive ex parte, simulque debitum in ea ministrandi, coincidere, ac confundi posse videtur usitatio hæc cum priori illa, quæ pro causa accipitur; talis quippe Titulus causa est, ob quam & ille fructus ejusmodi sibi vindicat, & vicissim ab illo ministerium accipitur.

XXXIII. Quinto Ecclesiæ olim Tituli nomine appellari solitæ fuerunt, adeo ut Titulus, & Ecclesis pro eodem sumerentur; hinc in Libro de Romanis Pontificibus de Evaristo legitur, *Hic Titulos in Urbe divisit Presbyteris*, & de Marcello quod *Viginti quinque Titulos in Urbe constituit*. Ecclesiæ autem dictæ fuerunt *Tituli*, primo quia in loco Ecclesiæ construendæ in primis figebatur Vexillum Crucis in signum, ac instar Tituli, unde Theodosius Imperator præcipiens, ut Delubra Gentilium Christianæ Religionis cultui manciparentur, ait, *Collocato in eis venerandæ Christianæ Religionis Signo*. Ita *lege ult. de Paganis cap. Theodosius, & lege Decernimus, cap. de Episcopis, & Clericis*. Hinc etiam in Pontificali Romano, ubi de Benedictione, & Impositione primarii lapidis pro ædificanda Ecclesia agitur, hæc verba habentur: *Prius lignea Crux in loco, ubi debet esse Altare, figatur, & lapis primarius imponatur*. A Titulo ergo Crucis juxta tertiam vocis hujus acceptionem dictæ sunt Ecclesiæ Tituli. Ita quoque dictæ fuerunt

a Titulo, idest nomine illius Sancti, in cujus honorem eriguntur, tanquam sanctitatis illius monimenta, juxta primam dictæ vocis acceptionem; & sic Titulus S. Petri dicitur Ecclesia S. Petri &c. Tertio demum Ecclesiæ dictæ sunt Tituli, quod qui Ecclesiam curat ædificari, prius Titulum, seu Fundum aliquem conferre debeat, ex cujus annuo redditu, quid ad Luminaria, quid ad Rectoris, Ministrorumque stipendia sufficiat, commode suppeditetur, quemadmodum præcipit Pontificale Romanum, ubi de Benedictione, & Impositione primarii lapidis, & habetur *Cap. Nemo Ecclesiam, de Consecrat. dist.* 1.

XXXIV. Ex hujusmodi fundi assignatione, vel ex Ecclesiæ constructione factum est, ut veteres Christiani domus suas in Ecclesias consecrantes, eas postmodum Titulo sui nominis aliquando appellarent. Hinc in Urbe orti sunt Tituli *Pudentis, Equitii, Fasciola, Pamachii, Basilica Constantiniana, Basilica Helleniana, Titulus Vestinæ*, quia nempe Vestina illustris fœmina referente Baronio *in Notis Martyrologii ad 19. Junii*, Basilicam extruxit in honorem SS. Gervasii, & Protasii, quæ & Vestinę Titulus, & eorumdem quoque Martyrum dictus reperitur. Ad rem apprime facit id quod habetur in Breviario Romano die 1. Augusti lect. 5. *Tantus honor sacris illis vinculis haberi cœpit, ut propterea hoc nomine S. Petri ad Vincula Ecclesia Titulo Eudoxiæ dedicata sit in Exquiliis.*

XXXV. Superest autem hic adnotare, quemadmodum observat Baronius *in Notis ad 26. Julii*, Romæ videlicet veterem loquendi usum obtinuisse, ut non omnis Ecclesia, Martyrumve memoria *Titulus* diceretur, sed tantum insiniores Ecclesiæ, quibus præficerentur Presbyteri Cardinales, & hoc aperte confirmatur ex Bulla Sixti V. data die 13. Maji 1587., qua pronunciat Pontifex Ecclesias in Urbe Romæ, vel finitimis locis constitutas, *quæ Cardinalis dignitate gaudent, Titulos esse appellandas, quod sint quasi quædam cujusque propria Diœceses, ac præter sex Cardinales Episcopos, qui certis Cathedralibus Ecclesiis Urbi finitimis præsunt, singulis Presbyteris, & Diaconis Cardinalibus Ecclesiæ illa, Tituli videlicet, & Diaconiæ cum suis Clero, & Populo, ac quasi Episcopali jurisdictione in Spiritualibus, & Temporalibus regendæ, & administrandæ committantur.* Postmodum vero idem Pontifex enumerat, quænam tum ex antiquis, tum ex recens erectis Basilicis Tituli, ac Diaconiæ sint appellandæ, vetatque ne ullę alię hisce Titulis afficiantur. Cum itaque Ecclesię præfatę, idcirco *Tituli* appellentur, quod sint *quasi Diœceses, & Episcopalem jurisdictionem habeant*, Tituli videntur etiam appellari posse, quæ vere Cathedrales sunt, & Primariæ Diœcesum, quinimmo, & aliæ omnes exemptæ, quales sunt aliquæ Abbatiales, & Collegiatæ, quæ ab Ordinariorum jurisdictione immunes, ipsæmet propriam habent in suo Territorio, eamque quasi Episcopalem jurisdictionem.

XXXVI. Nomen insuper Tituli non modo pro tota Ecclesia, sed etiam quandoque pro peculiari Ecclesię parte olim videtur usitatum: *Cœpit ejusdem Basilicæ fabricam in longitudine cubitorum C., & V. in latitudine vero XLIII., in altitudinem autem XXVIII. basibus suppositis, & columnas desuper decem a latere uno, totidemque ex altero in cubitis novem erexit, fenestras quoque in superioribus satis amplas, in navi quidem viginti, & unam, in Titulo vero sex longas, & rotundas quatuor, ac duas in absida mediana instituit.* Chron. Casin. lib. 3. cap. 28. & ibidem cap. 29. *Plumbeis igitur domatibus illam totam cum Titulo, & utraque porticu ac vestibulo decenter operiens &c.* Sunt & aliæ Tituli acceptiones, sed cum ab instituto nostro alienæ sint, sat sit has expromisse.

XXXVII. Titulo igitur sumpto, qua Sanctum Ecclesiæ Patronum indicat, Sanctus est, qui Ecclesiam intitulat, & denominat, unde Ecclesia, quæ Patronum habet S. Petrum, dicitur *Ecclesia S. Petri*; qua respicit Fundatorem, Ecclesia item quandoque ab hoc denominationem suscipit, unde dicitur *Basilica Constantiniana* a Constantino, & sic de similibus; qua vero Beneficiarium, vel ejus Possessorem, hic nomen sibi ex eo Titulo, sive ex ea Ecclesia, cui præficitur, adscit, præsertim Episcopi, qui ab Ecclesia, cui præsunt, dicuntur v. g. *Bergomenses, Brixienses &c.*, necnon Sanctę Romanæ Ecclesiæ Cardinales, quibus ex Constitutionibus Sixti V. præcipitur. *Ut de cetero in quibuscumque Litteris Apostolicis, in quibus subscriptio manu propria facienda erit, iidem Cardinales etiam Tituli, seu Diaconiæ, vel Episcopatus sui Cardinalatus nomine expresso se subscribant.*

XXXVIII. Ingratum haud censemus Lectori futurum, si eumdem hic monitum fecerimus, quod loco laudato Macrus advertit, nimirum Monasteria Monialium in Urbe nulli Cardinalatus Titulo olim fuisse subjecta, ubi aliter tradentes errare asseverat, & quamvis hodie in Urbe aliquę Ecclesię Monialium habeant Cardinalium Titulos, hoc evenire, quia antea Virorum Monasteria erant, & Ecclesiæ.

XXXIX. Quamplurima profecto hic forent subdenda, & præsertim circa Personas, aliasque res, quæ in Patronas, vel Titulares Ecclesiarum possunt, vel non possunt assumi; ast quoniam in hocce Capite, & in sequenti de iisdem sparsim sermo est habendus, ad Decretorum expensionem consultius putamus properare. Sit igitur

DECRETUM I. CAPITIS, IN ORDINE XXIII.

Officium, & Missa S. Rocchi conceditur tantum in Ecclesiis ad ejus honorem Deo dicatis. S. R. C. 26. Junii, & 26. Novembris 1629. *In Matriten.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 70.

I. EXpressioribus terminis una cum petitione *sect. 9. cap. 10. num. 15.* apud Gavanti Commentaria legitur hocce Decretum, videlicet; *Dubitatum fuit: an Officium de B. Roccho nondum canonizato, neque a Sede Apostolica beatificato, post Alexand. III. defuncto anno 1327., in Concilio Constantiensi anno 1414. inter Beatos habito, recitari possit? & negotio mature discusso, Sacra Rituum Congregatio censuit, concedendum esse Missam, & Officium in ejus die festo in Ecclesiis dumtaxat, & Eremitoriis habentibus requisita Ecclesiarum in honorem ejusdem Deo dicatis, non extra dicta loca, die 4. Julii, & clarius die 26. Novembris 1629.*

II. Petitio proposita cum difficultatis nervum involvat, ad nonnullorum prænotationem nos utique trahit; & primo quod solemnis Sanctos canonizandi ratio, nonnisi Alexandri III. Constitutione, quam & firmavit Innocentius III., introducta est, unique Sedi Apostolicæ reservata, ut habetur *Cap. Audivimus de Reliquiis, & venerat. Sanctor.* Etsi enim præcedenter ad memoratam Alexandri III. Constitutionem aliqui etiam reperiantur a Romanis Pontificibus Sanctorum Albo adscripti, seu canonizati, uti S. Suvibertus a Leone III. ad instantiam Caroli Magni, S. Hugo Episcopus Gratianopolitanus ab Innocentio II., & forsan ab aliis nonnulli alii, ut testantur aliqui ex Auctoribus, attamen tunc temporis iisdem privative asserta facultas haudquaquam competebat, nisi forte generaliter relate ad totam Ecclesiam, primis siquidem temporibus ferebat consuetudo Ecclesiarum, ut id decernere particulariter pro unaquaque Provincia, aut Diœcesi ad Primatem, vel ad unumquemque Episcopum spectaret, ut de hac re videri possunt Bellarminus, Saussayus, atque Baronius *in Notatis ad 2. Aprilis*; hinc S. Cyprianus *lib. 3. Epist. 6.* præcipit ad se scribi, si quis Martyr de novo occumbat, quia statim ejus memoriam Sacrificia vult celebrare, & postea singulis annis diem ejus natalem recolere, ut notat Vualdensis *lib. de Sacrament. tit. 14. cap. 122.*, & ex illo Bellarm. *lib. 1. de Sanctorum beatitud. cap. 8. col.* 737.

III. Ex prisca hacce Ecclesiarum consuetudine factum est, ut in tota Ecclesia colantur plures ut Sancti, qui non sciuntur solemniter fuisse canonizati ab ullo ex Pontificibus, illorum enim cultus in particularibus locis per Ecclesiarum Præsules inducebatur, & paulatim ad alia protendebatur sciente, & approbante Summo Pontifice, vel expresso, vel tacite, & solum ex tali approbatione vim obtinebat, sicut & communiter accidit in quavis alia consuetudine, quæ solum dicitur obtinere vim legis ex tacito, vel expresso consensu Principis, ut patet ex D. Thoma 1. 2. *quæst. 97. art. 3.*, & aliis communiter in materia de legibus.

IV. Sanctus Rocchus apud Montem Pessulanum natus, post vitam laudabiliter transactam, & post heroicos charitatis actus frequenter exercitos erga homines peste laborantes, pretiosa morte obiit anno 1327., & magna virtutum, & miraculorum fama, quam publicus cultus, Episcopis approbantibus, statim comitatus fuit; hinc quisque bene cognoscere potest, quam minus proprie a nonnullis dicatur, Rocchum fuisse canonizatum, aut beatificatum in Concilio Constantiensi, cujus quidem tempore augmentum, non initium, dicti Sancti cultus profecto recepit. Cum enim anno 1414., in quo Episcopi Constantiæ erant congregati, pestifera lues per totam eam Urbem dire grassaretur, eorumdem Patrum Decreto ad ingruentem luem propulsandam, solemni pompa Imago S. Rocchi fuit, omni comitante populo, per dictam Urbem delata, impetrata mox a Deo ejusdem S. Rocchi intercessione, non sine insigne miraculo, sanitate, votis omnium expetita. In actis quidem Concilii præfati nulla hujus facti mentio instituitur, sed propterea in dubium revocari minime debet, cum illud referant unanimiter, nullo contradicente, quotquot de Sancto Roccho scripserunt, inter quos præter Franciscum Diedo, Petrum Pinum, Claudium a Rota, Ludovicum Maldura, Krantzius *in Metropoli Saxoniæ lib. 9. cap.* 25. Baronius *in Notis ad diem 16. Augusti*, Pagi Junior *in Brev. Romanor. Pontif. tom.* 4. *in vita Joannis XXIII. num.* 29., & Eminentiss. Lambertini, nunc Pontifex Maximus *lib. 1. de Canoniz. cap. 11. num.* 11.

V. Hinc eruunt nonnulli a Concilio Constantiensi tunc Rocchum fuisse in Sanctorum, aut Beatorum Album relatum; ast quidem immerito, quoniam ex ea re utique inferri valet, tunc ei fuisse exhibitum publicum cultum, honoremque, qui Sanctis solet impendi, at non tunc primum, cum a pretiosa ejusdem usque morte, quemadmodum superius dicebamus, Episcopis approbantibus eidem publicus cultus exhiberi cœperit. Accedit quod beatificatio, & canonizatio fieri non possunt a Concilio Generali absque interventu auctoritatis Pontificiæ, & quidem etiamsi Sedes Apostolica vacet, quemadmodum docent communiter Auctores; & rationes hujus privativi juris adducit Glossa *in cap. Gloriosus in verbo Sedis Apostolica de Relig., & Venerat. Sanctor. in 6.* Quanto autem minus anno 1414., quo publicus cultus Sancto Rocco Con-

stantiæ

stantiæ delatus fuit, S. Rocchus dici valet beatificatus, aut canonizatus a Patribus tunc ibi congregatis, qui immerito sibi nomen, & auctoritatem Universalis Concilii arrogabant, cum adhuc in tres partes scissa esset Ecclesia, sicuti ad rem bene ponderant Continuatores Bollandiani *in Propylæo ad Acta Maji dissertat. 20. num. 21.*

VI. Sancti itaque Rocchi publicus cultus initium habuit, statim ac mortuus est, augmentum tantummodo recepit in Concilio Constantiensi, novaque accessio ei facta est post annos sexaginta a tempore Concilii Constantiensis, grassante peste in Civitate Brixiensi, Populoque universo Sanctum Rocchum invocante. Scilicet, tum Franciscus Diedo Venetus Senator sua satis scientia notissimus vitam ejus tunc descripserit, ab ejus gestis in eadem vita descriptis Veneta pietas tali est incensa fervore, ut nonnulli Cives, sancta inita conspiratione, ad Montem Pessulanum accesserint, præcipuamque corporis Sancti Rocchi partem ad Civitatem detulerint Venetiarum, ubi anno 1485. magno gaudio excepta fuit, Clero, Senatu, Populoque solemnissimam comitantibus Processionem Sacri hujus Corporis pars ad Urbem pariter delata est anno 1575., peste que grassante in Regno Siciliæ, Urbanus VIII. anno 1624. Ecclesiam Sancto Roccho dicatam publice visitavit, & in Ara majori, in qua ejusdem Sancti Reliquia erat exposita, Missæ Sacrificium celebravit, ut legitur in Lapide marmoreo, qui extitit in prædicta Ecclesia prope vas aquæ lustralis, utque meminit Castellinus Auctor contemporaneus *in suo Tract. de Inquisitione Miraculorum in Appendice generali pag.* 280.

VII. Ex his claret igitur, quod B. Rochus neque a Sede Apostolica canonizatus, neque beatificatus extitit, ut petitio in superposito Decreto inserta asserit, quæ dum *eumdem in Concilio Constantiensi anno 1414. inter Beatos habitum fuisse* adjungit, non ita accipienda venit, quasi tunc ille in Beatorum numero relatus fuerit, sed quod tunc honores Sanctis, Beatisque debiti, eidem fuerint impensi. Ceterum is a sua usque morte, quæ evenit anno 1327., publicum universim sibi vindicavit cultum, qui nullam unquam passus est interruptionem, vel diminutionem, quin potius incrementum semper habuit, ac accessionem; hinc Sacra Congregatio in suo Generali Decreto infra referendo de die 30. Junii 1629. de S. Roccho bene pronuntiat, *Qui penes omnes Christifideles in maxima veneratione semper est habitus.*

VIII. Prætereundum tamen haud est, quod in plerisque antiquis Breviariis, atque Missalibus typis impressis ante tempora Sancti Pii V. habentur Officium, & Missa in honorem Sancti Rocchi, quemadmodum ex eorum diligenti enarratione probat Castellinus *loc. cit. pag.* 278., *& sequentibus*; In Reformatione autem Breviarii, & Missalis Romani facta tempore prædicti Pontificis ipsa Missa, & Officium expuncta fuerunt a Missali, & Breviario.

IX. Hæc cum ita forent, dubium emersit, num de præfato S. Roccho Officium recitari posset? Et pro parte negativa quamplurima rationum momenta facere videbantur. Primo enim cum S. Rocchus post Alexandrum III. anno 1159. ad Summi Pontificatus apicem, evectum, qui gravibus de caussis antiqua Ecclesiæ super Sanctorum Canonizationem disciplina abrogata, Servos Dei canonizandi jus privativum uni Sedi Apostolicæ reservavit, defunctus extiterit, anno videlicet 1327., nec per Sedem Apostolicam in Album Beatorum, nec Sanctorum relatus fuerit, non videbatur inter rite Beatos, aut Sanctos commemorari posse, in nihilum deserviente facto Concilii Constantiensis, cum quia ex eo publicum cultum, qui jam eidem deferebatur, exhibitum esse dumtaxat evincitur; tum ex defectu supra assertæ facultatis Sanctos canonizandi, aut in Beatorum catalogo referendi; tum quia eo tempore, quo præfata præstita sunt, nondum erat Generale Concilium.

X. 2. Quia Sacra Congregatio 20. *Novembris* 1628., *annuente Sanctissimo, decrevit, immemorabilem probatam super cultu, & veneratione alicujus Sancti non canonizati, nec beatificati non suffragari ad effectum, quod de illo possit concedi Missa, aut Officium, sed in specie, & in illo loco esse probandam immemorabilem quoad cultum cum Missa, & Officio.*

XI. His tamen haudquaquam obstantibus cum negotium in Sacra Congregatione propositum fuerit, & mature discussum, hæc censuit, *Officium, & Missam S. Rocchi concedi tantum in Ecclesiis ad ejus honorem dicatis*, ut proloquitur Decretum, quod exponimus, confirmatque his verbis, *Censuit concedendam esse Missam, & officium, in ejus die festo in Ecclesiis dumtaxat, & Eremitoriis habentibus requisita Ecclesiarum in honorem ejusdem Deo dicatis, non extra dicta loca*, Decretum idem, quod fusioribus verbis conceptum depromsimus ex Gavanto, & in initio expositionis superius adduximus.

XII. Etenim Urbanus VIII. in suis Decretis emissis anno 1625., necnon in Brevi eadem confirmante edito anno 1634. prohibuit quidem exhibitionem publici cultus iis, qui minime beatificati, aut ab Apostolica Sede canonizati fuissent, verum illos excepit, qui colebantur sive per communem Ecclesiæ consensum, sive per immemorabilem temporis cursum, sive per Patrum, virorumque Sanctorum scripta, sive denique temporis longissimi scientia, ac tolerantia, Sedis Apostolicæ, vel Ordinarii, quibus manifeste se declarat per dicta Decreta in nihilo præjudicare velle, neque intendere. Cum itaque S. Rocchus, ut vidimus supra, a pretiosa sua usque morte, seu ab anno 1327. publicum sortitus fuerit cultum, qui nullam unquam passus est interruptionem, vel diminutionem, sed magis semper in dies increbuit, patens proculdubio est, quod Rocchus ex iis Dei Servis est, cujus cultui haudquaquam præjudicium minimum intulere præfata Urbani VIII. Decreta, sed adhuc permanet in pacifica ejusdem cultus possessione, ac ex illis Sanctis est, qui dicuntur per beatificationem æquipollentem beatificati. Ex defectu itaque formalis Beatificationis, vel Canonizationis S. Rocchi per Sedem Apostolicam habitæ quemadmodum haudquaquam evincitur, quod eidem publicus cultus per officii, & Missæ celebrationem, quæ est portio quædam ejusdem cultus, eidem quoque impendi non possit, uti contendebat primum argumentum supra pro parte negativa propositum.

XIII. Nec majoris efficaciæ censendum est secundum argumentum petitum ex Decreto Sacræ Congregationis 20. Novembris 1628., hoc enim procedit, *prout de jure, & sic nullatenus impedit, quin in casibus aliquibus consilium Summo Pontifici præstari possit super concessione Officii, & Missæ ex gratia particularibus circumstantiis innixa*, sicuti ex sensu Eminentissimorum Patrum sæpius audivisse testatur Eminentiss. Lambertini, nunc Pontifex Summus *lib. 4. par. 2. cap. 3. numer.* 3., qui propterea inibi, & alibi recenset plures hujusmodi concessiones factas, etiam relate ad eos Sanctos, quibus cultus per recitationem Officii, & celebratione Missæ præcedenter nunquam fuerat impensus. Quanto igitur magis concedi potuit S. Roccho; qui ut superius ex Castellino adnotavimus, in plerisque Breviariis, & Missalibus Officium, & Missam habebat; & Urbanum ipsum VIII., qui præfata edidit Decreta, in ejusdem honorem sacrificasse fertur, quantumvis in Reformatione Breviarii, & Missalis Romani per Pium V. habita Officium, & Missa præfata a Breviario, & Missali expuncta extiterint: Si enim per immemorabilem probaretur recitatum esse Officium, & Missam celebratam, eamdemque semper continuatam fuisse, concessio non ad gratiam, sed ad justitiam esset referenda, & de jure denegari non potuisset recitatio, & celebratio Officii, & Missæ ratione Decretorum laudatorum Urbani VIII.

XIV. Dices approbari non convenit cultus immemorabilis, qui ante approbationem in desuetudinem abiit, ergo nec cultus per officium, a cujus recitatione destitum extitit.

XV. R. Minus quidem congruum videri, quod approbetur cultus immemorabilis, qui ante approbationem in desuetudinem abiit; non sic autem est de cultu per Officium, licet ab ejus recitatione destitum fuerit; in priori enim casu desit cultus ipse, & ideo haud convenit renovari, re prius mature non discussa, nec ponderata; in secundo autem casu cultus haud desiit, sed adhuc perseverat, & ideo nihil vetat, renovari partem aliquam ejusdem cultus, cujusmodi est Officium Divinum, licet in desuetudinem abierit; qua de causa quamplurimæ habentur hujusmodi concessiones per Sedem Apostolicam, & Sacram Congregationem factæ, quinimmo nec desiderantur concessiones aliquæ Officii, & Missæ de Sanctis aliquibus formaliter nec Beatificatis, nec Canonizatis, quorum cultus ab immemorabili quidem probabatur, sed numquam de iisdem recitatum fuerat Officium, nec Missa celebrata, quemadmodum contigit in concessione Officii, & Missæ B. Margaritæ de Cortona, B. Zitæ, & aliorum.

XVI. Circumstantiæ autem, quæ juxta mentem, & praxim Sacræ Congregationis aptæ natæ sunt ad impetrandam recitationem, & celebrationem Officii, & Missæ, licet ad tramites allati Decreti editi die 20. Novembris 1628. non sit probata consuetudo immemorabilis in specie quoad cultum Missæ & Officii, sunt, prima si vel per tempus excedens metam centum annorum, vel saltem per tempus notabile fuerit recitata Missa, & fuerit celebratum officium in honorem Servi Dei, licet continuatio tum celebrationis, tum recitationis non progressa sit usque ad tempus, in quo pro celebratione, vel recitatione supplicatur. 2. Quando etsi non sit probata ulla consuetudo dictæ recitationis, attamen ultra approbationem cultus fuerunt in Sacra Congregatione discussæ, & approbatæ virtutes illius in gradu heroico. 3. Quoties ejusdem festivitas fuit semper magno cultus apparatu, & populorum concursu celebrata. 4. Quando cultus illius maximam habuit extensionem. 5. Quoties in ejus honorem fuerunt erecta Altaria, eidem dedicatæ fuerunt Ecclesiæ & similia. Ex dictis autem abunde patens est, quod hæc omnia, secunda forsitan dumtaxat excepta, verificantur in casu Sancti Rocchi.

XVII. Ceterum liceat nobis ponderare, quod concessio officii, de qua est præsens Decretum, non ad gratiam, sed ad justitiam est revocanda. Conceditus enim officium S. Rocchi in Ecclesiis tantum eidem dicatis, & non extra eas; verosimile autem est, quod licet tempore Reformationis Breviarii per Pium V. præfatæ destitum extiterit a recitatione dicti officii in locis, vel Diœcesibus, in quibus præcedenter recitabatur, non autem in Ecclesiis eidem dicatis.

XVIII. Si tamen Decretum conceptum credatur, atque emanatum in terminis, sub quibus nobis illud proponit Eminentiss. Lambertini, nunc Pontifex summus *lib. 4. par. 2. cap. 5. numer.* 2., inficias iri haud potest, quod in eo non defuit gratia, cum concessio fuerit amplior præcedenti observantia, quando de jure debuisset esse coercita intra limites præcedentis observantiæ. En dictum Decretum; *Cum actum fuisset pluries in Sacrorum Rituum Congregatione de concedenda Missa,*

sa, & Officio in Festo S. Rocchi, qui penes omnes Christifideles in maxima veneratione semper est habitus, tandem sub die 30. Junii 1629. eadem Sacra Congregatio, negotio mature discusso, censuit, esse concedendam Missam, & Officium in die S. Rocchi de communi Confessoris non Pontificis in iis tantum locis, ubi adsunt Ecclesiæ in ejus honorem ædificatæ, & servatis Rubricis Breviarii. Quod Decretum Summus Pontifex Urbanus VIII. approbavit, atque laudavit die 4. Julii 1629., veluti habetur apud Pignatellum *consult.* 87. *num.* 41. *tom.* 4.

XIX. Cohærenter huic Decreto ita concepto, cum intercessioni S. Rocchi pie adscripta fuerit præservatio Ditionis Etruriæ Magno Duci subjectæ a lue, a qua non multos ante annos laboraverunt Animalia in finitimis Regionibus, cumque, exorante Magno Etruriæ Duce, & accedentibus supplicationibus Archiepiscoporum, & Episcoporum ejusdem Ditionis, petita fuerit extensio Officii, & Missæ S. Rocchi pro universa ipsa Ditione Ducis Etruriæ, eo quod non esset probatum, quod in omnibus, & singulis locis Regionum Magno Duci Etruriæ subjectarum Ecclesiæ essent in honorem S. Rocchi ædificatæ, die 27. Julii 1720. nullum editum fuit a Sacra Congregatione Decretum. Sed demum, iterum proposita instantia, die 7. Junii 1721. responsum fuit *pro gratia*, allatis videlicet probationibus Ecclesiarum, Oratoriorum, & Altarium in honorem Sancti Rocchi dicatorum in tota fere Ditione ejusdem Magni Ducis Etruriæ, quemadmodum refert Eminentiss. Lambertini loco laudato.

XX. Ex hujusmodi Decreto satis eruitur, quod licet Ecclesiæ, quæ habeantur in loco aliquo, in honorem S. Rocchi erectæ, sint sufficientia argumenta, seu motiva ad impetrandam extensionem dicti officii pro toto eo loco, absque tamen particulari indulto in eo recitari non valet. Quod si impetretur, ad gratiam utique spectat, quia supponitur ibi usque tunc dictum officium non fuisse recitatum.

XXI. Hanc Decreti lectionem utique tenendam esse arbitramur pro extensione dicti officii extra Ecclesias S. Roccho dicatas; ast nec primam lectionem deserendam esse putamus quoad Ecclesias præfatas, quæ absque ullo particulari indulto possunt de suo Titulari juxta Rubricas officium persolvere; id enim in præsenti Decreto concessum esse, innegabile apparet ex altero ejusdem Congregationis Decreto de die 10. Januarii 1693., in quo statuitur, ut sequitur: *De Sancto Roccho, licet ejus festum servetur ex devotione, attamen non potest de eo recitari Officium, & celebrari Missa, nisi in propriis Ecclesiis eidem Sancto dicatis, ex concessione S. C. die 4. Junii 1629., & clarius die 20. Novembris ejusdem anni 1629., & tunc dicendum est officium sub ritu duplici primæ classis.*

XXII. Quoniam itaque Decretum, prout refertur a sæpius laudato Eminentiss. Lambertini, dissonat ab eo, quod ex Merato superius adduximus, quoad diem, cum illud sub die 30. Junii 1629., emanatum pronuncietur, hoc vero sub die 16. Junii, vel 4. Julii, & 26. Novembris 1629., idcirco sit ambigendi locus, quod duo distincta possint esse Decreta, quorum primum sit de concessione ferenda, secundum autem de concessione lata. Dissonantia autem, quæ est quoad datam Decretorum laudatorum per superius citatum Decretum 10. Januarii 1693., & eorumdem, prout a Gavanto, & Merato referuntur, quoniam illa tanquam edita pronuntiantur sub die 4. Junii, & die 20. Novembris 1629., hæc vero sub die 16. Junii, & 26. Novembris, quinimmo a Gavanto etiam sub die 4. Julii, multiplicitati Decretorum adscribenda haudquaquam videtur, sed magis Typorum errori, qui facile obvenit in repetita recensione numerorum; est etenim quoad Mensem, & Annum concordia, & fere tota dissonantia est quoad datam diei, quapropter verosimile non apparet, quod spatio ita propinquorum dierum a Sacra Congregatione super eamdem rem Decreta adeo iterata prodire potuerint. Quinimmo quia Decretum ipsum, prout a laudato Eminentiss. Lambertini producitur, convenit quoad Mensem, & Annum cum Decreto per Meratum adducto, & ambo in eadem *Matriten.* edita pronunciantur, probabile apparet, quod error sit quoad diem in eorumdem alterutro, ceterum sub eadem die ambo prodierint, seu unum dumtaxat sint revera Decretum, quod duas habuerit partes, per quarum alteram disponebatur de concessione lata quoad Ecclesias sub patrocinio S. Rocchi erectas, per alteram vero de concessione ferenda pro ceteris locis, qui super Concessionem Officii S. Rocchi iteratas supplices porrigebant preces. Si hoc pacto rem se habere judicetur, & altera simul ponitur concordia, videlicet quod dum a Gavanto dictum Decretum etiam sub data 4. Julii pronunciatur, intelligendus sit quoad confirmationem dicti Decreti sub ea die habitam, qualiter revera per Urbanum VIII. præstitam esse, ex laudato Eminentiss. Lambertini superius vidimus. Attamen nolumus hic præterire, quod nihil est, quod vetet, quod præfata omnia esse queant distincta Decreta, licet paucorum dierum spatio cuncta sint edita, præsertim cum in Decreto per Eminentiss. Lambertini adducto habentur sequentia verba; *Cum actum fuisset pluries in Sacrorum Rituum Congregatione de concedenda Missa, & Officio S. Rocchi, qui penes omnes Christifideles in maxima veneratione est habitus &c.*, per quæ utique datus intelligi, petitiones quamplurimas super dictam Concessionem in Sacra Congregatione propositas extitisse; quod & postmodum facile fieri potuit, stante maxima veneratione, quam penes omnes Christifideles S. Rocchus sibi vindicabat. Quomodocumque tamen se habeat res, veritati Sanctionum, & earumdem dispositioni nullum fert præjudicium.

XXIII. Ex dictis habetur ratio, ob quam statutum extitit, extra loca, ubi sunt Ecclesiæ S. Roccho dicatæ, ejusdem Officium haudquaquam esse concedendum, & de facto tantum recitandum concedi in Ecclesiis in ejus honorem erectis. Sanctus enim Rocchus, etsi ab ejusdem usque obitu cultum habuerit in Ecclesia Dei, & per Decreta Urbani VIII. eidem minime fuerit derogatum, adhuc est ex Dei Servis, qui nec per formalem, nec per æquipollentem canonizationem fuerunt in Sanctorum Album adscripti; in dilatatione autem cultus hujusmodi Dei Servorum, maxime per Divini Officii recitationem, & Missæ celebrationem pluribus gravibus de causis caute, & parce semper processit, & procedit Sacra Rituum Congregatio; quapropter & pro Beatis ipsis beatificatis beatificatione formali per Sacram Rituum Congregationem coram Alexandro VII. sub die 27. Septembris 1659. edita fuerunt quamplurima Decreta, per quæ inhibetur eorumdem cultum extendi posse de loco ad locum, aut de persona ad personam, atque rigorose statuitur, Officium, & Missam in eorumdem honorem dici non posse, nisi ab iis, quibus Sedes Apostolica specialiter de hoc indulserit.

XXIV. Pro Sancto itaque Roccho, qui apud omnes Christifideles in maxima veneratione semper est habitus, ut proloquitur Sacra ipsa Congregatio, hæc regula quoad Officium capta fuit, ut ejusdem Officium non concedatur nisi iis locis, in quibus Ecclesiæ eidem adinveniuntur dicatæ; cum enim ibi jam habeat honorem Sanctis canonizatis dumtaxat debitum, ac convenientem, scilicet erectionem Ecclesiarum, in ejus honorem, & etiam cultum Officii Divini, si non in omni Ecclesia ejusdem loci, in eis saltem, quæ ipsi dicatæ sunt, idcirco conveniens haud deest titulus, vi cujus tale Officium ad ceteras ejusdem loci Ecclesias protendi queat. Per hujusmodi tamen Sanctionem haudquaquam Sacræ Congregationi, aut Sedi Apostolicæ non ita vinciuntur manus, ut de S. Roccho per eam concedi nequeat Officium etiam pro illis locis, in quibus eidem non reperiuntur Ecclesiæ dicatæ, quemadmodum forsitan aliquando factitatum fuit. Etiam sub die 20. Junii 1671. a Sacra Congregatione prodiit Decretum per Clementem X. die 20. ejusdem mensis, & anni confirmatum, & a Clemente quoque XI. die 4. Maji 1714. approbatum, de non faciendo verbo per quinquaginta annos in eadem Congregatione super concessione novorum Officiorum, maxime pro Ecclesia universali; & tamen a præfato Clemente X. sub die 27. Martii 1673. Ecclesiæ universali particularibus de causis, ac circumstantiis Officium indultum fuit in honorem Sancti Cajetani Fundatoris Congregationis Theatinorum; quod & non semel præstitum fuit ab eodem Clemente XI. in honorem aliorum Sanctorum.

XXV. Quoad Officium vero de facto recitandum facultas restricta fuit solum ad Ecclesias ipsas, quæ in ejusdem S. Rocchi honorem sunt extructæ, *Conceditur tantum in Ecclesiis ad ejus honorem dicatis*; quælibet enim Ecclesiæ a Rubricis jus habent celebrandi Officium de suo Titulari; hinc cum S. Rocchus, licet sit ex Dei Servis per æquipollentem beatificationem dumtaxat beatificatis, in universali Ecclesia talem cultum obtinuerit, ut in ejusdem honorem dedicentur Ecclesiæ, cui cultui, utpote immemorabilem, ac centenariam consuetudinem excedenti, nec Urbanus VIII. in suis Decretis in aliquo voluit derogari, jus utique legitimum habet pro recitatione sui Officii in prædictis Ecclesiis, adeoque eo spoliari haud debuit. Factum est itaque, ut per præsentem Sanctionem declaratum extiterit, *Officium de S. Roccho recitari posse in Ecclesiis ad ejusdem honorem dicatis*.

XXVI. *Tantum* subdit Decretum, quæ particula plura nobis designat. Primo, quod etsi existentia Ecclesiæ S. Roccho dicatæ in loco ex superius dictis validum fundamentum sit ad impetrandum Officium de eodem S. Roccho pro toto loco, adhuc tamen sine expressa, & formali concessione recitatio ejusdem debet esse coercita intra Ecclesiam ipsam, atque adeo etiam relate ad S. Rocchum locum habet Decretum S. R. C. 8. Aprilis 1628. inhibens celebrari per totam Civitatem, vel locum Officium de Sancto, eo quod in loco adsit Ecclesia aliqua eidem dicata, atque præscribens, quod tantum celebrari valet in Ecclesia ipsius Sancti Titularis, quemadmodum fusiori calamo dicemus exponentes sequens Decretum.

XXVII. Secundo. Ad tuendum dictum Officium extra Ecclesiam S. Roccho dicatam neque validam esse consuetudinem tametsi centenariam, nisi ea introducta sit ante Bullam Pii V. editam anno 1568., sicuti universim de cunctis Officiis sancivit Sacra Congregatio per plurima Decreta danda, & exponenda in Capitibus de Festis ex consuetudine, & de Additione fieri vetita Breviario Romano. Quod si habeatur hujusmodi consuetudo ante Bullam Pianam, utique continuari potest, tametsi S. Rocchus non sit ex Sanctis canonizatis, ut ibidem late patebit.

XXVIII. Lubet hic cursim recensere eventum quemdam, qui non multis ab hinc annis cuidam accidit Ecclesiæ. Cum enim ingruente peste anno 1580. intercessioni S. Rocchi se commisisset, ejusdemque patrocinio a Deo sanitatem impetrasset, in grati animi memoriam ultra alia Officium sub ritu duplici de eodem propria auctoritate invexit, & hujus celebrationi ultra

tra

tra centum annos incubuit. Verum cum de communi Officium recitaret, apud Sacram Congregationem pro lectionibus propriis supplicavit, quæ respondit, *Doceri prius de indulto dictum Officium recitandi*; cum autem Indultum proferri non potuerit, nec titulus consuetudinis, utpote post Bullam Pianam inductæ, suffragaretur, a præfati Officii celebratione desistendum esse mandavit, prout reipsa destitum fuit.

XXIX. Tertio dictio illa *Tantum* haud ita presse est intelligenda, ut Officium dumtaxat recitari vetet intra parietes ipsius Ecclesiæ; adhuc enim extra optime recitari valet ab iis, qui sunt de gremio ejusdem Ecclesiæ vel per obligationem ad chorum, licet huic in eo festo minime intersint, aut quia eam titulo beneficii possident, quemadmodum dicitur in Decreto hujus Capitis quarto, magisque dicetur in Capite de Qualitate Officii, ubi apparebit universim id esse decisum per tria prima ejusdem Decreta, quorum explanatione satis congrua assignatur ratio, & alias quamplurima sequerentur incommoda, quorum vitatio utique exigit, ut & in casu, & pro casu Sanctorum non canonizatorum præfata procedant Decreta.

XXX. De Missa potior urget difficultas, num a Clero ut supra addicto extra Ecclesiam præfatam celebrari valeat? & apprime dispar videtur esse ratio, quia ex ejusdem omissione non sequuntur ea incommoda, quæ ex omissione Officii inevitabiliter oriuntur, quinimmo inde exurgit laudabilis uniformitas Missæ cum Officio, & Kalendario illius Ecclesiæ, in qua celebratur, quam uniformitatem plurimi facit Sacra Rituum Congregatio multis editis Decretis in Commentariis Missalis late examinandis; quapropter hac in parte consultius esse crederemus, a prædictæ Missæ celebratione temperare, ac cum Officio Ecclesiæ, in qua celebratur, quoad Missam uniformitatem tenere.

XXXI. Quantum igitur ad Missam festivam, de qua impræsentiarum tantummodo sermo procedit, de S. Roccho celebrandam, arbitramur recedendum non esse a rigorosa Decreti dispositione, quod illam edicit concessam *tantum in Ecclesiis ad ejus honorem Deo dicatis*, & prout idem ex Gavento supra retulimus *in Ecclesiis dumtaxat, & Eremitoriis habentibus requisita Ecclesiarum in honorem ejusdem Deo dicatis, non extra dicta loca*. Si itaque *non extra dicta loca*, quis contendere valet, quod extra memoratas Ecclesias Missa festiva de S. Roccho possit celebrari a Clero, licet ut supra addicto, quandoquidem compertum est, quod extra Ecclesias in honorem S. Rocchi dicatas Missa festiva, utpote ea, quæ cum Officio diei convenit, nonnisi a dicto Clero posset celebrari, utpote qui solus recitat Officium de S. Roccho illa die, & Missa festiva ea est, quæ convenit cum Officio diei, vel Cleri postea, qui celebrat, vel Ecclesiæ, in qua celebratur. Si itaque extra Ecclesias in honorem Divi Rocchi erectas interdictæ manent Missæ festivæ, utique vetitæ censeri debent relate ad Clerum earumdem Ecclesiarum, adeoque cunctis utique Sacerdotibus.

XXXII. Quæ modo dedimus de Missa festiva S. Rocchi extra ejusdem Ecclesias minime celebranda consonant Decretis Sacræ Congregationis 16. Decembris 1652. in quibus inter alia statuitur: *Haud licitum est excedere limites verbales Indultorum super beatificationibus, præsertim in celebratione Missarum, & Officii, nisi hoc expresse Sedes Apostolica indulserit*. Licet autem hic non minus Officium, ac Missa recenseantur in inhibitione, adhuc pro Officio non currit dispositio, quia Sedes Apostolica pro Officio aliter expresse indulsit, videlicet per tria prima Decreta recensenda in Cap. de Qualitate Officii, & quamplurima alia, in quibus expresse statutum fuisse videbimus, Clerum alicui Ecclesiæ adscriptum per Beneficium, vel per Choralem obligationem teneri, primum ad Officia saltem principalia Dedicationis, & Titularis ejusdem Ecclesiæ, secundum vero ad omnia Officia quæ in Choro dictæ Ecclesiæ recitantur; & hoc quantumvis *morentur alibi, etiam extra Diœcesim*.

XXXIII. De Missis votivis superest inquirere; & hæ a Decreto interdictæ minime videntur, cujus dispositio si ad festivas limitetur, non incongruam patitur expositionem, procedit siquidem de *Officio, & Missa*, ac consequenter de Missa, quæ relationem ad officium habet, cujusmodi dumtaxat est festiva. Verum quia universim per iterata Decreta Sacræ Congregationis de Beatis vetitum est Missas quascumque celebrari, nisi in locis, & ab illis personis, quibus, & in quibus est specialiter indultum, an de S. Roccho Missæ votivæ celebrari queant, quibus & in locis, & a quibus personis, non modica exurgit dubitatio; quam ut facilius dirimamus, inter Ecclesias S. Roccho dicatas, & non dicatas, distinguendum esse arbitramur. Quantum autem ad Ecclesias in honorem S. Rocchi constructas, cum in his permissæ jam sint Missæ festivæ, quæ sunt solemniores, etiam votivas permissas esse censemus, præsertim in publicis & gravibus discriminibus, ac necessitatibus, in quibus & Urbanum VIII. superius diximus sacrificasse. Non credimus tamen in istis Ecclesiis hujusmodi Missas votivas passim, & levi de causa esse usurpandas.

XXXIV. Quoniam vero ex antiquitate quamplurima haud desunt monumenta, ex quibus evincitur, de S. Roccho ab immemorabili præcedenter ad Decreta super cultu Beatorum edita, etiam extra Ecclesias eidem dicatas, in publicis calamitatibus, & præsertim in iis, in quibus apprime validum, ac fidelibus proficuum suum non semel exhibuit patrocinium, Missas votivas celebratas extitisse, ejusdem Reliquias in Processionibus circumlatas, nomenque in publicis precibus invocatum, ac alia præstita omnia cultus genera, quæ Sanctis Canonizatis exhiberi consuescunt, & Beatis præstari inhibita sunt, idcirco haud refragari possumus, quod cuncta præfata eodem modo, ac pacto adhuc respective celebrari, vel præstari queant, in nihilo obstantibus memoratis Decretis super cultu Beatorum editis, quæ cultui ab immemorabili Beatis præstito nullum præjudicium inferre velle se exprimunt, ac se expresse declarant.

XXXV. E contra autem, quia saltem quoad Missas votivas ab immemorabili præcedenter ad dicta Decreta S. Rocchum non credimus extra præfatas publicas calamitates cultum habere, & cultum Beatorum postmodum aliqua ex parte auctum, vel extensum in pristinum statum reduci mandant Decreta S. Congregationis coram Alexandro VII. sub die 27. Septembris 1659. edita, extra easdem publicas calamitates, ac extra Ecclesias in ejusdem S. Rocchi honorem erectas, Missas votivas de eodem celebrari non posse sentimus, quantumvis hujusmodi cultus alicubi postmodum ut supra reperiatur invectus. Diximus *quoad Missas votivas*, quia quantum ad ejusdem Reliquiarum publicam expositionem, ac delationem per Processionem, & nominis in publicis precibus invocationem, cum hæc ab insignibus Ecclesiis erga S. Rocchum adhuc extra prædictos casus in præsentiarum præstentur, & ab Ecclesiis, & in Ecclesiis, in quibus, & a quibus antecedenter minime præstabantur, præstita fuisse legamus, nobis credere lubet, S. Rocchum ejusdem cultus ubivis, & a quovis legitimam possessionem habere.

XXXVI. Quarto: per dictionem illam *Tantum* juxta ea, quæ dedimus explanantes superiora Decreta, & daturi sumus in expositione sequentis, & alibi, minime exclusæ veniunt Ecclesiæ quæcumque unitæ, dependentes, & adnexæ, vel unum Capitulum, & Ecclesiam facientes cum Ecclesiis in honorem S. Rocchi constructis; de omnibus enim hujusmodi Ecclesiis perinde loquendum est quoad Officium, & Missas de S. Roccho dicendas, ac locuti, & locuturi sumus de Ecclesiis ipsis S. Roccho dicatis, ac de earumdem Clero. Pro quo Lector recolat, quæ ibidem dicta venere.

XXXVII. Quinto: Eadem dictio *Tantum* haudquaquam expellit confluentes Sacerdotes a celebratione Missæ de S. Roccho in Ecclesiis ejusdem S. Rocchi, vel adnexis habenda, adeoque nedum Clerus earumdem Ecclesiarum, sed Sacerdotes omnes ad easdem confluentes Missam de Sancto Roccho poterunt celebrare; Decretum enim absolute, & simpliciter, nemine excluso, facultatem facit dictam Missam celebrandi, & privilegio non personam aliquam, sed Ecclesias decorat in gratiam occurrentis Titularis: ergo nedum Clerus ipsarum Ecclesiarum, sed confluentes etiam omnes Sacerdotes eo uti poterunt, Missasque festivas de S. Roccho celebrare, quæ licet haud conformes sint officio, quod hi recitant, consonant tamen cum officio, quod in iisdem recurrit Ecclesiis. Eadem utique de causa poterunt quoque præfati confluentes in prædictis Ecclesiis officium divinum publice cum aliis decantare, licet postea pro ipsis non sit satisfactorium præcepti, sed pro solo Clero earumdem Ecclesiarum.

XXXVIII. Sexto. Dubium exurgit, an per ly *Tantum*, quatenus super officium appellat, censeri possit inhibita facultas extra Ecclesias in honorem S. Rocchi ædificatas recitandi officium divinum de S. Roccho; non quidem a Clero dictarum Ecclesiarum, de quo jam diximus supra, sed a cetero Clero? Hac in parte certum est primo, quod relate ad reliquum Clerum, quando dictum officium recitaretur, haudquaquam deserviret pro adimpletione præcepti, cum ad ipsum non sit ex officiis extensis, aut concessis, & quilibet pro adimplendo præcepto debeat currenti officio indulgere, nec liceat loco officii debiti aliud ex devotione, vel arbitrio subrogare. Certum est secundo, quod a quolibet de S. Roccho potest privatim officium divinum ad propriæ indulgendum devotioni recitari, cum juxta Decreta memorata super cultu Beatorum edita id fieri liceat etiam de quocumque Beato. Difficultas igitur restringitur ad publicam decantationem ejusdem officii in Ecclesiis habendam; & dictæ difficultatis decisio pendere videtur ex resolutione, an officium, quod pro non satisfactione præcepti, ac consequenter non nomine Ecclesiæ persolvitur, publica recitatio censeri debeat, an potius privata, licet publice in Ecclesiis dicatur. At quoniam in publicis precibus dicta Decreta Beatos inhibent invocari, & in quibusvis Ecclesiasticis precibus, etiam in Oratoriis privatis, recitandis particularia eorumdem suffragia apponi, vel recitari, certum est, de Beatis universim multo minus posse publice in Ecclesiis, pro quibus non est expresse indultum, divinum officium recitari. An autem idipsum dici debeat de S. Roccho, haud credimus, eo quod est ex Sanctis, qui ab immemorabili habent, quod in publicis precibus invocentur, quemadmodum superius dicebamus, ubi & concessimus Missas votivas de eodem posse celebrari, ejusdemque Reliquias publice exponi, & per Processiones circumferri, quamvis hæc omnia de Beatis fieri universim vetita sint.

XXXIX. Septimo. Si Sanctus Rocchus alicubi foret Titularis Ecclesiæ Cathedralis, ly *Tantum* in præsenti Decreto positum haudquaquam excluderet omnes de Diœcesi a recitatione Officii, & Missæ celebratione; quia enim Rubricæ ferunt,

runt, quod de Titulari Ecclesiæ Officium duplex primæ classis cum Octava in propria Ecclesia celebretur, ita faciendum esse itidem de S. Roccho pronuntiant præsens, & alia Decreta: ergo cum Decisiones Congregationum iterato habeant, quod de Titulari Ecclesiæ Cathedralis per universam Dioecesim fiat Officium, ideo nec dubitamus, quod in casu per totam Dioecesim de S. Roccho fieri deberet, & in quibuscumque Ecclesiis de eodem Missa celebrari. Idem dicendum est, ubi foret loci Patronus.

XL. *Ad ejus honorem Deo dicatis* sunt posteriora verba Decreti, a quibus de duobus instruimur, quorum primum est, quod Templa primario dicantur soli Deo, & pertinent ad cultum Latriæ, secundario autem Sanctis, & sub hoc respectu, quatenus Dedicatio refertur ad Sanctos, continet cultum Duliæ quo Sanctos, & Dei Amicos veneramur: hinc merito asserit Baroffaldus *in Comment. ad Rituale Rom.*, quod eliminandus venit abusus illorum, qui in fronte Ecclesiarum Titulum, & Epigraphem imponunt hujusmodi, & quidem litteris cubitalibus, ex. gr. *Deo, Divoque N. Titulari Sancto*, dicitque, quod Tituli Ecclesiarum hoc pacto inscribi deberent juxta saniorem doctrinam, *Deo in honorem Sancti N.*, de quo testimonium habetur in Majori Basilica S. Petri de Urbe, cujus frons ita sonat: *In honorem Principis Apostolorum*. Hic agendi modus videtur probari per recensita verba præsentis Decreti, *Ad ejus honorem Deo dicatis*, vel prout tenet Decretum ex Gavanto productum, *In honorem ejusdem dedicatis*, necnon quod retulimus ex Eminentiss. Lambertini, nunc Pontifice Maximo, *In ejus honorem ædificatæ*, ad quem cohærenter loquendi modum intelligendum venit Decretum S. R. C. 10. Januarii 1693. asserens, *In propriis Ecclesiis eidem Sancto dicatis*, & non aliter, aut alio modo.

XLI. Secundum, de quo instructi manemus, est, quod per Sacram Congregationem nedum approbantur Ecclesiæ in honorem Sancti Rocchi, etsi ex Sanctis Canonizatis non sit, jam ædificatæ, sed adhuc de novo ædificandæ, & hoc nedum ex vi verborum Decretorum mox laudatorum, sed adhuc præsertim ex iis, quæ superius dedimus agentes de Ditionibus Magni Ducis Etruriæ petentibus ad easdem Officium Sancti Rocchi extendi.

XLII. Dices: Habetur in Decretis coram Alex. VII. per S. Congregationem die 27. Septembris 1659. editis: *Firmis quoque remanentibus Decretis, nempe ne Beati in Patronos eligantur, ne eorum Natalitia cum octavis celebrentur*; ibi autem *Patronus* stat & pro Protectore principali loci, & pro Titulari Ecclesiæ, cum utriusque Natalitia cum Octava celebrentur; Non licebit itaque in posterum S. Roccho Ecclesias dicari.

XLIII. ℞. Memorata Decreta non procedere de iis Beatis, qui licet cum nec per formalem, nec æquipollentem Canonizationem fuerint inter Sanctos adscripti, solummodo quidem Beati sunt, sed tamen in Ecclesia Universali titulo Sanctorum coluntur, & præcedenter adhuc ad dicta Decreta ab immemorabili cultum Ecclesiarum sibi dicatarum, & electionis in Patronos passim in Ecclesia sortiti fuerunt, cujusmodi est B. Rocchus, qui titulo *Sancti* a præsenti ipso Decreto insignitur, & *tamquam Sanctus in maxima veneratione penes omnes Christifideles semper est habitus*, uti profatur aliud supra laudatum ejusdem Congregationis Decretum, & aliunde satis constans est, quod ab immemorabili habet Altaria, & Ecclesias in suum honorem erectas; cum enim in contrarium adducta ipsa Decreta, necnon ex Urbani VIII. in nullo velle præjudicare se exprimant iis, qui ab immemorabili cultum aliquem habuerunt, utique patens fit, quod Beati hujusmodi, qui in Ecclesia Universali titulum Sanctorum obtinent, & cultum aut Ecclesiarum sibi dedicatarum, aut sui electionis in Patronum ut supra habuere, ab hocce jure minime deciderunt, sed adhuc integrum est, eosdem vel in Titulares, aut in Patronos Ecclesiarum assumi, & consequenter eorumdem Natalitia cum Octavis celebrare, quemadmodum expresse de S. Roccho faciendum esse disponit S. R. C. in Decreto superius laudato de die 10. Janu. 1693., ubi est Titularis, & universim præscribunt de Titularibus cunctis Rubricæ ipsæ Breviarii.

XLIV. Inferes ex his Beatos reliquos, qui cultum ut supra ab immemorabili præcedenter non habent, in Ecclesiarum Patronos, seu Titulos assumi non posse; & quidem tametsi in Ecclesia aliqua particulari *titulo Sanctorum* gauderent, & forent exculti; in primo enim Decreto sequentis Capitis videbimus, a Sacra Congregatione exigi, ut *in Ecclesia universali titulo Sanctorum colantur*, qui in Patronos locorum eligi debent, quod itidem ob parem causam ad Titulares Ecclesiarum est extendendum. Uti autem hocce Decretum est solum pro Patronis de cetero eligendis, & parcit iis, qui præcedenter erant electi, ita de Titularibus ratiocinandum esse putamus, ut in posterum haud licitum sit, aliquos ex non Canonizatis in Titulares Ecclesiarum assumi, verum si qui præcedenter eatitenus fuerint assumpti, haudquaquam nutent, sed in solido maneant statu.

XLV. Quæres, an hujusmodi Beati forent cum Officio primæ classis, ac cum Octava colendi? ℞. utique; de Titulari enim Ecclesiæ ita faciendum esse Romani mandant Rubricæ Breviarii, a quarum præscriptis haud licet Romano Clero deflectere, quapropter hoc ipso, quod rite illi manent Ecclesiarum Titulares, aut Patroni, & rite licitum est, eorumdem Officio ut supra indulgere, quinimmo nedum licitum est, sed dictum Officium ponitur in præcepto. Videantur quæ in sequenti Capite dabuntur, ubi sermo erit de Patronis locorum, quæ proportione servata itidem currunt de Ecclesiarum Titularibus.

XLVI. Ast quid si habeantur quidem in Ecclesiarum Titulares, sed numquam de iisdem recitatum fuerit Officium, aut ab ejusdem celebratione destitum fuerit? Poteritne de novo induci, aut restaurari? ℞. affirmative, quia præfatæ inductionis, vel restaurationis legitimus titulus habetur in Romanis Rubricis, a quarum observantia haud se potest Romanus Clerus eximere; unde uti dicemus in Decreto sequenti, neque prædictæ inductioni, vel restaurationi contrariatur Decretum S. R. C. 8. Aprilis 1628. post Bullam Pii V. aliquod Officium de novo invehi inhibens, quoniam procedit *exceptis iis, quæ a Breviarii Romani Rubricis, vel a Sacra Rituum Congregationis, seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur*, cujusmodi proculdubio sunt Officia Titularium, & Patronorum Ecclesiarum.

DECRETUM II. CAPITIS, IN ORDINE XXIV.

Celebrari non potest per totam Civitatem, vel Dioecesim, etiam de cujuscumque Ordinarii auctoritate, Festum cum Officio, eo quod in loco adsit Ecclesia Parochialis, vel Regularis, vel Abbatialis, aut aliqua Reliquia, sed tantum in Ecclesia ipsius Sancti Titularis, seu ubi asservatur Corpus, aut insignis Reliquia, & non alibi. S. R. C. 8. Aprilis 1628. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 60.

I. Irrepserat in Terras Italiæ abusus celebrandi Festum novem lectionum sola Episcopi auctoritate pro omni Sancto habente Ecclesiam, vel Corpus in loco, & hujusmodi consuetudinis extat adhuc vestigium quoddam in inclyta Venetiarum Civitate, ubi de Sancto quolibet, in cujus honorem reperitur erecta Ecclesia aliqua, aut ejusdem insignis custoditur Reliquia, Officium novem lectionum instituitur. Diximus *& hujusmodi consuetudinis*, & non *abusus*, eo quod si abusus ille erat relate ad cetera Italiæ loca, abusus non est respective ad Venetiarum Urbem, qualiter ejusmodi Kalendarium per hæc verba nos admonet: *Secundum Constitutiones Synodales Solemnitates Sanctorum habentium Ecclesias in Civitate, & Dioecesi Venetiarum debent ab omnibus celebrari solemniter cum Officio novem lectionum, & hoc Decretum fuit firmatum denuo auctoritate Sedis Apostolicæ; & similiter celebratur Officium eorum Sanctorum, quorum Corpora in Ecclesiis Dioecesis Venetiarum requiescunt, secundum consuetudinem Patriarchalis Ecclesiæ prædictæ, & etiam ex Indulto Sedis Apostolicæ.*

II. Præfatus abusus ad aures Sacræ Congregationis devenit, quæ pro ejusdem eliminatione die 16. Januarii 1627. formavit Decretum quoddam sequentibus verbis conceptum: *Propositi sunt Sanctissimo, & ad hanc Sacram Congregationem remissi abusus duo in Terris Italiæ introducti, qui essent reformatione digni. Primus est celebrandi Festum novem lectionum sola Episcopi auctoritate pro omni Sancto habente Ecclesiam, vel Corpus in loco; unde fit, ut pauci dies feriarum remaneant, & omittatur officium parvum Beatæ Mariæ. Ad quod Sacra Congregatio respondit, talia festa celebranda esse dumtaxat in Ecclesia Titulari, vel in qua adsit insignis Reliquia illius Sancti, & declaretur, quæ dicatur insignis & de hoc fiat Decretum de mandato Sanctissimi, & mittatur per manus. Alter abusus &c.*

III. In hujusce consequentiam Decreti aliud sub die 8. Aprilis 1628. ab eadem Congregatione Generale prodiit Decretum, ab Urbano VIII. laudatum, & approbatum, & de ejusdem mandato in Breviariorum fronte appositum, in quo in primis declaratum extitit, *Non potuisse nec posse post Bullam Pii V. Locorum Ordinarios addere Kalendariis, etiam propriis, Sanctorum officia, nisi ea dumtaxat, quæ Breviarii Romani Rubricis, vel Sacræ Rituum Congregationis, seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur &c.* 2. Vetuit, & prohibuit *celebrari per totam Civitatem, vel Dioecesim, etiam de cujusque Ordinarii auctoritate, Festum cum officio eo quod in loco adsit Ecclesia Parochialis, vel Regularis, vel Abbatialis, aut aliqua Reliquia &c.*, ut in Decreto, quod explanandum suscepimus; & insuper declaravit, quæ sit insignis Reliquia, vi cujus in Ecclesia, in qua asservatur, officium institui potest.

IV. Hocce Decretum, in quantum declarat Locorum Ordinarios non posse addere Kalendariis, etiam propriis, Sanctorum officia, dabitur & exponetur in Capite de Additione Breviario fieri vetita, prout vero in eo sermo est de officio instituendo ratione Corporis, vel insignis Reliquiæ, uberem explanationem suscipiet in Cap. IV. nunc enim de eo, prout ad præsens attinet Caput, vetat per Civitatem, & Dioecesim officium facere de Sancto, eo quod in loco adsit Ecclesia illi dicata, dumtaxat ad confusionem vitandam sumimus agendum.

V. Vetat igitur, ac prohibet Sacra Congregatio, *Celebrari per totam Civitatem, etiam de cujuscumque Ordinarii auctoritate* (hi enim post Bullam Pii V. nullam habent auctoritatem circa ea, quæ spectant ad divinum officium, ut suo loco dicetur) *Festum cum officio, eo quod in loco adsit Ecclesia Parochialis, vel Regularis, vel Abbatialis, sed tantum in ipsius Sancti Ecclesia Titulari, & non alibi.* Non est, cur aliquam hujusce afferamus rationem dispositionis, cum jam addu-

adducta ea fuerit in supracitato priori Decreto de die 26. Januarii 1627.; videlicet, quia inde fiebat, *ut pauci dies feriarum remanerent, & omitteretur officium parvum Beatæ Mariæ;* seu ut loquitur Gregorius XIII. in suis literis *Pastoralis officii* die 30. Decembris 1573. expeditis, in quibus restringit favorem concessum a Pio V. Ecclesiis Hispaniæ celebrandi officium de cunctis Sanctis propriis illius Provinciæ, & de quibus habebatur Corpus, vel notabilis Reliquia, seu potius ejusdem mentem interpretatur; *Cum Prædecessor prædictus indistincte concesserit, ut Ecclesia Hispaniæ possent celebrare officia propria Sanctorum illius Provinciæ, illique plures sint numero, ex hoc sequebatur,* (notentur hæc verba) *ut officium majoris partis feriarum anni omitteretur, & ordo Breviarii fere subverteretur. Nos huic incommodo occurrere volentes, & Prædecessoris prædicti mentem sano modo interpretantes, declaramus &c.*

VI. In præfatum abusum vehementer invehit etiam Gavantus *sect. 3. cap. 3. num. 5.*, ubi hæc habet verba; *De Sancto, cujus habetur Ecclesia Abbatialis, Parochialis, vel Regularium, vel Monialium, hoc solo titulo, fiebat ante annos tres semiduplex in multis locis, & nescio quo jure, nam Officium feriale fere totum omittebatur cum Officio Beatæ Virginis in Choro, & Defunctorum, & quod magis dolebam, feriarum Quadragesima, a quibus antiqui removebant festa Sanctorum, & a quibus in recognitione Breviarii Octavæ fuat exclusa, contra quos acerrime invehitur Radulphus propos. 17. ea potissimum ratione, quod tollitur continuatio & recitatio totius Psalterii; & feriale Officium, inquit, Domini Officium est, quod a quocumque Servo non debet obrui. Videant Episcopi, ne pluralitate festorum fiat injuria Officio feriali Domini Dei nostri. Sed ecce, Deo dante sublatus est abusus a Sacra Rituum Congregatione Decreto edito &c.* & ibidem recenset præsens Decretum.

VII. Habet autem hæc Sanctio in ipsis Rubricis fundamentum, quæ quoties de Titulari Officium demandant, in sola quoque Ecclesia, cujus est Titularis, faciendum esse non obscure pronunciant. En Rubrica IV. de Dominicis num. 1. *Nisi illud Festum sit de principali Titulo, vel Patrono alicujus Ecclesiæ, vel loci, aut Dedicatione propria Ecclesiæ, quia tunc de hujusmodi festo fit tantum in Ecclesia, vel loco, cujus est Titulus, vel Patronus, vel Dedicatio.* Idipsum præscribit Rubrica IX. *de Commem. num.* 3. Haud inficias eo, quod hujusmodi Rubricæ suam paterentur explicationem, quatenus firmant de titulari Ecclesiæ Officium duplex primæ classis, ubi in ceteris Ecclesiis sub ritu inferiori recitabatur. Ast cum Rubricæ ubicumque de Titulari profantur, semper eidem Officium duplex primæ classis adscribant, nec recognoscant Officium de Titulari sub inferiori ritu celebrandum, ut percurrenti easdem Rubricas dilucido constabit, proculdubio dicendum venit, quod hujusmodi Officia de Titulari sub inferiori ritu, ab iisdem sint minime permissa, alias alicubi indicata. Instat jam tempus, suas Decreto adhibeamus reflexiones.

VIII. Habet itaque Decretum *Festum cum Officio*, ut designet inhiberi institui festum Chori, seu Officium recitari, non autem festum fori, seu ex devotione festivari, vel solemnitatem sine Officio celebrari. Consulto itidem positum fuit *Festum cum Officio*, per quod venit quodcumque Officium sub quocumque ritu celebretur; & hoc ad eliminandos quoscumque abusus, qui introducti esse, vel introduci potuerit, vel celebrandi dicta festa cum officio semiduplici, uti communis usus ferebat, vel sub altiori ritu, vel adhuc demissiori, scilicet simplici; si enim positum extitisset *Officium, vel Festum novem lectionum*, qualiter se exprimit Decretum prius emanatum die 26. Januarii 1627., obviam quidem itum fuisset abusui, qui in Ecclesiis habebatur, nec celebrari potuisset de prædictis Sanctis Officium sub ritu semiduplici, aut quocumque alio superiori ritu; ast dubitari poterat, num de dictis Sanctis adhuc institui posset Officium simplex, seu trium lectionum, dum dumtaxat Officium novem lectionum de iisdem fieri vetatur. Ad tollendos igitur quoscumque abusus, qui jam irrepserant, vel irrepere poterant, ubi prius Decretum habet *Talia festa*, scilicet *Festum novem lectionum*, quorum institutio ibidem ex abusu asseritur habita, ex industria præsens posuit Sanctio *Festum cum Officio*, per quod venit etiam festum, seu Officium trium lectionum, & simplici ritu celebratum.

IX. Ecclesias Parochialem, Regularem, & Abbatialem Decretum nominat, nec verbum habet de cathedrali; quid ita? Nisi quia festum Titularis Ecclesiæ Cathedralis vult fieri per totam Civitatem, & Diœcesim, prout censuit sæpius ipsamet Rituum Congregatio. Causa, cur Festa Titularis, & Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis in ceteris Civitatis, & Diœcesis Ecclesiis fieri debeant, non est ipsa præsentia Ecclesiæ Cathedralis in loco, alioquin etiam de hujusmodi festis aliarum Ecclesiarum existentium in loco Officium foret faciendum, sed est ejusdem in subjectas jurisdictio: quam utique jurisdictionem non habent, saltem ordinarie, illæ aliæ Ecclesiæ. Quod si aliquas habere continget; quidni pari & ipsæ jure circa sua Festa propria potiantur? Legantur quæ de hujusmodi Ecclesiis quasi Episcopalem jurisdictionem habentibus, & instar Cathedralium inspectis, dicta sunt in Decreto sexto Capitis primi pro earumdem Dedicationis festo relate ad subjectas Ecclesias; æque enim producunt de Festo Sancti Titularis. Quinimmo & quæ in eodem Capite sparsim dedimus, & præsertim in decreto XV. ejusdem Capitis de Ecclesiis, quarum Dedicatio ad alias protenditur, ne eadem incassum hic repetamus, dicta etiam volumus de earumdem Titulari, ita quod quarum Ecclesiarum Dedicationis festum extenditur, & prout extenditur, ita pariformiter etiam earumdem Titularis festum extendatur: & quidem absque ulla præsentis Sanctionis læsione; quæ dictas proculdubio patitur exceptiones, seu præfatos minime comprehendit casus, ut etiam a longe perpendenti vim, & verba Decreti diserte patebit.

X. Per hoc autem, quod Decretum Ecclesias *Parochialem, vel Regularem, vel Abbatialem* dumtaxat numeret, non est locus inferendi, quod Officium ut supra fieri queat de Sancto, de quo in loco habeatur Ecclesia aliqua, puta alicujus Confraternitatis, vel Conservatorii Puellarum, aut aliquod publicum Oratorium; quis enim nisi insipiens, & bardus ita argumentabitur? Duabus de causis Ecclesias dumtaxat Parochialem, Regularem, & Abbatialem Decretum nominat, videlicet tum quia abusus, qui irrepserat, erat solummodo celebrandi de Sancto, de quo in loco habebatur aliqua ex præfatis Ecclesiis, uti nos monet Gavantus superius laudatus. Tum quia dum nobiliores, & insigniores Ecclesias excluserat, numquam excogitavit, in alicujus mentem venire posse, de Sanctis habentibus in loco publica Oratoria, vel longe ignobiliores Ecclesias Officium institui posse. Licuit autem nobis ex silentio Ecclesiæ Cathedralis inferre hanc minime in Decreto comprehendi, quia Cathedralis præfatis nobilior est, & loci primaria, & præcipua, ac particularem habens rationem, adeoque & speciali nota digna; ab exclusione vero Ecclesiarum nobiliorum, & insigniorum, de quibus proculdubio potior ratio procederet, valet argumentum ad exclusionem Ecclesiarum, & Ordinandorum minus nobilium, & insignium, cujusmodi sunt Parochiales, Regulares, Abbatiales, ad exclusionem Ecclesiæ nobilioris, & loci primariæ, & particularem habentis rationem, qualis est Ecclesia Cathedralis, quinimmo ex hujus silentio, cum potissimum nominari debuisset, si excludi voluisset, quis non videt optime argui posse, Decretum minime voluisse eam inclusam? Hac igitur de causa in præsenti Decreto Ecclesia Cathedralis excepta non fuit, sed verior non exceptionis ratio extitit quia intentum fuit tollere abusum, qui in Terras Italiæ irrepserat; hujusmodi autem abusus, uti dicebamus, situs erat in celebrando festum novem lectionum de Sancto, de quo in loco habebatur Ecclesia Parochialis, Regularis, vel Abbatialis, non autem de Sancto Titulari Ecclesiæ Cathedralis, quoniam hic abusus non est, sed sancta consuetudo per quamplurimas Sanctiones probata, atque firmata.

XI. Intentum Decreti, negari non potest, fuit tollere abusum præfatum *celebrandi per totam Civitatem, vel Diœcesim festum cum Officio de Sancto, eo quod in loco adesset Ecclesia Parochialis*, unde adhuc dubium remanet, an de Titulo Ecclesiæ Parochialis fieri possit, & debeat, non quidem per totam Civitatem, & Diœcesim, sed intra limites ejusdem Ecclesiæ Parochialis, seu per omnes Ecclesiæ, & loca, ad quæ jurisdictio dictæ Parochialis Ecclesiæ extenditur? Verum cum hoc sit diserte declaratum in Decreto 17. Augusti 1709., de quo in cap. præcedenti, idcirco modo nec minimus superest dubitandi locus, quod de dicto Titulo per loca, ad quæ protenditur Parochialis jurisdictio, minime fieri valet, sed solum in ipsa Parochiali Ecclesia, & a Clero addicto servitiis ejusdem Ecclesiæ, vel in ea beneficium habente. Præterire tamen haud possumus, quod idipsum stabilitum remanet per præsentem utique Sanctionem; non solum enim inhibet *celebrari per totam Civitatem, vel Diœcesim festum cum Officio, eo quod in loco adsit Ecclesia Parochialis*, sed insuper statuit, celebrandum illud esse *tantum in Ecclesia ipsius Sancti Titularis, & non alibi*; quis autem non videt, quod per ejusmodi verba Festum Tituli Ecclesiæ Parochialis ita coerceatur intra limites Ecclesiæ Parochialis, ut ad ceteras Ecclesias, vel Sacerdotes in Parochia existentes haudquaquam extendatur? Hoc enim proculdubio designant, & particula illa *Tantum*, quæ, ut pluribus juribus, & Auctoribus allegatis refert Barbosa *de Dictionibus dict.* 402., taxativa est, includens expressum, & reliqua excludens, necnon verba illa *& non alibi*, quæ etiam expresse reliqua cuncta loca, & Ecclesias expellit.

XII. Hæc facere videntur contra id, quod superius diximus de Ecclesiis Parochialibus, Regularibus, & Abbatialibus jurisdictionem quasi Episcopalem in alias habentibus, quarum Tituli festum ad subjectas Ecclesias protendi dicebamus; res tamen non ita se habet: Tum quia in Decreto sermo non est de hujusmodi Ecclesiis, sed de aliis ejusdem generis ordinarie, & regulariter se habentibus. Tum quia abusus, quem reprobat, erat facere Officium, non de dictis Ecclesiis ea ratione, ac jurisdictione prædictis, sed aliis ordinariis, & regularibus. Tum quia dum saltem implicite in exceptis ponit Ecclesiam Cathedralem, in exceptis quoque habet Ecclesias quascumque instar Cathedralium se habentes. Tum denique quia dictio *Tantum*, uti animadvertit ibidem Barbosa, non excludit casus similes, & in quibus eadem est æquitas, & ratio.

XIII. Facere itidem posse videntur contra ea, quæ dedimus in Decreto 13. Capitis primi, ubi Festum Dedicationis, & consequenter etiam Tituli, Ecclesiæ alicujus Regularis, vel

alte-

alterius cujuscumque extendimus etiam ad Ecclesias unum cum illa Capitulum facientes, vel adnexas, & accessione ad illam se habentes, quinimmo & desertas, sed sub jurisdictione, & dependentia integre manentes. Non faciunt reipsa tamen: Tum quia vel hujusmodi Ecclesiæ unum Capitulum facientes, unitæ, & adnexæ, & dependentes *pro una, & eadem Ecclesia* recensentur, vel omnes reputantur *propriæ Ecclesiæ*, & propriæ Ecclesiæ festa tum Tituli, tum Dedicationis ex Rubricis sunt in præcepto. Tum quia dictio *Tantum* etsi excludat diversa, & non separata, non autem connexa, & pertinentia ad dispositionem expressam, ut censuit Menochius *cons.* 705. *num.* 22. & Rota *decis.* 442. *num.* 3. apud Farin. *part.* 2. *recent.* Quapropter Festum Tituli censetur fieri in Ecclesia ipsius Sancti Titularis, & non alibi, dum celebrantur in Ecclesiis adnexis, & pertinentibus ad Ecclesiam ipsiusmet Titularis.

XIV. Diximus abusum, qui in Terras Italiæ irrepserat, coercitum extitisse in celebrando Officium de Sancto, cujus Ecclesia aliqua Abbatialis, Regularis, vel Parochialis foret in loco. Contra quod quidem facere videtur Decretum superius adductum de die 16. Januarii 1627. quod dictum recensens abusum, *fuisse celebrandi Officium novem lectionum pro omni Sancto habente Ecclesiam in loco*, absolute, & simpliciter enunciat, adeoque & de iis, qui habebant Ecclesiam aliquam, licet nec Abbatialem, nec Regularem, nec Parochialem. Verum rem ita esse, quemadmodum nos asseruimus, jam liquet ex Gavanto superius laudato, necnon ex præcedenti Decreto, quod illudmet est, quod de mandato Sanctissimi faciendum esse, & mittendum per manus, ab illo præscribitur, ac consequenter factum præsumitur signanter ad eliminandum abusum, qui irrepserat, & qui jam proscriptus fuerat. Etsi autem abusus ille amplior extitisset, & comprehendisset Sanctum quemcumque habentem Ecclesiam, adhuc, ut dicebamus, sufficienter ablegatus fuisset per præsens Decretum, dum nobiliores Ecclesias excludit, & de Sancto Titulari *tantum in ipsius Ecclesia*, & non alibi, fieri posse edicit.

DECRETUM III. CAPITIS, IN ORDINE XXV.

De Patrono, seu Titulari Ecclesiæ debet fieri Officium sub ritu duplici primæ classis cum octava a Clero eidem adscripto, etiamsi Ecclesia non fuerit consecrata, sed tantum benedicta. S. R. C. 21. Junii 1710. *in una Cappuccinorum Provinciæ Lugdunen.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 343.

I. Quæstio inter Auctores instituitur num celebrari possit, & debeat festum Dedicationis illius Ecclesiæ, quam constat non fuisse consecratam, sed tantummodo benedictam. Hujusmodi quæstionem agitavimus in Decreto quinto præcedentis Capitis, & ibidem vidimus in utramque partem versati Doctores, licet opinio negativa, tamquam conformior Sacræ Congregationis Resolutionibus, rationi, & auctoritati, a nobis delecta fuerit. Nunc insurgit difficultas de Patrono, seu Titulari earumdem Ecclesiarum, quæ consecratæ non sunt, sed tantummodo benedictæ, an videlicet Officium de illo recitari possit, & debeat, prout faciendum esse de Titulari propriæ Ecclesiæ passim mandant Rubricæ, sub ritu scilicet primæ classis, & cum octava, an vero Rubricarum sensus coercitus sit ad Titulum Ecclesiæ consecratæ? De hoc enim dubitari non potest, quod Officium duplex primæ classis, & cum octava debeat celebrari, quoniam Rubricarum mandatum de ita recolendo Patrono, seu Titulari propriæ Ecclesiæ si de aliquo debet verificari, proculdubio veritatem debet habere in Titulo Ecclesiæ consecratæ, utpote cui nihil deest tum ex parte ipsius Tituli, tum ex parte ipsius Ecclesiæ, quominus Titulus Ecclesiæ in omni rigore sit, & denominari valeat.

II. Hac in quæstione dicendum videtur, quod de Titulo Ecclesiæ, quæ consecrata non est, sed tantummodo benedicta, Officium fieri non liceat. 1. Quia & de Ecclesia solummodo benedicta Festum Dedicationis fieri non valet, ergo nec de Titulari, hæc etenim festa videntur sibi mutuo correspondere. 2. Uti Rubricæ præscribunt Festum de Titulari Ecclesiæ, ita de ejusdem Dedicatione, sed licet Dedicatio, utpote, quæ ex terminis ipsis non importat, nisi alicujus loci profani ad divinum cultum mancipationem, æque habeatur per benedictionem, adhuc Ecclesia dumtaxat benedicta non censetur ita cultui divino destinata, ut ejusdem Dedicationis festum valeat recenseri, ergo & Titulus Ecclesiæ tantum benedictæ, etsi Titulus Ecclesiæ vere dici queat, utpote qui Ecclesiam intitulat, & denominat, adhuc talis Titulus non erit, ut de eo Officium valeat recitari. 3. Quia quando consecratur Ecclesia, non semel dicitur consecrari in honorem, nomen, & memoriam Sancti N., ergo antecedenter Sanctus ille non erat vere, & perfecte Titularis.

III. His tamen haudquaquam obstantibus Sacra Congregatio censuit in oppositum, firmavitque in præsenti Decreto, quod de Titulari Ecclesiæ fieri debet Officium primæ classis, & cum octava, tametsi Ecclesia non sit consecrata, sed tantummodo benedicta. Consonat hæc Sanctio iis, quæ tradunt Guyetus *lib.* 1. *cap.* 4. *quæst.* 5., Meratus, *sect.* 8. *cap.* 5. *num.* 4. Eustachius a S. Ubaldo *de Dei benedict. observ.* 9. *sect.* 4. *num.* 213. ubi citat etiam Paulum a S. Joan. *Cæremonial. lib.* 4. *cap.* 20. & Bissum *in Hierurg. lit. F. num.* 54. §. 3. *& lit. F. num.* 64. §. 1.

IV. Probat id Guyetus, quia *in Pontificali Romano, ubi de benedictione, & impositione primarii lapidis pro ædificanda Ecclesia agitur, præcipitur in quadam oratione nominari Sanctum, vel Sanctam, in cujus honorem, ac nomen fundatur ipsa Ecclesia; hinc consequens omnino videtur Titulum illum exinde valere, ac veluti ipsi acquiri; adeoque ubi primum ædificata, convenienti saltem ex parte, ac benedicta fuerit, & inceperint in ea celebrari divina officia, poterit quoque, immo debebit fieri festum de Titulo, seu Patrono ipsius. Quod & usu ipso confirmatur, nam, cum multæ sint variis in locis Ecclesiæ, quas constat ab exordio non fuisse consecratas, eæ tamen sui Tituli, seu Patroni, a quo nuncupatur, festum quotannis celebrare consueverunt. Non tamen id faciendum putaverim, quam cetera ibidem cœperint Ecclesiastica munia obiri; quod utique fas non est, ante ipsius Ecclesiæ ædificationem, ac benedictionem.* Hæc Guyetus ibidem, & quidem nedum nominatur Sanctus, in cujus honorem ædificanda est Ecclesia, dum agitur de impositione, & benedictione primarii lapidis, sed etiam quando benedicitur domus ipsa jam constructa juxta præscriptum Ritualis Romani *tit.* 72. §. 5. hisce expressis verbis, *Surgit Sacerdos, & intelligibili voce dicit:* Ut hanc Ecclesiam, & Altare ad honorem tuum, & honorem Sancti tui N. &c.

V. Quod autem celebrari non possit Festum Tituli, cum primum impositus est lapis primarius pro Ecclesia ædificanda, & benedictus est locus, in quo ea debet construi, licet nomen Sancti prædicti in ea functione adhibeatur, patens utique fit ex terminis ipsis, nam Festum, quod per Rubricas celebrari præcipitur, est Festum de Titulo Ecclesiæ, tunc autem Sanctus ille non potest esse Titulus Ecclesię, cum Ecclesia nondum constructa sit, sed adhuc construenda, & insuper domus ipsa jam constructa vere dici non potest Ecclesia, seu locus sacer, cum ita reddatur per ipsam benedictionem ejusdem domus jam constructę. Solum itaque constructa jam domo, & per benedictionem reddita sacra, ac apta, quo in ea possint divina officia obiri, festum de Titulo ejusdem celebrari valet, & Sanctus ille vere, & proprie dici Titulus Ecclesię illius.

VI. Confirmatur primo, quoniam Rubricę, dum mandant Festum Tituli, absolute pronunciant *Tituli Ecclesiæ*, & nullibi nec directe, nec indirecte insinuant, quod Ecclesia debeat esse consecrata: cum itaque Ecclesia hoc ipso, quod est benedicta, fit vere Ecclesia, & intitulata veniat, ac denominata a nomine Sancti in cujus honorem est benedicta, unde dicitur v. g. Ecclesia S. Petri, non minus ac quando est consecrata, ideo non videtur, cur festum Tituli Ecclesię solum benedictę fieri non debeat.

VII. Confirmatur 2., quoniam juxta ea, quæ tradidimus in pręliminaribus hujus Capitis, ac universaliter docent Auctores, & pręsertim Gavantus, & Guyetus, Titulus Ecclesiæ est ille Sanctus vel res, sub cujus nomine, seu titulo fundata est, & vulgo appellatur Ecclesia; quod enim est homini baptizam nomen impositum, hoc idem est Ecclesię Patronus, seu Titulus, quo videlicet ipsa nuncupatur, & ab aliis Ecclesiis proprio veluti nomine dignoscitur; Sed Ecclesia hoc ipso, quod benedicta est, denominationem habet a Sancto, in cujus honorem est benedicta, non minus ac quando est consecrata: ergo in omni omnino rigore Sanctus ille ejusdem *Titulus* est. Non minus item *Patronus* vere dici valet, quoniam hoc ipso patrocinium suscipit nedum illius, qui in sui honorem Ecclesiam construxit, & fundavit, ac eorum, qui in ea Ecclesia sortem deinceps habere continget, sed etiam Ecclesiæ ipsius materialis, quam propterea de domo profana sacram suo nomine vindicat, facitque eam omnium, quæ Ecclesiis jure canonico, ac civili tributæ sunt, immunitatum participem, quinimmo specialiter, non minus ac si consecrata foret, illi assistit, tutaturque evidentibus etiam, ut non semel evenit, miraculis, ac in prophanatores severe animadvertit.

VIII. Ad primum igitur superius in oppositum productum dicimus; non ideo celebrari Festum Dedicationis Ecclesiæ, quæ consecrata non fuit, sed solum benedicta, quia festum Dedicationis institutum fuit in annuam recensionem Consecrationis jam peractæ, quemadmodum ostendunt momenta in Decreto quinto præcedentis Capitis adducta; Festum autem Tituli est in memoriam, & cultum Sancti illius, qui assumptus est in Patronum Ecclesiæ formalis, & materialis, ac materialem Ecclesiam denominat, & ideo cum hæc omnia abunde habetur, tametsi Ecclesia consecrata non sit, sed solum benedicta, ideo Festum, & officium de Titulo, seu Patrono Ecclesiæ nihilominus institui debet. Solum itaque sibi correspondent Festa Tituli, & Dedicationis, quoties Ecclesia est consecrata, non autem quando est solummodo benedicta, sed tunc stat Festum Tituli, licet non stet Festum Dedicationis. Non imus tamen inficias, quod & Festum in memoriam Benedictionis institui potuisset; verum cum Majoribus illud instituere non placuerit ob rationem, quam statim proferemus, idcirco nec nobis illud instituere licet.

IX. Ad 2. Jam patet ex modo dictis, remanet modo videamus, cur festum solummodo in memoriam Consecrationis, & non Benedictionis Ecclesiæ a Majoribus fuerit demandatum. Sciendum est igitur, quod antiqua Ecclesiæ disciplina ferebat, nonnisi in Ecclesiis consecratis Missas celebrare licere, quemadmodum pluribus ostensum fuit in Decreto primo præcedentis,

tis, & deducitur ex *Cap. Tabernaculum*, *Cap. sicut non alii*, *Cap. Nullus Presbyter de consecr.*, ac communiter sentiunt Auctores, quarum plures apud Barbosam *ad Cap. Missar. num.* 1., licet postea reddita rara, ac difficili Ecclesiarum Consecratione, permissum fuerit celebrare etiam in quolibet loco sacro per simplicem benedictionem ad cultum Dei destinato, quæ tamen benedictio, uti bene ait Baruffaldus *in Comment. ad Rituale Rom. tit.* 72. *n.* 88., est in subsidium, & ad modum provisionis, non autem de natura loci tam digni, qui de jure consecrandus est, sicuti edocet Rituale ipsum Romanum *tit.* 72. §. 13. per hæc verba: *Ecclesia vero quamvis a simplici Sacerdote, ut supra, sit benedicta, ab Episcopo tamen consecranda est*; & strictius, & rigorosius Castaldus apud Baruffaldum loco citato: *Ecclesia autem hoc modo a simplici Sacerdote benedicta, debet omnino, apportuno tempore, postea ab Episcopo consecrari*. Consecrandas item esse Ecclesias media unctione ex sacro oleo, & Chrismate, a quibus nobilius significatur excellentia Divinæ Majestatis, cui Templum dedicatur, & extra eas haud licitum esse celebrare, manifeste deducitur ex *d. Cap. Tabernaculum*, & *Cap. Ecclesias*, *de consecrat. dist.* 1., necnon ex Concilio Romano sub Benedicto XIII. celebrato *tit.* 25. *cap.* 1. Cum itaque Ecclesiæ antiquitus non nisi media Consecratione divino cultui destinarentur, & aptæ censerentur, ut in iisdem Sacrosanctum Missæ sacrificium perageretur, & Benedictio postmodum inducta dumtaxat sit in subsidium, & ad modum provisionis, officium institui non debuit in memoriam peractæ Benedictionis, sed Consecrationis, & ideo quando Ecclesia consecrata non est, non licet ejusdem Dedicationis festum peragere. Sanctus autem, in cujus honorem construitur Ecclesia, semper nonnisi fuit delectus ad vindicandum Patronum, & ob Ecclesiæ denominationem, nec quando loco Consecrationis inducta fuit Ecclesiarum Benedictio, delectus ille fuit in subsidium & ad modum provisionis, sed absolute, & simpliciter, & immutatus adhuc permanet, Ecclesia postmodum consecrata, & ideo cum quæ ad Titulum, & Patronum spectant, præcedenter ad Ecclesiæ Consecrationem ille æque præstet, & non minus patronus, & Titulus Ecclesiæ sit, nec ad modum provisionis se habeat, de eo juxta Rubricas officium debet exsolvi.

X. Ad 3. reponimus ita in Consecratione dici, quia Ecclesia vel non supponitur jam in ejusdem honorem benedicta, vel quia præcedens Benedictio non attenditur, utpote quæ facta fuit in subsidium, & per modum provisionis, non autem quia Sanctus ille non sit vere Patronus, & Titulus illius Ecclesiæ, & in Titulum, vel Patronum tunc assumatur, sed ad summum tunc ratihabetur ejusdem electio, & confirmatur.

XI. Quinam autem sit, & censeatur Clerus præfatæ Ecclesiæ adscriptus ad effectum, ut de Patrono, seu Titulari ejusdem officium primæ classis; & cum octava juxta Rubricas recitare valeat, edocent abunde ea, quæ sparsim dicta sunt, & præsertim, quæ dabuntur in Capite de Qualitate officii, & in Decreto sequenti, necnon quæ dicta extitere in Decreto 14. præcedentis Capitis.

XII. Laudatus Guyetus *cap.* 5. duas excitat quæstiones, nimirum an delata, ac destructa Ecclesia, Tituli, seu Patroni ipsius festum nihilominus celebrari debeat? & ea si non deleta quidem, aut abrogata est Ecclesia, sed alio translata, seu Ecclesiæ alteri unita, ac conjuncta, Titulus ipse adhuc perseveret?

XIII. Primam ex dictis quæstionibus ita resolvit citatus Auctor: Debet, si stante censu ipsius, cum juribus, & dependentiis, Clerus quoque superstes sit; nam sic censetur stare adhuc formaliter ipsa Ecclesia, adeoque Tituli ipsius veneratio. Sin autem funditus sic deleta est vel incendio, vel hostium incursu, aut etiam Superiorum authoritate, in delicti alicujus gravioris pœnam sic abrogata, ut nec ædificium, nec Clerus ullatenus supersit, Titulus quoque ipse omnino abrogatus censeri debet, argumento sumpto a pari, *ex l. si usufructus*, *dig. Quibus modis usufructus amittatur*.

XIV. Ad secundam vero ex Prædictis quæstionibus respondet perseverare, ejusque festivitatem observari debere a Clero proprio illius Ecclesiæ, juxta definitionem Gregorii Papæ in pari casu datam, *extra*, *de Religiosis domibus*, *Capit. Quia monasterium*. Itaque factum Vesuntione, ubi Clerus Ecclesiarum S. Joannis, & S. Stephani, a tempore Innocentii in unum, eumque Metropolitanum junctus, utrumque Titulum ex æquo retinet, & observat. Si tamen unio fieret Ecclesiæ alicujus cum altera, non ut Ecclesiæ, sed tantum ut Cappellæ, putaverim in hoc casu perinde judicandum, ac de Titulo Altaris, seu Cappellæ, ex mente Panormitani *in Cap. citatum*.

XV. Ita ad litteram laudatus Auctor; tu autem recole, quæ a nobis in Decreto XV. præcedentis Capitis de Dedicatione dictarum Ecclesiarum, & aliarum pronunciata sunt, & scito, quod eadem etiam pronuncianda putamus de earumdem Titulari, ita quod quarum ex iisdem festum Dedicationis recolendum est, sit etiam celebrandum festum Patroni, seu Tituli earumdem.

XVI. De Titulo Cappellæ, & Altaris superest nunc inquirendum, utrum scilicet celebrari possit cum Officio, & sub quo ritu? Cappellæ vocabulo omnem Ecclesiam esse nuncupabilem etiam Parochialem, ex allatis a Gonzal. *Glos.* 5. *super* 8. *regul. Cancell. num.* 62. asserit Bordonus *de Legatis Missar. cap.* 6. *num.* 26., & *cap.* 13. *num.* 2., ubi & nobis indicat in Diœcesi Parmensi, & alibi Cappellas vocari Parochiales subjectas Archipresbytero in Villis. *Cappellæ* item appellatione quandoque Parochialem Ecclesiam venire testatur Fagnanus *in* 1. *part.* 3. *lib. Decretal. super caput* Expostulasti *num.* 3., eo quod de Parochialibus intelligitur littera, quam ibi exponit, secundum omnes, cum referat se ad Concilium Generale, quod de illis loquitur *in c. Extirpandæ*, *supra eod.*, & notat Abbas *ibi num.* 6. Quandoque Ecclesiam Collegiatam, *ut in cap. Cum Cappella*, *infra de privileg.* Quandoque Domum Religiosam, seu Monasterium, *ut infra de Cappellis Monach. per tot.*, & ibi Abb. *in rubr.*, & fusius Specul. *eod. tit.* Impræsentiarum tamen, dum ut supra quæritur, *Cappella* non ita usurpatur, sed prout infra dicetur, quoniam de Parochialibus, Collegiatis, & Regularibus, ac quibuscumque aliis Ecclesiis, quæ jure, ac proprie *Ecclesiæ* nomen sibi vindicant, certum est, quod earumdem Titularis cum Officio duplici primæ classis, & cum Octava celebrari potest juxta dispositionem præsentis Decreti, quod ita faciendum esse de quolibet Titulari Ecclesiæ, licet solum benedictæ, absolute, & simpliciter pronunciat.

XVII. Cappella secundum profanum sensum significat parvam Capram, unde Virgilius *Eglog.* 3. habet *Tytire pascentes a flumine rejice Capellas*, idest parvas Capras, & hinc fortasse derivatum est nomen Cappellæ secundum præsentem quæstionis sensum, de qua re inferius. Interdum etiam *Cappellæ* dicuntur Sacrorum Solemnia, præcipue quæ coram Papa, & Cardinalibus peraguntur; ut per Cardin. Paleott. *De Sacr. Consist. par.* 5. *quæst.* 11. *pagin.* 313. *lit. B.*, & de his Cappellis Pontificiis plura sanxit Sixtus V. in Constitut. *Egregia*. De his autem Cappellis opus non est Lectorem moneamus, quæstionem haudquaquam procedere.

XVIII. *Cappella* itaque ita rectius significat, prout ad præsens attinet, Casam parvam, idest Oratorium parvum, & privatum: in primitiva enim Ecclesia cum tempore persecutionis Templa exusta essent, ac Imperatorum Edictis diruta, nec liceret publice Divina peragere, in privatis Domibus, & Cryptis Martyrum a Christifidelibus fuerunt quædam Oratoria constructa, in quibus orabant, & Sacrificia Deo offerebant, quæ, seu eorumdem Altaria, ut ait Beyerlink *in Magno Theatro vitæ humanæ tom.* 2. *verb. Cappella*, cum Caprarum pellibus contegerentur adversus insidias aeris, quemadmodum & modo usus est eadem vel telis, vel pellibus cooperire, dicta fuerunt Cappellæ, nomine ducto a pellibus Cappellarum, quibus eadem tegebantur. Antiquos autem etiam nobiles Ecclesiolas in itinere de pellibus Caprarum factas habuisse, ex Gem. *lib.* 1. *cap.* 128. refert Macrus *in suo Hierolexicon V. cappella*, ubi ex eodem Auctore etiam adhuc adducit Etymologiam per hæc verba; *Capenum dicitur domus*, *ad quam pauperes ad postulandam eleemosynam confluunt*, *inde diminutum Cappella dicitur*, *in qua Christiani pauperes spiritu ad postulandam animæ eleemosynam conveniunt*.

XIX. Sunt alii, qui arbitrantur dictam esse Cappellam a capiendo populos, alii francum vocabulum esse a Cappa derivatum, quæ tegumen significat, quod veluti tentorium factum secum veherent Reges, cum essent in expeditione, ad usum rerum sacrarum, quemadmodum edocet Baronius *in Notis ad* 11. *Junii*, & probat Guyetus *lib.* 1. *cap.* 16. *quæst.* 1. Alii contendunt, ut scribit Durandus *lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 8. prædictum Cappellæ nomen derivare a Cappa S. Martini, quam religionis ergo Francorum Reges procedentes ad prelia, secum portabant. Verum ut bene advertit Macrus, ex dicta Cappa non nomen Cappellæ, sed Cappellani originem trahit, quatenus Sacerdotes muneri deferendi præfatam Cappam, & alias Reliquias mancipati, dicti fuere Cappellani, quemadmodum colligitur ex Epistola Carlomanni Ducis Francorum data Anno Domini 742.; quæ descripta habetur in Capitular. Francor. *lib.* 5. *cap.* 2.

XX. Undecumque tamen Cappella dicatur, modo communiter accipitur pro Sacello, idest pro loco consecrato Deo intus, vel extra Ecclesiam, in qua Divina peraguntur, vel pro Altaribus in iisdem Sacellis constructis, quinimmo & pro Oratoriis siva privatis, sive publicis, & adhuc licet in iisdem Sacrosanctum Missæ Sacrificium minime celebretur, ut videre est apud Fagnanum *loc. cit.*, unde de Oratoriis domibus Magnatum extrui solitis fit mentio in Capitular. *lib.* 5. *cap.* 182. per hæc verba: *Ne Cappella in nostro Palatio*, *vel alibi sine permissu Episcopi*, *cujus est Parochia*, *fiant*.

XXI. Si Cappellæ nomen pro Oratoriis privatis, seu quæ in privatis domibus extruuntur, usurpetur, licet in iisdem Missæ Sacrificium celebretur, adhuc eorumdem Titulus, seu Patronus nec in Officio Divino, quod inibi non recitatur, nec adnexum habet Clerum, quo recitatur, nec in Missa excoli poterit, nisi prout, si ex descriptis sit, in Kalendario de eodem fieri præscribitur; cum enim hujusmodi Cappellæ domesticæ nec benedictæ, nec consecratæ sint, immo nec forte a prima sui extructione ad usum sacrum destinatæ, sed pro tempore dumtaxat, illam in eas vi privilegii Altari portatili, Patronum, seu Titulum non habent, utpote qui non acquiritur nisi per Consecrationem, vel Benedictionem, in nihilo ad intentum suffragante Altari portatili, licet consecrato, cum hoc consecratum minime sit determinate in honore Sancti alicujus. A fortiori idem dicendum venit de Oratoriis illis, seu Cappellis, licet publico cultui expositis, in quibus Missæ Sacrificium haudquaquam peragitur, cum nec bene-

benedictæ, nec consecratæ sint, immo nec ad Officium Divinum, nec ad Missam destinatæ, ac consequenter earumdem Titulus, vel Patronus, sive magis Sanctus ille, quem tamquam Patronum, vel Titulum præseferunt, Officio, & Missa hoc titulo excoli non poterit, nec quidem a Clero illius Ecclesiæ, sub cujus plenaria jurisdictione foret Cappella illa, vel Oratorium, quantumcumque eidem adnexa foret vel unita.

XXII. Si sermo sit de Cappellis, prout earumdem nomine veniunt Sacella, Oratoria, vel Ecclesiolæ, in quibus Missa celebratur, quemadmodum in Decreto XV. præcedentis Capitis diximus, eorumdem Dedicationis festum, si consecratæ sint, celebrandum esse a Clero illius Ecclesiæ, a qua plenarie dependent, & subsunt, ita nec dubitamus earumdem Titulum, vel Patronum cum Officio, & Missa sub ritu duplici primæ classis, & cum Octava excoli debere, tametsi non sint consecratæ, sed solummodo benedictæ, cum ad festivitatem de Titulo inducendum juxta præsens Decretum Consecratio non requiratur, sed Benedictio sufficiat. Si autem est Titulus beneficii, poterit, immo debebit Beneficiarius, qui ei præest, ita de illo Sancto recitare, ut docet Guyetus *loco cit. quæst.* 3.. Quod si nec Titulus beneficii est, nec alteri Ecclesiæ, quæ Clerum habeat, adnexa, adhuc poterit immo debebit in Festo, & per Octavam ejusdem Sancti Titularis, non quidem Officium, cum non sit, qui illud recitare valeat, sed Missa sub ritu per Rubricas respective de Titulari Ecclesiæ præscripto celebrari, præsertim si in Festo dicti Tituli ad eam Cappellam fiat concursus Populi, qui ad eam accedit Missam de præfato Sancto auditurus, ut ejusdem devotio sic magis foveatur, & incrementum capiat. Ratio autem horum omnium est, quia præfatæ Cappellæ publicæ veniunt nomine Ecclesiæ, ut docent Guyetus *lib.* 1. *cap.* 1. *quæst.* 5. *cap.* 16. *quæst.* 3. *&c.* Panormitanus *in cap. Ecclesiæ, num.* 7. *de Immunitate Ecclesiarum*, Silvester *V. Immunitas*, Barbosa *de appell. verb. V. Ecclesia numer.* 16. Leander *tract.* 5. *disp.* 14. *quæst.* 73., Diana Coord. *tom.* 4. *tract.* 2. *resol.* 60., *&* 61., & alii communiter loquendo in materia favorabili. Cum igitur veniant nomine Ecclesiæ, & per Rubricas Festum Tituli Ecclesiæ sub ritu duplici primæ classis, & cum Octava celebrari debeat, quidni in iisdem ita celebranda erit saltem Missa, si quoad Officium in prædictis Rubricæ locum non habent ob defectum Cleri Choro dictarum Cappellarum addicti?

XXIII. Hac utique de causa idem dicendum venit, ac illa sunt applicanda, quæ in memorato Decreto XV. præcedentis Capitis tradidimus de Dedicatione Tempellorum, Oratoriorum, & Ecclesiolarum, quas Clerus Regularis, vel Sæcularis habet in prædiis, cuivis gentis forti patentium, ita quod etiam earumdem Titulum celebrare possit, licet sint solum benedictæ. Potior difficultas urget de Titulis Cappellarum, quas intra Claustra habent Regulares; ast quoniam ibidem diximus, earumdem Dedicationis Festum celebrandum esse, si consecratæ sint, ita dicendum venit de earumdem Titulis, licet sint solum benedictæ.

XXIV. Eadem pronuncianda sunt de Cappellis acceptis pro minori æde sacra, a majori ex toto separata, ac se sola constante quoad Officium, & Missam, si proprium Clerum habeat, vel titulo beneficii ab aliquo possideatur, vel accessorie attineat ad aliam Ecclesiam, in qua sit usus Chori, & si secus, quoad solam Missam; hujusmodi enim Cappellæ veniunt Ecclesiæ nomine saltem in materia favorabili, qualis est ista, ubi agitur de cultu Sanctorum, quemadmodum docent Bruno Neusser tract. *de Horis Can. disp.* 6. *qu.* 5. *num.* 18. Pasqualigus *qu.* 265. Gobat *tract.* 3. *num.* 696. *append.* 2. *litt. D.*, & alii, deduciturque ex Rubrica Breviarii Rom. *tit.* 9. *num.* 3. ubi statuitur, quod quodlibet festum in Dominicis 2. classis occurrens transfertur, *nisi illud Festum fuerit principalis Patroni, vel Tituli, aut Dedicationis Ecclesiæ, non autem alicujus Cappellæ, vel Altaris ejusdem Ecclesiæ*, ex qua patens fit, & præfati deducunt Auctores, quod Festum Tituli Cappellæ, quæ non est pars alicujus Ecclesiæ, sed Sacellum per se stans, celebrari debet, & sub ritu duplici primæ classis, & cum Octava, quemadmodum & nos ipsi dicebamus, loco citato agentes de Festo Dedicationis earumdem Cappellarum.

XXV. Superest itaque solummodo difficultas de Cappella, quæ est ejusdem Ecclesiæ pars, & ex mox adducta Rubrica liquido constat, quod ejusdem Titulus sub ritu duplici primæ classis celebrari non potest, cum in eadem præscribatur, non esse celebrandum in occursu cum Dominicis secundæ classis. Quæstio igitur est, an Titulus dictæ Cappellæ cum Officio celebrari queat, & in casu sub quo ritu?

XXVI. Gavantus *sect.* 3. *cap.* 22. *num.* 15. ita habet: *Quæritur de Titulo Altaris, seu Cappellæ, quo ritu sit celebrandus? Constat ex Rubrica de Comm. nu.* 3. *non esse celebrandum, uti duplex primæ classis. Reliquum est igitur, ut celebretur, utpote in Calendario Romano describitur. In quo si neque nominatur, ad illud Altare celebrari poterunt Missæ festivæ cum Hymno Angelico, ut alibi diximus; sed Officium nullatenus fiat sine licentia Majorum, ad quos attinet Officia mutare, de qua re diximus sect.* 1. *cap.* 5. *tit.* 2. *num.* 9. & insuper *sect.* 2. *num.* 26. inter causas, ob quas non licet mutare Officium currentis diei, enumerat, *Neque quia Titulus est Cappellæ, seu Altaris*, Gavanto adhærent Meratus *in dicta sect.* 3. *num.* 12., Pasqualigus *quæst.* 265. *num.* 2. Lezana *tom.* 1. *part.* 3. *cap.* 12. *num.* 37. Quarti *part.* 1. *tit.* 1. *dub.* 3. Bissus *litt.* T. *num.* 65. §. 2., Guyetus *lib.* 1. sit quasi votiva, fieri debeat commemoratio Officii diei ut ait Gavantus *part.* 1. *tit.* 9. §. *In Missa de Sancto*, & Bissus *lit. M. num.* 232., ac consequenter nec præfata Missa celebrari valeat, si Officium de die occurrens excludat Missas votivas.

XXVII. In contrarium tamen sentiunt Neusser *tract. de Horis Canon. disp.* 6. *quæst.* 5. *num.* 19. atque Bordonus *tom.* 2. *part.* 1. *resol.* 30. *numer.* 18., quorum opinionem probabilem reputat Gobat *tract.* 3. *num.* 696. *appen.* 2. *litt. nn.*, & præcipue nituntur in superius laudata Rubrica *de Comm. num.* 3., qua & nos ipsi superius usi fuimus ad ostendendum, quod fieri valet Officium Tituli Cappellæ separatæ, & per se stantis. Habet autem præfata Rubrica de festis cadentibus in Dominicis privilegiatis secundæ Classis, quod sunt transferenda, *nisi illud Festum fuerit principalis Patroni, vel Tituli, aut Dedicationis ipsius Ecclesiæ, non autem alicujus Cappellæ, vel Altaris ejusdem Ecclesiæ*. Ex quibus verbis deducunt celebrandum esse Officium de Sancto, cui dedicata est Cappella, quæ est pars alicujus Ecclesiæ; hoc ipso enim, quod Rubricæ ita statuunt de Titulo Cappellæ ejusdem Ecclesiæ, supponunt de eodem Officium duplex esse faciendum, alioquin omnino sane perperam addita fuissent illa verba, *Non autem alicujus Cappellæ, vel Altaris ejusdem Ecclesiæ*. Addit Bordonus, quod fert usus omnium Ecclesiarum, hujusmodi Sanctos Titulares cum Officio celebrare, præsertim apud omnes Regulares, & ita reipsa, asserit, in Conventu Paradisi Mediolani observari in Festis Sanctorum Isidori, Firmi, & Francisci de Paula, quorum extant Cappellæ, ob majorem devotionem, & honorem prædictorum Sanctorum. Quia vero Rubrica non exprimit ritum duplicem, quo præfata Festa recoli debent, an scilicet duplici minori, vel majori, autumat recolenda ea esse sub ritu duplici majori, in quo ritu concors est etiam laudatus Bruno Neusser.

XXVIII. Fateor, quod argumentum a prædicta Rubrica petitum haud est contemnendum; ego tamen hac in parte nolo meum judicium proferre, sed dumtaxat proferam in medium ea, quæ videbuntur facere pro utraque parte, una cum solutionibus, Sapientiores vero me diriment his lectis, ponderatisque litem, subdendo solummodo in fine ea, quæ inconcussa sunt, & nullam patiuntur difficultatem. Ceterum si me quis ad meam sententiam aperiendam urgeret, inficias ire haud possum, quod pars negativa mihi probabilior videtur, ac sustinenda.

XXIX. Argumentum itaque ex Rubrica de *Comm. numer.* 3. a Gavanto productum, in quo ex eo, quod juxta dictam Rubricam de Titulo Cappellæ non valeat Officium duplex primæ classis recitari, infert, *ergo solum prout in Calendario describitur*, nullius roboris a Guyeto ipso *loco citato quæst.* 3. reputatur; *indene*, ait iste, *sequitur non posse alio ritu?* Sequeretur quidem si non daretur alius ritus, at cum multiplex sit ritu Officiorum celebrandorum ultra ritum duplicem primæ classis, perperam profecto, ex quo Rubrica disponat non esse celebrandum, sub ritu duplici primæ classis, infertur nullatenus esse celebrandum, vel solum prout in Calendario; quinimmo ut superius dicebatur, ex memorata Rubrica clare videtur erui, sub ritu duplici esse celebrandum, licet postea non exprimat, an majori, vel minori.

XXX. Alio igitur se vertit Guyetus, & asserit Festum Tituli dictarum Cappellarum minime esse celebrandum, tum quia Rubricæ, cum nihil de hoc statuat, haudquaquam permittere præsumuntur, maxime quia iisdem, ut subdit Guyetus, nulla reperitur facta mentio de Titulo Cappellæ, seu Altaris. Tum quia vetare id quoque videtur laudatum sæpius Sacræ Congregationis Decretum, scilicet de die 8. Aprilis 1628. in quo Kalendariis etiam propriis, Officia aliqua addi vetantur, vel mutari ritus, qui in Kalendario describitur. Tum denique quia nec Altare, nec Cappella ad Officium, sed ad Missas destinantur.

XXXI. Ad primum tamen ex hisce argumentis reponi potest, falsum esse in Rubricis nullam haberi mentionem, & dispositionem de Titulo Cappellarum, seu Altarium ejusdem Ecclesiæ; fit enim mentio, & dispositio de eodem in producta Rubrica *de Comm. num.* 3., asseriturque in ea, seu potius supponitur Officium duplex esse celebrandum, dictique Titulares indicari, ac comprehensi dici possunt in Tabella duplicium majorum, dum recenset *Patronos minus principales*, quæ forsitan consulto non addidit *Ecclesiæ* aut *Loci*, ut scilicet in iisdem clauderet etiam præfatos Patronos.

XXXII. Ad 2. respondet Bordonus locum habere Decretum, quando ritus sine rationabili causa mutatur, dictio enim illa, *Quovis prætextu*, quæ in dicto Decreto habet, idem significat, quod fit sub velamine, vel colore alicujus rei, quæ non est, vel desinit esse, seu falsa est, ut tradit Gonzalez *Reg.* 8. *Cancell. glos.* 57. *num.* 2., in casu autem nostro solemnitas hæc velata non est, nec falsa, sed vera, cum adsit Cappella, seu Altare, ergo rationabiliter solemnizari potest dicto ritu, non obstante quod inferiori ritu describatur in Breviario, in quo ordinatur Officium diversorum Sanctorum abstrahendo ab hac, vel illa Ecclesia, & unusquisque postea accommodat ritus celebrationis illorum Sanctorum propriis locis, & Ecclesiis, ut manifestum est hos de Patrono Ecclesiæ, qui si in Calendario sit simplex, fit duplex primæ classis cum octava, ergo illud Decretum est de mutatione voluntaria

sine

fine rationabili causa non deducta ex Rubricis Breviarii. Uno verbo addi non inhibentur Officia Sanctorum, nec mutari eorumdem ritus, quæ, & prout in Rubricis disponuntur, quinimmo id expresse per dictum Decretum permittitur; addi autem Officia Titularium dictarum Cappellarum, & eadem sub ritu duplici celebrari prout supra, in iisdem Rubricis manet dispositum.

XXXIII. Ad 3. dicito, quod nimis probat; probaret enim, quod nec in Cappellis separatis, nec in Oratoriis publicis, immo nec in Ecclesiis, in quibus non est usus Chori, & unice erectæ sunt, ut Missa certis diebus pro majori loci incolarum commoditate celebretur, celebrari posset festum Tituli, nec Dedicationis, etsi forent solemniter consecratæ; quod & ab Adversariis ipsis nequaquam conceditur. Uti ergo sat est, quod præfatæ Ecclesiæ, Oratoria, & Cappellæ separatæ, sint benedictæ, ad hoc ut earumdem Titulus sub ritu duplici primæ classis in Missa recolatur, & cum officio item paris ritus per Clerum Ecclesiæ, ad quam illæ accessorie se habent, ita dicendum venit de prædictis Cappellis, quæ sunt pars alicujus Ecclesiæ, licet postea hujusmodi Titulares sub ritu duplici dumtaxat majori, tanquam Patroni minus principales, excoli debeant, eo quod supponunt alium Patronum principaliorem, Sanctum nempe illum, qui totius Ecclesiæ Titularis est, adeoque etiam earumdem Cappellarum, quæ sunt portio quædam dictæ Ecclesiæ, ubi Titulares illarum Cappellarum sejunctarum, Oratoriorum, & Ecclesiarum ritu duplici primæ classis solemnizandi forent, tanquam Patroni earumdem principales.

XXXIV. E contra vero ita dissolvit argumenta Bordoni Eustachius a S. Ubaldo *loco cit. num.* 215., & quidem ad primum ex memorata Rubrica petitum respondet, haudquaquam supponi a dicta Rubrica officium duplex pro Titulari Cappellæ, cum verba, *Non autem alicujus Cappellæ, vel Altaris ejusdem Ecclesiæ*, apposita censeantur ad majorem expressionem ejus, quod intendebatur, scilicet non esse transferendum in eo casu Festum Titularis Ecclesiæ, sive pro Titulari Cappellæ, vel Altaris faciendum sit officium, sive non. Aliam quoque subdit solutionem per hæc verba: Ni velimus dicere, & clarius, quod cum possit contingere, quod in aliqua ex aliis Dominicis a predictis occurrat Festum alicujus Sancti Titularis Altaris, vel Cappellæ, cujus officium juxta Calendarium sit ritus duplicis, addita sint illa verba, *Non autem alicujus Cappellæ, vel Altaris*, ad indicandum solum, quod hujusmodi Sancti Titularis festum ex Calendario duplex debeat transferri; non vero ad insinuandum de quolibet Titulari Cappellæ, vel Altaris posse fieri officium duplex. Verum hæc secunda solutio, quam clariorem appellat, proculdubio admodum est frigida, nulliusque valoris; de Sanctis enim, qui in Breviario officium habent, Rubrica jam prius dispositionem fecerat, unde si iisdem nihil obvenit ex eo quod Titulares Cappellæ, vel Altaris sint, superflue omnino addita fuissent verba illa, *Non autem alicujus Cappellæ, vel Altaris*. Melius igitur dicetur, ejusmodi verba addita extitisse ad removendum dubium, quod oriri poterat, num uti de Titulari Ecclesiæ officium faciendum est, ita & de Titulari Cappellæ, seu Altaris ejusdem Ecclesiæ; hoc ipso enim, quod de Titulari dictæ Cappellæ officium duplex primæ classis faciendum non est, sequitur nullum officium de eodem esse faciendum, quandoquidem Rubricæ, dum de Titulari agunt, ubique eidem officium duplex primæ classis adscribunt; & hæc responsio concors est argumento, quo uti Gavantum superius vidimus. Prima autem Eustachii a S. Ubaldo responsio, in qua dicebatur, ea verba *exposita extitisse ad majorem expressionem ejus, quod intendebatur, scilicet non esse transferendum in eo casu Festum Titularis Ecclesiæ, sive pro Titulari Cappellæ, vel Altaris faciendum sit officium, sive non*, proculdubio insubsistens apparet, quia abunde jam id indicatum fuerat per ea verba, *Nisi illud festum fuerit principalis Patroni, vel Tituli ipsius Ecclesiæ*, unde omnino utique perperam ad eum effectum additum fuisset, *Non autem alicujus Cappellæ, vel Altaris ejusdem Ecclesiæ*.

XXXV. Ad 2. vero respondet de consuetudine, quam adesse dicit, non constare; & revera quidquid sit de adducta Conventus Paradisi consuetudine, quæ non est attendenda, cum una hirundo non faciat ver, certum est, præfatum usum haudquaquam esse introductum, quinimmo communem consuetudinem ferre, quod Sancti Titulares Cappellarum, & altarium officio non colantur, nisi prout habent in Breviario.

XXXVI. Hæc dicta etiam sunt de Altari; Altare autem duplex est, fixum unum, ac stabile, quod humi ex lapidibus extructum, numquam loco movetur; alterum non fixum, seu portatile, quod etiam appellatur Tabula consecrata in Concilio Tibur. *Can. concedimus, de consecr. dist.* 1., & Viaticum *Cap. In iis de privil.*, & hujus nullus datur Patronus, seu Titulus, quia etsi consecratum sit, non tamen determinate in honorem alicujus Sancti, ut est fixum, & immobile, quod propterea Patronum habet, seu Titulum, & de hoc discurrendum venit, prout supra dictum fuit de Patrono, seu Titulo Cappellæ ejusdem Ecclesiæ.

XXXVII. Ut autem certa ab incertis separemus, extra dubium ponitur primo, quod de Titulo Cappellæ, seu Altaris fieri debet officium, si habeatur Corpus, aut insignis Reliquia ejusdem: Hoc asserit Guyetus, eidemque assentitur Meratus; ast tunc de Titulari non fit ratione Tituli, sed ratione Reliquiæ, adeoque de eo pronunciandum est, uti in Capite IV. dicetur 2. quando Festum Titularis Altaris ex consuetudine legitima celebratur in Ecclesia, ubi est Altare; & hoc etiam docetur a Guyeto, Merato, & Bisso, ac aliis, & certum est, sed id etiam evenit aliunde, nimirum vi consuetudinis, quæ ut ad rem legitima sit, debet esse annosa, & ante Bullam Pii V. introducta, ut dicetur in Capite de Festis ex consuetudine. 3. de prædicto Titulo, saltem prout supra, posse celebrari Missam, cum a nullo Auctore id eidem contensum veniat, in quo casu secunda oratio erit de Sancto illo, de quo dictum est officium; tertia vero illa, quæ ceteroquin esset secunda, uti subdit Gobat *loco cit. num. nn.*

XXXVIII. Si altare est Titulus beneficii, juxta Gavantum *sect. 3. cap. 12. num. 16.*, & Guyetum *lib. 1. cap. 16. quæst.* 3. Beneficiarius non debet adhuc officium recitare de eo, ut de festo primæ classis, neque alio ritu, quam in Kalendario sit descriptus, & nullatenus, si in Kalendario officium non habeat. Tu autem de dicto Beneficiario judicium pronuncia, prout de Titulo Altaris attentis, quæ superius dicta sunt, sentiendum arbitraris.

XXXIX. Si vero Titulus est Ecclesiæ dirutæ ad illud Altare translatæ, ille, qui emolumenta prædictæ Ecclesiæ percipit, æquum est, ait idem Gavantus *num.* 17., ut recitet officium de eo in ejus festo, ne pereat cultus illius Titularis Ecclesiæ, & Ritus erit semiduplex, nisi dignitas ejusdem aliud exposcat: quod & confirmat exemplo Ecclesiæ Vaticanæ S. Petri, quæ celebrat festum S. Blasii ritu semiduplici, ob Ecclesiam ejusdem Sancti cum emolumentis unitam Collegio Canonicorum S. Petri. Quæ ratio, ait Guyetus *loco cit. quæst.* 5., valet pro celebrando festo Patroni, seu Tituli Ecclesiæ, non dirutæ quidem, sed translatæ, sive ex toto, sive ex parte, ad aliam Ecclesiam, aut Collegium, aut Hospitale &c., ab illis, in quorum favorem facta est ejusmodi translatio. Sed dum hoc asserit Gavantus, videat, quomodo stare possit, quod ante dixerat, nimirum *sect. 2. cap. 2. num. 26.* recensens varias causas, ob quas licitum non est mutare officium, *Neque quia uniti sunt redditus alicujus Ecclesiæ, vel unita ipsa Ecclesia alteri*. In præcedenti autem quæstione idem Guyetus dubium excitaverat, utrum dirutis Altari, & Cappella, aut alio translatis, perseveret nihilominus cultus Patroni seu Tituli utriusque? Cui respondeo, ait ipse, a pari idem, quod de Ecclesia responsum fuit *cap. 4. quæst. 6.*, nimirum stante Cappellæ vel Altaris censu cum juribus, ac dependentiis suis, stare quoque ejusmodi cultum, quantumvis ædificium dirutum fuerit, atque adeo præstanda omnia, perinde ac si ipsum adhuc esset integrum. Sin autem deletum est funditus, aut abrogatum tam Beneficium, quam ædificium, deletus quoque omnis, & abrogatus cultus censendus erit. Denique si destructo ædificio translatus est Beneficii Titulus ad Altare aliud, aut ad aliam Cappellam, seu etiam Ecclesiam, erunt quidem Missarum onera, & alia si quæ sint, deinceps ut ante persolvenda; cultus vero Patroni, seu Tituli haud videtur retinendus, maxime si ipsum Altare, aut Cappella, ad quam facta est translatio, suum æque Patronum, ac Titulum habeat.

XL. Verum etsi hæc procedere queant in casu, quo Titulus Beneficii foret Ecclesia aliqua, non video, quomodo in sententia ejusdem Guyeti, qui Beneficiarium vult cum officio colere non posse Titularem Altaris, vel Cappellæ, cui adnexum foret beneficium, locum habere queant; si enim stante censu cum juribus, & dependentiis, quinimmo & Cappella ipsa, seu Altari non stat cultus Titularis, vel Patroni, quomodo, quæso, stare poterit diruto Altari, seu Cappella, & solum stante censu ejusdem cum juribus, & dependentiis? Uti etiam in aliis duobus casibus quomodo dici unquam potest, quod abrogari debeat cultus Patroni, vel Tituli, cum nec ante unquam steterit? Fateor, quod hæc mihi haudquaquam inter sese cohærere videntur.

XLI. Vel itaque dirutis Altari, & Cappella quoad solum ædificium, vel penitus quoad beneficium, & ædificium, vel translato beneficio ad aliud Altare, vel Cappellam, in suppositione quod Titulus Cappellæ, vel Altaris officium haudquaquam importet, patens est, quod nihil de Patrono, seu Titulo Beneficii faciendum venit, quemadmodum de eodem nihil fieret re integra, & in priori statu permanente. Si autem de Patrono, Titularive Altaris officium duplex majus juxta superius dicta faciendum existimetur, si deletum est funditus quoad Beneficium, & ædificium, patet utique, quod deletus est quoque cultus Titularis, cum eo in casu nec Beneficiarius sit, qui talem Titulum excolere queat: Si dirutum est ædificium, & adhuc stat census cum juribus, & dependentiis suis, adhuc nihil de dicto Titulari; quia ad desitionem ædificii desinit quoque Sanctus ille esse Titulus, cum esse non possit Titulus ejus, quod amplius non est, eo quod qualitas semper supponit subjectum. Si autem ad aliud Altare, vel Cappellam transferatur Beneficium, substituatur loco prioris Tituli Titulus Altaris, ad quod est facta translatio, & de illo agatur officium sub ritu duplici majoris, & nihil penitus de priori Titulo, vel de eo juxta ritum, quem habet in Kalendario, quia ut dicebamus, prior Titulus desiit ad desitionem ædificii, & quidem tametsi Beneficium adhuc a priori Titulo nuncupatum veniret. Quod dictum esse volo, quantumvis prius Altare, seu Cappella haudquaquam forent destructa; quia per dictam translationem factam

auctoritate Majorum fit quoque translatio de Titulari ad Titularem, & uti loco unius Altaris substituitur novum Altare, ita loco veteris Titularis subrogatur Titulus novi Altaris, vel Cappellæ. Quod tamen intellige, dummodo dicta translatio non fiat cum declaratione permanentiæ prioris Tituli, quia in hoc casu de priori Titulo officium faciendum foret, stante ædificio, & nihil penitus de Titulo novi Altaris, utpote qui dicti Beneficii Titulus haudquaquam foret, & censeretur dicta translatio facta, solummodo quoad onera Missarum, vel alia similia, si quæ sunt, non autem quoad officium.

XLII. Ex dictis colliges primo, quod si Beneficium, quod adnexum erat Altari alicui, vel Cappellæ, transferatur, non ad aliud Altare, vel Cappellam, sed ad Ecclesiam aliquam, cum in eo casu loco Titularis Altaris substituatur Titularis Ecclesiæ, de quo juxta Rubricas officium duplex primæ classis, & cum octava debet recitari, Beneficiarius ita agere deberet de isto Titulari substituto, sive prius de Titulo sui Beneficii nihil ageret, vel solum de eo sub ritu duplici majori quia tunc Titulus non esset amplius Titularis Altaris, vel Cappellæ, sed Titularis Ecclesiæ; nisi tamen, ut superius dicebatur, translatio solummodo fieret quoad onera Missarum vel alia similia, & non quoad officium, vel Titulum.

XLIII. Colliges 2. quod facta translatione Beneficii de Ecclesia ad Altare, tunc nihil fit de Titulo Altaris, vel de eo solummodo sub ritu duplici majori juxta superius dicta, quia in eo casu loco Titularis Ecclesiæ subrogatur Titularis Altaris, qui sibi vel minime vindicat officium, vel solum sub ritu duplici majori; & quidem tum stante, tum demolita priori Ecclesia. Usus enim ille Basilicæ vaticanæ, quem affert Gavantus, recitandi de priori Titulo sub ritu semiduplici, haudquaquam probatur, cum nec in Rubricis, nec in Decretis fundamentum habeat, sed magis iisdem penitus adversetur.

XLIV. Colliges 3., quid faciendum sit in casu dirutæ Ecclesiæ tam pro Dedicatione, vel Patrono ejusdem, quam in casu translationis Beneficii de Ecclesia ad Ecclesiam; in priori enim casu cessat festum Dedicationis, & Tituli, etsi adhuc percipiantur fructus, & in posteriori vice Dedicationis, & Tituli antiquæ Ecclesię succedit Dedicatio, & Titulus Ecclesiæ, ad quam est facta translatio, nisi translatio facta sit quoad sola onera Missarum, vel alia similia, eo quod in priori commode obiri non possint, vel alia de causa.

XLV. Dices: Destructa Ecclesia, & remanente censo cum juribus, & dependentiis æquum esse, ut qui percipit emolumenta, cum officio colat Titularem illius, nec destrui Titularem, cum non pereat Beneficium.

XLVI. R. Destructa Ecclesia desinere Titularem, adeoque & desinere debere ejusdem cultum; Sanctus enim non est Titularis Beneficii, nisi in quantum est Titularis Ecclesiæ, cui adnexum est Beneficium, & ideo cum desinente Ecclesia desinat etiam ejusdem Titularis, desinit quoque Titularis Beneficii, ac per consequens desinere etiam debet ejusdem cultus, tametsi non desinat Beneficium, seu emolumenta Beneficii. Qui autem Titularem non habet, nedum æquum non est, sed nec potest eumdem excolere. Nec officit nomenclatura, quam a præfato Titulari forte adhuc sustinet, quoniam vulgare est, res etiam ab iis, quæ transierunt, denominationem depromere; quæ autem cum jam transierint, & amplius non sint, una cum iisdem transit quoque eorumdem observatio.

XLVII. Movet Gavantus *sect.* 2. *cap.* 2. *num.* 26. duplicem quæstionem, nimirum *An Festum de Sancto fieri possit, vel debeat, eo quia Titulus est Præbendæ Canonicalis, aut Dignitatis, aut quia Pensionem quis habet super aliquam Ecclesiam?* Et utramque resolvit negative, a cujus opinione neque discedit Gayetus *lib.* 1. *cap.* 16. *quæst.* 6.. Tum quia qui Præbendam, vel Dignitatem obtinet in aliqua Ecclesia, addictus est Choro illius Ecclesiæ, seque adeo cum illo in recitando privatim officio debet omnimode conformare; tum quia Titulus ejusmodi, ad distinctionem Præbendæ unius ab alia, potius superadditus est, vel certe ad aliqua alia onera præstanda, quæ officium divinum nullatenus spectant. Pensio vero Titularem non facit, adeoque circa officii rationem ad nihil exigentem obligat. Ita laudatus hic Auctor, qui tamen quoad dicta de Pensionariis deserendus videtur, si attendantur ea, quæ fuse traduntur in Capite de Qualitate Officii.

DECRETUM IV. CAPITIS, IN ORDINE XXVI.

Parochus duarum Ecclesiarum unitarum debet de ambarum Titulari recitare officium juxta Rubricas, maxime si Ecclesiæ sint peræque unitæ. S. R. C. 5. Julii 1698. *in Collen.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 201.

I. TRibus potissimum modis juxta Garziam *de Beneficiis part.* 12. *cap.* 2. *num.* 7. duarum Ecclesiarum contingit fieri unionem. Primo modo fit unio, ut ex duabus Ecclesiis una fiat. Secundo, ut una Ecclesia alteri accessorie subjiciatur. Tertio fit unio duarum Ecclesiarum invicem æque principaliter, & ut ibidem subdit *num.* 8., quando duæ Ecclesiæ Cathedrales uniuntur, utraque æque principaliter censetur unita, ita ut nulla amittat statum suum, ut fuit resolutum in causa Maceraten. jurisdictionis coram D. Gipsio 29. Aprilis 1596., idemque videtur, quando duæ Parochiales uniuntur; & hæc unio nihil aliud operatur, nisi ut Rector unius sit item Rector alterius, utraque tamen Ecclesia manet, sicut erat, in suo statu, & honore; quapropter sunt adhuc duæ Ecclesiæ Cathedrales, vel Parochiales inter sese distinctæ, & separatæ, & solum dicuntur unitæ, quatenus ambæ unum, eumdemque Episcopum, vel Parochum recognoscunt, ceterum ipsæ seorsim semper ab invicem distinctæ perseverant, perinde ac si duobus Episcopis, vel Parochis personaliter distinctis obedirent, & Episcopus ipse, vel Parochus, qui eisdem præsidet, gerit vices duorum, & quatenus Rector unius ex dictis Ecclesiis non se tingerit, nec ingerere potest in negotiis alterius; sed solum quatenus est hujus Rector. Plura super hujusmodi rem dedimus in Decreto XII. præcedentis Capitis.

II. De hujusmodi itaque Ecclesiis *peræque*, seu æque principaliter unitis præsens firmat Sanctio, quod *Rector earumdem debet de ambarum Titulari recitare Officium*; est enim ille ambarum æque principaliter Rector, ac Beneficiarius, & utraque ex dictis Ecclesiis est æque ejusdem *propria Ecclesia*, quare igitur unius potius, quam alterius Titularem venerabitur, & non ambarum Titulares juxta Rubricas, quæ de Titulari propriæ Ecclesiæ Officium faciendum esse mandant?

III. Quæres, quo ritu debeat eosdem excolere? & respondet Sanctio *Juxta Rubricas*; Rubricæ autem de Titulari propriæ Ecclesiæ præscribunt Officium duplex primæ classis cum octava, & ideo hoc pacto debebit utrumque Titularem venerari.

IV. Quoniam vero unio alia est perpetua, alia temporalis, seu ad vitam illius, cui conceditur, idcirco dubium emergit, num quoties Ecclesiarum unio perpetua non est, sed temporalis, possit, & debeat Rector de Titulari Ecclesiæ temporaliter unitæ Officium recitare? Cui dubio affirmative venit respondendum; etsi enim eo in casu unio dictarum Ecclesiarum non sit perpetua, sed temporalis, adhuc inficias iri non valet, quod ille pro eo tempore non sit illius Ecclesiæ æque Rector, ac si unio præfata perpetua foret, & non minus utriusque Ecclesiæ Rector sit, ac utraque Ecclesia non sit ejusdem Ecclesia propria, ac ejusdem curæ æque commissa. Deinde indubium est, quod si illa Ecclesia temporaliter alteri unita proprium haberet Rectorem, ejusdem Titularem hic deberet excolere; quidni igitur & ille, qui pro eo tempore ejusdem vere est Rector, ac proprius ejusdem Rector est, perinde ac si nullius alterius Ecclesiæ curam haberet?

V. Dubium proponit Gobat *tract.* 3. *numer.* 696. *append.* 2. *lit. yy.* num si alicui committantur integre cum jure ad fructus procurandæ duæ, aut tres Parochiæ, uti apud ipsos non semel factum esse asserit temporibus bellicis, possit ille singularum Dedicationes, & Patronos una cum octavis excolere? & respondet usum adesse talia Officia celebrandi; quanto igitur magis id fieri debebit, quando una Ecclesia est alteri unita usque ad mortem Rectoris, cujus curæ fuit illa commissa?

VI. Digna autem proculdubio, quæ serio ponderentur, sunt illa verba Decreti, *Maxime si Ecclesiæ sint peræque unita*, quæ nobis indicant, locum habere dispositionem Decreti, tametsi Ecclesiæ non sint æque principaliter unitæ, quoniam, ut advertit Barbosa *de Dictionib. usufreq. dict.* 197. *num.* 5., dictio *Maxime* stat ampliative, & augumentative, & ideo statutum loquens, vel disponens aliquid per verba exprimentia genus, includit omnes species sub genere comprehensas, etiam quando enumeratio aliquarum specierum fuit facta, modo fuerit facta cum hac dictione *Maxime*, quæ ampliat. Ita Gemin. *cons.* 6. *num.* 3., & 4., Alex. *cons.* 133. incip. *Viso processu*, *col.* 2. *in fine*, *vers. nec etiam lib.* 1., quos refert Cardinalis Tuschus *dict. lit. D.*, *concl.* 309. *num.* 1. ubi *num.* 2. *cum seqq.* post Bart. *in Extravagant. ad reprimend. in vers. Maxime*, subdit, quod quando genus præcedit, & sequitur species per dictionem *Maxime*, importat rationem magis vigentem in specie, quæ erat inclusa, & nihilominus exprimitur cum dictione *Maxime*.

VII. Cum itaque Sanctio generaliter firmet, quod *Parochus duarum Ecclesiarum unitarum debet de ambarum Titulari recitare Officium*, & subdat, *Maxime si Ecclesia sint peræque unitæ*, fit, quod Parochus duarum Ecclesiarum unitarum semper de ambarum Titulari Officium recitare debeat, quomodocumque eæ sint unitæ, & per dictionem *Maxime* adjectam importantem speciem, scilicet Ecclesias æque principaliter unitas, denotatur solum ratio magis vigens in specie, nempe in Ecclesiis peræque unitis, uti revera in hujusmodi Ecclesiis magis viget ratio, cum remaneant Ecclesiæ æque principales, ac distinctæ, ut antea, & se habeant, uti a duobus personaliter distinctis Rectoribus procurarentur.

VIII. Fit igitur primo, quod si una Ecclesia alteri accessorie subjiciatur, Parochus illarum duarum Ecclesiarum non solum Officium juxta Rubricas facere debet de Titulari Ecclesiæ principalis, seu illius, cui altera Ecclesia unita est, sed etiam de Titulari Ecclesiæ minus principalis, & accessoriæ, seu quæ illi unita extitit; ac consequenter exurgit regula generalis, quam superius in præcedenti, & præsenti Capitibus etiam non semel firmavimus, videlicet, quod de Dedicatione, & Titulari Ecclesiarum accessoriarum Officium duplex primæ classis, & cum octava fieri debet per Ecclesiam, ad quam Ecclesiæ illæ accessorie spectant.

IX. Fit 2., quod adhuc facta unione primo modo ita ut

ex

ex duabus Ecclesiis censeatur facta una, debeat utriusque Titularem Parochus colere; ut enim ait Garzias *loco cit. num.* 10., & 11. talis unio operatur, ut consuetudo, & privilegia data uni competant alteri, & si sunt contraria, meliora, & favorabilia conservabuntur; operatur etiam, quod Canonici, qui sunt in una Ecclesia, sint in alia, & faciant unum corpus, & consequenter utraque Ecclesia censetur una Ecclesia, & ideo utraque Ecclesia est propria Ecclesia præfati Parochi, & sic hic tenetur utriusque Titularem, & Dedicationem celebrare.

X. Fit 3. quod etsi Parochus, & Episcopus plurium Ecclesiarum unitarum possint, & debeant de omnium Titolaribus, & Dedicationibus festa peragere, adhuc Clerus dictarum Ecclesiarum non poterit cujuslibet Ecclesiæ Titularem, & Dedicationem recolere, ut firmat Decretum XII. præcedentis Capitis, sed quilibet de iis suæ respective Ecclesiæ demtaxat peragere poterit, ita ut loquendo de Ecclesia Cathedrali, cum hujus Festa primaria Tituli, & Dedicationis ad totam jurisdictionem extendantur, quilibet juxta superius dicta ad ea teneatur, loquendo vero de Ecclesia Parochiali, cum hujus Festa solum Clerus choro ejusdem Ecclesiæ addictus juxta Decretum XIV. præcedentis Capitis persolvere queat, idem quidem Clerus de ejusdem choro, & nullus alius de Titularibus, & Dedicationibus aliarum Ecclesiarum unitarum poterit recitare, quia, ut advertit *num.* 35. idem Garzias, *per unionem unius Ecclesiæ ad aliam non alteratur status Ecclesiæ unitæ, sed debet in tali Ecclesia more solito deserviri*; quod tamen intelligi debet, & limitari ad unionem æque principaliter factam, qua stante, ut superius dicebamus, immutatus permanet status earumdem Ecclesiarum ita unitarum, & adhuc sunt Ecclesiæ inter se se distinctæ, ac diversæ, ut prius, & solum dicuntur unitæ ratione unius, & ejusdem Rectoris, a quo gubernantur.

XI. Non procedit vero de Ecclesiis primo modo unitis, quia tunc cum ex duabus Ecclesiis facta censeatur una, & pro una reputentur, & istæ sibi invicem consuetudines, & privilegia communicent, ab Clero utriusque Ecclesiæ juxta modo dicta deberent ralia peragi festa, nec Clerus unius ex dictis Ecclesiis agens festa alterius, censeretur celebrare festa alienæ, sed propriæ Ecclesiæ. Idem eadem de causa dicendum venit de Ecclesiis, quarum una est alteri accessorie unita, atque subjecta, accessorium enim sequitur naturam, & mores sui principalis, & unio hoc modo facta operatur extinctionem, & suppressionem Ecclesiæ unitæ, ita ut non possit amplius dici Ecclesia Cathedralis, vel Parochialis, saltem disjuncta ab ea, cui unita fuit, sed judicatur ut prædium, vel Ecclesia ejus, cui fit unio, vel incorporatio, & consequenter Ecclesia principalis debet facere Festa Ecclesiæ ita unitæ, tamquam festa propriæ Ecclesiæ, & e contra.

XII. Fit 4. quod idem prorsus dicendum venit de Beneficiario habente plura Beneficia unita, ac dictum fuit de Episcopo, vel Parocho plorium Ecclesiarum unitarum, ac consequenter etiam Beneficiarius tenebitur ad celebrationem cunctorum Titularium, ac Dedicationum omnium Beneficiorum, quæ possidet, quocumque ex dictis modis ea Beneficia reperiantur unita, dummodo talia Beneficia ejus sint rationis, ut nata apta sint habere juxta Rubricarum dispositionem cultum Patroni, cujusmodi sunt Beneficia, quæ pro Titulo Ecclesiam habent, non autem quæ pro Titulo agnoscunt Altare, vel Cappellam alicujus Ecclesiæ, nisi placeat asserere, quod etiam hujusmodi Tituli sub ritu duplici majori debeant celebrari juxta sententiam eorum Auctorum, quos in præcedenti Decreto retulimus.

XIII. In contrarium sentit Guyetus *lib.* 2. *cap.* 17. *quæst.* 5., ubi vult habentem plura Beneficia debere in privata recitatione illius Ecclesiæ festa propria celebrare, apud quam residet, non autem aliarum. Quod si in nulla resideat, satis esse asserit, ut in festis propriis celebrandis rationem habeat dignioris, aut si æquales sunt, utrius volet: & hujus rationem reddit, eo quod alias magna hinc confusio oriretur, magnaque feriarum strages, semperque Beneficiarius ille occupatus foret in celebrandis propriis festis, & octavis.

XIV. Hac tamen in parte adhuc deserenda non venit sententia Gavanti, *sect.* 5. *cap.* 18. *num.* 11. præfatum Beneficiarium ad festa singulorum Titulorum obligantis; tum quia adoptata videtur per præsens Decretum, quod Parochum obligat ad Festa singulorum Titularium Ecclesiarum unitarum, & eadem videtur esse ratio de Beneficio curato, ac de aliis Beneficiis majoribus, vel minoribus, aut simplicibus relare ad eadem festa. Tum quia Rubricæ ponunt in præcepto Festum Tituli propriæ Ecclesiæ, ergo qui plures habet Ecclesias proprias unitas, de omnium Titularibus recitare debebit. Tum quia si eæ Ecclesiæ, vel Beneficia unita non forent, Beneficiario cuilibet incumberet onus de Titulo propriæ Ecclesiæ, aut Beneficii officium peragendi, ergo si in uno ea ex dispensatione contingant uniri, ille de singulis Titulis eorumdem celebrare debebit; onus enim illud, quod singulis divisive competeret, quoties Beneficia in uno uniuntur, æquum est, & ipsum uniatur, ut sic qui sentit emolumentorum fructum, ac plurium Beneficiorum commodum, sentiat etiam onus præfatis Beneficiis adnexum; quælibet enim res transit cum onere, & honore, nec æquum est, ut Sanctus ille, cui juxta Rubricas vi Beneficii officium debetur, & illi reipsa, Beneficio non alteri unito, impenderetur, ob Beneficiorum unionem illud deperdat, cum per talem unionem non depereat titulus talis obligationis, sed adhuc integer perseveret. Tum denique quia non desunt plures ex Auctoribus id asserentes, inter quos Bonacina *de Horis Canon. disp.* 1. *quæst.* 2. *punct.* 4. *numer.* 28. Non officit autem, quod in oppositum adducit Guyetus de perturbatione officii, & de feriarum strage, quæ inde sequerentur, quoniam evidens est, quod Rubricæ, atque Decreta pluris faciunt cultum Patroni, quam ea incommoda, quæ adducuntur. Deinde vel nullus, vel admodum perrarus est, qui tot Beneficia possideat, ut ex iisdem dicta incommoda oriri queant; quæ autem relate ad totam Ecclesiam, vel ad majorem ejusdem partem incommoda forent, relate ad unum, vel alterum incommoda nec sunt, nec reputantur, maxime cum in iis ita agendi congrua non deest ratio; unde videmus Ecclesias, ac Regulares Ordines, qui pluribus Sanctis indigenis abundant, ex Apostolicis Concessionibus fere continuis Sanctorum festis indulgere, ita ut vel nullus, vel fere nullus locus in iisdem supersit feriali officio. Uti igitur in hujusmodi Ecclesiis, vel Religionibus a Sede Apostolica nihili fit officii ferialis suppressio, & strages, vel saltem pluris æstimatur cultus, qui debetur Sanctis indigenis, ita in Beneficiatis habentibus plures Ecclesias, ac Titulos nihili facienda venit, vel pluris faciendus est cultus, qui Titularibus debetur, ac consequenter cessandum non est ab eorumdem cultu ad effectum faciendi locum feriali officio, vel ne sequantur ea incommoda, ac perturbatio.

XV. Unam tamen Decretum, quod exponimus, ac ea, quæ hucusque dicta sunt, patiuntur limitationem, & est, quod si quis ex Parochis, vel Beneficiariis habentibus plures Ecclesias, vel Beneficia unita, adstrictus foret choro particularis alicujus Ecclesiæ, in publica recitatione officii se conformare deberet cum choro illius Ecclesiæ, quinimmo & cum privatim recitat, ne cum ad chorum redit, cogatur vel aliqua officia omittere, vel aliqua repetere, ac plura alia sequantur absurda, ac inevitabilia incommoda, quæ exponemus in Decr. I. Cap. de Qualitate officii, ubi & apparet id jam fuisse decisum. In hujusmodi itaque casu præfatus Beneficiarius temperare deberet a recitatione de Titularibus propriarum Ecclesiarum, & his posthabitis uniformitatem tenere cum choro Ecclesiæ, cui est addictus. Si tamen prædictus Beneficiarius præsens adesset in festo solemni principali Ecclesiæ, cujus Beneficium possidet, contendere haud possumus Guyeto, & aliis Auctoribus, quod tum in choro cum aliis cantans, tum privatim recitans posset de eo recitare, & sic proprio penso satisfacere, sed statim redire deberet, ad officium chori, cui interesse tenetur, ne major plaga, & perturbatio fieret, & membrum a suo toto sæpe cum magna dissonantia discordaret; dissonantia autem illa, quæ uno, vel altero die in memorato casu eveniret, utpote minima, & congruam ob rationem inducta, plurimi non venit facienda, uti eadem de causa nec omissio officii ea die occurrentis. De hoc redibit sermo in Decreto sequenti.

XVI. Fit 5. quod Parochorum nomine ad effectum recitandi de Titulari propriæ Ecclesiæ, & etiam aliarum eidem unitarum, veniunt nedum illi, quorum Parochia beneficium est, sed etiam favorabili appellatione, qui Parochi mercenarii sunt, amovibiles, ac ad tempus conducti; pro eo enim tempore sunt vere dictarum Ecclesiarum Rectores, ac illis earumdem cura commissa est, perinde ac si eam in Beneficium possiderent, quapropter ejusdem, ac Ecclesiarum unitarum primaria festa peragere debent.

XVII. Fit 6. Idem esse de eo, cui Beneficium aliquod integre commendatum veniret quoad totam administrationem, etiamsi commissio hujusmodi, seu commendatio Ecclesiæ non sit erecta in titulum Beneficii, neque in perpetuum conferatur; quemadmodum enim hic juxta Medinam, Ledesmam, Navarrum, & alios apud Suarez *de Relig. tom.* 2. *lib.* 4. *cap.* 22. *num.* 14., etsi Beneficium non habeat, obligatur ad recitandum Officium Divinum, quia subrogatus est loco habentis Beneficium cum tota obligatione Beneficii ab ipso acceptata, quæ obligatio æquivalet titulo Beneficii, ita tenebitur ad omnia illa Officia, ad quæ tenetur Beneficiarius ipse, si adesset.

XVIII. Dixi autem, *Integre commendatum quoad totam administrationem*, quia si solum commendetur quoad exteriora, & publica servitia Ecclesiæ, tunc asserunt Suarez *loco citato*, Persicus *de Horis Canon. cap.* 5. *dub.* 8. *num.* 2. aliique, quod iste non tenebitur ad dicendum Officium Canonicum, ut verbi gratia, si Beneficiatius proprius abfuturus ab Ecclesia sua propter negotia, illam commendet Amico, aut mercenario Clerico, ut pro se toto illo tempore inserviat, tunc non tenebitur Substitutus ille ex vi oneris, quod in se suscipit, Officium dicere, nisi quatenus publice in Ecclesia illud canere necessarium foret, quia solum publicum, & externum ministerium est illi commendatum, & obligatio recitandi privatim Officium semper manet apud Proprietarium; ita ut non possit illam alteri delegare, quia est onus personale, & *sacrificium laudis*, & *fructus labiorum suorum*, ut dicitur in Clem. 1. de Celebr. Missar.; Cum itaque obligatio non debeat multiplicari sine causa, & necessitate, & dicta obligatio maneat apud Proprietarium, apud quem manet Beneficium ipsum, idcirco Substitutus in eo casu non est censendus obligatus. Quod si ex vi præfatæ commendæ non manet ille adstrictus ad Officium Divinum, utique nec adstrictus esse poterit ad recitanda Officia particularia Ecclesiæ illius, cujus servitio deputatur.

XIX. Idipsum pronunciandum venit de iis Cappellanis, vel Sacerdotibus, qui in subsidium sui ministerii, vel causa levandi sibi laboris, vel diligentius populo inserviendi a Parochis ipsis, vel Beneficiariis conducuntur, de his enim videtur eadem esse ratio, quæ de Vicario relicto solum, ut suppleat absentiam Parochi in externa Ecclesiæ administratione, adeoque non obstante illo adjutorio, quod attinet ad recitationem Officii, totum munus integrum manet apud Proprietarium, & alter est solum Stipendiarius, non ut relevet Proprietarium ab onere recitandi, sed solum ab aliis ministeriis, quapropter talis Coadjutor, vel Sacerdos ex hoc titulo non tenetur recitare, & consequenter nec poterit recitare Officia particularia illius Ecclesiæ, cui inservit, quantumvis ex alio titulo, puta Ordine sacro, ad Divinum Officium teneatur. Equidem ex eo, quod præfata Coadjutoria non sit titulus sufficiens ad inducendam obligationem Officii Divini, non recte eruitur, dictam exercentem Coadjutoriam non teneri ad Officia particularia, si ex alio titulo ad Divinum Officium sit obligatus, quia, ut inferius videbimus, obligatio præfata particularia Officia recitandi nasci etiam potest ex alio titulo, scilicet ex eo quod Ecclesia sit *propria*, cujus festum Tituli, & Dedicationis juxta Rubricas est in præcepto; Ecclesia autem *propria* dici potest etiam relate ad eum, qui eamdem in titulum Beneficii haudquaquam possidet, quapropter ex producta ratione revera solum eruitur, præfatos Coadjutores ex titulo Beneficii, vel quasi Beneficii ad dicta particularia Officia nullatenus adstringi, quemadmodum nec ad Officium Divinum in genere ex eo titulo obligantur. Verum quoniam memorata Ecclesia nec eorumdem dici valet *propria Ecclesia*, utpote quæ proprium habet Rectorem, cui ejusdem cura plene commissa est, idcirco si ex titulo Coadjutoriæ non obligantur, optime inferri valet, nullatenus ad dicta Officia adstringi.

XX. Secus vero forsitan dicendum venit de iis Coadjutoribus, qui ab Episcopis, vel aliis Superioribus dantur Parochis senibus, longo morbo laborantibus, vel alia de causa impotentibus ad proprium munus exequendum, iisdem assignata congrua fructuum portione, & Ecclesiæ cura plene commissa; horum enim Ecclesia illa dici valet *propria* titulo Beneficii, vel quasi Beneficii, aut saltem ratione Curæ, ab habente potestatem sibi plenarie commissæ, quapropter ad ejusdem propria Festa celebranda teneri arbitramur. Non est autem eadem ratio in priori casu, tum quia substitutio, vel commendatio fit propria voluntate, & auctoritate ipsiusmet Beneficiarii, & non a legitimo Superiore, ad quem spectat Ecclesiam illam de Rectore providere. Tum quia quod recipit pro sustentatione, recipit per modum stipendii. Tum denique quia ille vere non habet curam memoratæ Ecclesiæ, nec hujus regimen est illi plene commissum.

XXI. Fit itaque hic nobis occasio generaliter inquirendi, num Sacerdos ille, cui per Superiorem, ad quem de jure spectat, cura alicujus particularis Ecclesiæ committitur, de ejusdem Dedicatione, & Titulari valeat celebrare? Non est impræsentiarum sermo de Cappellanis qua Cappellanis, seu de iis Sacerdotibus, qui in aliqua Ecclesia quotidie, vel frequenter ex commissione Sacrum faciunt, vel facere tenentur. De his enim agemus infra, & adhuc magis in Dec. II. Cap. de Qualitate officii, sed de iis Sacerdotibus, qui deputantur ad custodiam alicujus Ecclesiæ, ejusdemque cura iisdem commendatur; & de istis negative videtur respondendum; certum est enim, quod cura illius Ecclesiæ non obligat talem Sacerdotem ad recitationem Officii Divini, ita quod si ex alio titulo ad recitandum non foret adstrictus, nec ex eo titulo obligatus veniret, & consequenter nec obstrictus esse debet ad recitanda Officia particularia illius Ecclesiæ.

XXII. Verum etsi hujusmodi ratio potis sit ad deobligandum ex titulo Beneficii vel quasi Beneficii a recitatione Officiorum particularium, & ideo ea optime deserviat ad eximendos ab eorumdem recitatione Coadjutores, qui ex titulo Beneficii, vel quasi Beneficii, contenduntur adstricti, attamen non est ipsa universim valida ad declarandos quoscumque hoc ipso liberos ab onere dictorum Officiorum; ut enim quis teneatur ad horum recitationem, sat est, quod sint Dedicatio, & Titulus *Ecclesiæ propriæ*, quæ festa juxta Rubricas sunt in præcepto; Ecclesia autem dicitur *propria* nedum ratione Beneficii, quod in ea habeatur, sed pluribus aliis modis, videlicet vel ratione Chori, cui quocumque modo quis sit obstrictus, ut constat ex Decreto III. Cap. de Qualitate Officii; vel ratione habitationis, ut in Regularibus, qui propterea per Decretum VIII. sequentis Capitis teneri dicuntur ad celebrandum Festum Dedicationis, & Tituli illius Conventus, in quo morantur; vel ratione Præfecturæ, seu Curæ integre commissæ, & plenarie commendatæ, & ex hoc titulo Auctores obligant eos ex Regularibus, qui præficiuntur alteri Ecclesiæ Regulari, vel adhuc Sæculari, aut ex Clero Sæculari, qui præficerentur Ecclesiæ Regulari, ad sequendam consuetudinem Ecclesiæ, cui præficiuntur, quemadmodum nos edocebunt, quæ traduntur in Decreto IV. Cap. de Qualitate officii, ubi id dici valet quasi indirecte, & implicite statutum.

XXIII. Etsi igitur illi, quibus Curia alicujus Ecclesiæ integre commendatur, istius vi commendæ obligati haud veniant ad recitationem Officii Divini, & consequenter nec ad recitanda Officia particularia Ecclesiæ commissæ, adhuc tamen si ex alio titulo ad Officium Divinum adstringantur, etiam obligabuntur ad recitanda Officia particularia dictæ Ecclesiæ; quia ea sunt Officia, quæ de propria Ecclesia fieri mandant Rubricæ. Dum autem dicimus *Cura plenarie commissa*, non intendimus, quod etiam temporalium bonorum, quæ Ecclesia possidet, administrationem debeant necessario habere, sed quod plenam spiritualem ejusdem administrationem teneant, quapropter qui v. g. Hospitali, vel alteri pio simili loco præficerentur causa administrandi Sacramenta, & alia peragendi, quæ ad jurisdictionem attinent spiritualem, de Titulari, & Dedicatione Ecclesiæ ejusdem Officium facere possent, tametsi adnexorum bonorum temporalium administrationem non haberent, sed hæc adhuc apud Sæculares personas residerent. Nec officit, quod sint stipendiarii, & amovibiles dummodo cura ut supra sit ipsis reipsa commissa, quia pro eo tempore sunt vere Rectores. Idipsum dicendum venit de quibuscumque aliis, in quibus est eadem, vel similis ratio.

XXIV. De illis Coadjutoribus, qui sunt successores ipso facto in Beneficio, & sine nova collatione, nunc remanet inquirendum; hi autem censentur habere titulum Beneficii, quare Coadjutor datus Episcopo auctoritata Papæ est vere Episcopus, ut sentit Glossa in cap. *Non autem* 7. q. 1. V. *Ut non succederet*, ergo similiter Coadjutor datus Canonico auctoritate Papæ est vere Canonicus, unde & ad honores, & ad actus proprios talis Beneficii admittitur, necnon habet suam Sedem in Choro, & vocem in Capitulo, ergo ex vi talis Coadjutoriæ habebit obligationem recitandi, & recitandi juxta morem Ecclesiæ, in qua est Coadjutor.

XXV. Verum communis fert opinio Doctorum, quos ad longum recenset Persicus *loco citato dub. 9.*, Coadjutores Beneficiorum non teneri Officium Divinum recitare. Tum quia obligatio recitandi Officium Divinum semper manet apud Proprietarium, cum sit personalis, ergo non obligat Coadjutorem, quia ex uno Beneficio non obligantur duo ad recitandum Officium. Tum quia Coadjutoria proprie non est Beneficium Ecclesiasticum, quia etsi sit cum futura successione, non dat jus in re, sed solum ad rem, ut docet Navarrus *in Relectione cap. Si quando, de Rescript. prælud.* 5. *num.* 10. Tum quia unum, & idem Beneficium non potest simul esse in duobus. Tum denique quia Paulus V. ad petitionem Ecclesiæ Cathedralis Conimbricensis in quadam anni 1606. inter alia declaravit, Coadjutores Canonicorum non esse vere Canonicos, nec pro talibus habendos, viventibus Coadjutis.

XXVI. Nec obstant rationes dubitandi in principio propositæ, quia per concessionem Coadjutoriæ fit collatio, quasi sub conditione, qua completa ipso facto perficitur collatio, quæ prius erat quasi pendens, quapropter Coadjutor non habet titulum Beneficii in re, sed tantum in spe, seu jus ad rem, non in re. Falsum est autem, quod Coadjutor Canonici sit vere Canonicus, licet vulgo ita nominetur propter jus ad succedendum: unde Sacra Rituum Congregatio 24. Maji 1636. apud Meratum in Indice Decretorum Missalis num. 279. decrevit, quod *non liceat Coadjutoribus Canonicorum, absentibus, vel impeditis Coadjutis, inservire pro Assistentibus Episcopo solemniter celebranti, vel cum Cappa Divinis interessenti. Sed hoc munus spectat, & pertinet ad veros Canonicos ordine successivo*. Coadjutores igitur non sunt *veri* Canonici.

XXVII. Nec obstat, quod habeant vocem in Capitulo, & sedem in Choro, id etenim non habent ex vi tituli, sed quia eis conceditur, ut etiam quoad hoc Proprietarium juvent: Unde in præsentia Coadjuti nihil hujusmodi profecto habent, quinimmo quando Coadjuti sunt præsentes in Choro, vel Processionibus, Coadjutores nec possunt in habitu Canonicali intervenire ex Decisione S. R. C. 24. Maji 1636., & ex altera Decisione 7. Martii 1637. *Coadjutores Canonicorum extra suam Ecclesiam, & sine Capitulo nullam habent prærogativam, ac si non essent Coadjutores; unde in concursu cum aliis Sacerdotibus non præcedunt, nisi ratione antiquitatis in Ordine.*

XXVIII. Idem autem est de Coadjutore Episcopi, quia non est Prælatus, nec Episcopus quoad Beneficium, licet forte consecratus sit, ut nunc esse solet. Hoc vero intelligitur de jure ordinario, nam de potentia absoluta potest Pontifex concedere Coadjutorem Episcopo, & aliis, qui vere, & actu simul cum alio esset Episcopus, & Beneficiarius, quod intendunt Glossa cit., & Panormitanus in Capit. *Quoniam* de off. ordin. num. 4. Et de facto legitur D. P. Augustinum ordinatum fuisse Episcopum simul cum Valerio, quod tamen non per dispensationem Papæ, sed per ignorantiam factum fuit, ut ipse Augustinus postea cognovit, & conquestus est, ut refert Possidius in Vita D. Augustini *cap.* 8., & late Baronius habet *tomo* 5. *Annalium Christi* 395. *numer.* 31., & 32.

XXIX. Patens est itaque, quod quivis ex Coadjutoribus, licet cum futuritione, haudquaquam obligatur ex titulo Coadjutoriæ ad recitationem Officii Divini, ac consequenter nec ad recitandum de Sanctis particularibus Ecclesiæ, in qua Coadjutus habet Beneficium. Quod si inquiras, an Beneficii Coadjutor teneatur Officium Divinum recitare, saltem eo tempore, quo supplet vices Beneficiarii? Respondeo duas esse sententias, quarum prima, quæ est Medinæ *in Cod. de Orat. q.* 7. Ledesmæ 2. *p.* 4. *q.* 16. *art.* 4. *dub.* 5., & aliorum affirmat, quia tunc præfatus Coadjutor suscipit in se onus Ecclesiæ in defectu Principalis.

XXX.

XXX. Secunda vero sententia, quæ probabilior est, docet prædictum ad id non teneri, sed solum ad id, ad quod datus est Coadjutor, unde si datus sit tantum ad ministranda Sacramenta, vel ad canendum, vel assistendum tantum in Choro, ad id utique tenebitur, numquam tamen ad recitandum Divinum Officium ex vi Coadjutoriæ. Ratio est, quia licet Proprietarius legitime excusetur a servitio Chori, & Ecclesiæ, serviendo per Coadjutorem, non tamen ab onere recitandi Officium Divinum, cum hoc sit onus personale, sequens Beneficium, quod ipse retinet integrum; in iis enim ministeriis, quæ Principalis potest per Coadjutorem implere, eo ipso quod administratio committitur Coadjutori, Principalis liberatur per ministerium ejus, quapropter licet Principalis teneatur ad Chori assistentiam, satisfacit suo muneri assistendo per Coadjutorem. Cum itaque Principalis haudquaquam liberetur ab onere recitandi, licet Coadjutorem habeat, signum utique est, quod hujusmodi obligatio numquam cadit in Coadjutorem, etiam dum actu administrat, & quod Coadjutor non est quoad Officii recitationem.

XXXI. Ex his quoad præsens attinet, sequitur primo, quod Coadjutus teneatur recitare de Officiis Ecclesiæ, in qua Beneficium habet, tametsi ab assistentia Chori per Coadjutorem liberetur; ea enim est ejusdem vere propria Ecclesia, utpote in qua Beneficium habet, & aliunde vi Beneficii est itidem ejusdem Choro obstrictus, cui proinde vel per se, vel per Coadjutorem tenetur intervenire, quapropter dictus Coadjutus debet se in Officio omnimode cum Choro propriæ Ecclesiæ conformare.

XXXII. Sequitur secundo, quod Coadjutor dum Choro pro Coadjuto interest, ad Officia propria quidem Ecclesiæ illius obligatur, quia tenetur ad Officia Chori, in quo Coadjutoriam exercet, extra Chorum autem ex vi Coadjutoriæ nec ad Officia propria, nec ad Officium Divinum obligatur. Si vero ex alio titulo ad Officium Divinum maneat adstrictus, puta quia sit in Ordine Sacro constitutus, tunc etiam quando privatim recitat, & extra Chorum, ad Officia Chori, in quo habet Coadjutoriam, utique tenebitur, sicuti id decisum videbitur in Cap. de Qualitate Officii, & ibi hoc veniet late discussum. Quod æque procul dubio procedit etiam de iis Coadjutoribus, qui non succedunt in Beneficio, sed per stipendium conducti sunt, ut alicujus Residentis absentiam suppleant.

XXXIII. Sequitur tertio, quod Coadjutor Episcopi, etsi vi Beneficii ad Officia propria Ecclesiæ non teneatur, ad eadem tenetur tamen, tum ratione Curæ ejusdem Ecclesiæ ipsi commissæ, tum quia sunt Dedicatio, & Titulus Ecclesiæ Cathedralis, quæ sunt in præcepto apud omnes accolas ad Officium Divinum adstrictos.

XXXIV. Sequitur quarto, conductos tantummodo ad exteriora ut supra, & publica Ecclesiæ ministeria sine legitima commissione, & commendatione Ecclesiæ, equidem, ut superius dicebamus, nec teneri ex vi talis Coadjutoriæ ad Officium Divinum simpliciter, nec ad Officia particularia, immo nec posse ista recitare, si velint pro satisfactione præcepti, quod ex alio titulo iisdem incumberet. Ceterum si in propriis Ecclesiæ, cui ex mercede inserviunt, festis Choro, in quo dicta Officia recitantur, interesse deberent, putamus, quod eorumdem Officiorum recitatione præcepto Horarum Canonicarum, quod ex alio titulo eosdem urgeret, apprime bene satisfacerent; nimis his enim redderetur onerosum ministerium, quod exercent, si post recitationem Officii Divini in Choro juxta ritum ejusdem Ecclesiæ, ad satisfaciendum propriæ obligationi aliud Officium privatim recitare tenerentur. Possent id autem, non quidem vi Rubricarum, vel quia ea censeretur eorumdem propria Ecclesia, alias ad id & tenerentur, sed ex benigna interpretatione Apostolicæ mentis, quæ non præsumitur velle plurimum Cleri gravamen, nec ejusdem præcepta cum gravi incommodo obligare, præsertim cum æquivalens, ut in casu nostro, pensum exolvitur, & aliunde alias Clerus a prædictis ministeriis retardaretur, quæ tamen Ecclesiæ Dei, ejusdemque fidelibus sunt apprime utilia, atque percommoda.

XXXV. Sequitur quinto, nedum ad Officia particularia, verum etiam ad Officium Divinum absolute, licet ex alio titulo ad hoc minime obligaretur, teneri primo illud, cui auctoritate Papæ commendaretur tota Ecclesiæ administratio, quamdiu Beneficiarius puer, ex dispensatione factus, recitare non valet, quia tunc totum onus Beneficii, etiam quoad recitationem, intelligitur Vicario commissum, ne Ecclesia ullo Officio privetur; Secundo quoties Beneficium aliquod unitum est alicui Religioni militari, vel alteri cum onere constituendi ibi Vicarium, qui portet omnia onera Beneficii, uti & quando vacante Ecclesia Parochiali Episcopus ibi Vicarium constituit, & in aliis similibus casibus, ubi eadem ratio intervenit.

XXXVI. Quæres primo, num Parochus possit Officium facere de Dedicatione, & Titulo suarum Ecclesiarum filialium, seu earum, quæ intra fines Parochiæ sitæ sunt?

XXXVII. Respondet Gobat *tract. 3. num. 696. append. 2. lit. yy.* per hæc præcisa verba: *Nemo dubitat, quin possit Parochus Officium, Missamque dicere de Dedicatione, & Titulo suæ, suarumque Ecclesiarum filialium, saltem si eas per se, & non per Capellanos inde stipendium habentes, procuret.* Verum cum ex Decreto XIV. præcedentis Capitis certum sit, quod Ecclesiæ filiales non possunt Ecclesiam Parochialem ita colere, ut valeant officium de ejusdem Dedicatione, & Titulo recitare, unde & in Decreto II. hujusce Capitis statutum extitit, quod Titulus Ecclesiæ Parochialis celebrari potest *tantum* in ipsa Ecclesia Parochiali, & non in toto loco, dicendum venit, quod nec Ecclesia Matrix, seu Parochialis, vel ejusdem Rector possit de memoratarum Ecclesiarum filialium Dedicatione, & Titulo recitare; si enim Ecclesia Cathedralis, quæ est totius loci primaria, a qua cunctæ per se plus, quam dictæ filiales a Parochiali, loci Ecclesiæ dependent, & cujus festa primaria ad easdem cunctas Ecclesias extenduntur, non valet de Dedicatione, & Titulo subditarum Ecclesiarum recitare, alioquin perpetuis, ut per se notum est, festis primæ classis, & octavis indulgeret; quomodo unquam adjudicari poterit, quod Ecclesia Parochialis, seu Parochus possit de festis primariis Ecclesiarum filialium officium persolvere? & quod Ecclesia Matrix possit, & debeat Ecclesiarum filialium Titularibus, & Dedicationibus præstare cultum, quem ipsæ haud præstant, nec præstare possunt Titulari, & Dedicationi Ecclesiæ Matricis? Et quidem exorbitans nimis foret, quod Parochus posset de dictis festis Ecclesiarum filialium recitare; dantur enim persæpe intra fines unius Parochiæ plusquam centum Ecclesiæ, quapropter plusquam ducenta festa primæ classis, & totidem octavas cum omnimoda Breviarii perturbatione, & continua a ceteris loci membris dissonantia celebrare deberet; quid autem absurdius, & disconvenientius?

XXXVIII. Confirmatur primo, quia ex Decreto II. hujusce Capitis Titulus cujusque Ecclesiæ celebrari dumtaxat valet *in Ecclesia ipsius Sancti Titularis*, non igitur ad Ecclesiam Parochialem, nec ad Parochum extendi valet. 2. Quia juxta Decretum V. infra referendum in cap. hoc, fit facultas Episcopis recitandi de Titularibus, & Patronis Ecclesiarum suæ Diœcesis, quando inibi reperiuntur visitationis gratia, vel alia de causa, ergo signum est, quod tali ex se non pollent facultate, & indubie, dum inibi non reperiuntur, sed apud suam Cathedralem resident; si autem id non possunt Episcopi, qui in tota Diœcesi principalius, atque primarium jus possident, quomodo id poterunt Parochi? Videantur, quæ inibi dicuntur.

XXXIX. Confirmatur 2., quoniam Titulus Beneficii Parochialem Ecclesiam unice respicit, non autem ceteras intra Parochiam constitutas, imo hæ in suis functionibus nullatenus per se a Parocho dependent, ut statim dicemus.

XL. Contendi posset, quod Ecclesiæ intra Parochiam sitæ, censendæ sint tamquam accessoriæ ad Ecclesiam Parochialem, adeoque, quod ex vi hujus tituli earumdem festa primaria Parochus excolere queat. Verum satis constat ex Decretis per Sacram Rituum Congregationem editis die 10. Decembris 1703., & per Clementem XI. die 12. Januarii 1704. confirmatis, quod non sunt Ecclesiæ accessoriæ; in iisdem enim aperte, atque dilucide distinguuntur Ecclesiæ intra Parochiam sitæ, quæ sunt accessoriæ, & quæ non sunt accessoriæ ad Parochialem, & relate ad hanc solummodo dicuntur accessoriæ, quæ etiam sunt accessoriæ relate ad quamcumque aliam Ecclesiam; quæ autem sunt Confraternitatum, aut Oratoria publica, vel privata, sed Parochiali non adnexa, licet intra Parochiæ fines constituta sint, eidem non esse accessoria diserte declarantur.

XLI. Dices hujusmodi Ecclesias dependere a Parocho in suis functionibus peragendis, ergo accessoriæ sunt.

XLII. R. Præfatas Ecclesias nullatenus in suis functionibus a Parochis dependere, ut expresse per memorata Decreta sancitum fuit, & declaratum solummodo adnexas Parochiali, & eidem accessorias in iisdem functionibus dependentiam habere. Nec officit, quod in dictis Decretis præservata extiterit dependentia aliarum Ecclesiarum a Parochiali, quæ iisdem competeret ratione conventionum, constitutionum sinodalium, vel consuetudinum immemorabilium; per hoc enim minime evadunt Ecclesiæ accessoriæ, utpote quæ per se haudquaquam, sed solum per accidens in casu dependent.

XLIII. Dices saltem tamquam accessorias esse reputandas Ecclesias illas intra Parochiæ confinia constitutas, quæ immediate per Parochum ipsum procurantur, nec habent Rectorem aliquem, a quo gubernentur.

XLIV. R. Parochum revera solum Ecclesiarum Parochiali adnexarum, eidemque accessoriarum vere dici posse Rectorem, non autem ceterarum intra Parochiæ fines constitutarum, quæ semper habent aliquem, cujus curæ sunt ipsæ commissæ. Quod si nullum habeant, Parochus est quidem earumdem Custos, ac Rector, non quidem positive, cum titulus sui Beneficii sistat in Parochialem, & adnexas, sed negative, inquantum quod cum nullum Rectorem habeant, earumdem cura quodammodo devolvitur in Parochum, qui universalem curam debet habere quoad ea, quæ intra fines suæ Parochiæ ad divinum cultum directe, vel indirecte spectant, vel spectare queunt; quapropter dici non valent præfatæ Ecclesiæ vere ejusdem propriæ, & sic nec de earumdem Dedicatione, & Titulari Officium valet instituere. De his & in Decreto sequenti.

XLV. Quæres 2. num Cappellanus Major Ecclesiarum Confraternitatum, vel aliarum intra Parochiæ fines constitutarum, cui generaliter earumdem Ecclesiarum cura committitur, valeat de Titulari, & Dedicatione prædictarum recitare?

XLVI. ℞. Equidem, si illi cura Ecclesiæ quoad spiritualia plene commendetur, secus autem si solummodo pro Missa celebranda conductus sit, licet postea ex sua voluntate ibidem Sacramenta etiam fidelibus administret, aliaque ultro peragat, quæ Rector, si adesset, gereret; in priori enim casu dici valet Præfectus illius Ecclesiæ; non autem in posteriori, & ideo in hoc considerandus venit tamquam mere Cappellanus, in cujus ministerium est conductus, non autem ut Rector, cum prout sic non fuerit electus. Nec relevat, quod agat, quæ sunt Rectoris, quia ea ultro, non ex commissione peragit, & ideo Rector propterea non potest censeri constitutus. Cappellanus autem qua Cappellanus non valet de Titulari, & Dedicatione Ecclesiæ, in qua celebrat, recitare.

XLVII. Nec par est ratio de Cappellano majori, & primario Monialium, quæ iisdem ordinarie facit Sacrum, Eucharistiam præbet, & earumdem Confessiones audit, ceteraque peragit, quæ Parochus ipse faceret; iste enim ad hujusmodi ministeria exercenda, quæ per Moniales in usum deduci non valent, solummodo conductus est, ceterum Ecclesiæ cura eidem haudquaquam committitur, sed hæc apud Moniales integre remanet, quæ propterea de ejusdem Dedicatione, & Titulari officium faciunt. Cum itaque hujusmodi Cappellanus vere dici non possit Rector, seu Præfectus illius Ecclesiæ, ideo nec ejusdem festa propria valet recitare. Quod si quis Cappellanis Confraternitatum, vel aliarum memoratarum Ecclesiarum, curam haudquaquam Ecclesiarum committi contenderet, nec iisdem præfici; sed solum ad similia, pro quibus a Monialibus conducitur, ministeria, & servitia conduci, tunc nos dicimus dictum Cappellanum de præfatis Officiis propriis non posse recitare; solum enim in casu Præfecturæ memoratam recitationem iisdem permittimus. Quia vero an hujusmodi Præfectura Cappellanis præfatis reipsa competat, est admodum ambiguum, & certius videtur, quod non, idcirco consultius esse credimus, quod a dictorum Officiorum recitatione abstineant. Ceterum de hujusmodi Cappellanis Majoribus non desunt, qui sentiunt, quod præfatorum Officiorum recitationi valeant incumbere, quemadmodum dicemus in Cap. de Qualitate Officii, agentes de Cappellano majori, & primario Monialium.

XLVIII. Quæres 3. num si duo Tituli, vel Dedicationes cadant in unum, eumdemque diem, de quo Officium facere debeat Parochus, vel Beneficiarius duarum Ecclesiarum unitarum, quodnamque ex illis transferendum sit?

XLIX. Respondet Gobat loco laudato interrogandum esse Dominum Ordinarium, quid tunc agendum sit; Tu autem ex alibi jam dictis, & dicendis quæstionem ita dirime, ita ut faciendum sit de digniori, si inter festa simul occurrentia aliquod reperiatur dignius, dignitate, quæ juxta Rubricas, atque Decreta in consideratione cadit; sin autem, de eo, quod celebratur in ea Ecclesia, apud quam tunc residet, hoc etenim tamquam in loco solemnius, & quod cum ceteris accolis uniformitatem inducit, præferendum utique venit. Si autem apud nullam Ecclesiam resideat, ut non semel evenit in Beneficiis non curatis, & simplicibus, Dedicatio præfertur Titulari, & inter plures Dedicationes illa Ecclesiæ dignioris, vel principalioris; illa autem Ecclesia dignior censetur, quæ in Diplomate prius nominatur *l. quoties ff. de usufr.* Quod si per diversa Diplomata habita sint Beneficia, & nesciatur, quodnam dignius censendum sit, præferentiam præstabit antiquitas possessionis juxta Regulam 54. in 6. Pariformiter procedendum erit in occursu plurium Titularium, ita tamen ut in horum præcedentia etiam observanda sit diversitas Ordinis Hierarchici juxta ea, quæ dicemus in Capite de Occurrentia. Videat igitur Lector alibi dicta, & dicenda, & plane utique super hujusmodi rem remanebit instructus, uti super eorumdem præferentiam in concurrentia.

L. Quæres 4. an ille, qui habet Beneficium in una Ecclesia, sed apud illam non residet, & in alia habet firmum domicilium, teneatur quoad Officium sequi morem Ecclesiæ, in qua residet, an vero illius, ubi est Beneficium?

LI. ℞. Circa hoc dubium duas esse sententias, quarum prima docet, prædictum teneri sequi morem Ecclesiæ, ubi est Beneficium; secunda vero teneri Officium recitare juxta morem Ecclesiæ, ubi habet firmum domicilium; & pro utraque militant insignes Auctores, quos recenset Persicus *tract. de Horis Canon. cap. 6. dub. 5. num.* 50., *&* 51. Nos vero sentimus præfatum Beneficiarium debere sequi consuetudinem Ecclesiæ, in qua firmum habet domicilium, quia potentius est vinculum domicilii, & residentiæ, quam Beneficii, & valde expedit imitari honestos mores eorum, inter quos vivimus. Nolumus tamen eumdem ita sequi debere morem Ecclesiæ, in qua residet, ut omittere queat Officia propria, non quidem Diœcesis, in qua sita est Ecclesia sui Beneficii, sed particularis illius Ecclesiæ, in qua habet ipsum Beneficium; quemadmodum enim ex præsenti Decreto eruitur, & in ejusdem expositione firmatum est, debet Parochus, & Beneficiarius plurium Ecclesiarum unitarum de omnium Titulari, & Dedicatione Officium recitare, & ideo tametsi apud eas non resideat, cum insimul apud omnes residere non valeat. Vide dicenda in Decreto sequenti.

LII. Quæres 5. Quodnam Officium teneatur recitare ille, qui habet plura Beneficia in diversis Ecclesiis, in quibus modus recitandi diversus est?

LIII. ℞. Hæc in parte duas quoque versari sententias. Prima docet, ipsum teneri recitare officium illius Ecclesiæ, in qua habet majorem dignitatem, ut si in una esset Decanus, in altera vero simplex Canonicus; si in utraque sit simplex Canonicus, debere dicere officium Ecclesiæ dignioris, etiamsi Beneficium alterius Ecclesiæ sit pinguius, quia temporalia cedunt spiritualibus; quod si Ecclesiæ sint æqualis dignitatis, posse eligere officium, quodcumque voluerit, si fuerit ab utraque absens, si autem fuerit in aliqua earum præsens, debere se conformare illis, cum quibus conversatur. Secunda sententia dicit, prædictum teneri recitare officium illius Ecclesiæ, in qua tenetur facere residentiam, & si ad nullius residentiam tenetur, debere se conformare illi, in qua se reperit, tametsi in ea nullum habeat Beneficium, & hæc sententia est probabilior, & a nobis probatur, dummodo tamen simul recitet de Titulari, & Dedicatione Ecclesiarum, in quibus habet Beneficia, a quorum celebratione nullatenus excusari valet.

LIV. Quæres 6. num teneatur recitare dumtaxat de Titulari, & Dedicatione Ecclesiarum, in quibus habet Beneficium, an vero etiam de officiis aliis particularibus, quæ in dictis Ecclesiis haberi possunt, vel ratione Reliquiarum insignium, vel ratione particularis indulti, aut legitimæ consuetudinis?

LV. ℞. Primo certum esse, prædictum Beneficiarium, qui sequitur morem Ecclesiæ, in qua residet, nec teneri, nec posse recitare officia propria Diœcesis, quæ in Ecclesiis sui Beneficii recitantur, aut hisce competunt vel ratione dominii, aut status, intra cujus confinia dictæ Ecclesiæ sitæ sunt; cum enim indulgeat officiis hujus rationis, quæ competunt Ecclesiæ, in qua residet, non est, quomodo aliis valeat indulgere, quæ vere propria non sunt Ecclesiarum sui Beneficii, sed his etiam aliunde, ratione scilicet locorum, competunt. Et quidem si omnium prædictorum officiorum recitatio haberi deberet, nimia profecto officiorum, quæ a Beneficiario dici deberent, copia exurgeret, quæ e medio tolleret consonantiam illam cum ceteris accolis, ob quam Beneficiarium sequi debere morem Ecclesiæ domicilii asseritur, præsertim relate ad eum, qui plura possidet Beneficia.

LVI. ℞. 2. Certum itidem esse, teneri recitare de omnibus Titularibus, & Dedicationibus Ecclesiarum, in quibus habet Beneficia, videlicet etiam de iis illarum Ecclesiarum, quæ Ecclesiis suorum Beneficiorum aliquo ex superius recensitis modis unitæ sunt; id enim evidenter ostendunt, quæ supra data sunt in explanatione præsentis Decreti.

LVII. ℞. 3. Nec teneri, nec posse recitare officia, quæ Ecclesiis suorum Beneficiorum particulariter competunt vel ratione Reliquiarum, vel particularis indulti, vel legitimæ consuetudinis, hæc enim officia per accidens competunt Ecclesiis, adeoque haudquaquam spectant ad Titulum Beneficii. Beneficiarius itaque, qui apud nullam Ecclesiam suorum Beneficiorum residet, de nullis hujusmodi officiis recitare valet; qui vero apud aliquam residet, poterit officium facere de iis omnibus hujusce rationis, quæ recitantur in Ecclesia suæ residentiæ, cum hujus officia sequi debeat, non autem de aliis, quæ in ceteris Ecclesiis suorum Beneficiorum instituuntur.

DECRETUM V. CAPITIS, IN ORDINE XXVII.

Episcopus, quando reperitur in aliquo Oppido suæ Diœcesis ob visitationem, seu aliam ob causam, potest licite recitare Officium Sanctorum, de quibus ex forma Rubricarum, seu ex concessione Sacræ Congregationis, eo quod sint Patroni, seu Titulares, in eisdem Oppidis recitatur, & sic præcepto de recitando officio satisfacit. S. R. C. 14. Martii 1643. Ex Merato *sect. 8. cap. 5. num. 4.*, & in nostro Indice datur sub num. 347.

I. Refert Meratus hocce Decretum *sect. 8. cap. 5. numer.* 4., ubi & promittit se illud daturum in Appendice ad Indicem Decretorum, verum fas est, ab ejusdem profecto memoria deciderit, dum præfatum Indicem congessit, quoniam in eo illud haud est reperire. Ejusdem autem Decreti prius mentionem egerat Palcuccius *in Compend. ad Consult. Canonic. Jacobi Pignatelli par. 2. tit. de Ritibus*, & ex hoc retulerat Pittonus *in sua Collectione pro Episcopis, & Abbatib. num.* 1048., *necnon in Decis. pro Sacris Ritib. numer. 664.*

II. Beneficiarium quoad officii recitationem sequi debere consuetudinem Ecclesiæ sui Beneficii, apud quam residet, vel residere tenetur, ex communiori, & probabiliori sententia dicebamus in Commentis nostris in præcedens Decretum, additis solummodo officiis de Titulari, & Dedicatione aliorum Beneficiorum, si quæ alibi possidet, quod verum itidem est, quantumvis ad breve tempus eidem accidat extra locum Ecclesiæ suæ residentiæ commorari, quemadmodum universim de cunctis alicui Ecclesiæ adscriptis, & apud eam continuo degentibus etiam firmabimus in Cap. de Qualitate officii. Quantum vero ad Episcopum attinet, certius hoc quidem est, quoniam per Sacram Congregationem 11. Junii 1605. decisum extitit, quod *Episcopus Regularis debet recitare officium juxta ritum suæ Diœcesis, non vero sui Ordinis.* Quod si Episcopus ille, qui ex proprio Regulari Instituto proprium habet Breviarium, hoc deserere debet, ut sequatur illud Ecclesiæ, ad cujus Episcopatum evectus fuit, teneturque Kalendario hujusce Ecclesiæ penitus se conformare, perinde

ac si

ac si ipse Regularis minime foret; quis non videt Episcopum quemcumque quoad rationem officii in omnibus & per omnia debere uniformitatem tenere cum sua Ecclesia Cathedrali, quam primario, & principaliter respicit Titulus sui Beneficii? De hacce Episcoporum obligatione, etiam quando ad breve tempus a propria Ecclesia iisdem abesse contingit, agemus in Decreto IV. memorati Capitis, ubi Lectorem remittimus, qui super hoc plene instrui exoptat.

III. Quæ cum ita se habeant, exortum est dubium, num quando Episcopus reperitur in aliquo Oppido suæ Diœcesis ob visitationem, seu aliam ob causam, possit licite recitare Officium Sanctorum, de quibus ex forma Rubricarum, seu ex concessione Sacræ Congregationis, eo quod sint Patroni, seu Titulares, in eisdem Oppidis recitatur, & sic præcepto de recitando Officio satisfacere. Cui quæsito, cum in Sacram Congregationem productum extitisset, responsum fuit affirmative, ut videre est in allegato Decreto.

IV. In præsentiarum itaque fit Episcopo facultas, seu hanc eidem competere declaratur, recitandi de Officiis Sanctorum, quæ in Oppidis suæ Diœcesis celebrantur, non quidem quando apud Cathedralem suam Ecclesiam residet, sed quando in iisdem Oppidis contingit eumdem adesse ob visitationem, vel aliam ob causam: quæ causa cum haudquaquam exprimatur, sed absolute, & simpliciter pronuncietur, fit, quod quacumque de causa in dictis Oppidis reperiatur, præfata officia licite valet recitare.

V. Si hujusmodi verba, quæ tenet Decretum, præcise attendantur, *Potest licite recitare Officium Sanctorum, de quibus ex forma Rubricarum, seu ex concessione Sacræ Congregationis in eisdem Oppidis recitatur*, licitum apparet Episcopo de quibuscumque Officiis, quæ in dictis Oppidis vel ex Indulto Apostolico, vel ex concessione Rubricarum celebrantur, recitare. Ast res nequaquam ita se habet, addit enim, *eo quod sint Patroni, seu Titulares*, per quæ verba utique exprimitur facultas, quæ Episcopo competit, atque restricta declaratur ad Officia Patronorum, seu Titularium, denotaturque insimul de aliis festis, si quæ inibi haberentur, integrum eidem haud esse Officium instituere. Festa Patronorum, ac Titularium in loco admodum celebria esse solent, non sic vero aliorum Sanctorum saltem regulariter, ideoque apprime quidem congruum erat, Episcopum, qui cum totius Diœcesis Episcopus, & Caput sit, Episcopatus, & primatus jura & tenet in asserta Oppida intra Diœcesis terminos sita, in celebratione dictorum festorum primariorum cum subdito sibi Clero posse convenire, non autem in recitatione aliorum, quæ cum solemnia haud sint, haudquaquam digna videntur, quo ejusdem Episcopi consonantiam quoad Officium cum nobiliori, & potiori Cleri portione valeant infringere.

VI. Etsi tamen Patronos, ac Titulares Decretum dumtaxat nominet, non ita id limitative putamus esse intelligendum, ut Decretum & locum non habeat in Dedicatione Ecclesiæ, siquidem adnexorum, & correlativorum idem est judicium, & eadem disciplina, & de uno dispositum trahitur ad alterum *l. fin. de accept. l. fin. c. de indicta viduit. tollend. &c.* quinimmo & in solemnibus quibuscumque festis, quæ inibi celebrarentur, dispositio quoque procedit; parium enim eadem est juris dispositio, *cap. inter corporalia, cap. sicut ergo de translat. Episcopi*; & de quibus est eadem ratio, est pariter eadem juris dispositio, *l. illud, ff. ad leg. Aquil. l. postulaverit*, §. 2. *ff. ad leg. Jul. de adulter. &c.*

VII. Per *Patronos* autem veniunt Patroni loci, & per *Titulares* Titulares Ecclesiæ primariæ, vel quarumcumque Ecclesiarum, quæ ibi solemniter celebrarentur, quinimmo & Patroni, aut Titulares, nedum principales, sed etiam minus principales, qui item assolent esse solemnes, favores etenim sunt ampliandi, *l. cum quidam, ff. de liber., & posthum., cap. odia, de regulis juris in 6.*, qua utique de causa etsi Oppidum locus cinctus mœnibus verius forsitan sit, adhuc pro quocumque loco Diœcesis, licet mœnibus haudquaquam cincto, non dubitamus in præsentiarum esse accipiendum, cum pro omnibus præsertim indifferenter Diœcesis locis ratio dispositionis procedat.

VIII. Ex eo, quod Decretum ut supra Episcopo facultatem tribuat recitandi Officium de Titularibus, de quibus in Oppidis suæ Diœcesis recitatur, nonnemini videri posset, quod ad totum jurisdictionis locum extendatur festum Titularis Ecclesiæ Parochialis contra id, quod præsertim in Capite primo nos decretum fuisse docuimus; in prædictis enim Oppidis utpote quæ de Diœcesi supponuntur, nulla potest esse Cathedralis Ecclesia, cujus Titularis festivitas ad totum locum extendatur, sed quælibet Ecclesia est vel Parochialis, vel Collegiata, Sæcularis, vel Regularis; ergo opus est, quod non solius Ecclesiæ Cathedralis festum Tituli ultra Ecclesiam ipsam protendatur, quoniam hic sermo est de Titulo Ecclesiæ Oppidi in Diœcesi siti, de quo a toto ipso Oppido recitatur: *De quibus in eisdem Oppidis recitatur.*

IX. Verum haudquaquam res ita se habet; tum quia Decretum non asserit, *De quibus in toto Oppido recitatur*, sed *De quibus in eisdem Oppidis recitatur*; bene autem dicitur aliquid fieri in Oppido, quod fit in aliqua Ecclesia, & præsertim si sit primaria ejusdem Oppidi, quinimmo & ab omnibus, qui eidem Ecclesiæ vel per Beneficium, vel per Chorum repeRiuntur addicti. Tum quia Decretum ut supra disponens asserit, *De quibus ex forma Rubricarum, seu ex concessione S. Congregationis recitatur*, quorum verbum illud *ex forma Rubricarum* supra Patronos locorum cadit, quorum Officium ad totum locum vi Rubricarum extenditur, nec ad id exigitur concessio aliqua, adeoque verba illa, *Seu ex concessione Sacræ Congregationis*, quæ sequuntur, nullatenus præfatos Patronos valent attingere; hinc cum superfluitas quæcumque in omni dispositione quammaxime sit vitanda, fas est, quod dicta vera Titulares respiciant, quorum officium revera vi Rubricarum non excedit limites suæ Ecclesiæ, & nonnisi ex concessione ulterius protenditur. Ex hoc itaque Decreto haudquaquam erui potest, quod contendebatur, sed magis oppositum.

X. Quæ de Episcopo dicta sunt, applicanda itidem veniunt Superioribus Regularibus, dum visitationis gratia, aut quacumque de causa reperiuntur in Conventu aliquo sui Ordinis, ita quod possint se conformare cum Conventu illo in celebratione festorum solemnium, quæ inibi celebrari evenirent. Verum de illis, quomodo se gerere possint, & debeant, jam satis agitur in Decreto III. Cap. de Qualitate officii, unde non sunt ulteriora adjicienda.

XI. Applicanda sunt quoque Abbatibus, qui jurisdictionem quasi Episcopalem in sibi subditam obtinent Diœcesim; quinimmo extendi & possunt ad Archiepiscopos Provinciam pro visitatione obeuntes, non autem dum alia de causa in eadem reperirentur; quia Archiepiscoporum nulla est quoad sacra extra actum visitationis jurisdictio in Provinciam, habetque quilibet ex Archiepiscopis suam propriam, ac particularem Diœcesim, extra cujus limites haudquaquam eorumdem jurisdictio protenditur, nisi ad summum in Episcoporum suffraganeorum defectu, aut in casu appellationis ab ipsis.

XII. Hæc attinere similiter possunt, quæ in præcedenti Decreto dedimus de Beneficiario alicujus Ecclesiæ, qui, cum de ejusdem Titulari, & Dedicatione recitare non valeat, eo quod est obstrictus Choro alterius Ecclesiæ, cujus proinde Kalendarium omnimode, etiam in absentia, sequi tenetur, adhuc in casu, quo idem in festo principali dictæ Ecclesiæ præsens adinveniatur, ex ibidem traditis, & depromptis ex Guyeto licite potest de tali festo recitare; tunc enim ratione solemnitatis festi, cui assistit, & ad cujus officium vi Beneficii alioquin teneretur, dispensatur a sequela officii juxta Kalendarium Chori, cui est addictus, & congrue recitat de festo Principali propriæ Ecclesiæ.

XIII. Liceat nobis præsens Decretum etiam ad Parochum extendere relate ad Ecclesias filiales, quoties in earumdem solemnioribus festis præsens reperitur, & Divinis Officiis una cum aliis Choro assistit, ne cum maximo incommodo aliud Officium repetere cogatur; haud credimus tamen id locum habere, quando solum festo, non autem Choro præsens constituitur, alioquin cum generaliter hujusmodi festis soleat intervenire, generaliter de festis principalibus Ecclesiarum filialium posset recitare; quod cum evenire non possit absque quamplurimis incommodis, quæ in præcedenti Decreto recensita fuere, absolute haudquaquam venit admittendum. Hujusmodi autem incommoda, ut consideranti satis constans fiet, non habent locum in Episcopis, & assertis Beneficiariis, ideo etsi horum sola habeatur præsentia, utique ut supra recitare valent, tametsi Choro minime intersint. Et quidem si sola præsentia in loco, quæ sufficit in Episcopo, sufficeret & in Parocho, cum Parochus semper in Parochia resideat, semper de Titulis cunctarum suarum Ecclesiarum filialium valeret Officium facere; quantum autem id absurdum, & exorbitans sit, ex eo evidens fit, quod nec id Episcopus potest, qui cum in Civitate residet, non ideo de Titularibus aliarum Ecclesiarum a Cathedrali valet recitare.

XIV. Ceterum admodum dispar in proposito casu adhuc est ratio, quia Beneficiarius agit Officium, ad quod alias vi Rubricarum teneretur; Parochus vero recitaret de festo, de quo nulla sibi competit facultas recitandi. Quod vero ad Episcopum attinet, cuilibet puto esse compertum maximum discrimen, quod intercedit inter hujus jurisdictionem in omnes Diœcesis Ecclesias, & illam Parochi in Ecclesias intra Parochiam constitutas.

XV. Quod autem cum Episcopis, dum *in locis suæ jurisdictionis reperiuntur*, concessum sit, fit, quod Episcopis ipsis extra loca suæ jurisdictionis haud licet recitare de festis solemnibus, licet Titularibus, vel Patronis locorum, in quibus adinveniuntur, ac consequenter generalis exurgit regula, per quam firmatum remanet, quemlibet, etsi extra Diœcesim, dummodo id eveniat per paucos dies, & ibi non figatur domicilium, vel quasi domicilium, commoretur, teneri quoad Officium Divinum se conformare Ecclesiæ suæ, nec posse sequi consuetudinem locorum, in quibus reperitur, adhuc in occursu festorum primariorum. Quod quoad ceteros id verum est, quantumvis intra Diœcesim, ad quam attinent, reperiantur; quod enim ratione jurisdictionis Episcopis licet, iisdem defectu jurisdictionis utique illicitum evadit. Quæ jurisdictio cum Episcopis ipsis desit relate ad Ecclesias Regulares, idcirco si apud Ecclesiam aliquam Regularem in Oppido suæ Diœcesis constitutam hospitarentur, non crederem ipsis licitum esse, recitare de Titulari, vel alio principaliori festo, quod apud eamdem solemne haberetur. Ast quid si apud Ecclesiam Monialium sibi subjectarum? Adhuc nequaquam, quia jurisdictio, quam in Monialium habent Ecclesias, non est ordinaria, sed delegata. Idipsum dicito, si id eveniret de Ecclesia aliqua Seculari exempta ab Ordinarii jurisdictione.

XVI. Dum Titularem Decretum nominat, plurale usurpat voca-

vocabulum *Titulares*: hinc celebrem nos excitat ad quæstionem, videlicet, an plures dentur, vel dari queant Patroni, seu Tituli ejusdem Ecclesiæ. Quæ quæstio tripliciter potest accipi; An plures simul? An plures successive? Et an ii plures, sive simul, sive successive sint æquales?

XVII. Respondetur itaque primo. Patronum, seu Titulum, sub cujus nomine ædificatur, ac dedicatur Ecclesia, debere esse unicum; aut si plures sint, nonnisi per modum unius, idest sub uno, eodemque festo, puta SS. Joannis, & Pauli, SS. Cosmæ, & Damiani &c., quorum scilicet festivitas una simul recurrit, & una simul celebratur. Probat id Guyetus *lib. 1. cap. 8. quæst. 3.*, tum quia in omnibus Rubricarum textibus *Titulus Ecclesiæ* semper in singulari numero pronunciatur. Tum quia Ecclesiæ quælibet nonnisi unam sortiuntur appellationem; ergo unicum quoque Titulum agnoscunt, aut si plures, nonnisi sub ratione unius, uti explicatum fuit. Tum denique quia Dedicationem Ecclesiæ nonnisi in unius Sancti honorem, seu plurium sub ratione unius fieri debere, indicant formulæ ipsæ in Pontificali descriptæ, in quibus legitur semper in singulari numero, *In honorem Sancti N., ad nomen, & memoriam Sancti N.*

XVIII. Evenit tamen alicubi haberi ejusdem Ecclesiæ plures Patronos, seu Titulos, etiam divisim, nempe quorum festa eadem die simul non recurrunt, sed divisim celebrantur, uti Romæ recensetur Ecclesia SS. Silvestri, & Martini, item SS. Blasii, & Caroli, quam in exemplum adducit Gavantus, *sect. 3. cap. 12. num. 3.*, additque Guyetus, Parisiis haberi item Ecclesiam SS. Lupi, & Ægidii, & alias alibi, licet paucas admodum, inter quas liceat nobis enumerare Ecclesiam Metropolitanam Januensem, quam Kalendarium ejusdem Diœcesanum in Titulares simul habere Sanctum Syrum Episcopum, cujus festivitas die septima Julii recurrit, necnon Sanctum Laurentium Martyrem, manifeste designat, eosdemque tamquam Titulares ejusdem æque principales cum Officio primæ classis, & cum Octava distinguit. Accedit denique, quod Sacrosancta ipsa Lateranensis Basilica in nomine Salvatoris, & utriusque Joannis Præcursoris, & Evangelistæ dedicata reperitur, unde in Oratione, quæ ab eadem in suffragiis usurpatur: *Omnipotens, & sempiterne Deus, qui hanc Sacratissimam Constantinianam Basilicam in tuo, & utriusque Joannis nomine dedicatam &c.*

XIX. Respondeo secundo, contingere posse, quod successive dentur plures Tituli, seu Patroni ejusdem Ecclesiæ, & hoc contingit, quando Ecclesiæ jam dicatæ, ac de Sancti alicujus nomine appellatæ, Patronus alter, seu Titulus superveniat, a quo ipsa nomen aliud, sive relicto, sive retento priore, accipiat. Hujusce rei quamplurima utique suppetunt exempla, & præsertim in antiquioribus, & primariis Ecclesiis, quæ cum sint Sancto alicui antiquitus nuncupatæ, invecto postea in easdem Corpore Sancti alterius miraculorum gloria percelebris, aut in iisdem detecta Imagine aliqua Christi, vel B. Mariæ opitulationum gratia admodum insigni, factum est, ut populis eorum opem, ac subsidium frequenti concursu reclamantibus, hi quoque in Patronos adscititios dictarum Ecclesiarum evaserint, quinimmo quod Ecclesiæ ipsæ, obliterato, saltem apud vulgus, priori Titulo, de eorum nomine communiter deinceps appellatæ fuerint. Plura Guyetus affert exempla, & primum est in Ecclesia Turonensi, quæ a S. Martino sub Titulo S. Mauritii primum fundata, illato in eam postmodum S. Gatiani Prædecessoris sui, ac primi illius Sedis Antistitis Corpore, suppresso deinceps S. Mauritii Titulo, appellata est, & etiam appellatur vulgo S. Gatiani. Parisiis itidem Ecclesia S. Germani a Pratis sub Titulo S. Vincentii fundata fuit, & reposito in ea deinceps ipsius S. Germani Corpore, nomen quoque ipsius assumpsit, uti & Ecclesia S. Genovefæ a Clodoveo Francorum Rege, illius Sanctæ Virginis suasu, in honorem SS. Apostolorum Petri, & Pauli erecta, clarior postea præfatæ Virginis in ea quiescentis virtutibus, ac miraculis facta, de ejus quoque nomine appellata fuit. Nec desunt alia itidem exempla Ecclesiarum, quæ deperdito apud vulgus penitus nomine prioris tituli, a Fundatore Religionis, cui Ecclesiæ illæ traditæ fuerunt, denominationem desumpserunt; sic Bergomi Ecclesia S. Euphemiæ nominatur S. Francisci, eo quod Minoribus Conventualibus ejusdem Sancti cura dictæ Ecclesiæ tradita fuit, & eadem de causa Cremonæ dicitur Ecclesia S. Augustini illa, quam inhabitant Patres Augustiniani, tametsi S. Jacobi Majori Apostolo fuerit dedicata. Numquam finis foret, si in recensendis hujusmodi exemplis vellemus indulgere; hinc apprime ad rem habet Ceremoniale Monasticum Congregationis S. Mauri *lib. 4. cap. 16.*, ubi agitur de Festis Patronorum: *Patronus Ecclesiæ alius est Titularis, alius non Titularis: Titularis est, sub cujus nomine Monasterium a principio suæ fundationis est dedicatum; non Titularis vero, qui succedente tempore fuit in Patronum ex devotione Populi, vel aliis causis cooptatus.*

XX. In priori casu plurium simul Titularium se habentium per modum unius, & eadem die occurrentium, celebrantur omnes hujusmodi Titulares sub uno, & eodem festo sub ritu duplici primæ classis, & cum octava per modum pariter unius de Communi vel Martyrum, vel Confessorum, prout illis convenit; & hoc modo sunt omnes æque principales; ceterum non considerantur tamquam plures, sed tamquam esset unus, & idem Titularis, nec dubium ullum est, quod plures hujusmodi dari queant, ac haberi.

XXI. Non sic autem est de pluribus divisim; quo in casu vult Gavantus *sect. 3. cap. 12. num. 6.*, officium quidem singulorum diebus suis esse duplex, ut innuitur in Rubrica de Duplici *num. 1.*, sed octavam, & festum primæ classis non concedi, nisi festo Principalis Titularis, ac consequenter alterum dumtaxat eorumdem considerandum esse tamquam Patronum, ac Titularem principalem, alios vero tamquam Patronos, vel Titulares minus principales. Guyetus vero *loco cit.* resolvit, quod prædicti Sancti divisim Titulares ejusdem Ecclesiæ, æquales in omnibus omnino sunt, nihilque discriminis intercedit, nisi quod in pronunciandis nominibus alterum alteri preferre necessarium est, cum utrumque simul pronunciari non possit; unde de utroque Titulari prædicto admittit divisim officium primæ classis cum octava.

XXII. Verum a Gavanti potius, quam Guyeti nos partibus stamus; de Titulari enim Ecclesiæ, qui ejusdem Patronus est, discurrendum omnino ducimus, quemadmodum in sequenti Capite de Patrono loci dicturi sumus, quapropter uti ibidem duplicem Patronum principalem dari non posse constabit relate ad eumdem locum, sed semper alter eorum est principalior, ejusque festum sub ritu duplici primæ classis, & cum octava celebratur, alii vero sunt minus principales, & eorumdem festivitas sub ritu duplici majori sine octava recolitur, ita quoties eadem Ecclesia plures Patronos, vel Titulares habet, alter eorum principalior erit, ejusque festum sub ritu duplici primæ classis, & cum octava recolendum, ceteri vero tamquam Patroni, aut Titulares minus principales habebuntur cum officio dumtaxat duplici majori de iisdem; quod enim est loci Patronus, idem est Ecclesiis Titulus, qui & Patronus dicitur. Si autem queras, uter ex illis principalis censeri debeat? Usus ipse loquendi per se definit. Ille igitur principalior erit, qui prior est in nominatione, & prius Ecclesiam a seipso denominat.

XXIII. Haud imus tamen inficias, quod si ex annoso usu ante Bullam Pii V. introducto Ecclesia aliqua plures Patronos habeat, de quibus officium ut de Patronis principalibus æque persolvat, in suo queat legitime perseverare usu, & de omnibus officium primæ classis, & octavam celebrare; omnia enim officia, quæ antecedenter ad præfatam Bullam originem agnoscunt, & postmodum fuerunt semper custodita, ac observata, in valido esse statu, ac continuari posse dicemus juxta plurium Decretorum dispositionem.

XXIV. Quinimmo quia Titularis Ecclesiæ est ejusdem Patronus, & se habet instar Patroni loci, & patrocinium gerit nedum Ecclesiæ materialis, quam denominat, sed etiam formalis, ut diximus in preliminaribus Capitis, haud possumus reluctari, quod continuari posset usus agendi de altero Sancto tamquam de principali item Patrono, seu Titulari, dummodo talis usus foret introductus, atque receptus ante diem 23. Martii 1630. quemadmodum dicemus in Decreto secundo sequentis Capitis, agentes de Patronis locorum, de quibus quæ ibi dicuntur, applicanda sunt itidem Patronis, seu Titularibus Ecclesiarum, sua servata proportione.

XXV. Quoad plures vero Patronos ut supra successive habitos, Guyetus asserit, quod si de qualitate in ratione Tituli agitur, prior omnino, immo solus vere Titularis est is, sub cujus primum nomine dedicata fuit Ecclesia; si autem agitur de qualitate quoad celebritatem in Choro, seu rationem officii, ambos pares esse censet, primæ scilicet classis; & quod si denique agitur de celebritate in foro, seu apud vulgum, tunc ut plurimum hac in parte posterior tempore solet prior esse fama, nominisque pervagatione, & sic in prædicta Turonensi Ecclesia nominatior est Sancto Mauritio Sanctus Gatianus, Parisiis Sancto Vincentio Sanctus Germanus &c.

XXVI. Hæc tamen nobis handquaquam arrident; quidquid enim sit de celebritate quoad forum, & apud vulgum, quæ pro libito a quopiam institui valet, non putamus id procedere de celebritate quoad Chorum, cum post Bullam Pii V. nemini liceat nova officia introducere, & si quæ inducta sunt, sint omnino supprimenda, ut id clare decisum apparebit in Decret. I. Cap. VI. de Addit. &c. Post dictam igitur Bullam solummodo ea officia de novo induci valent, quæ per Rubricas Breviarii Romani permittuntur; cum autem hæ quoad rationem Tituli attinet, solum permittant officium de Sanctis Titularibus, & illi, qui de novo ut supra additi sunt, non sint vere, Guyeto ipso teste, Titulares, sed solum Sanctus ille, in cujus honorem primitus constructa fuit Ecclesia, idcirco de iis, qui postmodum adjecti sunt, licet Ecclesiam denominent, haud arbitramur officium esse instituendum, adeoque ubi de iis officium agitur, immemorialis vi dumtaxat consuetudinis ante Bullam Pii V. introductæ posse sustineri, & de novo haudquaquam posse induci. Usus etiam ante diem 23. Martii 1630. inductus agendi de Titularibus adjectis tamquam de Patronis continuari posse videtur ex dicendis in expositione memorati Decreti II. sequentis Capitis. Verum rectius tunc Sancti illi nuncupantur Patroni, quos etiam per usum induci tunc temporis disciplina ferebat, non autem Titulares, quia hi vere sunt illi, sub quorum nomine fundatur Ecclesia, & nonnisi nova accedente Ecclesiæ Dedicatione mutari queuat, vel novi adjici.

XXVII. Agendum hic foret de Sociis, quibus quandoque in Breviario, vel Martyrologio uniti reperiuntur Sancti

illi,

illi, quos in Titulares, vel Patronos Ecclesiarum, vel locorum contingit assumi. Ast quoniam super hujuscemodi rem peculiare instituti debet Caput, idcirco de dictis Sociis modo agere abstinemus.

DECRETUM VI. CAP., IN ORDINE XXVIII.

In Titularibus Ecclesiis sub Invocatione S. Marię Angelorum (apud Minores S. Francisci) non de Dedicatione, prout in Festo Portiunculę, sed de S. Maria Ecclesię Titulari, prout in Festo S. Marię ad Nives faciendum est officium, & lectiones secundi Nocturni sumendę sunt ex secundo nocturno Nativitatis ejusdem, mutato verbo *Natali* in verbum *Festivitate*. S. R. C. 10. Junii 1690. *in una Ord. Minor. Observ.* Ex Merato sect. 8. cap. 5. num. 4. & in Indice Decretor. Brev. num. 162.

I. Generatio Electorum, S. Antoninus 4. *part. tit.* 15. *cap.* 24. §. 3. ita scribit, *Ecclesia Beatissimam dicit Virginem ex multitudine Ecclesiarum dedicatarum sub Titulo ejus per totum Orbem: Quæ Civitas, quod Castrum, quæ Villa est, quæ non habeat Ecclesiam & solemniorem in ejus nomine fabricatam? Certe nec in nomine Salvatoris, nec in honorem aliquorum Sanctorum reperiuntur in tanto numero.* Et quidem refert Andreas Fulvius *lib. de Antiquitatibus Urbis*, in sola Urbe Romę olim extitisse ad usque quadringentas Ecclesias B. Marię nomine insignitas, & vero etiamnum hodie recensentur sex, octove supra quadraginta. Neapoli quoque circiter septuaginta numerat Antonius Spinellus *tract. de Festis, ac Templis Deiparæ*. Nec reperire est ullam Civitatem paulo celebriorem, in qua quinque, sex, pluresque hujusce nominis non inveniantur Ecclesię. Et quidem adeo multę sunt, ut licet varii, ac multiplices sint Tituli, quorum occasione, vel in quorum memoria Ecclesię ędificari, & B. Marię queunt dicari, ex quibus id commodi accidit, ut alię ab aliis discernantur, adhuc pluribus in locis ob earumdem distinctionem eas appellare necesse sit a loco, a forma, vel ab accidente aliquo, quales sunt *S. Marię in Via lata, in Campo sancto, in Castro, a Quercu, ab Ulmo, a Castanea, S. Mariæ Coronatæ, Rotundæ*, & alię similes innumerę, quas recensere nostri non est instituti, cum sub his Titulis haudquaquam B. Marię ędificentur Ecclesię, sed solummodo his jam ędificatis, ad distinctionem a ceteris nuncupationes hujusmodi adhibeantur.

II. Tituli vero, sub quibus Beatissimę Virgini dicari possunt, ac dicantur Ecclesię, tametsi omnes de facili recenseri non valeant, ad quinque Capita revocari posse putamus; sunt autem *Mysteria, Excellentia, Reliquiæ, Prodigia, & Favores*.

III. Primum itaque Caput constituunt Mysteria in Beatissimę Virginis persona completa, videlicet *Conceptionis, Nativitatis, Præsentationis, Annuntiationis, Visitationis, Purificationis, & Assumptionis*, sub quorum singulis multę passim titulatę reperiuntur Ecclesię. His addenda veniunt alia Mysteria, seu actiones ejusdem Beatissimæ Virginis, de quibus, in universali Ecclesia, vel in particularibus quibusdam locis jam solemnis introducta est festivitas, puta *Desponsationis, Expectationis Partus, Septem Dolorum, Pietatis, seu Compassionis, Gaudiorum, Rosarii*, quod omnia Christi, Virginisque Matris Mysteria suo circuitu involvit, aliaque similia Mysteria, seu actiones.

IV. Secundum Caput Titulorum desumitur ab Excellentia ipsiusmet B. Mariæ, cujusmodi sunt *Matris Domini, B. Mariæ Angelorum, ad Martyres*, & si alii occurrunt ejusmodi Tituli, qui B. Mariæ excellentiam, ac prærogativam aliquam præseferant, ac ostentent; prior enim ille denotat maximam B. Mariæ dignitatem, videlicet ejusdem Maternitatem, posterior vero designat, eam esse Reginam Angelorum, Martyrum &c.

V. Tertium Caput conficiunt Reliquiæ, sive quæ pars Corporis ejusdem Beatissimæ Virginis aliqua fuerunt, ut Lac, ac Capilli, sive quæ ex sacro ipsius contactu cultum, ac reverentiam promerentur, cujusmodi sunt indusia, togæ, zona, vela, vittæ, annuli, chirothecæ, pecten, fusus, glomus, lectus quoque, ac domus ipsa; funeralia item, nempe sudarium, feretrum, sepulcrum; sive denique ea, quæ ad Christi filii obsequium, suis ipsa manibus vel tractavit, vel confecit, qualia sunt præsepium, cunabulum, panni, fasciæ, interula linea, tunica inconsutilis, & alia hujusmodi. Quæ Reliquiæ omnes variis in locis religiosissime asservantur, ut refert Spinellus *cap.* 29. *numer.* 48. *& seq.* & complures iisdem extructæ reperiuntur Basilicæ: Qualis ea fuit, quam ab Pulcheria Augusta Constantinopoli in Chalcopratejo, in honorem venerandæ Zonæ, sacrarumque Christi Fasciarum erectam fuisse refert Nicephorus *lib.* 14. *c.* 2. *& c.* 49. *lib.* 15. *c.* 14., & eodem teste, quæ ab eadem Augusta, & Marciano Imperatore ipsius conjuge in Blachernis, ad venerationem sepulcralium ejusdem Virginis Fasciarum magnificentissime fuit extructa; necnon quæ a Leone Imperatore hujusce nominis primo, ibidem in Blachernis ad maris littus, pro reponenda, quam recens acceperant, Deiparæ veste sacratissima, forma rotunda ædificata fuit, eodem teste Nicephoro. Romæ quoque Ecclesia ipsa, quæ S. Mariæ Majoris, communiter dicitur, a Præsepi etiam, quod in ea servatur, *S. Mariæ ad Præsepe* nomen sortita est. Nedum autem sub ejusmodi Titulis extrui possunt Ecclesiæ, ubi aliqua ex præfatis, vel iis similibus custodiuntur Reliquiis, sed etiam ubi nulla earumdem asservatur, quapropter ad hocce caput spectare credimus Ecclesias illas, quæ sub titulo *S. Mariæ Lauretanæ*, vel alio simili reperiuntur dicatæ, referuntur enim ad Domum ipsius B. Virginis, quæ Angelorum ministerio in Agrum Lauretanum Picenæ Provinciæ translata fuit, in quaque Verbum Caro factum est, & habitavit in nobis.

VI. Quartum Caput desumitur a Signis, ac Prodigiis, quæ in certis locis cælitus edita fuerunt, puta Apparitio aliqua ipsiusmet Deiparæ, ut quæ Zanettæ facta fuit Caravaggii in Agro Mediolanensi, & ibidem in ejusdem memoriam magnificum extructum fuit Templum, ac quotannis die 26. Maii solemne instituitur officium; quæ item facta extitit Sanctis Petro Nolasco, & Raymundo de Pennafort, necnon Jacobo Aragoniæ Regi pro institutione Ordinis Religiosorum, quibus cura incumberet Captivos, e Turcarum tyrannide liberandi, quæ Beato Simoni Stok, cui & sacrum Scapulare exhibuit; necnon quæ S. Monicæ in statu viduali magnopere exoptanti juxta formam, qua post mortem Filii Deipara induta processerat, vestiri, & de sui habitus forma ab eadem Deipara edoceri. Ex quibus apparitionibus originem postea cœpere festivitates illæ *S. Mariæ de Mercede, de Carmelo, de Sacro Cingulo*, quæ & *Consolationis* dicitur, quia semper consolationem exhibuit in vita, morte, & post mortem iis, qui ad ejusdem honorem Sacra Zona præcincti processerunt, quemadmodum fuse a nobis ostensum fuit in libro de S. Cingulo S. Mariæ de Consolatione. Ab his autem nominibus nuncupatæ sunt satis notæ Confraternitates, necnon Ecclesiæ nonnullæ reperiuntur appellatæ, atque sub iisdem extructæ. Ejusdem generis sunt manatio lacrymarum, aut sanguinis ab aliqua ejusdem Beatæ Virginis statua, vel imagine, qualiter contigit Luccæ in Imagine quadam apud Patres Augustinianos asservata, quæ a perdito Aleatore saxo percussa, Filio, a dextera in Levam translato, & Impio, dehiscente terra, in Inferno sepulto, miram sanguinis effusionem dedit, cujus ampulla adhuc servatur. Insigne quoque Nivium miraculum occasionem dedit extruendi Romę Basilicam S. Marię Majoris, cujus festivitas die quinta Augusti in Romano Breviario recolitur, & a dicto miraculo dici consuevit *S. Maria ad Nives*.

VII. Hunc attinere videntur etiam appellationes illę *S. Mariæ de Victoria, Succursus &c.* hinc a S. Pio V. die 7. Octobris instituta fuit Commemoratio Beatę Marię de Victoria, ob insignem victoriam bello navali ejusdem Dei Genitricis auxilio a Christianis ad Naupactum ea die de Turcis reportatam anno 1571. & Gregorius XIII. Dominica prima ejusdem mensis ob eamdem causam celebrandam decrevit annuam Solemnitatem Rosarii ipsiusmet B. Virginis, cujus intercessioni attribuuntur etiam quamplures alię victorię super Turcas pręter expectationem consecutę. Ecclesia item Parisiensis diem quartam Augusti sub officio duplici celebrat, pro Commemoratione insignis Victorię Regis Philippi Pulcri de Flandris rebellibus ope B. Virginis reportatę anno 1304. & Carotensis solemnem B. Marię Commemorationem affixit diei 15. Martii, ob Civitatem ea ipsa die singulari ejusdem Virginis pręsidio obsidione quoque liberatam anno 1568. Miraculosa pariter liberatio Viennę in Austria ab arcta obsidione Turcarum occasionem dedit instituendę festivitatis in honorem SS. Nominis B. Marię, cui reperiuntur in catholico Orbe quamplurimę dicatę Ecclesię.

VIII. Quintum Caput efformant Favores, & Dona, quę ejusdem intercessione in nos a solent derivare, ut sunt vulgares illę appellationes, *S. Mariæ de Auxiliis, de gratiis, de Donis, de virtutibus, de Pace. Patrocinii, Consolationis, Refugii*, & alię pleręque, quę passim innotescunt. Hęc sunt pręcipua Capita, ad quę revocari facile possunt Tituli omnes, sub quibus dicatę reperiuntur Ecclesię B. Marię, pręter Ecclesias absolute, & simpliciter *S. Mariæ* dicatas, aut quibus facta est appellatio quędam a loco dumtaxat, vel ab accidenti aliquo petita, quę nihil attinet ad rationem Tituli, nec reddit Ecclesiam sub aliquo particulari Titulo B. Virgini consecratam, sed solummodo ad distinctionem unius Ecclesię ab alia invecta est, atque deservit.

IX. Celebre autem est, quod ex Monumentis authenticis habetur, factam videlicet fuisse ab Abbate Benedictino Montis Subasii Sancto Francisco concessionem cujusdam parvę Ecclesię sub Titulo B. Virginis Angelorum, quę Ecclesia *Portiunculæ* nomen assumpsit ex quadam Villa ipsi contigua; eumdemque Sanctum Franciscum in predicta Ecclesia preces ad Deum fudisse, ut plenaria daretur indulgentia peccatorum illis, qui rite, & recte peccata confessi, eam visitassent; Deumque ejus exaudisse orationem, ita tamen, ut instare deberet penes Honorium III. tunc Romanum Pontificem pro indulgentia impetranda; ipsumque Romanum Pontificem, cum intellexerit, Divinam esse voluntatem pro indulgentię concessione, eam tandem plenariam, licet hoc esset contra tunc temporis disciplinam, liberam, & perpetuam indulsisse anno 1223. sed uno dumtaxat die naturali cujuscumque anni, hoc est, a vespera Calendarum Augusti usque ad vesperam sequentis diei, qui est anniversarius dies Consecrationis memoratę Ecclesię. Narratio hęc Testibus innititur, qui eam audiverunt vel ab ipso S. Francisco, vel ab ejus sociis, probaturque passim ab Historicis, ut refert Eminentiss. Lambertini, nunc Pontifex Maximus *de Canoniz. lib.* 4. *part.* 2. *cap.* 7. *numer.* 7. In cujus insignis Beneficii commemorationem facta

est

est officii concessio Ordini Franciscano cum lectionibus propriis, in quibus supra recensita exponuntur, necnon indulgentia præfara ad totius ejusdem Ordinis Ecclesias per Romanos Pontifices benigne protensa fuit.

X. Habet itidem idem Ordo diversas alias Ecclesias in variis locis sub invocatione S. Marię Angelorum erectas, de quibus subinde ortum est dubium, quodnam officium foret instituendum, an de Dedicatione Ecclesię, quemadmodum fit die 2. Augusti pro Ecclesia memorata S. Marię Angelorum Assisiensis, an magis de B. Maria, quę dictarum Ecclesiarum Titularis esse videtur; & quatenus hoc, ex quanam festivitate ejusdem Beatissimę Virginis officium desumi deberet, quod in eo die recitaretur. Quod dubium in Sacra Congregatione pro declaratione propositum extitit, a qua responsum prodiit, prout in superiori Decreto.

XI. Decretum autem firmat duo, & alterum fieri permittit, seu approbat. Primum, quod firmat; est, quod in *Ecclesiis Titularibus sub invocatione S. Mariæ Angelorum (apud Minores) non de Dedicatione Ecclesiæ, prout in Festo Portiunculæ, sed de S. Maria Ecclesia Titulari faciendum est officium.* Et hoc quidem satis evidens est. Tum quia in Festo Portiunculę fit officium de Dedicatione, quia ea die non occurrit Festum Tituli, sed festum Consecrationis Ecclesię Angelorum Assisiensis, unde in Breviario ipso Minorum die 2. Augusti ita notatur, *Consecratio Ecclesiæ S. Mariæ Angelorum*; in aliis vero Ecclesiis dicti Ordinis sub invocatione S. Marię Angelorum extructis non agebatur de instituendo festo Consecrationi earumdem, sed de festo Titularis, & ideo non de Dedicatione faciendum erat Officium, sed de S. Maria, quę prędictarum Ecclesiarum vere est Titularis. Tum quia in ejusmodi Ecclesiis alias bis fieret de earumdem Dedicatione, die scilicet, qua contigit, & die, qua coli deberet Festum Tituli; hoc autem dissonum penitus est a Rubricarum dispositionibus, & praxi Ecclesię. Tum denique quia Ecclesia proclivior est in subrogando officium Tituli festo Dedicationis, quam e contra, ut videre est in Festo Dedicationis B. Marię ad Nives, & Dedicationis S. Michaelis Archangeli, in quibus non de Dedicatione, sed de titularibus ipsis agitur, nullum vero est exemplum adducibile in oppositum.

XII. *Apud Minores* addit Decretum, non quia apud cæteros de Dedicatione, & non de B. Maria officium faciendum sit, sed quia pro Minoribus particularis quædam adesse poterat videri ratio, ob quam officium de Dedicatione instituendum esset, videlicet, aut præfatæ Ecclesiæ, quæ die 2. Augusti de suo Titulari officium agere consuescunt, uniformitatem tenere possent cum reliquo Ordine, qui ea ipse die officium recitat de Dedicatione Sanctæ Mariæ Angelorum Assisiensis, in hujusque memoriam festivitatem apprime solemnem agit, ad quam turmatim accedit Populus Officium, & Missam de ea auditurus, concessamque Indulgentiam lucraturus. Quod si his haudquaquam obstantibus statutum extitit, Minores non de Dedicatione, sed de S. Maria officium agere debere, multo quidem magis id præstare debebunt quicumque alii, apud quos haud militaut congruæ præfatæ rationes; hinc & Meratus ipse ubi *sect.* 8. *cap.* 5. *num.* 4. Decretum, prout supra datum est, exhibet, in suo Indice numer. 162. in usum universalis Ecclesiæ sub his terminis absolute, & simpliciter illud proponit: *In Ecclesiis Titularibus S. Mariæ Angelorum, officium cum Missa faciendum est, ut in Festo S. Mariæ ad Nives, sed lectiones 2. nocturni sumendæ sunt a secundo Nocturno diei Nativitatis ejusdem B. M., mutato verbo* Natali *in verbum* Festivitate.

XIII. Haud quidem nos latet, quod in præfatu Indice admonet, videndum esse Decretum emanatum 14. Maji 1707. *in Parisien. ad* 2., *&* 3. *Dubium*, in quo *dict. sect.* 8. asserit, *re maturius perpensa aliquid additum extitisse*. Quænam sit hujusmodi additio, ipse nullibi profert, nec adducit ipsum Decretum *in Parisiensi* editum, unde illa dignosci queat; quapropter in obscuris utique remanet, sed credibile apparet, quod ea unice facta sit in usum Ordinis Minorum, de quibus dumtaxat procedit adducta ratio; cæterum quod pro Ecclesia universali absolute Decretum intelligi debeat, prout modo ex ejusdem Indice protulimus, tanquam certum tenendum venit, alias quis non videt grave peccatum a memorato Merato fuisse commissum in proferendo Decretum pro Ecclesia universali sub terminis, sub quibus minime deservit, vel saltem non adducendo additionem ipsam, sub qua usurpandum venit? Quid enim profuisset posuisse Decretum, nisi ad deceptionem, sub terminis, sub quibus non currit? Quid monuisse de additione, cujus terminos, & vim reticet? Non tenebatur autem additionem illam proferre, quæ pro particulari Ordine Minorum unice facta est, & pro Ecclesia universali minime deservit, quoniam ejusdem scopus non est, quæ in particularem usum sunt, sed in universalem, in medium afferre; hinc ubi Decretum cum clausula illa *Apud Minores* adducit, *re maturius perpensa aliquid additum extitisse*, etiam pronunciat; in Indice vero, in quo in usum Ecclesiæ universalis illud memorat, nihil prorsus habet de hujusmodi additione, sed solum Lectorem admonet, videre Decretum *in Parisiensi* editum, ne si forte ex Ordine Minorum fuerit, illud, ut ibi, usurpet, sed cum additione, quæ eidem facta fuit, licet postea eam minime designet, tum quia in usum Ecclesiæ nullatenus deservit, tum quia eidem tamquam propria, & particularis facile nota esse potest, & in Breviario ipso annotata. Cæterum cum in Rubricis ipsis Minorum, in quibus dictum Decretum sub num. 174. adducitur, nihil habeatur de præfata additione, nos opinamur, aut nullam additionem reipsa factam extitisse, vel factam additionem sensum Decreti haudquaquam variare, ac consequenter pro Ecclesia universali præsertim, prout superius traditum extitit, Decretum esse legendum, & in adductis terminis ad executionem demandandum.

XIV. Alterum, quod firmat Sanctio, est, quod *officium cum Missa faciendum est, ut in festo S. Mariæ ad Nives*. Cetera Officia, quæ in Breviario Romano habentur de Beata Virgine, aliquid continent festivitati, de qua agitur, proprium, ut videre est in Festis Purificationis, Visitationis, Pręsentationis, Nativitatis, & Assumptionis, unde minus quidem proprie in aliis festivitatibus ejusdem valent usurpari. Officium Nativitatis etiam quadrare posse haud imus inficias, mutato dumtaxat *Nativitatis* nomine in *Festivitatis*, & reipsa hac facta dumtaxat mutatione usurpatum extitit in Festis Conceptionis, & Desponsationis ejusdem Beatissimæ Virginis. At proculdubio magis apposite quadrat officium S. Mariæ ad Nives utpote quod nihil continet, quod omnibus B. Virginis festivitatibus non valeat bene convenire, & se habet veluti Commune ejusdem B. Mariæ, ac propterea ex eodem suppletur, quidquid proprium deficit in quibuscumque ejusdem festivitatibus, quemadmodum evenit in Festis SS. Nominis B. Mariæ, Rosarii, Patrocinii, de Monte Carmelo, Præsentationis, de Mercede, S. Mariæ in Sabbato, & in aliis quibuscumque apud particulares Ordines, aut loca celebratis, ut in Festo B. Mariæ Consolationis apud Augustinianos, & in aliis similibus apud alios. Missa itidem, quæ dicitur in Festo S. Mariæ ad Nives, in iisdem usurpatur festis, ac ea ipsa est, quæ in Sabbatis per annum dici præscribitur, ac quotiescumque per annum quis de B. Virgine vult Missam celebrare; hinc & Guyetus *lib.* 3. *cap.* 16. *quæst.* 2., & Gavantus *sect.* 7. *cap.* 12. *num.* 1. officium B. Mariæ ad Nives in festis particolaribus B. Mariæ magis dicendum laudat, *eo vel maxime*, ut ait Guyetus, *quod in eo opus non est ullis mutationibus*, quæ fieri deberent, si officium Nativitatis assumeretur, *Cantantes sæpe, seu recitantes interturbantibus*.

XV. *Et lectiones secundi Nocturni*, subiicit Decretum, *sumenda sunt ex secundo Nocturno Nativitatis ejusdem, mutato verbo* Natali *in verbum* Festivitate. Lectiones secundi Nocturni, quæ leguntur in festo S. Mariæ ad Nives, propriæ sunt, ac continent miraculum nivis, ac alia, quæ causam dedere dictæ festivitatis institutioni, & ideo congrue in aliis festivitatibus omitti præscribuntur, & earumdem loco desumendæ, quæ in Festo Nativitatis ejusdem Beatissimæ Virginis assignantur, quæ in iisdem mutato verbo *Natali* in verbum *Festivitate* omnibus quadrat B. Mariæ festivitatibus. Id prius expresse docuerat Gavantus loco ubi supra asserens: *Certe melius, ut in Festo ad Nives, cum lectionibus 2. nocturni de Nativitate B. Virginis, mutato verbo* Natali *in* Solemnitate, & Guyetus *salvis lectionibus secundi nocturni, quarum loco sumi possunt, indicante Gavanto, vel ipsamet de Festo Nativitatis, vel aliquæ ex Octavario*.

XVI. Dices, ex mutatione, quę in officio Nativitatis fieri debet, minus congruum visum est, illud usurpare in aliis Beatæ Mariæ festivitatibus, ergo si etiam in dictis lectionibus mutatio asserta venit facienda, minus congrue fuerunt assignatæ.

XVII. ℞. Disparem esse rationem, quoniam si officium Nativitatis usurpandum esset, frequentes admodum evenirent dictæ mutationes, in lectionibus memoratis nempe, in Antiphonis, & Oratione, & etiam minus congrue retineretur Evangelium cum ejusdem Homilia, quæ sunt de Genealogia Salvatoris. In nostro autem casu unice mutantur lectiones secundi nocturni, & in his unici verbi mutatio contingit, videlicet ubi dicitur, *Tanta Virginis illustrata Natali*, dicendum est, *Tanta Virginis illustrata festivitate*. Cetera autem cuncta prorsus immutata, ac invariata remanent. Quis igitur hac de causa contendere valet, commodius haud esse officium S. Mariæ ad Nives, quam Nativitatis ejusdem?

XVIII. Id autem, quod Decretum fieri permittit, seu approbat, est, quod cum Festum Ecclesiarum S. Mariæ Angelorum dicatarum apud Minores die 2. Augusti soleat celebrari, nihil innovandum disponit, quinimmo cum solum loco officii Dedicationis officium S. Mariæ ad Nives subrogandum statuat, consequenter approbat illud idem quoad diem retineri posse, & solum quoad qualitatem officii esse corrigendum. Ex quo generalis exurgit regula, de qua statim infra dicemus, scilicet a particularibus Ecclesiis optime retineri diem celebrationis festi alicujus, quod stata die apud Ecclesiam universalem, vel in Matryrologio Romano minime recurrit, quæ eidem celebrando in particularibus usibus assignata fuit, cum congruam ob rationem supponatur assignata, si tale festum sub ea ratione contingat earumdem esse Titulare.

XIX. Remanet igitur modo ad singula superius recensita descendamus Capita, ex quibus depromuntur Tituli, sub quibus Ecclesiæ B. Mariæ dicatæ inveniuntur, & in casu quodnam officium, & quanam die instituendum sit, declaremus. Et primo certum est, quod in Ecclesiis sub Titulo S. Mariæ dicatis faciendum est Festum Tituli tam quoad qualitatem officii, quam quoad assignationem diei, prout habetur in Breviario Romano, quoties sub aliquo Mysterio, vel Titulo, de quo in eodem Breviario officium habetur, præfatæ Ecclesiæ Beatæ Mariæ dicatæ reperiuntur, ut Conceptionis, Nativitatis, Præsentationis, Annunciationis, Visitationis,

Puri-

Purificationis, Assumptionis, & ad Nives. Quibus nunc addi debent Tituli SS. Nominis ejusdem B. Mariæ, Rosarii, Septem Dolorum, de Monte Carmelo, & de Mercede, quorum festa in Breviarium Romanum invecta fuere. Quæ enim festa sunt Breviarii Romani, singulos adstringunt ritui romano addictos, nec iisdem licet aliud officium usurpare in eorumdem celebratione, tametsi præcedenter, quam illa in Breviarium Romanum inveherentur, ex peculiari indulto fuerint cum officio proprio, & alio die celebrata, quemadmodum inferius non semel dicetur, & id decisum implicite extitit per Sacram Congregationem 17. Junii 1684., quæ per Innocentium XI. concesso recitari per universam Ecclesiam Festo SS. Nominis Beatæ Mariæ in Dominica infra octavam Nativitatis ejusdem, declaravit cessare debere officium, & Missam propriam pro die 17. Septembris, quo ex peculiari concessione in aliquibus locis præcedenter celebrabatur, & ubicumque esse recolendum quoad diem, & qualitatem officii prout in memorato Indulto Innocentii XI. Falleret hoc tamen, si aliquod ex dictis Festis alia die, vel alio officio recoli usus fuerit præcedenter usque ad Bullam Pii V. introductus, quemadmodum suo loco dicetur.

XX. His accedunt Tituli illi, sub quibus Festa jam instituta sunt, & a Sede Apostolica pluribus in locis, & fere per universalem Ecclesiam recitari concessa, cujusmodi sunt Festa Desponsationis, Expectationis, Translationis Almæ Domus Lauretanæ, & Patrocinii Beatæ Mariæ; in Ecclesiis enim sub his Titulis erectis sequenda videtur dies dictorum Festorum, cui congruam utiqua ob rationem supponuntur affixa, quoad festivitatis celebrationem, quinimmo & quoad qualitatem officii, quoniam etsi officia particularibus locis concessa, non possint ab aliis continuo usurpari, ea tamen vel non continent, nisi officia jam pro universali Ecclesia indulta, & ab aliis festivitatibus universalibus excerpta, cujusmodi est Festum Patrocinii, & forsitan etiam Desponsationis, vel ratione multiplicum concessionum de iisdem pro particularibus locis factarum, censentur ab ea regula excepta, & quasi pro universali Ecclesia in occurrenti casu usurpari permissa, qualis sunt officia Expectationis Partus, & Translationis Domus Lauretanæ.

XXI. Verum cum diversa in diversis usibus sit dictorum festorum celebratio, ut de Patrocinio Beatæ Mariæ, quod communius quidem celebratur Dominica secunda Novembris, sed aliquibus in locis Dominica tertia ejusdem mensis, & alibi in aliis diebus, idcirco in hujusmodi casibus quoad diem magis sequendum laudarem usum loci, quam usum aliorum locorum, licet forte communiorem. Ubi autem nullus est hujusmodi usus, sed de novo induci debet, usus communior videtur præferendus. Item non unum est in omnibus locis officium dictorum festorum, hinc Guyeto teste loco superius laudato Nannetensis Ecclesia in Festo Desponsationis a ceteris discrepat tam quoad diem, quam quoad qualitatem officii, cum illud recolat die 15. Januarii, & officio toto proprio ex aliis ejus officiis hinc inde collecto; & quando etiam in qualitate officii nulla foret dissonantia, adhuc ea officia usurpari dumtaxat possunt iis in locis, quibus sunt concessa, & nullatenus licitum est extra dicta loca præfata officia recitare, ut suo loco inferius dicetur.

XXII. Quoad qualitatem igitus istorum officiorum non minus sequendus est usus loci, si in eo concessa sint recitari; sin autem, locum habebit dispositio præcedentis Decreti, quod subrogat officium S. Mariæ ad Nives. Hæc dicta ita sunto, ut non excludant recitari officium Patrocinii, si lubet, quod in particularibus locis recitatur, utpote quod non est compactum, nisi ex officio S. Mariæ ad Nives, & lectionibus ij. nocturni desumptis ex die iv. infra octavam Nativitatis Beatæ Virginis, adeoque ex lectionibus jam pro Ecclesia universali approbatis. Idipsum dicendum videtur de officio Desponsationis Beatæ Mariæ, quod ex officio Nativitatis ejusdem decerptum est, salvis lectionibus secundi, & tertii nocturni, loco quarum subrogari possunt, quæ juxta præsens Decretum in Festo Tituli Sanctæ Mariæ Angelorum dicendæ præscribuntur. Officium autem Translationis Almæ Domus Lauretanæ pro Titulo ejusdem non quadrat, & aliunde proprium est, uti & officium Expectationis, & ideo ab eorumdem usu foret abstinendum, & prout in Festo ad Nives recitandum.

XXIII. Quoad Ecclesias vero absolute, & simpliciter *S. Mariæ* dicatas, licet exinde ad secernendam unam Ecclesiam ab alia iisdem obvenerint appellationes aliquæ a loco, vel ab accidenti aliquo depromptæ, quæ ad Tituli rationem minime pertinent, non putamus peculiare festum esse instituendum, sed quantum ad diem, & quantum ad qualitatem officii servandum esse arbitramur Festum Assumptionis ejusdem, in qua una recolitur transitus, seu depositio ipsius, exemplo ducto ab aliis Titularibus, quorum festivitas in die transitus, seu depositionis celebratur, & si hic in Breviario Romano jam recolitur, non propterea quia Titulares sunt, peculiaris instituitur festivitas, sed idem festum & pro officio per Breviarium præscripto, & pro Titulo apprime bene deservit, uti manifeste patens redditor ex Octavario ipso Romano, quod in eo casu solum elevat præfatum festum ad ritum duplicem primæ classis, eique concedit octavam. Huic autem nostræ assertioni suffragatur communior ipse usus Ecclesiarum sic dicatarum, nec aliter quidem faciendum esse suadet ratio, quoniam præfatæ Ecclesiæ non sunt sub peculiari aliquo Titulo extructæ, ex quo peculiarem festivitatem queant exposcere.

XXIV. Non ideo tamen improbandus venit usus illarum Ecclesiarum, quæ Nativitatem ejusdem pro Titulo recognoscunt, præsertim ubi sunt plures hujusmodi Tituli, quoniam sic Festa ejusmodi se mutuo minime impediunt, & singula solemnius, ac commodius queunt celebrari. Non eadem autem est ratio de Nativitate Beatæ Mariæ, ac aliorum Sanctorum, quippe hi culpæ originali nascuntur obnoxii, ubi Nativitas illius ab omni labe extitit immunis. Hoc autem privilegium tanti fit ab Ecclesia, ut pro recolendis meritis S. Joannis Baptistæ, cujus Nativitas peccato originis caruit, celebriorem voluerit diem Nativitatis ejusdem in hanc lucem, quam in vitam æternam, ac propterea & Ecclesiæ, quæ eidem S. Joanni dicatæ reperiuntur, non pro Titulo Decollationem, sed Nativitatem ejusdem agnoscunt, & solummodo Decollationem celebrant, quæ sub particulari Decollationis nuncupatione fuerunt extructæ. Non minus itaque congrue pro Titulo Nativitatem celebrant Ecclesiæ illæ, quæ B. Mariæ simpliciter, & absolute dicatæ extitere.

XXV. Contendere quis posset, idem dicendum esse de Conceptione ejusdem Beatæ Mariæ, utpote quæ singulariori privilegio, nullibi alteri ex creaturis concesso, ab originali peccato extitit præservata. Verum res ita haudquaquam procedit; Tum quia certa, saltem de fide non est memorata præservatio; Tum etiam quia, quando constaret, & de dicta præservatione, quam ego indubiam cum communiori sententia, & procliviori Ecclesiæ ipsius sensu teneo, adhuc dicta festivitas non admodum apta videtur, ut ab Ecclesiis simpliciter sub Titulo S. Mariæ erectis, pro Titulo assumi queat, quoniam etsi tunc supremum beneficium Deus Mariæ contulerit, adhuc quia quoad nos non fuit donum illud perfecte collatum usque ad ejusdem Virginis Nativitatem, idcirco quoad nos, & quoad exteriorem lætitiam solemnior Conceptione est ejusdem Nativitatis festivitas, quemadmodum eadem de causa solemnior est Nativitatis Christi Domini festivitas, quam ejusdem Incarnationis, tametsi in hac supremum beneficium Deus hominibus contulerit, & maximum omnium mirabilium suorum operum fecerit.

XXVI. Ecclesiæ vero, quæ ab aliqua actione, vel virtute ejusdem Beatissimæ Virginis intitulatæ reperiuntur, uti sunt Ecclesiæ in memoriam dolorum, vel gaudiorum, aut humilitatis, vel cujuscumque alterius virtutis ejusdem Virginis erectæ, pro Titulo celebrare debent festivitatem illam, quæ in universali Ecclesia, vel in particularibus locis, intra quorum confinia ipsæ sitæ sunt, de præfatis actionibus, vel virtutibus posset esse instituta; unde quæ in memoriam Dolorum ædificatę sunt, festum Septem Dolorum in universali Ecclesia pro feria sexta post Dominicam Passionis celebratum; quę in memoriam Gaudiorum, festum eorumdem Gaudiorum, si inibi ex concessione celebraretur, & sic de reliquis, pro Titulo recognoscere deberent. Ubi autem non adsit nec in universali Ecclesia, nec in particularibus locis, in quorum finibus dictę Ecclesię consistunt, festivitas aliqua instituta, in qua pręfatę actiones, vel virtutes recolantur, vel ad eamdem reduci queant, particularis institui debebit festivitas cum officio a festo Sanctę Marię ad Nives ut supra desumpto; cum enim hujusmodi Ecclesię Beatissimam Virginem, non absolute, vel sub aliqua ratione in aliis jam institutis ejusdem festivitatibus exculta inspiciatur, sed sub particulari alia ratione, idcirco nullę ex ejusdem jam institutis solemnitatibus aptę sunt, quę pro Titulo earumdem assumantur, sed particularis institui debebit festivitas, in qua particularis illa ratio recolatur, exemplo ducto a pręsenti Decreto, quod ob hanc ipsammet rationem particulare festum pro Titulo Sanctę Marię Angelorum faciendum esse designat.

XXVII. Idipsum dicendum venit de Titulis ab Excellentia ejusdem Deiparę depromptis, quapropter Ecclesię illę, quę sub Titulo *Matris Domini* essent erectę, Annunciationem, in qua ipsa Maternitatem assecuta est, pro Titulo recolere deberent, unde in Concilio Toletano X. *Cap.* 1. Annunciatio per antonomasiam festum Divinę, seu Dominicę Matris appellatur; *nam quod* (ait) *festum Matris est, nisi Incarnatio Verbi?* Et ita discurrendum similiter est de aliis similibus Titulis, si quis eorumdem vel ad festivitatem aliquam in universali Ecclesia, vel in iis locis jam institutam queat revocari. Sin autem, particularis festivitas erit instituenda juxta dispositionem pręcedentis Decreti, quod in casu hujusmodi Titulorum ab excellentia petitorum reipsa noscitur emanatum.

XXVIII. De Ecclesiis, quę in memoriam alicujus Reliquię ejusdem B. Marię ibidem asservatę, vel deportatę, fuerunt constructę, est modo sermo instituendus, & in his cum distinctione procedendum esse arbitramur; vel enim hujusmodi Reliquię sunt ex iis, quę in usum Filii primario deservierunt, licet & ad Virginem Matrem attineant, quatenus ab hac fuerunt vel confectę, vel pertractatę, cujusmodi sunt fascię, panni, interula linea, tunica inconsutilis, cunabulum, & alia hujusmodi, quę involvendo, vel tegendo Corpora Christi, vel in hujus obsequium adhibitę fuerunt; & quamvis aliquę ex his reducantur ad Mysterium aliquod Christi, & in eo recolantur, ut fascię, & panni, quibus ipse involutus fuit, & cunabulum, in quo positus, & alia hujusmodi, ad Nativitatis Mysterium, ad quod spectant tamquam appendices

quę-

quod aut ejusdem; attamen certum est, quod in hisce Mysteriis illæ recoluntur, quatenus ad Christum spectant, non autem quatenus ad Virginem Matrem, cum officium de Christo, & non de Maria in dictis Mysteriis instituatur. Cum itaque Ecclesiæ B. Mariæ sub titulo aliquo a Reliquiis desumpto fabricatæ, pro Titulo recognoscant Mariam, & non Christum, idcirco & dictas Reliquias inspiciunt, quatenus ad Mariam, & non quatenus ad Christum spectant, quapropter cum sub hacce ratione in prædictis Christi Mysteriis minime recolantur, in iisdem quoque minime recolitur ratio illa particularis, sub qua Ecclesiam intitulant, & consequenter si non attineant etiam ad aliquam aliam festivitatem ejusdem B. Mariæ jam institutam, peculiaris de eadem B. Maria institui debet festivitas, in qua ipsa incolatur sub particulari ista ratione, seu cum respectu ad memoratas Reliquias, prout ad ipsam attinent, & præfatas Ecclesias denominant, officio deprompto a Festo S. Mariæ ad Nives juxta præsentis Decreti dispositionem.

XXIX. Vel sunt Reliquiæ, quæ ad Christum nullatenus spectant, sed ad solam Mariam, & ab hac reverentiam unice depromunt; & ex his aliæ sunt reducibiles ad aliquod ejusdem Mysterium, vel festivitatem jam institutam, & pro Ecclesiis, quæ Mariam sub hoc respectu tamquam Titularem agnoscunt, non est instituenda peculiaris aliqua festivitas, vel Mysterium illud, vel festivitas, ad quam illæ tamquam appendices spectant, vel reducuntur, pro Titulari assumetur. Hujusmodi sunt Fasciæ, & Panni, in quibus ipsa Deipara involuta fuit, Cunabulum, in quo posita, Catinus, in quo vix nata fuit abluta, & alia hujusmodi, quæ ad ejusdem Nativitatem revocantur: Annulus pronubalis ad Desponsationem; Discus, in quo par Turturum, aut duo Pulli Columbarum oblati fuerunt, & Sycli, quibus in ea occasione e manibus Sacerdotum Jesus fuit redemptus, ad Purificationem; Sudarium, quo profluentes lacrymas in morte Filii tersit, ad Festum Dolorum: Feretrum, sepulcrum, & alia funeralia ad Depositionem, seu Assumptionem attinent, & sic de reliquis. Pro his itaque, & aliis similibus non est peculiaris instituenda festivitas, sed ea, ad quam reducuntur, & in qua una simul recoluntur, apprime bene deserviet, nec alio propterea officio, quam ejusdem festivitatis proprio celebrabitur.

XXX. Aliæ vero sunt, quæ ad nullam festivitatem sunt commode reduelbiles, ut Indusis, Togæ, Vela, Vittæ, Pecten, Stratum, & alia hujusmodi, & in his locum habebit præsens Decretum, quod peculiarem instituendum edicit festivitatem cum officio S. Mariæ ad Nives. Idem pronunciari debet de iis Reliquiis, quæ fuerunt pars aliqua Corporis ejusdem B. Mariæ, scilicet Capillis, & Lacte ejusdem; etsi enim Lac spectare videatur tamquam quid consequens ad Maternitatem, tamen non spectat ad eam, quatenus consideratur in conceptione, quo pacto in Annunciatione recolitur Maternitas Mariæ, sed quatenus concipitur in partu, cum sit quid consequens ad partum ipsum, & a natura subministratum causa alendi Filii nati, non concepti. Spectaret itaque ad Festum Dominicæ Nativitatis, sed cum hocce Festum in obsequium Christi nati fuerit dumtaxat institutum, nec in eo colantur Reliquiæ illæ, quatenus ad Matrem attinent, sed ad Filium, propterea, ut superius dicebamus, necessarie evadit peculiaris festivitas pro Ecclesiis, quæ sub hoc Titulo forent erectæ, puta Mariæ lactantis, vel simili.

XXXI. Ad caput Titulorum ex Prodigiis, & signis, hora jam est descendamus, & cum hujusmodi Tituli in nulla ex Festivitatibus B. Mariæ institutis recolantur, nec ad eam revocari queant, idcirco pro eorumdem celebratione opus est, propria instituatur festivitas cum officio ut supra Sanctæ Mariæ ad Nives, si tamen iis in locis, in quibus dicta evenere prodigia, & signa, non habeatur officium aliquod proprium ex particulari indulto, quo in casu hoc officium usurpari deberet etiam ab Ecclesiis in eorumdem memoriaen dicatis; dum enim præsens Decretum officium S. Mariæ ad Nives dicendum assignat, illud assignat pro casu defectus officii proprii specialiter induti, nec intendit præfatas Ecclesias spoliare jure utendi officio sibi particulariter indulto, vel locis, in quibus ipsæ sitæ sunt.

XXXII. Hoc tamen observari utique debet, quod si præfata Signa, Prodigia, Apparitiones, & alia hujusmodi generis approbata minime fuerunt, nedum in lectionibus secundi nocturni nulla mentio haberi poterit de dicta Apparitione, vel prodigio, ad quod faciendum, etiam in casu approbationis, specialis facultas necessaria est, cum iis, quæ integrant Divinum Officium, inconsulta Sacra Congregatione nulla adduio fieri valeat, sed nec in iisdem lectionibus loco *Festivitate* dici poterit *Apparitione*, uti nec Antiphona ad Magnificat in primis Vesperis. Hæc est œconomia, quam Sacra ipsa Congregatio servat in indulgendo officio pro casu Apparitionum, prodigiorum, & similium non approbatorum, & sufficienti probatione destitutorum: hinc cum Civitas Dertusana glorietur Apparitione quadam Beatissimæ Virginis apud se facta anno 1178. cum consignatione cujusdam Cinguli, quod ait ipsa Virgo a se manufactum, ut in sui pignus amoris remanere apud Dertusanos, & anno 1725. apud eamdem Congregationem instaret pro concessione officii proprii, in quo memoria fieret prædictæ Apparitionis, eadem Sacra Congregatio officium quidem indulsit cum lectionibus desumendis ab aliquo ex Sanctis Patribus arbitrio Eminentissimi Ponentis, reliquo autem officio desumpto ex officio Beatæ Mariæ ad Nives; quod & præstitit in aliis similibus casibus, & si quandoque concessit, ut Prodigii, vel Apparitionis memoria fieret, narrationem per clausulam, *ut fertur*, vel *ut pie creditur*, vel aliam similem temperavit; per hanc enim viam procedendo servatur cultus, indulgetur pio Supplicantium affectui nec approbata remanet puta Apparitio, quæ sufficienti approbatione est destituta; unde etsi certum ex authenticis monumentis sit, Virginem Mariam, dum in humanis ageret, fuisse zona præcinctam, adhuc quia non ita est Apparitio Beatæ Virginis, quæ contigisse dicitur Sanctæ Monicæ, in meo Ordine Augustiniano minime recitatur Officium proprium in commemorationem Sacræ Zonæ, & præfatæ Apparitionis, cui innititur institutio festivitatis, sed tantum officium de communi ex officio Sanctæ Mariæ ad Nives depromptum cum lectionibus secundi nocturni desumptis ex Sermone S. Joannis Damasceni, in quibus nullum fit verbum Apparitionis, cujus Apparitionis nomen nec substituitur in Antiphona primarum Vesperarum ad Magnificat loco *Festivitatem*.

XXXIII. Cum itaque patens sit, quod institutio hoc pacto officii in memoriam Apparitionum, vel prodigiorum, licet non approbatorum, haud adversetur sensui Sacræ Congregationis, videre non est, cur ab Ecclesiis in eorumdem memoria extructis fieri non possit. Nec dicas id quidem ita esse, sed ad id exigi speciale Indultum, quo proculdubio non caruerunt allegatæ officiorum institutiones; etsi enim verum sit, quod expostulatur particulare Indultum, quoties agitur de dicto officio instituendo, de quo titulus ejusdem institutionis in Rubricis Breviarii Romani non habetur, ut evenit in adductis casibus, in quibus processerunt allegatæ concessiones, quia alias propria auctoritate induceretur officium aliquod, quod fieri rigorose pluries inhibitum fuit, non sic tamen est, quando titulus ejusdem institutionis in iisdem Rubricis habetur; tunc enim propria auctoritate non inducitur officium aliquod, sed solum officium, quod fieri mandant Rubricæ ipsæ Breviarii, quapropter tunc solum exigitur, quod officium induci debet, sit ex officiis, quæ minime reprobantur, sed fieri permittuntur, qualiter est officium ut supra institutum in memoratis casibus. Titulus autem, qui ex Rubricis in casu nostro petitur, est titulus Patroni, seu Tituli Ecclesiæ, qui est titulus secundum earumdem mandata præceptivus officii.

XXXIV. Adhuc tamen in hujusmodi casu nulla mentio Apparitionis, vel Prodigii facienda est in lectionibus secundi nocturni, licet cum clausula illa *ut fertur*, vel *ut pie creditur*, vel alia simili, quia in divino officio nihil legi potest, quod non fuerit expresse approbatum, & expresse inhibitum est fieri additionem aliquam, ut infra suo loco dicemus: Omnia ergo legenda erunt de communi juxta dispositionem Decreti præcedentis.

XXXV. Quintum Caput Titulorum ex Favoribus, & Donis, quæ ejusdem B. Virginis intercessione in nos derivant, remanet examinare, & cum in hisce Titulis particularis quædam ratio, sub qua inspicitur Maria, effulgeat, quæ ad nullam ex ejusdem jam institutis festivitatibus facile, accommode reduci valet; præcedens utique Sanctio, quæ pro Ecclesiis sub Invocatione Sanctæ Mariæ Angelorum erectis peculiarem nos edocet instituendam eadem de causa esse festivitatem, consequenter etiam admonet pro dictis Titulis recolendis peculiare festum esse faciendum cum officio ut supra ad Nives.

XXXVI. Quærit Guyetus *lib. 1. cap. 6. quæst.* 14., an sic Ecclesia in honorem Sancti alicujus dedicari queat ut non personæ ipsius, ut ita dicatur, immediate adscribatur, sed vel in memoriam egregii alicujus facinoris, aut miraculi, aut Reliquiæ; seu rei cujuscumque ad ipsam pertinentis, primario veluti consecrata præsumatur? Et respondet: *Posse omnino sic Ecclesiam dedicari, ut non tantum nomen ab ejusmodi Titulo, seu actione, vel re ad Sanctum ipsum pertinente desumat, sed etiam præcipuam suam festivitatem ipso die recolat, quo vel actio illa contigit, vel res ad se transmissa est; ut patet exemplis S. Petri ad Vincula, Conversionis S. Pauli, S. Joannis ante Portam Latinam, Decollationis S. Joannis Baptistæ, & similibus: quibus sane Titulis posse inscribi Ecclesias, colligitur ex ipso Octavario Romano Gavanti opera edito, in quo pro ejusmodi festivitatibus habentur lectiones per octavam, ad usum videlicet earum Ecclesiarum, quarum Titulares sunt*. Ita in terminis præfatus celeberrimus Auctor. Quis itaque ambigere valet, quod & id præstari possit de Beata Maria, ac consequenter quod Ecclesiæ prefatis sub Titulis extructæ, particulare officium, ac festum instituere queant, nec suum Titulum recolere debeant in aliqua ex aliis ejusdem festivitatibus.

XXXVII. Errant itaque quotquot ex Ecclesiis, quę, cum sub aliquo ex dictis Titulis reperiantur ędificatę, continuo pro suo Titulari Assumptionem B. Marię, vel aliam ejusdem festivitatem excolunt; & adhuc turpius errant Ecclesię illę, quę aliquam ex dictis festivitatibus pro Titulari agnoscunt, cum tamen ex peculiari concessione habeant festum ejusdem Beatissimę Virginis sub ea ratione, sub qua ipsę sunt ędificatę, ac intitulatę. Hujusmodi sunt Ecclesię Ordinis Eremitarum S. P. Augustini quę sunt dicatę sub Titulo S. Marię Consolationis; cum enim dictę Ecclesię ex peculiari

Indu-

Indulto facto per Apostolicam Sedem toti Ordini habeant, & celebrent proprium Festum S. Mariæ Consolationis Dominica prima post Festum ejusdem S. Patris, profecto non video, quomodo pro Titulari excolere queat Assumptionem, vel Nativitatem Beatæ Mariæ, & non potius Festum prædictum S. Mariæ Consolationis, sub quo intitulatæ reperiuntur, & denominationem ipsam desumunt. Idipsum proculdubio dicendum venit aliis similibus casibus.

XXXVIII. His, quæ attinent ad peculiaris fasti, & officii institutionem, expeditis, difficilius superest stabilire, quanam id die fieri debeat: & aliquibus videri posset, assumendam esse diem, in qua occurrit Festum S. Mariæ ad Nives. Primo quia Decretum stabilit assumendum esse officium S. Mariæ ad Nives. .2. quia alias deficerent quandoque lectiones pro aliqua die infra octavam, cum Octava S. Mariæ ad Nives integra non sit in Octavario Romano ratione occurrentium in ea festorum. 3. quia alioquin nesciretur, quanam die faciendum foret festum occurrentis Titularis, ut S. Mariæ Misericordiarum, Gratiarum, & similium Titulorum, qui nulla stata die fundate statui valent occurrentes.

XXXIX. Verum si Decretum ferio, & exacte perpendatur, tantum abest, quod statuat, assumendam esse diem Festi S. Mariæ ad Nives, ut magis supponat, & implicite stabiliat, alia die præfatos Titulos esse recolendos; in eo enim sermo non est de festo Titularis Ecclesiarum sub invocatione S. Mariæ Angelorum statuendo, sed de officio, quod in illius celebratione debet recitari, & sancitur, in dicto Festo non esse faciendum officium de Dedicatione, sed de S. Maria Ecclesiæ Titularis, & reeitandum esse, prout in festo S. Mariæ ad Nives; quapropter haudquaquam stabilit; Festum S. Mariæ ad Nives in eo casu censendum esse Titulare, & in eo celebrandos esse dictos Titulos, sed potius supponitur alia die recolendos esse, licet postea cum officio sumpto ex Festo S. Mariæ ad Nives 2. Ea dies haud sane apta est, & commoda, ut in ea dicti Tituli celebrentur; certum est enim, quod Festum S. Mariæ ad Nives, quod ad recolendum particulare prodigium quoddam institutum fuit, aptum haud est, ut in eo simul recolantur alii Tituli omnino disparati, & impertinentes, & ex alia ratione instituti; quapropter si in ea die de præfatis Titulis agendum foret, necesse esset, Festum S. Mariæ ad Nives, ad aliam diem transferri; quis autem asserere unquam potest, aut excogitare, celebrationi dictorum Titulorum particularium, qui nulla stata die occurrunt, & quacumque anni die recoli apti nati sunt, bene fuisse provisum cum incommodo translationis alterius Festi ejusdem Beatæ Mariæ in Ecclesia universali apprime solemnis, & celebris?

XL. Ad primum autem in contrarium supra productum, jam dictum est, per Decretum solummodo statui in Festo dictorum Titulorum recitandum esse prout in Festo S. Mariæ ad Nives, quapropter magis concluditur contra intentum arguentis.

XLI. Ad 2. ob pluralitatem modo festorum novem lectionum jam concessorum tum Ecclesiæ universali, tum particularibus locis admodum difficulter evenire posse, quod per lectiones octavæ Sanctæ Mariæ ad Nives non sit satis provisum celebrationi dictorum Titulorum; lectiones enim secundi nocturni habentur pro omni die, tertii vero nocturni habentur per quinque dies; quod si desint pro aliis tribus diebus, provisionem præstat Rubrica Generalis Breviarii Romani, quæ de Octavis *num.* 4. in defectu lectionum propriarum, vel de communi, repetendas esse statuit lectiones diei Festi; *Infra octavas vero Patroni, vel Titularis Ecclesiæ, si non habentur propria, & approbatæ lectiones, pro II., & III. nocturno infra octavam repetantur lectiones positæ in Communi Sanctorum, si de Sanctis fiat octava, alioquin lectiones diei festi.*

XLII. Tertium autem ex propositis argumentis nos vocat ad videndum, quanam die officium sit statuendum, atque faciendum de præfatis Titulis, sub quibus Ecclesiæ S. Mariæ assolent dedicari; & ut certa ab incertis separemus, supponimus, quod Tituli illi, qui vel sunt Mysterium aliquod, vel Festivitas ejusdem Beatæ Mariæ in Breviario Romano jam instituta, vel ad eam reducuntur, celebrari debeant eadem ipsa die, qua in prædicto Breviario recurrunt, quinimmo illud idem Mysterium, vel Festivitas debet censeri Titularis, adeoque per diem festum, & officium simul satisfit & celebrationi Tituli, & Festi, quod in dicto Breviario occurrit. Quoad Ecclesias dicatas sub Titulo, de quo si non in universali Ecclesia, saltem in pluribus locis jam festivitas est instituta, jam diximus sequendum esse usum loci, vel Ecclesiæ, si inibi quoque, vel jam celebretur; sin autem, usum, communiorem, ut probari videtur per præsens Decretum, dum pro Festo S. Mariæ Angelorum solum qualitatem officii recitandi stabilit, & quoad diem celebrationis usum sequendum esse approbat, seu permittit. Ecclesiæ quoque absolute, & simpliciter S. Mariæ dicatæ habent statum diem, quo suum recolant Titulum, dum in Festo, & per Festum Assumptionis, vel Nativitatis ex superius dictis jam satis illum celebrant.

XLIII. Titulos ex prodigiis, vel signis petitos celebrandos esse in die ipsa, in qua contigere, ex eo evidens fit, quod sunt in eorumdem commemorationem instituti; quapropter eadem ipsa die passim recoluntur, ubi eadem evenere, & ex concessione celebrantur; quapropter Festum Tituli S. Mariæ lacrymarum institui debet in illa die, in qua Imago, vel Statua ejusdem dedit lacrymas; Apparitionis, in qua Beata Virgo se inspiciendam exibuit, de Victoria, in qua ejusdem intercessione Victoria obtenta fuit, & sic de reliquis. Quod si hujusmodi diei notitia ex hominum memoria exciderit, applicanda erunt, quæ statim dicemus de illis Titulis, qui nulla stata die anni occurrunt.

XLIV. Pro Ecclesiis sub Titulo ex Reliquiis petito, si non reducantur ad Mysterium aliquod, vel festivitatem jam institutam, solemnis haberi poterit dies, in qua illæ ad se transmissæ sunt, vel receptæ, recuperatæ, translatæ, vel elevatæ; & sic jam invaluit dicta Festa celebrandi, & Reliquias excolendi ubique consuetudo, ut fusiori calamo dicemus in Capite de Reliquiis.

XLV. Tituli autem petiti ex excellentia, vel actione aliqua, aut ex favoribus, & donis, seu ex quacumque alia ratione, de quibus certo statui non potest stata aliqua dies, vel hæc ex memoria excidit, celebrari poterunt, & debebunt eo die, quem Consecrator in actu Consecrationis statuet pro eorumdem celebratione; uti enim in actu Consecrationis statuere valet alium diem pro recolendo Anniversario Dedicationis, ita statuere poterit diem pro recolendo Titulari, si hic jam non habeat statum diem, in quo recurrat. Ceterum Ordinarius quilibet etiam extra actum Consecrationis, & quotiescumque contigerit, habet facultatem assignandi diem pro prædictorum Titulorum celebratione, quemadmodum etiam extra actum Consecrationis potest assignare diem pro Anniversario ejusdem, quoties constat de consecratione, & ignoratur dies, ut sancitum vidimus in Decreto V. Cap. I., & id universim verum esse in quocumque simili casu, in quo juxta Rubricas, vel Congregationum Sanctiones faciendum est officium aliquod, sed nescitur dies, quo fieri debeat, ibidem cursim diximus, & fusiori calamo prosequemur in Decreto VIII. Cap. IV.

XLVI. Videat igitur Lector, quæ in eorumdem Decretorum expositione exarata veniunt, ex quibus & habebit uberem solutionem quorumcumque, quæ in oppositum adduci queunt, atque simul ediscet, etiam Prælatos Regulares admodum probabilirer gaudere memorata facultate statuendi diem pro celebratione dictorum Titularium relate ad sibi subjectas Ecclesias.

DECRETUM VII. CAP. IN ORDINE XXIX.

De Sancto Roccho, licet ejus Festum servetur ex devotione, attamen non potest de eo recitari officium, & celebrari Missa, nisi in propriis Ecclesiis eidem Sancto dicatis, ex concessione S. R. C. die 4. Junii 1629., & clarius die 20. Novembris ejusdem anni 1629., & tunc dicendum est officium sub ritu duplici primæ classis. Ita S. R. C. 10. Januarii 1693. *in una Galliarum*. Ex Merato in Indice Decret. Brev. num. 183.

I. CUm ea, quæ spectant ad Officium, & Missam de S. Roccho dumtaxat celebrandam in Ecclesiis in ejusdem Sancti honorem erectis, uberem in primo Decreto hujus Capitis susceperint disquisitionem, ab onere in eorumdem confirmationem hic ulteriora addendi nos utique liberant; hinc de duobus solummodo Lectorem monendum esse putamus, quorum primum est, quod per præsens Decretum ea, quę ibidem diximus, amplam sortiuntur confirmationem. Secundum vero, quod eadem vera sunt, tametsi Festum S. Rocchi alicubi ex devotione Populi festivari contingat: *Licet ejus Festum servetur ex devotione, attamen non potest &c.* Festivatio ad forum unice spectat, officium ad Chorum, & hæ proculdubio sunt duæ rationes, quarum neutra alteram infert, potestque æque bene quęvis ex iisdem absque alia adinveniri. Hujus non est loci hanc quęstionem exagitare, de qua non semel presertim in Cap. de Diebus festivis, & de Additione Breviario fieri inhibita sermo habebitur; Ceterum si ex eo quod Festum aliquod ex devotione Populi, vel adhuc ex precepto servaretur, continuo foret licitum etiam de eodem Officium instituere, cum integrum Populo sit, quemlibet Sanctum ex devotione festivare, & per Urbanam Constitutionem Episcopis revera adempta non sit facultas indicendi festa de præcepto, jam integrum etiam foret Populo, & Episcopis, de quolibet Sancto officium invehere contra repetitas Apostolicas Constitutiones, ac iterata Decreta Congregationis quibuscumque locorum Ordinariis officiorum additiones Kalendariis etiam propriis districte vetantia, ac uni Sodi Apostolicæ, vel Sactæ eidem Congregationi reservantia.

II. Ab his, quæ præsertim in Capite de Additione Breviario fieri inhibita late examinanda sunt, expediti, præsens volumus nobis sit Decretum in occasionem saltem cursim recensendi nonnulla, quę de Patrono, vel Titulo Ecclesię, adhuc adnotanda, vel recolenda sunt. Et in primis ex dictis in pręliminaribus Capitis supponimus Deum, & Christum, ac quodlibet Mysterium, vel rem divinam, aut sacram ad Deum, vel Christum attinentem in Patronum, vel Titularem Ecclesię posse assumi. Idipsum patet esse sentiendum de B. Maria ex iis, quę in pręcedentibus Decretis dedimus, quod extendi pariter debet ad Apostolos; communi enim omnium Ecclesiarum consensui in ipso Ecclesię exordio tum B. Marię, tum Apostolis cultus delatus est, uti ponderat Mabillon *in Praef.*

ad Sa-

ad Seculum V. Ord. S. Benedicti §. 6. *num.* 92., & quidem quoad B. Mariam, per quam Auctorem vitæ suscipere meruimus, ejus cultus adeo celebris erat in Ecclesia ante usque Sæculum quartum, ut coacta fuerit coercere immodicum cultum eorum, qui illi tanquam Deæ Sacrificium usque offerebant, teste Sancto Epiphanio *hær.* 79., ubi dictum errorem refellit sæpius repetendo: *Sit in honore Maria, Dominus adoretur.*

III. Quantum ad Martyres spectat, in hunc modum nos edocet Bellarminus lib. 2. de Missa cap. 20. tom. 3. Controvers. *Certum est, Martyres cœpisse publice invocari, & eorum nominibus dies festos coli, & Basilicas erigi ab initio plane Ecclesiæ*; & idipsum demonstrant fere innumera Scriptorum antiquorum testimonia, quæ cum cuilibet facile obvia esse queant, ab eorum recensione arbitramur abstinere, hoc uno D. P. Augustini *lib.* 22. *de Civit. cap.* 20. contenti: *Nos autem Martyribus nostris non Templa sicut Diis, sed memorias sicut hominibus mortuis, quorum apud Deum vivunt Spiritus fabricamus.* Et quidem plerumque in ipsis locis, in quibus passi fuerant, aut ubi eorum Corpora reposita jacerent, erigi consueverant. Admodum ad rem est testimonium illud ejusdem Sancti Doctoris *Serm.* 310. *alias* 113. in Natali Cypriani Martyris, ubi laudat Mensam in loco, ubi ille obierat, extructam: *Quæ Mensa dicitur Cypriani, non quia ibi unquam est Cyprianus epulatus, sed quia ibi est immolatus, & quia ipse immolatione sua paravit hanc Mensam, non in qua pascat, sive pascatur, sed in qua Sacrificium Dei, cui & ipse oblatus est, offeratur.*

IV. Hinc Ecclesiæ apud Ecclesiasticos scriptores triplex sortitæ reperiuntur nomen, dictæque olim frequentissime, vel *Martyria*, vel *Memoriæ*, vel denique *Basilica Martyrum*, quod videlicet in Martyrum honorem erigi consuevisset.

V. Laudatus Bellarminus de Confessoribus autem subdit; *Confessores autem multo serius hunc honorem in Ecclesia meruisse*, honorem scilicet, quem Martyribus ibi tribuerat, & situs erat in eorumdem publica invocatione, in erectione Basilicarum, ac celebratione festorum in eorumdem memoriam, ac honorem. *Confessoris* vox apud antiquos Scriptores sæpe Martyrem significat, sive illum, qui in tormentis Fidem Christianam confessus fuisset, sive tantum coram Judicibus publice Christi doctrinam professus esset, & ex his uterque a S. Cypriano *Epist.* 21. dicitur *Floridus Confessor*, idest coronatus. Confessor item dicitur Cantor, seu Psalmista, idest primæ Tonsuræ Clericus, & in hoc sensu intelliguntur in Oratione Feriæ VI. majoris hebdomadæ verba illa: *Acolythis, Exorcistis, Lectoribus, Ostiariis, Confessoribus*; & eumdem utique sensum pariter habent verba illa Concilii Toletani I. Cap. 9. *Nulla professa, vel Vidua, absente Episcopo, vel Presbytero, in domo sua Antiphonas cum Confessore, vel Servo suo faciat.* Non in hoc utique sensu de Confessore, superius adducta verba Bellarminus pronunciat, nec in sensu, quo Martyrem reddit, vocem *Confessoris* usurpat, cum de Confessore agat, quatenus a Martyre distinguitur, de quo in præcedentibus verbis locutus fuerat; sed eamdem accipit, prout hodie communiter suscipitur, videlicet pro eo, qui pie, sancteque vivendo, in Domino suos claudit dies, & in Catalogo Sanctorum ab Ecclesia numeratur, qua in acceptione in Concilio Toletano IV. S. Leucadia *Confessor* appellata fuit, & in Codice Rodradi nomen Virginis, & non Martyris legitur Titulo *Confessæ*, sic; *Missa in Natali Confessæ.* Quicumque igitur ex Sanctis utriusque sexus, qui Martyr non est, venit appellatione *Confessoris*.

VI. De his itaque Confessoribus a primis usque Ecclesiæ sæculis multa cum laude SS. Patres locuti reperiuntur, unde S. Cyprianus lib. de Zelo, & livore; *Non enim Christiani nominis Corona una est, quæ tempore persecutionis accipiatur. Habet & pax coronas suas, quibus de varia, & multiplici congressione victores, prostrato, & subacto adversario, coronentur. Libidinem subegisse, continentia palma est; contra iram, contra injuriam repugnasse, corona patientiæ est. De avaritia triumphus, est, pecuniam superare. Laus est fidei, fiducia futurorum, mundi adversa tolerare*; verum concors sententia est, tunc temporis eosdem haudquaquam cultum in Ecclesia obtinuisse, & licet posteriorum temporum usus cultum iisdem præstiterit, quo tamen præcise tempore id fieri cœperit, admodum incertum est, nec pervium indagare.

VII. Thomasinus *de Dier. fest. celebr. lib. cap.* 6. *num.* 11. recensita auctoritate quadam Concilii Moguntini anni 813., in qua nonnullorum Confessorum festivitates observandæ decernuntur, subdit: *Exhiberi hic videmus Confessores publice colendos in generalioribus Constitutionibus, quum antea eorum cultus niteretur moribus, & decretis quarumdam Ecclesiarum.* At hunc non bene sentire ponderant alii, eo quod inter hæreticos condemnatos in Synodo Atrebatensi relata apud Mabillon. *Sæculo V. Benedict.*, illi recensentur, qui asserunt, solis Apostolis, & Martyribus venerationem ab Ecclesia esse impendendam exclusis Confessoribus; *Hi quippe* ajunt, *etiamsi non senserint gladium, tamen per vitæ meritum Deo digno Martyrio non privantur, quia Martyrium non solum effusione sanguinis, sed abstinentia peccatorum perficitur, & ipsi gloria Martyrum non carent, quia & voto, & virtute, & potuerunt esse Martyres & voluerunt.*

VIII. Victon. *cap.* 5. & *cap.* 6. concludit, nonnullis Sanctis Virginibus, & Confessoribus solemnem, & publicum cultum fuisse exhibitum tempore Pontificatus S. Silvestri. Author tractatus de Canoniz. ad Card. Montis Regalis 3. *par. cap.* 7. hæc verba tenet: *Ergo constat ab initio Ecclesiæ etiam Confessores Sanctis adscriptos, sed tamen solorum Martyrum ratio haberi videtur, tum quia horum sunt magni exercitus, illi paucissimi, tum quia illi sunt celebriores ob gloriam confessionis, & sanguinis pro Christo effusi; unde Martyrologia ab ipsis dicta sunt, & Eusebius historias Martyrum scripsisse dicitur.* Ut id autem probent, exempla proferunt de cultu primis Ecclesiis sæculis exhibiti B. Mariæ, Sancto Joanni Evangelistæ, & Lucæ, necnon Sanctis Annæ, & Josepho. Verum quoad B. Mariam, quæ a Divo Hieronymo plusquam Martyr appellatur, nullum utique dubium est; quoad Sanctos vero Joseph, & Annam, suo loco sermonem instituere reservamus. Quantum denique attinet ad Sanctos Joannem Evangelistam, & Lucam, primus inter Martyres recensendus est, licet in pace quieverit, & ex ferventis olei dolio, in quo fuit immissus, divina protegente gratia, incolumis evaserit, de ipso enim Dominus prædixerat, ab eo bibendum esse calicem Passionis, qua de causa & Ecclesia die 6. Maii cum cultu Martyris honorat, & colit. Lucam etiam Martyribus adscribunt S. Gaudentius Brixianus, aliique permulti. Ceterum quando etiam in Catalogo Martyrum haud forent numerandi, communi omnium consensu titulo Apostoli decorantur; Apostolis autem in ipso Ecclesiæ exordio cultum delatum esse indubium a nemine ponitur.

IX. Communis itaque memoratæ disciplinæ initium ad sæculum IV. referendum esse arbitrantur Auctores; unde Innoc. III. *lib.* 3. *de Myster. Missæ c.* 10. ait: *Ecclesia post tempus Beati Silvestri cœpit Sanctorum Confessorum memoriam venerari*; & Card. Bona *Rec. liturg. lib.* 2. *cap.* 12. habet, *Monumenta Ecclesiæ trium primorum Sæculorum de cultu Confessorum silere*; & idem Bona, aliique ex eo, quod in Canone Missæ non fiat mentio Confessorum, arguunt, eumdem antiquiorem esse sæculo quarto.

X. Quærit Thomasinus *de Dier. fest. celebr. lib.* 1. *cap.* 6. *num.* 10. Quinam ex Confessoribus prior obtinuerit Ecclesiasticum cultum, & respondet: *Unius Hilarii solemnitas in Ecclesia Pictaviensi cum S Martini festa die in Turonensi de antiquitatis gloria certare posset. Attamen S. Martinus aliis quibusvis Confessoribus, quos Ecclesia universa solemniter coluit, palmam præripit. Nam Provinciæ plurimæ, ac Regna illius solemnitatem celebrarunt, aliorum Diœceses quædam, quibus præfuerant.* Et quidem S. Martinus solus ex Confessoribus est, qui officium proprium habet in vetustissimis Breviariis teste Card. Bona *Rer. Liturgic. lib.* 2. *cap.* 12. *num.* 3., cui adhæret Martene *de antiquis Ecclesiæ Ritib. tom.* 4. *cap.* 30. *num.* 3.; quocirca Concilium Turonense primum habitum anno 461. loquitur de ejusdem celebritate, tamquam antea introducta, & vulgata. Admodum itaque probabile apparet, quod S. Martini, qui labente Sæculo IV. obiit, festivitas statim coli cœperit; unde & Guyetus *lib.* 1. *cap.* 5. *qu.* 6. meminit Basilicæ Turonis in honorem S. Martini a Briccio ejus Successore, statim a præfati S. Pontificis obitu, nempe anno ad summum 402. excitatæ.

XI. Utcumque tamen hæc sint, ratum illud est, Confessores, de quorum sanctitate legitime constat, jamnum, perinde ac Martyres, in Ecclesiarum Patronos assumi posse; quod & probatur a præsenti Decreto, dum approbat Ecclesias in honorem S. Rocchi erectas, quem constat post virtutum heroicarum exercitium in pace quievisse.

XII. Circa Beatorum eligibilitatem in Patronos Ecclesiarum nonnulla libavimus in Decreto primo præsentis Capitis, atque potiora adhuc dabuntur in Decreto primo sequentis, ad quæ se sinat Lector remitti. De Sanctis Angelis, & Sanctis veteris Testamenti remaneret inquirendum; verum de his in propriis respective Capitibus, tamquam in opportuniori loco sermo habebitur.

XIII. Quæstionem excitat Guyetus *lib.* 1. *cap.* 6. *quæst.* 15. super Animabus Purgatorii, num sub earumdem Titulo fundari possint Ecclesiæ, & quoniam illam admodum eleganter, atque diserte resolvit, ejusdem responsionem nobis hic placet transcribere; *Eo fine, ut ii*, scilicet Fideles Defuncti, *quodammodo honorentur, aut invocentur, nullatenus licitum est. Quantumcumque enim certi sint de sua salute, quorum Animæ in Purgatorii pœnis detinentur; immo nec incredibile putet Bellarminus de Purgatorio lib.* 2. *cap.* 15., *eos etiam pro nobis orare, & impetrare; cum tamen nec postremum hoc certum sit, refragante D. Thoma* 2. 2. *q.* 83. *art.* 11. *ad* 3. *nec si esset, in eo sint ipsi statu, cui honor ab Ecclesia, cultusve publicus tribuatur: citra dubium omne est, nihil hujusmodi, nisi cum summa temeritate, in usum induci posse. Quare, si quæ sint alicubi Cappellæ magis, quam Ecclesiæ, hoc modo in memoriam Defunctorum erectæ, non is est Titulus, quo Defuncti ipsi honore afficiantur, sed satisfactorius potius, seu impetratorius, quo pro illis preces, & sacrificia Deo speciatim offeruntur; non enim, inquit S. Thomas, sunt in statu orandi, sed magis ut oretur pro iis. Immo si Collegiata sit, aut Parochialis Ecclesia, quæ Titulum hujusmodi obtineat, haud dubie illa alio insuper sive Sancti, sive Mysterii alicujus Titulo insignietur.*

XIV. Quæres 1.; an illi Dei Servi, de quorum sanctitate legitime constat, sed eorum nomen ignoratur, in Ecclesiarum Patronos valeant assumi?

XV. ℞. affirmative: Cum enim certi simus de eorumdem salute, & quod apud Deum in Cælis regnant, certi & sumus,

quod

quod & nos, & Ecclesias patrocinari valent, quapropter ex capite patrocinii difficultas non est, quod Ecclesiarum Patroni esse queunt. Ex parte Tituli nonnihil utique difficultatis insurgit, quandoquidem cum eorumdem nomen proprium in abditis maneat, apti haud esse videntur, ut ex iisdem Ecclesiæ intitulentur, ac denominentur, quod est alterum ex muneribus, quod præstat Titulus, vel Patronus. Verum cum hujusmodi Sancti vice nominis proprii vulgare aliquod Epithetum consequantur, quo nominantur, ac nomine veluti proprio ab aliis secernuntur, non est, cur ex eodem etiam Ecclesiæ denominari non possint. Cum itaque ab iisdem postremum hoc munus per appropriata Epitheta æque bene, ac per proprium nomen, præstari queat, & aliunde Ecclesia ipsa in eorumdem honorem in Breviario Romano plura habeat festa sub memoratis Epithetis instituta, ut SS. Innocentium, SS. Quadraginta Martyrum, SS. Septem Fratrum, SS. Quatuor Coronatorum, S. Adaucti &c., non est, cur & Ecclesiæ sub memoratis Titulis erigi nequeant. Nec desunt hujusmodi Titulorum exempla; unde Baronius *in Notis ad Martyrol. ad diem 8. Novembris* de SS. Quatuor Coronatis habet: *Honorius Papa eisdem Martyribus Ecclesiam erexit, ut constat ex Libro de Rom. Pontif. Vetus fuit Romæ, & adhuc est Titulus nomine Sanctorum quatuor Coronatorum, cujus mentio habetur apud S. Gregorium in Regist. lib. 4. Indic. 13. c. 44. in fine*: & ad diem 9. Martii de SS. Quadraginta Martyribus: *Erexit Basilicam Constantinopoli in honorem prædictorum Martyrum Tiberius Imp., quam Mauritius ejus successor absolvit. Hist. Miscel. lib. 17. anno S. Mauritii Imp.* De tribus quoque Pastoribus ita scribit Beda, vel quicumque sit Auctor Libri de Locis Sanctis cap. 8. *Ad Orientem in Turre Gregis mille passus a Bethlehem Civitate segregata, est Ecclesia trium Pastorum Divinæ Nativitatis Sociorum monumenta continens.* Sub nomine iisdem Septem Fratrum Martyrum, ac SS. Innocentium, ac plurium aliorum innominatorum passim ædificatæ reperiuntur Ecclesiæ; & id fieri licitum est nedum sub Titulo plurium ex eisdem, sed etiam unius dumtaxat, puta Sancti Latronis cum Christo Domino Cruci affixi, qui sub appellatione Sancti Latronis officium habet in Religione Patrum B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum ex concessione Sixti Papæ V., & a Congregatione Patrum Piorum Operariorum in specialem Patronum, & Advocatum electus fuit, eo quod experti hi fuerint multas peccatorum conversiones ejus intercessione factas fuisse in Sacris Missionibus; que de causa etiam supplicaverunt Sacræ Congregationi, & obtinuerunt sub die 23. Septembris 1729., extensionem præfati officii.

XVI. Quæres 2.; an idem dici debeat iis de Sanctis, quorum sanctitas certa est, & de nomine certe non constat, cum aliqui iisdem unum, alterum alii nomen adscribant, ita ut Ecclesiæ denominationem depromant a nomine illo, quod certum non est, puta S. Dimæ, cujusmodi est nomen, quod aliqui probo Latroni attribuunt?

XVII. ℞. affirmative; de sanctitate enim in casu nulla habetur dubitatio, & nomen etsi certum non sit, nihil ponit in esse, quia non usurpatur, nisi ad denotandam personam, quæ designari intenditur, quapropter etsi reipsa tale non fuerit nomen probi Latronis, sed magis improbi, aut scelesti alterius hominis, adhuc Ecclesia intelligitur, non improbo Latroni, aut scelesto alteri homini, qui ita fuerit nuncupatus; sed probo Latroni dicata; nomen enim numquam significat contra, vel ultra intentionem proferentis. Scribit autem ad rem nostram Baronius *in Notis ad Martyrol. ad diem 25. Maji* de probo Latrone: *Dimam hunc plerique appellant, sed quoniam id ab Apocryphis proditur, ea de causa hic nomen proprium prætermissum videtur &c., Reperiuntur autem Sancti Dimæ Latronis nomini nonnulla Sacella dicata, & Memoria erecta eodem Titulo.* In Collectaneis vero, quæ Bedæ falso adscribuntur, nomen *Matta* imponitur bono Latroni, & malo nomen *Joca*; in Historia Xaveriana *pag.* 480. alter dicitur *Vicimus*, alter *Justinus*; in Evangelio apocrypho infantiæ Christi *cap.* 23. alter *Titus*, alter *Dumachus*: & in Evangelio Pseudo-Nicodemi *cap.* 9. nomen probo est *Dimas*, improbo *Gestas*.

XVIII. Quæres 3., an ex Sanctis in Kalendario, vel Martyrologio simul descriptis possit unus disjunctim in Patronum assumi?

XIX. ℞. utique; & id constat aperte ex Rubrica posita sub Tabula Occurrentiæ, quæ *sub num.* 8. ita firmat, *Si occurrat, ut Patronus, vel Titulus Ecclesiæ descriptus sit eodem die in Kalendario cum aliis Sanctis, in ea Ecclesia fit tantum de Patrono, vel Titulari, absque commemoratione aliorum. Qui si in dicto Kalendario descripti sint sub officio duplici, vel semiduplici, transferuntur in primam diem simili officio non impeditam, & de eis fiat officium semiduplex, nisi tamen sint de majoribus Festis, quia tunc de translato quoque fiet officium duplex, ac si propria die celebraretur. Si vero in Kalendario omnes sint tamquam Festum simplex, de illis nihil fit.* Verum quoniam multiplex est unio, qua Sancti possunt esse conjuncti, & juxta ejusdem diversitatem diversimode forsitan loquendum venit, idcirco super hujuscemodi rem ad videnda ea, quæ in Capite de Separatione Festorum traduntur, se finat Lector remitti.

XX. Quæres 4. an sub Titulo plurium Sanctorum collective possint Ecclesiæ dicari?

XXI. ℞. Nihil esse, quod obstet; & revera id usu communi probatur, unde Ecclesiæ sub Titulo Omnium Sanctorum passim reperiuntur extructæ, nec desunt aliæ sub Titulo Apostolorum, aut Martyrum. De Templo in honorem Apostolorum per Constantinum Magnum Constantinopolis erecto meminit Eusebius Cæsar *lib. 4. Vitæ illius cap.* 58., illudque creditur esse, quod Nicephorus Gregoras inter Templa a Joanne Duca Imper. restaurata recenset sub Titulo ta. Apostolorum, & Christi Discipulorum. Venetiis itidem non deest Ecclesia SS. Apostolorum nomine insignita, & de Templo omnium Martyrum mentionem habet Ignatius Monachus in Vita S. Tarasii Patriarchæ Constantinopolitani; & nos ipsi in Decreto ultimo præcedentis Capitis observavimus famosum Romæ Pantheon a Bonifacio Papa IV. in honorem Dei Genitricis, omniumque Sanctorum Martyrum fuisse consecratum. Quod autem de Sanctis Apostolis, aut Martyribus factum legimus, pari ratione de SS. Confessoribus, aut Virginibus fieri licet.

XII. Quæres 5., quodnam officium, & quando facere deberent de suo Patrono Ecclesiæ illæ, quæ ut supra pluribus Sanctis collective forent dicatæ?

XXIII. ℞. Quod Ecclesiæ sub Titulo Omnium Sanctorum jam per officium, & Festum, quod una cum Ecclesia universali die 1. Novembris celebrant, proprio etiam satisfaciunt Patrono. Ceteræ autem Ecclesiæ, quæ pro Titulo omnes Apostolos, aut Martyres, vel Confessores &c. agnoscerent, non ideo omnium Apostolorum Festa, quæ in Breviario recurrunt, aut respective Martyrum, vel Confessorum, debent sub ritu duplici 1. classis, & cum octava recolere; hoc enim nimis exorbitans foret, ac a Rubricis Romanis prorsus alienum, quæ, ut superius dicebamus, & in sequenti Capite dicturi sumus, multiplicitatem Patronorum, saltem Principalium, abhorrent, eaque de causa de Patrono Ecclesiarum, atque Locorum in numero singulari semper consulto profantur. Et revera, si res mature attendatur, in casu Patronus non sunt Apostoli, aut Martyres divisive, sed collective sumpti, adeoque nec officium, quod eidem correspondet, debet esse de Apostolis, aut Martyribus divisive, sed collective sumptis, ut officium Festivitati respondeat. Debebit igitur institui Festum aliquod de omnibus Apostolis, vel Martyribus, sumendo officium de respectivo Communi ac de Octavario Romano, illudque, celebrari sub ritu duplici 1. classis, & cum octava. Si quæras, qua die? Respondemus, ut in præcedenti Decreto, quod Episcopi erit, vel Prælati Regularis diem determinare. Videantur, quæ ibi cursim adnotata sunt, & fusiori calamo dantur in Decreto V. Cap. I., necnon in Decreto VIII. Cap. IV.

XXIV. Quæres 6., quid faciendum veniat, quoties Ecclesia dicata est Sancto alicui, qui plures alios cognomines habet, & dubium est, vel nescitur, utri illorum extiterit consecrata?

XXV. ℞. Standum esse usui pridem recepto, nec ab eo ullatenus esse recedendum, nisi ubi constaret de manifesta deceptione; quo in casu restitui deberet veri, ac legitimi Patroni cultus. Quod si alicubi etiam contingat, utrumque Sanctum nominis ejusdem, uti Patronum observari; morem hunc quoque retinendum esse puto, eo quod indicio est, utrique forte ex æquo dedicatam primum fuisse Ecclesiam; & reipsa multæ sunt Ecclesiæ *S. Joannis*, v. g. nuncupatæ, quæ Joannem utrumque seu Baptistam, seu Evangelistam tamquam Patronum venerantur. At quid, si Ecclesia sit ex derelictis, & nullus jampridem fuerit Patroni cultus, & e memoria exciderit prioris observantia usus? Respondeo, antiquum usum, si de eo memoria habeatur, aut aliqua supersint ejusdem monumenta, esse innovandum; sin autem, Ordinarius poterit in nova Consecratione, vel adhuc extra eam alterutrum eligere, eritque in casu nova veluti Patroni electio, & ideo etsi postmodum prior Patronus innotescat, non credimus propterea ejusdem, cultum esse resumendum.

XXVI. Quæres 7. quæ sit ratio e Sanctis eligendi unum in Patronum, seu Titularem alicujus Ecclesiæ?

XXVII. ℞. Multiplicem esse posse quæ tamen, ut plurimum ex triplici Capite petitur scilicet vel a loco, vel a beneficio, vel ex pio eligentis affectu. *A loco*, ubi Martyr aliquis passus est, aut Confessor ex hac vita migravit, vel olim natus est, seu habitavit, dum viveret, sive eximium aliquod, ac præclarum facinus edidit, vel insigni aliqua virtutum, ac miraculorum operatione in vita, vel post mortem se illustrem reddidit, vel ubi Mysterium peractum fuit, aut Apparitio, vel quid aliud simile contigit, sive demum ubi Corpus integrum, vel insignis aliqua Reliquia asservatur.

XXVIII. *A beneficio* petitur occasio Ecclesiæ construendæ in honorem Sancti alicujus, cum hujus intercessione beneficium, aut favor aliquis divinitus acceptus fuit, puta, quia ejus ope lues extincta extitit, aut idem in publicis, vel privatis discriminibus, & calamitatibus per liberationem a morbis, vel a periculis, aut per aliam suæ opitulationis probationem validum suum ostendit patrocinium; vel si factum non fuit, id in opportunitatibus factum iri, ac haberi posse speratur.

XXIX. *Ex pio eligentis affectu* ducitur ratio altera, & pendet ex mero arbitrio ejus, vel eorum, qui fundant Ecclesiam, & licet quandoque originem trahat a beneficio aliquo Sancti ejusdem ope, vel intercessione accepto, nonnumquam tamen, immo persæpe ex propensa erga ipsum peculiari aliqua devotione tantummodo procedit.

CA-

CAPUT TERTIUM,

De Patronis Locorum.

I. A Patronis, seu Titularibus Ecclesiarum gradum facimus ad examen Patronorum communium, ac generalium Locorum, in quibus Ecclesiæ particulares sitæ sunt; in eo autem hi differunt ab illis, quod Patroni Locorum magis extenduntur, quam Patroni Ecclesiarum, quoniam Patroni Ecclesiarum ad unam dumtaxat proprie pertinent Ecclesiam, ubi Patroni Locorum ad plures, seu ad omnes, quæ in eo loco reperiuntur; Locus enim, inquit Gavantus *sect. 3, cap, 12. numer. 2.*, accipitur pro multitudine Cleri, & Populi, seu potius pro multis Clericis, ac Populis in uno loco, puta Civitate, aut Diœcesi, per diversas Ecclesias constitutis.

II. Ultra communem Loci alicujus, puta Civitatis vel Diœcesis, Patronum dantur & Patroni generaliores, & universaliores, scilicet Provinciæ, Regni, seu Ditionis supremi alicujus Principis, aut Reipublicæ, intra cujus terminos situs est Locus ille, Civitas, vel Diœcesis; unde Civitas v. g. Mediolanensis, quæ in particularem suum Protectorem Sanctum Ambrosium agnoscit, tamquam Patronum universalem, totius nempe Dominii Catholici, Sanctum Joseph Deiparæ Sponsum veneratur.

III. Hujusmodi autem Patroni tam universales, quam particulares in duas finduntur classes, aliqui sunt Principales, alii minus Principales; quapropter memorata Civitas Mediolanensis, quæ ut supra pro Patronis principalibus in universalem S. Joseph, & in particularem S. Ambrosium veneratur, patrocinium minus principale universale in Sancto Januario Episcopo, & Martyre, & particulare in SS. Gervasio & Prothasio Martyribus indigenis recognoscit. De his vero omnibus, aliisque similibus impræsentiarum sermo procedit.

IV. Nomen Patroni stricte, & rigorose sumitur, prout videlicet accipitur in Rubricis, cum passim legitur, *Patronus Loci, vel Ecclesiæ*; non autem prout vulgo jactatur, pro iis Sanctis, qui quod in loco aliquo floruerint, dum viverent, aut ibidem eorum memoria in aliqua veneratione, quacumque tandem de causa, habeatur, protinus tanquam Loci illius Patroni circumferuntur, nam is sensus nihil ad Chorum, Officiumque divinum (qui unus instituti nostri scopus est) pertinet. Sed dicitur proprie Patronus loci is Sanctus, qui sive perpetuo usu ac traditione a Majoribus accepta, sive legitima facta electione, uti peculiaris apud Deum Intercessor, propriusque Suffragator ab universo Loci illius Clero, ac Populo colitur, & observatur. Definitio hæc, dum traditionem, usumque immemorialem adjicit, discrepare videtur ab ea, quam suggerit Gavantus *loco cit. num. 1.*, ubi sola electione unum e Sanctis in Patronum innuit recenseri; Verum factæ a nobis additionis prædictæ causa patebit ex infra dicendis præsertim in Decreto II.

V. Patronus Loci differt etiam a Patrono Ecclesiæ, quod hic Ecclesiam, cujus est Patronus, denominat, quare a S. Petro dicitur Ecclesia S. Petri, & ob hanc intitulationem Patronus præfatus dicitur & Titulus. Patronus autem Loci regulariter nomen non imponit ei Loco, cujus est Patronus, quapropter videre est, Civitates, vel Provincias a suis Patronis non solere denominationem depromere, unde usus non est, talem Patronum *Titulum Loci* nuncupare. Diximus *Regulariter* quia dantur aliqua loca, quæ de nomine Patroni sui indigitantur, ut Sergiopolis a S. Sergio; & hoc frequentius evenit in Oppidis, aut Pagis, quæ a Sancto, in cujus honorem eorum Ecclesia erecta est, non semel denominantur, ut Oppidum S. Rocchi a S. Roccho &c. Ast tunc verius Sanctus ille non Loci proprie sed ipsiusmet Ecclesiæ Patronus est, seu Titulus, licet & ab eodem Locus ipse denominetur, nisi reipsa Sanctus ille adhuc in Patronum Loci juxta inferius dicenda rite electus foret. Regionibus itidem recens ad fidem conversis nonnumquam reperitur ab aliquo Mysterio, vel Sancto nomen impositum, quem etiam ut principalem Patronum venerantur.

VI. Patronus denique Ecclesiæ ex Fundatorum solummodo, vel aliorum beneplacito, aut arbitrio constitui potest; Patronus Loci ab unius, quicumque ille sit, arbitrio dumtaxat pendere non valet, sed eligi debet a Populo per secreta suffragia, accedente consensu Episcopi, & Cleri illius loci, uti late constabit ex dicendis in sequenti Decreto.

VII. Licet nobis denique admonitionem brevem quamdam facere, scilicet, quod quamvis Patroni Locorum rite ad distinctionem Patronorum, seu Titularium particularium Ecclesiarum, de quibus in præcedenti Capite egimus, vocentur Sancti illi, qui in Locorum Patronos assumuntur, adhuc & Ecclesiarum Patroni recte dici valent, sumpto Ecclesiæ vocabulo, non prout in superiori Capite sumebatur, scilicet quatenus significat particularem aliquam tantum Ecclesiam, sed in latiori, quam vere patitur, ejusdem significatione prout nempe significat omnes Ecclesias alicujus Loci, vel Provinciæ, quo in sensu dicitur Ecclesia v. g. Cremonensis, Ecclesia Gallicana, aut Anglicana; in hac enim Ecclesiæ acceptione non est, quod Lectorem moneamus, quod qui Patroni Locorum sunt, rite & Ecclesiarum respective dici valeant.

DECRETUM I. CAPITIS, IN ORDINE XXX.

Decretum super electione Sanctorum in Patronos a Sacra Rituum Congregatione de Ordine SS. D. N. Urbani Papæ VIII. emanatum die 23. Martii 1630.

Sacra Rituum Congregatio annuente SS. Domino Nostro in electione Patronorum mandavit, infrascripta in posterum servari debere, declarans, quod aliter facta electio nulla sit ipso jure.

Primo, quod eligi possint in Patronos ii solum, qui ab Ecclesia universali titulo Sanctorum coluntur, non autem Beatificati dumtaxat.

Secundo, quod de Patrono Civitatis electio fieri debeat per secreta suffragia a Populo, mediante consilio generali illius Civitatis, vel loci, non autem ab Officialibus solum, & quod accedere debeat consensus Episcopi, & Cleri illius loci.

Idemque servari debeat in Patrono Regni, qui pariter eligi debeat per secreta suffragia a Populo singularum Civitatum Provinciæ.

Et quod Repræsentantibus Regnum, Civitatem, Provinciam, nulla competat facultas eligendi Patronos, nisi ad hoc habeant speciale mandatum, & ulterius interveniat consensus Episcopi, & Cleri dictarum Civitatum.

Et tertio, quod causæ electionis novorum Patronorum debeant in Sacra Congregatione deduci, & ab ea examinari, ac demum, causa cognita, ab eadem Congregatione approbari, & confirmari.

Et ne præmissorum ignorantia ullo unquam tempore possit allegari, eadem Sacra Rituum Congregatio supradictum Decretum imprimi, & publicari mandavit.

Hoc Decretum habetur apud Gavantum sect. 3. cap. 12. num. 2., & indicatur a Merato in suo Indice Decret. Brev. num. 71. & in nostro Indice datur sub num. 348.

I. QUamplurima proculdubio, ut rite, & recte, ac valide Sanctorum in Patronos transeat electio, hic sancte reperiuntur statuta, ad quorum examen priusquam descendamus, operæ pretium est, præmittantur nonnulla, quæ ad ejusdem Decreti explanationem uberiorem apprime deserviunt.

II. Est itaque Decretum *super electione Sanctorum in Patronos*, adeoque observandum nedum in electione Patronorum principalium, verum etiam minus principalium; utrique enim sunt vere Patroni, & ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, præsertim cum ex lege ipsa, vel aliunde nulla suppetit distinguendi ratio; hinc Gavantus *sect. 3. cap. 12. num. 2.* scribit: *Decretum comprehendit etiam Patronos minus principales*; & numquam satis laudatus Eminentiss. Lambertini, ad Summi Pontificatus apicem nunc merito evectus, *de Canoniz. lib. 4. par. 2. cap. 14. num. 5.* similiter habet: *Porro cum titulus Decreti a Sacrorum Rituum Congregatione editi die 23. Martii 1630. sequentibus sit verbis conceptus*, Super electione Sanctorum in Patronos, *hinc est, quod præscripta in eodem Decreto debent observari sive agatur de electione Sanctorum in Patronos Principales, sive de electione Sanctorum in Patronos minus Principales*. Quapropter revera videmus hujusmodi electiones etiam in Sacram præfatam Congregationem passim pro confirmatione deduci, quæ propterea, tametsi plures Sancti eligi queant in Patronos minus principales, quia tamen in similibus electionibus, quæ fiebant in Civitate Neapolitana, perturbationes exoriebantur, sub die 22. Augusti 1699. etiam statuit, non esse amplius admittendas instantias dictæ Civitatis pro approbatione electionis Sanctorum in Patronos; idque Decretum fuit confirmatum die 12. Septemb. 1716. occasione, qua petebatur confirmatio electionis S. Mariæ Magdalenæ in Patronam minus principalem ejusdem Civitatis Neapolitanæ.

III. Præmittendum est secundo, quod præsens Decretum a Sacra Rituum Congregatione editum fuit de ordine Urbani Papæ VIII. eodemque annuente, & insuper ab Alexandro VIII. approbatum extitit *in suis Decretis de cultu Beatorum editis die 27. Septemb. 1659.* in quibus sic legitur; *Firmis quoque remanentibus Decretis, nempe, ne Beati in Patronos eligantur*; quapropter nec dubium est, quod Apostolicæ innititur firmitati, perindeque est, ac si immediate ab Apostolica Sede fuisse emanatum.

IV. Præmittendum est tertio, quod quæ per dictum Decretum in electione Patronorum observanda mandantur, solum procedunt pro electionibus post Datam ejusdem Decreti faciendis, non autem pro iis, quæ præcedenter alicubi factæ esse possent, quarum propterea validitati nequaquam obstat, tamersi in eo observatu præscripta, nullatenus executioni mandata extitissent; id enim diserte denotat verbum illud Decreti *In posterum*, per quod evidens fit, Decretum non habere vim, nisi a die, quo latum fuit, quemadmodum observat laudatus Lambertini *num. 9.* ac prius ipso his verbis *lib. 1. c. 7. quæst. 10.* adnotaverat celeberrimus Guyetus: *Decretum ejusmodi vim non habet, nisi in posterum, ab eo videlicet die, quo ipsum latum est; adeoque, quibus in locis certi jampridem, ac determinati habentur Patroni, nihil prorsus est innovandum.*

V. Præmittendum est 4. quod statuta electioni forma ita in posterum observanda præscribitur, ut declaretur, *quod aliter facta electio nulla sit ipso jure*; quapropter si dicta forma adamussim custodita non venit, vitio proculdubio

non

non caret electio, adeoque nulla est, ac irrita ipso facto, perinde ac si facta non extitisset, & quidem tametsi per Sacram ipsam Congregationem, vel immediate per Sedem Apostolicam confirmata fuerit, dummodo in litteris confirmatoriis expresse non suppleatur super defectum, qui contigit, vel super inobservantiam præsentis Decreti. Hinc cum Carolus II. Hispaniarum Rex elegisset in Patronum principalem suorum Regnorum Sanctum Joseph, ac a venerabili servo Dei Innocentio XI. sub die 19. Aprilis 1679. factæ electionis confirmationem obtinuisset, exorta subinde controversia super hujusce Pontificis Brevi, ipsaque delata ad Sacrorum Rituum Congregationem, responsum prodiit sub die 31. Augusti 1680. *Breve idem non suffragari, attenta inobservantia Decretorum*, quod est idem, ac dicere, eo quia in electione Sancti Joseph in Patronum non fuit servata forma præscripta per præsens Decretum, nec huic Decreto per dictum Breve derogatio facta fuerat *super defectu consensus Cleri, & Populi*. Nec ulla qualiscumque, licet præscripta, ac centenaria consuetudo celebrandi festum Patroni defectuose electi suffragari valet ad illud continuandum, ut fusiori calamo exarabitur in expositione sequentis Decreti. His adnotatis ad expendenda, quæ per Decretum ipsum in Patronorum electione servari præscripta sunt, nunc opus est transeamus.

VI. Statutum est itaque primo, quod *in Patronos ii solum eligantur, qui ab Ecclesia universali coluntur titulo Sanctorum, non autem Beatificati dumtaxat*. Ante hujusmodi Decretum non modo Sancti, sed etiam Beati, seu Beatificatione formali, seu Beatificatione æquipollenti passim in Patronos assumebantur: a Carnotensibus etenim B. Hugolinus, ab Habitatoribus Oppidi Montajonis in Etruria B. Vivaldus, a Civitate Versaviæ B. Ladislaus, a nonnullis Regni Lusitani B. Ægidius, aliique ab aliis in Patronos electi fuere, uti legitur in Actis Bollandianis *tom. 3. mensis Martii, tom. 1. mensis Aprilis, tom. 1. 2. & 5. mensis Maii*. In vita etiam Beatæ Michaelinæ Tertii Ordinis Minorum dicitur, eam fuisse electam in Patronam Civitatis Pisauri, & B. Hosannam Tertii Ordinis Prædicatorum fuisse antiquioribus temporibus electam in Patronam Status Mantuæ testatus est Henricus Episcopus Mantuæ in litteris ad Summum Pontificem scriptis 2. Februarii 1690.

VII. Quæ Beatorum in Patronos electiones tunc temporis factæ, non semel etiam ab ipsamet Sacra Rituum Congregatione approbationem obtinuere; die siquidem 2. Maii 1619. uti referunt Bollandiani *tom. 3. mensis Maii*, præfata Congregatio Missam, & officium duplex cum octava Matritensibus concessit in honorem B. Isidori tamquam Patroni, die 18. Aprilis 1622. Missam, & officium Provinciæ S. Joseph in honorem tunc Beati, nunc S. Petri de Alcantara itidem tamquam Patroni, & die 26. Februarii 1628. exhibito memoratæ Congregationi instrumento electionis in Protectorem Civitatis Panormitanæ tunc Beati, nunc autem S. Laurentii Justiniani, electionem ipsa confirmavit, & approbavit, & fieri officium concessit juxta Rubricas.

VIII. Nunc per præsens Decretum hujusmodi fieri vetitum fuit, atque statutum, *in Patronos solum illos eligi posse, qui ab Ecclesia universali coluntur titulo Sanctorum, non autem Beatificatos dumtaxat*. Duas hujusce Sanctionis Gavantus loco citato affert rationes, quarum prima est, quia Beati esse non possunt Titulares Ecclesiarum, quarum ædificatio conceditur in honorem Canonizatorum tantum in Bulla Canonizationis; multo itaque minus eligendi sunt in Patronos, quorum gradus nobilior est, quam Titularium. Hic illationi haud assentitur Guyetus *lib. 1. cap. 7. quæst.* 10. quam dubiam esse asserit, nec a falso procul alienam alibi demonstrat, vult enim, quod gradus Titularium nobilior sit, quam gradus Patronorum, de qua re nos inferius agemus.

IX. Secunda, quia Beatificatis dari non solet aliud officium, quam duplex minus per annum; Patronis autem duplex primæ classis. Profecto consimilis est hujusmodi ratio illi, quam producit Alexander Papa VII. dum in suis Decretis de cultu Beatorum editis die 27. Septembris 1659. præsens Decretum confirmat; habet enim, *Firmis quoque remanentibus Decretis, nempe, ne Beati in Patronos eligantur, ne eorum natalitia cum octava celebrentur &c.*

X. Alteram adjicit validam rationem laudatus Eminentiss. Lambertini, videlicet, quia non est usquequaque conveniens, ut quæcumque cultus species Beatis exhibeatur, ut aliquid scilicet supersit ipsis tribuendum, quando in Album Sanctorum solemniter referentur.

XI. Duæ tamen primæ rationes, si bene earumdem vis perpendatur, solummodo evincunt, Beatos assumi non posse in Patronos principales, quibus juxta Rubricas debetur officium duplex primæ classis, & cum octava, non autem in Patronos minus principales, quorum officium in classe duplicium dumtaxat majorum, & sine octava recensetur. Cum itaque, ut superius dictum est, Decretum etiam Patronos minus principales comprehendat, potior, seu magis adæquatior ultima per celeberrimum Lambertini producta videtur ejusdem esse ratio.

XII. Etsi tamen in allegato Decreto universim vetitum sit, quod Beatificati dumtaxat in Patronos eligantur, extraordinariæ quædam concessiones post Decretum ipsum factæ sunt ex nonnullis specialibus circumstantiis. Rosa de S. Maria Virgo Limana Tertii Ordinis S. Dominici fuit Beatarum numero adscripta a Clemente IX. Sanctarum autem a Clemente X. sed antequam fieret ejusdem Canonizatio, instantibus, & supplicantibus Carolo Rege Hispaniarum, & Mariana Regina, Clemens Papa IX. dictam B. Rosam in Patronam principaliorem Civitatis Regum, seu Limanæ, & totius Regni Peruviani cum omnibus prærogativis, quæ Patronis principalioribus debentur, auctoritate Apostolica elegit, ac declaravit; tum iisdem Regibus rursus instantibus, Clemens Papa X. eamdem B. Rosam elegit pariter, ac declaravit in universum, & principaliorem Patronam omnium, & singularum Provinciarum, Regnorum, Insularum, & Regionum Terræ firmæ totius Americæ, Philippinarum, & Indiarum cum clausula, *Non obstante Decreto de non eligendis in Patronos Beatis*, quemadmodum diserte legitur in Constitutione decima ejusdem Clementis Papæ X. Consimilis concessio facta fuit a memorato Clemente X., dum sub die 10. Januarii 1674. tunc Beatum, nunc Sanctum Stanislaum Kostka in principaliorem Patronum Regni Poloniæ, & Magni Ducatus Lithuaniæ, eisque adjunctarum Provinciarum cum omnibus, & singulis prærogativis, quæ principalioribus Patronis competunt, declaravit; & hoc *quamvis*, ut idem profatur Pontifex, *Constitutiones Apostolicæ, & Decreta Congregationis Cardinalium die 23. Martii 1630. super ordinatione servanda pro Patronis eligendis emanata, electionem Beatorum in Patronos fieri vetent, eosque solum, qui ab Ecclesia universali titulo Sanctorum coluntur, non autem Beatificatos dumtaxat eligi posse declarent*.

XIII. A Sacrorum itidem Rituum Congregatione confirmata fuit electio in Patronos facta a Civitate Liciensi Orontii, Justi, & Fortunati, qui licet Sancti appellentur, revera tamen cultum tantummodo immemorabilem obtinent, ideoque Beati dicendi essent Beatificatione æquipollenti. Similiter sub die 31. Augusti 1715. approbante Sanctissimo sub die 7. Septembris ejusdem Anni confirmata mansit electio B. Chunegundis, cujus cultus immemorabilis jam fuerat approbatus, in Patronam principalem Regni Poloniæ, ac Ducatus Lithuaniæ. Nec desunt quamplurimæ aliæ hujusmodi concessiones, a quarum recensione, ne tædio simus Lectori, abstinendum esse ducimus.

XIV. Notatu autem in adductis exemplis dignum apparet, quod in duobus primis B. Rosæ, & B. Stanislai intercessit derogatio hujus Decreti, non in duobus secundis, videlicet Beatorum Orontii, Justi, & Fortunati, ac Beatæ Chunegundis, quare nec in Decretis harum confirmatoriis derogationis ullius mentio habetur, bene vere in Litteris illos in Patronos eligentibus, vel declarantibus. In priori autem casu revera intercessit derogatio Decreti, quia qui fuerunt in Patronos assumpti, tunc temporis erant Beatificati dumtaxat, nec ab Ecclesia universali titulo Sanctorum colebantur, & aliunde eorumdem electio post emanationem ejusdem Decreti contigit; in secundo vero casu haudquaquam intercessit, quia etsi confirmationes emanato jam Decreto factæ fuerunt, electiones tamen Decretum ipsum longe præcesserant; Decretum autem, ut superius dictum est, tantummodo irritas declarat aliter factas *in posterum* electiones, non autem quæ præcedenter factæ fuerant, quapropter ulla absque læsione memorati Decreti electiones illæ approbari potuerunt, quinimmo, & ulla absque approbatione haudquaquam nutabant, sed in valido reperiebantur statu.

XV. Hinc duo notanda sequuntur, quorum primum est, per allegatas Constitutiones, dum præsenti Decreto pro illis casibus fit derogatio, pro ceteris cunctis confirmationem accipere; secundum vero, quod præsens Decretum *in posterum* dumtaxat vim habet, nec irritat electiones aliter præcedenter factas, quinimmo quod hæ ulla absque derogatione ejusdem Decreti etiam subsequenter possunt confirmationem accipere, quodque absque confirmatione ipsæ habent, unde sese tueantur, ut magis in sequenti Decreto constabit.

XVI. Superest modo perquirere, num per præsentem Sanctionem ita Beati ab electione in Patronos maneant exclusi, ut nullus, qui canonizatus non est, in Patronum assumi queat? Qua in parte videri potest, nonnullas profecto Decretum pati limitationes, vi quarum nihil sit, quod vetet, quod aliqui Servi Dei, licet vere numquam canonizati extiterint, locorum Patroni esse possint.

XVII. Primo autem se offerunt Beati illi, qui licet a nullo Pontifice canonizati noscantur, adhuc tamen ab universali Ecclesia titulo Sanctorum coluntur, & titulo Sanctorum a Summis Pontificibus ipsis, ac a Sacris Congregationibus passim appellati reperiuntur. Hujusmodi est B. Rocchus, cujus canonizatio licet a nullo Pontifice peracta extiterit; ut liquet ex fuse dictis in primo Decreto præcedentis Capitis, nihilominus in universali Ecclesia titulum Sancti sibi vindicat, & tamquam Sanctus ab omnibus honoratur, eique Templa, quæ in honorem dumtaxat Canonizatorum ædificantur, & Altaria dicata passim adinveniuntur, quinimmo & in Diplomatibus ipsis Pontificiis, ac Sacrarum Congregationum Decretis *Sancti* nomine appellatur, ut videre est in modo laudato Decreto præcedentis Capitis, necnon in aliis cunctis ibidem recensitis; hinc de facto præfatus S. Rocchus tamquam Patronus, saltem minus principalis, in plerisque cultus observatur Ecclesiis, inter quas sunt Ecclesia Januensis, & aliæ.

XVIII. Ad eamdem classem attinere videntur Sancti illi, qui cum non fuerint in Album Sanctorum relati, nec juxta stilum antiquiorem, nec juxta subsecutam disciplinam, apud Ec-

Ecclesiam tamen universalem sunt in pacifica cultus immemorabilis possessione, & cultus tamquam Sancti, cujusmodi sunt S. Bernardus Florentinus Episcopus Parmensis, & forsitan S. Petrus Igneus, S. Raynaldus Civitatis Nucerinæ Episcopus, ejusdemque principalis Protector, S. Anselmus Abbas Nonantulanus &c. ad quorum etiam, saltem plurimorum, officium concedendum iis pro locis, qui instantias adduxerunt, Sacra ipsa Congregatio innixa non fuit, nisi præfato notorio cultui immemorabili. Ratio autem horum omnium esse videtur, quia Decretum non exigit, quod sint Sancti canonizati, sed solum, quod *ab Ecclesia universali titulo Sanctorum colantur*. Cum igitur S. Roccus, & reliqui, de quibus agimus, etsi canonizati non fuerint, titulo Sanctorum per universalem Ecclesiam supponantur exculti, idcirco ab electione in Patronos a Decreto non videntur exclusi.

XIX. Nec dicas memoratum Sanctorum titulum esse illegitime iisdem tributum, ac ab Apostolica Sede reprobatum, adeoque non esse juxta sensum Decreti, ac consequenter vi ejusdem non posse valide Sanctos illos, qui eumdem assequuntur, in Patronos assumi; falsum enim omnimode hoc est; quandoquidem *Sanctorum*, vel *Beatorum* tituli, quibus ab immemorabili gaudent aliqui Servi Dei, licet nec beatificati, nec canonizati extiterint, numquam reprobati, sed expresse approbati per Sedem Apostolicam fuerunt. Et quidem dubitatum olim extitit; num, cum Teresia, & Sancia Moniales Ordinis Cisterciensis vulgo *S. Reginæ* ab immemorabili appellarentur, appellatio ista retinenda foret, & S. Congregatio die 30. Maii 1705. jussit dictam appellationem retineri. Idem quoque præstitit in causa Peregrini Latiosi, necnon Agnetis de Monte Politiano, qui cum ab immemorabili titulo *Beati* decorati extitissent, a Secretario S. Congregationis primus dictus fuit *Servus Dei Beatus nuncupatus*, & secunda simpliciter *Serva Dei*, cui loquendi modo obnitentibus Postulatoribus eo obtentu, quod ab immemorabili tempore fuerint simpliciter *Beati* denominati, per eamdem S. Congregationem responsum fuit pro retentione nominationis antiquæ, pro illo sub die 9. Decembris 1702. & pro secunda sub die 9. Maii 1705. Quæ S. Congregationis Decisiones concordes utique sunt Decretis super cultum Beatorum editis, in quibus Summus Pontifex expresse declarat, se per dicta Decreta præjudicare in aliquo non velle neque intendere iis, qui per immemorabilem temporis cursum coluntur.

XX. Secundo se offerunt Sancti illi, de quorum legitima canonizatione, quia per illegitimos Pontifices peracta, a nonnullis dubitatur, a nullis tamen legitimis Pontificibus impugnata fuit, immo tacito consensu tolerata. Hujusmodi est Carolus Magnus quondam Romanorum Imperator, qui a Paschali Antipapa canonizatus fuit, post cujus solemnem canonizationem nedum in Ecclesia Aquisgrani, sed etiam in plerisque aliis Galliæ, Belgii, atque Germaniæ sanctitatis titulo coli cœpit, in ejusque honorem Templa, & Altaria dicata fuisse dicuntur, inter quæ Bollandiani *tom. 2. Februarii* ex Athenæo Osnabrugensi *Schemate 9.* referunt quintum Altare Ecclesiæ Patrum Societatis Jesu. Etsi enim cultus hic suam originem habuerit a Pseudopontifice, quia tamen tot subsequentes Pontifices legitimi id sciverunt, nec improbarunt, sed per tolerantiam admiserunt, & intercessit longissima temporis observantia, nihil deesse videtur ex requisitis, quæ necessaria sunt pro validitate dicti cultus.

XXI. Ad quam item classem reducendi veniunt Sancti illi, qui titulo Sanctorum in universali Ecclesia coluntur quidem scientibus, & tolerantibus Summis Pontificibus, sed tamen de eorum canonizatione plene non constat, eamdem aliquibus affirmantibus, negantibus aliis. Hi etenim cum Sanctorum titulum in universali Ecclesia pacifice obtineant, & cultum, non videntur, unde ab electione in Patronos expelli queant.

XXII. Quæ usque modo dicta sunt, etsi forsitan omnimoda firmitate non gaudeant, ea tamen haudquaquam destituuntur, quæ modo dicenda arbitramur de Sanctis illis, qui licet per sententiam definitivam a Summo Pontifice prolatam, servata forma judicii, in Sanctorum Catalogum adscripti non sint, adhuc tamen cum forent in antiqua cultus possessione, & de eorumdem heroicis virtutibus, aut martyrio, & miraculis constans esset Historicorum fide dignorum communis assertio, & continuata prodigiorum fama non deficeret, per Summum Pontificem in universa Ecclesia jussi sunt coli per Officii, ac Missæ recitationem, & celebrationem determinato aliquo die, cujusmodi sunt S. Romualdus, Norbertus, Bruno, aliique, quos recenset Eminentiss. Lambertini *de Canonz. lib.* 1. *cap.* 41. hi enim etsi per formalem canonizationem canonizati non sint, bene tamen per æquipollentem, quæ etiam nunc eosdem præstat effectus, ac formalis ipsa.

XXIII. His adjungendi nonnullis videri possent Servi illi Dei, qui licet Beati tantummodo sint, & in Beatorum Catalogo solummodo adscripti, adhuc eorumdem cultus non est coarctatus intra aliquam Provinciam, Diœcesim, Civitatem, vel Religiosam Familiam, sed ex Pontificia concessione extentus ad universam Ecclesiam. Hujusmodi cultum habet in Ecclesia Dei Beatus Joannes Bonus Ordinis Eremitarum S. P. Augustini, de quo Sixtus IV. in Bulla Beatificationis ejusdem sequentia verba pronunciat: *De Fratrum Nostrorum consilio, & assensu, authoritate Apostolica concedimus, quod ipse Beatus Joannes Bonus, ut pie inter Sanctos in superna Patria collocatus, ad laudem & Divini Nominis, & Altissimi gloriam, qui in Cœlis habitat, & humilia respicit, sine hæsitatione, & conscientiæ scrupulo, vel Canonis Divini incursu possit pro Beato in omnibus, & singulis Civitatibus, Terris, & Locis, ac Monasteriis, & Ecclesiis venerari, & ad eum, ut Beatum preces porrigi, & suffragia ejus implorari, donec aliud per Nos, vel Sedem prædictam fuerit solemniter ordinatum.* Quæ verba Sixtini Diplomatis sunt apud Raynaldum *ad annum Christi* 1450. *num.* 51. Clemens pariter Papa X. antequam ad solemnia Canonizationis Beatæ Rosæ Limanæ deveniret, die 27. Augusti 1670. per suas Litteras Apostolicas indulsit Universo Clero Sæculari, ac Regulari, Orbis Catholici, ut de eadem Beata Rosa Missam celebrare posset per anni circuitum sive ex voto, sive ex libera devotione juxta Rubricas Missalis Romani. Cum itaque hujusmodi Beati ad differentiam ceterorum habeant cultum non proprium Beatorum, qui semper intra limites alicujus Loci, Provinciæ, vel Religiosæ Familiæ coercitus est, sed cultum proprium Sanctorum, utpote ad totam universalem protensum Ecclesiam, de iisdem pariformiter, ac de Sanctis, loquendum esse videri posset, ac consequenter ab electione in Patronos nequaquam excludi; in cujus rei confirmationem adduci potest exemplum Ecclesiæ Mantuanæ, quæ tamquam Patronum minus principalem præfatum Joannem Bonum excolit, & die 23. Octobris sub ritu duplici majori de eodem officium peragit.

XXIV. Dices, quod quantumvis Beata Rosa Limana ex iis esset Beatis, qui præcedenter ad canonizationem in universali Ecclesia cultum sunt assecuti, nihilominus dum superius memorati Clemens IX., & X. in Patronam principalem dictorum Locorum eam confirmant, ac eligunt, illam ponunt clausulam. *Non obstante Decreto de non eligendis in Patronos Beatis*, ergo per præsens Decretum inhibita etiam est electio in Patronos illorum Beatorum, qui in Ecclesia universali cultum sibi vindicant.

XXV. ℞. quod a Clemente IX. sub die 2. Januarii 1669. & a Clemente X. sub die 11. Augusti 1670. Beata Rosa in Patronam memoratorum Locorum declarata fuit; tunc autem in universali Ecclesia cultum haudquaquam habebat, cum illum solummodo per Litteras Apostolicas sub die 27. Augusti 1670. expeditas sortita fuerit, adeoque in præfatis litteris dicta clausula *Non obstante Decreto &c.* bene posita fuit, quæ tamen nullatenus inserta extitisset, si dictæ Litteræ post concessum universalem præfatum cultum expeditæ fuissent.

XXVI. Ad hanc eadem classem revocandi videri possent Beati illi, qui etsi in universali Ecclesia cultum haud habeant, sed solummodo in particularibus Locis, illum tamen inibi habent in præcepto, & non in sola permissione; isti enim a regula Beatorum, qui cultum permissum, non præceptum generaliter habent, utique discedunt, & ad Sanctorum regulam accedunt, eorumdemque naturam quodammodo participant, adeoque a ceterorum Beatorum turba secernendi videntur. Non desunt quamplurima hujusmodi exempla, inter quæ sufficiat in medium afferre illud Beatæ Hosannæ Patritiæ Mantuanæ, de qua Leo X. in sua Constitutione 8. Januarii 1616. ita proloquitur: *Et interim ut de ipsa Hosanna in die ejus Natali, quo scilicet ab hac mortali vita ad cælestem Patriam (etiam in Missis aliorum dierum) migravit, in primis, & secundis Vesperis, ac in Matutino, & aliis Divinis officiis ejusdem diei in Civitate, & Districtu Mantuano, sicut in Natali aliarum Sanctarum Virginum solet fieri, & celebrari, commemoratio libere, & licite fieri possit, concedimus, & a quibuscumque Sacerdotibus Religiosis, & aliis Christifidelibus fieri mandamus.* Quæ autem modo dicta sunt, confirmata veniunt ex praxi, & electione Ecclesiæ Mantuanæ, quæ die 18. Junii de memorata Hosanna tamquam de Patrona minus principali sub ritu duplici majori officium quotannis agit.

XXVII. His tamen haudquaquam obstantibus nos arbitramur, quod tam Beati illi qui in universali Ecclesia cultum obtinent, quam illi, qui in particularibus locis præceptum, & non tantum illum habent permissum, ab electione in Patronos per Decretum maneant expulsi; illi quidem, quia etsi in universali Ecclesia cultum assequantur, illum tamen habent tamquam Beati, & titulo Beatorum dumtaxat coli supponuntur, cum tamen Decretum exigat, quod *titulo Sanctorum* in universali Ecclesia colantur, hi autem tum quia in particularibus illis locis, in quibus eorumdem cultus est in præcepto, tamquam *Beati* itidem solummodo honorantur, tum quia adhuc in universali Ecclesia cultum non obtinent; Decretum autem exigit & quod *titulo Sanctorum*, & quod *in universali Ecclesia* colantur.

XXVIII. Nec huic nostræ credimus officere assertioni electionem in Patronos, & praxim Ecclesiæ Mantuanæ in Divinis officiis agendis tamquam de Patronis de Beatis Joanne Bono, & Hosanna: hujusmodi enim electiones, & praxes radices habent prævias ad emanationem præsentis Sanctionis; & quod ad Beatum Joannem Bonum attinet, alia etiam ex superius recensitis rationibus adesse potest, quod videlicet quantumvis numquam vere canonizatus extiterit, adhuc *Sancti* titulum in universali Ecclesia ab immemorabili forte tenet, & sub *Sancti* nomine passim ab Auctoribus nuncupatur, & ab Ecclesiis colitur: unde & in ipso Kalendario Mantuano die 22. Octobris in Martyrologio legendum signatur: *Mantuæ Sancti Joannis Boni*, ubi die 17. Junii in eadem lectione dicendum notatus; *Mantuæ B. Hosannæ Virginis*.

XXIX. Eadem pronuncianda veniunt de illis Dei Servis, qui titulo Sanctorum, non in universali Ecclesia, sed in particularibus locis coluntur; & quidem tametsi illum titulum inibi sibi vindicent etiam ex permissione Apostolica, ac ex Pontificio indulto, vel Sacræ Congregationis Divinum officium recitetur; Decretum enim expresse expostulat, quod sub titulo Sanctorum *ab universali Ecclesia* colantur. Dum autem de Sancto aliquo, qui possessionem antiquam habet tituli *Sancti*, dictam denominationem per Sedem Apostolicam permittitur retineri, non fit augmentum cultus, nec extensio ad universalem Ecclesiam, sed adhuc coercitus remanet intra eadem loca, prout antea; quod & tantummodo sequitur ex concessione officii Divini pro particularibus locis, per quam, si concessio est pro iisdem locis, in quibus cultum habebat, nulla fit extensio, sed solum augmentum cultus, quatenus inibi permittitur coli cum officio Divino, quæ cultus species antecedenter non erat permissa; si autem concessio est pro aliis locis, fit quidem etiam extensio, sed non ad universalem Ecclesiam, sed solummodo ad ea loca, quæ in dicta concessione reperiuntur expressa. Præfati itaque Servi Dei, qui memoratam cultus speciem, etiam sub titulo Sanctorum, alicubi sortiuntur, *Sancti* vere dici non possunt, utpote quorum cultus non est intra aliqua loca coercitus, sed ad universam extensus Ecclesiam, sed ad summum sunt Beati beatificatione æquipollenti, atque adeo si per ea Decreti verba *Non autem Beatificati dumtaxat* Beati beatificatione formali exclusi censentur, multo magis Beati beatificatione æquipollenti, quæ inter beatificationum species minor est, expulsi veniunt existimandi, quantumvis Sanctorum titulum alicubi sortiantur.

XXX. Dubium modo exurgit iis de Servis Dei, qui per communem Ecclesiæ consensum cultum obtinent, num scilicet hi Patronos assumi possint?

XXXI. Ad quod dicendum videtur quod sic; qui enim habent cultum per communem Ecclesiæ consensum, non sunt illi Servi Dei, qui cultum obtinent in particulari quadam Ecclesia, consentiente hujus Episcopo, annuente Clero, & majori parte Fidelium ejusdem Dioecesis ipsum Dei Servum colente, sed qui publicum cultum habent, nisi in toto Orbe Catholico, saltem in majori istius parte; vox enim *Ecclesia* in Decreti Urbani VIII. minime de particulari, sed de universali accipitur Ecclesia, uti perpendit Pignatellus *Consult.* 244. *tom.* 1., & sequitur Bordonus *Controv.* 13. *num.* 46.. Et quidem si sermo sit de iis, qui ante factam causarum beatificationis, & canonizationis Sedi Apostolicæ servationem occubuerunt, indubium est, cum illi juxta eorumdem temporum disciplinam inter legitime canonizatos recenseantur; Si autem sermo sit de iis, qui postmodum ad cælestem transiere Patriam, utique refragamur, si titulo Beatorum dumtaxat fuerint ut supra exculti, quoniam Decretum expostulat, quod *Sanctorum titulum* habuerint. Si autem præfati *titulo Sanctorum* exculti fuerint, nihil desiderari videtur, quominus a memorata electione explosi censeantur, præsens siquidem Sanctio utique non exposcit, nisi quod *in universali Ecclesia titulo Sanctorum colantur*.

XXXII. Verum cum Servi illi Dei, qui per communem Ecclesiæ consensum cultum obtinent, necesse non sit, quod in omni, & quacumque Orbis Catholici Ecclesia dictum cultum habeant, sed sufficiat, quod in majori saltem ejusdem parte illum sortiantur, non videntur in eo casu verificari omnes conditiones a præsenti Sanctione exactæ, nisi sint ex illis, quæ in omni omnino Ecclesia titulo Sanctorum venerantur; præsens enim Sactio usurpat vocem *In universali Ecclesia*, quæ vox *Universalis* omnem, & quamcumque porro comprehendit Ecclesiam; quamobrem in Dictatu Sancti Gregorii VII. *can.* 2. legitur, solum Romanum Pontificem jure dici universalem, utpote cum nulla sit in Orbe Catholico Ecclesia, quæ ejus auctoritati non subjiciatur; & ante Sanctum Gregorium VII. Sanctus Gregorius Magnus Joannem Jejunatorem Episcopum Constantinopolitanum, qui se *œcumenicum* Patriarcham nominaverat, in Litteris ad Mauritium Imperatorem, ad Constantiam Augustam, atque ad Anastasium Antiochenum severissime exagitavit, ut videre est *lib.* 4. *Regesti Epist.* 32. 34., 36. 38., *&* 39.

XXXIII. Potior itaque urget difficultas iis de Servis Dei, quorum nomina descipta reperiuntur in Martyrologio Romano. Pro cujus apertiori resolutione notandum ducimus primo, quod in Martyrologio Romano descripta manent nomina Sanctorum tam juxta antiquam, quam præsentem Ecclesiæ disciplinam canonizatorum. Descripta itidem in eo sunt nomina quorumdam dumtaxat Beatorum, quinimmo & nonnullorum, qui nullatenus canonizati nec beatificati fuerunt, sed tamen eorumdem cultus ab immemorabili fuit in Dei Ecclesia receptus, semperque in ea custoditus. Sunt item, qui notant 2., quod titulus Beatorum, & Sanctorum promiscue in eo nonnumquam usurpatur, ita ut titulus Beati dumtaxat quandoque Canonizatis ipsis tributus reperiatur, & e contra.

XXXIV. Si sermo sit de Canonizatis, dubium esse non potest, quod in Patronos eligi queunt, quantumvis in Martyrologio *Beatorum* nuncupationem tantummodo haberent; per hoc etenim haud desinont esse Sancti, nec in universali Ecclesia Sanctorum cultum, nec titulum deperdunt, sed ullo absque eorumdem præjudicio *Beatorum* denominationem subeunt, uti etiam communiter fit in collectis officii divini, in quibus Sancti fere omnes, licet & per formalem canonizationem Sanctorum numero cooptati, quinimmo & Deipara ipsa, *Beatorum* vocabulo nominati inveniuntur, sumpto hujusmodi vocabulo, non quidem in sensu exclusivo Canonizationis, sed quatenus dicit Dei Servum cælesti beatitudine perfusum, cujusmodi sunt æque tam qui in Sanctorum catalogo, quam qui in Beatorum dumtaxat reperiuntur adscripti.

XXXV. Idem dicendum venit de iis Dei Servis, qui cum nullatenus fuerint canonizati, in universali tamen Ecclesia Sanctorum titulo coluntur; & quidem tametsi tantummodo de iisdem tamquam de Beatis in Martyrologio mentio instituatur; quæ enim superius ponderavimus de Decreto dumtaxat exigente, quod eligendi in Patronos *titulo Sanctorum ac cultu in universali gaudeant Ecclesia*, abunde demonstrant, eosdem eligi posse, quantumvis in Martyrologio Romano non Sanctorum, sed Beatorum titulum sortiantur; hujusmodi enim descriptio ab iisdem nullatenus aufert Sanctorum titulum, quem universalis iisdem præstat Ecclesia, quemadmodum, ut modo dicebamus, Sancti canonizati, licet quandoque in dicto Martyrologio sub Beatorum titulo descripti habeantur, in universali tamen Ecclesia Sanctorum cultum, & titulum minime deperdunt. Accedit, quod ex dicendis in Decreto secundo sequentis Capitis, ubi plura huc attinentia examinantur, necesse nullatenus est, quod eligendi in Patronos in Martyrologio Romano habeantur descripti, & revera nihil hujusmodi præsens exposcit Decretum; quapropter eorum, qui descripti in eo sunt, non est attendenda descriptio, sed potius an concurrant conditiones omnes a memorato Decreto exactæ, ad hoc ut in Patronos eligi queant.

XXXVI. Si autem sermo sit de iis, qui tantummodo Beati sunt, & in Martyrologio tamquam Beati itidem nominati, cum Decretum expostulet, quod *Sanctorum titulo colantur*, proculdubio manent exclusi; descriptio siquidem in Martyrologio Romano quamvis cultum importaret, ac ad totam illum protenderet Ecclesiam, de quo non est hujus loci investigare, utique non ultra verborum describentium vim, ac proprietatem, adeoque cum hæc præfatos tamquam Beatos solummodo notent, titulum non Sanctorum, sed Beatorum in universali Ecclesia dumtaxat haberent, ac consequenter carerent conditione per Decretum exacta ad passivam in Patronos electionem.

XXXVII. Restringitur itaque difficultas ad eos Beatos, qui cum Beati reipsa tantummodo sint, in dicto Martyrologio titulo Sanctorum honorantur; & de his si qui sunt, videtur dicendum in Patronos eligi non posse, quoniam per descriptionem eorumdem sub titulo Sanctorum in Martyrologio Romano proculdubio haudquaquam Ecclesiæ universali proponuntur tamquam Sancti excolendi, nec iidem a Beatorum transeunt ad classem Sanctorum, vel Canonizatorum, alias sequeretur absurditas, nimirum quod Sancti, seu simul Canonizati, aut Sancti declarati, iterum canonizarentur; hujusmodi enim Beatis, uti non semel fieri contingit, nihil vetat per formalem Canonizationem in Sanctorum album referri. Quemadmodum enim etsi dictum Martyrologium Sanctos quosdam solummodo Beatos appellet, non propterea Ecclesia in eorumdem cultu tamquam præcise Beatorum procedere debet, sed adhuc eosdem ut Sanctos valet excollere, ut superius dicebamus, & notat Baronius *in Notis ad Martyrol. ad diem* 27. *Maii*, ubi Sanctus Beda solummodo *Venerabilis* signatur, & tamen nihilominus tamquam Sanctum, uti revera est, asserit esse colendum; ita tametsi nonnulli Beati tamquam Sancti in Martyrologio appellantur, adhuc cultus Sanctorum iisdem minime debebitur; hujusmodi enim persæpe appellationes bis ob particulares quasdam rationes Martyrologium dumtaxat tribuit, quæ tamen eosdem a classe, in qua revera sunt, nullatenus extrahunt.

XXXVIII. Verum cum ex superius dictis ad passivam in Patronos electionem non requiratur nisi titulus, & cultus Sanctorum, non videmus, cur hujusmodi Beati eligibiles non sint; si qui enim eorumdem tamquam Sancti in Martyrologio notati reperiuntur, hoc profecto non erit, nisi quia in Ecclesia univesali titulum, & cultum Sanctorum assecuti fuerunt; quis enim alius titulus unquam excogitari, potest? Nec ad præfatum titulum prædictis absolute, & simpliciter præstandum sufficiens est causa titulus, aut cultus Sanctorum, quem in particulari quadam Ecclesia obtinuissent, quoniam Martyrologium Romanum in usum universalis Ecclesiæ deservit; quapropter memorata de causa ad summum limitate, & secundum aliquam restrictionem *Sancti* notari debuissent, alias facilis, & exuberans in eorumdem cultu eveniret universalis Ecclesiæ deceptio, cum tamen Urbanus VIII. in sæpe memoratis Decretis de Beatorum cultu, in horum veneratione admodum limitate procedendum esse sanciat, & nonnisi juxta terminos verbales indultorum, quos nullatenus quis excedere valet, & solum in exceptis positi fuere Beati illi, qui ab immemorabili cultum ampliorem habuerunt, quem tamen adhuc solummodo *ubi*, *&* *a personis*, apud quas præcedenter vigebat, præstari licitum est, & nullatenus valet extendi, nec de loco ad locum, nec de personis ad personas; quanto autem minus ab Ecclesia particulari ad Ecclesiam universalem? Si itaque Ecclesiæ universali in Martyrologio, ad cujus usum deservit, Beati illi, tamquam *Sancti* proponuntur, profecto fas est, quod ex illis fuerint, qui in Ecclesia universali titulum, & cultum Sanctorum habebant. Hos autem, cum reipsa Sancti, seu canonizati non sint, etsi Sancti appellentur, & Sanctorum cultum in Ecclesia universali obtineant, nihil vetat canonizari; quapropter in nihilum abit argumentum illud, quod in oppositum superius adducebatur.

XXXIX. Non sic autem est in Sanctis in Martyrologio sub Beatorum vocabulo expressis, quoniam hi re vera Beati etiam sunt, unde in eorumdem veneratione nullus, & numquam exuberans, contingit error; vel si quis, quatenus solummodo tamquam Beati, cum Sancti reipsa sint, haberentur, profecto minimus est, ac in fere nulla consideratione tenendus, utpote qui semper inter terminos licitos coercitus est, & aliunde etiam facilis correptionis ob advertentiam, quam statim ingerit Ecclesiastica consuetudo Beatos nominandi, adhuc in collectis, & officio divino, illos, quos cuilibet patens est inter Sanctos fuisse adscriptos; hæc enim cuilibet obvia, & quotidie observata consuetudo nos hoc ipso monitos facit de ulteriore inquisitione facienda, quoties casus evenit, ac urget, circa qualitatem cultus præstandi iis, quos Beatos cernimus appellari, num scilicet cultum Beatorum dumtaxat, an etiam Sanctorum. Beati vero, ut dicebamus, Sancti reipsa, seu Canonizati non sunt, & tamquam Sanctos eosdem venerari vetitum est, unde si tamquam Sancti in Martyrologio proponerentur, daretur occasio erroris, qui vere error est, ac illicitum iisdem cultum prestandi, quinimmo error ille facilis non foret correptionis, cum Beatis, qui Sancti non sunt, aut in hujusce tituli legitima possessione, Sanctorum denominationem tribuere in usum nullibi habeat Ecclesia, quinimmo refugiat, ac diserte inhibeat.

XL. Non est itaque ullatenus dubitandum, quod, Ecclesia, quæ in suis Resolutionibus admodum caute, & ponderate procedit, quoties absolute cum titulo Sanctorum in Romano Martyrologio Beatos probat describi, hi revera vel Sancti sint, vel saltem apud Ecclesiam universalem in legitima possessione tituli, & cultus Sanctorum; hinc licet strenue peteretur, ut nomen Beatæ Zitæ in Romano Martyrologio cum titulo *Sanctæ* describeretur, adhuc Sacra Congregatio descriptione ejusdem cum titulo dumtaxat *Beatæ* annuit, ut refert Eminentiss. Lambertini, nunc in Cathedra Petri sedens *de Canoniz. lib. 4. par. 2. cap. 17. numer.* 14., & hoc quia forsitan non satis constabat de præfati tituli possessione apud Ecclesiam universalem, cum tamen plures alios, qui tali ad tenorem Decretorum Urbani VIII. gaudebant possessione, cum *Sanctorum* titulo idem Eminentissimus proferat in Martyrologio de ejusdem Congregationis consensu fuisse descriptos.

XLI. Quod autem dictum est de descriptione Sancti Bedæ cum titulo tantum *Venerabilis*, nullam errandi affert occasionem; tum quia particularem habet causam, quam diversimode insinuant Auctores, & aliunde ex littera ipsa, seu descriptione satis constat inter Sanctos eumdem recenseri, dum *sanctitate, & eruditione celeberrimum* extitisse pronunciat; tum quia inter Martyrologii tabulas Venerabilium dumtaxat Dei Servorum nomina inducere in usum non habet Ecclesia, quæ vix in eodem Beatos describi permittit, quinimmo non semel, & hos inseri vetuit, & tantum Canonizatos nominari posse sancivit.

XLII. Ex eo autem, quod dicebamus de descriptione permissa cum titulo *Sanctorum* de iis Beatis, qui juxta Decreta Urbani VIII. in præfati tituli legitima extant possessione, non continuo quis inferat in præfata non existere possessione, quotquot cum *Beatorum* dumtaxat titulo in eodem descripti inveniuntur, quoniam Beatorum titulus, uti superius advertebamus, etiam Sanctis ipsis canonizatis in Martyrologio nonnumquam applicatur, & etiam Sanctis ipsis optimo quadrat; quapropter ex eo, quod v. g. Sanctus Rocchus titulum dumtaxat *Beati* in Martyrologio assequatur, invalidum argumentum desumitur ad insinuandum, quod non sit ex iis, qui titulum, & cultum Sanctorum non habent.

XLIII. Hæc dicta sint, quatenus descriptio in Romano Martyrologio cultum non importet; si enim cultum invehit, patens fit, quod qui in eodem cum titulo *Sanctorum* descripti sunt, Sanctorum & prærogativas quaslibet statim sibi vindicant.

XLIV. Hæc itidem, quæ de passiva Beatorum qui in universali Ecclesia *titulo Sanctorum* coluntur, electione hucusque tradita sunt, cum omni sint dicta præsentis reverentia, & veneratione Decreti, quod dum subdit, *Non autem Beatificati dumtaxat*, dictos Beatos, utpote qui adhuc *Beatificati* dumtaxat sunt, & non canonizati, excludere videtur a memorata eligibilitate. Ceterum quia de Beatificatis, qui præcedentem ab eodem exaratam non habent qualitatem, scilicet cultum cum titulo Sanctorum in universali Ecclesia, expositionem optime sustinent ea verba Decreti, idcirco improbabile nos haud arbitramur, eosdem dictæ eligibilitatis minime esse incapaces, præsertim quia visum est in Decreto primo præcedentis Capitis, a Sacra Congregatione gradum Titularis Ecclesiæ, qui æquiparatur gradui Patroni locorum, S. Roccho, & consequenter & aliis similibus Beatis, minime contendi, sed aperte concedi.

XLV. Statutum est secundo, quod *de Patrono Civitatis electio fieri debeat per secreta suffragia a Populo, mediante consilio generali illius Civitatis, vel loci, non autem ab officialibus solum*. A Persona eligenda gradum Decretum modo facit ad Personas eligentes, ac ad modum, seu circumstantias electionis, & firmat primo quod de *Patrono Civitatis electio fieri debet per secreta suffragia*, quapropter quicumque aliter eligendi modus manet proscriptus; *per secreta* autem *suffragia* fieri præscribitur, ut eligentium libertas sit usquequaque illæsa. Sorte itaque, aut vivæ vocis oraculo, aut per schedulas, in quibus eligentium nomina sint descripta, aut quocumque alio eligendi modo, qui electores non servat occultos, ac undequaque liberam non facit electionem, Patroni eligi non possunt; fit autem electio *per secreta suffragia*, nedum quæ fit mediis calculis clam datis, verum etiam quæ fit mediis schedulis, aut tabellis secretis, continentibus scilicet dumtaxat nomen electi, non autem eligentium, at que quocumque altero modo fit, qui electionem teneat secretam, & plene eligentium libertatem custodiat.

XLVI. *A Populo* autem, *& non ab Officialibus solum* dicta, fas est, fiat electio; electio enim Patroni, saltem principalis, importat nuncupationem voti, quo Populus se obligat sub peccato diem ejus festum servare, uti bene argumentatur Pignatellus *consult. 79. num. 9. tom.* 4. Deinde Patroni eliguntur vel ob beneficia accepta, vel quæ eorumdem intercessione accipienda sperantur, ac constituuntur speciales veluti mediatores apud Deum, & adjutores in tribulationibus, in necessitatibus, quapropter æquum fuit, non ab Officialibus tantum, qui ad particularia sua accepta, vel accipienda beneficia respicere possent, & non ad ea Communitatis, ac ferri in Sanctum aliquem, ad quem communis Populi devotio haudquaquam tendit, communes Patronos eligi, sed magis per ipsam Communitatem; hinc apprime bene statutum fuit, *a Populo* præfatam electionem esse faciendam; *Populi* autem appellatione veniunt omnes Nobiles, & Plebeji, & sic universi Cives, connumeratis etiam Patriciis, & Senatoribus, quemadmodum pluribus allegatis notat Barbosa *de appell. verb., appell.* 205.

XLVII. Et a Populo fieri debet *mediante Consilio generali illius Civitatis, vel loci*, a quo fit electio; hinc invalida foret Patronorum electio facta per Consilium dumtaxat nobilium, aut cujuscumque alterius generis personarum, quod in nonnullis Civitatibus, vel locis fieri solet, sed ut valide procedat, fieri debet *per Consilium generale*, seu in quo quibuscumque Civibus, aut Accolis indifferenter datum sit intervenire; genus enim omnes species comprehendit, & expressio generis continentis species operatur idem, ac si singulæ species essent expressæ, *l. si chorus, ff. de legatis* 3. Alexand. *cons.* 233. *Ponderatis num. 16. lib.* 6. Federic. de Senis *cons.* 84. *In puncto, in princ., & cons.* 85. *Statuta Civit. num. 2., & 3. &c.*

XLVIII. Non requiritur autem, quod omnes Cives, vel Accolæ, aut major eorumdem portio reipsa intervenerint, sed valida adhuc erit electio facta a majori parte illorum, qui intervenere, dummodo cunctis indifferenter datum fuerit intervenire; qui enim, cum possent, intervenire noluerunt, censentur ratum habere, quod a majori parte sancitur: nec a Decreto exigitur, quod omnes de Populo, aut major ejusdem pars interveniant, sed solummodo, quod dicta electio fiat a Populo *mediante Consilio generali illius Civitatis, vel loci*; Consilium autem alicujus Civitatis, vel loci *generale* est, ac censetur, hoc ipso quod cunctis indiscriminatim in illud patuit aditus; si enim Consilium generale comprehendere deberet omnes omnino de loco, vel majorem portionem, vel admodum difficilis, vel fere impossibilis redderetur Patronorum electio, & in paucorum potestate situm foret, præfatam electionem impedire, vel retardare; dispositio autem, quamtuvis generalis, non extenditur ad non verisimilia, neque ad ea, quæ specialiter quis non expressisset. Federicus de Senis *cons. 124. num.* 1. Curt. jun. *cons. 267. num.* 3., Corn. *cons. 176. num. 1. lib. 2. &c.* Consilium itaque *generale* est, quando cunctis Personarum generibus, vel speciebus, earumdemque individuis loci alicujus integrum est ad illud accedere, ac in eo suffragium ferre. Qui autem non intervenere, tenentur ad factam electionem, ac ad servandum diem festum Patroni electi, si Patronus principalis eligatur, cujus festum per Urbanam Constitutionem præceptivum est, tum quia censentur ratum habere, quod in eo Concilio statutum est, tum quia cum possent, sua culpa non accessere.

XLIX. Ad dolum quemcumque arcendum, ac ad jus suum cuique custodiendum, cum juxta Gloss. *qui debent in c. Quia propter, de elect.* omnes, qui habent jus eligendi, ad electionem faciendam sint simul vocandi, quoties alicubi fieri debebit Patronorum electio, omnes de Populo vocari debebunt, non quidem singillatim, sed sufficiet eosdem per edictum vel per vocem publice citare, aut per campanam, dummodo Vocales prius fuerint admoniti, quod tali die, & hora per campanæ sonum ad electionem vocabuntur. Facta autem publice vel per edictum, vel per vocem Populi citatione, ac admonitione, sine vitio transibit electio, tametsi ad aliquem de Populo electionis faciendæ notitia non pervenerit, ac proinde eidem interesse non potuerit; hoc enim ipso, quod publica citatio facta est, ac admonitio, supponitur ad aures cujuslibet pervenisse, ac propterea nemo agere potest de contemptu.

L. Et hæc dicta sint de citatione Populi præsentis, absentem etenim ad Patronorum electionem citari haud opus esse arbitramur, vel per publicam cujuscumque citationem factam in loco sufficienter vocari, alioquin impossibilis redderetur electio, si ad eam quilibet de Populo, etiam absens, de necessitate singillatim citandus foret, ut consideranti facile constabit.

LI. Iisdem de causis statutum est tertio, quod *idem servari debeat in Patrono Regni, qui pariter eligi debet per secreta suffragia a Populo singularum Civitatum Provinciæ*, scilicet

median-

mediante Concilio generali ut supra facto singularum Civitatum Provinciæ, & *quod Repræsentantibus Regnum, Civitatem, Provinciam nulla competat facultas eligendi Patronos*. Subdit vero, *Nisi ad hoc habeant speciale mandatum*, quapropter etsi Repræsentantes Regnum, vel Deputati Provinciæ, vel Officiales Civitatis haberent generale, ac amplum mandatum, non possent valide ad electionem Patronorum procedere, supponuntur siquidem hujusmodi mandata tantummodo esse pro rebus politicis, minime vero pro rebus spiritualibus; quinimmo nec valida foret electio præfata ab iisdem attentata, quantumvis generali mandato pro rebus etiam spiritualibus forent instructi, nisi in eodem facultas etiam eligendi Patronos fieret, ac exprimeretur, requiritur siquidem a Decreto *speciale mandatum*, adeoque mandatum etiam de electione Patronorum facienda expresse facultatem tribuens, ut bene Barbosa *de Dictionibus usu freq. dict.* 381. Hoc autem ipso quod dicta electio fit a Repræsentantibus ut supra speciali mandato instructis, valida profecto est, perinde ac si a Populo ipso fieret, quia dicti Officiales ad memoratam electionem non procedunt, nisi in vi specialis potestatis sibi factæ a Populo, qui propterea dicitur ipse in eo casu eligere, dum nomine suo, & facultate specialiter in iisdem facta Repræsentantes, vel Officiales eligunt.

LII. In faciendo autem, aut probando hujusmodi speciali mandato congregari debebit Consilium generale, perinde ac si facienda foret electio ipsa Patronorum, ac servari forma pro dicta electione fieri præscripta. Quæ forma servari itidem debebit ab Officialibus electis, qui propterea ad electionem Patronorum non procedent, nisi per secreta suffragia, sive sermo sit de electione Patroni alicujus Civitatis, vel Regni, aut Provinciæ, seu cujuscumque alterius loci, subrogatum siquidem sapit naturam illius, a quo, & in cujus locum subrogatur.

LIII. Ut autem tum electio ipsa Patronorum, immediate per Populum facta, tum pars ad id faciendi mandatum subsistant, sat est, ut major portio votorum concurrat, alias cum sint diversa hominum studia, vel admodum difficilis, si plura, vel fere impossibilis, si omnium vota exigerentur, redderetur electio. Ut igitur electio ipsa Patronorum, vel eorum, quibus ad id fieri debet speciale mandatum, valida sit, sufficiet concursus majoris partis votorum, vel suffragiorum a Vocalibus interessentibus præstitorum, licet Vocales interessentes non constituant majorem partem Vocalium, seu votum in electione habentium; hoc enim ipso quod omnes Vocales legitime vocati fuerunt ad electionem, & non omnes veniunt, tunc venientes, etiamsi non faciant majorem partem, sed longe minorem, possunt valide eligere, absque eo, quod non venientes possint agere de contemptu, ut probat Panorm. *in cap. in causis* 30. *de elect.* ex Innoc. *in cap.* 1. *de major.*, *& obed.*, *& in cap.* 3. *de no. ope. nun.*, & ex communi sententia Canonistarum per Gloss. *in Clem. quod circa de elect.* dicentem, absurdum esse in numero computare illos, qui vocati venire noluerunt; per contumaciam enim particularium non debent impediri, vel retardari negotia Communitatis, adeoque non venientes, cum se alienos faciant, & extraneos, in numero Vocalium non sunt computandi.

LIV. Patronus Regni a Populo *singularum Civitatum Provinciæ* juxta Decretum debet eligi, adeoque ejusdem electio minime subsistit, etiamsi a majori parte Civitatum Provinciæ fiat, si reliquæ, vel una minime eligant; dictio enim *singuli* attribuit actum cuilibet in solidum, juxta notata per Surd. *decis.* 278. *numer.* 5. Hac de causa si Repræsentantes Regnum, Provinciam, Civitatem speciali ut supra mandato instructi, singillatim deberent eligere, ad validitatem electionis singulorum exigeretur electio, secus vero si fiat, ut faciendam esse putamus, ab iisdem collective, & collegialiter congregatis, tunc etenim sat est, quod major pars votorum concurrat, quemadmodum major pars votorum Civitatum Provinciæ sufficeret, si Populum earumdem ad Patronorum electionem faciendam possibile foret simul congregari, & reipsa sufficit in electione Patronorum alicujus Civitatis, vel loci, dum a Populo ejusdem simul congregato perficitur.

LV. Diximus a Repræsentantibus Regnum, Provinciam, vel Civitates simul congregatis electionem Patroni Regni expleri debere; quod enim per Populum singularum Civitatum hic facienda præscribitur, hoc ideo est, quia impossibile est, Populum cunctarum Civitatum Regni ad dictam electionem faciendam simul convenire, ac congregari; quod si id possibile foret, nec dubitamus, quod ita faciendum esse maneret præscriptum, quemadmodum revera id fieri debere in electione Patroni Civitatis manet sancitum, quia Populi particularis Civitatis in unum congregatio possibilis est, nec admodum difficilis. Cum itaque apte possibile sit, nec admodum difficile, quod dicti Repræsentantes simul conveniant, ac congregentur, ita faciendum esse arbitramur, & per secreta suffragia ad electionem Patroni Regni ab iisdem esse procedendum, uti reipsa fieret a Populo, si simul congregari posset, & de facto fit a Populo cunctarum Civitatum in electione Patroni Regni, vel earumdem Civitatum.

LVI. Quoniam vero *Civitatis* appellatione saltem in materia favorabili veniunt etiam Suburbia ex Cravet. *cons.* 297. *numer.* 1., & Abb. *cons.* 52. *numer.* 6. *lib.* 2. ubi ait, quod natus in Continentibus, & Suburbiis, dicitur natus in Civitate, idcirco cum ex Decreto Patronus Regni a Populo cunctarum Civitatum Provinciæ, & Patronus Civitatis a Populo ejusdem Civitatis eligi debeat, evidens fit, quod & Populo Suburbiorum ingressus in Consilium indifferenter patere debet; quinimmo & Populo Partis adjectæ Civitati ex ampliatione factæ, Comitatus, & Territorii, cum iidem in favorabilibus Civitatis appellatione ex Abb. *cons.* 62. *col.* 8. *in princ. numer.* 16. *vers. ad idem*, Card. Tusch. *tom.* 1. *litt. c.* 280. *numer.* 14. veniat pars præfata ut supra Civitati adjecta, necnon ex Roman. *cons.* 435. *In re præsenti col.* 2. *numer.* 6. Neviz. *in sua Sylva nupt. lib.* 4. *numer.* 8., Abb. *cons.* 53. *numer.* 3. *lib.* 2., & aliis, etiam Comitatus, & insuper Territorium per Gloss. *Ego Ludovicus*, 63. *dist.*, Bal. *cons.* 357. *Nota pro Duce in princ. lib.* 5. quem citat, & sequitur Card. Tusch. *de conclus.* 280. *numer.* 9. 10., *&* 11. apud Barbos. *de Dict.*

LVII. Limita hoc tamen pro Patrono Regni, si Pars adjecta, Territorium, & Comitatus attineant in spiritualibus ad Episcopalem Sedem ejusdem Regni, non autem si ad Episcopalem Cathedram ad idem Regnum haudquaquam spectantem; quemadmodum enim Patronus electus, & quantum ad observantiam ejusdem Festi, & quantum ad recitationem officii de eodem dumtaxat adstringit Populum, & Clerum, qui in spiritualibus subditur Sedi Episcopali ejusdem Regni, ita solummodo ad Populum, & Clerum in spiritualibus subjectos Ecclesiæ Episcopali ejusdem Regni debet spectare electio. Videantur dicenda in Cap. de Qualitate Officii, ac de Diebus festivis.

LVIII. Si autem sermo sit de Patrono Civitatis, eadem quoque limitatio profecto adhibenda venit, & insuper, ut id solum procedat pro Populo, & Clero dictorum locorum, qui principalem proprium non habent Patronum; in locis enim proprio, & particulari gaudentibus Protectore principali, nihil de Patrono Civitatis juxta Decretum hujus Capitis sextum.

LIX. Quia vero e contra Diœcesis cuncta, licet extra confinia Regni, vel Civitatis posita quoad observationem festorum, & Divini officii recitationem sequi debet Sedem Episcopalem, cui subjicitur, ut stabilitum dilucide observabimus in memoratis duobus Capitibus: Idcirco Populo dictæ Diœcesis Concilio generali, in quo electio dictorum Patronorum fieri debet, æquum est, datum sit posse interesse, maxime cum Civitatis appellatione in spiritualibus, & favorabilibus etiam veniat ejusdem Diœcesis juxta Ferretum *cons.* 232. *numer.* 5. & Bart. *in l.* 2. *col. fin. de verb. signif.*, & alios. Limita hoc tamen, dummodo Diœcesis non habeat Patronum proprium, quia in eo casu in Diœcesi nihil fit de Patrono Civitatis juxta idem Decretum VI. hujus Capitis. Ratio autem omnium horum est, quia tunc Patronus electus cunctos præfatos tangit, ac ut supra obligare debet, ac per consequens etiam ad ejusdem electionem cuncti debent concurrere.

LX. Statutum est 4., quod *accedere debeat consensus Episcopi Civitatis pro validitate electionis Patroni Civitatis, & cunctarum Civitatum Provinciæ pro legitimitate electionis Patroni Regni*. Consensus Episcoporum adeo ex mente Sacræ Rituum Congregationis exposcitur, ut facta cum omnibus requisitis in quodam Oppido Belgii electione Sancti Francisci Xaverii in Patronum, accedente etiam auctoritate Vicariorum Capitularium Audomarensis, & Hyprensis, quorum jurisdictionis Oppidum subjectum erat, eadem Sacra Congregatio noluerit approbare, & confirmare electionem, quamvis de jurisdictione Vicariorum Capitularium, Sede Episcopali vacante, non dubitaverit, sed responderit die 4. Decembris 1682. *Expectandam esse electionem Episcoporum, de quorum subinde consensu doceretur*; Patroni enim electio referenda est inter res spirituales, & ideo æquum haud est, quod consensum Episcopi, qui regimen ibi circa spiritualia primarium habet, subterfugiat.

LXI. Statutum est 5., ut *intercedere etiam debeat consensus Cleri* respectivæ Civitatis, vel cunctarum Civitatum Provinciæ juxta electionem faciendam. Electiones in Patronos fiebant olim a Deputatis Civitatum, nullo requisito consensu Episcopi, & Cleri; unde in Instrumento electionis in Patronum tunc Beati, nunc Sancti Andreæ Avellini facta a Deputatis Civitatis Neapolitanæ mentio quidem fit licentiæ obtentæ a Vicario Generali Cardinalis Decii Caraffæ tunc Archiepiscopi Neapolitani, sed cum clausula, *Ad majorem cautelam*, nec ullum habetur verbum de consensu Cleri. Per præsens autem Decretum apprime bene etiam necessitas consensus Cleri inducitur; Omnia enim superius adducta, quæ electionis præfatæ per Populum faciendæ congruentiam demonstrant, cum æque procedant pro Clero, etiam hujus consensum necessarium expostulant, & eo vel maxime, quod dicta electio inter res spirituales refertur, & ulterius Clerus Patroni festum debet cum officio, & Missa excolere.

LXII. Dubium autem insurgit, num necesse sit, consensus etiam Cleri Regularis interveniat, an vero sufficiat consensus Cleri Sæcularis? Et respondet Eminentiss. Lambertini, nunc Benedictus Papa XIV. *lib.* 4. *de Canoniz. part.* 2. *cap.* 14. *num.* 5. ex praxi introductum esse, ut intercedere debeat etiam consensus Cleri Regularis.

LXIII. Nos vero Cleri Regularis, non minus quam Sæcularis consensum necessarium esse arbitramur, quia enim Clerus,

& Populus sunt duo distincta Communia, ex quibus Civitas; vel Regnum constituitur; ultra consensum Populi etiam exigitur consensus Cleri, ne unius votum, vel lex alterum obliget, cum igitur & Clerus in duo findatur genera, Saecularem scilicet, & Regularem, & hic non minus sit locorum nobilis portio, & a Cleri Saecularis jurisdictione plene exemptus, quinimmo & ab Ordinarii potestate, cui subjicitur Clerus Saecularis, non est, cur eadem de causa etiam consensus Cleri Regularis accedere non debeat, quinimmo potiori jure, quia loco consensus Cleri Saecularis supplere quodammodo posset consensus Episcopi, cui ipse est plene subjectus, non autem loco consensus Cleri Regularis, cum hic quamcumque ad Ordinarium loci subjectionem respuat.

LXIV. Clerus similiter Regularis tenetur diem agere festivam, & recitare officium de principali Patrono loci, & ex quadam convenientia recitat ut plurimum officium, & celebrat Missam de Sanctis etiam electis in Patronos minus principales; quidni igitur & hujus consensus non minus, ac ille Cleri Saecularis exigetur?

LXV. Deinde Decretum exposcit consensum *Cleri* simpliciter, & absolute; *Cleri* autem nomine etiam Clerum Regularem venire denominatio ipsa Sole clarius denotat; & maxime in materia indifferenti, & favorabili, & etiam ipsos tangente, ut bene ex communi Doctorum sensu docet Barbosa *de Appell. verb. appell.* 51.

LXVI. Quae vero superius dicta sunt de Populo quoad consensum media electione praestandum, ut electio memorata subsistat, itidem de Clero procedere arbitramur, ita quod sufficiat consensus majoris partis ejusdem ex illis, qui intervenere, dummodo cunctis indiscriminatim datum sit intervenire, nec sat sit consensus, licet communis Cleri nobilioris, vel sanioris, quoniam consensus Cleri absolute per Decretum exigitur. Si tamen Decreti verba severe attendantur, non videtur necessarium, quod Cleri consensus per secreta suffragia capiatur, quoniam ipsum consensus Cleri accessionem dumtaxat expostulat; accedere autem potest dicti Cleri consensus, licet non per secreta suffragia capiatur. Per haec tamen suffragia capiendum esse proculdubio, eadem, quae de Populo dicta est, exposcit ratio, ut scilicet consentientium libertas sit usquequaque illaesa.

LXVII. Consensus Populi, Episcopi, & Cleri copulative a Decreto patet exactus, & ideo alterius dumtaxat dissensus factam electionem irritat, & quia ab Episcopo distincte consensus exhiberi debet non potest Episcopus in consilio Cleri votum habere. Quoniam vero consensus Cleri Saecularis, & Regularis distincte haudquaquam necessitas ad validitatem electionis per Decretum indicitur, sed Cleri absolute, legitima transiret electio, altero licet refragante, dummodo major Cleri pars consensum praeberet. Clerus itaque Saecularis, & Regularis in casu dictae electionis faciendae debet una convenire, & stante pluralitate votorum stabit electio; sin autem, decidet. In dictum consilium debet cunctis, etiam de Clero Regulari, indifferenter aditus patere, & non tantum eorumdem Praelatis, cum quilibet particularis de Clero Regulari non minus Cleri appellatione veniat, & in cunctos non minus praefata debeat obligatio derivare; nec Cleri Saecularis arbitrio datum sit aliquem de Clero Regulari favore illo spoliare, quem & Sanctio ipsa, atque identitatis ratio eidem concedunt. Non dubitamus tamen, quod adhuc legitima foret electio, etsi Cleri Regularis Praelati tantummodo intercederent, nec ceteris concessum foret interesse, dummodo id vetitum ipsis veniret per ejusdem Praelatos, qui totum Commune repraesentant, atque in spiritualibus obligare possunt, sicuti inferius dicetur.

LXVIII. Quemadmodum autem electio per Populum fieri valet mediis Repraesentantibus Regnum, Deputatis Provinciarum, aut Officialibus Civitatum, dummodo hi ad id habeant speciale mandatum, ita & a Clero per quemcumque sibi bene visum consensus praestari poterit, dummodo eidem dictum speciale mandatum fecerit. Proportione quoque servata, quae superius dicta sunt de Populo relate ad electionem Patronorum, applicari etiam debent ad Episcopum, & Clerum relate ad consensum praestandum in dicta electione.

LXIX. Statutum est 6., quod *causae electionis novorum Patronorum debeant in Sacra Congregatione deduci, & ab ea examinari, ac demum causa cognita ab eadem Congregatione approbari, & confirmari.* Cujus conditionis, ait Gavantus, ea ratio est, quia *saepenumero sine causa, arbitrio Principum, vel arte aliorum minus legitime extorquentur vota Consiliariorum, & Episcoporum. Romae vero censura est liberior, & ob auctoritatem Sedis Apostolicae securior, & sanctior.*

LXX. Hujusmodi rationi haudquaquam nos refragamur, sed adhuc liceat super hocce statutum aliquas facere ponderationes, ac adjectiones. In primis itaque dicitur *Novorum* Patronorum, per quod datur intelligi id, quod in principio hujus Decreti vi verbi illius *In posterum* ponderabamus, videlicet Patronos praecedenter ad Datam praesentis Decreti electos, in valido statu esse, tametsi forma ab eodem praescripta minime observata extiterit, ac consequenter de praefatis Patronis non esse ulterius inquirendum, sed in sua possessione esse manutenendos, qualiter & videbimus decisum in sequenti Decreto, ubi super hoc specialis habebitur sermo. Comprehendit itaque Decretum solummodo *Novos* Patronos, seu quorum electio post datam praesentis Decreti contigit, aut si prius, non fuit recepta. Videatur sequens Decretum.

LXXI. 2. Indicatur nobis per verba illa *Causae electionis*, quod ad faciendam Patronorum electionem debet Populus *causas* habere, nec eidem licet ex animi levitate potius, quam causa aliqua ad Patronorum electionem devenire; instabilis enim, ac nimis inconstans, atque volubilis Populus existit, & ideo nonnumquam posset nimis levibus causis inniti, & priori Patrono principali cum absurditate derelicto, alterius principalis sibi provisionem facere, & ex minus principalibus adeo multos adjicere, ut praeexistentibus praejudicium inferatur, & ob Patronorum copiam eorumdem cultus vilescat potius, atque decrescat, quam augmentum capiat. Haec itaque de causa statutum fuit, quod *causae electionis debeant in Sacra Congregatione deduci, & ab ea examinari, & nonnisi causa cognita*, valida scilicet, ac sufficienti, *ab eadem Congregatione approbari, & confirmari.*

LXXII. 3. In Patronorum electione nascuntur persaepe, uti experientia compertum est, in Populo perturbationes plurimae, scandala ac lites, quae non ita facile sedantur, atque tolluntur, & per potentiorem partem, quae quandoque minor numero est, in Patronos intruduntur aliqui, qui Communitati pro Patronis minus arrident, ac attenta votorum pluralitate nullatenus sunt electi. Contingunt etiam non semel alii defectus, ob quos electio ipso jure nulla est, ac irrita, ac quandoque, ut electio capta maneat, furtive fit, ac debitis non praemissis Populi citationibus, ac monitionibus, aut cum praeventione horae pro electione statutae, ac publicatae, unde aliqui contempti remanent. Ut igitur quilibet de contemptu agere possit, ac super defectibus querelam facere, ac ad quascumque contentiones tollendas, atque sedandas, electionis factae approbationem, ac confirmationem sibi reservavit Sacra Congregatio, ne iisdem incommodis, ad quae tollenda praesens dispositio unice facta est, haec adhuc subjiceretur, & ut qui pro communi Protectore electus est, communibus etiam votis reciperetur.

LXXIII. Cum itaque Civitas Neapolitana Patroni esset sufficienter provisa, cum plusquam novem Sanctorum patrocinio gaudeat, ac in Patronorum electionibus in Populo perturbationes fierent, ac contentiones Sacrorum Rituum Congregatio die 22. Augusti 1699. statuit, non esse amplius admittendas instantias dictae Civitatis pro approbatione electionis Sanctorum in Patronos; & die 12. Septembris 1716., cum peteretur confirmatio electionis Sanctae Mariae Magdalenae in Patronam minus principalem ejusdem Civitatis Neapolitanae, hujus instantias rejecit, atque, non admittendas esse existimavit. A Carolo item II. Hispaniarum Rege cum suorum Regnorum in Patronum pro peculiari sua devotione S. Joseph electus esset, ac hujusmodi electio ab Innocentio XI. sub die 19. Aprilis 1679. confirmata fuisset, adhuc suborta controversia super Brevi hujusce Pontificis, a Sacrorum Rituum Congregatione Responsum prodiit. *Dictum Breve non suffragari, attenta inobservantia Decretorum ipsius Sacrae Congregationis*, eo quod scilicet praefatus S. Joseph a Populo dictorum Regnorum, ac cum eorumdem consensu Episcoporum, & Cleri electus non fuerat, prout praesens mandat Decretum. Hinc Lector duo colligat, quam scilicet Sacrae Congregationis cordi sit hujusce observantia Decreti, & quam merito ob superius dicta, & ad omnes controversias eliminandas, reservatio confirmationis electionis Sanctorum in Patronos sibi facta fuerit.

LXXIV. Ponderandum postremo remanet; quod facta Sancti alicujus in Patronum electione, etiam rite, & recte, ac cum omnimoda hujusce observantia Sanctionis, non continuo licet de Patrono electo juxta Rubricas divinum officium facere, nec ejusdem, si Patronus principalis sit, diem festivam ex praecepto agere, sed ad haec omnia praestanda expectandam esse confirmationem Sacrae Congregationis, quae usquedum non habetur, Sanctus in Patronum electus, Patronorum praerogativis nullatenus gaudet, nec Patronus censendus est, perinde ac si minime electus fuisset.

LXXV. Statutum est ultimo, quod *ne praemissorum ignorantia ulla unquam tempore possit allegari, supradictum Decretum imprimatur, & publicetur.* In hujusmodi autem statuto tantummodo vult Sacra eadem Congregatio, quod a se factum Decretum typis mandetur, ac publicetur, ut ad cunctorum notitiam deveniat, & apud omnes inviolabilem observantiam sortiatur, & ne inposterum, ad quod unice respicit dictum Decretum, ejusdem Decreti ignorantia *ullo unquam tempore* possit allegari pro retentione Patronorum, qui aliter, quam hic statutum est, possent esse electi, ac vi consuetudinis, quae tamquam reprobata in nihilo suffragatur, in praerogativarum Patronis debitarum possessione pacifica.

LXXVI. Haec eligendi Sanctos in Patronos Civitatum, atque Regnorum forma praescripta, servari quoque debet proportione servata in quibuscumque Oppidis, Locis, vel Pagis, & a quibuscumque Patronorum electionem fieri contingat, est siquidem titulus Decreti absolute *super electione Sanctorum in Patronos*: & licet specialiter de Patronis Civitatum, & Regnorum in corpore ejusdem sermo reperiatur institutus, hoc ideo dumtaxat factum est, quia de iisdem regulariter tantummodo accidit fieri electionem. Ceterum & in corpore quidem eamdem formam servandam esse in electione alio-

rum

rum Patronorum, qui nec Civitatum, nec Regnorum sunt, non semel indicat; hac enim de causa dum in secundo statuto ageret de electione Patroni Civitatis, asseruit faciendum illum esse a Populo, mediante Consilio generali illius Civitatis, *vel loci*, quæ particula *loci* poni non debuisset, si indicare non voluisset, quod Patronus Civitatis a Populo Civitatis, & Patronus alterius loci, qui Civitas non est, a Populo ejusdem loci fieri debet; sufficienter enim per ea verba *mediante Consilio generali illius Civitatis* fuerat indicatum, quod Patronus Civitatis a Populo Civitatis est eligendus, nec ea verba *vel loci* erant addenda.

LXXVII. Quæ dicta sunt, nisi mavis dicta verba sub disjunctione posita ita intelligere, ut si Patronus Civitatis sit itidem Patronus Territorii, vel Diœcesis, in Consilium, in quo dicta fit electio, cunctis de Territorio, & Diœcesis indifferenter pateat ingressus, si autem sit futurus Patronus solus Civitatis, eo quod Territorium, vel Diœcesis suum Patronum habeant, solummodo iis de Civitate integrum sit in dictum Consilium intervenire. Quæ expositio consonat iis, quæ nos superius dedimus.

LXXVIII. Indicant id pariter verba illa, *& quod Repræsentantibus Regnum, Civitatem, Provinciam nulla competat facultas eligendi Patronos*, per quæ videtur dari intelligi, præscriptam formam etiam esse servandam in electione Patronorum Provinciæ. Verum id exponi potest, & quod ibidem statuntur, quod Repræsentantibus Provinciam nulla competat facultas eligendi Patronos Regni, de quibus antea locutum fuerat Decretum, atque statuerat, quod eligi debent a Populo cunctatum Civitatum Provinciæ.

LXXIX. Melius itaque id probatum venit, ut supra asserebamus, ex titulo generali, ac simpliciter prolato, quem habet Decretum, *Super electione Sanctorum in Patronos*, ex quo evidens fit, præfatæ Congregationis mentem esse, generalem dispositionem in Patronorum quorumcumque electione servandam facere; in corpore autem Decreti, dum tantummodo Patronorum Civitatum, & Regnorum mentionem habet, in Patronis, qui regulariter, fiunt, exemplum ponit, ut inde dignoscatur, ac generalis exurgat regula, tenenda in ceterorum Patronorum electionibus, quæ non ita frequentes sunt, atque vulgares.

LXXX. Generalem itidem reddit præsentem dispositionem ratio, ob quam diximus eamdem esse factam, quæ cum in ceteris etiam Patronorum electionibus indubie militet, & pro iis latam esse ostendit. Confirmat id pariter Ecclesiarum praxis, ac Auctorum sensus, quocirca de ejusdem universalitate nullatenus est dubitandum.

LXXXI. Consensum Episcopi loci, in quo fit electio, ad hujus validitatem necessarium esse vidimus, quapropter si Patronorum electionem in Oppidis, Pagis, aut locis, in quibus non residet Episcopus, fieri eveniat, ille Episcopus consensum præbebit, qui in spiritualibus ea loca regit, tametsi in temporalibus subjiciantur alicui alteri Civitati, quæ ab alio regitur Episcopo; electio enim Patronorum inter res spirituales referenda est, ac consequenter ab eo, qui dictorum locorum spirituale habet regimen, consensus peti, ac præstari debet. At quid faciendum erit, si inibi nullus regat Episcopus? Consensum præbebit, qui primariam, ac ordinariam jurisdictionem inibi tenet, qui propterea locum Episcopi occupat, & tamquam Episcopus illius loci censetur.

LXXXII. Si autem Episcopalis Sedes vacans est, sufficiet consensus Vicarii Capitularis, qui loco Episcopi in jurisdictione succedit, nec opus erit expectare Episcopi electionem pro consensu habendo. Nec officit superius adductum exemplum, in quo rite facta S. Francisci Xaverii electione in Patronum, ac habito consensu Vicariorum Capitularium, a Sacra Congregatione responsum extitit, *expectandam esse electionem Episcoporum, de quorum subinde consensu doceretur*; non enim, ut superius dicebamus, hoc factum fuit, quia de Vicariorum Capitularium jurisdictione Sacra Rituum Congregatio dubitaret, sed ad denotandam reverentiam, quam Episcopis eligendis conveniens erat adhiberi in negotio, quod non adeo urgebat, ac dilationem in sui expeditione optime pati poterat.

LXXXIII. Contingit aliquando in Civitate, vel Oppidis, aut locis, in quibus Patroni fit electio, duos jurisdictionem habere Episcopos, & tunc certum est, ab ambobus debere consensum exquiri, atque requiri. Hoc ex mox adducto exemplo patet, in quo duorum Vicariorum Capitularium, scilicet Audomarensis, & Hyprensis, quorum jurisdictioni illud Oppidum, quod in Patronum S. Franciscum elegerat, subjectum erat, consensus exquisitus fuit, & Sacra Congregatio respondit, *Expectandam esse electionem Episcoporum, de quorum subinde consensu doceretur*, non unius scilicet dumtaxat, sed amborum, per quod amborum consensum necessarium esse indicatur. Hujusmodi autem Patroni sunt Patroni Patriæ, & ideo ad eorumdem electionem debet itidem Populus totius Patriæ, vel loci convenire, quantumvis diversis sit Episcopis subjectus. Idem dicito de consensu Cleri.

LXXXIV. Superest modo nonnulla dicamus de electionibus Patronorum totius alicujus Regularis Ordinis, vel Provinciæ Regularis, quæ nonnumquam apud Regulares fiunt; & in his etiam præsentem Sacræ Congregationis dispositionem servandam esse arbitramur, ita tamen ut in hujusmodi electionibus sufficiens sit, quod Patroni eligantur a Deffinitorio, vel ab iis simul congregatis, qui totum Commune repræsentant, atque obligare queunt, nec necesse sit, quod ceteri, qui vigore voti obedientiæ suam voluntatem in Superioribus integre reposuerunt, per sua vota, aut consensum concurrant. Loco autem Episcopi Prior Generalis Ordinis consensum præstabit. Hoc modo Ordo Minimorum elegit in sui Patronum Sanctum Michaelem Archangelum, quem Sanctus Franciscus de Paula ejus Institutor habuerat pro suo primario Patrono, & ejus electio confirmata fuit a Summo Pontifice Clemente X. die 16. Augusti 1670.

LXXXV. Quoniam vero accepimus nonnullis in locis adhuc quandoque non servata forma per præsens Decretum statuta, Sanctos aliquos in Patronos assumi, ea monita volumus, quod Sancti ita electi ex devotione quidem tamquam Patroni venerari poterunt, & eorumdem dies tamquam festiva celebrari, ac cum pompa exteriori, ac extrinseca solemnitate coli; nihil enim hujusmodi fieri per præsentem Sanctionem vetitum est, sed quilibet suæ devotioni potest, prout magis placuerit, indulgere, & in ea erga Sanctos quoslibet abundare. Patroni tamen sic electi, non erunt vere Patroni in Rubricarum, ac Decretorum sensu, ac per consequens nullatenus licitum erit illas prærogativas, quæ juxta Romanas Rubricas, ac Sacrarum Congregationum, ac Summorum Pontificum Decreta Patronis debitæ sunt, iisdem adhibere. Non poterit itaque de hujusmodi Patronis ita electis officium divinum institui, nec eorumdem dies, licet in Patronos principales assumpti sint, ex præcepto Ecclesiæ erit festiva, nec de iisdem commemorationem inter suffragia Sanctorum integrum erit adjicere, nec quæcumque alia, si quæ sint, similia peragere, sed ab hujusmodi penitus temperandum erit, perinde ac si minime tamquam Patroni haberentur. Quod autem diximus de officio Divino de præfatis Patronis recitari inhibito, intelligendum est de Officio Divino, quod fit satisfactorium præcepti horarum canonicarum; si enim quis persoluto juxta Rubricas currenti penso, vellet ex propria devotione etiam de præfatis Patronis aliud officium recitare, hoc facere haudquaquam inhibetur, est siquidem hujusmodi opus laudandum magis, quam damnandum, nec Sacra Congregatio per præsens Decretum opera supererogatoria impedire intendit. Fallor utique tamen, si quis ex Clero hujusmodi afficiatur devotione.

LXXXVI. Neque ex devotione tamen de dictis Patronis Commemorationibus communibus Sanctorum, seu Suffragiis intra divinum officium dici solitis addi posset, uti nec divino officio, commemoratio, est siquidem severe inhibita quæcumque additio, vel appositio inter ea, quæ integrant officia cujusvis diei, per Decretum S. R. C. 10. Junii 1690., de quo in Cap. de Additione Breviario fieri vetita. Extra autem divinum officium quilibet pro suo arbitrio de iisdem commemorationem facere poterit.

LXXXVII. Etsi autem nec officium divinum, nec commemoratio aliqua ut supra de dictis Patronis fieri valeat, Missam tamen votivam de iisdem diei nullatenus inhibitum est, dummodo dies, in quibus eorumdem natalitia recurrunt, juxta Rubricas, atque Decreta Missas votivas non respuant; quinimmo & inter Missam diei currentis de iisdem commemoratio fieri potest iis diebus in quibus id fieri non vetat magna festi alicujus solemnitas; hujusmodi enim fieri nusquam vetitum esse agnovimus, quinimmo diserte permissum, cum qualibet die juxta propriam devotionem possit quilibet Missam votivam, vel commemorationem intra Missam currentem de Sancto sibi bene viso facere, dummodo non sit ex diebus, quæ Missas votivas, & dictas commemorationes intra currentem Missam abnuunt. Falleret hoc tamen, si Servus Dei, qui in Patronum esset ut supra assumptus, esset solummodo beatificatus, & nullo modo canonizatus, siquidem de Beatis Missas, ac publicas preces fieri, per plura Decreta prohibitum est, nisi in iis locis, & ab iis solummodo personis, quibus Sedes Apostolica specialiter indulsit.

DECRETUM II. CAPITIS, IN ORDINE XXXI.

Usus semel introductus, & receptus in Ecclesia Cathedrali celebrandi Festum solemniter de aliquo Sancto tanquam de Patrono, continuandus est, licet non sit de antiquis Patronis Ecclesiæ, vel in Breviario Romano de eo non fiat officium, S. R. C. 15. Martii 1608. *in Sempronen.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 32.

I. PAtronus loci proprie, & presse dictus, prout impræsentiarum sumitur, juxta Gavantum *sect.* 3. *cap.* 12. *num.* 1., ille est, quem Episcopus cum Populo eligit ob rationes quas ipsemet ibidem insinuat, juxta Guyetum vero *lib.* 1. *cap.* 7. *quæst.* 1. qui sive perpetuo usu, ac traditione a Majoribus accepta, sive legitima facta electione, uti peculiaris apud Deum Intercessor, propriusque suffragator, ab universo loci illius Clero, & Populo colitur, & observatur. In eo autem dumtaxat discrepant hi duo percelebres Auctores, quod ubi Gavantus sola electione aliquem e Sanctis in Patronum recenseri asserit, Guyetus traditionem, usumque immemorabilem adjicit, quia antiquitus Patroni locorum magis ex usu, & traditione colebantur ut tales, quam ex electione, sive is usus primum electione aliqua inductus fuerit, sive aliqua alia ratione, puta unius, vel alterius arbitrio, aut tacito plurium consensu, seu secreta quadam Dei inspiratione, prout fusius declarat quæst. 9.

II. Porro utrique deferenda est ratio, sed Guyeto potior; etsi enim post latum Decretum 23. Martii 1630. Patroni locorum sola electione valide, ac legitime fiant, negari tamen haudquaquam valeat, quod antiquitus etiam per solum usum inducebantur, qui usus per præsens utique Decretum indicatur, ac approbatur, dum *usus semel introductus, atque receptus in Ecclesia Cathedrali celebrandi Festum solemniter de aliquo Sancto, tamquam de Patrono, continuandus indicitur*. Nec hujusmodi usus per memoratum Decretum 23. Martii 1630. reprobatus manet, sed potius confirmatus, ac approbatus; dum enim statuit, *Patronos sola electione esse faciendos*, adjicit clausulas illas *In posterum*, & *Novos Patronos*, per quas, ut in ejusdem expositione ponderabamus; aperte denotatur, præfati Decreti dispositionem vim solum habere ab eo die, quo ipsum latum est, adeoque quibus in locis certi jampridem, ac determinati habentur Patroni, nihil prorsus esse innovandum, quemadmodum fere ubique reipsa nihil innovatum extitit, sed qui habebantur Patroni, licet solo usu, vel traditione, & non media electione inducti, adhuc ut tales excolantur, ac observentur. Cum itaque Patronis universim definitio per Gavantum tradita minime quadret, sed solummodo iis, qui post dictum Decretum 23. Martii 1630. instituti fuerunt, deferenda profecto venit, eaque Guyeti amplectenda, quæ cunctis Patronis indiscriminatim competit.

III. Ut autem eorum, quæ modo dicebamus, plenam teneat Lector notitiam, atque insimul disertam habeat Decretorum præsentis, & præcedentis conciliationem, unicum sufficit figat obtutum ad eorumdem Datam Decretorum; præsens enim emanatum dignoscitur sub die 15. Martii 1608., & Patronos probat sola consuetudine inductos, atque receptos, præcedens vero prodiit sub die 23. Martii 1630., adeoque posterius est illo annis circiter vigintiduobus, & reprobat Patronos solo usu induci, præscribitque sola electione esse faciendos, ita tamen ut solum in posterum respiciat, non autem in præteritum, adeoque Patronos illos, qui præcedenter per usum fuerunt inducti, in sua possesione relinquit, atque confirmat. Non sunt igitur hujusmodi Decreta contraria, sed solummodo posterius qualificat, ac limitat prius editum, ita quod hoc solum habeat locum in Patronis per consuetudinem inductis ante diem editionis illius, scilicet ante diem 23. Martii 1630., non autem post editionem ejusdem Decreti, per quod statutum est validis de causis, quas superius tradidimus, *in posterum Patronos sola electione esse faciendos*, atque declaratum *quod aliter facta electio nulla est ipso jure*. Ut itaque continuetur celebratio festi de aliquo, tamquam de Patrono, per usum inducta, atque recepta, debet esse introducta, atque recepta ante memoratam diem 23. Martii 1630.

IV. *Accidit ab aliquibus*, sunt verba Guyeti lib. 1. cap. 13. quæst. 6., *qui Breviario Romano adstricti sunt, induci in usum festa, seu officia nonnulla contra jus, hoc est contra quod Rubricis præscribitur; ac deinde postquam per aliquot annos ab iis ita factitatum fuit, causantibus cautum id esse Rubricis, ne sic fiat, audacter ipsi consuetudinis clypeum prætendunt, eoque se ab omni obtrectatione tutos satis esse putant. Qua vero inducti ratione dicant, si habent. Ego contra ipsos firmiter pronuncio, consuetudinem istam nec esse rationabilem, nec posse præscribi; quæ duæ sunt conditiones requisitæ ab omnibus tam canonicis, quam civilis Juris Doctoribus, ad hoc ut consuetudo aliqua valeat contra legem, & habetur* Cap. ultimo de consuetudine.

V. Hæc eadem ego pronuncio contra eos, qui continuationem Festi de aliquo Sancto, tamquam de Patrono, post diem 23. Martii 1630. introductam, atque receptam, vi consuetudinis prosequi posse contenderent. Hujusmodi etenim consuetudo non est rationabilis, tum quia est contra legem expresse ipsam damnantem, receptam, & usitatam, cui contravenire, saltem nesciente, vel resistente Superiore, uti vere resistit, peccati damnant Sylvester *verbo consuetudo num.* 12., Azorius *lib.* 5. *cap.* 18. *quæst.* 8., & alii Doctores communiter, videlicet est contra memoratum Decretum 23. Martii 1630. editum, ac ab Urbano VIII., pluribusque aliis Summis Pontificibus confirmatum. Tum quia licet excusetur a peccato, non tamen fundatur in ulla justa ratione; devotio enim, vel quodlibet aliud, quod afferri potest, superstitio magis dici debet, aut proprii judicii præsumptio, quam justa ratio discedendi a tam expresso mandato Sacræ Congregationis, ac Summorum Pontificum.

VI. Quod autem non sit præscripta, seu quasi præscripta, ex eo evincitur, quod omnis omnino consuetudo contraria per dictum Decretum manet extincta, dum formam eligendi Patronos *in posterum* statuit, & insuper declarat, quod *aliter facta electio nulla est ipso jure*; consuetudo enim semel lege reprobata, non potest amplius induci, ut post Panormitanum ait Sylvester *loco cit. num.* 10., & inferius a nobis dicetur, agentibus de Festis ex consuetudine; in nihilo igitur consuetudo suffragari valet, quæ in casu prætendi posset inducta, recepta, atque præscripta.

VII. Non sic tamen est, quemadmodum superius dicebamus, de continuatione Festi de aliquo Sancto, tamquam de Patrono, quæ inducta esset, atque recepta ante prædictam diem 23. Martii 1630., uti præsens disponit Decretum: tunc enim vetitum haudquaquam erat Festa de Patronis per usum induci, immo taliter ejusdem temporis disciplina ferebat, ideo etiamnum continuari proculdubio poterit, cum nec postmodum, videlicet per Decretum 23. Martii 1630., quod solum pro postero tempore disponit, & Patronorum celebrationes qualitercumque præcedenter factas haudquaquam irritat, sed probat, unquam reprobata fuerit, aut damnata.

VIII. Fateor, quod prima fronte nonnihil difficultatis quidem ingerit, dum Decretum exigit, quod *usus præfatus sit solum semel introductus, atque receptus, ut continuari valeat*, neque expostulat, quod debeat esse præscriptus. Hæc difficultas profecto animadversionem illorum, qui dubium in Sacra Congregatione proposuerunt, subterfugere non valuit, quæsiverunt siquidem, *num dictum Festum de Sancto tamquam de Patrono continuandum foret, licet non esset de antiquis Patronis Ecclesiæ*. Verum præfata facile penitus evanescit difficultas; Patronos enim per consuetudinem induci, ac consequenter consuetudo celebrandi festum de aliquo tanquam Patrono, tunc temporis non erat contra legem, cum lex id prohibens nondum condita foret, quinimmo erat juxta illorum temporum disciplinam, licet postmodum ob rationes in præcedenti Decreto allegatas pro futuris temporibus id fuerit inhibitum; consuetudo autem, quæ non est contra legem, præscriptione non indiget, ut docet Azorius *lib.* 5. *cap.* 17. *quæst.* 9. & Felinus *cap.* 1. *de Tregua, & Pace, & alibi*, quia videlicet lex non existit, contra quam sit opus præscriptione. Nam quod jure canonico requiritur spatium 40. annorum, & decem jure civili, ad hoc ut consuedo valeat, intelligendum est ad abrogandam legem contrariam, non autem ad hoc ut consuetudo in usum inducatur, & inducta currat, adhuc post legem, si lex inducta jam consuetudine superveniens eam minime abroget, cujusmodi est Decretum 23. Martii 1630., quod solum, ut dicebamus, disponit pro cetero, quid in Patronorum electione servandum sit.

IX. Fit itaque, quod consuetudo celebrandi festum de aliquo tamquam de Patrono, ante Decretum 23. Martii 1630. inducta, atque recepta, quantumvis præscripta non fuerit, valida sit, atque etiam nunc observari queat; consuetudo autem cum talis non sit, nisi ex usu ipso, & praxi actuum, antedictam Sanctionem 23. Martii 1630. talis usus, & praxis actuum præcedere debuit, ut ex his censeri possit effirmata. Quot vero præcedere debuerint, si quæras? Respondeo cum Sylvestro *cit. num.* 9., & Azorio *loco itidem laudato*, non sufficere unum, aut duos, sed tres ut minimum requiri, quia cum, ut dictum est, consuetudo fiat ex actibus identidem repetitis, plures esse oportet, qualis non est unus, immo nec duo, nisi in quibusdam casibus a Silvestro recensitis; tres vero etsi ad præscribendam consuetudinem non sufficiant, valent tamen ad inducendam, ut colligitur ex Cap. *Cum Ecclesia, De causa Possess., & prop.* Tres igitur præcessisse actus necessarium existimamus, ut celebratio dicti Festi de Sancto, tamquam de Patrono, juxta præsens Decretum continuari queat, quod ad id exigit, *ut usus sit introductus, atque receptus*; quocirca si tales non præcessissent actus, a celebratione dicti Festi temperandum esse arbitramur, hoc ipso enim locum habet Decretum 23. Martii 1630., quod Patronos stabilit esse sola electione faciendos, irritatque eorumdem electionem, quæ in posterum aliter fieret, parcitque dumtaxat Patronis præcedenter juxta tunc temporis disciplinam factis, quos in sua possessione vult esse manutenendos; quapropter cum Patroni illi, quorum celebratio per unum, vel duos dumtaxat actus præcessit dictum Decretum, præcedenter non fuerint legitime facti, cum ut dicebamus, ad inducendam consuetudinem ad minus tres requirantur actus, & edito dicto Decreto inhibente ut supra actus, qui poni posset, & foret necessarius ad introductionem consumatam dictæ consuetudinis, non sit amplius validus, utpote ab eodem Decreto reprobatus, hinc fit quod dicti Patroni præcedenter non fuerunt per consuetudinem facti, nec subsequenter amplius ita fieri possunt, sed sola electione, ac per consequens a celebratione Festi de iisdem tamquam Patronis est penitus abstinendum, cum iisdem desit titulus ille, qui tale officium tueri posset, videlicet legitimus Patronatus.

IX. Dices, quod per dictum usum ut supra introductum, atque receptum fit additio officii Breviario Romano contra dispositionem plurium Decretorum referendorum in Cap. de Festis ex consuetudine, & de Additione Breviario fieri inhibita, solum approbantium officia ex consuetudine, quæ radices usque habent ante Bullam Pii V., & reprobantium, quæ post dictam Bullam forent invecta, licet centenaria, & immemorabili consuetudine suffulta; cujusmodi proculdubio sunt officia inducta per usum nondum præscriptum antecedenter ad Decretum 23. Martii 1630.

X. ℟. Post Bullam Pianam inhiberi additionem quorumcumque officiorum, sed cum clausula, *Nisi sint ex iis, quæ a Breviarii Romani Rubricis, vel a Sacræ Rituum Congregationis, seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur*, ut diserte loquitur Decretum ejusdem Congregationis 28. Apr. 1628. Cum itaque officia de Patronis principalibus, & minus principalibus sint ex officiis a Rubricis Romanis, & a Sacræ Rituum Congregationis, seu Sedis Apostolicæ licentia concessis, idcirco eorumdem additio non est ex additionibus vetitis. Solum itaque videre superesset, num præfata officia Patronorum per usum ut supra inducta, forent legitime invecta. At id jam superius affirmative stabilitum extitit, eo quod eorum temporum sic disciplina ferebat, deinde correpta

qui-

quidem, sed non abrogata quoad præteritum, sed solum quoad futurum; qua de causa in Decreto inserta fuere ea verba, *Licet in Breviario Romano de iis non fiat officium*, videlicet licet in Corpore Breviarii Romani nullibi reperiatur assignatum eorumdem officium.

XI. Dices: Decretum, ut dicta Festa de Patronis continuentur, exigit usum; ergo titulus eorumdem subsistentiæ unice innititur consuetudini, qua non stante corruunt, atque nutant.

XII. ℟. Exigere quidem consuetudinem, qua non stante præfata officia tuerent, atque conciderent, sed non tamquam titulum, ex quo firmitatem habeant, atque consistentiam, sed tamquam unam ex conditionibus tunc temporis requisitis, ad habendum Patronatum, qui est titulus in Rubricis, atque Decretis solidum habens fundamentum, ac validus ad dicta officia tuenda, atque firmanda; quocirca cum præfata officia haud nitantur consuetudini in sua consistentia, sed hæc sit solum conditio ad habendum titulum legitimum, unde illa depromunt suam firmitatem, ideo etsi prædicta consuetudo antiquior non sit Bulla Piana, adhuc valida est, seu magis Patronatus ea stante obtentus, sufficiens est ad eadem officia tuenda, instar electionis, quæ modo est necessaria ad habendum Patronatum, qui ea supposita est titulus validus ad dicta officia firmanda, licet post Bullam Pianam tantummodo quoque introducantur.

XIII. Nedum exigit Decretum, quod præfatus usus sit introductus, sed ulterius, quod sit *receptus*, ut continuari valeat; hinc inquirendum venit, quod importet hujusmodi requisita receptio; & dicimus, quod ut usus inductus valeat, non sufficit, quod tres, vel quatuor ejusdem actus intercesserint, sed ulterius exigitur, quod illi actus communiori consensu in usum fuerint inducti; si enim media auctoritate Primicerii, vel ejus, ad quem spectat directio Chori, factitati illi essent reluctantibus ceteris, vel saltem majori eorumdem portione, haud validi forent ad sustinendam continuationem celebrationis de Sancto tamquam de Patrono; numquam enim potuit, nec conveniens fuit, commissum esse unius, vel alterius arbitrio contra universaliorem dissensum communem Patronum eligere; sed quæ Communitatem aliquam tangunt, cujusmodi sunt Patroni, vel a tota Communitate, vel saltem a majori ejusdem parte debent approbari; sat autem est quod approbentur val formali, vel tacito consensu, quod in casu nostro eveniret, si dum inducitur ab aliquo usus celebrandi de aliquo, tamquam de Patrono, ceteri de Collegio haudquaquam refragarentur; hoc ipso enim censentur consentire, & in electionem, quæ attentatur, Patroni ultro concurrere. In communiori ergo consensu tacito, vel expresso sita est illa receptio, quam postulat Decretum, ut usus præfatus semel inductus, continuari valeat.

XIV. De usu introducto, atque recepto *in Ecclesia Cathedrali* proloquitur Sanctio, & ideo evidens fit, quod dictus usus in Ecclesia eadem Cathedrali continuari debet, & eadem de causa in ceteris Diœcesis Ecclesiis continuandus venit, si præfatus usus in Ecclesia Cathedrali introductus, atque receptus, sensim dilaratus in iisdem foret, introductus, atque receptus. An autem id etiam, si dictus usus extra parietes Cathedralis minime protensus fuerit, vel si hos parietes transegit, an in iis Ecclesiis, quas haudquaquam penetravit? Quæstio hæc est, ad quam ex verbis ipsis Decreti negativa respondendum esse videtur; non enim *continuari* potest usus, ubi numquam fuit inductus.

XV. His tamen minime obstantibus nos cum distinctione respondendum esse arbitramur; vel enim dum præfatus usus in Cathedrali inducebatur, ceteræ Diœcesis Ecclesiæ, vel major earumdem pars electioni attentatæ Patroni restitere, vel non restitere. Si restitere, cum tali introductioni formalem dissensum præbuerint, non crederem Sanctum illum, utpote a majori loci portione pro Protectore reprobatum, ejusdem loci communem Patronum censeri posse, ac consequenter nisi saltem consensum deinde præbeant, vel illum recipiant ante diem 23. Martii 1630., quo prodiit Decretum statuens in posterum Patronos sola electione esse faciendos, & aliter factos nequaquam subsistere, nec per consensum deinde præstitum, nec acceptionem, quæ postmodum fieret, in Patronum ille remaneret assumptus, sed ad id necessaria foret electio juxta formam Decreti. Si autem Patronus ille non est, jam cessat titulus recitandi de eo.

XVI. Si autem non restitere, cum possent, & ageretur de causa easdem etiam tangente, jam hoc ipso consensum præbuisse censentur, ac consequenter Sanctus ille juxta eorumdem temporum disciplinam in Patronum remanet rite assumptus, per introductionem videlicet ejusdem ab Ecclesia Cathedrali factam, & per tacitum aliarum Ecclesiarum consensum; patens est autem, quod hoc ipso usus ille introductus recitandi ut supra de eo, ubi est inductus, continuandus est, ubi autem inductus non est, introduci utique debet, quia Patronatus, quo in casu gaudet Sanctus ille, est titulus legitimus juxta Rubricas recitandi de eo officium, ac per consequens introduci etiam deberet post diem 23. Martii 1630., ubi inductus non foret, quoniam non agitur de inducendo novo Patrono aliquo, quod tunc fieri non liceret, nisi media formali electione, sed solum de tribuendo officium Sancto illi, qui jam in Patronum rite assumptus fuit, ac proinde nonnisi de executione Romanarum Rubricarum, quæ de Patronis officium fieri mandant.

XVII. Huc respexisse arbitror præsens Decretum, dum pro præfati usus continuatione exegit, quod etiam esset receptus: *Introductus atque receptus*, videlicet quod usus ille per communiorem formalem Canonicorum (ut hujusmodi usum introduci duntaxat posse in Ecclesia Cathedrali, & recipi, credibile apparet) consensum probatus foret, a ceteris autem Ecclesiis, si non per formalem, per tacitum saltem; ab his autem, ut superius dicebamus, tacite censetur approbatus, hoc ipso quod scientes, quod Ecclesia Cathedralis, quæ est Matrix ceterarum, per dictum usum intendit communem loci Patronum inducere, ac cunctas ceteras Ecclesias de Protectore providere, ipsæ haudquaquam reluctarentur. Nec pro tacito in casu consensu minime præstito suffragari posset allegatio ignorantiæ de introductione præfati usus; cum enim hujusmodi usus in Cathedrali, nonnisi per plures, ac repetitos, non privatos, sed publicos actus, atque solemniter exercitos sufficienter ad effectum valeat introduci, inverisimile omnimode apparet, quod eorumdem notitia ad ceteras Civitatis, & Diœcesis Ecclesias non devenerit, seu saltem ad majorem earumdem portionem, adeoque attenta juris dispositione ignorantia, quæ allegari posset, posthabenda venit, ac contemnenda.

XVIII. Hujusmodi ignorantia, quæ prætendi posset, & qua stante irresistentia pro tacito consensu haberi nequiret, Sacræ Congregationis haud aufugit cognitionem, atque idcirco consulto pro continuatione præfati usus, ac in ceteras Ecclesias introductione, in præsenti Decreto clausulam illam addidit *Solemniter*, qua, ut facile consideranti patebit, datur intelligi, quod, ut continuandus sit ille usus, debet esse in Ecclesia Cathedrali cum solemnitate introductus, idest cum omnibus solemnitatibus, quæ Patronis vi Rubricarum debentur, necnon vi consuetudinis in loco inductæ, & præcipue illis, quæ in introductione novorum Patronorum adhiberi communiter consuescunt. Sunt autem hujusmodi Solemnitates publica officii recitatio sub ritu duplici 1. classis, & octava, vel sub ritu duntaxat majori, prout qualitas Patroni eligendi exposcit, festiva ultra solitum Campanarum pulsatio, cum pompa exteriori solemni apparatu festi celebratio, aliæque similes solemnitates, quæ tam in officio, quam in Missa, & in Festo Patronorum adhiberi solent, & præcipue in eorumdem introductione. Quæ si in Ecclesia Cathedrali fiant, & iterato, quemadmodum ad intentum necesse est, omnimode quidem inverisimile est, ne dicam impossibile, quod eorumdem notitia ad Ecclesias saltem Civitatis non perveniat, & sensim ad ceteras Diœcesis, ac consequenter Patroni, & præfati usus, qui inducuntur, ignorantia, quæ credatur, allegari queat; non enim evulgari potest ab iis de Cathedrali aliarum Ecclesiarum deceptionem, quod eæ solemnitates ad alienum finem adhibentur, & diriguntur, sed quod adhibitæ veniunt, & factitatæ ad celebrandum festum de eo Sancto *tanquam de Patrono*, ut proloquitur Decretum, alioquin nequaquam valerent ad Patronum legitime inducendum, nec pro continuatione Festi inducti, a cujus celebratione ab ipsa quidem etiam Cathedrali Ecclesia, & a ceteris, quæ talem usum recepissent, abstinendum foret, si major ejusdem loci Ecclesiarum portio præfatæ introductioni reluctaretur; tunc etenim cum Sanctus ille in Patronum saltem per consensum tacitum non remaneret assumptus, non haberet legitimum titulum, quo se in Divino officio tueri posset. Nec ad id valeret usus in dictis Ecclesiis introductus, & receptus, quia pura consuetudo non habet vim tuendi officia, nisi antecedenter ad Bullam Pii V. radices habeat, ut dictum est supra, & infra magis dicetur in Capite de Festis ex consuetudine. Quæ hic dicta sunt, serio attendantur, ut juxta ea intelligantur, ac limitentur, quæ dicta sunt supra.

XIX. De usu introducto, & recepto *in Ecclesia Cathedrali* revera profatur Decretum, dum præsentem elicit dispositionem; ast tamen id haudquaquam limitative venit accipiendum, ita quod si talis usus in aliis Ecclesiis, quæ non sunt Cathedrales, inductus, atque receptus sit, continuari minime debeat. Ecclesiam Cathedralem merito quidem nominat Sanctio, quia ejusdem usus pro regula, ex qua dignosci queat, quinam sint Diœcesum Patroni, & quæ illorum inter se comparatio, apprime bene deservit, quemadmodum more suo egregie insinuat Guyetus *lib. 1. cap. 7. quæst. 6.*, ubi ut supra quæritans, *unde dignosci queat, quinam sint Diœcesum Patroni, & quæ illorum comparatio*, per sequentia verba respondet: *Cum Ecclesia Cathedralis Caput sit, & Matrix omnium Ecclesiarum totius Diœcesis, non posse proinde certiorem dari his, quam ab ejus usu peti regulam: adeoque Sanctos illos omnes, qui ut Patroni ab omni ævo in ea coluntur, imo & fere semper in foro etiam observantur, pro Patronis quoque Loci, seu Diœcesis communiter esse habendos, & quidem pro principalibus, qui principales, pro minus principalibus, qui minus principales, prout videlicet majori, vel minori cum solemnitate in ipsa celebrari consueverunt.* Locis etiam duntaxat, quæ Cathedralem habent Ecclesiam, ut plurimum accidit peculiares habere Patronos, & cetera Loca, Oppida, aut Pagi regulariter in Patronos habent, quos ut tales veneratur Ecclesia Cathedralis, cui subsunt, vel intra cujus jurisdictionis limites posita sunt, & hac de causa etiam Cathedralis duntaxat Ecclesiæ præfatos mentionem habet Sanctio.

XX. Non est itaque id limitative intelligendum, ita quod præfatus usus, qui solum in Ecclesia Cathedrali invectus est, continuari queat, non autem, qui in aliis Ecclesiis, quæ Cathedrales non sunt, reperiretur inductus. In primis enim lo-

cum

cum itidem habet iis in Locis, quæ cum nulli Episcopali Sedi subdantur, Ecclesiam Cathedralem non habent, si quid simile in primaria ejusdem Ecclesia evenisset; ea enim Ecclesia, etsi revera Cathedralis non sit, instar Cathedralis se habet, & eamdem jurisdictionem, quam Cathedralis habet, in sibi subditas tenet Ecclesias, quarum proinde non minus Caput est, ac Matrix.

XXI. Secundo. Idipsum dicendum videtur iis in Oppidis, Pagis, aut locis omnibus, quibus datum est proprios, atque distinctos ab iis Cathedralis posse habere Patronos, si in primaria eorumdem Ecclesia usus præfatus introductus, & receptus sit; quod enim pro locis habentibus Cathedralem præsens disponit Decretum, etiam in dictis Oppidis, & locis identitas rationis faciendum esse suadet; ceterarum enim loci Ecclesiarum *juxta Clem.* 1. *de sent. excomm.* primaria illa Ecclesia Matrix est, a qua etsi ceteræ, nisi tamquam a Parochiali, si talis est, & in casu etiam solummodo eæ, quæ intra limites Parochiæ sitæ sunt, haudquaquam dependeant, nec illa in easdem ulteriorem jurisdictionem habeat, inficias tamen iri non potest, quod a cunctis loci Ecclesiis honor illi debetur, ac reverentia, ob quam ex Decreto Concilii Lateranensis *sess.* 11. *sub Leone X.*, & Sacræ Rituum Congregationis sub die 10. Decembris 1703. prima & pulsatio Campanarum in Sabbato Sancto ad eamdem spectat. Verum quoniam primariæ hujusmodi Oppidorum Ecclesiæ nullam sacram, vel hierarchicam in ceteras habent jurisdictionem, vel si quam habent, non supergreditur eam, si parochiales sunt, quam important jura parochialia, si quis secus, ac modo dicebatur, de usu præfato in memoratis Ecclesiis introducto sentiret, me nequaquam refragatorem haberet; quemadmodum enim ex repetitis Decretis defectu jurisdictionis, quam Cathedralis habet Ecclesia, non possunt præfatæ Ecclesiæ, licet Parochiales sint, sua principaliora festa, & officia, Titularis scilicet, & Dedicationis, ad ceteras loci Ecclesias transmittere, ita nec iisdem licebit ceteras de Patrono providere, nec ex earumdem usu officium Sancti alicujus tamquam de Patrono loci demandare, nisi dictus usus in ceteris etiam loci Ecclesiis memoratarum ad exemplum Ecclesiarum introducatur, & recipiatur, quo in casu Sanctus ille per talem communem acceptationem in Patronum juxta antiqui temporis disciplinam remaneret rite assumptus, nec enim formalis dissensus a ceteris loci Ecclesiis minime præstitus in casu introductionis Sancti illius in Patronum, pro tacito earumdem consensu haberi potest, cum talis introductio attentata veniret a nullam iis ipsis sacram jurisdictionem habentibus, vel saltem ad intentum haudquaquam validam, sed ad alia jura spectantem.

XXII. A fortiori id dicimus, si talis usus introductus foret in aliqua subdita Ecclesia, ad quam absque dubio non pertinet, nec pertinere valet, communem Patronum eligere, nisi tamen præfatus usus ad ceteras generatim loci Ecclesias, vel ad majorem earumdem partem sensim dilatatus esset, ac ab iisdem receptus, tunc siquidem per talem acceptationem Sanctus ille cum in Patronum juxta tunc temporis disciplinam rite remaneret assumptus, legitimum titulum haberet pro continuatione sui officii, licet hoc originem non habuerit in Cathedrali, vel primaria loci Ecclesia.

XXIII. In iis autem locis, quibus concessum non est proprios, ac particulares Patronos habere, indubium utique est, quod si dictus usus introducatur, prosequi haudquaquam valet; si enim ipsa, etsi velint, proprios Patronos eligere non possunt, multo minus id facere valebunt per usum ut supra inductum, quantumvis ab omnibus loci Ecclesiis reciperetur. Quænam autem sint hujusmodi loca, ex inferius in hoc Capite dicendis constabit.

XXIV. Nunc remanet dumtaxat adnotandum, quod si præfatus usus ut supra introductus, atque receptus celebrandi Festum solemniter continuandus est, sequitur eamdem ritus omnimodam solemnitatem esse retinendam, ita ut si præcedenter celebrabatur sub ritu duplici majori, vel primæ classis, adhuc sub eodem ritu sit celebrandum, & si cum octava, adhuc cum octava, nulla penitus facta innovatione, sed fideli præcedentis consuetudinis servata custodia; id enim faciendum esse diserte denotat verbum illud *Continuandus est*.

DECRETUM III. CAPITIS, IN ORDINE XXXII.

In Patronorum, sive Protectorum præcedentia servandus est Ordo Hierarchiæ Ecclesiasticæ, & inter Ordinem Hierarchicum attendenda est anterioritas in Electione. S. R. C. 11. Martii 1690. *in Lycien.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 161.

I. EX Patronis alii principales sunt, alii minus principales, & utriusque rationis & universales, & particulares esse possunt. Ex minus principalibus, sive universalibus, sive particularibus, plures ubique jure ordinario haberi queunt, ex principalibus vero non item, sed horum dumtaxat universalis unus, qui scilicet Dominii, Regni, aut Provinciæ Protector sit, particularis alter, qui nempe Civitatis, vel particularis loci patrocinium gerat. Ex hisce tamen adhuc plures haberi queunt, & alicubi reipsa habentur, vel ex Apostolico indulto, vel ex prisco, & annoso usu; & ubi eosdem haberi contingit, ibidem omnes sibi vindicant officium duplex 1. classis, & octavam apud Clerum Sæcularem, apud Regularem dumtaxat officium 1. classis, non tamen octavam, quam nec pro arbitrio valet celebrare. Etsi tamen prærogativæ omnes, quæ ad officium spectant, Patronis principalibus per Rubricas exhiberi præscriptæ, iisdem deferri debeant, eorumdem adhuc omnium dies festivæ ex præcepto Ecclesiæ haberi non possunt, sed duorum dumtaxat, *unius videlicet ex principalioribus in quocumque Regno, vel Provincia, & alterius similiter ex principalioribus in quacumque Civitate, Oppido, vel Pago, ubi hos Patronos haberi, & venerari contigerit*, ut loquitur Urbana Constitutio, adeoque unius dumtaxat universalis, & alterius particularis. Hæc intellige regulariter, & de jure ordinario, & secluso Apostolico particulari indulto, quo stante & ceterorum principalium dies queunt esse festivæ, immo & minus principalium, quorum officium, sive universales, sive particulares hi sint, sub ritu duplici majori sine octava Rubricæ, atque Decreta indicunt, in præcepto apud Clerum Sæcularem, non tamen Regularem, qui tamen potest, immo convenit, præfatos Patronos minus principales ita excolere.

II. Hæc, cum certa, atque indubia reddantur ex superius dictis, & inferius dicendis, cursim libata fecimus, ut ea sub oculos Lector habeat, quatenus ad præsentem expositionem valent deservire. Sunt autem diversi casus, in quibus de Patronorum præcedentia potest lis exoriri, queuntque plures Patronorum comparationes fieri, juxta quarum diversitatem exhiberi necesse est diversam & resolutionem; hinc per diversa quæsita rem proponendam esse arbitramur, ut planum sortiatur, atque intentum sortiatur Congregationis Responsio.

III. Quæri igitur potest primo de præcedentia Patronorum in concurrentia; & certum est, quod hæc peti non valet ex ordine hierarchiæ ecclesiasticæ, & intra hunc ordinem ex anterioritate in electione, & ad id demonstrandum haud opus habemus diutius immorari, cum Congregatio id diserte decideri in duobus Decretis de die 17. Julii 1684., in Capite de concurrentia explanandis, in quorum primo in concurrentia S. Basilii Episcopi, & S. Antonii Patavini Confessoris pro Civitate Panormitana, ubi ambo sunt Patroni minus principales, Vesperas integras neutri debere, sed dimidiandas esse stabilitum manet, tametsi S. Basilius, utpote Confessor, & Episcopus, in ordine hierarchico dignior sit S. Antonio, qui Confessor tantummodo est; in secundo autem lis de concurrentia Patronorum antiquiorum, ac recentiorum per hæc verba dirimitur. *Concurrente Sancto antiquiore Patrono Civitatis cum alio Sancto recentiori pariter Patrono, nulla habenda est ratio de posterioritate Patronatus, unde vesperæ dimidiandæ sunt.*

IV. Controversia itaque de Patronorum præcedentia in concursu, dirimenda utique venit ex generali regula, quam in concurrentia Sanctorum tenendam esse infinita propemodum Decreta, atque dilucida Rubricarum mandata nos edocent. Est autem, quod unice petatur ex majoritate ritus, quo unius officium præ illo alterius decoratur, & gaudet, & in paritate ritus attendenda tantummodo sit ad rem, & effectum, de quo agitur, dignitas personarum, ac festorum solemnitas, quas recenset Rubrica *de Concurr. num.* 2. *versu Inter festa*; in ceterorum autem Sanctorum festivitatibus semper servanda sit Vesperarum divisio, ac nulla habenda sit ratio majoris dignitatis, quam habet in ordine hierarchico Martyr præ Confessore, Confessor præ Virgine, aut majoris solemnitatis illius, vel attinentiæ, quam Sanctus indigena, aut particularior habet præ alienigena, vel universaliori, seu majoris antiquitatis feli unius præ altero. Hæc, cum alibi diserte stabilita appareant, & fusiori calamo sint pertractanda, non sunt hic ad alterius examen vocanda, sed prout Patronorum comparatio fit, unice cursim applicanda.

V. Fit igitur primo, quod si sermo sit de Patronis principalibus, quicumque illi sint, universales scilicet, vel particulares, relate ad minus principales, principalibus præcedentia debetur, cum hi ritu duplici 1. classis, illi ritu duplici dumtaxat majori potiantur.

VI. Fit 2. quod facta comparatione inter se se plurium Patronorum principalium universalium, aut plurium principalium particularium, locum habet Vesperarum divisio, nisi obstet iis eorumdem alterutro major dignitas ex recensitis a Rubrica *Inter festa*, quo in casu digniori Vesperarum deberetur integritas. Et quidem ita hæc omnia, tametsi unius ex iisdem dies tantum ex præcepto Ecclesiæ haberetur festiva, quemadmodum nos edocet Decretum XVI. Cap. I., per quod in concursu Patroni principalis, cujus dies festivatur, cum Dedicatione Ecclesiæ Vesperæ dividi præscribuntur, & in concursu Dedicationis cum S. Joanne Baptista, huic integræ tribuuntur ratione majoris dignitatis, ad nihilum suffragante majori solemnitate, quam inibi Dedicatio præ S. Joanne forsitan habet; utpote quæ non attenditur in conspectu alicujus ex dignitatibus per Rubricam *Inter festa* recensitis, sicuti in ejusdem Decreti expositione dicebatur. Idipsum dicendum venit eadem de causa de pluribus Patronis minus principalibus universalibus, vel particularibus comparatis inter se se, quinimmo quodammodo id apparet decisum ex memoratis Decretis 17. Julii 1684.

VII. Fit 3., quod Patronis principalibus particularibus concur-

currentibus cum Patronis principalibus universalibus, illis præcedentia debetur vi majoris solemnitatis, qua iidem in propriis Locis celebrantur juxta allegatam Rubricam *Inter Festa*, ubi præferentia super cetera tribuitur Festis illis, quæ *in Propriis Locis, & Ecclesiis solemniter celebrantur*. Falleret hoc tamen, si etiam inibi Patroni universales essent æque solemnes, vel Patronus particularis non admodum solemniter celebraretur, quo in casu cum desit ratio præferri faciens, aut utrobique æque habeatur, locum haberet Vesperarum divisio, nisi ob majorem solemnitatem, quæ adhuc in propriis locis ex se Patronis particularibus debita est, mavis nihilominus, Patronis universalibus particulares esse præferendos, quod non admodum refragamur, & non obscure indicari videtur per Rubricam particularem positam in Festo S. Petri, in qua in concursu S. Petri, & sequentis Commemorationis S. Pauli in propria Ecclesia integræ S. Paulo tribuuntur Vesperæ absolute, & simpliciter, & nulla facta solemnitatis suppositione, & quidem quantumvis S. Petrus in universali Ecclesia festivetur, & admodum solemnis habeatur, adeoque solummodo vi solemnitatis, quæ S. Paulo in propria Ecclesia ex se debetur, Vesperarum tribuitur integritas, qua propterea spoliari non debet, etsi ejusdem festivitatem alicubi cum solemnitate per accidens non celebrari contingat.

VIII. Fit 4., quod in concursu Patronorum minus principalium universalium cum particularibus item minus principalibus, ratione majoris, quam modo memorabamus, solemnitatis, qua particulares præ universalibus ex se gaudent in propriis Locis, & Ecclesiis, particulares universalibus venirent præferendi: ast quoniam Festa Patronorum minus principalium non admodum in Locis celebria esse solent, non credimus præfatam solemnitatem adeo relevare, ut locum non debeat habere Vesperarum secatio.

IX. Fit 5., quod si tamen aliqua in Ecclesia universales Patroni magna solemnitate præ particularibus celebrarentur, vigore cujus festis ita celebratis præferentiam alibi videbimus in concursu per Decreta Sacræ Congregationis præstari, tunc universalibus præ particularibus in paritate ritus præferentia denegari non posse videtur, sive postea ii sint Patroni principales, sive minus principales; ubi siquidem reperitur ratio præferri faciens, necesse est etiam habeatur præferentiæ effectus.

X. Quæri potest 2. de præcedentia Patronorum quoad repositionem, quoties eorumdem plurium Festa simul transferri contingit; & similiter indubium est, quod locum non habet præsens Decretum, cum ex infinitis quasi Decretis, & Rubricarum dispositionibus compertum sit, priorem repositionem in dispari translatione non concedi, nisi Festis pollentibus altiori ritu, aut stante æqualitate ritus, habentibus dignitatem aliquam ex recensitis a Rubrica *Inter Festa*; in cæteris autem semper prius reponendum esse festum, quod prius tempore translatum est, nulla habita ratione majoris dignitatis illius exiguæ, qua Martyr verb. gr. pollet præ Confessore, aut attinentiæ, particularitatis, vel antiquitatis. Quæ Decretorum, & Rubricarum dispositiones servari indubie debent etiam in Patronorum repositione; quapropter ut unico verbo quæstionem absolvam, quæ superius dicta sunt de concurrentia, militant quoque de repositione, itaut ea Festa Patronorum, quæ in concursu præferuntur, præferenda itidem veniant in repositione, quantumvis in translatione sint posteriora. Nonnulla quidem difficultas exurgit circa repositionem Patronorum, qui vi solemnitatis in concursu præferuntur, qui cum in casu translationis eadem non gaudeant, nec cum ea recolantur, extra proprium diem ratione præferri faciente videntur destituti, ac consequenter juxta priorem translationem in repositione regulandi; verum ex iis, quæ universim de hujusce rationis festis suo loco dabuntur, prædicta difficultas dirimenda relinquitur.

XI. Quæri potest 3. de præcedentia Patronorum in occurrentia; & extra dubium ponitur, quod hæc debetur primo iis, qui altiori pollent ritu, adeoque quibuscumque Patronis principalibus relate ad minus principales. 2. Iis ex principalibus, vel minus principalibus in paritate ritus, qui, & juxta ordinem, quo recensentur a Rubrica *Inter Festa*, sive universales, sive particulares illi sint. 3. Principalibus particularibus comparative ad Principales universales, quod itidem currit de minus Principalibus particularibus relate ad minus Principales universales. 4. Iis ex principalibus, ubi plures habentur, cujus festivitas juxta Constitutionem Urbanam est in præcepto quoad forum; & hoc pariter extendendum venit ad minus principales, si horum aliqui ex peculiari Indulto sibi vindicent festivationem ratione scilicet majoris solemnitatis, quod festum de præcepto quoad forum habet super festum, quod festivationem non habet. Hæc omnia supponuntur ex alibi passim dictis, & dicendis, & præcipue in Cap. de Occurrentia Festorum.

XII. Quoad Patronos principales particulares, quorum dies festiva non est, inter se se, ubi plures habentur, sicuti & inter Patronos principales universales ejusdem rationis, nec non inter Patronos minus principales particulares, vel universales, locum habere videtur Decretum; cum enim eorumdem festa sint ejusdem ritus, & si simul occurrant, unum eorumdem necesse sit dimitti juxta Rubricas, ratio utique expostulat, quod transferatur illud, quod in ordine hierarchico inferiorem occupat locum, & quod retineatur illud, quod in eodem tenet digniorem; in casu enim omnimodæ paritatis in occursu, in quo alterum ex festis necessario est dimittendum, nec utrique ex festis occurrentibus officium per partes distribui valet, in considerationem cadit etiam disparitas illa, quæ alias non attenditur, & in concurrentia, in qua Vesperæ per æquas partes secari queunt, negligitur.

XIII. Ordo autem hierarchicus servandus est juxta Litaniarum seriem, secundum quam Sanctorum nomina in iisdem descripta inveniuntur, ita ut priorem locum teneat Christus, postea Deipara, Angeli, Joannes Baptista, Apostoli, Evangelistæ (& hi sunt ex ut supra privilegiatis a Rubrica *Inter festa*) Martyres, Pontifices, Confessores, Virgines, Viduæ. Martyr simul & Pontifex præcedit Martyrem, qui Pontifex non est, Papa Episcopum, Virgo Martyr solum Virginem, & quæ solum Virgo est, tantum Viduam. Juxta hunc ordinem etiam in Breviario Romano disposita inveniuntur Sanctorum Communia, & eorumdem nomina quoque in Martyrologio recensentur, & in hujus Rubricis recensenda dicitur memoria eorum Sanctorum, qui in particularibus locis coluntur, & in Martyrologio non sunt descripti: *Post Sanctos in Martyrologio descriptos legi poterunt ordine suo, videlicet Martyres post Martyres, Confessores post Confessores, & Virgines post Virgines*.

XIV. Subdit Decretum, *& inter ordinem hierarchicum attendenda est anterioritas in electione*, per quod dispositionem facit pro casu, in quo dicti Patroni ad eumdem ordinem hierarchicum attineant, vultque in hoc casu præcedentiam illi præstari, qui *anterior est in electione*, scilicet antiquiori juxta Regulam 54. in 6. *Qui prior est tempore, potior est jure*, non quidem tempore, quo Sanctus unus præ alio extitit, sed tempore *electionis*, qui scilicet prior in Patronum assumptus est, ac habuit officium, vel jus ad officium; major enim antiquitas disparitatem aliquam inducit inter festa, nec æquum est, quod festum illud, quod in aliquem diem jus antiquius habet, ac possessionem, ab eo extrudatur causa in eumdem intrudendi festum aliud ejusdem ritus, dignitatis, & ordinis, ac modernæ concessionis.

XV. Hæc utique ubertim examinata veniunt in Cap. de Occurentia, ubi nonnullæ iisdem adhibentur limitationes, quæ itidem militant pro Patronorum præcedentia. Sunt autem, ut nec ordo hierarchicus, nec major antiquitas attendi debeant, si ex Sanctis occurrentibus alter inibi majorem aliquam celebritatem, vel solemnitatem sibi vindicet, aut ad eam Ecclesiam speciali aliqua de causa particularius attineat, puta quia sit indigna, quia ibi martyrium passus, aut aliquam dignitatem, puta Episcopi, assecutus, aut moram traxit, vel miraculis, ac virtutum operationibus admodum eamdem illustravit, vel verbo Dei pavit, aut adhuc ab Idolis ad cultum veri Dei induxit, quia Populus ejusdem Sancti devotione apprime afficitur, ad eum colendum turmatim accurrit &c.

XVI. Quæri potest 4. de Patronorum præcedentia quo ad eorumdem invocationem in publicis precibus: & in hac locum habet Decretum; uti enim in iis, quæ ad officium Patronorum spectant, Decreta, & leges officii servandas esse superius statuimus, ita in iis, quæ ad eorumdem invocationem attinent, leges pro Sanctorum invocatione veluti præscriptæ, in usum debent deduci, ejusmodi autem sunt Sanctorum Litaniæ, quæ cum juxta ordinem hierarchicum Sanctos recenseant, juxta eumdem ordinem Sanctos quoscumque in publicis precibus invocandos esse denotant, & intra eumdem ordinem hierarchicum juxta anterioritatem in electione, vi cujus stante undique omnimoda paritate in sua sunt possessione, vel jure manutenendi, præsertim cum nec difformis exstat Litaniarum praxis.

XVII. Fallere hoc tamen videtur in Patronis principalibus relate ad minus principales; illos enim prius invocandos esse, tametsi his in ordine hierarchico inferiores, primatus ipse Patrocinii, quem iis in locis tenent, abunde demonstrat. Prius itaque invocandus videtur Patronus principalis, & si plures hujusmodi fuerint, ille, utpote principalior, cujus dies vi Urbanæ Constitutionis est festiva & ceteri juxta ordinem a Decreto præscriptum, qui ordo etiam observari debebit in recensione Patronorum minus principalium, utpote qui sunt omnes æque Patroni, nec unus præ alio principalior.

XVIII. Ast quid si Patroni universales sint simul invocandi? Credimus, Patronis principalibus universalibus post Patronos principales particulares locum esse concedendum, uti & minus principalibus universalibus post minus principales particulares, tametsi in eorumdem recensione ordinem hierarchicum minime eveniret observari; particularium enim patrocinio cum fidentius se se crediderit locus supplex, æquum est, & eosdem priori invocatione honorent. In recensendis vero Patronis universalibus ordo servari debet, quem dicebamus pro recensione particularium.

XIX. Monitum hic tamen Lectorem volumus, quod, dum hæc statuimus, haud loquimur de invocatione Patronorum in Litaniis habenda; his enim, ut suo loco dicetur, nulla valet fieri additio vel mutatio: quare in iisdem tantum invocari queunt Sancti illi, quorum nomina in iisdem descripta sunt, & juxta ordinem, quo in iisdem sunt descripta, licet eveniret Patronum principalem invocari post minus principales, vel adhuc nullatenus invocari. In ceteris itaque precibus, quæ aliqua de causa publice instituerentur, locum dumtaxat habent, quæ a nobis superius tradita sunt.

XX. Quæri potest 5. de Patronorum præcedentia quo ad eorum Statuas collocandas, vel Picturas faciendas; & in hac par-

te

te ordinem eumdem, quem servandum esse diximus in Patronorum invocatione in publicis precibus habenda, tenendum etiam esse arbitramur in eorumdem statuis collocandis, & picturis faciendis. Diximus *in publicis precibus*, & loquimur de Statuis, vel Picturis, quæ in Ecclesiis ad publicum cultum sunt exponendæ; nam in privatis precibus, ac statuis, vel picturis, quæ ad privatum usum debent deservire, respective fundendis, collocandis, vel faciendis potest quilibet suæ particulari devotioni indulgere, ac in proprio sensu, & arbitrio abundare.

XXI. Antiquus ferebat usus, ut pars læva dignior haberetur, de qua re diserte Leo Allatius *lib. 1. de Eccles. Occident. & Orient. perp. Consens. Cap. 6.*, hinc factum est, quod in plumbis, & in variis antiquis picturis a parte dextera habetur collocatio D. Pauli, & a sinistra D. Petri, & etiam eorumdem Apostolorum capita in antiquis, argenteisque statuis supra Ciborium Lateranensis Ecclesiæ adhuc extant conservata, ita ut S. Petri Effigies ad sinistram, & S. Pauli ad dexteram collocatæ sint. Usque ad præsens maximæ æstimationis habetur sinistra inter Græcos, & nos prius sinistrum Altaris cornu, quam dexterum incensamus; modo tamen universaliter usus obtinuit, ut dextera dignior locus censeatur, & juxta hanc receptam consuetudinem sunt statuæ collocandæ, ac picturæ faciendæ, & hac de causa in Bullis Pontificiis non amplius in parte dextera Divus Paulus, sed Divus Petrus collocatur.

XXII. Lepida non minus (*liceat hic nobis Historiam quamdam ad hanc rem aliquantisper attinentem adducere, quam ex Matth. Paris. Oderic. Rinaldus refert:*) quam ingeniosa fuit Ottonis tit. S. Nicolai in carcere Cardinalis, Apostolicique Legati inventio, ad sedandam præcedentiæ differentiam inter duos Angliæ præcipuos Episcopos in Concilio Londinense de anno 1637. ortam, ubi Eboracensis Præsul a gravamine præcedentiæ se appellaverat, quia Cantuariensis Compræsul ad dexterum ejusdem Legati latus se collocarat, is amborum Archiepiscoporum differentiam sedavit, eleganter eis ostendens, quod in Bulla Papali Petrus ad Pauli sinistram collocatur in signum humilitatis, quod præcipue imitari Ecclesiastici debent.

XXIII. Refert Eminentiss. Lambertini *de Canoniz. lib. 1. cap. 36. §. 4.*, quod quoties plures Beati insimul canonizandi erant, per ordinem antiquitatis in eorumdem canonizationem procedebatur, & ita reipsa processum fuisse a Gregorio XV. in canonizatione quinque Sanctorum ab ipso peracta, in qua primum locum obtinuit Sanctus Isidorus, utpote antiquior, etsi ex Clero Regulari, & inter Professos Laicos esset adscriptus. Temporibus Clementis X., qui pariter quinque Beatos in Sanctorum numero adscripsit, exorta fuit controversia super ordine retinendo, de qua cum actum fuisset in Sacrorum Rituum Congregatione, hæc sub die 29. Novembris 1670. censuit: *Servandum esse ordinem hierarchiæ Ecclesiasticæ, & si plures fuerint eodem ordine, præferendum diem mortis, ac consequenter in casu, de quo agebatur, præferendos illos de Clero Sæculari.* Huic Decreto Patres tum Ordinis Prædicatorum, tum Servorum B. Mariæ reclamaverunt, humillime instando, ut tantum attendi deberet tempus obitus Beatorum juxta morem antiquiorem; sed Sacra Congregatio die 24. Januarii 1671. stetit in decisis cum declaratione, quod *præcedens Decretum intelligi deberet absque præjudicio principis loci de jure, aut consuetudine competentis, tum Ordini Prædicatorum, tum Ordini Servorum in omnibus, & quibuscumque actibus publicis, & privatis*; Quæ Decreta ab eadem Congregatione sub die 16. Aprilis 1737. approbata fuere cum hac declaratione, *quod si inter plures ejusdem Status, & Ordinis reperiatur unus, qui sit Fundator alicujus Religionis, Congregationis, Societatis, aut alterius hujusmodi Instituti sive Clericalis, sive Regularis a S. Sede approbati, præferatur aliis, qui hanc qualitatem Fundatoris non habent, licet ante in Domino obdormiverint.*

XXIV. Quærit postea idem celeberrimus Auctor *de Canoniz. lib. 4. p. 2. in Additionib.*, num si Fundator hujusmodi nec esset Clericus, nec Sacerdos, præponendus adhuc foret aliis ejusdem ordinis, & status, qui Sacerdotali charactere essent insigniti; & resolvit negative exemplo ducto a Canonizatione Sanctorum celebrata ab Alexandro VII., in qua primo loco fuerunt nominati Beatus Joannes de Capistrano, & Beatus Joannes de Sancto Facundo, & post eos Beatus Joannes de Deo, licet Fundator Ordinis Fratrum Infirmis in Hospitalibus inservientium, habita ratione temporis mortis ipsorum. Verum etsi hoc ita nos esse putemus, ex dato exemplo id tamen non satis evinci arbitramur, eo quod tunc temporis nondum emanatum erat Decretum illud 16. Aprilis 1737., in quo prærogativa dictæ præcedentiæ Fundatoribus facta fuit.

XXV. Fit itaque, quod in canonizationibus peragendis præcedentia debetur Beato illi, qui in ecclesiastica hierarchia elevatioris ordinis est, & intra eumdem ordinem, qui prius in Domino obdormivit, nulla tamen habita ratione hujusmodi prioris obdormitionis, si inter eos adsit aliquis, qui sit de Clero Sæculari, qui licet posterior in obitu sit, intra eumdem ordinem præcedentiam adhuc habet super illos de Clero Regulari. Inter eos autem ejusdem ordinis hierarchici, qui sunt de Clero Regulari, attenditur dies obitus eorumdem nullo habito respectu ad præcedentiam Regularis Instituti, quod in vita professi sunt, & si eorumdem adsit aliquis Ordinis, vel Religionis Institutor, super cæteros, licet in obitu anteriores, præcedentiam habet, dummodo tamen Sacerdos sit, quoniam ordo hierarchicus exigit, ut Sacerdos quilibet præferatur non Sacerdoti, Diaconus Subdiacono, & sic de reliquis juxta digniorem ordinem, quo fuerunt insigniti, & demum quilibet de Clero Laicis, quemadmodum edocet Bordonus *tom. 4. in Theatro præcedentiæ, & majoritatis*, & Sacram Congregationem id decisisse asserit. Eadem de causa Regularis Sacerdos præferendus venit non Sacerdotibus de Clero Sæculari, & sic de reliquis juxta modo dicta, ita ut qui sunt de Clero Sæculari, præferentiam non habeant super eos de Clero Regulari, nisi stante omnimoda paritate in ordine hierarchico.

XXVI. Hæc tamen præstanda solummodo sunt in Canonizationibus Beatorum peragendis, non autem in officiis divinis, in quibus ordo hierarchicus attenditur juxta dignitatem Apostolorum, Evangelistarum, Martyrum, Pontificum, Confessorum &c., prout in Breviario disposita inveniuntur Sanctorum Communia, nec Sacerdos supra Martyrem non Sacerdotem præferentiam habet, nec distinguitur Sacerdos a non Sacerdote, nec Regularis a non Regulari, quapropter nullo habito respectu ad hujusmodi in divinis officiis præcedentia debetur Sanctis, qui in dicto ordine hierarchico digniorem tenet locum, & intra eumdem ordinem hierarchicum iis, quorum festivitas prius instituta est, prout præsens mandat Decretum, nisi eorumdem aliquis titulum vel majoris solemnitatis, vel quemcumque alium ex superius recensitis, & infra recensendis teneat, qui eidem præferentiam præbeat. Si autem ageretur de novis festis instituendis, haud inficias imus, quod dictis festis eadem die occurrentibus, Sacerdoti ejusdem ordinis dies natalitia deberetur, non Sacerdote ad aliam diem destinato. An autem idem dicendum sit de non Regulari relate ad Sanctum Regularem, non credimus ob inferius dicenda.

XXVII. Idem ipse ordo servandus est, quando in publicis precibus invocantur Patroni, ita ut exceptis Patronis principalibus ob primatum Patronatus prius invocandis, iidem recenseri debeant juxta assertum ordinem hierarchicum, & intra eumdem ordinem ii prius, qui tempore alios præcedunt in electione in Patronos, quemadmodum dicto ordine recensent Sanctos Litaniæ Sanctorum, quæ prius invocant eosdem juxta prædictum ordinem hierarchicum, & intra eumdem ordinem illos Sanctos, qui prius tempore extiterunt; ubi autem agitur de Patronis, loco anterioritatis in tempore succedit anterioritas in electione, quemadmodum in officiis Sanctorum servatur major antiquitas, non temporis, quo Sancti extitere, sed officii, illorum scilicet, quorum officium prius fuit concessum, ac institutum. Non refragamur autem, quod in eodem ordine Sacerdos habere queat primum locum relate ad non Sacerdotem, bene vero, quod non Regularis præcedat Regularem, vel Institutor Religionis non Institutorem, qui anterior illo sit in electione, quia hæc Litaniis non attenduntur, uti eadem consideranti manifestum fiet.

XXVIII. Quoad picturas vero & statuas respective faciendas, vel collocandas, si Patronos principales excipias, locum eisdem concedimus juxta dictum ordinem hierarchicum Martyris, Pontificis, Confessoris &c., & intra eumdem ordinem illi, qui Sacerdos est, supra non Sacerdotem, & in paritate antiquiori in electione. Quæ major antiquitas in electione & observari debebit, si unus Patronorum Regularis sit, de Clero Sæculari alter, & ejusdem ordinis hierarchici, quemadmodum mandat Decretum, quoniam si quæstio instituenda foret, patens est, quod præcedentia deberetur Regulari, tum ratione majoris antiquitatis in Clericatu, qui prius fuit in Regularibus, videlicet in Apostolis, qui fuerunt Clerici Regulares, & non Sæculares, & voverunt secundum D. Thomam 2. 2. *quæst. 88. art. 4. ad 3.* Navarrum *tom. 2. Comment. 4. de Regul. num. 30. §. 2. &c.*, unde in primitiva Ecclesia Clerici nihil proprii habebant, Panormit. *in cap. Postulasti, de rescr.*, sed in communi vivebant *cap. 2. 12. quæst. 1. cap. 5., & 6. eod.*, vovebant *cap. scimus 9. eod.* Tum ex comparatione status utriusque, nam status Religiosorum est perfectior statu Clericorum, & Parochorum etiam, quia modo nobiliori, & perfectiori inserviunt Deo, & fidelibus, atque præterea seipsos, & bona sua Deo dicant, quod non faciunt Clerici Sæculares, D. Thomas 2. 2. *quæst. 184. art. 4.* Tum ex transitu, nam Religiosus non transit ad statum Clericorum, sicut is ad statum Regularem, *cap. Clerus 19. qu. 1. cap. Duo 19. qu. 2.*, transitus autem regulatus fit a minori dignitate ad majorem, *cap. fin. de Translat. Prælater. cap. legimus 23. dist. 93. l. ut gradatim, ff. de muner., & oner.* Tum a qualitate status, nam status Regularis strictus, arduus, & magni momenti, nec melioris conditionis, *gl. v. Monachi, cap. cum ad nostram 37. de elect.* unde & perfectiores sunt Clericis, *gl. Bonum, cap. Legi 36. 16. qu. 1.*, & hoc nomen *Religiosus* significat personam bonæ famæ, *gl. v. eodem cap. 5. de purgat. Canon.* & dicitur vir perfectus, *cap. etsi Christus 26. de jurejur.* Tum quia Religiosi dicuntur tenere figuram Apostolorum, *cap. ex Auctoritate 24. 16. qu. 1.*, & dicuntur succedere in locum Apostolorum, *gl. v. Apostolorum, cap. Videntes 16. 2. qu. 1.* Tum ex nomine ipso, quo appellatur Clerus Sæcularis, ut docet Panor. *in cap. Licet, de off. ordin.* illis verbis: *Nota glossam, quare Clerici, qui non sunt alicujus Religionis, dicuntur Clerici Sæculares, participant enim Religiosis, & in hoc appellantur Clerici; item participant Laicis, &*

hoc

hoc respectu vocantur Sæculares. Clerus igitur Sæcularis cum de Laicis participet, utpote proprium itidem habens, non debet præcedere Clerum Regularem. Tum a labore, & actibus virtutis, nam illi sunt ceteris digniores, qui nobiliores actus exercent, Bursat. *Consil.* 343. *numer.* 11. *lib.* 4. Capic. *decis.* 27. *numer.* 23. M. Antonius *lib.* 1. *resolut.* 81. *numer.* 2., & 4., constat autem apud omnes, Religiosos actus heroicos longe perfectiores, & laudabiliores efficere scribendo ad honorem Dei, & utilitatem Ecclesiæ, confutando hæreses, tuendo Fidem Catholicam, convertendo Infideles, & frequenter ponendo vitam ipsam pro dilatatione Evangelii; Clerici vero, qui in prædictis se occupant, rari sunt. Tum ex majoribus privilegiis, quibus carent Clerici; & si quæ habent, illis etiam gaudent Religiosi, qui sub nomine Clericorum veniunt in favorabilibus, *arg. cap. statutum, de elect. in 6., cap. quia periculosum, de sent. excomm. in 6.*, Sylv. *v. Clericus*, Sanchez *lib.* 7. *cap.* 13. *numer.* 33., & 46., Peyrinus *in suo Formul. lit. P. cap.* 16. *numer.* 4. Verum abs re est hujusmodi discutere.

DECRETUM IV. CAPITIS, IN ORDINE XXXIII.

Festum Patroni principalis loci, tenentur omnes cum officio de eodem, etiam Regulares celebrare, sed isti ad octavam non tenentur. S. R. C. 27. Martii 1628. *in Pictorien.* Ex Merato in Indice Decret. Brev. num. 63.

I. DE Patrono dumtaxat principali loci sermonem præsens instituit Sanctio, & de eo firmat, quod *ejusdem festum tenentur omnes cum officio de eodem celebrare*; hinc duo in præcepto videntur posita, scilicet *celebratio Festi Patroni principalis, & recitatio officii de eodem*; etsi enim persæpe *Festum* pro officio accipiatur, hic tamen pro officio proculdubio stare non potest, alioquin nimis absurdum loquendi modus, quem servat Decretum, redderet sensum, perinde siquidem foret, ac si diceretur: *Officium Patroni principalis loci tenentur omnes cum officio de eodem celebrare*; Quænam autem profecto absurdior locutio?

II. Per *Festum* itaque non venit officium sed solemnitas, seu festivitas, & sensus est, quod omnes tenentur Patroni principalis loci festivitatem celebrare, & quidem cum rigorosa festivatione, videlicet cum obligatione auditionis Missæ, & vacationis ab operibus servilibus, quemadmodum mandat Urbana Constitutio *Universa* de die 22. Decemb. 1642., per quam inter festa de præcepto Ecclesiæ celebranda connumeratur *festum unius ex principalioribus Patronis in quocumque Regno, seu Provincia, & alterius pariter principalioris Patroni in quacumque Civitate, Oppido, vel Pago, ubi hos Patronos haberi, & venerari contigerit*. Hinc, quamvis reipsa nos arbitremur, Decretum dumtaxat procedere de Patrono principali particulari, si quis tamen ad Patronum principalem universalem, Regni scilicet, vel Provinciæ, illud extenderet, nec nos refragamur, nec Decreti textus talem refugit explanationem, quippe qui habet *Loci*, & loci Patronus principalis itidem est Patronus universalis.

III. *Omnes* ait Decretum, nec id tota sua amplitudine est accipiendum, ita quod omnes de Ecclesia Catholica Festa de Patronis principalibus particularium locorum festivare teneantur, sed omnes respective, & relative, omnes videlicet degentes intra limites loci, cujus Sanctus ille principale gerit patrocinium, & quidem neque exclusis Regularibus, quantumvis ab Ordinariis locorum exempti sint, *etiam Regulares*, qui ceteroquin cum ex mandato Tridentini *sess.* 25. *cap.* 12. ad observantiam festorum ab Episcopis, quorum subterfugiunt jurisdictionem, indictorum teneantur, profecto a festivatione Patroni Principalis loci a Summis Pontificibus, quibus plene subsunt, indicta nequeunt se immunes reputare.

IV. Adhuc magis stricte, & limitate ly *Omnes* accipi debet, quatenus onus recitationis officii de Patrono Principali loci eidem imponitur, ita quod non omnes, adhuc intra limites loci, comprehendat, quasi omnes etiam Sæculares ad Horas Canonicas minime adstricti, ad recitationem officii de eodem teneantur, sed accipi debet accomode, ita ut liget solummodo omnes de Clero illius loci, qui ad pensum Horarum Canonicarum manent obstricti, sicuti non semel dicemus exponentes nonnullas clausulas in officiorum concessionibus aliquando apponi solitas, videlicet in quibus conceditur recitari officium aliquod, vel generatim *omnibus Christifidelibus universalis Ecclesiæ*, vel speciatim *omnibus Christifidelibus alicujus Dominii, vel Ecclesiæ*, vel *in toto aliquo Regno, aut Dominio*, seu in quibus aliæ similes habentur expressiones, quæ tamen concorditer ab omnibus intelliguntur, & fas est, intelligantur, ut obligationem officii non imponant, nisi iis de Clero, qui ad divinum officium sunt adstricti.

V. Sub quonam ritu hujusmodi officium sit celebrandum, Decretum revera non profert, cum solam substantiam præcipiat officii, & nihil habeat de modo, seu de ritu. Si tamen ritum non exprimit, *cum octava* saltem celebrandum esse indirecte pronunciat, dum a celebratione ejusdem Regulares excipit, *sed isti*, scilicet Regulares, de quibus præcedenter loquitur, *ad octavam non tenentur*; exceptio enim firmat regulam in contrarium pro non exceptis, quapropter in consequentiam venit profecto, quod omnes de Clero, qui ad Horas Canonicas tenentur, exceptis solis Regularibus, teneantur octavam de Patrono Principali loci celebrare.

VI. Regulares vero, etsi a celebratione octavæ maneant exempti, non tamen a celebratione Festi, & officii, *Tenentur omnes, etiam Regulares*; dictio siquidem *etiam* est implicativa, & dumtaxat hic exprimit casum magis dubitabilem, seu Personas, de quarum obligatione potior erat dubitandi ratio.

VII. Hæc cursim indicasse satis sit, quatenus ad Decreti explanationem exposcebantur; cum enim omnia fiot inferius minutatim digerenda, ulteriori disquisitione, ac ponderatione non indiguere.

DECRETUM V. CAPITIS, IN ORDINE XXXIV.

De Protectore principali Civitatis debet celebrari Officium cum octava per Civitatem, & Diœcesim. S. R. C. 23. Maji 1639. *in Caven.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. n. 78.

I. PRæcedens firmat Sanctio, *ad Festum Patroni principalis loci teneri omnes cum officio de eodem*, & nihil directe saltem circa ejusdem octavam stabilit, solummodo habens, *Regulares ad ejusdem octavam non teneri*; unde postea non incongrue nos inferendum duximus, ad dictam octavam ceterum teneri Clerum, eo quod exceptio firmat regulam in contrarium pro non exceptis. Recte quidem; at quia adhuc satis aperte hujusmodi non habebatur veritas, per præsens Decretum sancitum fuit: *De dicto Patrono, seu Protectore principali debere celebrari officium cum octava*; habet enim Rubrica VII. de octavis numer. 1. *Fit de octava in Paschate &c.: Item in Festo Dedicationis propriæ Ecclesiæ, & in Festo principalis Patroni, & Titularis loci, vel Ecclesiæ*; hinc *sect.* 3. *cap.* 12. *num.* 4. scribit Gavantus: *Tam de Patrono principali, quam de Titulari Ecclesiæ, fit officium, ut de duplici primæ classis, ut in Rubrica de commem. num.* 3. *Item fit octava de utroque in Rubrica de octavis num.* 1.

II. Quæ octava celebrari debet *per Civitatem, & Diœcesim*. Equidem *per Civitatem*, quoniam hic sermo procedit de Patrono principali Civitatis; *per Diœcesim* vero, quia supponitur, quod qui Patronus principalis Civitatis est, talis itidem Diœcesis existat; quare cum octava debeatur dicto Protectori ratione principalis Patrocinii, vi cujus ejusdem festum evadit loci celebrius, ac omnium solemnius, utique per Civitatem, & Diœcesim octava spoliari non potest, quæ ad festi celebritatem apprime deservit, ejusque solemnitatem maxime adauget.

III. Quæ licet ita sint, suis tamen haudquaquam carent limitationibus, quarum prima est, quod a Clero dumtaxat Sæculari cum octava celebrari debet, secus autem a Regulari, quemadmodum in superiori Decreto stabilitum vidimus, & in sequentibus itidem pluties statutum apparebit. Altera ex limitationibus est; quod per Diœcesim Patronus Civitatis cum octava coli debet, ubi non adsit proprius Loci Patronus, secus autem ubi colitur festum peculiaris Patroni, sicuti aperte firmat Decretum hujus Capitis sextum; harum autem fallentiarum rationes dabuntur in expositione suorum respective Decretorum.

IV. Dubium insurgit, an ab addictis Breviario Romano facienda sit octava de Patrono principali Loci, quando juxta usum proprium ipsiusmet Loci, ea non fit? Casus accidit Mediolani, ubi Festum S. Ambrosii præfatæ Civitatis Protectoris principalis juxta ritum Ambrosianum, qui inibi observatur, non habet octavam; an videlicet apud Clerum ejusdem Civitatis, & Diœcesis, qui ibidem secundum ritum Romanum recitat, octavam debeat habere? Affirmant aliqui, quibus magis assentitur Gavantus *sect.* 3. *cap.* 12. *numer.* 8., negant alii, quorum opinionem Guyetus *lib.* 1. *cap.* 18. *quæst.* 7. æquiorem his verbis judicat: *Ego vero non illos damnaverim, qui sic faciunt*, scilicet qui dictam octavam celebrant, *proprius tamen ab iis stabo, qui secus faciunt, ob hanc vel unam causam, quod aqua numquam altius sua attollatur origine*. Affirmativam tamen sententiam deseri non posse nobis videtur; qui enim ibi Breviario Romano addicti sunt, hujus & legibus manent obstricti, atque adeo a celebratione octavæ de Patrono principali Loci, quæ a Romanis Rubricis mandata est, se eximere nequeunt: hinc revera a Clero Romano mox memoratæ Civitatis, & Diœcesis Festum prædicti Sancti Ambrosii cum octava recolitur, & cum octava itidem notatur in Kalendario ipso, quod ad directionem ejusdem Cleri Romani jussu Archiepiscopi quotannis efformatur. Nec relevat contrarius Ecclesiæ Cathedralis, & aliarum usus, hic etenim a quibuscumque subditis Ecclesiis servari utique debet, ast solum usque ad aras, seu quoadusque non sit contrarius propriis particularibus legibus, quibus ipsæ ligantur, ratio enim dictare haudquaquam valet, quod quis propriis contemptis legibus ad alienas transeat, sequaturque eas illius ritus, quem minime sequitur.

DECRETUM VI. CAPITIS, IN ORDINE XXXV.

Festum Patroni Principalis Civitatis a Clero Sæculari Civitatismet celebrandum est cum octava, a Regularibus vero sine octava. In Diœcesi autem, ubi non adsit proprius Loci Patronus, similiter cum octava, at ubi colitur Festum peculiaris Patroni, nihil de Patrono Civitatis; vel attenta consuetudine sub ritu duplici majori tantum sine octava. S. R. C. 28. Septemb. 1658. *In Calaguritana*. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 78.

I. IDem, quod præcedens, hæc firmat Sanctio, unaque illi binas, quas eidem nosmet dedimus, limitationes adhibet; vult enim Festum Patroni principalis Civitatis, quod a Clero Sæculari cum octava celebrandum indicitur, a Regularibus sine octava esse colendum: *A Regularibus vero sine octava*. Regulares sunt satis occupati in propriis Religionis officiis, & adeo, ut vel cuncta officia apud aliquos intra annum ægre locum habeant, apud alios nullatenus, vel sane saltem cum læthali ictu ferialis officii, ac fere totali dispendio officii parvi B. Mariæ, officii Defunctorum, ac quasi indispensabili sequela plurimorum incommodorum, ad quæ præcavenda etsi decens haud fuerit a celebratione festorum principalium locorum, quæ inhabitant, Regulares eximere, eorumdem tamen octavis, quæ celebrationi aliorum officiorum plurimum damnum inferrent, ac præfatis incommodis potissimam darent causam, gravari minime debuerunt, nec decens erat, quemadmodum fusiori calamo prosequemur in expositione Decreti IX. hujus Capitis. Hac utique de causa a celebratione octavæ de Dedicatione, ac Titulari Ecclesiæ Cathedralis, licet ad horum festorum observantiam teneantur, juxta pluries resoluta alibi in suis respective locis, & adhuc infra referenda Regulares fuerunt exempti.

II. *In Diœcesi autem*, prosequitur Decretum, *ubi non adsit proprius Loci Patronus, similiter cum octava*, ut enim dicebamus iis in locis Diœcesis, quæ peculiarem, ac proprium Patronum non habent distinctum ab eo Civitatis, hic dictorum locorum Protector principalis est, & ideo a Clero Sæculari sub ritu duplici primæ classis, & cum octava, & a Clero Regulari sub ritu itidem duplici primæ classis, sed sine octava ejusdem officium peragi debet, quemadmodum a Clero Civitatis fieri debere manet sancitum.

III. *At ubi colitur* (en limitatio, quam dicebamus) *Festum peculiaris Patroni, nihil de Patrono Civitatis*. Hoc ipso, quod peculiaris Patronus alicubi habetur, relate ad ea loca Patronus Civitatis patrocinium non gerit, ac consequenter deperdit titulum, vi cujus officium sibi vindicat; quapropter nisi aliunde eidem officium debeatur, nihil de Patrono Civitatis faciendum venit. Quod si Civitatis Patronus inter dictorum locorum Patronos annumeretur adhuc, utique non inter Patronos principales, cum unius loci plures hujusmodi Patroni esse non valeant, sed inter minus principales, & hoc in casu de eo officium instituendum est sub ritu duplici majori tantum sine octava, quemadmodum *stante consuetudine* faciendum esse præsens mandat Sanctio, ac de Patronis minus principalibus Romanæ præscribunt Rubricæ.

IV. Quod autem *attenta consuetudine* de Patrono Civitatis faciendum esse præscribitur, intelligendum venit de legitima consuetudine, ac valida ad sustinenda Sanctorum officia: hujusmodi autem est in primis consuetudo ante Bullam Pii V. introducta, ut late dicetur in Cap. de Festis ex consuetudine, necnon de Additione Breviario fieri inhibita; 2. talis itidem est consuetudo celebrandi de aliquo Sancto tanquam de Patrono introducta, atque recepta ante diem 23. Martii 1630.; uti fert secundum hujus Capitis Decretum, & late ostendunt, quæ in ejusdem expositione dicebamus. Quæ duæ consuetudines validæ etiam forent ad sustinendum officium de Patrono Civitatis sub altiori ritu, & cum octava, ut suis respective locis dictum veniet.

V. Altera vero item est consuetudo, quæ licet introducta post Bullam Pii V., quinimmo & post memoratam diem 23. Martii 1630. adhuc quo tegeret, atque sisteret præfatum officium sub ritu duplici majori, & sine octava utique haberet, non autem sub altiori ritu, & cum octava. Ejusmodi consuetudo foret, si alicubi cum tanquam Patronus principalis coleretur Patronus Civitatis, legitimam fieri contingeret peculiaris Patroni illius loci electionem; hoc enim ipso cum ejusdem loci duo principales Patroni esse non valeant, Patronus Civitatis, qui illius loci Protector principalis itidem erat, vel penitus desinit esse ejusdem loci Protector, adeoque nihil de eo faciendum venit, vel de principali Patrono evadit Patronus minus principalis; quod an res ita, necne se habeat, ex consuetudine postmodum inducta celebrandi, vel non celebrandi officium de eo, diserte dignoscitur. Si itaque consuetudo ferat de eo officium celebrari, signum est, quod tanquam Patronus minus principalis retentus extitit, adeoque de eo officium duplex majus, & sine octava continuari poterit, quemadmodum de Patronis minus principalibus faciendum esse mandant Rubricæ. Hæc tamen consuetudo sequi non posset, sed corrigi deberet, si officium sub altiori ritu, & cum octava institutisset; cum enim de solo Patrono principali officium duplex primæ classis, & cum octava Rubricæ concedant, & Patronis minus principalibus officium solummodo duplex majus, & sine octava, talis consuetudo, utpote Rubricis difformis, sustineri non posset, sed juxta Rubricarum mandata corrigi deberet. Si autem ex consuetudine statim destitum extitit a celebratione officii de Patrono Civitatis, cum jam desierit ejusdem patrocinium, desinere & debet officium de eodem, adeoque apprime bene per Decretum sancitum habetur, quod *non stante consuetudine nihil in casu de Patrono Civitatis, attenta vero consuetudine sub ritu duplici majori sine octava*. Extra autem hunc casum, vel alium similem quæcumque consuetudo, quæ alicubi post memoratam diem 23. Martii 1630. introducta esse posset recitandi de aliquo tanquam de Patrono sub quocumque ritu, vel solemnitate, penitus tolli deberet, eo quod ei deficit tum antiquitatis titulus exactus usque ante Bullam Pii V., tum patrocinii titulus, cum usu, ac consuetudine non amplius Patroni eligi queant; quapropter cum tale officium licet per consuetudinem inductum, semperque continuatum, legitimum non haberet titulum, quo sese tueretur, ab ejusdem recitatione penitus cessandum foret.

VI. Etsi autem mutare locorum Patronos non habeatur unde inhibitum sit, attamen, ut bene ponderat Guyetus *lib. 1. cap. 7. quæst.* 11., eos mutari sic, ut unus dimittatur prorsus, & alter assumatur, nec Sanctorum ipsorum gloriæ, quibus constans semper est suis nobis intercessionibus succurrendi voluntas; nec Populorum utilitati conducit, quorum solida debet esse pietas, & ab ejusmodi mutandi prurigine aliena. Si vero de novis ad pristinos addendis agatur, non abnuit idem Auctor, quantumvis asserat tentandum non esse sine causa legitima, nec nisi servato in omnibus superius producto Congregationis Decreto 23. Martii 1630., Si qui demum aliquibus in locis hominum incuria ex pristino Patronorum gradu exciderint, eos suæ dignitati, ac juribus restituere, nedum illegitimum non est, ait ipse, ut id etiam omni cura, studioque prosequendum putem: nec ad hoc (veritate comperta) alia opus est, quam Superiorum loci auctoritate; non enim agitur de nova Patronorum electione, ut in ea servari debeat forma a dicto Decreto præscripta, & ejusdem causæ in Sacra Congregatione examinandæ, cognoscendæ, & approbandæ, deduci, sed de restitutione officii, & honoris Patronis illis jam rite electis debitorum, licet ab iisdem indebite ablatorum, quare necesse non est, nisi quod Superiores loci, quibus inibi spiritualium principalis rerum cura incumbit, veritatem facti compertam teneant, ac approbent, ut in officio redintegrari valeant. De legitimitate autem hujusmodi restitutionis plenius constabit ex dicendis in expositione Decreti IV. Cap. de Festis ex consuetudine, quæ recolat Lector, ut super his satis maneat instructus, & usquequo ea progrediantur, probe dignoscat.

VII. Inferes primo ex dictis, quod tametsi Patronus Civitatis regulariter sit etiam Patronus totius Diœcesis, omniumque locorum intra ejusdem confinia sitorum, adhuc tamen nihil est, quod vetet, quo minus intra Diœcesim nonnulla Oppida, Pagi, aut Loca esse queant, quæ diversos ab iis Civitatis Patronos habeant, uti satis colligitur ex verbis illis Decreti, *Ubi colitur Festum peculiaris Patroni, nihil de Patrono Civitatis &c.*, necnon ex Constitutione *Universa* Urbani VIII. 22. Decemb. 1642., in qua diem festum agi voluit *unius ex principalioribus Patronis in quocumque Regno, sive Provincia, & alterius pariter principalioris in quacumque Civitate, Oppido, vel Pago, ubi hos Patronos haberi, & venerari contigerit*. Ubi autem hujusmodi distincti Patroni habentur, vel nihil in officio de Patrono Civitatis agetur, vel attenta consuetudine sub ritu duplici majori tantum sine octava tamquam de Patrono minus principali, ut dicebamus, hujus tamen dies nullatenus ex præcepto erit festiva, sed solum illa peculiaris Patroni, & quidem etiam stante antiqua festivandi consuetudine, quoniam unius tantum principalioris Patroni in quocumque Oppido, vel Pago diem festivum coli præcipit memoratus Pontifex, & *ad reliquorum dierum observantiam, quos hactenus sive in universa Ecclesia, in quavis Natione, aut Regno, Provincia, Diœcesi, aut Loco quomodocumque sive ex præcepto, sive ex consuetudine, sive ex devotione Christifideles tamquam festivos celebrarunt, nequaquam ex præcepto ipsos teneri, auctoritate Apostolica decernit, & declarat* quemadmodum latius infra dicetur in Capite de Diebus festivis.

VIII. *Civitatem, Oppidum, & Pagum* Urbana Constitutio nominat dum Patronos habere posse pronunciat, quapropter scire operæ pretium adjudicamus, quibus locis hujusmodi denominatio competat, ut inde pateat, quibus itidem distinctos Patronos ab iis Civitatis habere liceat. Non quæcumque igitur domorum collectio mœnibus cincta, *Civitas* dicitur, sed illa solum, quæ Episcopum habet, ex Bartolo *in lege 2. ff. de verborum significat. in fine*. Quæ autem Episcopo caret, *Oppidum*. Quæ sine mœnibus est, *Burgum*, si plures sint domus; *Pagus* vero, si pauciores, communiter appellatur. Si autem *Pagus* peculiares Patronos habere potest, utique a fortiori *Burgum*, quod populatior, ac nobilior nonnisi Pagus est.

IX. Burga autem, & Suburbia etsi vulgo *Borghi* appellentur, in hoc discrimen habent, quod illa sunt Vici quidam pagani, seu Pagi pluribus domibus coagmentati, spatio aliquantulo ab Urbe remoti, hæc vero sunt Vici Urbi contigui, ac adnexi, ac simul cum Urbe unum, & eumdem locum confi-

conficere censentur, ac consequenter cum ejusdem loci non liceat distinctos Patronos haberi, iidem, qui Civitatis, Suburbiorum dunque erunt Patroni; & quidem tametsi dicta Suburbia moenibus alicubi cincta reperiantur, & admodum proensa existant, atque spatiosa. Idem dicito de Vicis illis, qui Castellis, aut Terrir muratis, aut aliis contigui sunt, & *Borghi* vulgo, aut alio quocumque nomine nuncupantur.

X. Eadem de causa idipsum dicendum venir de Parceciis ejusdem Civitatis, Oppidi, aut Pagi, cum enim omnes unum, & eumdem conflent locum, nemini ex illir licet præter communem loci Patronum, alium peculiarem habere, sed idem, qui totius loci Patronus est, erit quoque omnium ejusdem loci Paroeciarum.

XI. Adsunt & viculi, qui sunt rustica aliquot ædificia conjuncta, aut certe spatio non ita magno a se invicem separata, & isti cum itidem cum Pago, seu Oppido, vel quocumque altero loco, cui in spiritualibus subduntur, unum locum conficiant, distinctum Patronum ab eo communi loci habere non possunt. Diximus, *cui in spiritualibus subduntur*, quia etsi nonnulla loca a diversis Civitatibus, Oppidis, aut Pagir in temporalibus regantur, quoad officium divinorn tamen, festivationem, Patronorum cultum, ac alia, quæ ad regimen Ecclesiasticum attinent, sequi non debent loca, quibur in temporalibus, sed in spiritualibus subduntur, quæ etenim ad Polum spectant, vel reducuntur, ab eo, qui Poli, seu spirituale, quæ vero ad forum, ab eo, qui fori, vel temporale jur habent, regi debent.

XII. Inferes 2. ejusdem loci plures non posse esse simul Patronos principales, sed dumtaxat unum; ideo enim de Patrono Civitarir nihil faciendum esse præscribitur in locis Dioecesis, ubi peculiaris habetur Patronus, vel dumtaxat sub ritu duplici majori, & sine octava, tamquam de Patrono minus principali. Verum super hoc peculiaris habebitur sermo in sequenti Decreto.

DECRETUM VII. CAPITIS, IN ORDINE XXXVI.

Postulantibus Syndico, & Electis Terræ Aquavivæ facultatem celebrandi Festum S. Antonii Patroni dictæ Terræ cum octava, non obstante, quod cum octava celebrarent in eodem Oppido Festum S. Eustachii pariter Patroni; Sacra Rituum Congregatio respondit: *De principaliori dumtaxat Patrono celebrandum est cum octava*. Ita die 26. Martii 1639. Ex Merato in Indice Decretor. Brev, num. 78.

I. AQuaviva nobile Castrum est Regni Neapolitani in Bariana Provincia, distans 15. millibus passibus a Matera in Boream, & totidem a Bario in Meridiem. Excolebat Festa S. Antonii, ac S. Eustachii tamquam Patronorum, sed illud S. Eustachii solemnius celebrabat, sub ritu videlicet primæ classis cum octava. Verum cum ejusdem devotio non minus fereretur in S. Antonium, cujus validum patrocinium non semel experta fuerat, eumdem honorem, ac cultum, qui S. Eustachio deferebatur, illi tribuere exoptans sine ullo præjudicio præfati S. Eustachii, per Syndicum, & Electos ejusdem Terræ in Sacra Rituum Congregatione supplicari fecit pro facultate celebrandi Festum prædicti S. Antonii Patroni dictæ Terræ cum octava, non obstante, quod cum octava celebraretur in eodem Oppido Festum S. Eustachii pariter Patroni. Quæ Congregatio postulantibus ut supra generalem exhibuit responsionem, videlicet: *De principaliori dumtaxat Patrono celebrandum est cum octava*.

II. Hujusmodi responsio de pluribus nos monitos facit, & primo quod Terræ, & Oppida particularem, ac proprium Patronum habere queunt distinctum ab eo totius Dioecesis; id enim profecto denotat, dum expositos Patronos non illi contendit, sed solum de Principaliori celebrari posse octavam definit. Verum quoniam super hujuscemodi rem in superiori Decreto sermonem fecimus, non sunt hic ulteriora verba habenda.

III. Secundum est, quod *de principaliori dumtaxat Patrono celebrandum est cum octava*. Quærit Gavantus *sect. 3. cap.* 12. *num. 6.*, si plures Patroni conceduntur, eritne eorumdem æquale festum, hoc est primæ classis cum octava? Respondet autem: *Officium singulorum duplex erit, ut dicitur in Rubrica de officio duplici num. 1., sed octava non conceditur, ex Rubricis Breviarii de octavis num. 1. nisi festo Primipalis Patroni, immo neque primæ classis festum erit, nisi sit solemne principale festum principalis Patroni, ut aperte in Rubrica de comm. num. 3., & 4., aliorum autem Patronorum officium erit duplex majus per annum ex Rubrica de concurr. num. 2. in fine: quod addidimus ante Tabellas in postrema recognitione Breviarii*. Ita scribit præfatus celeberrimus Auctor *loco cit., & num. 7.*, quibus Meratus *ibidem num.* 2. subdit hæc verba: *Quamvis Patroni locorum plures esse possint, unus tamen tantum locum principalioris obtinet, regulariter loquendo, ita ut ceteri minus principales censeantur, de quibus non celebratur officium, nisi sub ritu duplici majori, ut optime docet noster Gavantus supra num. 7. ex Rubrica de concurr. num. 2. in fine. Quod si in aliqua Civitate, vel Dioecesi plures habeantur Patroni æquales, absolute tamen dicendum est, neutrum illorum Patronorum æqualium esse principalem, sed omnes minus principales, quia Patronus magis principalis cum aliis æqualibus stare non potest, ait Guyetus lib. 1. cap. 7. qu. 5. & cap. 18. qu. 4.*

IV. Et quidem Guyetus *quæst. 5. cit.* ita scribit: *Cum ex Rubrica de Octavis num. 1. unus dicatur primipalis Patronus, consequens profecto est, ut si plures fuerint, reliqui ut minus principales habeantur. Non raro tamen contingit plures in una Dioecesi Patronos censeri æquales: uti Biturigibus S. Ursinum, & S. Sulpitium, Aureliis SS. Evurtium, & Avianum &c. Ex quo ne statim argras, neutrum illorum esse principalem, sed ambos instar minus principalium dumtaxat habendos. Quam ego consequentiam non abnuo, si eam ad ritum officii referas, ut videlicet ambo ejusdem sint qualitatis, puta duplicis majoris, aut minoris, non tamen primæ Classis (de quo disputabitur suo loco inferius.) Quod si &c.* Quæst. vero 5. capit. 18. ita habet: *Patronos vero loci itidem & Religionis duos, tresve, aut etiam plures non raro dari, nostra fuit quidem assertio quæst. 5. cap. 6., & quæst. 3. cap. 13., hoc tamen ordine, ut unus dumtaxat principalis locum teneat, ceteri minus principalium; & illi quidem certum est ex hocce textu tribuendam octavam; istis vero non item, nisi alio ex capite corrogetur.*

V. In eamdem sententiam ivit Eminentiss. Lambertini, nunc Pontifex Summus, dum *de Canoniz. Sanct. lib. 4. par. 2. cap.* 15. *num.* 3. ita pronunciat: *Unus tantum Sanctus eligi potest in Patronum principalem, contra plures Sancti eligi possunt in Patronos minus principales juxta auctoritates supra allegatas*; supra autem allegaverat Rubricas Breviarii *de officio duplici num.* 1., *de octavis num.* 1. Castaldum *in Praxi Caremon. lib. 2. sect.* 5. *cap. 2. num.* 5., Gavantum *sect. 3. cap.* 12., Quarti *ad Rubricas Missalis par. 1. tit. 1. dub.* 2., qui postremus citatus Auctor loco cit. revera ita tenet: *Ubi notandum in Patronum principalem unum tantum esse eligendum, ut colligitur ex eisdem Rubricis Beviarii tit. 7. de octavis num. 1. Patroni autem minus principales possunt esse plures.*

VI. Et quidem quod unus tantum Sanctus in Patronum principalem loci eligi queat, satis evincitur ex Bullis Pontificiis; cum enim graves, & scandalosæ contentiones cum magno publicæ quietis, & animarum salutis dispendio in Regno Navarræ excitatæ essent super Patronatibus Sanctorum Firmini martyris, & Francisci Xaverii Confessoris, delata fuit controversia ad Sacrorum Rituum Congregationem, deinde ad Rotæ Auditorium, eademque in medio remansit, cum judicatum fuerit, probationes hinc, & illinc allatas neutri partium suffragari, immo in pluribus deficere. Ad sedandam autem hanc controversiam, accedente consilio Congregarionis Sacrorum Rituum, sanctæ memoriæ Alexander VII. omnibus Constitutionibus contrariis derogavit, jussitque, ut Sancti Firminus Martyr, & Franciscus Xaverius colerentur in Regno Navarræ tamquam Patroni æque principales cum officio, Missa, & octava, uti desumitur ex Litterir Apostolicis ab eodem expeditis die 14. Aprilis 1657. Nec dissimile est exemplum, quod desumitur ex Litteris Apostolicis Innocentii XI. die 24. Septembris 1686., in quibus ad petitionem Joannis Poloniæ Regis illustris, & totius Regni, prævio consilio Congregationis Sacrorum Rituum, Sanctum Hyacinthum Confessorem Patronum, & Protectorem Regni, & Magni Ducatus Lithuaniæ, eisque adjunctarum Provinciarum eodem modo æque principalem, ac Beatum Stanislaum Kostka, declaravit, derogando quibuscumque, quæ in contrarium facere possent, tum ad fovendam pietatem Regis, & Regni, tum ad sedandas controversias ex præcedenti electione B. Stanislai in Patronum pincipalem exortas.

VII. Populus quoque Neapolitanus S. Dominicum Confessorem in totius Regni Patronum duxerat assumendum; cum tamen S. Januario digniori Patrono, utpote Martyri Pontifici, præferendum numquam assenserat, proindeque S. Rituum Congregationi supplicaverat, ut debitas S. Januario Patronatus Regii præeminentias decerneret, & eadem Congregatio supplitationibus hisce die 4. Augusti 1663. benigne subscripserat. Ne vero exinde in eodem Regno devotio erga S. Dominicum decrementum aliquod pateretus, Populus prædictus Festum ejusdem S. Dominici Patroni in toto Regno Neapolitano pariter de præcepto servari, ejusque officium cum octava, ut hactenus, ab universo Clero inibi recitari summopere desiderans, pro gratia supplicavit apud Alexandrum Papam VII., qui benigne omnia concessit *in Constit. sua* Commissi nobis *de die* 28. *Junii* 1664. Ex his igitur diserte abunde eruitur, quod unus dumtaxat esse potest Regnorum, vel Locorum, ac Civitatum principalis Patronus, quoniam alias speciali Apostolico Indulto opus haudquaquam fuisset, si plures principales Patroni rite haberi quirent. Idipsum deduci posse videtur ex sæpe laudata Constitutione *Universa* Urbani VIII. 22. Decembris 1642. in qua vult tantum celebrari posse tamquam festivum diem *unius ex principalioribus Patronis in quocumque Regno, sive Provincia, & alterius pariter primipalioris in quacumque Civitate, Oppido, vel Pago, ubi hos Patronos haberi, & venerari contigerit*. Liquet itaque, quod etsi plures Patroni haberi queant, unus tamen semper illorum principalior censendus est, & hic colendus cum festivatione, ritu duplici primæ Classis, & octava, non sic tamen ceteri, nisi particulare habeatur Indultum.

VIII. Non solum tamen ex Indulto Apostolico dantur in aliquo Regno, Loco, vel Civitate plures Patroni principales, sed etiam ex usu antiquissimo, & inveterato alicubi coluntur plures Sancti tamquam Patroni æque principales, & eorumdem officium ibidem celebratur sub ritu duplici primæ classis, & cum octava: unde teste Halden *part. 3. tit.* 1. in Dioecesi Brixinensi non modo Sancti Ingenuinus, & Albuinus Episcopi, &

Con-

Confessores 5. Februarii, sed etiam S. Cassianus Episcopus, & Martyr 13. Augusti tamquam Patroni principales Dioecesani officio, & ritu duplici primæ classis, & cum octava celebrantur, uti & in Dioecesi Constantiensi S. Pelagius Martyr 28. Augusti, necnon S. Conradus Confessor, & Pontifex 26. Novembris. In Ecclesia itidem Cremonensi tamquam Patroni principales ritum primæ classis, & octavam obtinent S. Petrus, & Marcellinus 2. Junii, S. Himerius Episcopus 19. Octobris, & S. Homobonus Confessor 13. Novembris. In Dominio quoque Serenissimæ Reipublicæ Januensis similem cultum assequuntur Sancti Georgius Martyr, Joannes Baptista, & Conceptio Beatæ Mariæ, & in Dioecesi Placentina Sanctus Antonius Martyr 4. Julii, necnon S. Justina Virgo, & Martyr 26. Septembris, quemadmodum & alibi fieri non semel observavimus.

IX. Hujusmodi usus utique legitimus est; atque retinendus, si ante Bullam Pii V. sit introductus, semperque deinde custoditus, quemadmodum sancitum mansit per Decretum quoddam S. R. C. 6. Decembris 1608. in quo, ut videbimus in Cap. de octavis in Quadragesimam incidentibus, laudat, ac probat continuari officium cum octava de S. Eulalia ratione solius antiquæ, & immemorabilis consuetudinis; in cujus Decreti expositione, quæ dicta venient, recolat Lector, necnon quæ dicuntur in Cap. de Festis ex consuetudine, ubi earumdem octavarum inconcussum firmitatis robur utique deprehendet. Non minus itidem legitimus erit, atque validus ad tuendas præfatas octavas, si introductus sit, atque receptus ante diem 23. Martii 1630. in quo prodiit famosum illud Decretum circa electiones Sanctorum in Patronos disponens, quod primo loco in hocce Capite a nobis superius expositum extitit; ut enim observabamus in explanatione Decreti secundi hujus Capitis, *usus semel introductus, & receptus celebrandi festum solemniter de aliquo Sancto tamquam de Patrono, continuandus est, licet non sit de antiquis Patronis Ecclesiæ*; si autem *continuandus*, utique cum eadem solemnitate, qua prius, adeoque cum ritu primæ classis, & cum octava, si hunc cultum præcedenter habebat; noluit enim Sacra Congregatio cultum illis Sanctis esse detrahendum, quem ex legitima tunc electione sibi vindicarant; quapropter & in Decreto 23. Martii 1630. dispositionem *in posterum* solum observandam edidit. Videantur superius dicta.

X. Præsens itaque Sanctio, in qua determinatur, quod *de principaliori dumtaxat Patrono celebrandum est cum octava*, ac consequenter quod unus dumtaxat ex pluribus alicujus loci Patronis, principalis censeri debet, ceteri minus principales, limitanda venit, ac intelligenda, ut procedat secluso in contrarium Apostolico indulto, aut usu vel ante Bullam Pii V., vel ante Decretum Sacræ Congregationis 23. Martii 1630. introducto, atque recepto.

XI. Hujusmodi tamen Patroni principales, qui ex Indulto Apostolico, aut ex præfato usu alicubi celebrantur, non continuo festivandi sunt, sed unius dumtaxat eorum dies festiva erit, illius scilicet, qui inter eosdem quodammodo principalior censetur; Constitutio enim Urbana supra laudata diem festivum agi vult unius dumtaxat principalioris Patroni in quolibet Regno, & alterius similiter principalioris in qualibet Civitate, vel loco, non obstante quacumque consuetudine, præcepto, vel devotione: quocirca etsi usus, de quo supra, suffragari valeat ad retinendum ritum elevatiorem, ac octavam, non tamen festivationem; hinc in Civitate Cremonensi, quæ tres Patronus principales recolit, & Placentina duos, unius dumtaxat, prima videlicet S. Homoboni, secunda S. Antonini diem festivum agit, quemadmodum in simili casu etiam ceteræ observant Ecclesiæ. Fallit hoc tamen, quoties in Indulto Apostolico festum itidem concessi alterius principalis Patroni de præcepto servari mandaretur, aut post dictam Urbanam Constitutionem Indultum aliquod Pontificium obtentum fuisset, quo festa Patronorum principalium vi prædicti usus retentorum in præcepto posita venirent.

XII. Sunt tamen La Croix *tom.* 4. *lib.* 4. *num.* 1262., Halden *par.* 3. *tit.* 1., ac Pasqualigus *de Sacrific. nov. legis q.* 258. *num.* 5., qui asserunt, quod licet ordinarie unus tantum sit Patronus principalis loci, possunt tamen etiam esse plures, & nituntur tum in exemplis multarum Ecclesiarum plurimos hujusmodi Patronos colentium, tum quia juxta Gavantum *sect.* 3. *cap.* 12. *numer.* 3. possunt sine absurdo esse plures Patroni Titulares æque principales alicujus Ecclesiæ, & de pluribus ut talibus fieri potest officium primæ classis cum octava, ut ibidem idem ostendit exemplo Ecclesiæ SS. Blasii, & Caroli Romæ, in qua ambo duo festa tamquam Patronorum principalium sub ritu primæ classis, & octava celebrantur; non apparet igitur, cur non possint pariter esse simul plures Patroni principales alicujus loci. Verum quoad Ecclesias plures Patronos principales colentes, jam patet ex dictis, hoc ideo præstari vel ex speciali indulto Apostolico, vel ex usu ante Bullam Pii V., vel ante diem 23. Martii 1630., quapropter in nihilo officit iis, quæ nos superius dedimus. Quantum vero attinet ad plures Patronos Titulares principales ejusdem Ecclesiæ, jam in præcedenti Capite diximus, Patronum seu Titularem principalem debere esse unicum, vel si plures, per modum unius, ut sunt verb. gr. SS. Gervasius, & Protasius, Dionysius, & Socii, aliique, quorum festivitas eodem die, ac officio simul recurrit, ac celebratur. Ecclesiæ autem, quæ plures habent ex dictis Patronis diversa die recurrentes, ac de iisdem distincta celebrant officia cum octava, hoc præstant ex priscο, ac annoso usu, vi cujus etiam plures Patronos principales ejusdem loci haberi posse asserebamus. Videantur, quæ in præcedenti Cap. data sunt in expositione Decreti quinti.

XIII. Ex his inferes primo plures dari posse Patronos principales ejusdem loci per modum unius, qui scilicet sub eodem die recurrant, & sub uno festo celebrentur, ut SS. Cosmas, & Damianus, Philippus, & Jacobus, aliique similes; ii enim, etsi plures sint, ac si unus essent, reputantur, ac per modum unius recoluntur.

XIV. Inferes 2. quod si alicubi plures haberentur Patroni, qui non sint ex supra antiquis, semper tamen unus eorum censendus est dumtaxat principalis, & cum ritu duplici primæ classis, & cum octava celebrandus, ceteri vero minus principales & tamquam de Patronis minus principalibus eorumdem officium sub ritu duplici dumtaxat majori sine octava erit persolvendum. Si autem quæras, quinam ex illis principalis censendus sit, cum omnes undequaque æquales appareant, & sub eodem ritu, & octava celebrati fuerint? Respondeo illum principalem censendum esse, qui cum festivatione celebratur: quemadmodum enim vi Constitutionis Urbanæ præcipientis, festivari diem unius dumtaxat Patroni principalioris in eodem loco, illi, & non alteri festivatio aliqua de causa conservata extitit, atque tributa, idcirco eadem de causa ille principalior Patronus censeri debebit. Ceterum difficile admodum judicamus, quod titulus aliquis haudquaquam adsit, ex quo unus præ altero principalior dignosci non possit; ad hoc enim apprime deservire valet major Patronatus antiquitas, & in hujus defectu majoritas solemnitatis, qua festum unius præ altero celebratum semper extitit, qui enim posterius in Patronum electus est, in Patronum minus principalem censetur electus, uti & illi, cujus festivitas generatim in loco semper extitit celebrior, Patrocinii primatus non videtur posse rite contendi.

DECRET. VIII. CAPITIS, IN ORDINE XXXVII.

Religiosi tenentur celebrare sub ritu duplici primæ classis cum octava Festum tam de Dedicatione, quam de Titulari Ecclesiæ illius Conventus, in quo morantur: & sub eodem ritu duplici primæ classis tenentur recitare de Patrono principali loci, & de Titulari Ecclesiæ Cathedralis tantum; ad octavam autem non tenentur, juxta pluries resoluta: De aliis autem Patronis minus principalibus non tenentur recitare, nisi sint descripti in Kalendario Romano, vel in dictorum Religiosorum proprio. S. R. C. 24. Januarii 1682. *in una Ordinis Minor. de Observ.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 125.

I. Quamplurimas profecto sanctiones præsens comprehendit Decretum, quarum nonnullæ etsi ad alia proprius attineant Capita, adhuc hic saltem cursim, atque distincte sunt a nobis examinandæ, ut Decreto plenam demus explanationem.

II. *Religiosorum* appellatione quantumvis in favorabilibus large veniant etiam Clerici Sæculares, ut per Gloss. *verb. Religiosi, in cap. nullus itaque*, 1. *qu.* 1., & aliam *verb. Religiosos, in cap. præsens* 9. *qu.* 3. resolvit Lambertinus *de jurepatron. lib.* 1. *part.* 1. *qu.* 11. *per totum*, impræsentiarum tamen certum est, venire tantummodo illos, qui stricte sunt, & dicuntur Religiosi; hujusmodi autem sunt, ut *ibidem num.* 10. observat laudatus Auctor, qui promittunt tria vota substantialia Regulæ; quinimmo & ex his veniunt præsertim illi, qui Claustrales sunt, seu qui in Conventu aliquo de more degunt, habet quippe Decretum, *Illius Conventus, in quo morantur*.

III. Quia vero Equites Ordinis Sancti Joannis Hierosolymitani, qui communiter Melitenses Equites nuncupantur, sunt vere, absolute, & simpliciter Religiosi, utpote qui aliorum more tria vota solemnia emittunt sub Regula ab Ecclesia approbata, idcirco indubium redditur, Decretum & de his utique procedere. Videatur Barbosa *de Appellat. Verbor. Appellat.* 133. *num.* 6., ubi congerit Auctores communiter asserentes, appellatione Religiosorum venire prælatos Equites, & quidem nedum in materia favorabili, sed etiam odiosa.

IV. Idipsum dicendum venit de Monialibus cujuscumque Regularis Ordinis, sunt etenim veræ non minus Religiosæ, cum tria vota substantialia sub Regula approbata profiteantur, ac Claustrales sint, degantque in Monasteriis. Nec officit, quod Sanctio habeat *Religiosi*, nam masculinum concipit etiam fœmininum in iis, quæ sunt adaptabilia, uti pluries diximus, hinc & appellatione *Monachorum* venire Moniales, quoad ea, quæ sunt proportionabilia, docent Felin. *in Cap. de Monialibus, de sent. excomm.*, Fulgos. *Consil.* 121., Paul. Fusc. *de visitat. lib.* 2. *cap.* 18. *numer.* 62., Menoch. *de arbitr. casu* 421. *num. ult.*, Flores de Mena *var. lib.* 1. *quæst.* 10. *num.* 25.

V. In favorabilibus itidem venire Novitios, atque Novitias Regularium Ordinum communis est Doctorum opinio; ast quoniam hic agitur de oneribus, ac præceptis imponendis, de obligatione scilicet recitandi officium prout supra, idcirco præfati cum neque vere, neque effectu Religiosi dici valeant, nam non habitus facit Monachum, sed professio, & vita Religiosa, *Cap. ex parte, de Regular. cap. quia ingredientibus, de te-*

stam.,

stum., ex communi itidem Auctorum sententia haudquaquam comprehenduntur. Poterunt quidem itaque illi dicta officia recitare, sed ad eorumdem recitationem minime tenebuntur hujus saltem vi Decreti, quando etiam ratione Beneficii Ecclesiastici, vel sacri Ordinis ad Horas Canonicas manerent adstricti.

VI. Primo igitur decisum habemus, quod *Religiosi tenentur celebrare sub ritu duplici primæ classis cum octava Festum tam de Dedicatione, quam de Titulari Ecclesiæ illius Conventus, in quo morantur*. Ecclesia illius Conventus, in quo Religiosi morantur, est eorumdem propria Ecclesia, cujus Choro, si hunc habeant, sunt addicti, & ratione habitationis adscripti, ut alibi dicetur; propriæ autem Ecclesiæ Festum tum Dedicationis, tum Titularis sub ritu duplici primæ classis, & cum octava in pr[illegible] passim ponunt Rubricæ, & præsertim *I. de officio d*[illegible] *num. 1., VII. de Octavis num. 1., IX. de Commem.* [illegible], *X. de Transl. num. 1. &c.*, & expresse dicta duo Festa recensentur in Tabella duplicium primæ classis.

VII. Secundo decisum habetur, quod *sub eodem ritu duplici primæ classis tenentur recitare de Patrono principali Loci*. Per infinita propemodum Decreta hoc idem determinatum extitit, ut videre est in Decretis IV., VI., & XIII. hujus Capitis, necnon in quamplurimis aliis tum hujusce, tum aliorum Capitum, & cum Patroni principalis festum sit itidem in præcepto quoad forum, id etiam sancitum videtur per Decretum 5. Maji 1736. generaliter Regulares obligans ad officium de festo quolibet, quod in Diœcesi est de præcepto quoad forum. Hoc autem Decretum datur, & exponitur in Cap. de Diebus festivis, ubi & resoluta manent nonnulla, quæ in contrarium facere videri possent. Id etiam prius statuerat Gregorius XIII. in sua Constitut. *Pastoralis officii* sub die 30. Decembris 1573., ac unanimi voce clamant omnes, si paucos demas, Auctores, inter quos Gavantus *sect. 3. cap. 12. num. 5.*, Meratus *ibidem num. 3.*, Guyetus *lib. 2. cap. 13. quæst. 2.*

VIII. Hujusce rei ratio quidem plurima est. Tum quia est ex præcipuis, ac primariis loci festivitatibus, adeoque ex iis, quæ ab omnibus loci Incolis decent custodiri; si enim in hujusmodi festis ad uniformitatem servandam voluit Urbanus VIII. in sæpe laudata Constitutione omnes, etiam Regulares, & prius ipso Concilium Tridentinum *sess. 25. cap. 12.* ad festivationem teneri, utique eadem uniformitas exigit, ut etiam ad officium de iisdem teneantur. Tum ne Populus, qui in dictis festis ad Regularium Ecclesias accedit, Missas, & Officia Divina de iisdem auditurus, in sua expectatione decipiatur, & ut ad pietatem erga Patronum suum non minus accendantur, quam si ad reliquas loci confluat Ecclesias, quemadmodum ponderat Gavantus *loco cit. num. 5.*. Tum quia cum totius loci Patronus ille sit, Patronus est etiam Regularium in eo loco existentium, ac commorantium; quapropter æquum est, ut ejusdem celebrationi etiam iidem non minus incumbant; Regulares enim ad Patroni concurrunt electionem, cum suum debeant non minus, ac Clerus Sæcularis, consensum præbere, adeoque non minus debent eumdem tamquam Patronum excolere. Tum quia Festum Patroni loci juxta Romanas Rubricas est in præcepto, nec eæ aliquem ab ejusdem celebratione eximunt, quinimmo totum locum expresse obligant, ut Rubrica *IV. de Dominicis n. 1.*, ubi de Festo Patroni loci incidente in Dominicas 2. classis ita pronunciat; *Quia tunc de hujusmodi festo fit tantum in Ecclesia, vel Loco, cujus est Titulus, vel Patronus*; cum igitur totius loci Patronus sit, & quidem adhuc exemptâ ab Ordinarii jurisdictione, proculdubio in quocumque loco, licet exempto excoli debet; hujusmodi enim obligatio ab Ordinarii jurisdictione minime promanat, sed a Rubricis Romanis, quæ per Apostolicam auctoritatem tamquam leges constitutæ sunt, adeoque ad eam solvendam haudquaquam exemptio ab Ordinarii jurisdictione Regularibus suffragari valet, qui Apostolicis Edictis obstricti sunt, ac plane subjecti.

IX. Tertio sancitum habetur, quod *itidem Regulares de Titulari Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici primæ classis recitare teneantur*, & hoc similiter determinatum extitit 20. Martii 1683., & 20. Novembris 1683., licet postea hæc Decreta ritum, quo tale officium recitare teneantur, minime explicent, dantur autem hujusmodi Decreta in Indice sub num. 135., 147., & idipsum docent Meratus *loco cit.*, Guyetus ut supra itidem laudatus, aliique; & ratio pro Patrono principali loci superius adducta, quæ ex uniformitate in præcipuis loci festivitatibus ab omnibus servanda petita est, pro Titulari etiam Ecclesiæ Cathedralis æque procedit, quemadmodum eadem de causa in Decreto IX. Capitis primi ad celebrationem officii de Dedicatione Ecclesiæ Cathedralis Regulares vidimus obstrictos.

X. Fatemur tamen, quod in hujusmodi dispositione non deest difficultatis nodus aliquis, qui non ita facile extricabilis apparet; cur scilicet Regulares ad Festum Titularis Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici primæ classis recitare teneantur, cum tamen ad Dedicationem ejusdem Ecclesiæ sub ritu duplici dumtaxat secundæ classis reperiantur constricti; & eo maxime, quod Festum Dedicationis præstare generaliter Festo Titularis sententia est Gavanti *sect. 3. cap. 8. num. 7.*, quam nec nos reprobavimus.

XI. Non deest tamen aliqualis ratio discriminis, & est, quod Dedicationis festum, etsi merito sui præstantius forsitan sit festo Titularis, adhuc tamen coli non assolet cum tanta solemnitate, ac cum tanto Populi concursu, ut festum Titularis; quinimmo ut plurimum illud apud Populum fere nullam sibi vindicat solemnitatem, ubi ad festivitatem Tituli turmatim assolet convenire. Accedit, quod Titularis Ecclesiæ tamquam Protector Populi communiter circumfertur, ac ut talis veneratur, quocirca ejusdem festum non adeo, ut illud Dedicationis, ita ad materialem Ecclesiam coarctatur, sed etiam ad formalem protenditur, & non tam Ecclesiæ materialis, quam formalis reputatur. Non mirum igitur est, si Festum Titularis Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici primæ classis, adhuc apud Regulares, sub præcepto positum est, non ita autem festum Dedicationis ejusdem Ecclesiæ, quemadmodum iisdem de causis Festum Titularis Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici primæ classis, & cum octava apud omnem Clerum Sæcularem Civitatis, & Diœcesis dispositum est celebrari, ubi Festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis apud solum Clerum Sæcularem Civitatis sub ritu duplici primæ classis, & cum octava celebratur, in Diœcesi vero ubique sine octava, quinimmo & sub ritu duplici minori, ubi ita celebrari illud solitum est, uti mandant Decreta VI., VII., & VIII. Capitis primi.

XII. Inferes ex his, Clerum Regularem, etiam in Diœcesi existentem, ad Festum Titularis Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici primæ classis non minus teneri, ac Clerum in Civitate commorantem, quemadmodum ad idem festum non minus tenetur Clerus Sæcularis Civitatis, & Diœcesis. Quod autem Clerus Regularis Diœcesis ad Festum Dedicationis Cathedralis nullatenus teneatur, ratio modo producta satis ostendit, pro Titulari nequaquam concludere, quemadmodum ex eo, quod Clerus Sæcularis Diœcesis idem festum Dedicationis celebret sine octava, & sub ritu etiam dumtaxat minori, haudquaquam inferri licet, quod idem Clerus Sæcularis Diœcesis Festum Titularis Ecclesiæ Cathedralis sine octava, & sub ritu solummodo minori celebrare valeat.

XIII. *Tantum* subdit Decretum, quæ dictio cum appellet supra festa expressa, videtur quæcumque alia non expressa excludere, sicuti ponderant omnes Doctores tractantes de effectibus, & vi præfatæ dictionis; quapropter in consequentiam veniret, quod Regulares nequaquam tenerentur ad festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis contra id, quod pluries vidimus sancitum agentes de Ecclesiæ Dedicatione. Verum dici potest, quod excludit quidem omnia alia hujusmodi festa, non universim, sed ad quæ celebranda sub ritu duplici primæ classis Regulares teneantur, de quibus profecto præcedens Sanctionis locutio profatur. Vel quod dictio *Tantum*, etsi taxativa, restrictiva, & limitativa sit, non propterea excludit connexa, aut casus similes, quemadmodum pariter communiter docent Auctores apud Barbosam *de dictionib. dict. 402. num. 6., & 8.*; festum autem Dedicationis in Ecclesiis consecratis connexum est cum festo Titularis, quinimmo & festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis est ex festis loci præcipuis, & primariis non minus, vel æque quasi, ac alia festa a Decreto recensita, ac consequenter dictio *Tantum* in Decreto apposita, dictum festum Dedicationis nequaquam excludit.

XIV. Quarto statutum habetur, quod *ad octavam non tenentur*, dictorum scilicet festorum Patroni principalis loci, & Titularis Ecclesiæ Cathedralis, & addit *Juxta pluries resoluta*; de octava enim Patroni principalis loci id prius fuerat resolutum in Decretis 27. Martii 1628., & 28. Septemb. 1658., ut liquet ex Decretis IV., & VI. hujusce Capitis. De octava autem memorati Titularis antiquius præsenti Decretum nobis non suppetit, sed solum in Indice datum sub num. 135., quod emanatum noscitur sub die 20. Martii 1683., & quod datur in Indice sub num. 147., quod editum fuit sub die 20. Novembris 1683.; attamen dubitare non licet, quod aliquod hujusmodi Decretum inhibitivum præcedenter emanatum extiterit, cum præsens Sanctio nos docet *Juxta pluries resoluta*; non enim cuncta, quæ ex Decretis a Sacra prodiere Congregatione, in Regestis exarata extitere, nec omnia ex ipsis exaratis per Meratum in suum Indicem invecta fuerunt. Ceterum ad intentum satis faceret quæcumque Sanctio, quæ Regularibus universim Sanctorum Diœcesanorum octavas inhibitas declararet, quinimmo & eæ, quæ Patroni principalis octavam iisdem inhibent: quæ enim principaliorem octavam vetant, & minus principales, cujusmodi est octava Titularis Ecclesiæ Cathedralis, inhibere jure censentur.

XV. Si inspiciatur ratio, quam ex Rubricis Festum Patroni principalis loci præcipientibus nos superius produximus ad obligandos Regulares ad celebrationem festi, seu officii de eodem, proculdubio pro obligatione eorumdem Regularium ad celebrandam etiam ejusdem octavam valida videtur; ast quoniam dicta ratio nostram non debet subterfugere considerationem in Decreto IX. hujus Capitis, ubi decisum videbimus, ly *non teneri ad octavas præfatas* etiam libitum excludere, & non solam obligationem, idcirco ad ibi dicenda Lectorem remittimus, ubi & ipsi videre licebit, quare dispositum extiterit, ad præfatas octavas Regulares nequaquam teneri, immo nec posse eas recitare.

XVI. Quinto determinatum est, quod *de aliis Patronis minus principalibus non tenentur recitare*. Id docet Gavantus *loco cit. num. 7.*, ubi hæc verba tenet: *Neque de his Patronis*

minus Principalibus tenentur, Regulares officium recitare, quos nulla lex obligat. In contrarium tamen sentit Guyetus loco qui supra, ubi loquens de festis, ad quæ celebranda tenentur Regulares, ita scribit; *Item Patronorum minus Principalium, ubi tales etiam coluntur*. Et revera Guyeti sententiæ satis congrua non desideratur ratio; Tum quia etiam Patroni minus principales sunt Patroni loci, ac consequenter omnium existentium in eo loco, & ad eorumdem electionem non minus, ac ad eam Patroni principalis, concurrit assensus Regularium; quocirca congruum utique videtur, eosdem Regulares teneri ad eorumdem celebrationem medio officio. Tum quia officium Patronorum minus principalium inter officia de præcepto recensentur recitanda in loco, in quo ut Patroni coluntur, unde in serie duplicium majorum a Rubricis collocantur.

XVII. Quæ licet ita sint, adhuc officium dictorum Patronorum noluit S. Congregatio apud Regulares esse in præcepto; consideravit enim, quod Festa illorum non sunt ex præcipuis, ac primariis locis festis, & quod ex eorumdem inobservantia, quæ apud Regulares eveniat, exoriri non possunt vehemens scandalum, aut offensio in Populo, qui ad horum confluit Ecclesias; hinc cum præfati Regulares aliunde sint valde occupari in Sanctorum indigenarum celebratione, & adeo aliqui, ut intra annum cuncta, ad quæ tenentur, persolvere nequeant Sanctorum officia, vel saltem ægre, & cum maximo incommodo ferialis officii, suppressione feriarum majorum, officii parvi B. Mariæ, Defunctorum &c. haud æquum existimavit, quid ulterius oneris supra asserta primaria locorum festa Regularibus imponere circa Sanctorum locorum, & Diœcesum, in quibus morantur, officia, sed eosdem, uti ab Episcopi loci jurisdictione exempti sunt, ita a loci officiorum recitatione voluit exemptos, eos liberando a lege, si quæ est, Rubricarum, quæ eosdem posset adstringere.

XVIII. Quod si ad celebrationem Patronorum minus principalium Regulares haudquaquam tenentur, certum utique redditur, nec ad recitandum de ceteris locorum Sanctis teneri, sunt etenim hi minus celebres, minusque ad Regulares attinent, ut ii, qui ad Patronorum minus principalium officia non obligantur, ad illorum festa teneri queant; hinc Guyetus *loco citato*, aliique passim Doctores a recitatione Festorum secundariorum Patronorum, Sanctorum Episcoporum, & aliorum loci naturalium, vel quæ vi Reliquiarum, sive vicinitatis, aut affinitatis, vel fundationis, voti, aut consuetudinis in loco evenit celebrari, Regulares concorditer liberant.

XIX. *Nisi sint descripti*, subdit Decretum, *in Kalendario Romano, vel in dictorum Religiosorum proprio*. Sancti, qui loci alicujus Patroni minus principales sunt, aut naturales; vel indigenæ, vel quomodocumque attinentes, possunt esse descripti *vel in Kalendario Romano*, uti S. Petrus martyr, qui Novocomi, ac Veronæ Patronus minus principalis est, in Breviario Romano sub ritu duplici die 29. Aprilis habet officium; *vel in Kalendario Regularium proprio*, quemadmodum evenit in Beata Rita de Cassia, quæ Cassiæ in Umbria, ubi communis lucis usuram accepit, cum officio Sanctarum Mulierum colitur, & licet in Breviarium Romanum ejusdem festum Apostolica auctoritate invectum non sit, bene tamen in illud Ordinis Eremitarum S. P. Augustini, cujus Institutum professa fuit, ac ad mortem usque prosecuta; etsi autem in hujusmodi eventu Regulares haudquaquam ad dictorum Sanctorum celebrationem teneantur, qua loci Patroni minus principales sunt, aut Sancti naturales, vel indigenæ, a recitatione tamen de iisdem, quatenus in Breviario Romano sunt, vel in proprio descripti, se dispensare utique nequeunt, quemadmodum ad recitandum de his, licet non forent locorum Patroni minus principales, vel Sancti indigenæ, æque manerent adstricti; solvitur enim quidem obligatio recitandi de dictis Sanctis, quæ vi Kalendarii Diœcesis, vel loci, ubi morantur, in Regulares derivata potest, non autem quæ vi Kalendarii Romani, aut proprii, quorum legibus, atque præscriptis manent obstricti, in eosdem promanat. Ex quo fit primo, quod ad dicta officia teneantur dumtaxat sub eo ritu, quo in Kalendario Romano, vel proprio reperiuntur descripta, non autem sub eo, quo in Kalendario Diœcesium, vel locorum manent notata. Fit secundo quod ad eadem officia solummodo obligantur, si in dictis Kalendariis Romano, aut proprio tamquam de præcepto notata existant, secus vero si tamquam officia ad libitum, aut alio simili modo, qui liberam Clero relinquant eorumdem recitationem.

XX. Ultra hujusmodi limitationem, quam præsenti Sanctioni Decretum ipsum adhibet, haud desiderantur nonnullæ aliæ, quæ eidem exporrigi debent. Prima est autem, si Festum aliquod Patronorum minus principalium, vel Sanctorum loci naturalium sit ex particulari Indulto alicubi in præcepto quoad forum; ad recitandum enim de festis quibuscumque, quæ alicubi ita sunt in præcepto, Regulares Sacra Rituum Congregatio voluit adstrictos die 5. Maji 1736. cujus Decretum expositionem habet in Cap. de Diebus festivis.

XXI. Secunda est, si nonnulla ex dictis festis sint admodum in locis solemniora, ac celebriora, aut in eadem maxime, & forsitan plus quam in Festa principalium, aut aliorum loci præcipuorum, communis Populi devotio feratur; si enim Sacra Congregatio Festa, quæ de præcepto quoad forum alicubi sunt, eo quod ibi valde celebria, ac populi devotione prosecuta esse solent, a Regularibus cum officio voluit celebrari, communibus votis utique nec desiderata convenit ea Regularibus in iis festis, quæ licet de præcepto quoad forum minime sint, sunt tamen in loco celebriora admodum, & solemniora, ac universali Populi devotione non minus, si non magis, saltem celebrata, ut sic nihil sit, quod celebritatem minuat, omnia loci membra satis apte conveniant, & Populus, qui ad Ecclesias confluit, Officia, & Missas de dictis Sanctis auditurus, in sua non defraudetur expectatione, quinimmo ad pietatem erga eosdem, ac devotionem semper magis accendatur. Pallentia ista Decreti non improbata venit a Guyeto *loco citato*, nec refragatorem jure habere valet Gavantum, qui dum productæ vi rationis ad festa principalium loci Sanctorum Regulares obligat, ad illa etiam aliorum, de quibus eadem ratio procedit, eosdem obligare censetur.

XXII. Tertia limitatio est, si in concessione officiorum de Patronis locorum minus principalibus, aut d[...]lia indigenis, Clerus ipse Regularis expressus veniat, atq[...] [...]gatus; tunc enim certum est, quod dictus Clerus ad e[...] [...]em celebrationem tenetur, non quia Patroni minus principales, aut Sancti locorum naturales illi sint, sed quia per auctoritatem Apostolicam, cui plene Regulares manent subjecti, obligati veniunt, atque constricti. Ita revera sancivit S. Congregatio 20. Martii 1683. cujus Decretum datur in Indice sub num. 136. necnon in aliis Sanctionibus, inter quas numerari utique potest, quæ sequens dabitur, ac exponetur.

XXIII. Verum etsi ad Patronorum minus principalium, & aliorum Sanctorum loci indigenarum officia recitanda Regulares minime teneantur, *laudabile tamen est, si recitent in gratiam Populorum*, ait Gavantus, qui licet id asserat de Patronis minus principalibus, est tamen extendendum ad cuncta loci officia, ut bene Guyetus, *eo sane titulo, quod vere loci propria sunt*, ac consequenter ab omnibus loci incolis decent celebrari, id *nullatenus*, ut optime idem Auctor ponderat, *prohibente Congregatione, sed dumtaxat decernente ad id eos minime teneri*. Videantur, quæ hanc super rem producentur, cum de Regularibus in ordine ad Festa locorum agemus.

XXIV. Fateor, quod super intelligentiam verbi illius, *Non teneri*, quam ex Guyeto modo dedimus, nonnihil difficultatis ingerit verbum idem, *Non tenentur*, quod hoc Decretum de Regularibus pronunciat relate ad Sanctorum Diœcesanorum octavas, dum asserit, *Ad octavam non tenentur*, quod per exclusionem etiam libiti ab eadem Congregatione inferius in hoc Capite videbimus intellectum. Verum cum dispar satis sit ratio de octava, quæ nonnisi prorogatio festi est, & supponit jam festum celebratum, adeoque quod Sanctus, de quo est octava, jam suum officium habuerit, ac de festo ipso, quod si supprimatur, nihil penitus fit de Sancto, de quo tale festum est institutum, idcirco haud incongrue verbum illud, *Non tenentur*, de octavis dictum, utpote quod sine necessitate feriale perimit officium, ac alia superius recensita, ac inferius recensenda affert incommoda, per exclusionem etiam libiti intelligi potuit, non sic autem prout de festis dictum est, quo in casu si aliquod ex dictis induceret incommodis, alias etiam officii cultum de eo Sancto penitus tolleret. Videantur etiam, quæ super hujusmodi rem dicta sunt in Decretis X. & XI. Capitis primi, & inferius dicentur in expositione Decreti IX. hujus Capitis.

XXV. Quæ autem hic dicta sunt de Regularibus Viris, utique intelligenda veniunt & de Regularibus Fœminis, quæ, ut superius dicebamus, vere veniunt *Religiosorum* appellatione, & Decretum procedit in materia ipsis æque adaptabili, & convenienti; quinimmo & ratio ipsa, ob quam de Regularibus Viris ista disposita sunt, cum non minus durat de Regularibus Fœminis, ad has etiam dispositionem extendendam esse satis ostendit. Quia vero ex Monialibus aliæ sunt, quæ non Prælatis Regularibus, sed locorum Ordinariis reperiuntur subjectæ, idcirco de his dubitatio exoriri potest, num ut supra teneantur, & possint? Verum id satis decisum de istis quoque extitit per iterata Sacræ Congregationis Decreta, inter quæ est XI. Capitis primi, necnon plura alia alibi exponenda, in quibus easdem ad illa omnia locorum officia, ad quæ Moniales Prælatis Regularibus subjectæ, & Regulares ipsi, & eodem penitus ritu, & modo, quo isti tenentur, obligari, & posse manet sancitum, cum non minus istæ ad officia Religiosis, ac ceteræ, & Regulares ipsi teneantur, & locorum Ordinarii in earumdem regimine locum Prælatorum Regularium teneant. Non est itaque super hanc rem hic ulterius immorandum, sed tamquam certum tenendum, quod ea, quæ de Regularibus Viris, aut Monialibus Prælatorum Regularium jurisdictioni subjectis relate ad divinum officium disposita sunt, intelligantur etiam statuta de Monialibus locorum Ordinariis immediate subjectis. Vide etiam, quæ dicuntur in expositione Decreti X. hujus Capitis.

DE-

DECRETUM IX. CAPITIS, IN ORDINE XXXVIII.

Disponente S. Rituum Congregatione, quod Regulares ad octavam Patroni principalis non tenentur, quæsitum fuit, an ly *non tenentur*, excludat etiam libitum, ita ut Regulares non possint de dicta octava recitare, si velint? Responsum fuit, excludi etiam libitum, & non posse, nisi id specialiter ipsis Regularibus indultum fuerit ex vi Concessionis Apostolicæ, vel Constitutionis Religionis ab Apostolica Sede approbatæ. S. R. C. 20. Martii 1683. *in una Ordinis Minorum Observ.* Ex Merato in Indice Decret. Brev. n. 142.

I. PEr plurima Sacrorum Rituum Congregationis Decreta Regularibus factam vidimus obligationem recitandi de festo Patroni principalis loci, in quo morantur; ast cum addant, *Ad octavam tamen non tenentur*; dubitandi locum relinquunt, atque dedere, num ly *non tenentur* nedum excludat debitum, seu obligationem, sed etiam libitum, ita ut dicti Regulares neque possint recitare de præfata octava, si velint? Quod dubium cum fuerit in Sacram eamdem Congregationem productum, hæc respondendum censuit, *excludi etiam libitum, & non posse*, quo circa indubium redditur, Regulares neque teneri, neque posse de dicta octava officium recitare.

II. Si præfati vis verbi, *Non tenentur*, præcise attendatur, proculdubio debitum, ac obligationem dumtaxat excludit, non autem libitum, ac arbitrium, quemadmodum in præcedenti Decreto juxta mentem Guyeti professi fuimus, ac ea de causa Regulares de Patronis minus principalibus recitare posse asseruimus, quantumvis ad recitandum de iisdem Regulares non teneri dictum Decretum pronunciet; quod & præstitimus in expositione Decreti decimi Cap. primi, in quo Regulares Diœcesis ad celebrationem festi Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis non teneri disponebatur. Verum quoniam ly, *Non tenentur ad octavam*, in prædictis Decretis dumtaxat appositum diximus in Decreto XI. Capitis primi, quia sic postulabat dictorum Decretorum modus, ac loquendi proprietas, in quibus præcedenter actum erat de Regularium obligatione ad celebrandum festum Patroni principalis, idcirco locus utique patet verbum illud, *Non tenentur*, exponendi per exclusionem etiam libiti, vel arbitrii, ita quod dum disponunt, *Ad Festum Patroni Principalis tenentur, non tamen ad octavam*, excludant obligationem recitandi de octava, quam stabiliverant de festo, non tamen permittant dictum libitum, vel arbitrium de ea recitandi, quemadmodum in præsenti Decreto sancitum est, ac in dicto Decreto XI. Capitis primi, necnon in sequenti Decreto, quod post præsens explanandum sumemus.

III. Non sic tamen verbum illud, *Non tenentur*, intelligendum duximus in præcedenti Decreto, ac in Decreto X. Cap. primi, quando de Festis pronunciatum adinvenitur; tum quia de festo nihil penitus alioquin fieret, ubi de Sanctis, de quibus est octava, adhuc festum institueretur; tum quia licet ex festorum celebratione nonnulla ex statim allegandis sequantur incommoda, adhuc ex inomissione eorumdem festorum, quæ ab omnibus loci incolis celebrari conveniens est, habent, unde compensentur, ubi agendo supradictas octavas dicta sequuntur incommoda, nec habent, unde compensentur, quia adhuc in festo de Sancto satis agitur, & octava nonnisi prorogatio festi est, quæ forte minus conveniens est in sequela præfatorum incommodorum. Tum denique quia præcedenter nedum determinatum erat, Regulares ad dictam octavam non teneri, sed insuper ipsis expresse inhibitum erat eamdem celebrare, videlicet die 28. Septembris 1658., ut in Decreto hujus Capitis sexto, in quo stabilitur, *Festum Patroni Principalis a Regularibus celebrandum esse sine octava*, quocirca verbum præfatum *Non tenentur*, quatenus de dicta octava a præcedentibus, & subsequentibus Decretis usurpatum extitit, nonnisi in sensu exclusivo etiam arbitrii, & libiti accipi poterat; non ita tamen quatenus de festis locorum dictum reperitur, quorum celebratio nusquam Regularibus adinvenitur inhibita.

IV. Ratio vero, ob quam Regularibus de dicta octava celebrare vetitum est, insinuatur a Gavanto, dum *sect. 3. cap. 12. num. 5.* ita proloquitur: *Octava vero satis est, si fiat a Clero Sæculari illius loci; nec cogendi sunt Regulares occupati etiam propriis Religionis officiis ad omnia Cleri Sæcularis officia recitanda.* Tenentur Regulares Ecclesiæ ad Festa Kalendarii Romani, necnon occupatæ veniunt in celebratione Sanctorum indigenarum, ac plurium octavarum de iisdem, nec exemptæ sunt a recitatione officii de Titulari, & Dedicatione propriæ Ecclesiæ, ac de eorumdem octavis, quinimmo neque a celebratione Reliquiarum, vel officiorum ex legitima, & antiqua consuetudine, si quæ ex hujusmodi habent officiis; quibus si addas Festa Patronorum principalium, Titularium, ac Dedicationum Ecclesiarum Cathedralium illorum locorum, quæ incolunt, necnon Patronorum minus principalium, & aliorum naturalium, ac indigenarum, ad quæ celebranda respective vel tenentur, aut possunt, adeo multus exurgit officiorum numerus, ut multoties intra annum nullatenus cuncta, vel saltem ægre locum habeant. Ex hacce festorum multitudine sane quamplurima exoriuntur incommoda, ac in divinis officiis perturbatio maxima, quæ cum late, atque diserte suo loco examinata veniant, satis superque est, hic eorumdem nonnulla cursim indicare.

V. Sunt autem damnum, quod patitur officium feriale, Dominicale, Festorum simplicium, ac Vigiliarum, necnon sacrosanctæ Quadragesimæ. Interdicta itidem venit integra recitatio Psalterii, sequitur omissio Historiarum, & Responsoriorum, ac Missarum Dominicalium, quæ in propriis diebus impeditæ, nec reperiunt alteram liberam, in qua ponantur. Abit quoque in nihilum officium tum parvum, tum majus in Sabbato de S. Maria, & pari discrimine laborant Officium Defunctorum, Psalmi Graduales, ac Pœnitentiales, certis diebus ex præscripto Rubricarum dicendi. Hæc sane, ac alia, cum sint non levia incommoda, ut quantum fieri potest, tollerentur e medio, Gregorius XIII. in sua Constit. *Pastoralis officii* de anno 1573. Ecclesiis Hispaniæ inhibuit, multitudinem festorum inducere, & Sacra Congregatio famoso illo Decreto 8. Aprilis 1628. Ordinariis quibuscumque facultatem ademit addendi officium aliquod Kalendariis etiam propriis. In Urbana quoque Reformatione Breviarii octavæ temporibus Quadragesimæ, & nonnullis aliis celebrari fuerunt inhibitæ, & hisce postremis temporibus, cum nonnullorum Sanctorum festa alicubi in fine anni incelebrata manerent, provisum eisdem extitit per præscriptam octavarum minus principalium moderationem, aut alias per eorumdem ad ritum simplicem reductionem, ne in sequentem annum transfererentur cum sequela dictorum incommodorum, ac præcipue cum suppressione officii ferialis, cujus reliquiæ vix nonnullæ adhuc remanent, vel ante, vel in ipsa Quadragesima. Quid igitur mirum, si eadem de causa Regularibus inhibitum fuit, octavam Patroni loci celebrare? Si autem octavam Patroni, quæ principalior est, utique & aliorum Sanctorum, ut infra dicetur.

VI. *Nisi id*, subjungit Decretum, *specialiter ipsis Regularibus indultum fuerit ex vi Constitutionis Apostolicæ*. Evenit non semel uti in festorum, quæ Regnis, Dominiis aut Diœcesibus, vel locis conceduntur, ita & in eorumdem octavarum Indultis Regularem Clerum expresse nominari, quemadmodum anno 1736. factum extitit pro octava Præsentationis B. Mariæ, & anno insequenti 1737. pro octava SS. Redemptoris, quæ concessæ expresse fuerunt toti Clero Sæculari, ac Regulari totius Dominii Reipublicæ Venetiarum. Contingit itidem Religionem aliquam speciali Apostolico potiri Indulto celebrandi de Festis, & octavis Sanctorum illorum locorum, intra quorum limites eorumdem Monasteria sita sunt. Hos itaque, aliosque hujusmodi Regulares Decretum excipit, nullumque iisdem per præsentem Sanctionem vult præjudicium inferri.

VII. Ast quid faciendum erit, si in prædictarum octavarum concessione Clerus Regularis expresse non nominetur, sed ex concessæ adinveniantur Clero absolute, ac indefinite alicujus loci, vel Civitatis absque expressione nec Regularis, nec Sæcularis? In expositione Decreti cujusdam 20. Martii 1683., quod in Indice datur sub num. 135., late ostenditur, hujusmodi Indulta Regulari etiam Clero esse favorabilia, huncque non minus, ac Clerum Sæcularem, posse concessis officiis incumbere. Identitatis ratio idipsum dici de eorumdem festorum octavis utique postulat, ac consequenter, qui easdem peragerent, non forent valde damnandi; ast quoniam dictio *Specialiter*, quam habet Decretum, æquipollet dictioni *Expresse*, ut *in l. si quando, §. generaliter, C. de inoffic. testam. & in l. fin.*, ubi Gloss. *C. de neg. gest., & in l. fin.*, ubi etiam Gloss. *verb. Specialiter, C. quod cum eo*, Gloss. *in l. 1. in verb. Specialiter, ff. de offic. ejus, cui mand. est jurisd.* notant Paris. *Cons. 49. num. 9. lib. 3.*, Octav. Vulpe *de præpos., & adverb. sign. sub dict. Simul, Vers. Specialiter &c.*, idcirco cum in tali expressione Indulti Clerus Sæcularis *Specialiter* seu *expresse* non nominetur, per hocce Decretum excludi censendus videtur a facultate agendi, non quidem festa, de quibus nec verbum habet Sanctio præsens, sed octavas Sanctorum Diœcesum, vel locorum, terminis prout supra concessas.

VIII. *Vel Constitutionis*, est altera limitatio, quam Decretum ipsum porrigit suæ dispositionis, *Religionis ab Apostolica Sede approbatæ*. Suas quælibet habet Religio Constitutiones, quæ eidem pro agendorum deserviunt regula, indicantque, quæ agenda, quæve cavenda. In aliquibus istarum dispositum item habetur circa officia, ac octavas Sanctorum locorum, ac Diœcesum, in quibus Fratres commorantur. Si itaque Religio aliqua vi suarum Constitutionum præscriptum teneat agendi de dictorum Sanctorum octavis, utique eisdem poterit indulgere, *dummodo tamen præfatæ Constitutiones fuerint ab Apostolica Sede approbatæ*: nulla enim Religio, aut locorum Ordinarius Regularis, vel Sæcularis quidquam decernere valet circa divinum officium, ex Decreto S. R. C. 8. April. 1628., sed hujusmodi auctoritas diserte Sedi Apostolicæ dumtaxat est reservata, ademptaque a quibuscumque aliis, quibus alioquin vi antiquorum Canonum competebat; hoc ipso autem, quod Constitutiones Religionum de octavis Diœcesanis, vel locorum ut supra disponentes, per Apostolicam Sedem approbatæ sunt, perinde est, ac si immediate a Sede Apostolica concessum foret de dictis octavis agere, ac proinde nec dubium esse potest, quod earumdem usus legitimus sit, atque validus.

IX. *Constitutiones Religionum* quidem dumtaxat Decretum nominat, ast extendendum est ad Rubricas quoque Breviarii earumdem proprii, vel ad Decretum quodlibet, quod ab iisdem esset emanatum, dummodo a Sede Apostolica approbata venirent; accedente enim hacce approbatione habetur

Indultum Apostolicum, quo stante præfatas octavas a Regularibus celebrari posse quis inficiabitur? Habet hujusmodi Rubricam Breviarium Ordinis Eremitarum S. P. Augustini, quod *de Rubr. gener. Ord. sub num.* 4. ita disponit: *Ad octavas Festorum Diœcesis, & Civitatum nullo pacto obligantur: poterunt tamen principalis Patroni octavam dumtaxat celebrare.* Quæ Rubricæ cum per auctoritatem Clementis X. dicto Ordini factam editæ contendantur, ac approbatæ, non obstantibus Decretis inhibentibus Regularibus universim octavam Patroni principalis agere, inconcussum robur videntur habere, ac in exceptis esse per præsens Decretum, quod de dicta octava officium agere integrum relinquit iis Religionibus, quæ habent Constitutiones per Apostolicam Sedem approbatas, id disponentes, atque sancientes. Idipsum dicito de ceteris Regularibus Ordinibus quid simile habentibus. Verum quid circa præfatam Rubricam Breviarii Augustiniani quoad ejusdem approbationem tenendum sit, alibi sermo instituetur.

X. Inferes ea dictis, quod etsi præsens Decretum solummodo loquatur de octava Patroni principalis, intelligendum tamen venit, ac extendendum ad quascumque locorum octavas, Patronorum videlicet principalium Regnorum, vel Provinciarum, Titularium, ac Dedicationum Ecclesiarum Cathedralium, necnon quorumcumque aliorum Sanctorum, quæ ex legitima consuetudine, vel speciali indulto alicubi celebrarentur. Tum quia sequuntur eadem incommoda, ob quæ vetita extitit Patroni principalis octava. Tum quia hæc est ex celebrioribus, ac solemnioribus locorum octavis, quæque magis, ac ceteræ, singulos loci accolas tangunt, quare ea proscripta, & reliquæ interdictæ censentur. Tum denique quia etiam de ceteris per plura Decreta statutum extitit, *ad easdem Regulares non teneri*, & de aliquibus, præsertim de octava Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis etiam *non posse ad libitum* eamdem celebrare, ut in Decreto XI. Capitis primi. Videantur Decreta, quæ in suis respective Capitibus dantur, & exponuntur, inter quæ suum & habet locum VIII. hujus Capitis.

XI. Guyetus tamen *lib. 2. cap. 16. quæst. 4.* postquam asseruit octavas quascumque locorum ad Regulares nequaquam spectare juxta reperta Sacræ Congregationis Decreta, subdendum existimavit: *Sunt tamen Patroni quidam locorum adeo eximii, puta S. Dionysius Parisiis, S. Martinus Turonis, &c., ut si eorum octavam una cum reliquo Clero celebrent Regulares, laudandum magis sit, quam damnandum; id nullatenus prohibente Congregatione; sed dumtaxat decernente ad id eos minime teneri*. Verum cum Congregatio nedum Regulares ad dictam octavam *non teneri* decreverit, sed insuper *non posse* eamdem celebrari, Guyeti sententia deserenda prorsus venit, ac a quarumcumque octavarum locorum celebratione penitus abstinendum.

DECRETUM X. CAPITIS, IN ORDINE XXXIX.

Declaratio (de qua num. 63. & num. 135.) ubi dicitur, quod Regulares non possint recitare officium de octava Patroni principalis sine speciali indulto, comprehendit etiam Moniales Ordinariis subjectas. Ita respondit S. R. C. 11. Februar. 1702. *in Tarvisina*. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. nu. 224.

I. DUæ hic citatæ reperiuntur Sanctiones, in quibus declaratum existit, quod *Regulares non possint, recitare officium de octava Patroni principalis sine speciali indulto*. Sunt autem, quæ in Indice Merati descriptæ sunt sub nu. 63. & 135. quarum prima a nobis superius exposita est, & est Decretum IV. hujus Capitis, & altera dabitur in Cap. de Regularibus relate ad Festa, & officia locorum, & erit Decretum I. ejusdem.

II. Notatu autem dignum apparet, quod in nulla harum duarum Sanctionum præfata verba habentur, sed solum quod *ad octavam non tenentur*. En Decretum *sub nu. 63.* positum: *Festum Patroni principalis loci, tenentur omnes cum officio de eodem, etiam Regulares celebrare, sed isti ad octavam non tenentur.* En quoque Decretum, quod *sub num. 135.* in Indice Merati habetur: *Regulares non possunt uti Kalendario Diœcesano, tenentur tamen ad recitationem officii Patroni principalis loci, ac Titularis Ecclesiæ Cathedralis, sed ad eorumdem octavas celebrandas non tenentur.* Quomodo igitur, quæso, per præsens dicitur Decretum, in citatis duabus Sanctionibus declarati, *Regulares non posse recitare officium de Octava Patroni principalis sine speciali Indulto*? Ad dictam octavam Regulares *non teneri* stabiliunt quidem dictæ Sanctiones, non autem eamdem *non posse* celebrare, & verbum, *Non teneri*, excludit debitum, ac obligationem, non potestatem, & facultatem. Quod si adhuc placeat ly, *non teneri* per *non posse* explicare, ut contendere, ac exponere videtur præcedens Decretum, unde adduntur verba illa *sine speciali Indulto*, quorum proculdubio in citatis Sanctionibus nec minima mentio habetur.

III. Verum sciendum hic est, ac advertendum, quod verba illa, *De qua n. 63. & n. 135.* non habet Textus Decreti, sed a Merato, qui Indicem confecit, interposita parenthesi in Textum inducta fuere ad designanda Decreta, quæ declarationem, de qua profatur, existimavit habere, ut sub oculos Lector teneret, ubi assertam declarationem reperiret. Ast perperam quidem, quoniam ea declaratio, de qua præsens procedit Decretum, in illis duabus Sanctionibus *sub num. 63., & 135.* a Merato citatis nequaquam habetur, sed potius in Sanctione, quæ in Indice Merati *sub num. 142.* exhibetur, & est præcedens Decretum, a cujus via expositione venimus.

IV. Et quidem in hocce Decreto declaratur expresse, Regulares *non posse* dictam octavam celebrare, & mentio fit *specialis Indulti*, additur enim, *Nisi id specialiter ipsis Regularibus indultum fuerit*. Concordat & nomen videlicet *Declaratio*, quo impræsentiarum nuncupatur Decretum, quod ad Moniales Ordinariis subjectas hic dicitur extendi; est etenim dictum Decretum declaratio quædam aliarum Sanctionum, in quibus disponebatur, *Regulares ad octavam Patroni Principalis non teneri*. Non igitur ullus relinquitur ambigendi locus, quod Meratus in ea adnotatione, *De qua n. 63., & n. 135.*, allucinatus fuerit, & vice assertæ adnotationis signari debuerit, *De qua num.* 142. Condonandus est tamen Merato facile hic levis error, qui ex animo Lectorem juvandi in ejusdem Indicem irrepsit.

V. *Levem* diximus *errorem*, quia cum Decretum sub n. 142. non sit, nisi declaratio illarum Sanctionum, in quibus disponitur, *Regulares ad octavam Patroni principalis non teneri*, quod iidem de dicta octava non possint recitare, ultimate refundi videtur in memoratas Sanctiones, in quibus eosdem ad dictam octavam non teneri determinatur. Prætermitti tamen adnotatio non debet, quod Decretum 142., quod est declaratio, de qua procedit præsens Decretum, esse haud valet declaratio Decreti 135. quoniam hocce Decretum fuit responsio ad primum dubium, & Decretum 142. ad 8. dubium *in una, & eadem Ordinis Minorum Observantium* exhibita, quare cum dubium non potuerit esse exhibitum super Decretum, quod nondum emanatum erat, sed solummodo circa præcedentia Decreta, certum redditur, quod nec declaratio præfata fuit super dictum Decretum 135. sed super alia antiquiora, in quibus ut supra disponebatur, *Regulares ad octavam Patroni Principalis non teneri*. Lectio simplex Indicis Decretorum Merati, qui opportuno loco exhibebitur, super his, quæ modo diximus, potest Lectorem plene reddere instructum.

VI. In præcedenti itaque Decreto cum declaratum extiterit, Regulares nec teneri, nec posse octavam Patroni principalis celebrare, nec dubium erat, quod id nec poterant præstare Moniales Prælatis Regularibus subjectæ juxta rationes alibi jam datas, ac infra allegandas; dubium tamen exortum fuit, num id quoque dicendum foret de Monialibus, quæ non Prælatis Regularibus, sed locorum Ordinariis reperiuntur subjectæ. Quod dubium cum in Sacram Congregationem productum fuerit, hæc respondendum censuit, *præfatam inhibitionem comprehendere etiam Moniales Ordinariis subjectas*, ut diserte habet præsens Sanctio. Similia itidem alia dubia fuerunt Sacræ Congregationi quandoque proposita, & semper hæc sanxisse adinvenitur, ea, quæ de Regularibus universim, vel de Monialibus eorumdem regimini addictis, statuta fuere, & de Monialibus Ordinariorum curæ commendatis æque procedere, ut videre est in Decreto XI. Cap. primi, & quampluribus aliis suo loco relatis, & referendis.

VII. Rationes, quibus præsens innititur Sanctio, hic producendæ forent, ast quoniam in superioribus Decretis, & in suis respective Capitibus ad longum non semel adducuntur, ac examinantur, non est, cur super eamdem rem vel eadem repetamus, vel ulteriora addamus. Consulat, qui easdem scire expetat, modo citata loca.

DECRETUM XI. CAPITIS, IN ORDINE XL.

Cum ex declaratione S. Congregationis Regulares teneantur recitare officium de Patrono principali loci, dubitabatur, an sub ly *Loci* comprehendatur etiam Patronus principalis Regni, vel Provinciæ, de quo concessum est ab Apostolica Sede, ut a Clero tam Sæculari, quam Regulari in dictis locis recitetur, sed declaratum fuit, comprehendi etiam dictos Patronos, si liquido constat de concessione Apostolica. Ita S. R. C. 20. Martii 1683. *in una Ordinis Minor. Observ. ad 7. dubium*. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 141.

I. PLuries sancitum extitit, *Regulares teneri ad recitationem officii de Patrono principali loci*; ast cum duo ejusdem loci ex superius dictis esse queant Patroni principales, quorum unus sit universalis totius Regni, vel Provinciæ, alter vero particularis alicujus Civitatis intra idem Regnum, vel Provinciam existentis, accidit dubitari, an sub ly *Loci* comprehendatur dumtaxat Patronus principalis particularis Civitatis, vel Pagi, vel etiam Patronus universalis totius Regni, vel Provinciæ, ita quod in unaquaque Civitate, vel Pago ejusdem Regni, vel Provinciæ de utroque Patrono Regulares officium teneantur recitare?

II. Scribit Guyetus *lib. 2. cap. 7. quæst. 3.* quod si Patronus stricte sumatur in Rubricarum, & Decretorum sensu, citra exemplum Provinciæ Mediolanensis, quæ ex Concilii Provincialis Decreto tamquam Patronum veneratur S. Ambrosium, vix est Provincia altera, aut Regnum, quæ sic Sanctum aliquem pro Patrono habeat; & productis nonnullis exemplis Sanctorum, qui Regnorum, seu Provinciarum communiter tamquam Patroni circumferuntur, quia tamen per totum Regnum, seu Provinciam de iisdem non agitur officium sub ritu, quem Patronis præscribunt, tribuuntque Rubricæ, concludit, *Sanctos ejusmodi proprie, & in rigore loquendo, pro*

Regni,

Regni, seu Provinciæ Patronis minime habendos. Haud tamen reluctatur deinde ejusmodi Patronos haberi in nonnullis Regionibus ad Christianam Fidem recens conversis, quarum usum non reprobat, sed laudat, supponendo, quod in eorum electione forma a S. Congregatione præscripta, fuerit observata, vel quod sint ex Patronis ab antiquo constitutis, ante scilicet emanationem Decreti 23. Martii 1630. in quo forma eligendi in posterum Patronos indispensabiliter sub poena nullitatis servanda statuitur.

III. Fallitur tamen indubie in eo, quod asserit, prædictos Patronos dumtaxat haberi in Regionibus recens ad fidem conversis, quoniam frequentiora nobis suppetunt Regnorum, Provinciarum, & Dominiorum exempla, in quibus habentur Patroni, & cum ritu, & officio a Rubricis Patronis concesso coluntur. Non est, quod hujusmodi exempla promamus, cum sparsim exhibita quamplurima fuerint in Decreto I. hujusce Capitis, nihilominus liceat nobis nonnulla Regna, ac Loca commemorare, in quibus non unius tantum, sed plurium Patronorum, atque principalium memoratus viget cultus. Hujusmodi sunt in Regno Neapolitano S. Januarius Martyr, necnon ex Concessione Alex. VII. 28. Junii 1664. S. Dominicus Ordinis Prædicatorum Institutor. In Regno Navarræ S. Firminus Martyr, & S. Franciscus Xaverius, ut ex Constit. *Sacrosancti* Alexandri VII. 14. Aprilis 1657. & in Regno Poloniæ, & Magno Ducatu Lithuaniæ B. Stanislaus Kostka, necnon Beata Chunegundis, ac S. Hiacynthus Confessor.

IV. Ast licet nullibi colerentur hujusmodi universales Patroni Regni, vel Provinciæ, indubium utique est quod saltem haberi queunt, ac venerari, quemadmodum diserte eruitur ex primo hujus Capitir Decreto, ex pluribus Constitutionibus Apostolicis, atque Congregationis Decretis factas electiones confirmantibus, necnon ex Constitut. *Universa* Urbani VIII., in qua stabilit unum tantum ex principalioribus Patronir in quocumque Regno, sive Provincia, & alium pariter principaliorem Patronum in quacumque Civitate, Oppido, vel Pago colendum esse cum observantia Festi de præcepio, *ubi hos Patronos haberi, vel venerari contigerit*.

V. Gravis modo exurgit difficultas, num scilicet, ubi habetur Patronus principalis Regni, vel Provinciæ juxta formam a Sacra Congregatione præscripram electus, ab eademque confirmatus, continuo de eo possit fieri officium sub ritu, & solemnitate Patrono principali loci per Rubricas concessis, nempe sub ritu duplici primæ classis, & cum octava, quantumvis in Decreto Sacræ Congregationir, vel Sedis Apostolicæ confirmatorio nec verbum habeatur de officio, sed solummodo electio facta approbetur, ac confirmetur?

VI. Ad quam dicendum videtur, quod non; in hoc enim Decreto sancitum est, nomine Patroni principalir loci, ad cujus officium Regulares tenentur, non comprehendi Patronos Regni, vel Provinciæ, nisi liquido constet de Concessione Apostolica, videlicet de ea, de qua petitio procedebat, nempe *media qua sit concessum, ut a Clero tam Sæculari, quam Regulari de memoratis Patronis in dictis locis recitetur*. Non potest itaque de Patronis Regni, vel Provinciæ officium per Clerum institui, nisi specialiter pet Sedem Apostolicam concessum sit.

VII. Hoc tamen haudquaquam obstante, productam difficultatem affirmative resolvendam esse arbitramur. In hanc eamdem opinionem descendit Guyetus supra laudatus, qui Patrono principali Regni, vel Provinciæ ritum duplicem primæ classis, & octavam deberi asseverat vi Rubricarum, & Decreti Sacræ Congregationis 23. Martii 1630., & ubi Sancti, qui tamquam Patroni circumferuntur, dicto ritu, & octava non honorantur, eos proprie, & in rigore pro Patronis principalibus concludit non esse habendos. Nec dissentit Gavantus *sect. 3. cap. 12. num. 4.*, ubi de Patrono principali Civitatis, & Provinciæ fieri asserit officium, ut de duplici primæ classis, & cum octava; unde & Meratus ejus fidissimus assecla *ibidem num. 2.* subjungit: *Unde in prædicta Civitate tunc de utroque Patrono, & principali Regni, & principali Civitatis deberet celebrari officium cum octava*. Suum itidem suffragium præstat Quarti *in Rubr. Missal. part. 1. tit. 1. dub. 2.* ita scribens: *Potest insuper celebrari Missa cum officio sub ritu duplici primæ classis, de altero solum Patrono totius Provinciæ, vel Regni, qui unus etiam esse debet Patronus principalis*. Demum ne alios enumerans, videar inutilem navare operam, sat sit meminisse, quod maxima & accedit auctoritas Emin. Lambertini, nunc Pontificis Maximi, *de Canoniz. lib. 4. part. 2. cap. 15. num. 2. & 7.* idque pariter probat communis ipsa consuetudo Ecclesiarum, quarum cum multæ superius recensitæ sint, & inferius recensendæ, haud arbitramur in earumdem enumeratione immorandum esse.

VIII. Probatur autem primo nostra assertio ex Decreto S. R. C. 12. Julii 1684. quod erit III. Cap. V., in quo hæc verba tenentur: *Cum Sanctus Januarius fuerit declaratus a S. Rituum Congregatione Patronus principalis Regni Neapolitani, hinc die festo dicti Sancti debet in eodem Regno fieri officium sub ritu duplici cum octava*. Quid autem clarius, ac efficacius ad intentum unquam esse potest? Sacra Congregatio ex sua mera declaratione facta super Patronatu principali S. Januarii, seu ex hujus Patronatu principali deducit, in Regno Neapolitano officium duplex cum octava de eodem fieri debere, quod profecto minime sequeretur, nec consequens esse posset, si facta electione, & habita confirmatione, seu juxta casuum contingentiam declaratione alicujus Sancti in Patronum principalem Regni, vel Provinciæ, adhuc ad instituendum de eo officium Indultum particulare exposceretur.

IX. Probatur 2. Cum Urbanus VIII. 23. Augusti 1640. approbasset electionem S. Dominici in Patronum Civitatis, & Regni Neapolitani, post lapsum nonnullorum annorum magna excitata fuit controversia super Primatu Patronatur, deberetumne S. Januario, an potius S. Dominico; & Sacra Congregatio 4. Augusti 1663., mature perpensis hinc, & illinc adductis, censuit Patronatum principaliorem deberi S. Januario, *ac proinde* (nota hæc verba) *de eo, tamquam de principaliori Patrono, fieri debere festum de præcepto cum octava per totum Regnum*. Quia vero ex hujusmodi Rescripto imminui poterat devotio Regni erga S. Dominicum, supplicatum fuit pro facultate celebrandi nihilominus festum ejusdem Sancti de præcepto, *ejusque officium cum octava* recitandi, qualiter hactenus de eodem tamquam de Patrono principali, a Clero Regni recitatum fuerat; Alexander vero VII. in sua Constit. *Commissi* die 28. Junii 1664. prædictæ annuit petitioni, derogando quibuscumque contrariis, ac indulgendo, ut in Regno Neapolitano S. Dominicus, licet Patronus minus principalis, cultum obtineret de jure tantum debitum Patrono principali, tam quoad festivationem, pro qua obstabat Urbana Constitutio *Universa* 22. Decembris 1642. quam quoad ritum officii, & octavam, pro qua renitebantur Romanæ Rubricæ, atque Apostolica, & Congregationum Decreta, vi quorum a celebratione octavæ in eodem Regno cessabatur.

X. Confirmatur, quoniam cum in Regno Navarræ exortæ fuissent graves, & scandalosæ contentiones super Patronatibus SS. Firmini martyris, & Francisci Xaverii Confessorir, delataque controversia ad Sacr. Rit. Congregationem, deinde ad Rotæ Auditorium, judicatum fuerit, probationes hinc, & illinc allatas neutri partium suffragari, immo in multis deficere, Alexander VII. ut consuleret Animarum quieti, dictamque controversiam sedaret, sua Constit. *Sacrosancti* 14. Aprilis 1657. jussit, ut præfati Sancti colerentur in dicto Regno tamquam Patroni æque principales, *ita quod eorumdem festa ex præcepto Ecclesiæ, & cum officio, & Missa, & cum octavis æque in posterum celebrarentur*. Quis itaque adhuc dubitare valet, quod Patrono principali Regni debetur festivatio ejusdem festi, necnon recitatio officii cum octava?

XI. Probatur 3. Clemens IX. in Constit *Orthodoxorum* 2. Januarii 1669. B. Rosam de S. Maria in Patronam principalem Regni Peruani eligens *cum omnibus prærogativis, quæ Patronis principalibus debentur*, has ita exponit: *Ipsiusque B. Rosæ festum in universo Regno hujusmodi, ut de Patrona principaliori, ab omnibus utriusque sexus Christifidelibus illic degentibus de præcepto servari, & sicut alia festa de præcepto celebrari, ejusque officium ab universo Clero, tum Sæculari, tum Regulari, ut de principaliori Patrona juxta Rubricas Breviarii Romani* (notentur hæc verba) *inibi recitari auctoritate, & tenore prædictis mandamus*. Eadem itidem verba usitat Clemens X. in suir Litteris *Sacrosancti* 11. Augusti 1670., in quibus eamdem B. Rosam eligit, & declarat in universam, & principaliorem Patronam singularum Provinciarum, Regnorum &c. Terræ firmæ totius Americæ, Philippinarum, & Indiarum. Ferunt itaque Rubricæ Brevisrii Romani, ut de Patrono principaliori Regni officium recitetur.

XII. Confirmatur, nam facta electione Beatæ Chunegundis in Patronam principalem Regni Poloniæ, & Magni Ducatus Lithuaniæ, Clementi Papæ XI. enixæ porrectæ fuerunt preces; primo *pro confirmatione dictæ electionis*; secundo *pro concessione officii duplicis primæ classis, cum octava*; tertio *pro lectionibus secundi nocturni propriis, & oratione*; quarto *pro translatione festi ipsius Beatæ ad dominicam primam post Visitationem Beatæ Mariæ*. Quæ preces cum ad Rituum Congregationem remissæ fuissent, hæc ita rescribendum censuit; *Pro gratia declarationis in Patronam principalem cum Sanctissimo; & quoad lectiones, & Orationes proprias, ac translationem Festi: Dilata: Die* 31. Augusti 1715., cujus Decretum a Sanctissimo confirmatum extitit die 7. Septembris ejusdem anni. Notatu hic dignum nobir apparet, quod super quatuor recensitis procedebat petitio, & triplicem tantummodo Sacra Congregatio nihilominus exhibuit responsionem, nimirum 1. *pro gratia confirmationis in Patronam*, 2. *quoad lectiones, & orationes proprias*; & 3. *quantum ad translationem festi*, & nihil habet circa concessionem officii duplicis primæ classis cum octava, quantumvis & pro hoc petitio procederet. Cedo unde hoc? Mihi credere juvat, id præstitum extitisse, quia facta confirmatione electionis dictæ Beatæ in Patronam principalem, jam per Rubricas ipsas Breviatir Romani officium duplex primæ classis cum octava de eadem fieri licebat, nec ad id aliqua alia opus erat concessione. Nec in Congregationis ipso Responso profecto deest, unde allata animadversio roboretur. Confirmat siquidem electionem, & quoad lectiones, & orationes proprias, ac translationem Festi decidere differt, quapropter utique supponit, quod habita confirmatione prædicta Festum, & officium hoc ipso institui valet, cum non possit transferri festum; nec illi eodem lectiones propriæ, vel de communi legi, nisi tale festum, vel officium jam sit fieri concessum.

XIII. Confirmatur 2. quoniam reipsa Rublicæ *de Officio*

duplici num. 1. *de octavis num.* 1., *de Transl. num.* 5. *de Commem. num.* 3., alibique passim, Patrono principali loci officium duplex primæ classis cum octava assignant; quis autem inficiari valet, quod Patronus principalis Regni, non sit iidem Patronus principalis cujuscumque Civitatis, Oppidi, Pagi, vel Loci intra idem Regnum existentis? Regnum enim non conflatur, nisi ex Civitatibus, & particularibus locis intra ejusdem confinia constitutis, licet postea horum locorum non sit ille Patronus particularis, sed universalis, quatenus ejusdem Patrocinium ad aliquem particularem locum Regni non coercetur, sed ad omnia Loca Regni protenditur.

XIV. Probatur 4. Juxta Constitut. *Universa* Urbani VIII. 24. Decembris 1642. dies festus ex præcepto Ecclesiæ agi debet *unius ex principalioribus Patronis in quocumque Regno, seu Provincia, & alterius pariter principalioris in quacumque Civitate, Oppido, vel Pago, ubi hos Patronos haberi, & venerari contigerit*. Duplex itaque cujuscumque loci Patronus principalis haberi potest, universalis scilicet, & particularis, & quemadmodum ex mandato dictæ Constitutionis uterque cum festivatione est recolendus, ita quoque cum officio, & ritu Patronis principalibus juxta Rubricas debito erit celebrandus.

XV. Objicies 1. In Diœcesi, ubi colitur festum peculiaris Patroni principalis, nihil de Patrono Civitatis, vel solum de eo sub ritu duplici majori sine octava ex Decreto VI. hujus Capitis, ergo & in Civitatibus, vel locis Regni, in quibus habetur peculiaris Patronus principalis, nihil de Patrono Regni, vel de eo dumtaxat sub ritu duplici majori sine octava, tamquam de Patrono minus principali; uti enim se habet Civitas particularis ad Regnum, ita Diœcesis, vel hujus Oppidum aliquod ad Civitatem, vel ad Episcopalem Cathedram, ad quam attinet.

XVI. ℟. Ex Patronis principalibus duos dumtaxat haberi permissum esse, quorum unus particularis sit, universalis alter, non autem duos particulares, vel universales, nisi habeatur speciale Indultum; Patronus autem Diœcesis, Oppidi, vel Pagi recensetur inter Patronos particulares, uti & Patronus Civitatis, & ideo ubi ille habetur, nihil de Patrono Civitatis, vel de eo solum sub ritu duplici majori, tamquam de Patrono minus principali; In nostro autem casu duo quidem haberentur Patroni principales, sed unus horum particularis foret, universalis alter. Recolantur, quæ dedimus ex Constitutione Urbana, ex qua utique liquet, Patronum Civitatis, Oppidi, vel Pagi inter Patronos particulares recenseri, ac propterea in Oppido habente proprium Patronum non esse festivandum Festum Patroni Civitatis, & sic nec ejusdem officium recitandum, saltem tamquam de Patrono Civitatis. Uti autem festivatio particularis Patroni principalis non tollit festivationem Patroni principalis Regni, ita nec tollet, vel minuet in ritu, & solemnitate ejusdem officium.

XVII. Objicies 2. Juxta Decretum VII. hujus Capitis in unoquoque loco unus dumtaxat principalis Patronus haberi potest, ergo idem, quod prius.

XVIII. ℟. Inibi agi de Patronis principalibus particularibus, non autem quorum unus particularis sit, universalis alter, ut in nostro casu. Videantur ibi dicta.

XIX. Objicies 3. Bullas, quas superius dedimus, Summorum Pontificum, in quibus dum electiones Patronorum confirmantur, de iisdem etiam officium agi debere præscribitur, atque conceditur; hoc autem perperam fieret, si habita electionis confirmatione, continuo de Patrono officium fieri liceret.

XX. ℟. In iisdem non declarari, nisi id, quod alias ex vi Rubricarum fieri licet; quapropter jam superius observavimus, in nonnullis ex dictis Bullis verba officium indulgentia nequaquam haberi, quinimmo & ubi habentur, ab iisdem consulto signari, id esse faciendum *juxta Rubricas Breviarii Romani*.

XXI. Objicies 4. Rubricas Breviarii Romani, quæ quotiescumque de Patrono principali loci profantur, numerum adhibent singularem, & solum sub hac disjunctione, *Unius, vel plurium*, Patroni loci mentionem habet Rubrica I. *num.* 1., quæ tamen cum de iis, de quibus officium duplex est instituendum, agat, Patronos etiam minus principales comprehendit, adeoque ad intentum non suffragatur.

XXII. ℟. Numerum singularem adhiberi in exclusionem pluralitatis Patronorum principalium ejusdem rationis, scilicet vel universalium, vel particularium, non autem pluralitatis Patronorum, cujus unur universalis sit, particularis alter, cum hi passim admittantur a laudatis Constitutionibus Apostolicis, ac probentur a Decreto ipso Sacræ Rituum Congregationis 23. Martii 1630.

XXIII. Objicies 5. usum plurium Ecclesiarum non recitandi de Patrono principali Regni, Provinciæ, vel Dominii, vel recitandi sub ritu dumtaxat duplici majori sine octava; hinc videmus in Dominio Veneto non recitari officium duplex primæ classis cum octava de S. Marco ejusdem Dominii principali Protectore, licet ejusdem diem festivam agat, & Provincia Mediolanensis non agit officium S. Ambrosii, nisi sub ritu duplici majori sine octava, quinimmo plures Ecclesiæ ejusdem Provinciæ dictum Sanctum non recolunt, nisi prout signatus est in Breviario Romano, quantumvis Provinciæ Protector principalis existat.

XXIV. ℟. Opponendo usum universaliorem aliarum Ecclesiarum, quæ officium Patronorum principalium universalium non minus, ac particularium ritu duplici primæ classis, & cum octava persolvunt, quemadmodum in superioribus vidimus; nos autem non moratur usus, qui Rubricis, ac Decretis conformis non est, sed solum ille, qui est secundum scientiam, ac generales officii leges. Ceterum si quæ ex Ecclesiis non ita venerantur Sanctos, qui tamquam Patroni principales circumferuntur, hoc utique erit, quia reipsa Patroni principales non erunt, aut rite electi, vel a Sede Apostolica, seu Sacra Congregatione non confirmati; & hujusce rationis nobis credere lubet esse Sanctum Ambrosium relate ad Provinciam Mediolanensem, nisi dicatur id ibidem præstari, quia cum colat Sanctum Josephum tamquam Patronum universalem Dominii, locus amplius non est alteri Patrono universali, cujusmodi est Patronus Provinciæ, & ideo vel nihil de eo vel solum attenta consuetudine sub ritu duplici majori juxta similem dispositionem Sacræ Congregationis, de qua superius in Decreto VI. Hanc quoque credimus esse causam, ob quam S. Ambrosius in dicta Provincia non habet diem festivam ex præcepto Ecclesiæ.

XXV. Difficilius utique est stabilire, cur Dominium Venetum, cum S. Marcum festivet, non etiam illum cum ritu duplici primæ classis, & cum octava honoret; eadem enim ratio, quæ ejusdem diem reddit festivam, ejusdem quoque officium ad ritum evehit primæ classis, ac octava decorat, cum primum fieri non possit, nisi quia ut Patronus principalis agnoscitur. Si diceretur, pro festivatione particularem haberi Concessionem, quæ ad officium non extenditur, utique plaga obducta veniret, supposito, quod in Patronum non foret rite electus, vel non confirmatus; ast cum de præfata particulari Concessione nobis minime constet, hoc asserere tuto non possumus, etsi non diffitemus, quod validum suæ consuetudinis argumentum eidem nequaquam deerit.

XXVI. Remanet modo solutionem adhibeamus rationi dubitandi superius positæ, petitæque ex præsenti Decreto, quod exponendum suscepimus; & dicimus, ex eadem solum evinci, Regulares non esse adstrictos ad recitandum de dicto Patrono, non autem, quod de eodem officii recitationem Rubricæ non mandent; uti enim etsi per Rubricas octava Patroni principalis sit in præcepto, sicut & officium de Patronis minus principalibus, adhuc tamen ab onere hæc celebrandi Clerus Regularis speciales ob causas exemptus extitit, quinimmo dictam octavam nec colere valet, ita iisdem de causis a recitatione de Patrono principali Regni liberari posset, nisi constet de Concessione eosdem etiam comprehendente, tametsi Rubricæ dictam recitationem in obligatione constituant.

XXVII. Cæterum cum modo certum sit, Clerum Regularem ad recitandum de Patrono principali Regni, vel Provinciæ teneri juxta Decretum S. R. C. 5. Maji 1736., de quo in Cap. de Diebus festivis, obligans Regulares ad recitandum officium de quocumque festo, quod in Diœcesi est de præcepto quoad forum, cujusmodi indubie vigore Urbanæ Constitutionis est festum principalis Patroni Regni, vel Provinciæ, ideo nisi asserere placeat, præsenti Decreto per modo allegatum extitisse derogatum, per hocque Regulares satis congrue, cum militent relate ad eosdem de Patrono principali Regni rationes omnes, ob quas de Patrono principali Civitatis recitare superius observavimus adstrictos, obligatos fuisse, fas est, aliam subeat Decretum præsens explanationem, addictusque non sit verus ejusdem sensus, atque legitimus, ne Decreta Decretis pugnare cogamus asserere.

XXVIII. Quando igitur in præsenti Sanctione dicitur, *Si liquido constat de Concessione Apostolica*, sunt quidem hujusmodi verba intelligenda relative ad concessionem, de qua petitio procedebat, in istis verbis expressam, *media qua ab Apostolica Sede concessum est, ut de dicto Patrono a Clero tam Sæculari, quam Regulari in dictis locis recitetur*, sed postea censenda minime sunt, importare concessionem aliquam distinctam a confirmatione electionis jam factæ Sancti in Patronum; nec petitio enim de tali concessione procedit, sed dicta verba tenet, quia in confirmatione electionum Sanctorum in Patronos apponi solent verba officium de electis Patronis ab utroque Clero fieri concedentia, ut videre est in Bullis superius recensitis Clem. IX., & Clem. X. B. Rosam in Patronam declarantibus, & in fere omnibus aliis, in quibus cæteroquin, etsi præfata concessio deesset, subintelligeretur adhuc, quia hoc ipso quod Patronus principalis confirmatus venit, vi Rubricarum officium assequitur, ac consequenter electionis confirmatio indispensabiliter invehit officii recitationem, vel concessionem. Ut igitur vi præsentis Decreti Clerus Regularis ad recitandum de Patrono principali Regni maneat obstrictus, sat est, quod liquido constet de concessione Apostolica confirmante electionem, in qua vel habeatur concessio itidem officii dictum Clerum etiam comprehendens, vel saltem eumdem nec explicite, nec implicite excludens.

XXIX. Hunc autem germanum esse Decreti sensum, disserte non edocent verba, quibus in sua concessione conceptum extitisse, vel saltem intellectum, communiter circumfertur. Sunt autem: *Regulares tenentur quidem celebrare sub ritu duplici primæ Classis festum de Patrono principali loci, Regni seu Provinciæ, sed ad eorumdem octavas non tenentur*; in quibus nulla apposita clausula Regulares obstricti apparent,

rent, ad recitandum de Patrono principali Regni, vel Provinciæ. Sub his autem terminis dictum Decretum habetur in Breviario Ordinis B. M. de Monte Carmelo *Rubric. 9. de Octavis numer.* 18., inter Rubricas Breviarii Franciscani *de Octavis num.* 78., & 80., apud Pittonum *num.* 969., Fagioli *in Kalen. perpet. ration. in Annot., ad Februarium litt. M. num.* 2. & 3. & alios.

XXX. Quæ quidem verba Decreti & ritum, quo Festum Patroni principalis Regni a Regularibus coli debet, manifeste pronunciant, *Ritum* videlicet *duplicem primæ classis*, ac insimul denotant, *Ad ejusdem octavam non teneri*; quod verbum, *Non teneri*, ita intelligi debet, ut nedum excludat debitum, sed etiam arbitrium, quemadmodum id decisum supra vidimus pro octava Patroni principalis Civitatis, vel loci, quod a fortiori de octava Patroni Regni procedit.

XXXI. Unum adhuc superest annotare, nimirum quod Regulares tenentur ad faciendum officium etiam de iis Patronis principalibus Regni, vel Provinciæ, qui ex annoso, ac prisco usu alicubi venerantur, tametsi per Apostolicam Sedem non fuerint confirmati; confirmatio enim Apostolica necessaria non est, nisi ad validitatem electionis Patronorum habitæ post diem 23. Martii 1630., ut observatum fuit in duobus primis Decretis hujus Capitis; quapropter cum Sancti illi sint vere, & legitime Patroni Principales *loci*, non est, unde Regulares ab eorumdem celebratione sub ritu duplici primæ classis sine octava se se queant eximere, quin contraveniant iteratis Congregationis Decretis, Regulares ad recitandum sub ritu duplici primæ classis sine octava de Patrono principali loci adstringentibus.

XXXII. Quæres primo, num haberi queant plures Patroni principales universales, puta Dominii, Regni, & Provinciæ?

XXXIII. ℟. Utique, dummodo iidem innitantur prisco, & annoso usu introducto, atque recepto ante diem 23. Martii 1630., cujus rationis plures & esse possunt Patroni principales particulares, ut præsertim in Decreto II. dicebamus; & hujusmodi Patroni habentur reipsa plures, tum ex universalibus, tum ex particularibus.

XXXIV. ℟. 2. Pariter affirmative, si particulare habeatur Indultum, quemadmodum pluribus in locis haberi superius late observavimus.

XXXV. ℟. 3. Negative, quoties nec dicta habeatur consuetudo, nec particulare suppetat Indultum; & id satis evinci videtur ex dictis in hocce Capite, dum hujusce rationis Patronorum principalium particularium pluralitatem inhibitam esse annotavimus. Et revera Decretum 23. Martii 1630., *Super electione Sanctorum in Patronos*, editum, æque in numero singulari de Patrono Civitatis, & Regni semper profatur, causa excludendi eorumdem pluralitatem; & Decretum VI. hujus Capitis, dum in Diœcesibus, ubi peculiaris habetur Patronus, nihil faciendum esse præscribit de Patrono Civitatis, vel attenta consuetudine solum de eo sub ritu duplici majori sine octava? satis nos edocet, & in Provinciis, si habeatur peculiaris Patronus, nihil agendum esse de Patrono Regni, vel de eo dumtaxat sub ritu duplici majori sine octava; vel si agitur solemniter de Patrono Regni, non ita agendum erit de Patrono Provinciæ, vel de hoc solummodo tamquam de Patrono minus principali sub ritu duplici majori sine octava; & hac de causa fortasse in Provincia Mediolanensi de S. Ambrosio Protectore forsitan principali Provinciæ, vel nonnisi ut in Breviario, vel sub ritu dumtaxat duplici majori sine octava officium agitur, quia videlicet de S. Josepho totius Dominii Catholici principali Patrono sub ritu duplici primæ classis officium instituitur, licet sine octava ratione temporis Quadragesimalis, in quod dicti Sancti festum semper incidit. Consequentia patet, quemadmodum enim, Patronus Oppidi, vel Pagi in Diœcesi existentis particularior est relate ad Patronum totius Diœcesis, vel Civitatis, ita Patronus Provinciæ ad illum Regni, vel totius Dominii; quocirca si vel nihilominus, quia omnes particulares censentur, in Oppidis, vel Pagis suo particulari Patrono instructis, nihil faciendum est de Patrono Diœcesis, vel Civitatis, vel de eo dumtaxat sub ritu duplici majori, tamquam de Patrono minus principali, ita dicendum venit de Patrono Regni, ubi habetur Patronus Provinciæ, vel e contra, si Patronum Regni solemnius celebrari inibi recepta consuetudo ferat.

XXXVI. Probatur adhuc hoc primo ex Constit. *Universa* Urbani VIII. de die 22. Decembris 1642. præscribente inter dies pro festis ex præcepto Ecclesiæ colendos, solummodo annumerari posse diem festum *unius ex principalioribus Patronis in quocumque Regno, vel Provincia, & alterius pariter principalioris in quacumque Civitate, Oppido, vel Pago, ubi hos Patronos haberi, & venerari contigerit*. In quocumque igitur loco duo dumtaxat Patroni principales, quorum scilicet alter universalis sit, particularis alter, haberi queunt, eorumque dies agi festiva, & si plures alicubi haberi contingit, vel particulares, vel universales, puta ex illis Dominii, Regni, & Provinciæ, & ex his Civitatis, Diœcesis, Oppidi, & Pagi, unus solummodo principalior censeri debet, ejusdemque dies festivari. Quidni igitur & unius dumtaxat festum sub ritu duplici primæ classis, & cum octava celebrari? Hoc ipso enim, quod ex duobus principalibus Patronis, quorum unus Regni sit, Provinciæ alter, unus solummodo principalior censeri debet, & ejusdem dies agi festiva, eadem de causa unius eorumdem festum dumtaxat cum prærogativis, quæ Patronis principalibus ex præcepto Rubricarum debentur, celebrari debebit, & nihil de ceteris faciendum erit, vel solum de iisdem sub ritu duplici majori sine octava, tamquam de Patronis minus principalibus.

XXXVII. Probatur 2., quoniam ubi habetur Patronus principalis Civitatis, vel Regni, si alter in principalem itidem assumptus fuit, vel a celebratione prioris tamquam Patroni principalis destitum fuit, vel magnæ subortæ sunt controversiæ, cuinam ex illis deberetur primatus; ad quas sedandas Sedem Apostolicam de utroque octavam, & diem festivum indulsisse superius observavimus. Accedit, quod in Litteris confirmatoriis Patroni noviter electi hanc clausulam, vel similem, *sine præjudicio, aut diminutione aliqua Patronatus Sancti N.*, qui præcedenter Patronus principalis erat, non semel usurpatam videmus, quemadmodum observare est in Decreto S. R. C. 30. Septembr. 1679. pro Patronatu S. Joseph, a Carolo II. Hispaniarum Rege in Patronum suorum Regnorum electi, necnon in Brevi Urbani VIII. de anno 1627. pro Patronatu S. Teresiæ expedito. Quæ omnia fieri, & declarari necesse non fuisset, si plures Patroni principales universales simul haberi possent, & cum prærogativis debitis celebrari.

XXXVIII. Quæres 2. Quinam ex Patronis principalior censeri debeat iis in locis, in quibus Patroni plures tamquam principales Regni, & Provinciæ circumferuntur, ut exinde sciri queat, cujusnam dies juxta Urbanam Constitutionem festiva haberi debeat, & cum officio duplici primæ classis, & octava celebrari?

XXXIX. ℟. Id haberi decisum ex memorato Decreto hujus Capitis sexto, dum in Diœcesi, ubi habetur particularis Patronus, de hoc officium primæ classis, & cum octava fieri mandat, & de Patrono Civitatis tamquam de Patrono minus principali sub ritu dumtaxat majori sine octava; ex hocce enim mandato satis eruitur, in Pagis, ac Oppidis peculiarem Patronum esse præferendum, ac consequenter etiam in Provinciis earumdem Patronum anteponendum esse illi Regni. Patebit hoc magis ex iis, quæ alibi inferius trademus, ubi stabilitum manebit, Festum quodlibet, quo magis est proprium, eo magis esse ceteris communibus, ac minus propriis præferendum, & hoc nedum vi plurium Decretorum Sacræ Congregationis id statuentium, sed etiam vigore cujusdam decisionis Rotæ, quæ *in Cæsaraugustana Dedicationis* coram Manzanedo *decis.* 801. in concursu Dedicationis propriæ Ecclesiæ, & Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis, huic illam voluit esse præferendam.

XL. Hoc tamen ita nos volumus esse intelligendum, ut solummodo verum sit, si aliter non ferat locorum recepta consuetudo; si enim ubi plures Sancti tamquam Patroni principales Regni, & Provinciæ circumferuntur, ac habentur, festum Patroni Regni sub ritu duplici primæ classis, octava, & festivatione observatum semper extitit, & Festum Patroni Provinciæ sub ritu dumtaxat majori, sine octava, & sine feriatione; dicta consuetudo satis indicat Patronum Provinciæ esse dumtaxat Patronum minus principalem, & tamquam Patronum minus principalem fuisse inspectum, & inductum. Si autem uterque pariformiter cum octava, ritu duplici primæ classis, & feriatione cultus extitit, uti vigore Urbanæ Constitutionis ab unius festivatione cessandum est, ita ab ejusdem festi celebratione sub ritu duplici primæ classis, & cum octava. Si quæras utrius? Respondeo cessandum esse ab ea Patroni Regni, eo quod hic, ut dicebamus, cedit particulariori Patrono. Si autem secus magis facere placeret, non esset admodum reprobandum, per hujusmodi enim factum veluti renunciatum iretur primatui Patronatus Patroni Provinciæ, & hic de principali in minus principalem assumptus, & ille in Patronum principalem institutus, atque retentus. Ad id autem necessaria non foret nova electio juxta Decretum 23. Martii 1630. facta, quia non agitur de electione novorum Patronorum, sed de retentione unius eorumdem, qui ambo principales censentur, & legitimi supponuntur, & de Decretorum observantia plures Patronos principales haberi, & retineri inhibentium, nisi sint ex antiquis, ex iis scilicet, qui ante dictum Decretum 23. Martii 1630. præfatum ritum, & octavam obtinuerunt, circa quos juxta Decretum hujus Capitis secundum nihil innovandum venit, quantum ad ea, quæ ad Chorum attinent, sed solum quoad ea, quæ ad forum, in quantum scilicet unius dumtaxat eorumdem dies festiva haberi debet, ac observari ex mandato memoratæ Urbanæ Constitutionis.

XLI. Quæres 3. Num ubi habetur Patronus principalis Regni, excoliturque ritu duplici primæ classis, & cum octava, si accidat fieri electionem Sancti alicujus in Patronum principalem alicujus Provinciæ ejusdem Regni, vel e contra, & obtineatur Apostolica confirmatio, uterque ritu, & solemnitate pro Patronis principalibus per Rubricas præscriptis, in dicta Provincia excoli queat, vel si non, quinam ex illis ita possit, & debeat celebrari?

XLII. ℟. Unum dumtaxat ex illis ita recoli posse, ut enim dictum est supra, nec duo particulares, nec duo universales ejusdem loci Patroni simul esse queunt, nisi sint ex antiquis. Si autem Patronus novissime electus sit Patronus Provinciæ, certum est, quod hic ita excoli debet, & de Patrono Regni, vel nihil faciendum venit, vel tamquam de Patrono minus principali sub ritu duplici majori sine octava,

quemadmodum in Dioecesibus, ubi vel habetur, vel contingit eligi Patronum Pagi, vel Oppidi, nihil faciendum de Patrono Civitatis, licet praecedenter eorumdem locorum Patronus principalis foret, manet indictum per Decretum hujus Capitis sextum, vel de eo dumtaxat sub ritu duplici majori sine octava.

XLIII. Si autem Patronus novissime electus, sit Patronus Regni, cum haberetur Patronus principalis Provinciae, quid agendum sit, difficilius stabilire evadit; videtur enim, quod subsistere debeat Patronus Provinciae, & de Patrono Regni tamquam de Patrono minus principali celebrari ratione praecedentiae, quam particularior Patronus habet prae universaliori. His tamen minime obstantibus nos in eam versamur sententiam, quod de Patrono Regni novissime electo, tamquam de Patrono principali, & de Patrono Provinciae, tamquam de Patrono minus principali debeat officium institui; per novam enim Sancti alicujus in Patronum principalem assumptionem, censetur antiqui principalis Patronatus desinere vel de principali evadere minus principalis, cum posteriora derogent prioribus, quoties priora, & posteriora simul stare non possunt.

XLIV. Dices, quod novissima electio, cum confirmata existat per habentem potestatem derogandi Sanctionibus inhibentibus multiplicitatem Patronorum principalium, hoc ipso iisdem derogat, ac procedere censetur sine diminutione, ac praejudicio praecedentium Patronorum.

XLV. ℞. Id tantummodo esse verum, quoties in Litteris confirmatoriis apponitur hujusmodi, vel similis clausula, *Non obstante Decreto inhibente &c.*, aut *sine diminutione aliqua, vel praejudicio praecedentium Patronorum*; secus vero si ea, aut alia similis haudquaquam posita existat. Cum enim Carolus II. Rex Hispaniarum inobservato Decreto 23. Martii 1630. elegisset Sanctum Joseph in Patronum principalem suorum Regnorum, ac ab Innocentio XI. confirmationem ejusdem electionis obtinuisset dicta absque priori clausula, exorta subinde controversia super dicto Brevi, a Sacrorum Rituum Congregatione die 30. Augusti 1680. responsum prodiit, *Breve idem non suffragari attenta inobservantia Decretorum*; hinc videre est in omnibus Constitutionibus in primo Decreto, & sequentibus hujus Capitis recensitis, in quibus Beati confirmantur in Patronos, clausulam *Non obstante Decreto 23. Martii 1630. Beatos in Patronos eligere inhibente*, vel similem aliam semper haberi.

XLVI. Hac utique de causa in confirmatione novi Patroni principalis hanc clausulam non semel usurpatam videmus, *Sine praejudicio, aut diminutione aliqua Patronatus praecedentis Patroni*, ut observare est in Decreto Sacrae Congregationis 30. Septembris 1679. pro Patronatu praefati S. Joseph a Carolo II. Hispaniarum Rege ut supra electi, & in Brevi Urbani VIII. de anno 1627. pro Patronatu Sanctae Teresiae. Quoties itaque in novissima confirmatione habentur hujusmodi, vel similes clausulae, utique nullum praecedentibus Patronis infertur praejudicium, secus vero si dicta, vel similia verba desiderentur, tunc etenim novissime concessus censetur Patronus principalis, praecedens vero a principalitate Patronatus decidit, evaditque minus principalis, & hac de causa exortis non semel controversiis in similibus casibus, ad easdem sedandas vel utrique Patrono ritum duplicem primae classis cum octava concessum extitisse, vel sine praejudicio Patronatus praecedentis Patroni novissimum indultum fuisse, non semel declaratum extitit per eamdem Sacram Congregationem, vel per Apostolicas Constitutiones. Quae omnia, ut superius etiam dictum fuit, fieri, ac declarari necesse haudquaquam fuisset, si Patroni noviter electi facta confirmatione, haec absque praejudicio praecedentium Patronorum, aut diminutione aliqua transiret.

XLVII. Licet autem exempla, quae allata modo sunt, cuncta circa plures Patronos principales ejusdem Regni procedant, non autem circa plures Patronos, quorum unus Regni Patronus sit, Provinciae alter, attamen cum ex supra probatis non minus vetitum sit, plures Patronos principales ejusdem Regni haberi, quam plures Patronos principales, quorum unus Regni sit, Provinciae alter, non minus etiam pluralitati Patronorum principalium, quorum alter Regni, Provinciae alter patrocinium gerat, officiunt, nisi in confirmatione posterioris praefata, vel similis Clausula posita reperiatur.

XLVIII. Iis, quae dedimus, hanc limitationem adhibendam esse censemus, ut Patronus principalis novissime electus, ac confirmatus, deroget solummodo Primatui praecedentis, si in supplici libello pro confirmatione novae electionis Sacrae Congregationi, vel Apostolicae Sedi porrecto mentio habeatur antiqui Patronatus praecedentis Patroni; tunc etenim si in dicta confirmatione non exprimatur, eamdem fieri sine praejudicio praecedentis Patroni, per eam derogatur Primatui Patronatus praecedentis. Si autem in dicto supplici libello nulla mentio habeatur, per novi confirmationem non in derogatum Primatui praecedentis, quinimmo eo in casu de Patrono noviter confirmato non liceret officium primae classis, & cum octava instituti, quamtumvis id in litteris confirmatoriis expresse concederetur: cum enim tunc expressa non sint ea, quae si forent expressa, gratia non concederetur, aut cum majori difficultate, gratia concessa censetur surreptitia, vel obreptitia, adeoque ipso jure nulla. Hac forsitan de causa cum S. Dominicus Ordinis Praedicatorum Institutor in Patronum principalem Regni Neapolitani confirmatus fuisset, suborta deinde controversia super ejusdem Patronatum, per Sacram Congregationem declaratum extitit, primatum deberi Sancto Januario ejusdem Regni praecedenter Patrono, in hujusque consequentiam declarationis cessabatur ab ejusdem officii celebratione sub ritu duplici primae classis, & cum octava; licet subinde, ne devotio Regni erga Sanctum Dominicum decrementum pateretur, gratiose concessum fuerit, ut etiam ipse cum octava, & ritu duplici primae classis recoleretur, quemadmodum superius dicebamus.

XLIX. Quod si quaeras, an, & sub quo ritu officium Patroni ita noviter electi, & confirmati celebrari possit, & debeat? Respondeo, considerandum esse tamquam Patronum minus principalem, cujus rationis plures ejusdem loci Patroni esse queunt, ac per consequens de eo officium sub ritu duplici majori sine octava esse instituendum.

L. Objicies: Beata Chunegundis per Sacram Congregationem die 31. Augusti 1715. confirmata fuit in Patronam principaliorem Regni Poloniae cum officio sub ritu duplici primae classis, & cum octava, & tamen in Decreto, etsi dicta clausula non habeatur, colitur sub ritu Patronis principalibus debito, non obstante quod praecedenter dictum Regnum alium haberet principaliorem Patronum; quem adhuc ut prius excolere non desinit.

LI. ℞. In confirmatione Beatae Chunegundis appositam non fuisse dictam clausulam, quia ejusdem electio facta fuerat ante Decretum 23. Martii 1630., adeoque ex iis Patronis erat, qui nec confirmatione indigebant, & quoad celebrationem officii, ritus, & octavae in valido erant statu; qua etiam de causa haudquaquam apposita fuit derogatio mox allegati Decreti, prout Beatos in Patronos eligi vetat.

DECRETUM XII. CAPITIS, IN ORDINE XLI.

Quaesitum fuit, an sub nomine Patroni loci, de quo juxta Bullam Gregorii XIII. Regulares tenentur recitare officium sub ritu duplici primae classis, veniat etiam Patronus Parochiae, in qua commorantur? S. R. C. respondit *negative* die 14. Februarii 1705. *in una Ordinis Cappuccinorum Galliae*. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 231.

I. STatuerat Gregorius XIII. in sua Constitutione *Pastoralis officii*, edita sub die 30. Decembris 1573. Regulares teneri ad recitandum officium sub ritu duplici primae classis de Patrono principali loci, in quo commorantur, seu intra cujus confinia eorumdem Monasteria sita sunt; quod postea & saepe repetitis Sacrae Rituum Congregationis Decretis confirmatum fuit, quae superius produximus, & explanavimus. Nomine Patroni loci, ad cujus officium Regulares tenentur, ex dictis Decretis certum est, comprehendi Patronum principalem Civitatis, in qua degunt, vel Oppidi, aut Pagi, intra quorum confinia eorumdem Monasteria reperiuntur extructa, ita quod commorantes in Civitate, ad hujus Patronum, degentes vero in Dioecesi, Oppido, aut Pago, si haec peculiarem Patronum habeant distinctum ab eo Civitatis, ad Patronum Dioecesis respective, Oppidi, aut Pagi ut supra excolendum maneant adstricti, nullatenus vero hi ad Patronum Civitatis, vel de eo dumtaxat attenta consuetudine sub ritu duplici majori, tamquam de Patrono minus principali. Quod si Dioecesis, Oppidum, aut Pagus peculiari careant Patrono, cum tunc Patronus Civitatis sit itidem Patronus principalis Dioecesis, Oppidi, aut Pagi, ad officium de Patrono principali tenentur praefati Regulares.

II. Dubium olim emersit, an appellatione *Patroni loci* veniret etiam Patronus principalis Regni, vel Provinciae; & in praecedenti Decreto dictum dubium dilutum fuit, & declaratum. Nunc novum dubium proponitur, & est, *an veniat etiam Patronus Parochia in qua commorantur?*

III. Et dicendum videtur, quod sic. Primo, quia in Oppidis, vel Pagis, ubi proprius habetur Patronus, ad hujus officium tenentur Regulares in iisdem commorantes, omisso officio Patroni principalis Civitatis, vel recitato ad modum Patroni minus principalis, ergo & in Parochiis proprio gaudentibus Patrono, ad hujus officium erunt districti, omisso, vel recitato ut supra officio de Patrono principali Civitatis, vel Oppidi, intra cujus confinia Parochia illa sita reperitur; satis enim evidens est, quod potior ratio habenda est de Patrono principali particulariori, cujusmodi proculdubio est Patronus Parochiae.

IV. Secundo. Quia non minus Civitas, vel Regnum, quam Parochia suos limites habent, ergo si officium Patroni principalis Civitatis, & Regni est in praecepto apud Regulares intra Civitatem, vel Regnum degentes, quidni & Patronus Parochiae apud Regulares intra Parochiae confinia commorantes?

V. Tertio. Patronus Parochiae est vere, & proprie Patronus *loci*, omnium scilicet locorum, ad quae Parochialis extenditur jurisdictio, ergo idem, quod prius. Nec relevat, quod Regularia loca a Parochiali jurisdictione sint exempta, ut exempta etiam censeri queant ab onere recitandi de Parochiae Patrono, quoniam exempta etiam sunt ab Episcopali jurisdictione, & tamen ad recitandum de Patrono principali Civitatis tenentur.

VI. Quarto. Est usus in tota Ecclesia universim receptus festivandi Patronum Parochiae per omnes de Parochia, er-

go cum

go cum Regulares juxta Decretum S. R. C. 5. Maii 1736. teneantur ad recitandum de festo, quod in locis est de præcepto quoad forum, tenebuntur etiam ad recitandum de Patrono Parochiæ, in qua commorantur.

VII. Quinto. Quæ superius adducta sunt ad ostendendam congruitatem obligationis, quam habent Regulares ad officium de Patrono principali Civitatis, militant etiam pro Patrono Parochiæ; cujus enim festum est itidem ex solemnioribus loci, adeoque per omnes Accolas celebrandum, nec decens est, quod communius Parochiæ votis desint solummodo ea Regularium. Accedit quoque Populus ad Ecclesias Regularium, officium, & Missas de dicto Patrono auditurus, adeoque non minus conveniens est, quod in sua non frustetur expectatione in cunctis Parochiæ Ecclesiis.

VIII. His tamen minime obstantibus Sacra Congregatio respondendum censuit *negative*, videlicet *nomine Patroni loci, de quo juxta Bullam Gregorii XIII. Regulares tenentur officium duplex 1. classis recitare, non venire Patronum Parochiæ, in qua commorantur*. Et quidem Gregorius XIII. loquitur de Patrono io stricta, & propria acceptione, qui scilicet Cleri, Populique suffragiis de consensu Episcopi eligitur in communem totius alicujus loci Protectorem, non autem de Patrono in lata, & impropria significatione, quatenus scilicet dicit Patronum, seu Titulum alicujus particularis Ecclesiæ, qui regulariter arbitrio solius Fundatoris, vel alicujus alterios solummodo eligitur, nec ad ejusdem electionem ceteri, qui dictæ Ecclesiæ etiam subjecti esse queunt, haudquaquam concurrunt, vel si eosdem concurrere eveniat, hoc per accidens est, non ex necessitate; etsi enim Patronus etiam dicatur, quatenus ejusdem Patrocinio commendatur Ecclesia nedum ipsa materialis, sed etiam formalis, seu omnes, qoi in ea sortem habebunt, seu ad eamdem attinent, hoc tamen, saltem per se, & ex necessitate, non fit ex communibus eorumdem votis, sed magis ex optione Fundatoris, vel cujuscumque alterius; quapropter stricte, & proprie Patronus non est, prout impræsentiarum sumitur, & si res rigorose accipiatur, ejusdem Patrocinium formaliter, & primario in Ecclesia sistit, & nonnisi secundario, & ex consequenti io Personas reflectit, unde *Patronus Ecclesiæ* communiter dicitur, non autem *Loci*, cujus nomine veniunt habitatores. Deinde in communi acceptione, dum dicitur *Patronus loci*, venit non Patronus alicujus particularis loci existentis in toto aliquo loco, sed Patronus totius ipsius loci, quia locus simpliciter, & absolute prolatus dicit omnia loca particularia in eo loco existentia, nec per locum simpliciter, & absolute prolatum umquam signari potest particularis aliquis locus in toto aliquo loco existens, sed solummodo per locum cum modificatione vel restrictione aliqua enunciatum, quoniam hic est locus loci, non locus simpliciter, & absolute. Cum itaque Gregorius XIII. in sua Constitutione loquatur de Patrono loci absolute, & simpliciter, & de Patrono in stricta, & propria acceptione, non vero de Patrono alicujus loci existentis in toto loco, aut de Patrono in lata significatione, prout Titulum Ecclesiæ dicit, indubium fit, quod in sensu memoratæ Constitutionis non venit Patronus Parochiæ, qui reipsa non est, nisi Titulus Ecclesiæ Parochialis, nec Patronus in stricta acceptione, vel adhuc si Patronus, solummodo Patronus particularis loci existentis in loco: Et hoc multo magis, quia, ut superius dicebamus, Parochiia adhuc datum non est, proprium, & distinctum ab eo totius loci Patronum habere.

IX. Fit itaque, quod Regulares commorantes in aliqua Parochia, non tenentur ad recitandum de officio Patroni, seo Titularis ejusdem Parochiæ vi Bullæ Gregorii XIII. eosdem ad recitandum de Patrono loci obligantis; Decretum enim absolute, & simpliciter non deobligat Regulares a recitatione de Patrono Parochiæ, sed solum declarat, nomine Patroni loci, de quo tenentur recitare Regulares juxta Bullam Gregorii XIII. non venire Patronum Parochiæ, in qua commorantur; atque adeo dumtaxat seqoitur, Regulares vi Bullæ præfatæ non teneri ad recitandum de Patrono Parochiæ, & dubium remanet, num ex alio capite possint censeri ad eamdem obligationem adstricti?

X. ℟. Quod directe quidem, ut dicebatur, per præsens Decretum dumtaxat declaratum manet, quod Regulares vi Bullæ Gregorii XIII. non tenentur ad officium Patroni Parochiæ. Verum indirecte sancitum videtur, eosdem nullatenus ad dictam recitationem teneri, quia petitionis scopus erat, de obligatione absolute, & simpliciter Regularium inquirere, licet Bullam Gregorii XIII. memoret, eo quod nonnisi ex hac præfatam obligationem peti posse censebat. Ceterum quidquid sit de hac indirecta decisione, cujus opus hac in re non habemus, certum est, Regulares non teneri ad recitandum de Patrono Parochiæ; per Decretum enim XIV. Cap. 1. vidimus stabilitum, quod nec Clerus Secularis degens in Parochia, valet de dicto Titolari, seu Patrono officium instituere; & per Decretum 28. August. 1706. explanandum in Cap. de Festis ex consuetudine sancitum apparebit, quod Regulares non valent recitare de Patrono Parochiæ, tametsi centenariam recitandi de eo consuetudinem teneant, & adhuc ejusdem Festum ex devotione in tota Parochia festivetur. Quid clarius?

XI. Falleret hoc tamen 1., si Patronus Parochiæ esset itidem Patronus principalis totius loci, sed tunc in præcepto non foret, quia Patronus Parochiæ, sed quia Patronus totius loci. 2. in iis Oppidis, vel Pagis insignibus, in quibus una dumtaxat extat Parochia, ut est Sorexina in Agro Cremonensi, si tamen ille non dicatur Patronus Parochiæ, quia Titularis sit Ecclesiæ Parochialis, sed quia est in Patronum rite electus; sed tunc ille presse non dicitur Patronus Parochiæ, sed Patronus loci. 3. in iis Parochiis, qoibus ex Apostolico Indulto concessum foret, proprium, & distinctum ab eo totius loci habere Patronum, quia tunc ille esset vere Patronus loci. An autem hoc in casu etiam tenentur Regulares ad recitandum de Patrono totius loci, in quo Parochia sita est, decisio pendet ex verbis Indulti; si enim Patronus proprius concessus est in consortio Patroni totius loci, utique; si cum exclusione, nequaquam. Quod si nihil hujusmodi teneat Indultum; locum habebit Decretum VI. hujus Capitis proportione servata, stabiliens, nihil faciendum esse de Patrono Civitatis, ubi proprius habetur Patronus vel de eo dumtaxat sub ritu duplici majori.

XII. Superest dumtaxat, modo obviam cursim eamus superius adductis argumentis, quatenus inferre possent, nomine Patroni loci, de quo Bulla Gregorii XIII., venire Patronum Parochiæ, vel Regulares teneri ad recitandum de Patrono, seu Titulo Ecclesiæ Parochialis.

XIII. Ad primum igitur dicimus ita quidem, si Patronus Parochiæ esset Patronus in vera, propria, & stricta significatione, non autem in impropria, & lata, seu si stet pro Patrono, seu Titulo Ecclesiæ Parochialis.

XIV. Ad 2. similiter procedere, si Parochia proprium, & distinctum Patronum haberet, secus autem si Patronus Parochiæ sumatur pro Titulari Ecclesiæ Parochialis, qualiter usurpatur a præsenti Decreto.

XV. Ad 3. negamus Patronum Parochiæ acceptum pro Titulo esse vere, & proprie Patronum; sicuti & Patronum loci, prout accipitur in Decretorum sensu, cum ejusdem demandant officium.

XVI. Ad 4. reponimus festum Patroni, seu Tituli Ecclesiæ Parochialis non esse de præcepto Ecclesiæ quoad forum, neque intra terminos Parochiæ, ut liquet ex Constitutione *Universa* Urbani VIII., adeoque si festivatur, festivari dumtaxat ex devotione, Regulares autem vi allegati Decreti solum tenentur ad recitandum officium de festo, quod est de præcepto Ecclesiæ quoad forum, non autem quod ex sola devotione observatur, quemadmodum diserte in caso nostro per Sacram Congregationem 28. Augusti 1706. sancitum fuit pro Festo S. Servatii, qui est Patronus principalis Parochiæ, & ejusdem Festum ex devotione a Populo observatur. Quod Decretum datur, & exponitur in Capite de Festis ex consuetudine.

XVII. Ad 5. quæ ibi dicuntur, locum utique habere, si sermo foret de Patrono in rigorosa acceptione, non autem si in lata, seu prout Patronus pro Titulo usurpatur; cuique enim compertum est, quod festum Tituli est festum particulare Ecclesiæ, cujus est Titulus, ac consequenter quod non ad alias Ecclesias protenditur. Ab hac lege unice excipitur Titulus Ecclesiæ Cathedralis; cum enim Ecclesia Cathedralis sit Mater, & parens omnium Ecclesiarum loci, ab illaque istæ progenitæ sint, atque saltem per se subjectæ, æquum utique erat, quod omnes loci Ecclesiæ id honoris præstarent Matri suæ, ut ejusdem festa primaria, videlicet Dedicationis, & Titularis, solemniter celebrarent.

DECRETUM XIII. CAPITIS, IN ORDINE XLII.

Festum principalis Patroni alicujus Diœceseos a Regularibus est celebrandum ritu duplici primæ classis, & Dedicatio Ecclesiæ Cathedralis ritu duplici secundæ classis, sine octavis, & degentes extra Civitatem non tenentur ad Dedicationis officium. S. R. C. 5. Maii 1736. *in Einsidlen.*, & antea die 16. Junii 1708. *in Parisien.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 305.

I. PLura quidem habet, ac firmat præsens Decretum, quæ cum tamen fuse jam sint pertractata, ac exposita, ulterius examen haudquaquam exposcunt. Firmat primo. Regulares teneri ad Festum, scilicet officium, principalis Patroni Diœceseos celebrandum ritu duplici primæ classis, & quid unquam frequentius, quam hoc, in præsenti Capite fuit examinatum? Firmat secundo, eosdem adstringi ad colendam Dedicationem Ecclesiæ Cathedralis ritu duplici secundæ classis, & de hoc ubertim actum est in primo horum Commentariorum Capite. Firmat 3. *sine octavis*, qood in numero plurali de industria dictum fuit, ot indicaretur, utrumque festum Patroni principalis, & Dedicationis præfatæ sine octavis esse ab iisdem Regularibus celebrandum; & de hoc pluries in suis respective Capitibus præsenti, & primo. Firmat 4., quod Regulares degentes extra Civitatem non tenentur ad Dedicationis officium, & hoc jam decisum etiam extitit, ac expositum in Decreto X. memorati Capitis primi, ubi & vidimus, an hujusmodi Regulares, etsi ad dictum Dedicationis festum non teneantur, illud valeant celebrare.

II. Hæc quidem cum alibi abunde discussa sint, non est, cur ulteriori eorumdem examini vacemus; unum tamen, quod per alia Decreta forsitan non ita diserte statutum est, hic nobis liceat inferre, videlicet Regulares etiam degentes extra Civitatem teneri ad celebrandum festum Patroni principalis

sub

sub ritu duplici primæ classis; Decretum enim duas obligationes Regularibus generatim facit, scilicet celebrandi de festo Patroni principalis sub ritu duplici primæ classis, & de Dedicatione Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici secundæ classis, & solum ab una, scilicet recitandi Dedicationis officium, eos ex Regularibus liberat, qui extra Civitatem degunt, ergo utique altera, nimirum celebrandi de festo Patroni principalis sub ritu duplici primæ classis, integra remanet apud quoscumque Regulares, sive in Civitate sive extre Civitatem commorentur. Quod tamen intellige consonanter ad superius statuta, ac exposita, ita ut Regulares degentes extra Civitatem teneantur ad festum Patroni principalis Civitatis, vel Diœcesis, si in locis, vel Pagis proprius non habeatur Patronus principalis; nam si habeatur proprius Patronus principalis, ad hujus festum ita recolendum manent adstricti, & cum Festum Patroni principalis Civitatis, vel Diœcesis tunc dictorum locorum ad summum censeatur festum Patroni minus principalis, ad illud celebrandum minime erunt obligati, cum ad Patronorum minus principalium celebrationem Regulares haudquaquam teneantur. Superius autem dictum est, quod Suburbia, vel alia quæque Loca Civitatis contigua, atque adnexa, unum, & eumdem locum cum Civitate conficere censentur, & ideo Regulares in iisdem degentes non potuerunt se extra Civitatem reputare ad effectum se eximendi a celebratione officii Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis.

III. Quæ illatio occasionem nobis exporrigit inquirendi, cur Regulares etiam degentes extra Civitatem, teneantur ad celebrandum de Festo Patroni principalis Civitatis, & sub eodem ritu, ac in Civitata, nullatenus vero de Dedicatione Ecclesiæ Cathedralis?

IV. ℟. Rationem hujusce rei jam indicatam fuisse in octavo Decreto præsentis Capitis, & est, quia Patronus principalis Civitatis supponitur Patronus principalis & Diœcesis, & in utroque loco æque solemnis, & ideo non minus Regulares Civitatis, quam Diœcesis eodem pacto ad illum celebrandum convenit obligari, quemadmodum eadem de causa Clerus Sæcularis tam Civitatis, quam diœcesis illum sub ritu primæ classis, & cum octava recolere æque tenetur. Festum autem Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis est festum particularis Ecclesiæ, quod intra ejusdem limites coarctari deberet, instar festi Dedicationis aliarum Ecclesiarum; quod extra easdem haudquaquam protenditur, licet postea ad alias etiam Ecclesias ex quadam congruentia extendatur, eo quod est festum solemne particularis quidem Ecclesiæ, sed quæ est caput, & matrix omnium aliarum Ecclesiarum totius Diœcesis. Ceterum tamen quia est festum, quod cum multa non assolet solemnitata celebrari, & quam habet solemnitatem, eam sibi vindicat in Civitate, & in Diœcesi vel nullam, vel admodum paucam sortitur, idcirco convenienter statutum fuit, Regulares extra Civitatem degentes ad dictum festum celebrandum nullatenus adstringi, quemadmodum eadem de causa Clerus Sæcularis Diœcesis illud non recolit cum octava, cum qua per Clerum Sæcularem Civitatis celebratur.

V. Hæc eadem causa est, ob quam statutum reperitur, Regulares Civitatis neque teneri ad illud celebrandum sub ritu duplici primæ classis, sed solum secundæ classis, quinimmo & Clerum Sæcularem Diœcesis adhuc sub ritu duplici dumtaxat minori, si ita ferat consuetudo, quemadmodum mandat Decretum VII. Capitis I., & reipsa observatur Florentiæ ab eodem Clero Sæculari, nedum Diœcesis, sed etiam Civitatis.

VI. Quod si Clerus Sæcularis, etiam Civitatis, non tenetur ad celebrandum festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis nisi sub ritu duplici minori, ubi hujusce dumtaxat celebrationis consuetudo invaluit, utique nec ibi Clerus Regularis ad illud sub altiori ritu celebrandum erit adstrictus; patens est enim, quod dum Decretum ritum duplicem secundæ classis præscribit, intendit demere de ritu, quo dictum Festum a Clero Sæculari celebratur, adeoque quod Clerus Regularis sub altiori ritu ad illud recolendum in vi præsentis Decreti teneri minime potest. Dubitari utique posse, num Regulares dictorum locorum ad illud celebrandum teneantur, vel saltem an illud sub minori ritu debeant celebrare? Ast quoniam inferior ritus, scilicet semiduplex, non videtur dicto festo congruere, non crederem ritum esse imminuendum, sed magis in eo casu Clerum Regularem ab ejusdem celebratione deobligarem, ea ductus ratione, quod ibi tale festum non est admodum celebre, & solemne, quemadmodum hujus defectu solemnitatis, & celebritatis hoc, & alia Decreta ejusdem Congregationis Clerum Regularem Diœcesis ab onere illud celebrandi liberant, & Sæcularem a celebratione octavæ, ut in primo Capite vidimus.

DECRETUM XIV. CAPITIS IN ORDINE XLIII.

Dum dicenda sunt suffragia Sanctorum in locis gaudentibus duobus, vel pluribus Patronis principalibus, facienda est commemoratio tantum de Patrono principaliori, S. R. C. 20. Novemb. 1683. *in Lauden.*, & reperitur in Rubricis Breviarii Minorum Observ. num. 102. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 145.

I. TAmetsi jure ordinario nullibi duo, vel plures Patroni principales ejusmodi loci haberi queant, bene tamen ex prisco, & annoso usu, necnon ex Apostolico Indulto, & de hujusmodi locis procedit Decretum, non autem supponendo, quod ubivis de lege ordinaria licita sit pluralitas Patronorum principalium. Ita autem procedit de præfatis Patronis principalibus, ut haudquaquam excludat ea loca, quæ duos, vel plures principales Patronos habent, quorum alter universalis est, particularis alter, in omnibus etenim locum æque habet Decreti dispositio.

II. Unum itaque supponit Sanctio, & alterum statuit. Supponit, quod de Patrono principali in suffragiis commemoratio fieri debeat, & statuit, quod non de cunctis, sed tantum de uno, videlicet de principaliori ea sit facienda. Quantum ad id, quod supponit, admodum celebrem quæstionem excitat, num videlicet attentis Rubricarum præscriptis in suffragiis Sanctorum facienda sit commemoratio Patroni principalis?

III. Quo in parte haudquaquam conveniunt Auctores; Gavantus enim *sect.* 5. *cap.* 18. *num.* 7. contendit in dictis suffragiis commemorationem de Patrono principali loci esse faciendam, eique adhærent Halden *part.* 3. *tit.* 1. & Lohner *instruct. pract. part.* 2. *tit.* 2. §. 11. *num.* 3. Gavanti opinionem refellit Guyetus *lib.* 3. *cap.* 17. *qu.* 9. dicens, quod certe, si vera esset opinio Gavanti, pessime concepta fuisset Rubrica 35. *num.* 1., cujus sunt hujusmodi verba, *Illis adjungitur commemoratio de Patrono, vel Titulo Ecclesiæ, ante, vel post commemorationem de Sancta Maria*, ad quam consonanter habet Rubrica in Breviario posita inter suffragia Sanctorum, *De Patrono, vel Titulari Ecclesiæ fiat commemoratio consueta ante, vel post commemorationes prædictas pro dignitate illius*; debuisset enim, ait idem Guyetus, dicta Rubrica saltem sic poni, *De Patrono loci, & Titulari Ecclesiæ fit commemoratio &c.* At cum vox *Loci* utrobique non habeatur, & utrobique deficiat particula *&*, habeaturque semper particula *vel* disjungens Patronum a Titulari, ita ut non seorsim uterque ad diversa, sed alteruter ad idem pertineat, videlicet ad Ecclesiam in gradu Patroni, vel in gradu Tituli; quis non judicet Gavantum, qui tenebras in tam clara luce offendit? Manet itaque Rubricam, unius dumtexat præcipere commemorationem, sive is sit Ecclesiæ Patronus, ut S. Stephanus, S. Antonius, S. Catharina &c., sive Titulus aliquis puta SS. Trinitatis, S. Salvatoris, S. Crucis &c. sensu a nobis explicato, prout scilicet discrimen posuerat inter Patronum, & Titulum Ecclesiæ *lib.* 1. *cap.* 5. *quæst.* 1. *& seqq.*, & nos ipsi in præliminaribus præcedentis Capitis dicebamus.

IV. Equidem haud miror, quod a Guyeto Gavantus ita male tractetur, stupesio potius quod Meratus ipse, alioquin pluries plus æquo Gavanti fidelis assecla, eidem hisce verbis adversetur, atque inurat; *Quamvis difficillime a Gavanti nostri doctrina recedam, nihilominus in hoc casu ponderationes, & rationes a Guyeto allatæ cogunt me ad ejusdem potius quam ad Gavanti, & aliorum supercitatorum sententiam amplectendam.* Habet hujusmodi verba *sect.* 5. *cap.* 18. *num.* 8., ubi & suæ desertionis rationem subdit: *Revera enim Rubrica unius tantum commemorationem præcipit, non vero duorum. Siquidem postquam dixit adjungendam esse commemorationem de Patrono, vel Titulo Ecclesiæ, ante vel post commemorationem de S. Maria, & de Apostolis, subdit* Pro dignitate illorum, *sicuti dixisset, si duorum, nempe tum de Patrono loci, tum de Titulo Ecclesiæ commemorationem faciendam præscripsisset, ante, vel post commemorationem de S. Maria, & de Apostolis. Auctor igitur Rubricæ optime consideravit, quod aliquando Ecclesia habet solum Titulum stricte acceptum, non vero Patronum, sicuti accidit, quando est consecrata sub invocatione SS. Trinitatis vel alterius Mysterii; aliquando vero contingit Ecclesiam esse dedicatam sub invocatione, seu protectione alicujus Sancti, qui propterea vocatur Ecclesiæ Patronus; & idcirco Rubrica præscribit faciendam esse commemorationem Tituli, vel Patroni.*

V. Quia vero Merati notitiam haud fugerat præsens Decretum, quod dum in locis gaudentibus duobus, vel pluribus principalibus Patronis in suffragiis tantum principalioris commemoretionem faciendam esse mandet, de Patrono principali loci commemorationem in dicta suffragia consequenter inferendam esse supponit, ne Decretum, seu Decreti celeberrimos Auctores erroris, vel allucinationis accuset, Decreti dispositionem procedere autumat pro iis locis, ubi est legitime introducta consuetudo inter communia suffragia recensendi etiam Patronum principalem loci, a qua consuetudine non recedendum esse dicit. Scribit itaque: *Quamvis igitur ex dispositione prædictæ Rubricæ nulla deducatur obligatio faciendi commemorationem de Patrono loci, nihilominus, quia mos invaluit apud fere omnes inter communia suffragia recensendi etiam Patronum principalem loci, in quo recitatur officium, idcirco non est recedendum ab hac pia consuetudine, præsertim ubi est legitime introducta, pro qua facit sequens Decretum*; Decretum autem, quod adducit, est præsens, quod hic exponendum suscepimus. Quam Decreti explanationem ex verbis illis Guyeti, quæ loco citato profert, desumpsisse credibile apparet; *Ubi talis est consuetudo, ut de Patrono loci, seu Diœcesis in suffragiis commemoratio fiat per omnes Diœcesis Ecclesias, ea est retinenda, maxime ubi Breviarium loci proprium ita decernit.*

VI. Ast quoniam hujusmodi expositionem vel nullatenus, vel nimis utique ægre Decreti verba sustinent, nos in hac

parte

parte sententiam Gavanti, aliorumque supracitatorum amplectendam esse arbitramur, & omnimode deserendam eam Merati, atque Guyeti, de quo haud dubitamus, quod si præsentis Decreti, dum scribebat, notitiam habuisset, aliter pronunciasset, ac consequenter mirari non possumus, quomodo Meratus, ut Guyeti opinionem adoptaret, & suum inaniter deseruerit Auctorem, ac venerabilem Congregationis dispositionem, vel huic nimis invalidam, ac extortam præstiterit explanationem.

VII. *Extortam* quidem, quoniam Decretum commemorationem de Patrono principali loci in suffragiis agendam esse absolute, & simpliciter supponit, pronunciat, atque una decernit, nec ullum verbum habet de præfata consuetudine; quidni igitur absolute, & simpliciter, & nulla facta consuetudinis suppositione erit intelligendum? Deinde si facta consuetudinis suppositione licita, atque valida approbatur in suffragia Sanctorum introductio commemorationis, quam Rubrica non patitur, de Patrono principaliori loci, cur itidem facta suppositione consuetudinis agendi in dictis suffragiis de cunctis Patronis principalibus, hujusmodi introductio licita non erit, sed a Decreto damnabitur, dum de principaliori Patrono tantum commemorationem faciendam esse mandat? Nonne in utroque casu iis, quæ divinum integrant officium, additio fit, atque miscentur aliqua, quæ secundum Rubricas minime dicenda veniunt? Quare itaque in priori casu additionem illam, vel admixtionem consuetudo licitam facit, atque validam, & non in posteriori?

VIII. *Invalidam* vero, siquidem ex Decreto ejusdem Congregationis 10. Junii 1690.: *Non licet aliquid ex devotione, seu auctoritate privata miscere, mutare, vel apponere inter ea, quæ integrant officia cujusque diei, quia in officiis Sanctorum nihil est addendum, vel immutandum, nisi a Sede Apostolica concessum fuerit*. Id prius etiam statuerat Pius V. in sua Bulla de Breviario Romano per illa verba: *Breviarium ipsum nullo unquam tempore, vel totum, vel ex parte mutandum, vel ei aliquid addendum, vel omnino detrahendum esse*. Quinimmo si quæ additio, aut mixtio licita est, tantum illa esse potest, quæ ante Bullam Pii V. foret introducta, atque recepta, & postmodum semper retenta, uti fusiori calamo ostendetur in Cap. de Additione Breviario fieri inhibita, & de Festis ex consuetudine. Cum itaque, si Rubrica non fert de Patrono principali loci commemorationem agi in suffragiis Sanctorum, per hanc commemorationem *aliquid ex devotione, seu auctoritate privata misceatur, vel apponatur inter ea, quæ integrant officium illius diei, quod ab Apostolica Sede concessum non est*, idcirco per præsens Decretum approbari haudquaquam potuisse consuetudo præfatæ commemorationis absque expressa Apostolicarum Constitutionum læsione, & derogatione; supponitur enim, quod dicta consuetudo invecta non fuerit ante Bullam Pii V. Quod si dicatur, Decretum esse restringendum ad casum consuetudinis ante dictam Bullam introductæ, utique non suffragatur, quoniam vult Sanctio in Locis, ubi habentur plures Patroni principales, de principaliori tantum dici debere suffragium, non autem de ceteris, quorum tamen commemoratio expungi utique non potuisset, si itidem inniteretur consuetudini ante Bullam Pianam invectæ.

IX. Dices, quod iis, quæ integrant divinum officium, inhibetur quidem aliquid addi, sed cum clausula, *Nisi a S. Sede Apostolica concessum fuerit*; de Patrono autem principaliori in suffragiis commemorationem fieri per præsens conceditur Decretum, adeoque iis in locis in quibus est dicta consuetudo, licet post Bullam Pii V. inducta, dictam posse sustineri additionem, vel commemorationem.

X. ℞. Decretum procedere non aliquid particulare indulgendo, sed solummodo, quid in casu proposito faciendum sit, declarando, quærebatur autem, an in locis gaudentibus plusibus Patronis principalibus, in suffragiis Sanctorum de omnibus commemoratio facienda foret, quapropter dum Sacra Congregatio respondet, fieri eam debere de principaliori tantum, non concedit eam faciendam, tametsi Rubricæ eam non patiantur, sed declarat, quid attento jure ordinario, seu Rubricarum præscriptis faciendum venit. Fas est igitur, vel quod Sacra Congregatio allucinata fuerit in Rubricarum intelligentia, quo quid absurdius? Vel quod Rubricæ ferant, de Patrono principali loci in suffragiis Sanctorum commemorationem esse peragendam.

XI. Ad defendendam Congregationis decisionem unicum Adversariis remaneret effugium, videlicet si dicerent, quod Rubrica, dum suffragiis Sanctorum adjungendam esse disponit commemorationem *de Patrono, vel Titulo Ecclesiæ*, unius quidem dumtaxat præcipit commemorationem, sed sub disjunctione, Patroni videlicet loci per verbum illud *De Patrono*, vel de Titulari Ecclesiæ per particulam *vel Titulo Ecclesiæ*; sic enim dum Decretum statuit de principaliori tantum Patrono commemorationem agendam esse, veritatem haberet, quoties de Patrono potius principali loci, quam de Titulari Ecclesiæ eamdem facere eligeretur; & aliunde congruum haberet sensum & Rubrica illa, in cujus verbis difficultatem relevat Meratus, dum de Patrono, vel Titulo Ecclesiæ *pro dignitate illius*, & non *illarum* commemorationem præfatam agendam esse statuit. Verum quoniam hujusmodi expositio, quatenus sub optione relinquit commemorationem facere de Patrono principali loci, vel de Titulari Ecclesiæ, haudquaquam locum habet in Adversariorum sententia, qui mordicus contendunt, Rubricam tantum commemorationem de Titulari Ecclesiæ, & nullatenus de Patrono loci præscribere, idcirco proculdubio eorumdem opinio non habet, unde decisionem Sacræ Congregationis ab allucinatione tueatur.

XII. Fas est, hic fateamur, quod præfatæ Rubricæ explanatio, quatenus sub optione relinquit, aut sub disjunctione præcipit commemorationem agere de Patrono principali loci, aut de Titulari Ecclesiæ, apprime nobis arrideret, utpote quæ Decretum Congregationis, ac ejusdem Rubricæ verba in omni salvat rigore, nec aliunde habet, unde corripi queat; quod enim opponi posset, videlicet quod Rubrica, dum mentionem habet de Patrono, non ponit *Loci*, quod ponere debuisset, si de eo commemorationem sub disjunctione præciperet, sed *Ecclesiæ*, quod verbum cadit & supra Titulum, denotareque videtur, faciendam esse commemorationem de eo, quod juxta ejusdem conditionem vel Titulus, vel Patronus Ecclesiæ est, facilem habet solutionem, ut ex inferius dicendis liquido constabit.

XIII. Verum quoniam valida nobis haud desunt rationum momenta ex Rubricis ipsis petita, vi quorum in præcepto videtur & commemoratio Patroni principalis loci, & ea Titularis Ecclesiæ, & aliunde utramque fieri admodum conveniens est, arbitramur utramque commemorationem esse faciendam. Dicimus itaque, quod dum Rubrica asserit, *illis*, scilicet suffragiis, *adjungitur commemoratio de Patrono, vel Titulo Ecclesiæ*, aut ut habet Rubrica particularis inter Sanctorum communes commemoratione posita, *De Patrono, vel Titulari Ecclesiæ fiat commemoratio consueta, ante, vel post commemorationes prædictas*, per verbum illud *De Patrono* in præcepto facit commemorationem de Patrono principali loci, & per aliud *Titulo Ecclesiæ* in præcepto itidem ponit commemorationem Titularis Ecclesiæ.

XIV. Pro cujus probatione, opus est, advertat Lector, quod dictio *Vel* non semper sumitur disjunctive, vel alternative, sed etiam quandoque copulative, & conjunctive, unde Sanctus Maximus *homil.* 1. *de Epiph.* habet: *Ferunt enim hodie Christum Dominum Nostrum vel Stella duce a Gentibus adoratum, vel invitatum ad nuptias aquam in vino vertisse, vel suscepto a Joanne Baptismate &c.* Ubi proculdubio particula *Vel* supplet vices particulæ conjunctivæ *Et*. Idipsum pluribus allegatis advertit Barbosa *de Dictionib. usufreq.* dum agit de dictionibus *Aut, vel, seu, & sive*, & id præsertim asserit evenire, quando aliqua ex dictis particulis ponitur inter personas, & in dispositione favorabili; in præsentiarum autem ponitur inter personas, videlicet inter Sanctum Patronum loci, & Sanctum Titularem Ecclesiæ, & est in dispositione favorabili, quatenus inducit commemorationem de utroque, & ideo copulative sumi debet, & exponi pro *Et*.

XV. Et quidem quod præfata dictio *Vel*, dum in Rubricis inter Patronum, & Titulum Ecclesiæ ponitur, pro *Et* sumi debeat, & quod verbum illud *Patronus* denotet Patronum principalem loci, & illud *Titulus*, Titularem Ecclesiæ, diserte in primis eruitur ex Tabella duplicium primæ classis, in qua cum ita notetur *Patronus, vel Titulus Ecclesiæ*, si ly *Patronus* non staret pro Patrono principali loci, proculdubio præfata Tabella diminuta foret, utpote quæ nullam nec præcedenter, nec subsequenter mentionem habet Patrono principali loci, quem tamen ritu duplici primæ classis gaudere nemo est, qui ignoret; hoc ipso autem, quod ly *Patronus* stat pro Patrono principali loci, haud credimus contensum iri posse, quod dictio illa *Vel* pro *Et* sumi debeat, alioquin si disjunctionem faceret, denotaret, quod non uterque, Patronus scilicet principalis loci, & Titularis Ecclesiæ, esset ritus duplicis primæ classis, sed alteruter dumtaxat ex illis, cum tamen compertum sit, utrique ritum duplicem primæ classis a Rubricis passim concedi.

XVI. Habet Rubrica sub Tabula occurrentiæ num. 1. *Duplex quodcumque etiam Patroni, & Tituli Ecclesiæ, vel Dedicationis ejusdem, occurrens in vigiliis Nativitatis Domini & Pentecostes &c. transfertur*. Et quis inficiabitur ly *Patroni* non denotare Patronum principalem loci, tametsi non ponatur ly *Loci*, sed *Ecclesiæ*, quod verbum cadit, & supra Patronum, & supra Titulum?

XVII. Habet eadem Rubrica num. 2. *Infra octavam Epiphaniæ fit tantum de Patrono, vel Titulari Ecclesiæ, & ejusdem Dedicatione*, & iisdem verbis id etiam firmat Rubrica particularis in Festo Epiphaniæ posita, necnon Rubrica generalis VII. *de octavis num.* 2., & compertum est infra dictam octavam locum etiam habere Festum Patroni principalis loci. Ibi itaque *Vel* copulative usurpatur, & *Patronus*, non pro Titulari, sed pro Patrono loci sumitur.

XVIII. Habet num. 8. *Si occurrat, ut Patronus, vel Titulus Ecclesiæ descriptus sit eadem die in Kalendario cum aliis Sanctis, in ea Ecclesia fit tantum de Patrono, vel Titulari, absque commemoratione aliorum. Qui si in dicto Kalendario &c.*, & licet non ponatur *Loci*, sed *Ecclesiæ*, stat ibi *Patronus* pro Patrono principali loci, nec usurpatur ob discrimen, quod asseritur adesse Patronum inter, & Titularem Ecclesiæ, quemadmodum dictam Rubricam exponit Sacra Congregatio in repetitis Decretis referendis in Capite V., ubi idipsum faciendum disponit in casu, in quo Patronus principalis loci eadem die in Kalendario cum aliis Sanctis reperiatur descriptus.

XIX. Habet num. 9. *Si aliqua Vigilia occurrat in diebus Festorum Duplicium primæ Classis, sive Patroni, vel Tituli, aut Dedicationis Ecclesiæ, de ea nihil fit*; & certum cum sit,

quod

quod nihil quoque fit de Vigilia occurrente in Festo Patroni principalis loci, indubium etiam est, quod ibi ly *Patronus* stat pro Patrono principali loci, ne cogamur dicere, quod Rubrica diminute procedat.

XX. Verum ne incassum, & nonnisi in tædium Lectoris hic congerere cogamur cunctos Rubricarum textus, in quibus idipsum præscribitur, eumdem Lectorem de nonnullis hic monitum volumus. Primo, quod quotiescumque in Rubricis habetur, ac nominatur copulative, vel disjunctive, Patronus, & Titulus cum additione *Ecclesiæ*, licet non habeatur *Loci*, semper *Patronus* usurpatur pro Patrono principali loci, & non pro Sancto, qui juxta sui conditionem dicitur Titularis, vel Patronus Ecclesiæ ob discrimen, quod est Titulum inter, & Patronum, quemadmodum edocent Adversarii. Recolat Lector Rubricam *VII. num.* 2., *IX. num.* 3., necnon quæ ponitur sub Tabula concurrentiæ *num.* 2., in quibus ultra superius allegatas fit dicta mentio Patroni, & Tituli Ecclesiæ, & si a diminutione Rubricam vult excusare, neget, si valet, de quibus eumdem monuimus.

XXI. Secundo. Quod Rubricæ ipsæ, dum memoriam faciunt *de Patrono*, *vel Titulo Ecclesiæ*, nonnumquam exponunt ly *Ecclesiæ*, quatenus de Patrono dicitur, pro *Loci*, ut in Rubrica *IX. num.* 3., ubi sic habetur: *Nisi illud Festum fuerit principalis Patroni, vel Tituli, aut Dedicationis ipsius Ecclesiæ, non autem alicujus Cappellæ, vel Altaris ejusdem Ecclesiæ; & tunc de hujusmodi principali Festo fit tantum in eo loco, vel Ecclesia, cujus est Patronus, vel Titulus, aut Dedicatio*. Ubi vides primum Patrono adjici *Ecclesiæ*, & non *Loci*, & postea ly *Ecclesiæ*, quatenus supra Patronum appellat pro *Loco* explanari.

XXII. Tertio. Quod Festa tum Patroni principalis loci, tum Tituli, & Dedicationis Ecclesiæ aliquando significantur per *festum solemne loci*, ac consequenter ly *Loci*, quatenus supra Titulum, & Dedicationem cadit, stat vice *Ecclesiæ*. En Rubricam X. num. 1. *Excepto quoque Festo quocumque solemni alicujus loci, quod in propria tantum Ecclesia, etiam in aliquibus ex supradictis diebus occurrens; scilicet in Dominicis 2. 3., & 4. Adventus &c. celebratur*. Ubi per *festum solemne alicujus loci* indubium est venire etiam Titulum, & Dedicationem Ecclesiæ, & revera ita exponitur a Rubrica posita sub Tabula occurrentiæ *num.* 1., & 2., ac alibi. En quoque Rubricam IX. num. 4. *Nisi illud Festum novem lectionum fuerit solemne principale alicjus loci, ut supra*; supra autem meminerat Festi Patroni principalis loci, Tituli, & Dedicationis Ecclesiæ.

XXIII. Quarto. Quod adhuc per Rubricas ly *Loci*, quatenus de Patrono principali dicitur, vice *Ecclesiæ* exponitur, ut in memorata Rubrica X. *numer.* 1., ubi cum per verba illa, *excepto quoque Festo quocumque solemni alicujus loci*, certum sit includi etiam Festum Patroni principalis loci, dum subditur, *quod in propria tantum Ecclesia celebratur*, & nulla fit mentio loci, patens fit, quod ly *Ecclesia*, quatenus supra Patronum cadit, pro loco usurpatur.

XXIV. Quinto. Quod numquam in Rubricis Titularis Ecclesiæ per ea verba disjunctiva *Patronus*, *vel Titulus Ecclesiæ* significatur, & quod semper dum hujusmodi verba vel disjunctive, vel copulative ponuntur, ly *Patronus* stat pro Patrono principali loci, alias Rubrica foret diminuta, quemadmodum clare dignoscet Lector ex cunctis Rubricarum textibus, in quibus memorata ponitur expressio. Etsi enim verum sit discrimen illud, quod ponitur inter Patronum, & Titulum Ecclesiæ, & qui est Titulus Ecclesiæ, quandoque non possit dici Patronus ejusdem, uti quando SS. Trinitas est Titulus, quia tamen omnis Patronus Ecclesiæ est etiam ejusdem Titulus, licet non e contra, ad vitandam superfluitatem Rubrica contenta fuit exprimere Titularem Ecclesiæ per ly *Titulum Ecclesiæ*, & numquam usa fuit *Patrono*, *vel Titulo Ecclesiæ* ad denotandum solummodo Titularem, quamtumvis hic, qui est Titulus, sit quandoque etiam ejusdem Patronus, uti contingit, quoties Ecclesia dicata reperitur alicui ex Sanctis; hinc & quando Rubrica agit de Patrono, & Titulo cum expressione *Loci*, & *Ecclesiæ*, ut in Rubrica 1. *num.* 1. *IV. num.* 2., *VII. num.* 1., ex industria *Locum* ita distribuit, ut semper cadit supra Patronum, & quando Titularem nominat, abstinet ab expressione *Patroni vel Titularis*, quam ponere debuisset, si juxta, & ob discrimen assertum procederet.

XXV. Sexto. Quod licet Rubrica dum Patronum principalem loci nominare intendit, quandoque ponat ly *Loci*, ex hoc haudquaquam inferri valet, quod quoties nominat Patronum sine additione ulla *Loci*, sed *Ecclesiæ*, per ly *Patronum* veniat Titulus Ecclesiæ, & non Patronus principalis loci; & hoc ob rationes superius recensitas, videlicet tum quia alias Rubrica foret diminuta, tum quia Rubrica ipsa ly *Ecclesiæ* exponit pro *Loco*, & patens est pro loco stare, quatenus Patronum appellat &c.

XXVI. Cum itaque ex superius dictis pateat, quod ly *Ecclesiæ*, dum Patronum appellat, stat vice *Loci*, & dictio illa *vel* pro dictione *&*, abunde solutæ remanent rationes omnes, quas Guyetus contra Gavantum affert, ad probandum, quod tricatur, & tenebras in clara luce offundit, dum de principali Patrono loci in suffragiis Sanctorum commemorationem faciendam esse statuit. Remaneret solum itaque, obviam ire ponderationi illi, quam facit Meratus super verba illa Rubricæ *Pro dignitate illius*, ubi advertit, quod dicere debuisset *Pro dignitate illorum*, si duorum, nempe tum de Patrono loci, tum de Titulo Ecclesiæ, commemorationem faciendam præscripsisset. Verum hujusmodi ponderatio facile evanescit, si inspiciatur modus, quo commemoratio de Patrono loci, & de Titulo Ecclesiæ mandatur, videlicet *De Patrono, vel Titulo Ecclesiæ*, cui utique correspondet *Pro dignitate illius, nempe Patroni, vel Tituli Ecclesiæ*; & quando etiam per verba expresse copulativa mandata extitisset commemoratio tum Patroni loci, tum Titularis Ecclesiæ, videlicet *De Patrono loci, & de Titulari Ecclesiæ, &c.*, adhuc necesse non fuisset, dicere *Pro dignitate illorum* sed optime dici potuisset *Pro dignitate illius* scilicet qui est Patronus loci, vel Titulus Ecclesiæ, quia ibi non agitur de ponenda absolute commemoratione illorum, sed de ea ponenda ante, vel post commemorationem de Sancta Maria, vel de Apostolis. En verba Rubricæ: *De Patrono, vel Titulari Ecclesiæ fiat commemoratio consueta ante, vel post commemorationes prædictas, pro dignitate illius; & ultimo loco de Pace*.

XXVII. Hujusmodi interpretatio ex parte deprompta fuit ex Halden *part.* 3. *tit.* 1., & Lohner *instruct. pract.* 2. *par.* 2. *tit.* 2. §. 11. *numer.* 3., ubi adductam Rubricam ita intelligunt, ut ly *Vel* ibi tantum significet ante, vel post commemorationem de S. Maria, & de Apostolis, cæterum quod fieri debeat commemoratio, & de Patrono loci, & de Titulari Ecclesiæ, sed prout eorum dignitas exposcit.

XXVIII. Diximus superius, conveniens item esse, quod in suffragiis fiat commemoratio Patroni principalis loci; hujusmodi autem convenientia in eo sita est, quod cum in suffragiis fiat commemoratio S. Mariæ, quæ totius Mundi Patrona est, & Advocata, & cura est illi de omnibus, ut ait Sapientissimus Idiota, necnon SS. Petri, & Pauli, qui fundatæ a Christo Ecclesiæ singularem gerunt patrocinium, & ideo præscripta quoque sit commemoratio Titularis Ecclesiæ ob protectionem, quam iste habet supra materialem Ecclesiam, necnon formalem, seu Clerum, & Populum eidem addictum, idcirco nec in iisdem desiderari debuit commemoratio Patroni principalis loci, cujus præcipuo patrocinio universali electione, & communi consensu se commendavit Regio illa, in qua recitatur divinum officium.

XXIX. Ab eo, quod præsens supponit Sanctin, quodque hucusque ponderavimus, opus est, modo descendamus ad examen illius, quod statuit, videlicet, quod in locis gaudentibus duobus, vel pluribus Patronis principalibus, dumtaxat inter suffragia Sanctorum de principaliori Patrono commemoratio facienda est. Ille autem principalior inter plures principales censetur, cujus festum festivatur in foro; & si plures ita festivi habeantur, ille erit cujus festivatio recolitur vi Urbanæ Constitutionis, quæ in unoque loco festum principalioris Patroni statuit in præcepto quoad forum, non autem illi, quorum dies ex particulari dumtaxat Indulto festivi haberentur.

XXX. Rubricam, quantumvis optime noverit, in unoquoque loco plures Patronos, quorum unus principalis est, minus principales alii, communiter haberi, adhuc per verbum singulare *De Patrono* unius dumtaxat, nimirum principalis, in suffragiis commemorationem faciendam duplici de causa credimus præscripsisse, videlicet quia cæteri sunt principali dumtaxat adjuncti, & ne dum omnium Patronorum commemoratio facienda foret, gravamen Cleri inde exurgeret. Hac eadem de caussa credimus, Sacram Congregationem in præsentiarum voluisse, quod dicta Rubrica locum haberet etiam iis in locis, qui pluribus Patronis principalibus gaudent; & cæteri enim principales sunt principaliori adjuncti, & præcipuum patrocinium eorundem locorum principaliori commissum est; & fere non minus ex prolixitate commemorationum de hujusmodi principalibus Patronis adjunctis onus Clerus sentiret; & si res bene perpendatur, Sancti illi, qui sunt Patroni quidem principales, sed adjuncti, etsi gaudeant prærogativis Patronorum principalium, adhuc instar minus principalium relate ad principaliorem se habent; quapropter si Urbanus VIII., ne pluralitas festorum in Populi gravamen cederet, noluit eorumdem, licet principalium ut supra Patronorum, dies quoad forum festivitas haberi, optime & Sacra Congregatio ad vitandum Cleri gravamen, in præsentiarum statuit, eorumdem commemorationem inter suffragia Sanctorum non esse inducendam. Vide, quam consonanter, & concinne hujusmodi reperiantur indicta.

XXXI. Hæc Sacræ Congregationis decisio contrarium habet Guyetum, qui *lib.* 3. *cap.* 17. *quæst.* 9., etsi de Patrono principali loci commemorationem præfatam faciendam non esse mordicus teneat, adhuc asserit, quod ubi est consuetudo eam faciendi, est retinenda, ac facienda de singulis Patronis principalibus, quemadmodum facienda est de pluribus, Titularibus æque principalibus, ubi hujusmodi Titulares habentur. Verum si attendantur ea, quæ in præcedenti Capite tradidimus, locum non habet adducta per Guyetum paritas, sed magis adversus ipsum militat, quoniam dari non possunt plures Sancti diversa die occurrentes, qui ejusdem Ecclesiæ sint Titulares æque principales, sed semper unus eorumdem dumtaxat Titularis principalis censendus est; ceteri vero solummodo Patroni adscititii, ac consequenter horum officium est sub ritu dumtaxat majori celebrandum, & eorumdem commemoratio in Sanctorum suffragiis prætereunda.

XXXII. Quia tamen dantur forsitan Ecclesiæ aliquæ ex antiquis, quæ plures Sanctos diversa die occurrentes, & non per modum unius se habentes, tamquam Titulares æque principales

pales

pales recognoscunt, & de eisdem officium duplex primæ classis, & cum octava pariformiter celebrant; idcirco locum videtur habere Guyeti pareas, quoties de omnibus illis concedatur, quod sua non debeant in suffragiis carere commemoratione. Verum quoniam etsi plures in aliquibus locis habeantur ex annoso, & prisco usu Patroni principales, de quibus celebratur officium sub ritu duplici primæ classis, & de octava, adhuc præsens vult Decretum, quod aliquis eorumdem censendum sit principalior, & de eo dumtaxat in suffragiis commemoratio fiat; ita nos dicimus ex præfatis Titularibus unum reputandum esse principaliorem, & de eo dumtaxat in suffragiis commemorationem esse faciendam. Erit autem principalior, qui Ecclesiam absolute, vel prius denominat; qui enim posteriori loco ponitur, tamquam Titularis, vel Patronus adscititius esse videtur. Et revere dum Rubrica commemorationem prædictam in suffragiis de Titulari præscribit, non minus utitur numero singulari ad denotandum, quod de uno dumtaxat ex Sanctis Titularibus fieri debet, adhuc ubi plures habentur. Etsi itaque consuetudo ante diem 23. Martii 1630. introducta, atque recepta, vim habeat ad tuendum officium duplex 1. classis cum octava de pluribus Patronis principalibus, & ut superius in hoc Capite dictum fuit, etiam de pluribus Titularibus principalibus, se habentibus ad modum plurium, & non unius, ac diverso die occurrentibus, adhuc valida non erit ad sustinendam de omnibus commemorationem inter suffragia Sanctorum, nisi inducta ea esset ante Bullam Pii V., cujus rationis consuetudines per nulla Decreta reprobantur, sed expresse laudantur.

XXXIII. Quoniam vero ex modo, & superius dictis, diserte constat, quod dari queunt plures Titulares ejusdem Ecclesiæ æque principales, & plures Patroni similiter principales ejusdem loci, dummodo eadem die occurrant, & se habeant per modum unius, idcirco hoc in casu de omnibus item dictis Titularibus sub una antiphona, & sub altera de omnibus præfatis Patronis commemoratio fieri posset, immo deberet; tunc enim præsens non offenditur Decretum, nec memorata Rubrica, quia hi omnes sunt Patroni principaliores, nec reputantur plures, sed tamquam unus, & propterea etiam eorumdem festivitas sub una, & eadem die persolvitur.

XXXIV. Nos haudquaquam præterit, quod plures ex Ecclesiis in usum habent faciendi commemorationem per distinctas Antiphonas de omnibus Patronis principalibus, quinimmo & de Patronis minus principalibus, sed sub una, quæ omnes comprehendat, Antiphona. Ita observat Ecclesia Venetiarum, quæ prius memoriam facit de S. Marco, deinde de S. Laurentio Justiniano, & ultimo loco de SS. Hermagora, & Fortunato; Ecclesia Mantuana de Sancto Cælestino Papa, & de Sancto Anselmo Episcopo; Veronensis de S. Zenone Martyre, & SS. Hermagora, & Fortunato; Cremensis de S. Pantaleone, & de S. Sabastiano Martyribus: Cathedralis Bergomensis de S. Alexandro principali Patrono, & de SS. Joanne, Projectitio &c., qui nec Patroni minus principales sunt, sed solummodo ex Sanctis indigenis, & aliæ de pluribus aliis. Nos igitur has, & alias quascumque Ecclesias, in quibus talis viget consuetudo, non monere non possumus, quod in præsens Decretum, ac in Rubricas peccant, ac consequenter quod earumdem consuetudo reformatione proculdubio indiget, reducique debet ad tramites dicti Decreti, & Rubricarum.

XXXV. Non deest tamen aliqualis easdem solandi modus, & est, quod in dictarum usu commemorationum perseverare queant, si inductus is sit ante Bullam Pii V., cujus rationis consuetudines haud ablegat præsens Decretum. Si autem talis usus post dictam Bullam originem agnoscit, temperent ab inferendo inter suffragia Sanctorum eas commemorationes, cum iis, quæ integrant divinum officium, nihil addi, vel misceri possit post eamdem Pianam Constitutionem; ast sciant, quod bonum, ac laudabilem illum zelum erga eosdem Sanctos retinere queunt, dummodo peractis Laudibus, ac Vesperis easdem commemorationes faciant.

XXXVI. Quod si modus iste minus arridet, alium suggerit Meratus *sect.* 5, *cap.* 18, *num.* 8., nimirum comprehendendi omnes sub una Antiphona; qui modus cum usu plurimarum Insignium Ecclesiarum, & etiam sacrosanctæ Lateranensis Basilicæ, quæ hoc pacto comprehendit commemorationem Salvatoris, & utriusque Joannis, qui sunt Titulares respective, & Patroni ejusdem primæ omnium Cathedralis Ecclesiæ, probetur, non admodum reprehensibilis apparet, præsertim cum nec Cleri inducat gravamen ullum, & de pluribus per modum unius commemorationem agi in suffragiis videatur permissum, quemadmodum superius dicebamus de pluribus Titularibus, & Patronis principalibus se habentibus ad instar unius, & eadem die occurrentibus. Accedit, quod inde non exurgit in divinis officiis additio ulla, vel adeo modica, unius scilicet vel alterius dumtaxat nominis, ut in considerationem minime veniat, vel in numero plurali solum pronunciantur, quæ in singulari dicenda forent. Quæ licet ita sint, adhuc an ita fieri liceat, nos liquido pro nunc nolumus affirmare, & sapientiori Lectori decisione relinquimus, qui tamen recolere poterit, quæ in Cap. de Additione Breviario fieri inhibita, a nobis dicta venient.

XXXVII. Quæres 1. cujusnam Patroni principalioris commemoratio facienda sit, an scilicet universalis Regni, vel Provinciæ, vel particularis, videlicet Civitatis, vel loci, ubi hujusmodi plures Patronos contingit haberi?

XXXVIII. ℞. Patroni principalioris particularis; cum enim hic præcedat universalem, ideo de illo proculdubio commemoratio facienda venit, non autem de Patrono universali.

XXXIX. Quæres 2. an prius facienda sit commemoratio de Titulari, vel de Patrono loci?

XL. ℞. Judicandum hoc esse ex dignitate ipsorum. Si autem Patronus, & Titularis sint æqualis dignitatis, vel inter eos intersit sola disparitas, quæ est inter Martyrem, & Confessorem, vult Gavantus præponendum esse Patronum loci Titulari Ecclesiæ, quia in Rubricis præponitur Patronus Titulari. Guyetus sentit in oppositum, in cujus opinionem descendimus ob ea, quæ alibi non semel tradidimus, ubi stabilivimus in occursu Patroni loci, & Titularis propriæ Ecclesiæ, hunc illi esse præferendum; ceteris igitur paribus, vel solum ut supra disparibus etiam commemoratio Titularis Ecclesiæ est anteponenda commemorationi Patroni loci.

XLI. Quæres 3. An a Regularibus Patroni principalis loci, in quo morantur, suffragium fieri debeat?

XLII. ℞. Negative; solemne enim est cujuslibet ordinis Regularibus Sancti sui Institutoris suffragium addere; hinc cum per præsens Decretum, ac per Rubricas unius dumtaxat ex Patronis principalibus suffragium fieri possit, ab iisdem abstinendum venit a suffragio de Patrono loci. Religionum Fundatores sunt Patroni principales Ordinum ab ipsis institutorum, necnon omnium Monasteriorum ubicumque sitorum, & tamquam Patroni principales revera ab Ordinibus institutis celebrantur sub ritu duplici primæ classis, & cum octava; & indubium est, quod relate ad Regulares etiam in particularibus locis degentes, puta Bononiæ, principalior Patronus est Institutor Ordinis, quam sit Patronus principalis dicti loci, puta Bononiæ S. Petronius, adeoque & Fundator præfatus præferentiam habent in occurrentia, nec refragatorem me habebis, si addideris, & in concurrentia; apud illos enim Festum Patroni principalis loci est valde minus solemne, nec particularem sibi vindicat celebritatem, quinimmo nec cum octava recolitur, nec recoli valet; quapropter si de principaliori Patrono dumtaxat commemoratio agenda est, nec dubium esse potest, quod de Institutore Ordinis, & non de Patrono loci ea fieri debet.

XLIII. In oppositum tamen sentire videtur Gavantus *sect.* 5. *cap.* 18. *num.* 7., ubi Patronum principalem Ordinis æquiparat Patrono loci, & de illo consequenter edocet suffragium esse faciendum. Verum Gavantus solum ibi inducit commemorationem præfatam Fundatoris ea ratione, quia se habet, & est Patronus principalis; ceterum haudquaquam postea monet, in consortio commemorationis de Patrono principali loci a Regularibus eam esse faciendam, quinimmo dum ratione patrocinii dictam commemorationem inducit, explodere videtur illam de Patrono principali loci, cum plurium Patronorum juxta Rubricam, Decreta, & Gavantum ipsum commemorationes induci non debeant. Meratus vero *ibidem numer.* 9., dum agens de præferentia suffragiorum pronunciat, *Commemorationem Titularis Ecclesiæ, præsertim a Regularibus præferendam esse commemorationi Patroni loci*, supponit a Regularibus suffragium Patroni loci fieri debere. Ast cum suppositionis nullam rationem proferat, eumdem deferendum esse arbitramus: Decreta enim, quæ Regulares, utpote habentes proprium principaliorem Patronum, & in ejusdem octava occupatos, absolvunt ab onere celebrandi octavam de Patrono principali loci, hujus solummodo festo ob quamdam convenientiam, & celebritatem loci, in quo morantur, posito apud Regulares in præcepto, eosdem etiam liberant ab obbligatione addendi suffragium dicti Patroni loci; tum quia non manus suffragio sui Institutoris incumbunt; tum quia cum suffragium non sit, nisi quædam quasi repetitio festi per annum, ut asserit Gavantus *loco cit. numer.* 10., haud congruere videtur Sancto illi, cujus festivitas non gaudet solemnitatibus cunctis, quæ principalioribus festis juxta Rubricas debentur, cujusmodi apud Regulares est Festum Patroni loci, utpote quod caret octava, quæ est præcipua solemnitatis nota. Et quidem festum illud, quod unius diei spatio ita concluditur, ut in primaria sui solemnitate nullatenus repeti queat intra illos ipsos dies, quos festis principalioribus pro sui repetitione Rubricæ concedunt, quis crederet toties per annum in suffragiis repeti posse, vel debere?

XLIV. Sanctos omnes sui Ordinis, vel saltem præcipuos, ac solemniores, Regulares una commemoratione ut plurimum comprehendunt, quæritur an recte?

XLV. ℞. Bene esse ipsis; habent enim propria Breviaria, ac Rubricas approbatas, vel id habent in consuetudine præcedenter usque ad Bullam Pii V.; quapropter dicta commemoratio, & etiam aliæ, si quæ in usum sunt apud Religiones quasdam, in valido proculdubio manent statu. Si quæ autem Religio propria auctoritate dictam commemorationem, vel aliam inter suffragia Sanctorum post dictam Pianam Constitutionem introduxisset, nec postmodum ejusdem commemorationis speciatim vel generatim per approbationem proprii Breviarii, vel Rubricarum particularium, laudationem a S. Sede Apostolica obtinuisset, a dictæ commemorationis usu eamdem abstinere consulerem; post Bullam enim Pii V. Breviario Romano, aut iis quæ integrant officium cujusvis diei,

alii-

aliquid addt, aut miscari, non semel fuit severe inhibitum.

XLVI. Queres quinam locus dari debeat suffragio Institutoris Ordinum, praecedenter ad illud de Titulari Ecclesiæ, cui sunt addicti, vel subsequentes?

XLVII. ℟. Quod attendenda est eorum dignitas quemadmodum insinuat Rubrica per ea verba *Ante, vel post pro dignitate illius*; quapropter si Titularis foret S. Michael, S. Joannes Baptista, aut Apostolus aliquis, vel ex iis, quos recenset Rubrica de Concurr. *num.* 2. *versu inter festa*, certum est, quod ejusdem commemoratio præferri deberet illi Institutoris. Si autem Institutor, & Titularis non sint ex ut supra recensitis, ex Guyeto *lib.* 4. *cap.* 11. *quæst.* 2. edocet Meratus loco citato, anteponendum esse Titularem Institutori; eo quod illius festum in occursu cum hujus festo anteponendum esse sentit. Verum quoniam decisio hujusmodi pendet ex præferentia, quam habent festa præfata in occurrentia, idcirco eamdem dirimendam relinquimus juxta ea, quæ tradidimus in Cap. de Occurrentia, & alibi, ubi de dictorum festorum occurrentia egimus.

XLVIII. Quoniam uti de uno dumtaxat, videlicet principaliori, ex pluribus Patronis principalibus commemorationem faciendam esse docuimus, ita de Titularibus faciendam esse asserebamus, lis quædam exurgit hic dirimenda, quam Gavantus *sect.* 5. *cap.* 18. *num.* 11. hisce verbis excitat: *An, qui plures habet Beneficiorum, & Ecclesiarum Titulos, teneatur in officio totidem commemorationes facere?*

XLIX. Id putant Gavantus *loco citato*, ac Bonacina *disput.* 1. *quæst.* 1. *punct.* 4. *num.* 28. volentes eum, qui plures habet Beneficiorum, & Ecclesiarum Titulos, teneri totidem in officio commemorationes facere, non alia ducti ratione, quam quod Rubricis Breviarii præcipiatur, fieri in officio commemorationem Titularis Ecclesiæ; ergo inferunt ipsi, cum Beneficiarius ille tot habeat Titulares, quot possidet Titulos Beneficiorum, seu Ecclesiarum, tot etiam debebit facere commemorationes. Ulterius progreditur Bonacina, & omittentem hujusmodi commemorationes peccati lethalis reum affirmat, teneteque pro rata ad restitutionem fructuum, quando nempe eæ plures sic omissæ constituunt materiam notabilem. At doctrinam hanc rigorosam nimis Gavantus adjudicat, nec immerito; quoniam ad constituendam materiam notabilem, quæ videlicet exæquet unam parvam Horam, infra quam non vult idem Bonacina materiam esse gravem, opus esset ut minimum 12., aut 15. commemorationibus; ecquis vero tam multa possidet Beneficia? Sed etsi possideat, cum tribus, quatuorve commemorationibus, illis omnibus Titulis auctore ipsomet Bonacina possit satisfacere, si nimirum Patronos illorum Beneficiorum sic recolat, ut Apostolos una commemoratione, Martyres alia, alia Confessores, & alia Virgines complectatur, aut etiam unica omnes, ait Gavantus, formata videlicet de Majorum licentia Antiphona cum suo Versu, & Oratione, quæ conveniat omnibus; certe nemo dixerit, ne ipse Bonacina quidem, aut Gavantus omissionem illius unius, aut trium, quatuorve commemorationum, materiæ esse notabilis. Ita egregie Guyetus *lib.* 3. *cap.* 17. *quæst.* 10.

L. Subdit vero prædictum Beneficiarium non plus teneri ad commemorationes, quam ad ipsamet festa, cum Rubricæ æque obligent ad hæc, quam ad illas, imo etiam amplius; nam Rubrica de Festis loquitur in plurali, quæ vero præcipit commemorationes, tantum in singulari, quasi non plus quam ad unam obligans; sed ad omnia Festa prædictorum Titulorum, seu Ecclesiarum non tenetur hujusmodi Beneficiarius, satisque est, si illius Ecclesiæ, apud quam resider, vel si in nulla resideat, dignioris, aut si pares sint Ecclesiæ, utrius volet, festa servaverit, alias si ad omnia illa suorum Beneficiorum festa teneretur, perpetua ipse festa, perpetuasque celebraret octavas, quod a recta officiorum ratione alienum est, & abhorrens: ergo neque tenetur per annum ad omnes commemorationes, sed ad commemorationem Tituli tantum, in quo resider, vel dignioris, vel cujus ipse voluerit.

LI. Verum quidquid sit de obligatione Beneficiarii circa celebrationem festorum de præfatis Titulis, quæ in præcedenti Capite suo non caruit examine, nos in eam imus sententiam, quod etsi teneretur ad festa, & octavas defunctorum Titulorum, adhuc haudquaquam obligatus foret ad cunctorum commemorationes in suffragiis faciendas, sed sufficeret, si de digniori, vel de eo, apud quem resider, vel si pares sunt Ecclesiæ, de eo, de quo magis libuerit, eamdem peraget. Ducimur autem ad id asserendum ex dispositione præsentis Decreti, quod in casu plurium Patronorum principalium de uno dumtaxat, scilicet de principaliori, vult commemorationem institui, quantumvis de omnibus dictis Patronis celebrentur festa sub ritu duplici primæ classis, & cum octava; quidni igitur unius dumtaxat ex dictis Titulis, scilicet dignioris, vel ejus, apud quem resider, vel in casu omnimodæ paritatis, alicujus ad arbitrium, commemoratio fieri debebit, etsi de festis cunctorum sub ritu duplici primæ classis, & cum octava instaret obligatio? Non minus enim Rubrica ipsissimis verbis commemorationem præcipit Patroni, & Tituli: *Illis adjungitur commemoratio de Patrono, vel Titulo Ecclesiæ.*

LII. Inferes ex his, quod etsi quædam sint Ecclesiæ, quæ nedum sui Tituli festum cum octava celebrare possunt, & debent, sed etiam festa Titulorum aliarum Ecclesiarum adnexarum, & dependentium, ut diximus in præcedenti Capite, adhuc tamen non debebunt de omnibus Titulis suffragium facere, sed solum de Titulo, apud quem Clerus residet. Diximus *de Titulo, apud quem Clerus residet*, non autem *de Titulo Ecclesiæ dignioris, seu primariæ, a qua ceteræ dependent, & cui sunt adnexæ*, quoniam Clerus Ecclesiarum adnexarum, & dependentium non debet suffragium facere de Titulo Ecclesiæ, cui propria est adnexa, sed de Titulo Ecclesiæ propriæ; Rubrica enim præcipit commemorationem Tituli Ecclesiæ propriæ, & Titulus Ecclesiæ propriæ relate ad Clerum, qui apud eam residet, est proprior, & in occursu cum Titulo Ecclesiæ, cui est adnexa, præferendus.

DECRETUM XV. CAPITIS, IN ORDINE XLIV.

Quæsitum fuit, an Officium Translationis Patroni, de quo fit, ut de Apostolo, & de quo fit duplex per annum, præferri debeat alteri duplici per annum, & habere Vesperas integras in concursu? Et responsum fuit: *Exprimi casum, & doceri de Indulto recitandi officium Translationis Patroni*. S. R. C. 10. Januarii 1693. *in una Gallianum*. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 175.

I. DUodecim fuerunt Apostoli a Christo electi, quorum nomina enumerat Matthæus *cap.* 10. videlicet *Simon, qui dicitur Petrus, & Andreas frater ejus, Jacobus Zebedæi, & Joannes frater ejus, Philippus, & Bartholomæus, Thomas, & Matthæus Publicanus, Jacobus Alphæi, & Thadæus, Simon Chananæus, & Judas Iscariotes*. Duodecim hisce Apostolis a Christo electis tres alii insuper adduntur, Sanctus Mattias in locum Judæ proditoris ab Apostolis suffectus, & Paulus, & Barnabas instinctu Spiritus Sancti Apostolatu deinde initiati.

II. Tanta autem est horum Apostolorum dignitas, ut D. Thomas *super caput* 7. *ad Ephesios lect.* 3. exponens illud Pauli: *Secundum divitias gratiæ ejus, quæ superabundavit in nobis*: dicat: *Ex quo apparet temeritas illorum, ut non dicam error, qui aliquos Sanctos præsumunt comparare Apostolis in gratia, & Gloria. Manifeste enim patet ex verbis istis, quod Apostoli habent gratiam majorem, quam aliqui alii Sancti, post Christum, & Virginem Mariam*. Verum etsi nullus ex Sanctis sit cum Apostolis comparandus, adhuc usus obtinuit, ut Sancti aliqui, qui aliquam Gentem, aut Nationem ab infidelitate ad Christi fidem converterunt, cognominarentur ejusdem Gentis, aut Nationis Apostoli, sumendo nomen Apostoli, non absolute, & simpliciter, sed secundum quid, & ad similitudinem Apostolorum, qui a Christo Domino fuerunt cooptati, ut Evangelium universo Orbi annunciarent; hinc in Sacris Litteris ipsis nomen Apostoli aliis a duodecim supra enarratis videre est fuisse tributum, scilicet Andronico, & Juniæ, *Rom.* 16. Epaphroditu, *Philipp.* 2.; Tito, & aliis fratribus, 2. *Corinth.* 8., & in Martyrologio Romano frequens nonnulli Sancti titulo Apostoli decorantur, eo quia apud aliquam Gentem Evangelium propagarunt, videlicet *ad diem* 8. *Januarii* S. Severinus Abbas, *ad diem* 5. *Junii* S. Bonifacius Episcopus Moguntinus; *ad diem* 24. *Septemb.* S. Gerardus Episcopus, & Martyr, & *ad diem* 3. *Decemb.* S. Franciscus Xaverius. Quinimmo in Breviario ipso Romano S. Gregorius Papa ob Anglorum conversionem ejus opera patratam Apostolus Angliæ nuncupatur, & S. Patritius dicitur Apostolus Hiberniæ, eo quod suis concionibus eas Regiones ad Catholicam Fidem induxit.

III. De Sancto item Martiali Episcopo Lemovicensi, qui a S. Petro in Gallias amandatus, Lemovices, Tolosates, Burdigalenses, Cadurcos, aliosque, qui ex Rhodano in Oceanum vergunt, Populos ad pietatem Christianam instituit, olim disputatum est, an Apostolus dici posset; & Apostolum sane dici debere definitum est in Conciliis videlicet Lemovicensibus *anni* 1029., & *anni* 1031., uti fuse legitur in Actis Conciliorum editionis Regiæ Parisiensis *anni* 1714. *tom.* 6. *par.* 1. Extat etiam pro Sancti Martialis Apostolatu Joannis Papæ XIX. rescriptum, in quo post plura sic tandem concluditur: *Nos vere in firma pietate educati, Martialem Apostolum nominari posse definimus, & æque officia Apostolica in Divinis Mysteriis exhiberi sibi censemus, nec de illius Beatitudine gustare quemquam posse confidimus, qui sibi respondenti nomini sacris operibus Apostolicam dignitatem subtrahere invidiose conatur*. Quod Joannis Papæ rescriptum licet Cardinalis Baronius *ad annum* 1032. minime adesse putaverit, ejus tamen Epitomator Spondanus *ad annum Christi* 1229. testatur, se id vidisse in Archivio Ecclesiæ S. Martialis Civitatis Lemovicensis; atque adeo dissidia, Conciliorum resolutiones, & Joannis XIX. responsa pro Apostolatu S. Martialis plene referunt apud Pagi Seniorem *ad annum Christi* 1023., 1024., 1025., & 1034., apud Pagi Juniorem *in Breviario Romanorum Pontificum tom.* 2. *pag.* 305. *in vita Joannis XIX.*, apud Baillet *in vita S. Martialis ad diem* 30. *Junii*, apud Natalem Alexandrum *in edit. Parisien. anni* 1714. *tom.* 3. *disser.* 16. *sæculi primi propos.* 1. *pag.* 164., apud Fleury *in Hist. Eccles. to.* 2. *edition. Parisien. anni* 1717. *ad annum* 1031. *n.* 24., *& seqq.*, & apud Longueval *tom.* 1. *Hist. Ecclesiæ Gallicanæ pag.* 73.

IV. Ut

IV. Ut autem æquivocatio omnis tollatur, distinguendum esse videtur inter titulum Apostoli, quo Sanctus aliquis ob conversionem alicujus Nationis ad Fidem Christianam decorari potest, aut in Sermonibus, aut etiam in Martyrologio Romano, & inter Officium Ecclesiasticum de eo tamquam Apostolo celebrandum. Pro prima hypotesi non desunt exempla supra recensita; pro secunda vero faciunt etiam exempla Sancti Francisci Xaverii, & S. Gregorii Papæ, & S. Patritii Episcopi, & aliorum, qui licet Apostoli nuncupentur, in Breviario tamen Romano, vel locorum proprio officium Apostolorum haudquaquam obtinent, sed officio vel Confessorum, vel Martyrum, prout eorumdem qualitas exposcit, coluntur. Addi potest, nullum extare Sacræ Congregationis Rituum exemplum concessionis officii sub ritu Apostolorum alicui Sancto, licet in ea pertractatæ sint, & resolutæ plures Causæ Sanctorum, qui Populos, & Nationes ad Christianam Fidem suis prædicationibus feliciter perduxerunt; id enim exigit reverentia debita Apostolis, quibus juxta Divum Thomam nullus Sanctorum in gratia, & gloria comparari potest. Nemini itaque Sanctorum, licet communi vocabulo Apostoli vocari possint, & insigniti fuerint, expedit, ut cultus sub Apostolorum ritu ab Ecclesia decernatur juxta late adducta per Cardinalem de Laurea *in 3. lib. sent. par. 2. tom. 3. disput. 18. art. 1.*

V. Hinc merito advertit Guyetus *lib. 2. cap. 7. quæst. 5.*, quæstionem, *An inter Apostolos reponi possint aliqui alii*, prout ad officii ecclesiastici rationem attinet, moveri dumtaxat posse pro iis Sanctis, qui & de numero Discipulorum Domini fuerunt, & vel Apostolis in Evangelii prædicatione collaborarunt, vel ab ipsis missi, primi omnium in certas Terrarum plagas illud intulisse creduntur, quique proinde juxta antiquam locorum prædictorum consuetudinem cultum cum officio Apostolorum obtinuerunt, secus autem loquendo de aliis, qui prædictis qualitatibus non sunt prædıti. *Nec de iis ipsis*, verba sunt Guyeti, *quæstionem versari, an inter Apostolos novi usus inductione computandi sint (id enim quis nisi temere audeat?) sed an, quibus proprio Ecclesiarum particularium usu ab omni ævo recepto id competit, jure quasi possessionis iis servari debeat, quæ & tota fuit de Sancto Martiale in prædictis Conciliis controversia.*

VI. Fertur autem, Sanctum etiam Martialem modo non tamquam Apostolum, sed tamquam Confessorem coli in Ecclesiis, in quibus juxta Conciliorum, & Joannis XIX. resolutiones cultus ei tamquam Apostolo præstandus erat, & plurium quidam annorum spatio præstitus fuerat, uti testatur Baillet *loca citata*, & Guyetus *loco item citato*. §. *Dico itaque*: Cum tamen postremus hic Auctor asserat ab usu celebrandi de S. Martiale tanquam de Apostolo destitum fuisse passim *in multis Ecclesiis Galliæ*, non autem *in omnibus*, nobis credere lubet, quod adhuc in nonnullis Galliæ Ecclesiis præfatus perduret usus, qui propterea præsenti inquisitioni causam dederit. Verum etsi a celebratione S. Martialis tamquam Apostoli penitus destitum fuisse, non desunt aliarum Galliæ Ecclesiarum usus cultum Apostolorum cum officio aliis Sanctis præstandi, quæ præfatæ inquisitionis causa esse potuerunt; Ecclesia enim Arelatensis, teste eodem Guyeto, de S. Trophimo, & Ecclesia Cathedralis Cenomanensis de S. Juliano more Apostolorum agunt.

VII. Ex parte itaque alicujus ex hujusmodi Galliæ Ecclesiis, quæ cum Festum sui Patroni officium Apostolorum recoleret, & ejusdem Translationis festum haberet, hoc quoque sub ritu duplici per annum more Apostolorum agebat, in Sacrorum Rituum Congregatione propositum fuit declarari, *an ejusdem Translationis festum officia Apostolorum cultum præferri deberet alteri duplici per annum, & habere Vesperas integras in concursu?* Id enim faciendum videbatur juxta Rubricam *de Concurr. num. 2. versu inter festa*, ubi Apostolis præferentia statuitur in æqualitate ritus relate ad cetera festa, & aliunde apprime dubium apparebat, quia Sanctus revera ex Apostolis non erat, licet Apostolorum officio coleretur. Cui dubio duplicem per Sacram Congregationem adhibitam fuisse videmus resolutionem, videlicet *Exprimi casum, & doceri de Indulto recitandi officium Translationis Patroni*.

VIII. *Exprimi casum*. Cum enim, ut dicebamus, ob reverentiam Apostolis debitam, Sedes Apostolica nullis Sanctis officium Apostolorum indulgeat, nec aliis ab Apostolis, & Evangelistis tribui sinat, voluit exprimendum esse casum, ut sibi liquido constaret, an Apostolorum officio rite præfatum persolveretur festum, vel vi Apostolici Indulti, vel vigore consuetudinis ab omni ævo receptæ, & una insimul certior fieret de altero officio, cum quo est concursus, & an eidem competeret, necne legitimus aliquis præferentiæ titulus, ut inde & circa retentionem officii tamquam de Apostolo, de qua non quærebatur; & circa præferentiam in concursu, quæ unice proposita fuerat, legitimum suum posset proferre judicium.

IX. *Et doceri de Indulto recitandi officium Translationis Patroni*. Quæ verba denotant nobis, haud licitum esse, absque speciali Sanctæ Sedis, vel Congregationis Rituum Indulto officium Translationis, aut quæcumque alia festa secundaria Patronorum, vel Sanctorum quorumcumque instituere; unde Gavantus *sect. 2. cap. 2. num. 2.* exponens Decretum illud Sacræ Congregationis 8. Aprilis 1628., jussu Urbani VIII. in fronte Breviarii appositum, quo per quamcumque Ordinariorum auctoritatem Kalendariis etiam propriis officia aliqua Sanctorum addi rigorose vetatur, inter alias hanc consequentiam infert: *Sine Apostolica auctoritate non posse fieri officium, eo quia translatio est Reliquiarum*.

X. In oppositum hac in parte sentit Guyetus *lib. 1. cap. 8. quæst. 8.*, ubi per Episcopi auctoritatem, nedum in die, quo Sancti alicujus Reliquiæ de facto transferuntur, elevantur, recipiuntur &c., verumetiam in anniversario ejusdem solemnitatis singulis annis recurrente posse officium celebrandum indici; & quidem nedum loquendo de Prælatis, quibus integrum stat Breviarii proprii jus, quibus id liberum esse ex Barbacina *de Horis Canon. disp. 1. quæst. 1. puncto 1.* fatetur, neminemque asserit, adesse ex Doctoribus, quem sciat qui contradicat, sed etiam de iis, qui Breviario Romano utuntur. Primum probat; quia in casu proposito justa de causa, ac una tantum vice fit officii additio, quod minime per Bullam Pii V., ac memoratum Congregationis Decretum inhiberi pluribus allegatis Auctoribus asserit. Secundum vero, tum exemplo plurium similium festorum per solam Episcoporum auctoritatem inductorum, tum quia solum vetari asserit additionem officiorum, quæ fit *proprio auctoritate*, hoc est nulla alia ratione, quam *pro nutu, & arbitrio*, non autem quæ fit *aliqua justa ratione*; tum denique, quia per dictum Decretum solum inhibentur Kalendariis addi officia, *quæ a Rubricis Breviarii Romani non conceduntur*, & contendit festum Translationis, uti & alia secundaria a Rubricis præfatis concedi.

XI. Quoniam vero non profert Rubricas, & revera nullæ sunt, quæ Festa Translationum, & alia secundaria concedant, procul dubio deferenda omnino venit sententia Guyeti, quatenus firmat, Festa Translationum, & alia secundaria ex lege, ac permanenter per Episcopos posse induci, aut ob aliquam justam, quæ ipsis videatur, rationem, solumque inhiberi per memoratum Decretum, & Pianam Constitutionem additionem officiorum, licet quotannis celebrandorum, quæ pro nutu, & arbitrio fiat; hoc enim evidenter deducitur tum ex præsenti Decreto, dum postulat doceri de Indulto recitandi officium Translationis Patroni; tum ex infinitis propemodum aliis, quæ adducit Eminentiss. Lambertini *de Canoniz. lib. 4. part. 2. cap. 7. & seqq.*, in quibus Sacra Congregatio non semel petita super concessione hujusmodi officiorum, aliquando rescripsit pro gratia, & nonnunquam votis haudquaquam putavit esse indulgendum; hæc autem fieri necesse haud fuisset, si per Rubricas præfata concessa forent officia, vel per Episcoporum ordinariam auctoritatem concedi possent, aut concessa haudquaquam nutarent.

XII. Et quidem quoad Rubricas attinet, harum procul dubio nullam est invenire, in qua permissio fiat recitandi officium in festis Translationum, vel aliis secundariis, quæcumque ea sint, Patronorum, & multo minus aliorum Sanctorum; ubicumque enim de festis Patronorum agunt, semper de primariis, & natalitiis sermonem instituunt, ut easdem legenti facile constabit; quapropter indubium redditur, quod si sine licentia Sedis Apostolicæ, vel Sacræ Congregationis hujusmodi officia per Episcopos instituta venirent, Kalendariis officiorum additio fieret, quæ per Pianam Constitutionem, ac superius memoratum Decretum severe reperitur inhibita.

XIII. Dicimus *quatenus firmat Festa Translationum, aut alia secundaria ex lege, & permanenter, ut justa aliqua intercedente causa per Episcopos posse induci*, quia hujusmodi opinio præsenti, quod exponimus, Decreto officit; an autem id pro una, vel altera vice per Episcopos possit adhuc præstari, alibi pluries discussum venier, & præcipue in expositione memorati Decreti 28. Aprilis 1628., etsi enim adhuc Episcopi id possent, in nullo præsens læditur Sanctio, quæ solum edoceri postulat super Indulto, scilicet Apostolico, vel ejusdem Congregationis, recitandi officium Translationis Patroni, quod quotannis celebrabatur.

XIV. Quæ reperiuntur hic dicta, atque statuta de Festo Translationis Patroni, intelligenda quoque veniunt de quibuscumque aliis festis secundariis, & minus principalibus. Hæc autem festa in eo distinguuntur a primariis, quod hæc sunt dies natalitii, in quibus scilicet ad cælestem transiere gloriam, illa autem sunt instituta in memoriam, ac commendationem facti illius particularis ad ipsum Sanctum pertinentis; unde duplicis sunt generis, quoniam hujusmodi factum aut contigit Sancto, ipso adhuc in vivis posito, aut ipso jam defuncto.

XV. Primi generis sunt in universali Ecclesia, Cathedra S. Petri tum Romana, tum Antiochena, ejusdem item Vinculorum festum, Conversio Sancti Pauli &c., & in Ecclesiis particularibus puta Ordinatio S. Zenonis (quando scilicet ad Pontificalem dignitatem assumptus, vel consecratus fuit) quæ Veronæ die 8. Decembris celebratur, apud Augustinienses Conversio S. P. Augustini, apud Minores Impressio Sanctorum Stigmatum in Corpore B. Francisci, Ambiani Ingressus S. Firmini in Urbem, quando videlicet eo ad prædicandum Evangelium venit, apud Dominicanos Impressio Stigmatum in Corpore S. Catharinæ Senensis, uti & nonnullæ Apparitiones Christi, vel B. Mariæ aliquibus Sanctis, dum adhuc in vivis agerent, factæ &c.

XVI. Posterioris generis sunt Inventio Corporum, vel Reliquiarum alicujus Sancti, ut in Ecclesia universali Inventio S. Stephani Protomartyris, quando scilicet Corpus ipsum, seu Reliquiæ antea in obscuro loco jacentes, revelante ut pluri-

mum

gusti, eo ipso die, quo tam sanctum pignus a S. Lodovico Rege magno pretio ab Orientalibus redemptum, ab ipsomet susceptum est, & in sacra Cappella Parisiensi magnifice ab eo ad id extructa, summo totius Regni decore, ac bono, cum ceteris Dominicæ Passionis insigniis, ac Sanctorum Reliquiis plurimis depositum. In eadem Ecclesia Parisiensi Dominica prima Augusti celebratur festum in memoriam susceptæ circa annum 1100. partis non mediocris ligni S. Crucis. Habetur item in Menologio die 2. Julii Depositio venerandæ vestis, & Zonæ B. Virginis in Blachernis; & similiter in pluribus aliis Ecclesiis id observatum iri notat Guyetus *lib. 2. cap. 4. quæst. 1., lib. 3. cap. 16. quæst. 1., & alibi*.

XII. Et revera cum nec omnes anni dies in Christi Domini, ejusque SS. Matris laudibus recensendis satis judicentur expensi, & Ecclesia ipsa in eorumdem festivitatibus, ut in iis Sanctorum, indulgendis, ac instituendis non ita parce procedat, non videre est, cur memorata præsentis Decreti benigna interpretatio, ac extensio nequaquam fieri valeat; eo vel maxime quia de hujusmodi Reliquiis celebrare dissonum nec est a more Ecclesiæ, quæ in Romano ipso Kalendario duo habet SS. Crucis festa, & in particularibus locis, Religionibus, & Dominiis de Corona, de Spinis, de Lancea, de Clavis, aliisque Dominicæ Passionis istrumentis officium facere large concessit. Imo si de SS. Rosario, de Scapulari B. Virginis in Dominica prima Octobris, & die 16. Julii universa celebrat Ecclesia, si de ejusdem Zona in Dominica post Festum S. P. Augustini Ordo ejusdem S. Patris, a fortiori nec dissonabit, de Reliquiis ejusdem B. Mariæ, quæ proprius ad eam spectant, peculiare festum institui.

XIII. Ex his satis quidem soluta remanent argumenta superius allata, quatenus officere possent; & solum superest aliquid dicere super particolaria Indulta, quibus asseruntur multa ea loca, quæ de præfatis Reliquiis officium celebrant; & dici potest primo, quæstionem non esse circa factum, sed circa jus faciendi, seu non inquiri, quid factum alicubi sit, aut fiat, sed quod jure fieri potuerit, vel possit. 2. Quod si alicubi cum particulari Indulto id fit, alibi sine particulari concessione in usum deducitur, & consequenter ex facto pro neutra parte evincens, aut solidum argumentum deduci non posse. 3. Quandoque plura in specie peti, & impetrari, quæ jam per generales concessiones licite fiunt, ut recte nos monent Salmanticenses *Theol. mor. tom. 4. tract. 18. cap. 1. num. 118.*, & hoc evenit vel ex ignorantia generalis Indulti, vel ex aliquorum scrupolis dubitantium de Indulti extensione ad casum occurrentem. 4. Quamplurima ex hujusmodi Indultis non tam officium *proprium* respicere, seu per ea non fieri facultatem recitandi officium, sed recitandi *tale officium proprium*, quod certe sine speciali aliquo Indulto attentari non valet. 5. Memorata Indulta, si bene attendantur, non esse lata pro Ecclesiis, in quibus prædictæ Reliquiæ requiescunt, ad quas solummodo extenditur officium ratione Reliquiæ, sed pro toto loco, Civitate, vel Ditione, intra cujus confinia dictæ asservantur Reliquiæ; aden istæ etenim reputantur dignæ peculiari cultu, ot licet plura sint festa Domini jam instituta, licet in particularibus Ecclesiis, in quibus custodiuntur, forsitan de iisdem recitetur officium, adhuc earumdem cultus intra dictas Ecclesias non existimetur coercendus, sed ad totum locum, Civitatem, Provinciam, & Ditionem extendendus, qualiter fere ubique videre est illum esse protensum; hinc in tota Ditione Regis Sardiniæ agitur de sacra Syndone, quæ Taurini asservatur; in toto Statu Maotuano de pretiosissimo Christi Sanguine in Collegiata S. Andreæ Civitatis Mantuæ custodito; de Lancea in Germania ob ejusdem asservationem Pragæ Germaniæ Urbis, in cujus officii concessione hæc prondnciat Innocentius Papa IV. *Licet Lancea, & Clavi, aliaque Dominicæ Passionis salutaria instrumenta sint a cunctis Fidelibus Christi ubilibet veneranda, & de ipsa etiam Passione in eadem Ecclesia solemnia annis singulis officia celebrentur, & fiant; dignum tamen, & conveniens reputamus, si de ipsius Passionis specialibus instrumentis, & præsertim in Partibus, in quibus instrumenta ipsa dicuntur haberi, solemne, ac speciale Festum celebretur, & fiat*. Ex quibus liquido constat, quam dignum, & conveniens postea sit, ut de præfatis Reliquiis in iis Ecclesiis, in quibus venerantur, speciale instituatur officium.

XIV. Hæc itaque etsi universali forsitan non sint usu recepta, ratione tamen, quæ ea in usum deduci posse evincat, non videntur destituta. Ut autem reipsa deducantur, necesse est, quod constet de identitate earumdem Reliquiarum, ne falsis Reliquiis vice dictarum præstantissimatum contingat cultum exhiberi, unde Sacra Congregatio 20. Martii 1633. *in Celsonen.* concedens memoratæ Terræ Terragæ officium recitare de Spinis Dominicæ Coronæ, subdendum existimavit: *Dummodo constet Spinas esse de dicta Corona*. Necesse autem non est, quod altera ex conditionibus ad institutionem officii de Reliquiis a Decretis exacta, verificetur, quod scilicet *sint descriptæ in Martyrologio Romano*; quandoquidem Sanctorum descriptio in Martyrologio Romano unice requiritur in testimonium eorumdem canonizationis, & approbatæ sanctitatis; de præfatis autem Reliquiis, hoc ipso quod de earumdem identitate constet, jam satis abunde habetur approbatæ sanctitatis argumentum.

XV. Sunt autem hujusmodi Reliquiæ Crux, Spinæ, Columna, Flagella, Lancea, Spongia, Clavi, Syndones, & reli-

qua Passionis insignia; pignora quoque ejus sacratissimæ Infantiæ, ut Præsepe, Vestes, Fasciæ &c. Præputium item, Sanguis in terris relictus, Sepulcrum, & alia similia, quæ longum esset referre. Beatæ autem Mariæ sunt, vel quæ fuerunt corporis ejus pars aliqua, ut Lac, ac Capilli, sive quæ ex sacro ipsius contactu cultum, ac reverentiam promerentur, cujusmodi sunt vestes, vela, indusia, zona, vittæ annuli &c.

XVI. Quæ licet ita sint, adhuc nos ita temperanda esse putamus, ut ratione earumdem Reliquiarum necesse minime sit, peculiarem institui festivitatem, si jam de iisdem celebretur festivitas aliqua, vel mysterium aliquod, ad quod illæ spectent, & tamquam appendices revocentur, quemadmodum in simili dicebamus in Decreto VI. Capitis II.; quapropter de Cruce, cum duo festa ejusdem in Kalendario Romano jam habeantur; necessaria non foret peculiaris festivitas, uti nec de Clavis, quibus Christus Cruci affixus fuit cum ad eamdem Crucem attineant, ac revocentur. Præsepe item & fasciæ, atque cunabulum spectant ut appendices ad Nativitatis mysterium, Præputium ad festum Circumcisionis, & sic de reliquis. Pro aliis vero Reliquiis, de quibus non habetur peculiaris aliqua festivitas, nec celebratur mysterium aliquod ad quod facile reducantur, ac ut appendices spectent, peculiare festum institui debebit, ut de sacra Syndone, de Spinis, de Columna, Flagellis, Lancea, Spongia &c., officia enim, quæ de Passione Christi Ecclesia celebrat, nimis generalia sunt, ut dictæ Reliquiæ in iisdem satis censeantur excultæ, & festum Crucis, ad quod reduci contendi posset, non videtur ad easdem celebrandas admodum aptum, quia lex crucifixionis haudquaquam ferebat, quod crucifigendus per flagella verberaretur ad columnam, in capite per spinas pungeretur, in latere per lanceam perforaretur, media spongia fele, & aceto potaretur &c.; ad differentiam v. g. Clavorum, quos ad Crucem spectare diximus, quia crucifigendus certe medio aliquo instrumento Cruci affigi debebat, sive postea funes forent, vel clavi, vel quodlibet aliud.

XVII. Diximus, quod *Crucifixionis lex haud ferebat, quod crucifigendus per flagella prius cæderetur*; & in hoc contrarium habere videmur Hieronymum, qui *in cap. 27. Matth.* hæc verba pronunciat: *Statutum est, ut is, qui crucifigitur, prius flagellis verberetur*, qua de causa Calmet *in idem cap. 27. Matth. vers. 16.* arbitratus est, Christum bis fuisse flagellatum, prima vice ante sententiam mortis, nempe, *ut ejus injuriis* (sunt verba D. Patris Augustini tract. 116. in Joan:) *Judæi satiati, sufficere sibi existimarent, & usque ad ejus mortem sævire desisterent*; altera vero vice post latam crucifixionis sententiam, ut legum mandatis satisfieret. Verum quoniam Evangelistæ unanimiter, atque concorditer nobis testantur, a Pilato Hebræis Christum *flagellatum, & non flagellandum* traditum esse, ut crucifigeretur, probabilius inferunt alii, Christum una dumtaxat vice flagris cæsum fuisse. Ex quo sequi videtur, quod etsi ut plurimum cruci affigendus (ut nos putamus) prius flagellis cæderetur, non id tamen indispensabiliter ferebat legum dispositio, cui proculdubio satisfactum minime fuisset per priorem Christi flagellationem, utpote quæ alia de causa modo ex Augustino insinuata, eidem adhibita fuit, & ante latam crucifixionis sententiam; nisi placeat dicere, legis mandatum locum dumtaxat habuisse in iis, qui alias flagellati non extitissent. Quidquid tamen sit de Christi duplici flagellatione, & de legis præscripto, cum adhuc flagellatio foret indubie actio admodum distincta, & ex se minime connexa cum crucifixione, & ad hanc prævie in usum deducta, nos non videmus, quomodo ad crucifixionem ita reducatur, ut flagellorum Reliquiæ in Festo Crucis adeo censeantur excultæ, ut pro iisdem particularis festivitas institui non valeat, præsertim loquendo de iis flagellis, quibus (si duplicem Christus sustinuit flagellationem & multo magis si unicam) Christus primitus verberatus extitit; utpote quæ non in obedientiam crucifixionis legis, sed magis ut Christus a crucifixione ipsa liberaretur, ac a manibus Judæordm eriperetur, noscimus fuisse adhibita.

XVIII. Ceterum hujusmodi Christi, ejusque SS. Matris Reliquias adeo eximias, & peculiari cultu dignas existimamus, ut non multum refragatores nos haberent Ecclesiæ illæ, quæ de iisdem solemnem cum officio diem facerent, quo memoratæ Reliquiæ inventæ, susceptæ, recuperatæ, translatæ, elevatæ, vel depositæ fuerunt, quemadmodum in usu est apud plurimas Ecclesias, quæ aliqua earumdem Reliquiarum insignitæ reperiuntur.

XIX. Romanet modo examinare, quodnam officium cum Missa io festo dictarum Reliquiarum recitandum foret. Verum cum hujusmodi Reliquiæ nequaquam per se proprie subsistant, sed vel in ipsa persona involvantur, vel tamquam appendices ad præcipuum aliquod mysterium revocentur, aut cum eo aliquam affinitatem habeant, idcirco ab aliquo ejusdem festo, vel mysterio, quod in Ecclesia universali, vel illa particulari recolitur, desumendum erit; unde v. g. pro Reliquia S. Præsepis, vel Fasciarum a Nativitatis mysterio, SS. Præputii a festo Circumcisionis, Coronæ spineæ, Lanceæ, Clavorum, & aliorum instrumentorum Passionis a festo Exaltationis Sanctæ Crucis, & si quæ alia sunt, quæ affinitatem cum aliquo alio non videntur habere, a festo Transfigurationis, mutatis dumtaxat lectionibus secundi nocturni, si

bene non quadrent, in alias congruentiores, quæ in Romano Breviario die aliquo habentur, servata tamen temporis, sive Septuagesimæ, sive Paschalis ratione. Si tamen alicubi ex concessione celebraretur festum aliquod Christi Domini, cujus officium aptius conveniret, ut festum SS. Redemptoris, quod celebratur in Statu Veneto, Coronæ spineæ in pluribus Galliæ Civitatibus, & Religionibus, Lanceæ, & Clavorum &c. in Germania &c., illud ipsi esse posset (quibus eo uti ratione loci fas est) in eo particulari festo de Christo Domino. Vult demum Guyetus *lib. 3. cap. 16. quæst. 1.*, quod in defectu cujuscumque alterius officii recurrendum sit ad officium SS. Trinitatis, cujus in mysterio tres ipsæ Personæ continentur.

XX. Quantum vero ad Festum, quod ob Reliquias Beatæ Mariæ instituer tur, omnia desumenda forent ex iis ejusdem festis, ad quæ dictæ Reliquiæ ut appendices spectant, vel cum iisdem affinitatem habent. Aptum quoque utique est officium Nativitatis ejusdem, mutato dumtaxat nomine *Nativitatis* in *Festivitatis*. Sed adhuc præstat officium B. Mariæ, ad Nives, depromptis dumtaxat lectionibus secundi Nocturni a die Nativitatis; in iisque mutato verbo *Natali* in verbum *Festivitate*, ut quasi sancitum apparet per Decretum Sacræ Congregationis VI. Capitis II., in cujus Decreti explanatione plura dedimus, quæ sunt omnino consulenda.

XXI. De Sanguine miraculoso ex Imagine Christi (quale miraculum anniversaria commemoratione recolitur in Martyrologio die 9. Nov.) fuso, Hostiave sacra iis pro Ecclesiis, in quibus reperitur, ac adoratur, idem sentiendum est, uti & de Carne mirabiliter in Hostia apparente, quæ alicubi conservetur, imo & de Hostiis miraculosis, quæ certis in locis asservantur; de omnibus enim istis, tamquam de insignibus Christi Reliquiis loquendum est, & officium institui posse non dubitamus, in priori casu officium S. Crucis, vel aliquod aliud congruentius, si habeatur, usurpando; in posteriori vero officium SS. Corporis Christi, quemadmodum de facto Ecclesia Aurelianensis in festo, quod vocat *S. Salvatoris*, seu fusarum ex imagine Crucifixi ubertim lacrymarum, officium S. Crucis adhibet, & Ecclesia Senonensis officium corporis Christi in festo recuperationis Hostiæ.

XXII. Idem esto judicium de Sanguine, qui ex Imaginibus B. Mariæ per perditos homines percussis defluxit, necnon de lacrymis ex oculis ejusdem B. Virginis, vel Divini ejus Filii abunde non semel profusis, si alicubi collectæ fuerint, de eorumdem identitate constet, & custodiantur, atque venerentur. Quibus in casibus usurpandum erit, ac desumendum officium, prout superius dicebatur.

XXIII. Hujusmodi autem officia, seu festivitates instituendæ sunt eo ipso die, quo tam præclara prodigia evenere; qui si in hominum memoria non habetur, vel ex ea exciderit, ab Episcopo dies, qui congruentior videbitur, statui poterit, quemadmodum dicebamus in Decreto VI. Capitis II. & in sequenti hujusce ipsius Capitis pronunciabimus.

XXIV. An autem officium institui possit in memoriam memoratorum prodigiorum; ubi evenere, aut ubi asservantur imagines illæ Crucifixi, aut B. Mariæ, ex quibus sanguis, vel lacrymæ defluxere, non tamen sanguis ipse, aut lacrymæ custodiantur? Nos minime præterit, id aliquibus in Ecclesiis in usum deduci, quem nullatenus reprobamus, ubi jam consuetudo illum legitimum fecit; ast noviter induci, aut id legitime fieri posse, asserere non audemus, quin potius ejusmodi in casibus apud Sedem Apostolicam, aut Sacram Congregationem supplicandum putamus, & nihil propria auctoritate esse tentandum. Idem sentimus de Apparitionibus miraculosis Christi Domini, signi S. Crucis, B. Virginis, aliisque similibus.

XXV. Sedes autem Apostolica, quæ magnopere exoptat, cultum erga Servatorem nostrum & Beatissimam Mariam, tamquam totius orbis Catholici insignem Patronam, & Advocatam confoveri, augeri, & dilatari, non difficilis est in concessione dictorum officiorum, ita tamen ut si adsint prodigii, vel apparitionis valida argumenta, ejusdem mentionem in lectionibus secundi nocturni sinat haberi; si autem plenæ probationes non allegentur, officium quidem permittit, sed de communi recitandum, nulla prodigii, vel apparitionis habita in divinis officiis commemoratione.

XXVI. Prioris rationis sunt Indulta facta Clericis Regularibus Congregationis Matris Dei Urbis sub die 13. Junii 1679. in commemorationem Apparitionis Sacræ Imaginis Sanctæ Mariæ in Porticu, quæ mirabiliter apparuisse dicitur in Ædibus Sanctæ Gallæ Patritiæ Romanæ prope Marcelli Theatrum intra Porticum Octaviæ, Joanne I. Summo Pontifice, dum eadem Galla duodecim pauperibus ex quotidiana consuetudine in honorem Dei, & B. Mariæ epulum præbebat; necnon sub die 22. Augusti 1716. Civitati Pistoriensi in memoriam cujusdam Imaginis Beatissimæ Virginis, quam fertur, memorata Civitate civilibus vexata bellis, plurium dierum spatio manasse non exiguam sudoris partem.

XXVII. Posterioris rationis est Indultum sub die 7. Julii 1725. factum Civitati Dertusanæ, recitandi quotannis in Dominica secunda Octobris Officium de B. Maria, totum desumendo de communi, ob Apparitionem quamdam, quæ non sufficienter probabatur, ejusdem Beatissimæ Virginis cuidam Presbytero, cum depositione cujusdam cinguli super Altare ab ipsa manufacti, ut in sui pignus amoris apud Dertusanos remaneret; necnon plures aliæ similes concessiones multis aliis locis in similibus factæ, quas recensere nostri non putamus esse instituti.

DECRETUM VIII. CAPITIS, IN ORDINE LII.

Episcopus non potest statuere diem Dominicam ad celebrandum Festum alicujus Sancti Martyris, de quo asservatur Reliquia insignis in aliqua Ecclesia. S. R. C. 23. Junii 1662. *in una dubior.* Ex Merato in Indice Decretorum Brev. num. 82.

I. QUam in primi explanatione Decreti promisimus, sumimus examinare quæstionem, videlicet qua die sit faciendum officium de Sancto, cujus Reliquia insignis habetur, sed ejusdem natalis dies ignoratur? Equidem hujusmodi casus impossibilis evenire videtur; cum enim ad instituendum officium ratione Reliquiæ, necesse sit, quod Sanctus sit descriptus in Martyrologio Romano, hoc ipso quod in apertis est ejusdem præfata descriptio, liquido constat & dies ejusdem natalitia, in qua in dicto Martyrologio Sancti quilibet assolent adnotari, aut saltem patens est, qua die officium debeat celebrari, quoniam ut ibi dicebamus, quoties dies obitus in obscuris est, sequenda est dies descriptionis præfatæ.

II. Verum haudquaquam res ita se habet; si enim v. g. deperdantur Ecclesiæ Tabulæ, si per multum temporis, vel ob hostium invasionem, aut causa pestis, vel belli omittatur officium, aut aliquo alio modo excidat a labili hominum memoria, qua die illud in præteritum celebraretur, & aliunde fama constans sit, constitisse, Sanctum illum esse ex iis, qui in Martyrologio Romano reperiuntur descripti, si in eodem Martyrologio plurium Sanctorum ejusdem nominis, & qualitatis memoria adnotetur, cur tunc præfatus non erit possibilis casus?

III. In hujusmodi igitur, vel alio simili casu, in quo ignoretur dies obitus Sancti, cujus insignis habetur Reliquia, officium fieri non posse, docuere Sanchez *lib. 7. Consil. cap. 2. dub. 24. num. 3.*, & Persicus *de Horis Canon. cap. 6. dub. 3. num. 13.*, eo nixi fundamento, quod privilegium celebrandi ex causa Reliquiæ est solum pro illa die, in qua incidit festum illius Sancti, ut liquet ex verbis illis primi Decreti *In ejus Festo*, quæ nos ipsi de die natalitio exposuimus, & ideo si festum non sciatur umquam incidere, perinde est, ac si neque sit privilegium, sicut & privilegium lucrandi indulgentiam solum concessam pro certo die semper est nullum, quamdiu ignoratur, pro quo die, sit concessum.

IV. Antiquiores celebrabant allato in casu festum illius Sancti die, quo in Martyrologio alterius Sancti ejusdem nominis memoria fiebat, ut egregia est Baronii observatio *in Notis ad Martyrologium die 12. Febr. lit. E*, ubi trium Modestorum mentio unice fit, eo quod eo die natalis utrius illorum occurrebat, & aliorum nesciebatur, in quem ille indiceret. Idipsum probat exemplo S. Columbæ Virginis, & Martyris Cordubensis, cujus quamdiu natalis dies latuit ob deperditas ejus Ecclesiæ Tabulas, fiebat memoria ultimo die Decembris, quo item die natalis est S. Columbæ Senonensis æque Virginis, & Martyris. Hujusmodi ritus placet Gavanto *sect. 8.* in præliminaribus, dummodo non teneatur error in Populis, qui credant, eum, quem colunt, esse eumdem, qui in Kalendario, vel Martyrologio Romano descriptus est; & olim in usum communiter inducebatur, & inductus fuit ab Ecclesia Cordubensi, donec patuit, natalem prædictæ Sanctæ Columbæ incidisse in diem 17. Septembris, ad quem statim translata rite extitit dictæ Sanctæ festivitas. Verum ob erroris, quem memorat Gavantus, periculum a praxi istius sententiæ abstinendum esse, inferius patebit.

V. Scarfantoni *par. 1. Lucubr. canon. lib. 2. tit. 1. num. 14.* vult, celebrandum esse officium die translationis corporis, seu insignis Reliquiæ in illam Ecclesiam; quod & probatur a Gavanto *loco citato*, & nos ipsi diem præfatum, vel alium similem, puta Inventionis, Ordinationis, Elevationis, Depositionis &c. optime assumi probabimus, nec adhuc id displicet, dummodo accedat assignatio ejuidem diei facta ab Episcopo, vel Prælato, ut statim dicemus.

VI. Guyetus *lib. 2. cap. 2. quæst. 10.*, Baldellus *Theol. mor. lib. 3. disp. 30. num. 20.*, Eustachius a S. Ubaldo *de Deo bened. observ. 9. sect. 4. num. 219.*, aliique in ea sunt sententia, ut velint, tunc ab Episcopo, vel Prælato decerni debere, & posse diem, qua festum celebretur. Nos ipsi quoque pro istis stamus, si nostram quisquam requireret opinionem; cum enim tali in casu habeatur Reliquia insignis Sancti approbati, scripti in Martyrologio Romano, ac de ejus identitate constet, nihilque aliud desideretur attentis Decretis Sacræ Congregationis, quam scire diem, quo celebrari debeat, non videtur, quare hunc non possit assignare Prælatus sive Episcopus; quia, ut ait Baldellus ibidem, hoc non est ex se malum, nec specialiter est illi prohibitum, & absolute non est ex causis gravioribus, quæ sint reservatæ soli Papæ, & ideo non excedit illius potestatem, & facultas, quam habet ex jure communi ad Festa statuenda *Cap. Pronunciandum de consecr. dist. 3.*, & *Cap. Conquestus de feriis*, non est restricta potius ad unam diem, quam aliam. Sic ille.

VII.

VII. Et quidem sicut Ordinarius ex Decreto Sacræ Rituum Congregationis 18. Augusti 1629., de quo in Decreto V. Capitis I., potest assignare diem pro celebratione festi Dedicationis, quando constat de consecratione, & ignoratur dies, ita pariformiter non videtur eidem deneganda facultas statuendi diem pro celebratione festi, de quo habetur insignis Reliquia, & ignoratur dies obitus, sive natalitius ejusdem Sancti; ubi enim eadem est ratio, ibi eadem debet esse juris dispositio, uti pluribus juribus allegatis, atque Doctoribus advertit Barbosa *de Axiomatib. Axiomate* 117. *num.* 3.

VIII. Ad fundamentum itaque primæ sententiæ dicimus privilegium celebrandi officium ratione Reliquiæ non esse ita restrictum ad diem, in quam incidit festum, seu diem natalitiam illius Sancti, ut si hæc sit impedita, nullum evadat; cum enim sit officium de præcepto, si dies, pro qua celebrandum instat, impedita reperiatur, non omittendum, sed alia die esse celebrandum clamant omnes Breviarii Rubricæ, & Decreta Congregationis, ita tamen, ut si impedimentum sit accidentale, & uno duntaxat, vel altero accidat anno, prima die secundum Rubricas non impedita sit reassumendum, si vero impedimentum sit perpetuum, in alteram fixam, & statam diem sit immorandum, ut dicemus in Cap. de Immutatione festorum. Quodnam autem majus impedimentum, quam ignoratio propriæ diei? Tali igitur in casu utique assignari potest dies stata, ac fixa pro celebratione prædicti officii perinde ac si foret perpetuo impeditum.

IX. Ex his patet ratio discriminis inter privilegium pro lucranda indulgentia solum concessa pro die certa, ita ut transferri minime possit, etiamsi festum, seu officium ob impedimentum transferri contingat, ut sæpe decrevit Sacra Congregatio, & præcipue die 30. Septembris 1679., & die 10. Junii 1690., ac inter privilegium pro celebrando officio de illo Sancto, cujus habetur insignis Reliquia, quod uti dicebamus, non est ita restrictum ad diem certam, ut ea impedita non possit, imo non debeat altera die celebrari; & ideo nil mirum, si illud evadat quasi nullum ex ignorantia certæ diei, non autem hoc.

X. Videre itaque solummodo remanet, quænam dies statui debeat pro hujusmodi festi celebratione. Et in primis per præsens Decretum in exceptis posita videtur dies Dominica: *Non potest statuere diem Dominicam*, quapropter Episcopus circa hoc non valet secus disponere, siquidem inferior nullam habet potestatem circa id quod superior determinavit, ut patet ex leg. *Formam cod. de officio Præfecti Prætor. Cap. cum inferior. de majorit.*, *& obed. Clement. Ne Romani de elect.* Multæ quidem, ac insignes sunt excellentiæ, ac prærogativæ, quibus gaudet dies Dominica, quæque fuse dabuntur in Capite de Diebus Dominicis, & ideo æquum non erat, ut ab ordinaria Episcoporum auctoritate perpetuo impediri valeret ejusdem officium, quod officium Domini est, causa agendi de Domini Servis; hinc & Sacra Congregatio 26. Novembris 1735. faciens auctoritatem Archiepiscopo Hispalensi certam aliquam diem assignandi pro celebratione officii Patrocinii S. Joseph, ubi perpetuo contingit esse translatum, expresse hisce verbis, *Quæ non sit dies Dominica fixa*, diem Dominicam excipiendam esse duxit, ut in ejusdem expositione Decreti clarius apparebit in cit. Cap. Videantur autem quæ dicta sunt in interpretatione Decreti I. Cap. I., ubi ab Episcopo pro Anniversario Dedicationis diem Dominicam statui non posse firmavimus, quamvis in actu consecrationis sit eidem facta potestas alteram diem statuendi pro Anniversario recolendo; quanto autem magis id facere nequaquam poterit in aliis casibus, pro quibus nullibi legitur potestatem statuendi aliam diem, eidem fuisse factam?

XI. Hæc verba, *Quæ non sit dies Dominica fixa*, nobis suggerunt limitationem quamdam, quæ præsenti Decreto adhiberi posse videtur, nimirum non posse quidem ab Episcopo statui pro celebratione festi alicujus Sancti Martyris, cujus insignis asservatur Reliquia, diem Dominicam fixe, & permanenter, bene tamen pro una, vel altera vice, gravi, vel rationabili interveniente causa, puta Translationis, quæ tunc fiat ejusdem Sancti, aut publicæ, & communis ad eum supplicationis, ut in casu pestis, aliorumque generalium malorum. Hujus sunt opinionis Suarez *tom. 2. de Relig. cap.* 14. *num.* 6., D. Antoninus 4. *part. tit.* 13. *cap.* 4. §. 2., Tabiena *num.* 16., Armilla *num.* 13., Navarrus *cap.* 27. *num.* 217., Portellus *in dub. Regul. verb. Horæ Canonicæ num.* 17., Donatus *Prax. rerum Regul. tom.* 4. *tract.* 18. *q.* 63., aliique permulti, qui id fieri & posse a Prælato Regulari non inficiantur. Horum tamen opinio displicet Eustachio a S. Ubaldo *de Dei bened. obser.* 9. *sect.* 1. *num.* 185., ubi alios adducit. Verum de hoc habebitur sermo in Dec. I., & XI. Cap. de Additione Breviario fieri inhibita.

XII. Constat igitur ex dictis, non posse Episcopum, vel quemcumque Prælatum, saltem fixe, & permanenter, ac per modum legis statuere diem Dominicam ad celebrandum festum Sancti alicujus, cujus Reliquia possidetur, licet ignoretur dies obitus ejusdem Sancti, ac multo minus, si sciatur, vel in casu perpetui, vel accidentarii impedimenti.

XIII. Ultra vero diem Dominicam extra dubium est pro celebratione festi, cujus dies natalitia ignoratur, statui non posse diem, qua Sanctus ille huic Mundo natus est; unde D. P. Augustinus serm. 13. de Diversis. *Quid est Fratres? Quando natus est, ignoramus, & quia hodie passus est, natalem ejus hodie celebramus, sed illum diem non celebraremus; etsi nossemus; illo enim traxit originale peccatum, isto autem die vicit omne peccatum.*

XIV. Excludendam non minus censemus diem illam, in qua in Kalendario, vel Martyrologio alterius Sancti ejusdem nominis memoria recolitur, ne Populus, immo Clerus ipse tractu temporis decipiatur, putans Sanctum, qui colitur, illum esse, qui in Kalendario, vel Martyrologio, ut optime advertunt Gavantus *dict. sect.* 8., & Eustachius a S. Ubaldo *observ.* 9. *sect.* 4. *num.* 219. Id deduci posse etiam videtur ex Decreto Sacræ Rituum Congregationis 26. Novembris 1678., in quo eadem Congregatio ad instantiam Ecclesiæ Metropolitanæ Senensis postulantis assignari aliquam diem pro celebratione officii de S. Sergio Martyre, cujus Corpus habebat, & ejusdem Sancti diem natalitiam, Depositionis, & Translationis ignorabat, assignavit diem tertiam Octobris, non autem diem aliquam, in qua in Martyrologio Romano fit memoria alterius Sancti Sergii.

XV. Consultius igitur erit, determinare diem Translationis, Receptionis, Inventionis, Ordinationis, Elevationis, Depositionis, vel insignis alicujus manifestationis ejusdem Sancti per miracula, aut proximiorem, si ille sit impeditus, sequendo Ecclesiæ praxim, quæ Festis perpetuo impeditis aliquam ex dictis diebus pro eorumdem celebratione semper assignare consuevit, ut non semel infra factum fuisse in animadversione habemus. Vel denique assignari poterit dies illa, quæ commodior videbitur, ac celebrando Festo magis idonea. Recolantur, quæ dicuntur in Decreto XIII. Cap. de Immutatione Festorum.

XVI. An vero prædictum festum addici queat certæ Dominicæ, puta primæ Maji, more festorum mobilium, si ejusdem Translatio, Inventio &c. tali Dominica primum peractæ fuerint?

XVII. Respondet Guyetus *lib.* 2. *cap.* 3. *quæst.* 4. loquens de constituendo die festo Translationis: *Quibus in Ecclesiis usus ille pridem receptus inolevit, retineatur ut consuetudini; ad ipsum vero de novo inducendum, ne tu meum expectes suffragium.* Quod si non approbatur, Festum Translationis permanenter affigi diei Dominicæ, in qua revera contigit, multo minus in nostro casu, in quo agitur de assignando die Festo, quod nescitur, in quanam die occurrat; quapropter nec nos dictum agendi modum approbare possumus, præsertim quia tali in casu dies Dominica æque statueretur ad celebrandum dictum Festum contra dispositionem Decreti. Quinimmo nec laudamus aliquam feriam mobilem assignari, sed magis statam, ac fixam Kalendarii diem juxta generalem Ecclesiæ consuetudinem, quæ Festa obitus, vel Translationum Sanctorum, non feria mobili, qua contigerunt, sed stata, & fixa anni die, in quamtunque dicta feria incidit, celebrat.

XVIII. Ad completam adhuc hujusce Decreti explanationem supersunt nonnulla notanda. Primo. Quod dum a præsenti Decreto admittur Episcopis omnibus facultas constituendi diem Dominicam ad celebrandum festum Reliquiæ, hoc solum intelligi debet de festo cum officio, quod unice officium Dominicæ tollit, non autem de festo sine officio; festum enim sine officio ab Episcopis, adhuc post Constitutionem Urbanam, in sua Diœcesi indici posse, communis Doctorum opinio est, & ex dicendis in Cap. de Diebus festivis diserte constabit. Immo si festum pro festivitate cum sola solemnitate, pompa exteriori, & apparatu intelligas, etiam cujuslibet privati auctoritate diem Dominicam pro ejusmodi festi celebratione decernendi usus in Ecclesia invaluit, nullaque repetitur inhibitum.

XIX. Secundum, quod notandum venit, designat nobis, quod licet Decretum dispositionem ponat in Festo Sancti Martyris, de quo asservatur Reliquia insignis, adhuc æque veritatem habet in quocumque alio Sancto licet non Martyre, de quo Reliquia insignis habetur; non enim adest peculiaris ratio aliqua, ob quam Episcopus id non possit in Festo S. Martyris, quæ non procedat pro festo aliorum Sanctorum; quinimmo cum motiva præsentia Sanctionis generalia sint, videlicet ne impediatur officium Dominicæ, idcirco & generalem reddunt ipsam dispositionem, quapropter nedum hæc locum habet in quocumque Festo Sancti, cujus habetur Reliquia, sed universim in quolibet Festo, quod vel ob ignorationem diei, vel alia de causa per Episcopum ad aliquam diem valet determinari.

DECRETUM IX. CAPITIS, IN ORDINE LIII.

De aliquo Sancto Martyre, de quo asservatur Reliquia insignis in aliqua Ecclesia, celebrari non debet officium, & Missa in ipsa die sui Martyrii, nisi Reliquia sit de Sancto scripto in Martyrologio Romano, & nisi constet de identitate Reliquiæ ejusdem Sancti. S. R. C. 3. Junii 1662. *in una Dubior.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 82.

I. DE Sanctis, quorum Corpora, vel insignes Reliquiæ asservantur, nec Officium, nec Missam, quæ sequitur officium, celebrari posse, nisi in Martyrologio Romano reperiantur descripti, pluribus Decretis, videlicet præsenti, duobus sequentibus, & secundo hujus Capitis, constanter manet firmatum, nec hæcce in re cum ibi dictis, quæ addantur,

tur, habeamus, gradum facimus ad alteram ex conditionibus per præsens, & duo sequentia Decreta ad memoratum effectum similiter exactam, nimirum quod debeat constare de indentitate Corporis, seu Reliquiæ ejusdem Sancti: *Et nisi constet de identitate Reliquiæ ejusdem Sancti*.

II. Antiquitus sanctorum Corporum, & Reliquiarum identitas probabatur ignis experimento, uti pluribus antiquum hunc morem Reliquias probandi per ignem illustrant Theodoricus Ruinartur *in Appendice ad Gregorium Turonensem*, & Gonzal. *in cap. Cum ex eo, litt. C. de Relig., & Venerat. Sanctorum*; hinc in vita Sancti Meinvverci Episcopi Paderbonensis, ubi agitur de Monasterio ab ipso constructo, & de misso ad eumdem a Vvolfango Aquilejensi Patriarcha corpore Sancti Felicis cum duobus Palliis, sic legitur: *Experiri volens*, scilicet Episcopus Paderbonensis, *an sibi, suoque succurrere posset Populo, rogum maximum in medio Claustri sub dio fieri præcepit, in quem cum tertio corpus misisset, totiesque in favillam redactus ignis extinctus fuisset, cum maxima omnium exultatione, & laudum jubilatione corpus manibus propriis excipiens, super principale Altare detulit, & omnium veneratione solemnem Sanctum illum deinceps haberi instituit*.

III. Verum cum ejusmodi usus cessaverit, & ab eo sit abstinendum, quemadmodum bene adnotavit Ferrand. *in Disquisit. Reliquiar. lib. 2. cap. 32. art. 1. §. Quando autem*, hodie constare debet de Corporum, & Reliquiarum identitate per probationes concludentes, &, si non certitudine metaphysica, vel physica, saltem morali certitudine certas, si enim non sufficeret certitudo moralis ad habendam probationem identitatis Reliquiarum, opus esset, ut duo Testes nullam exceptionem patientes deponerent, se vidisse, tale os fuisse ex. gr. desumptum ex corpore talis Sancti a se bene cogniti, idque fuisse repositum in tali loco, a quo sciunt numquam fuisse remotum, nec potuisse ullo temporis momento removeri; quæ probatio utique est impossibilis, atque adeo, quatenus tamquam necessaria admitteretur, sacram Reliquiarum identitatem destrueret, hinc Doctores communiter censent, in re, & ad effectum, de quo agimus, sufficere certitudinem moralem, videlicet Suarez *in 3. par. D. Thomæ disputat. 55. sect. 2.*, Ambrosius Morales *in 3. part. Historiæ generalis Hispaniæ lib. 17. cap. 5. in fine*, Sanchez *lib. 2. summa cap. 43. numer. 15.*, Mottra *de Canoniz. Sanct. par. 4. cap. 29. num. 15.*, Salmanticenses *tom. 4. Theolog. mor. tract. 16. cap. 1. punct. 4. num. 35.*, Diana Coord. *tom. 3. resol. 91.* Bordonus *tom. 4. resol. 117.*, Eustachius a S. Ubaldo *de Dei bened. observ. 9. sect. 4. num. 217.*, Gobat *tract. 3. num. 683.*, Quintanadvennas *in suis singular. Theol. mor. tom. 1. singul. 27. num. 10.*, Quarti *part. 1. tit. 1. dub. 4.*, Guyetus *lib. 1. cap. 9. quæst. 2.*, Monacelli *in formul. legali practica par. 2. tit. 13. num. 25.*, Papebrocchius *in Respons. ad exhibit. error. ad art. 19. num. 12.*, & demum Eminentiss. Lambertini, nunc Pontifex Maximus *de Canoniz. lib. 4. par. 2. cap. 23.* ex quo plura hic transcribimus.

IV. Accedit, quod testimonium Seniorum de Clero pro vindicandis sacris Reliquiis exquisitum fuit a Sancto Martino Turonensi Episcopo, teste Sulpicio Severo *in ejus vita cap. 8.*, & in Inventione corporum SS. Gervasii, & Protasii testimonium Seniorum magni fecit Sanctus Ambrosius: *Nunc senes repetunt, audisse se &c.*, ait ille *epist. 22. tom. 1. Operum*; & Gregorius Magnus *epist. 31. lib. 11.* ad Augustinum Anglorum Episcopum scribit, non esse ad venerationem exponendas Reliquias cujusdam Sixti, quatenus *neque aliqui de antiquioribus existunt, qui se a Parentibus passionis ejus ordinem audiisse fateantur*. Colligitur quoque certitudinem præfatam moralem sufficere ex cap. *Placuit de consecr. dist. 1.*, & adhuc clarius ex Concilio Tridentino *sess. 25.*, ubi loquens de Episcopo Reliquias recognoscente, & approbante ait: *Ea faciat, quæ veritati, & pietati consentanea judicaverit*.

V. Judicium Corporum, & Reliquiarum ad cultum publicum exponendarum a memorato Tridentino *sess. 25. de Invocat. Venerat. & Relig. Sanctor.* utique defertur Episcopis in suis Diœcesibus, sed & Sanctæ Sedis judicium interponitur, vel quando ad eam habetur recursus, vel quando petitur, ut Episcopale judicium auctoritate Apostolica confirmetur, vel quando negotium adeo arduum est, aut dubium, ut Sedis Apostolicæ judicium necessarium esse videatur, ad tramites Textus *in cap. Cum ex eo de Reliquiis, & veneratione Sanctorum*. Cum autem Apostolica approbatio majoris sit momenti, quam approbatio Episcopalis, hinc fit, quod urgentior quo ad illam, quam quo ad hanc probationum series requiritur; certitudo enim moralis recipit plus, & minus.

VI. Facit ad rem exemplum Judicii super identitate capitis Sancti Brunonis olim Episcopi Signini. De ea nempe cum primo actum fuerit in Sacrorum Rituum Congregatione, nulla capta fuit resolutio propter suffragiorum dissensionem, uti colligitur ex Decreto edito die 11. Julii 1643. Cumque eadem causa subinde iterum proposita fuerit, licet eadem suffragiorum dissensio perduraverit, unanimi tamen consensu resolutum fuit, quod insinuaretur Episcopo, ut non obstante appositione manus Sanctæ Sedis, procederet ad examen identitatis juxta normam Concilii Tridentini, quia licet probationes allatæ super identitate non exigui ponderis esse viderentur, non erant tamen tanti ponderis, ut Apostolicam approbationem mereri possent, quemadmodum habetur ex Decreto edito die 8. Augusti 1643. Ut autem titulo Reliquiæ officium institui valeat, sufficit, quod de ejusdem identitate constet, vel per Apostolicam, vel Episcopalem approbationem, uti colligitur ex Decreto V. hujus Capitis, nec plus exigit præsens Sanctio, quæ solum exposcit, quod de identitate Reliquiæ constare debeat, nec verbum habet, quod constare debeat per Apostolicam approbationem, adeoque Episcopalis sufficit approbatio, quæ & sufficit, & ordinarie solum adhiberi debet ad effectum Reliquias exponendi ad publicum cultum, & Fidelium venerationem.

VII. Bordonus, & Monacelli locis citatis conveniunt in adducendis argumentis, quibus probari potest identitas Reliquiarum, & asserunt probari primo Bullis Pontificiis, aut instrumentis publicis; sunt enim claræ probationes, quæ per Bullas, & instrumenta habentur, instrumentis siquidem statur, donec probetur contrarium *l. cum precibus §. 1. de probat.*, & instrumentis lux veritatis assistit, Cravera *consil. 54. num. 15.*, & nulla efficacior probatio, quam ea, quæ per instrumentum exhibetur, Bald. *in cap. cum causam, de probat. num. 2.*, Dec. *consil. 146. num. 14.*, Roland. *lib. 1. cons. 2. num. 59.* Procedit, sive instrumentum confectum sit per personam Ecclesiasticam, sive laicam, utriusque enim fideles adhibentur in his, sicut in aliis rebus, cum fides Notariis adhibeatur non ex qualitate rerum, sed ex conditione personæ publicæ, & juratæ ratione sui officii, interventu Prælati Ecclesiastici.

VIII. Secundo. Scriptura subscripta a Superiore Ecclesiæ cum duobus ad minus testibus, *auth. de instr. caus. §. sed instrumenta coll. 6. cap. quoniam de probat.*, vel quæ habet sigillum authenticum cum subscriptione Superioris, *cap. 2. de fide instr. cap. post cessionem de probat.*, *Gloss. 1. cap. 2. de fide instr.*, *Gloss. ut authentica, cap. dicenti 26. 25. qu. 2.*

IX. Tertio. Scriptura etiam non authentica reperta apud Reliquias, ex Hostiensi *in cap. 2. de Relig.* apud Graff. *par. 1. lib. 2. cap. 66. num. 28. per alia jura ab eo citata*. Libri Historiarum item probant ex eodem Graff. *num. 30.*, in antiquis siquidem probatio præsumpta sufficit etiam in his, ex difficultate probationis, *arg. l. qui ex litteris, ff. de sepulchr.* [sic: *de sec. sabul.*]

X. Quarto. Traditione seu publica voce, & fama constanti, facta enim antiqua per ora hominum successive probant. Anton. Rosellus *in repit. cap. manifesta 2. quæst. 1.*, Graff. *tom. 1. consil. 17. de sentent. excom. num. 30.* Si enim traditio hominum, & Ecclesiæ probat ad fidem, ergo a fortiori ad Reliquias.

XI. Quinto. Lapide marmoreo, aut inscriptione antiqua nomen Sancti continente, ubi Reliquia reperitur, *arg. Glos. V. dictis cap. sane 6. 24. q. 2.*, *Glos. cap. cum causam de probat.*, & in terminis Graff. *tom. 1. consil. 17. de sent. excom. num. 28.*

XII. Sexto. Juramento saltem (*ait Monacelli*) duorum proborum hominum, (Bordonus) hominis probi; est enim juramentum confirmatio veritatis, *cap. & si Christus 26. de juram.*, & in defectum aliarum probationum succedit, Glossa *V. vel saltem cap. statutum 5. cum vero, de rescript. 126.* & dicitur probatio legitima, Glossa *V. juramento cap. Præsentium 31. de testib.* & bene procedit in casu nostro, cum non agatur de præjudicio tertii, tunc juramentum valide probat defectu aliarum probationum. Fel., Dec. & Gemin. *in cap. Cognoscentes de constit.* Ita in terminis Bordonus loco cit. Baldellus quoque *Theol. mor. lib. 3. disp. 16. nu. 11., & 12.* citans alios Auctores, jura, ac praxim, ostendit sufficere unicum testem omni exceptione majorem. Crispinus tamen *de visit. par. 2. §. 5. num. 6.* apud Monacelli *cit. loco num. 9.* monet, quod si agatur de Reliquiis dubiis exponendis in Ecclesiis Regularium, super illarum cultu, identitate, & antiquitate, non est deferendum attestationibus ipsorum Regularium, quamvis Superiorum, nisi adsint aliæ demonstrationes, quæ identitatem demonstrent, & antiquitatem. Idem dicito de attestationibus quorumcumque aliorum respectiva ad Reliquias in eorumdem Ecclesiis exponendas.

XIII. Septimo. Addit Monacelli probari identitatem Reliquiarum omnibus aliis argumentis, & conjecturis, quibus probatur identitas omnis rei juxta generalem regulam apud Rot. *coram Cavalre. decis. 146. num. 2., & coram Coccin. decis. 1879. num. 48.*, Gratian. *disc. 554. num. 56. ubi de nomine & cognomine*.

XIV. Dices, quod si sufficeret certitudo moralis ex prædictis argumentis petita, contingere posset, Reliquias fallas venerari, atque officio coli.

XV. Respondent Auctores contingere posse deceptionem ad summum materialem, numquam tamen formalem, quæ fidelibus nocere possit; omnis enim Sanctorum veneratio directa ad suas Reliquias, habet adjunctam conditionem tacitam, si vera est Reliquia, aliter cultus solum intelligitur directus ad Prothotypum, in quod tamdem terminatur. Placet hic transcribere, quod monet Papebrochius *in Respon. ad exhibit. error. ad art. 19. num. 12.*, ubi ait: *In hac materia Reliquiarum, potius quam alibi, procedendum magis ex piæ credulitatis affectu, quam ex notitia certa eorum, per quorum manus transierunt illæ: Et Episcopi, qui ex prudenti judicio procedere jubentur a Tridentino in illis recognoscendis, & publico exponendis, acquiescere debent, cum scripta, vel occulata fide eis probatur, Reliquiam aliquam bona fide acceptam a loco, ubi fuerat in honore, vel cum vero similibus antiqui cultus indiciis reperta alicubi, velut talis, vel talis Sancti, licet ejusmodi probatio & fallere possit, & fallat sæpe. Equum enim*

est, ut

est, ut ibi subsistat humanæ inquisitionis diligentia, ubi ulterior labor esset frustraneus; & a superstitionis periculo tuta sit Reliquias venerantium religio, quatenus ea tendit in primarium suum objectum, idest Sanctorum honorem, etsi fortassis eorum ipsæ non essent, quæ ut tales proponuntur. Cultus Reliquiarum est respectivus, & sic ad Sanctos dirigitur.

XVI. Quibus ex superius recensitis argumentis satis haberi certitudinem moralem, quæ est necessaria pro identitate Sacrarum Reliquiarum, evidens fit ex resolutionibus quas refert Eminentiss. Lambertini nunc Benedictus Papa XIV. *cap.* 23. *cit.*, *& seq.*, per Sacram Congregationem editis in quamplurimis causis super dicta identitate in eadem propositis, nonnisi enim vi dictorum, & similium argumentorum ad Reliquiarum approbationem processit; ne autem tædio Lectori simus, a recensione dictarum resolutionum abstinemus, ad præfatum Eminentissimum remittentes, qui plenius instrui cupit.

XVII. Unum tamen, utpote notatu dignum, volumus ex prædicto celeberrimo Auctore deprompeum docere Lectorem, videlicet, quod cum in quadam causa Fanensi ageretur de identitate cujusdam Mitræ, quæ dicebatur esse S. Pii V., necnon cujusdam Indumenti, quod dicebatur esse S. Felicis a Cantalicio, quæ Reliquiæ asservabantur in Monasterio Monialium S. Teresiæ dictæ Civitatis: per Sacram Congregationem die 13. Julii 1709. responsum fuit, *non constare de identitate, nec eas ad publicam venerationem esse exponendas*, ita autem, ait ipse, fuit responsum, quia in suis animadversionibus ponderaverat, quod tota identitatis ratio desumebatur ex depositione cujusdam Sororis Agathæ Catharinæ constitutæ in nonagesimo secundo suæ ætatis anno, quæ prævio juramento, & sub interrogatoriis dixerat, se a teneris annis fuisse Romæ educatam in Domo Rusticuccia, seque ad Civitatem Fanensem accessisse, ubi Religiosam Professionem emisit, & se denique in dicta Domo Rusticuccia vidisse venarabiliter asservari Mitram B. Pii V., & Indumentum prædictum, necnon Mitram, & Indumentum, quæ erant in Domo Rusticuccia, esse illa, quæ in suo Monasterio Sanctæ Teresiæ reperiebantur. Quamvis testimonium esset verisimile, aliisque probabilibus conjecturis fulciretur, tum propter familiaritatem, & sanguinis necessitudinem, quæ inter Sanctum Pium V. & Cardinalem Hieronymum Rusticuccium intercesserat, tum quia idem Cardinalis pio mentis affectu Sanctum Felicem a Cantalicio prosequebatur, unicum tamen Fœminæ, licet piæ, & Religiosæ testimonium adminiculis quoque vallatum, non fuit reputatum sufficiens ad astruendam moralem certitudinem, quæ est necessaria, ut ad publicum cultum Reliquiæ exponi possint.

XVIII. *Quod S. Congregationis judicium*, subit idem Eminentiss. Lambertini, *satis est ad demonstrandum, non subsistere assertionem nonnullorum Doctorum, qui censuerunt, unius testimonium sufficere ad astruendam moralem certitudinem, quæ ex supradictis est absolute necessaria in judicio identitatis sacrarum Reliquiarum, quam videlicet opinionem, ceteris collectis, amplexus est Pater Gabriel a Sancto Vincentio respons.* 37. *pag.* 74. Ego vero ex ejusmodi judicio solum deducerem limitationem illam, quam ex Crispino superius dedimus, videlicet non esse deferendum attestationi unius Personæ piæ, & Religiosæ super cultu, identitate, & antiquitate Reliquiarum, quando agitur de Reliquiis dubiis exponendis in ejusdem Ecclesia; in præfata enim causa Fanensi agebatur de identite Reliquiarum ad publicam venerationem exponendarum in Monasterio, in quo professa erat Soror illa Agatha Catharina, quæ super dicta identitate testimonium proferebat.

XIX. Quæres primo, num petentibus Postulatoribus facultatem recitandi officium, & Missam celebrandi propter insignem alicujus Sancti Reliquiam, quam habent in sua Ecclesia, si petitis annuatur, censeatur approbata Reliquia ipsa?

XX. ℞. Quod hujusmodi petitionibus Sacra Congregatio rescribere consuescit: *Pro gratia, citra tamen approbationem Reliquiæ*. Quod utique magna cum prudentia fit, ne si citra debitum examen identitatis Reliquiæ gratia indulgeatur absolute, & simpliciter, ea, utpote relativa ad supplicationem Postulatorum, habeatur tamquam approbativa Reliquiæ; & ita quidem, ut exortis difficultatibus super ejus veritate, & identate, fateri opus sit, gratiam concessam fuisse sine examine veritatis, & identitatis Reliquiæ, & habita fide expositioni Postulatorum. Quid autem si rescriptum fuit absolute *Pro gratia* absque additione illorum verborum *citra tamen approbationem Reliquiæ?* Respondetur adhuc ex dicta concessione non evinci approbationem identitatis Reliquiæ, ut asserit laudatus Eminentissimus Lambertini *cap.* 24. *num.* 55. pro casu Lanceæ in Civitate Pragensi conservatæ, in cujus honorem Innocentius VI. facultatem fecit festum celebrandi in Germania, & Bohemia feria sexta post octavam Paschæ, & indulgentiam elargitus fuit illis, qui sacram Reliquiam devote visitaverint; hinc in hæc verba prorumpit: *Sed hinc argumentum inferri non posse dicimus ad Apostolicum Judicium super identitate Lanceæ, quæ Pragæ asservatur, quod eadem videlicet sit, quæ Christi Latus aperuit, teste Raynaldo ad annum Christi* 1354. *num.* 18., *ubi inquit:* Quæ de Lancea, qua Christi Latus in Cruce transverberatum est, retulit Innocentius, hæc ex Caroli Imperatoris relatione repetivit; *& ad rem quoque consuli potest Cardinalis Baronius ad annum* 929.; quapropter evidens fit, quod in concessione officii ob Reliquias quandoque innititur dumtaxat fidei Postulatorum, ac per consequens ex ea desumi non valet validum argumentum pro identitate Reliquiæ.

XXI. Dices: In concessione officii titulo Reliquiæ apponi solet: *citra tamen approbationem Reliquiæ*; ergo quando hujusmodi verba apposita non habentur, Reliquia approbata censeri deber.

XXII. ℞. In novissimis dumtaxat concessionibus ea verba apponi consuevisse, non autem in antiquis, quapropter ad summum ex illis approbatio Reliquiæ inferri valeret. Verum cum & in novissimis illa clausula posita dumtaxat fuerit ad cautelam, ac abundantiam, immo nec semper, idcirco ex omissione ejusdem non eruitur validum argumentum pro identitate Reliquiæ. Habebat etiam Metropolitana Senensis Ecclesia ex concessione Apostolica indulgentiam plenariam pro visitantibus in die festo S. Sergii Martyris, cujus Corpus in illa requiescit, & tamen ex hoc minime approbata censetur identitas dicti Corporis, ut manifestum est ex Decreto S. R. C. de die 26. Novembris 1678.

XXIII. Quæres 2. Num adsit aliquod aliud argumentum, unde probari queat identitas Reliquiarum?

XXIV. ℞. Miracula quoque in hoc identitatis judicio maximopere prodesse, quocirca si probabiles urgeant rationes ex traditione, famaque antiqua, & constanti ex. gr. desumptæ, miraculorum autem fiat accessio, pietati, & veritati consentaneum erit asserere, & judicare, quod Reliquiæ alicujus sint Beati, vel Sancti, immo vero sint illius Beati, vel Sancti, pro quo urgent rationes, & cujus invocatione Deus dignatus est miracula operari, uti late probant Ferrandus *Disquisit. Relig. lib.* 2. *part.* 1. *cap.* 2. *art.* 5. & Ricciul. *Variar. Lucubrat. lib.* 1. *cap.* 31. *num.* 8. Dictum est autem *maximopere prodesse*, sed non est dictum, miracula esse necessaria in judicio identitatis; substantialia quippe hujusce judicii requisita unice consistunt in conjecturis, & probabilibus argumentis, quæ haberi possunt etiam separatim a miraculis. Ita ex Eminentiss. Lambertini nunc in Petri Cathedra sedente *loco cit. cap.* 23.

XXV. Quæres 3. An officium faciendum adhuc sit, quando de identitate Reliquiarum plene non constat?

XXVI. ℞. Quod quando de identitate Reliquiarum Sanctorum in Maryrologio descriptorum ita constat, licet non plene, ut permitti possit, quod publicæ exponantur venerationi, sufficienter etiam constat ad officium, quod etiam non est, nisi publicus, licet particularis earumdem cultus; hinc cum per Barbosam *de offic. Episc. alleg.* 97. *num.* 12., quem sequitur Gavantus *in Manuali Episc. verb. Reliquia Sanct. num.* 11., Gallemart *super Concil. in Decret. de invocat. Sanct. vers. pen.*, ubi Decretum Congreg. refert, nec reprobat Monacelli *Formul. legal. pract. par.* 2. *tit.* 13. *num.* 8., Reliquiæ, quas per testes constat fuisse expositas publicæ venerationi, & cultum habuisse per cursum temporis sexaginta annorum, quod tempus in Testibus ex Garz. *de benef. par.* 2. *capit.* 2. *num.* 264., *& seqq.*, Rota *cor. Cocin. decis.* 1045. *num.* 2. est tempus antiquum, permitti possit, ut exponantur ut prius, quamvis de identitate aliunde plene non constet, ita & de iisdem officium recitari posse videtur. Idem dic in aliis similibus casibus.

XXVII. Quid vero, si de Reliquiarum identitate quidem constet, sed postea ita mixtæ sint incertis, ut nequeant discerni? officium posse recitari tenet Gobat *tract.* 3. *num.* 696. *apud* 4. *lit. h. num.* 7. citans Brunon., aliosque; habentur enim in hoc casu Reliquiæ insignes Sancti approbati, scripti in Martyrologio Romano, & de earumdem identitate constat, adeoque nihil desideratur, quominus fieri possit, quod cum dirigatur ad veras Reliquias, nec locus est venerationi Reliquiarum apocrypharum.

XXVIII. Idem dicendum est ea de Reliquia, quam aliqui dicunt esse ex. gr. caput S. Bartholomæi, aliis asserentibus caput ejusdem esse alibi, modo Episcopus approbarit. Ita Gobat *loco cit.* Et quidem cum hujusmodi Reliquias supposita approbatione absolute adorari posse sustineant Trullench *in Decalog. lib.* 1. *cap.* 9. *dub.* 8. *num.* 9., Bonacina *tom.* 2. *disput.* 3. *quæst.* 2. *punct.* 4. *num.* 6., & apud hos Suarez, Sanchez, Castropalao, aliique communiter, non apparet, cur etiam de eisdem officium recitari non possit. Debet autem præcedere Episcopi approbatio, quia hac accedente dubium, quod circa dictas Reliquias emergit, prudenter evanescit, ac dissipatur, & sic sufficienter constat de earumdem identitate.

XXIX. Quæres 4. an Episcopi approbatio requiratur, tametsi de Reliquiarum identate constet, ut officium fiat?

XXX. ℞. Huic quæstioni jam partim satisfactum fuisse in expositione Decreti V., unde conformiter ad ibi dicta reponimus Episcopi approbationem esse necessariam in Reliquiis novis, aut noviter inventis, quia nonnisi præfata earumdem præsupposita approbatione publicum earum cultum, ac venerationem (consequenter nec divinum officium) Tridentinum *sess.* 25. permittit: *Nec novas Reliquias*, sunt verba Tridentini, *recipiendas, nisi eodem recognoscente, & approbante Episcopo*. In antiquis autem non ita. Tum quia Tridentinum Episcopi approbationem minime expostulat ad earumdem publicum cultum. Tum etiam quia præsens Decretum, & duo sequentia solum exposcunt, quod *de Reliquiarum identitate constet*, & si Decretum statim exponendum aliquid addit *de Ordinariorum approbatione*, loquitur de Reliquiis Sanctorum in Martyrologio Romano non descriptorum, nec incongrue intelligitur de Reliquiis novis ad præscriptum memorati Tridentini, ut in ejusdem Decreti interpretatione infra dicemus.

XXXI. Confirmatur id autem, quia Reliquias antiquas

habendas esse ea veneratione, qua hactenus sunt habitæ decisum ex Barbosa refert Gavantus *in Manuali Episc. verb. Reliquia Sanct. num.* 11., docentque Bordonus *loca cit. num.* 49., & apud ipsum Bonacina, Naldus, & Lezana *tomo* 4. *verb. Reliquia, num.* 8.; cum enim præfatæ Reliquiæ sint ab antiquo in pacifica possessione publici cultus ideo etiamsi de Episcopi approbatione non constet, adhuc eo spoliari non debent, sed in eo manuteneri, cum legitima sit, atque canonica talis possessio. Recolantur etiam, quæ supra dedimus in responsione ad præcedens quæsitum.

XXXII. Confirmatur 2. quoniam Reliquias Sanctorum existentes in Ecclesiis Regularium, quæ exponuntur publicæ venerationi Fidelium, non posse ab Episcopo visitari, eo quod non constet fuisse umquam ab ipso visitatas, aut approbatas juxta dispositionem Concilii Tridentini, declaravit, atque respondit Congregatio Concilii *in Urbitanen.* apud Pascuccium *in Compend. ad consult. Canonic. Jac. Pignatell. par.* 1. *tit. de Canoniz. Sanct.*, ubi etiam addit, quod ideo antiquæ Sanctorum Reliquiæ habendæ sunt in illa veneratione, in qua hucusque fuerunt; si vero sint novæ, Episcopus servet prædictum Concilii Decretum, nempe visitet, atque cognoscat, etiam in Ecclesia exempta, ex Naldo *in summa verb. Reliquia Sanct. num.* 1. Ut igitur antiquæ Sanctorum Reliquiæ venerationi publicæ exhibeantur, ac in possessione publici cultus conserventur, necessarium non est, præcedat, aut intercedat Episcopi loci approbatio. Si autem hæc necessaria non est ad publicum cultum, de quo procedit dispositio Tridentini, utique nec ad divinum officium, circa quod nec verbum in Decretis Sacræ Congregationis.

XXXIII. Dices, quod in Decreto V. exigitur diserte approbatio Reliquiarum per Ordinarium habita, ut fiat officium; *Et legitime ab Ordinariis approbata.*

XXXIV. ℟. Quod ea verba, ut ibi dicebamus, tantummodo partem, in qua passus est Martyr, appellant, unde dicta approbatio ad summum necessaria foret pro ea parte, forsan, ut Episcopus in ea parte, quam Congregatio in specie non determinavit, recognosceret, an concurrant omnes conditiones exactæ, scilicet, *an Martyr in ea speciali modo passus sit, an sit integra, & non parva*, ut officium fieri valeat. Quæ ratio nequaquam militat de ceteris insignibus Reliquiis in specie determinatis. Adde, quod dicta dispositio optime restringitur juxta mentem Tridentini ad Reliquias novas, aut noviter inventas. Recolantur, quæ dicta fuere in expositione allegati Decreti V.

XXXV. Quæres 5. quid circa officium faciendum foret, si Episcopus, vel Prælatus in visitatione dictas Reliquias antiquas aliqua de causa ipsimet cognita a cultu suspenderet?

XXXVI. ℟. Statim & ab officio divino esse penitus abstinendum; uti etiam Reliquiæ, de quarum identitate aliquod dubium exoritur, accedente Episcopi approbatione redduntur indubiæ, ita accedente Episcopi reprobatione; seu suspensione, quam non sine justa, ac gravi causa factam esse existimandum est, quæ videbantur certæ, evadunt dubiæ, & sic cum non constet amplius tali in casu de earumdem identitate, si a cultu, a fortiori quidem etiam ab officio statim desistendum erit.

DECRETUM X. CAPITIS, IN ORDINE LIV.

Officia Sanctorum ratione Corporis, seu insignis Reliquiæ recitanda, intelligi debent de Sanctis dumtaxat in Martyrologio Romano descriptis, & dummodo constet de identitate Corporis, seu Reliquiæ insignis illiusmet Sancti, qui reperitur in Martyrologio Romano descriptus. De ceteris autem Sanctis in prædicto Martyrologio non descriptis, aut quibus a Sancta Sede non fuerit specialiter concessum, officia recitari, & Missæ celebrari non debent, non obstante, quod ipsorum Corpora, vel insignes Reliquiæ in Ecclesiis asserventur: Quibus tamen ab Ordinariis locorum approbatis, debita Fidelium veneratio (prout hactenus servatum est) exhibeatur, sed absque Officio, & Missa, sub pœnis de non satisfaciendo præcepto recitandi officium, aliisque in Constitutione Beati Pii V. contentis. S. R. C. 11. Augusti 1691. *in Decreta Generali approbante Innoc. XII.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 165.

I. DEcretum, quatenus firmat *ratione Corporis, seu insignis Reliquia officium recitari posse dumtaxat de Sanctis in Martyrologio Romano descriptis, & dummodo constet de identitate Corporis, seu Reliquia insignis illiusmet Sancti, qui reperitur in Martyrologio Romano descriptus, non autem de ceteris Sanctis in prædicto Martyrologio non descriptis, vel de quorum Corporum, vel Reliquiarum identitate non constat*, proculdubio ulteriori expositione non indiget, cum eam jam satis fuse, & diserte dederimus in præcedentibus hujus Capitis Decretis, quorum præsens non est, nisi innovatio, & confirmatio.

II. Habet tamen præsens clausulam quamdam, videlicet *Aut quibus a Sancta Sede non fuerit specialiter concessum*, quam expresse non tenent quidem præcedentia Decreta, bene vero implicite. Per eam denotatur autem, quod de Sanctis adhuc non descriptis in Martyrologio Romano potest recitari officium ratione Reliquiæ, si habeatur a Sancta Sede speciale Indultum; & huic limitationi non adversantur utique præcedentia Decreta, quæ dum inhibent officium institui titulo Reliquiarum de Sanctis non descriptis in Martyrologio Romano, procedunt in vi Indulti generalis, quo facultas generaliter fit instituendi officium ob Reliquias insignes, quæ habeantur, non autem supposita concessione speciali, qua stante nec minimum dubium esse potest, quod officium institui valet non obstantibus Decretis generaliter id inhibentibus; specialis enim dispositio derogat generali pro casu, quo illa lata est, & facit, quod in contrarium sit jus commune extra illum casum. Joan. de Imola. *cons.* 139. *in fine vers. non obstat ultimo.* Hujusmodi autem speciales concessiones ex particularibus quibusdam circumstantiis in exemplum non ita facile adducendis aliquando a Sacra Rituum Congregatione prodiere, ut die 26. Novembris 1678. pro Sancto Sergio Martyre, de quo concessum fuit Ecclesiæ Metropolitanæ Senensi officium recitare, tametsi non constet sacras exuvias, quæ inibi asservantur, ejus martyris esse, de quo fit mentio in Martyrologio Romano.

III. Insurgit modo quædam difficultas, & est, num si habeatur alicubi Indultum speciale recitandi officium sub ritu semiduplici de Sancto aliquo non descripto in Martyrologio Romano, possit inibi sub ritu duplici recitari in ea Ecclesia in qua habetur Reliquia insignis, & approbata de illo Sancto? Casus est: In Diœcesi Bergomensi ex Apostolica concessione pro die quinta Januarii indultum est recitari officium sub ritu semiduplici de Sancto Domnone Martyre, qui non est Domneo ille, cujus sub die 16. Julii meminit Martyrologium Romanum, sed Martyr alter ab hoc distinctus, ejusdemque Nepos sub Maximiano Imperatore nonis Januarii martyrio coronatus, licet ejusdem nulla memoria habeatur in præfato Martyrologio Romano; quæritur ergo, num in Ecclesia Parochiali S. Andreæ ejusdem Civitatis, in qua præfati Martyris lipsana asservantur, sub ritu duplici recitari valeat de eodem officium divinum?

IV. Ad quod dicendum videtur, quod sic; sunt enim hujusmodi Sancti, licet eorum memoria non habeatur in Martyrologio Romano; per præsentis verba illa Decreti, *Aut quibus a Sancta Sede non fuerit specialiter concessum*, in exceptuatis positi, adeoque non est, cur eorumdem officium, ex Apostolica concessione jam semiduplex, ratione Reliquiæ insignis, quæ ibi asservatur, ad ritum duplicem minorem elevari non possit, & sub eodem celebrari juxta dispositionem generalium Decretorum in materia Reliquiarum editorum, quæ sub ritu duplici minori edicunt officium pro iis Ecclesiis, quæ Reliquiam insignem asservant Sancti alicujus.

V. Verum si Sanctio severo subjiciatur examini, ejusmodi sensum proculdubio non sustinet; firmat enim primo, quod *officia recitanda ratione corporis, seu insignis Reliquiæ, intelligi debent de Sanctis dumtaxat in Martyrologio Romano descriptis*: hinc tamquam quid necessario consequens deducit, quod *de ceteris Sanctis in prædicto Martyrologio non descriptis officia recitari, & Missæ celebrari non debent, non obstante quod*, videlicet quantumvis *ipsorum corpora, vel insignes Reliquiæ in Ecclesiis asserventur*. Quoniam vero dictio *Dumtaxat* in dispositione posita, de sui natura excludit omnes alios casus, & omnes personas præter expressas, *ex l. 3. §. cum Titio, ff. de adim. legat. l. 2. c. de legibus, cap. cum Ecclesia, de verb. signif. clem. 1., & ex Doctoribus communiter*, idcirco in consequenti, quod ex ea eruit, limitationem quamdam apponendam esse censuit, videlicet *Aut quibus a Sancta Sede non fuerit specialiter concessum*, per quam restringit vim præcedentis dictionis *Dumtaxat*, ut non excludat Sanctos illos, licet non descriptos in Martyrologio Romano, quibus per specialem concessionem Apostolicam aliter indultum est; non enim intendit derogare specialibus Indultis, & concessionibus; unde nec ullam habet clausulam derogatoriam, sed iis intactis solummodo generalem dispositionem facere, rigorose servandam in omnibus Sanctis illis, qui specialem concessionem non habent. Diximus *limitationem quamdam*, nisi mavis dicere *declarationem*, quoniam generalis provisio mandata non se extendit ad specialiter provisa, sed species derogat generi, ut omnia Jura clamant, & Jurisconsulti attestantur.

VI. Est itaque præservata specialis Apostolica concessio, quocirca indubium, est, quod si Sancti aliqui, qui non sunt descripti in Martyrologio Romano, habeant ex speciali concessione, quod de ipsis possint ratione Reliquiæ officia recitari, non obstantibus hoc, & quibuscumque aliis Decretis generalibus id inhibentibus, de iisdem officium institui poterit ratione Reliquiæ insignis, quæ eorumdem habeatur. Ast si hoc certum est, sua difficultate non caret, an exceptio illa, *Aut quibus a Sancta Sede non fuerit specialiter concessum*, comprehendat solum Sanctos illos, de quibus specialiter concessum est officium posse recitari *ratione Reliquiæ*, licet non sint descripti in Martyrologio Romano, an vero quoscumque Sanctos ut supra non descriptos, qui ex speciali concessione habent, quod de seipsis officium alicubi queat recitari, licet speciali in illa concessione nec verbum habeatur de eorumdem Reliquiis, sed officium inibi specialiter concessum fuerit, puta quia est Sanctus indigena, ut evenit in casu proposito S. Domnonis Martyris, vel alia de causa, ex. gr. quia in publicis necessitatibus sua intercessione maximopere opitulatus fuit, vel alia simili?

VII. Ut autem hac in re certa ab incertis separemus,

non

non credimus a quopiam contensum iri posse, quod Sanctus ille hujusmodi, qui ex speciali Indulto alicubi, puta Bergomensi in Diœcesi, officium habet, extra talem locum possit ratione Reliquiæ insignis, quæ alibi posset asservari, officium sortiri, ex. gr. in Diœcesi Brixiensi, quoniam pro hac non suffragatur Indultum, utpote restrictum ad Diœcesim Bergomensem; quapropter relate ad Diœcesim Brixiensem Sanctus ille se habet, perinde ac si de eo latum non fuisset speciale memoratum Indultum; paria siquidem sunt Indultum nullum esse, & ibi non sortiri effectum, uti pluribus Juribus, & Auctoribus allegatis asserit Barbosa *de Axiomatibus Axiom.* 174. Et quidem si ratione Reliquiæ institui posset officium de quibuscumque Sanctis, qui etsi in Martyrologio Romano non recenseantur, adhuc ex speciali concessione alicubi habent officium, in nihilum, vel fere in nihilum abirent omnes toties repetitæ Congregationis Sanctiones, rigide inhibentes officium ratione Reliquiæ recitari de Sanctis, qui in dicto Martyrologio non reperiuntur descripti, quandoquidem fere nullus ex Sanctis juxta modernum, vel antiquum Ecclesiæ stilum canonizatis est, qui alicubi, scilicet vel ubi natus, seu mortuus, aut in vita floruit, aut mirabiliter adjuvit, sive in Populi devotione versatur, ipsiusve ejusdem asservantur, officium non habeat.

VIII. Restringitur itaque difficultas ad ea loca, in quibus jam ex speciali concessione cum officio recolitur, & adhuc dicimus nullatenus suffragari Decretum, quoniam exceptio, quam per allegata facit verba, debet esse de regula, *l. nam quod liquide, §. fin. ff. de pen. leg.*, & Doctores communiter apud Barbosam *Axiom.* 85., quapropter cum in memorato Decreto agatur de officio recitando ratione Reliquiæ, exceptio illa *Aut quibus a Sancta Sede non fuerit specialiter indultum*, debet esse de Regula, seu concessio illa specialis debet esse de officio instituendo ratione Reliquiæ, tametsi Sanctus ille non sit ex descriptis in Martyrologio Romano; qua speciali concessione non stante declaratur postea, quod *de eodem officium celebrari non debet, non obstante, quod ipsius Corpus, vel insignis Reliquia in Ecclesia asservatur*, ita confirmando, quod præcedenter statuerat, videlicet quod *officia ratione corporis, seu insignis Reliquiæ recitanda, intelligi debent de Sanctis dumtaxat in Martyrologio Romano descriptis.*

IX. Accedit, quod ut legitimum sensum dispositio teneat, Dictio *Aut* in eadem polita non alternationem, sed conditionem debet significare, quam quandoque facere habetur ex Apostill. ad Rom. *cons.* 170. *verb. Regulariter, vers. Interdum autem*, quem refert Cardin. Tusch. apud Barbosam *dict. sen.* Legendum est itaque: *De cæteris autem Sanctis in prædicto Martyrologio non descriptis, si quibus a Sancta Sede non fuerit specialiter concessum, officia recitari, & Missæ celebrari non debent, non obstante quod ipsorum corpora, vel insignes Reliquiæ in Ecclesiis asserventur*. Nota: *Nisi aliquibus a Sancta Sede fuerit specialiter concessum*, quandoquidem si *specialiter*, ergo contra jus commune, seu legem, quæ ibi præscribitur universaliter observanda, ut bene ponderant Doctores declarantes vim, & naturam hujusce dictionis *specialiter*; Ibi autem agitur, atque statuitur de officio non recitando ratione Reliquiæ de Sancto non descripto in Martyrologio Romano, ergo ly *specialiter* utique designat, nisi alicui in specie concessum sit, ut de eo officium recitari queat ratione Reliquiæ, quantumvis non sit ex descriptis in dicto Martyrologio. Textui quæso Lector seriam adhibe ponderationem, & postea sententiam dicito, num eidem congruat nostra interpretatio.

X. Ex his igitur abunde liquet, quod nullatenus liceat iis Ecclesiis, quæ asservant Reliquiam insignem Sancti alicujus non descripti in Martyrologio Romano, vi Reliquiæ sub altiori ritu, quam patitur Indultum, præfatum Sanctum recolere, atque adeo prædictam Ecclesiam S. Andreæ cum reliqua Diœcesi Festum S. Domnonis sub ritu semiduplici dumtaxat celebrare posse, non autem sub ritu duplici ratione Reliquiæ insignis, quæ de dicto Sancto in ea Ecclesia custoditur. Et ex his patens est responsio ad rationem dubitandi superius propositam.

XI. *Quibus tamen*, prosequitur Decretum, *ab Ordinariis locorum approbatis*. Sermo est de Sanctis in Martyrologio Romano non descriptis, quorum Reliquiæ ut fidelium venerationi exhibeantur, peculiaris quædam ratio approbationem Ordinariorum magis necessariam esse demonstrat, quam pro Reliquiis Sanctorum, de quibus memoriam facit prædictum Martyrologium; cum enim Sancti illi in Martyrologio Romano, quod teste Quarti *part.* 1. *tit.* 4. *dub.* 7. est Catalogus Sanctorum approbatorum, & manifestum testimonium Canonizationis, non recenseantur, Ordinariorum examen nedum debet versari circa identitatem, & veritatem Reliquiarum, uti contingit in Reliquiis Sanctorum de Martyrologio Romano, sed ulterius circa sanctitatem virorum Dei, videlicet, an ex Reliquiæ sint alicujus ex Dei Servis, quibus juxta Apostolica Decreta debita est Fidelium veneratio, cujusmodi sunt omnes secundum antiquam, & præsentem Ecclesiæ disciplinam in Sanctorum Album relati, quibusque Urbanus VIII. per sua Decreta sub die 5. Julii 1634. publicata, in nihilo præjudicari voluit, sed illos integre reliquit in quasi possessione sui cultus. Aliorum autem Dei Servorum, licet cum fama sanctitatis in Domino defunctorum, signisque, miraculisve insignium Reliquias pro veneratione approbare, non Episcopi, sed Summi Pontificis solummodo est, ut ex *Cap. fin. de Reliq., & venerat. Sanct.* colligunt omnes Doctores.

XII. An autem Reliquiæ Sanctorum in Martyrologio Romano non descriptorum debeant necessario esse ab Episcopo approbatæ, ut Fidelium venerationi exhibeantur; Quæstio hæc est, cui respondendum venit affirmative quoad Reliquias novas, aut noviter inventas, quoniam agitur de cultu iisdem primitus exhibendo, ac consequenter necesse est, ut prius examinetur, an omnia concurrant, quæ juxta Apostolicas Sanctiones exiguntur, ut publicæ exponi valeant venerationi, ne contingat fidelium deceptio, præsertim in casu Reliquiarum Sanctorum in prædicto Martyrologio non descriptorum, in quo nedum evenire posset adoratio Reliquiæ falsæ, sed insuper adoratio Personæ alicujus ut sanctæ, quæ tamen sancta non est, cum cultus Reliquiarum, utpote respectivus, dirigatur ad Personam illam, cujus illæ Reliquiæ esse creduntur; hinc & Tridentinum *sess.* 25. novas Reliquias statuit esse ab Episcopo recognoscendas, & approbandas.

XIII. Si vero sermo sit de Reliquiis antiquis, & quæ sunt in antiqua pacifica cultus possessione, non credimus necessariam esse approbationem Episcopi, ut publico cultui, ut prius, exponantur; sunt etenim illæ in possessione legitima, & canonica publici cultus, & sic absque injuria spoliari non possunt, sed iisdem manutentio debetur, donec, & nisi gravi aliqua de causa ab Episcopo a cultu suspensæ venirent, aut expresse reprobatæ, quemadmodum & superius dicebamus. Quapropter dum præsens Decretum absolute Ordinariorum approbationem exposcit, credimus intelligendum esse de approbatione vel positiva, vel negativa, quatenus scilicet illas non reprobant, sed easdem in sua possessione relinquunt.

XIV. Appellatione *Ordinariorum locorum*, quorum approbationem Decretum expostulat, non veniunt Prælati Regulares, neque pro Ecclesiis sibi subjectis, utpote qui licet vere *Ordinarii* dici queant, & sint, non tamen *Ordinarii locorum*, quemadmodum opportuniori loco dicetur; Tridentinum autem eos *Episcopus* vocat, dum *sess.* 25. ait: *Nec novas Reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente, & approbante Episcopo*. Appellatione autem Episcopi ad effectum, de quo agitur, veniunt etiam Patriarchæ, & Archiepiscopi, imo & quicumque Prælati Episcopo inferiores, qui jurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem in loco assequuntur, uti unanimi consensu docent Doctores. Horum tamen sunt aliqui, ut vidimus superius in Decreto V. qui contendunt sufficere approbationem cujuscumque Episcopi; tu autem pro certo cum communiori sententia, tene requiri approbationem Episcopi loci, in quo Reliquiæ sunt exponendæ, unde & præsens Decretum exigit approbationem habendam esse *ab Ordinariis locorum*, illorum scilicet, in quibus præfatis Reliquiis veneratio est permittenda; & ita fieri debere & ratio ipsa satis ostendit, ut vel leviter consideranti patebit. Quomodo autem Episcopus loci se gerere valeat relate ad Reliquias, quæ Roma ad suam Diœcesim afferuntur cum Bulla Apostolica, vel aliunde cum testimonio Episcopi loci, jam diximus in Decreto V. hujus Cap.

XV. *Sed absque officio*, hoc est ratione Reliquiæ, ut superius dicebamus, non autem si officium ex alio legitimo titulo iisdem competeret, puta vel quia forent Titulares Ecclesiæ, seu Patroni locorum, seu in ejusdem antiqua possessione antecedenter usque ad Bullam Pii V.; sunt enim hujusmodi tituli utique legitimi, a Rubricis ipsis, & Decretis Apostolicis approbati, ut in suis respective locis clarius traditur. An autem deficientibus ejusmodi titulis officium adhuc de eisdem privatim, & ex propria divotione liceat recitare? Non licere asserit Granado in 2. 2. *controv.* 1. *tract.* 7. *disp.* 4. *sect.* 2., quia divinum officium est cultus publicus ordinatus ab Ecclesia in honorem Sanctorum approbatorum, & ceteris exhiberi inhibitus. Verum nimis rigida hæc opinio videtur quoad officium privatum, & non ad satisfaciendum obligationi, sed ex mera devotione, uti deduci potest ex præsenti ipso Decreto, quod recitanti officium in honorem dictorum Sanctorum nullam aliam pœnam imponit, quam *non satisfaciendi præcepto recitandi officium*. Licet ergo cuilibet officium ex devotione, & privatim de dictis Sanctis recitare, etsi postea per hujusmodi recitationem præcepto Horarum Canonicarum minime satisfiat; officium enim, quod ex privata devotione, & non nomine Ecclesiæ recitatur, est cultus privatus, & non publicus; cultus autem privatus a Decreto præfatis Sanctis non est inhibitus exhiberi, sed solummodo publicus nomine Ecclesiæ per divinum officium porrectus; quem solum etiam Beatis exhiberi inhibitum esse diximus in Decreto I. Cap. II., non autem officium de iisdem privatim, & ad propriæ indulgendum devotioni recitari.

XVI. Gravior est difficultas, num de dictis Sanctis possit divinum officium publice in Ecclesiis decantari, non quidem ad satisfaciendum præcepto Horarum Canonicarum, cum huic satisfieri non possit, nisi per officium concessum, sed ad majorem festi solemnitatem, vel ad indulgendum votis Populi, aut Cleri, seu ad magis horum devotionem confovendam?

XVII. ℟. 1. Utique, si sint ex Sanctis aliquo ex legitimis modis ab Ecclesia approbatis in Sanctorum album cooptatis; hi enim jus habent ad omnia, quæ fieri permittuntur in honorem Sanctorum canonizatorum, & in Martyrologio Romano descriptorum, nisi quæ iisdem exhiberi expresse sunt

vetita: Cum itaque in honorem Sanctorum de Martyrologio Romano permissum sit publice in Ecclesiis officium divinum decantari, & id nullibi reperiatur expresse inhibitum pro Sanctis legitime canonizatis, licet ut supra non descriptis, idcirco si constet de eorumdem canonizatione, dictam publicam officii recitationem non possumus reprobare; præsens enim Decretum solum inhibet in honorem eorum officium fieri ratione Reliquiæ, quod sit satisfactorium præcepti, ut superius dicebamus.

XVIII. ℞. 2. Beatis impendi non posse, quoniam quoad cultum hisce impendendum, *non licet excedere terminos verbales indultorum, nec per hoc quod concessa sit in eorumdem honorem Altarium erectio, Missam, & Officium celebrandi, vel recitandi facultas tradita præsumitur, nisi specifica, & expressa super his habeatur concessio, & in locis, ubi Beatos ab omnibus coli permissum est, non inde publica officii recitatio permissa censetur, sed tantummodo privata*, ut expresse, atque diserte statuit Sacra Rituum Congregatio coram Alexandro VII. die 27. Septembris 1659., dicta autem recitatio, licet non satisfactoria præcepti, ratione loci publica censetur. Quod si id fieri minime licet pro Beatis Beatificatione formali, multo minus id fieri licebit in honorem Beatorum Beatificatione dumtaxat æquipollenti.

XIX. ℞. 3. Id fieri quoque posse in honorem eorum Dei Servorum, quorum cultus juxta Decreta Urbani VIII. non est imminuendus, sed manutenendus, si talis cultus fuerit iisdem exhibitus per præfatam etiam officii divini publicam recitationem. Quinimmo adhuc tale officium foret satisfactorium præcepti Horarum Canonicarum, si ita ferret immemorabilis dicta consuetudo. Videantur, quæ dicuntur in Capite de Festis ex consuetudine.

XX. *Et absque Missa*. Quod intellige *secundum ordinem Officii*; cum enim Missa sequatur officium, de iis Sanctis, de quibus officium dici non potest, nec Missa juxta ordinem officii potest celebrari. An autem de iisdem Missæ votivæ dici valeant? Hujus non est loci investigare, sed hujusmodi spectant ad Commentaria super Decretis ad Missale spectantibus, ubi super hanc rem tractare reservamus.

DECRETUM XI. CAPITIS, IN ORDINE LV.

Consuetudo triginta annorum non habet vim ad hoc, ut continuari possit recitatio officii de aliquo Sancto in Ecclesia, in qua asservatur ejus Corpus, nisi doceatur, an sit descriptus in Martyrologio, & de ejus identitate constet. S. R. C. 5. Julii 1698. *in Collen*. Ex Merato in Indice Decretor. Brevia, num. 199.

I. SUnt quidem aliqua Festa, quæ cum suis titulis, ac juribus non satis firma consistant, ac in periculo sint, ne summoveantur, nutantia unice erigit, ac tuetur consuetudo. Hujusmodi sane sunt festa, seu officia, quæ de aliquo Sancto introducta sunt recitari in Ecclesia, in qua asservatur ejus Corpus, vel insignis Reliquia, sed nec de ejusdem Sancti descriptione in Martyrologio Romano, nec de identitate Corporis, seu Reliquiæ insignis postea constat; cum enim ut officium rite institui, & fieri possit de Sanctis ratione insignium Reliquiarum, & de Sanctorum descriptione in Martyrologio Romano, & de Reliquiarum identitate debere constare per plura Decreta, quæ superius dedimus, ac late examinavimus, luculenter maneat sancitum, hujusmodi Sanctorum festa, ac officia suis utique juribus inconcussa, atque immota stare non possunt, nisi consuetudinis fundo, atque munimine constringantur, atque firmentur.

II. Scio quidem Bartholomæum Gavantum, virum, si quis umquam fuit alius, Rituum Ecclesiæ scientissimum, plus difficultatis sibi fingentem, quam reperientem, vim consuetudini omnem adimere, festaque omnia ex recepto pridem usu variis in locis, seu Ecclesiis celebrari consueta reprobare. Ast dari festa aliqua ex consuetudine, dubitare nec sinunt textus ipsi Rubricarum haud unici, necnon quamplurima Sacræ Rituum Congregationis Decreta infra in Capite de Festis ex consuetudine late examinanda.

III. Alii vero e contra plus virtutis, quam par est, consuetudini tribuentes existimarunt, consuetudinem triginta annorum ad sustinenda officia, quæ alio legitimo titulo minime gaudent, validam esse; quorum opinio occasionem porrexit, apud Sacram Congregationem inquirendi, num vi trigenariæ consuetudinis continuari posset recitatio officii ratione Reliquiæ de aliquo Sancto, cujus descriptio in Martyrologio Romano ignoratur, & de ejusdem Reliquiæ identitate minime constat: Qui enim dubium proposuere, utique sciebant attentis iteratis ejusdem Congregationis Decretis, tale officium in solido non esse statu, nisi per consuetudinem firmatum veniebat.

IV. Ad quod Sacra Congregatio respondit: *Dictam consuetudinem nequaquam sufficere, nisi ulterius constet de descriptione Sancti, de quo agitur, in Martyrologio Romano, necnon de ejus identitate*. Constans utique ex hacce resolutione apparet Sacræ Congregationis mens, ut ratione Reliquiæ de nullo Sancto fieri queat officium, nisi de identitate Reliquiæ constet, necnon de descriptione ejusdem Sancti in Martyrologio Romano, quemadmodum superius vidimus, id pluries fuisse sancitum, unde quoad hanc partem non sunt ulteriora verba facienda.

V. Superesset sermonem convertere ad ostendendum, quod consuetudo triginta annorum titulus sufficiens non est ad tuendum dictum officium; ast quoniam in memorato Capite late demonstrabitur, consuetudinem non esse validam ad tuenda officia, nisi introducta ad minus ea sit ante Bullam Pii V., quæ edita fuit de anno 1568., idcirco non est, cur super hanc rem hic verba feramus. Vel enim præfata consuetudo sumitur relate ad tempus præsens, vel ad tempus editionis præsentis Sanctionis, & certum est, quod retrocedendo non sistitur ante tempus Datæ Bullæ Pianæ, ac consequenter quod non suffragatur memorata consuetudo. Vel sumitur relate ad tempus paululum posterius ad editionem dictæ Bullæ, ita tamen ut ante eam fuerit inducta; & tunc vel fuit postmodum continuata, vel non fuit continuata, sed interrupta. Si fuit semper continuata, & numquam interrupta, valeret quidem, ut inferius constabit, sed non est ad casum propositum, quia tunc ea consuetudo non est tantum trigenaria, sed plusquam centenaria, cum ab anno 1568., in quo emanavit Bulla Piana, usque ad annum præsentem transierint anni 174., & usque ad annum emanationis præsentis Sanctionis anni 130. Si vero non fuit continuata, sed interrupta, jam hoc ipso radices non habet ante præfatam Bullam, quia ejus initium tunc peti non potest, quando primo incœpit, cum per discontinuationem, & interruptionem jam esse desierit, sed peti debet ab eo tempore, in quo post discontinuationem, seu interruptionem iterum cœpit Indici. Quomodocumque ergo sumatur, liquido constat, quod consuetudo triginta annorum non habet vim ad hoc, ut continuari possit recitatio officii de Sancto aliquo in Ecclesia, in qua servatur ejus corpus nisi doceatur, an sit descriptus in Martyrologio Romano, & de ejus identitate constet.

VI. Contendere quis posset, quod sufficiens sit, quod Sanctus sit descriptus in aliquo Martyrologio, puta Hieronymi, Bedæ, Usuardi, vel alterius cujuscumque Auctoris, quoniam Decretum absolute, & simpliciter dumtaxat exigit descriptionem Sancti *in Martyrologio*, nec verbum habet, quod hocce Martyrologium debeat esse Romanum. Ast si præsens Decretum Martyrologium simpliciter memorat, & non Martyrologium Romanum, hujus tamen meminerunt superius recensita Decreta, juxta quæ utique intelligendum venit, ac exponendum & præsens. Deinde Decretum non dicit, quod Sanctus debeat esse descriptus *in aliquo Martyrologio*, quo in casu locum haberet adversaria interpretatio, sed absolute, & simpliciter *in Martyrologio*; quocirca utique intelligi debet de eo Martyrologio, quo utitur Ecclesia, quodque cum officio quamdam connexionem habet; verba enim intelligi debent secundum subjectam materiam, *cum pater*, §. *donatum*, *ff. de leg.* a. *l. si uno*.

VII. Ceterum etiam non emendicatis iis, quæ alibi dicenda sunt, cum attento jure Canonico requiratur tempus 40. annorum, ut consuetudo aliqua valeat contra jus Ecclesiasticum, utique consuetudo 30. annorum valida esse nequit ad tuendum officium Sancti non scripti in Martyrologio, deque cujus identitate non constat, contra iterata Decreta has conditiones expresse exigentia.

DECRETUM XII. CAPITIS, IN ORDINE LVI.

Episcopus Ripanus Sacræ Congregationi Rituum exponit, asservari in Parochiali Ecclesia Castri Sancti Benedicti Corpus cujusdam Sancti Benedicti Martyris, & in ejus honorem ab immemorabili tempore celebratum fuisse Sacrificium Missæ, & recitatum Officium de communi; ast cum obstare videatur Decretum Sacræ Congregationis editum die 11. Augusti 1691., quærit, an id in posterum permittere debeat. Et eadem Sacra Congregatio censuit, nihil esse innovandum, & ratione immemorabilis temporis permittendam esse continuationem recitationis officii, & celebrationis Missæ de communi unius Martyris. S. R. C. apud Eminentiss. Lambertini, nunc Pontificem Maximum *de Canoniz. Sanctorum lib. 4. par. 2. cap. 17. num.* 29. & datur in nostro Indice sub num. 350.

I. MIraberis forsitan, quod adducatur Decretum, & Data ejusdem nec quoad diem, nec quoad annum adnotetur, ast cum in loco, unde illud desumpsimus, tempus editionis minime allegetur, aditus utique nobis idem signandi præclusus extitit; hinc tamen de ejusdem authenticia nec minima dubitatio exurgere valet, cum a tunc Cardinali, nunc Summo Pontifice numquam satis celebrato Lambertini referatur, & referatur editum, dum ipsemet fungebatur munere Fidei Promotoris, quocirca una quoque innotescit tempus circumcirca, quo prædictum Decretum a Sacra Congregatione emanavit.

II. Dubium per Episcopum Ripanum in Sacra Rituum Congregatione declarari propositum, ex se satis evidens est; in Ecclesia enim Parochiali Castri S. Benedicti intra terminos suæ Diœcesis sita, asservabatur corpus cujusdam Sancti Benedicti Martyris, & in ejus honorem ab immemorabili tempore celebratum fuerat Sacrificium Missæ, & recitatum officium de communi. At cum sub die 11. Augusti 1691. a Sacra Congregatione prodierit Decretum illud generale, quod efformat Decretum X. hujus Capitis, ad tollendos abusus, qui irrepserant circa recitationem officii ratione Reliquiæ, in quo statuitur, haudquaquam licere recitare officium titulo Reli-

Reliquiarum, nisi de Sanctis in Martyrologio Romano descriptis, & nisi constet, quo Reliquiæ, quæ habentur, illiusmet Sancti sint, qui reperitur in Martyrologio Romano descriptus, videbatur dictum Decretum obstare præfatæ celebrationi; erat enim Sanctus ille ex Sanctis, qui dicuntur Baptizati, cujusque corpus fuerat probabiliter erutum e cœmeteriis Urbis, ac consequenter non erat ex Sanctis descriptis in dicto Martyrologio, nec constabat, quod corpus illud foret Sancti alicujus, quorum meminit præfatum Martyrologium.

III. Aliunde vero allegatum Decretum, licet ad tollendos abusus editum, obesse non videbatur præfato officio, quod immemorabili nitebatur consuetudini, quæ numquam censetur sublata, nisi expressa mentio de ea in lege, vel constitutione habeatur, ut communiter tenent Doctores apud Barbosam *de Clausulis usufreq. caus.* 87., hinc ad quamcumque tollendam dubietatem memoratus Episcopus Ripanus petiit a Sacra Congregatione declarari, num non obstante laudato Decreto posset in posterum permittere dictam recitationem officii?

IV. Ad quod Sacra Congregatio censuit, *nihil esse innovandum, & ratione immemorabilis temporis permittendam esse continuationem recitationis officii, & celebrationis Missæ.* Concors est hujusmodi resolutio quamplurimis aliis referendis in Capite de Festis ex consuetudine, ubi videbimus quodlibet officium, adhuc de Sanctis non canonizatis, in valido esse statu, & nullatenus mutare, si innitatur immemorabili consuetudini. Quænam autem dicatur ad effectum immemorabilis consuetudo, & an sufficiat centenaria, ex ibi dicendis constabit, nec putamus hic inutiliter inserere, quæ ibi tamquam in opportuniori loco fuse sunt disserenda. Etsi igitur valida non sit consuetudo triginta annorum a' sustinendum officium ratione Reliquiæ de Sancto, qui descriptus non est in Martyrologio Romano, uti dicebamus in expositione præcedentis Decreti, bene vero consuetudo immemorialis, cui non officit citatum Decretum de die 11. Augusti 1691. quod licet ad tollendos abusus editum fuerit, nullam tamen mentionem facit de consuetudine immemorabili, ac consequenter huic minime derogat, juxta communem Doctorum sententiam.

V. Officium vero, & Missam *de communi* sumendam esse præscribit Decretum, & in hoc quoque concordat cum Decretis in dicto Capite referendis, ubi præfatæ dispositionis plurimam adducemus rationem; pro nunc vero sufficiat, quod cum Acta Martyrii Sanctorum Baptizatorum ignorentur, utique nihil proprium in eorumdem officio rite legi valet, & per consequens ex necessitate recurrendum venit ad Communia Sanctorum, ex quibus semper depromitur, quidquid ex concessione non habet proprium Sanctus, de quo fit officium.

VI. Hujus occasione Decreti nonnulla veniunt dicenda circa hujusmodi Sanctos, quorum Corpora ex Catacumbis, seu Cœmeteriis Urbis extrahuntur, & ad ceteras Civitates asportantur. Loca Urbis, in quibus Sanctorum Martyrum, aliorumque Fidelium mortuorum Corpora sepulturæ mandabantur, Cœmeteria, ac Catacumbæ dicta fuere. In hisce Cœmeteriis licet soli Christiani sepelirentur, non omnes tamen, qui ibi sepulti sunt, haberi debent pro Sanctis, seu pro Martyribus, quoniam illa erant communia omnium Fidelium conditoria, & in usu communi fuerunt quinque prioribus Ecclesiæ sæculis, quibus certum est, non omnes Christianos, qui mortui sunt, Sanctos fuisse, & martyrio coronatos, uti probat Panvinius *in Libello de Cœmeteriis cap.* 11., & late prosequitur Scacchus *de Notis, & Signis Sanctitatis sect.* 9. *cap.* 2.

VII. Indubium autem est, quod fere innumeri Martyres in illis Cœmeteriis, seu Catacumbis sepulti sunt, quorum nomina ut plurimum soli Deo sunt nota. Propriorum tamen nominum in hisce Martyribus defectus non incuriæ, aut negligentiæ Christianorum, qui alioquin diligentissimi, & accuratissimi fuerunt, sed Gentilium furori est adscribendus: furentibus etenim eorum persecutionibus, attenta potissimum multitudine occisorum, tempus colligendi nomina defuit, vixque datum est, corpora sepelire cum notis, & signis martyrii. Quocirca eruditus Pater Ruinart *in sua Præfatione ad Acta Martyrum*, hisce ponderatis ait: *Mirum non esse, si in tanta Martyrum, & prope innumera multitudine multi sine alia inscriptione fuerunt*: & aptius ad rem, de qua nunc agimus, Arringhius *Rom. subterr. lib.* 3. *cap.* 22. hæc habet: *Quorum*, videlicet Martyrum, *nomina pia Christianorum manus assequi non poterat, eorumdem sepulcra martyrii signis prænotabant, & veneranda eorumdem pignora intra cœmeteriales speluncas, ne merita cultu destituerentur, condita diligenti studio Posteris commendabant.*

VIII. Signa autem, per quæ Corpora Sanctorum Martyrum in Catacumbis Urbis existentia secernuntur ab aliis Corporibus Christianorum, quæ in iisdem locis fuerunt tumulata, plurima sunt, & primum est inscriptio, dummodo nullis ambagibus, & disputationibus sit obnoxia, sed clara, & nullis difficultatibus subjecta. Ut autem talis sit, debet exprimere nomen ejus ossa sub ea sunt sepulta, necnon titulum Martyris, nec sufficit, quod titulum *Sancti* habeat, quia hujusmodi titulus tunc temporis omnibus Christianis communis erat ratione sanctitatis Religionis, quam profitebantur, quemadmodum inter alios bene observavit peritus, atque eruditus Canonicus Boldettus *in suo Opere de Cœmeteriis Urbis lib.* 1. *cap.* 47.

IX. Secundum signum consistit in martyrii instrumentis, quæ aliquando in sepulcris conspiciuntur, unde S. Ambrosius *in Exhortatione ad Virgines in principio* fatetur se sumpsisse e sepulcro Sancti Agricolæ Crucem, & Clavos, quibus ille cruci fuerat affixus. Si vero non ipsa instrumenta, sed tantum eorum imagines in tumulis apparent depictæ, dicit Arringhius *Roma subter. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 50. *numer.* 12., quod licet dictæ imagines possint dici appositæ ad denotandum genus martyrii, attamen id dubium est, cum talis pictura designare etiam valeat opus Artificum, quod vivens quisque manibus exercebat.

X. Tertium consistit in Symbolo X., quod explicatur pro Christo; & de hoc signo dubitatur, an denotet, illum, cujus corpori appositum est, martyrium subiisse? Affirmative respondet Riccius *Lucubr. Eccles. lib.* 1. *cap.* 31. *num.* 10., e contra vero Casalius *de veter. Christian. Ritib. cap.* 66. asserit, illud non esse signum martyrii, sed potius, quod ille, qui cum dicto signo tumulatus est, inter Confessores est recensendus. Scacchus autem *de Notis & Signis Sanctitatis cap.* 11., & verius, vult tantum Symbolum illud denotare, quod sepultus cum ipso Christianam Religionem professus sit.

XI. Quartum signum consistit in Palmis, quæ in omnium sententia incisæ dicuntur ad denotandum martyrium, exemplo ductu ab Apocalypsi Joannis, qui de Martyribus ait: *Et Palmæ in manibus eorum.*

XII. Quintum signum consistit in Phialis, seu Vasculis sanguinis, quæ in dictis sepulcris reperiuntur, quæ esse indubitata signa martyrii asserunt Arringhius, Mabillonius, aliique Auctores.

XIII. Notatu autem dignum apparet, quod ex productis signis duo tantum per Sacram Congregationem Indulgentiis, & sacris Reliquiis præpositam approbata fuere, Palmæ scilicet, & Vascula sanguine tincta, ut apparet ex Decreto edito sub die 10. Aprilis 1668. *Cum de notis disceptaretur, ex quibus veræ Sanctorum Martyrum Reliquiæ a falsis, & dubiis dignosci possint, Sacra Congregatio, re diligentius examinata, censuit Palmam, & Vas illorum sanguine tinctum pro signis certissimis habenda esse, aliorum vero signorum examen in aliud tempus rejecit.* Putant Bollandiani *ad diem* 20. *Maji*, & alii non sufficere Palmam sine præfato Vasculo ad certum signum martyrii, decepti a lectione adducti Decreti, quod aliis verbis credunt esse conceptum, ast cum tale Decretum in Regestis Sacræ Congregationis cantet, uti supra visum est: *Censuit Palmam, & Vas illorum sanguine tinctum pro signis certissimis habenda esse*, non Palma, & Vas; sed aut Palma, aut Vas sanguine tinctum constituunt certum martyrii indicium.

XIV. Sacrarum Reliquiarum effosio, vel extractio fieri non potest, nisi adsit Sacerdos a Cardinali Urbis Vicario designatus, qui diligenter inquirere debet, & recognoscere signa, quæ certiora esse censuit Congregatio Indulgentiarum; qua facta recognitione Corpora ipsa, & Reliquiæ sunt in Capsis recondendæ, quæ sigillis clausæ deferuntur vel ad Episcopum Præfectum Sacrarii Apostolici, vel ad Sacerdotem a Cardinali Vicario deputatum, ut ab istis custodiantur. Non possunt autem ista Corpora, & Reliquiæ distribui, nec ad publicam exponi venerationem, nisi prius Cardinalis Vicarius, vel alii, quibus hæc cura demandata est, illas examinaverint, & nisi prius vel ab ipso Romano Pontifice, vel a Congregatione Indulgentiis, & sacris Reliquiis præposita fuerint approbatæ. Hæc diserte statuta fuere per Clementem Papam X. in suis Litteris *Ex commissæ* editis sub die 13. Januarii 1672., & a nobis hic fuerunt tradita, ut quilibet agnoscat indubiam sanctitatem Sanctorum Baptizatorum, quorum Corpora, vel Reliquiæ e Cœmeterii Urbis extrahuntur, distribuuntur, & publice venerationi exhibentur.

XV. Quoniam vero caret ut plurimum nomine sacra Corpora, quæ a dictis Cœmeteriis extrahuntur, laudabilis mos invaluit imponendi iisdem nomen aliquod a Cardinali Vicario, eo quod compertum est, quod Fideles ferventiori affectu feruntur erga Reliquias illorum Sanctorum, qui certis nominibus indigitantur, quam erga alias, quæ etiamsi sint Reliquiæ Sanctorum, nomine nihilominus carent, ut bene adnotavit Ferrandus *Disquisit. visit. Reliq. lib.* 1. *cap.* 5. Qui mos utique antiquissimus est; hinc Christiani initio nascentis usque Ecclesiæ cum ignorarent nomen illius Athletæ Christi, qui se comitem adjunxit Sancto Felici in actu martyrii, *Adauctum* appellarunt, eo quod Sancto Felici adauctus fuit ad coronam, ut legitur in Martyrologio, & in Breviario Romano ad diem 30. Augusti. Quatuor quoque Fratres Severus, Severianus, Carpophorus, & Victorinus martyrii palmam assecuti, de quibus Martyrologium, & Breviarium Romanum sub die 8. Novembris, eo quod eorumdem nomina ignorarentur, appellati fuerunt *Quatuor Coronati*, qui mos etiam, postquam eorumdem nomina revelata fuerunt, in Ecclesia perseverat.

XVI. Quæres, quænam sint nomina, quæ dictis Corporibus, & Reliquiis imponuntur?

XVII. ℟. Nomina esse appellativa, quæ omnibus Sanctis communia sunt, uti colligitur ex Decreto Sacræ Congregationis Indulgentiarum, & sacrarum Reliquiarum edito die 23. Junii 1670., in quo hæc habentur: *Actum est de nominibus, quæ Sanctorum Martyrum Reliquiis fere imponuntur; cum nullibi apparet, quo nomine appellarentur. Et Sacra Congregatio dixit: In Decretis*: Statuerat enim Clemens Papa IX. *ea sola nomina adhiberi, quæ omnium Sanctorum communia sunt,*

atque

atque appellatur; Omnes enim & Justi, & Candidi, & Deodati, & Victores vocari merito possunt; quocirca Baldellus *Theol. mor. lib.* 3. *disp.* 16. *num.* 16. loquens de illis, qui nomina Sanctis ignotis imponunt, Pontifice videlicet, & Episcopis, ait: *Et hi quoque debent cavere a mendacio, & a deceptione; neque possunt hanc Reliquiam verb. gr., cujus nomen ignorant, appellare Sanctum Petrum Apostolum, Sanctum Laurentium Martyrem, vel Sanctum Franciscum Confessorem, quæ essent manifesta mendacia, & pessimæ deceptiones Fidelium, sed solum possunt nomine aliquo appellativo appellare Sanctum Felicem, Sanctum Fortunatum, Sanctum Deodatum, Sanctum Theophilum, aut Dei Amicum: & hoc modo certissimi sunt, quod neque mentiuntur, neque decipiunt, cum omnes Sancti sint vere felices, & vere fortunati, & deodati, & theophili, vel Dei amici.* Ex ista autem impositione nominis iidem Sancti *Baptizati* appellantur, exemplo ducto a praxi Ecclesiæ, quæ dum homines baptizat, iisdem & nomen imponit.

XVII. His positis cessant ea, quæ a nonnullis in contrarium dici consueverunt. Prima oppositio deducitur ex mendacio, cum imponatur nomen, quod Sanctus ille numquam habuit. Secunda ex superfluitate, eo quod supervacaneum videtur, dicta nomina imponere. Tertia ex confusione, quia cum idem nomen pluribus Sanctis imponatur; hinc fit, quod multæ Civitates contendunt, se unius, & ejusdem Sancti Corpus habere. At posito, quod nomina appellativa tantummodo imponantur Sanctis ignotis, & quod Fidelium cultus augeatur propter horum nominum impositionem, jam quisque videt, nec mendacium; nec superfluitatem ullum sibi locum vindicare posse. Contentiones autem, quæ dicuntur exoriri, aut facile tolli possunt, aut quatenus tolli non possunt, nullum afferunt pietati, & Religioni præjudicium, teste Guiberto Abbate *de pignor. Sanctorum lib.* 1. *cap.* 4. §. 2. ubi habet: *Quæritur quoque ab aliquibus, utrum eorum Reliquiæ, cum alteræ pro alteris honorentur, & non sint ejus, cujus esse putantur, aliquid perniciosum colentibus importare videantur; quod ego non existimo, cum enim Dominus de eis dicat (Joan. 17.) ut sint unum, sicut & nos unum sumus, cum ipsorum universitas sub Christo Capite sit, quasi quædam identitas corporis, & unus cum Deo sint spiritus ipsi inhærentes, inter eorum ossa, qui Sancti sunt, non est error, si alia pro aliis excolantur, qui commembres in sui Auctoris corpore dignoscuntur.* Verum cum hæc nostri non sint instituti, ea indicasse sufficiat, & qui plura cupit, recolat Auctores de hac materia fuse tractantes.

DECRETUM XIII. CAPITIS, IN ORDINE LVII.

Dedecet, quod Sacra Corpora, & Reliquiæ Sanctorum Martyrum, quorum Zelotypus est Christus, & specialiter insignes, collocentur, & conserventur in Domibus privatis, & apud Laicos, cum sint custodiendæ, & adorandæ religiose in Ecclesiis. In Alma Urbe non conceduntur Corpora integra, nec Reliquiæ insignes, nisi petentes deferant Litteras Ordinarii Loci, a quo exponatur qualitas Ecclesiarum, in quibus debent collocari, & decenter custodiri; excipiuntur tamen ab hac prohibitione magni Principes, & conspicui Ecclesiæ Prælati, & ne pietas aliorum Fidelium hisce omnino privetur sacris Thesauris, eis conceduntur Reliquiæ minus insignes. Clemens XI. 19. Februarii 1704. *in ejus Bull. particul.* Ex Merato in Indice Decretor. Missalis num. 582., in nostro autem sub num. 351.

I. DUdum id jam statutum fuerat per Clementem X. in sua Constit. *Ex commissa* sub die 13. Januarii 1672. per hæc verba: *Quoniam vero eadem sacra Corpora, & insignes Reliquiae, videlicet Caput, Crus, Brachium, & eam Corporis partem, in qua passus est Martyr, si tamen integra est, nec in privatis ædibus, nec apud Laicos homines, sed in Ecclesia religiose collocari, & asservari, par est, ideo jubemus, ea, & eas nemini in posterum concedi, qui Ordinarii Litteras non afferat, quibus ad Urbis Vicarium pro tempore existentem commendetur Ecclesia, pro qua petuntur, dignitas, testatumque fiat, operæ pretium esse, petitis Sanctorum Reliquiis Ecclesiam illam donari, ut in futurum ea, qua decet, Religione custodiantur, & colantur: excipiendos tamen volumus magnos Principes, & præcipuos Ecclesiæ Prælatos, cum quibus liberalius agendum erit; & ne ceterorum quoque Fidelium pietas hoc sancto munere omnino privetur, minus insignes Reliquiæ illis concedantur: in omnibus autem modum servari jubemus, quoniam præ copia sæpius accidit, ut sanctiora quæque minus in pretio habeantur, quod maxime cavendum est.*

II. Statutum est itaque primo, quod decens haud est, sacra Corpora, & Reliquias Sanctorum Martyrum, & specialiter insignes, collocari, & conservari in domibus privatis, & apud Laicos, sed custodiendas eas esse, & religiose adorandas in Ecclesiis. *Sanctorum Martyrum* asserit quidem Sanctio, verumtamen tu id extende ad Reliquias quorumcumque Sanctorum, immo & Beatorum, sive Martyres hi sint, aut Confessores, vel Virgines; identitatis enim ratio memoratam extensionem proculdubio inducit. *Specialiter insignes* itidem subdit, quapropter in consequentiam venit, etiam Reliquias non insignes decens esse in Ecclesiis, & non in privatis ædibus custodiri, ly enim *Specialiter* stat pro *Præsertim*, quæ est dictio exprimens casum minus dubitabilem, denotansque idem esse jus in suo positivo, seu contrario, uti pluribus allegatis juribus, & Doctoribus advertit Barbosa *dict.* 177., quoniam dictiones *Præsertim*, vel *Maxime* in legibus, vel statutis positæ solum designant, esse majorem rationem in casu, in quo ponuntur, ut tradit Jas. *lib.* 1. *num.* 37. *ff. de offic. ejus* post Butr., & Imol. *in cap. Cum Apostolica de iis, quæ fiunt a Prælatis &c.*

III. *Sacra* sunt Sanctorum Corpora, atque Reliquiæ, & ideo & decens est, quod in *Sacris* ædibus custodiantur, & quemadmodum Sancti, dum viverent, publicum dedere suæ virtutis exemplum, æquum etiam videtur, ut eorum Reliquiæ communi utilitati in publicis Ecclesiis serventur, in iisque ad publicum emolumentum detineantur, quodque universali, ac publico pateant cultui, non autem quod in sæcularibus, & privatis domibus collocentur, earumque cultus ad privatas aliquas, ac particulares personas coerceatur. Apprime ad rem non desunt exempla plurima, per quæ evincitur, id etiam optare Sanctos ipsos; hinc S. Fructuosus privatorum in ædibus passus non est, Reliquias suas consistere, sed easdem in communem Ecclesiam deferri jussit, *num.* 6. *Act. S. Fructuos. apud Ruinart pag.* 193., & S. Saturninus vetuit cuidam homini, ne ædem incoleret, in qua ejusdem S. Martyris Reliquiæ brevi temporis spatio depositæ fuerant: *Ne maneas* (apud Gregorium Turonicum lib. 1. de gl. Martyrum cap. 48.) *in hoc loco: sanctificatus est enim a pignoribus Martyris Saturnini.*

IV. Quod autem de Sanctorum Reliquiis in sacris ædibus custodiendis hic sancitum habemus, jampridem etiam statutum fuerat, hinc inter Canones Arabicos Concilii Niceni I. hic secundo loco positus est: *Sanctorum Martyrum, & omnium, qui bonum certamen pro Christo, ejusque Orthodoxa fide certarunt, ossa deponantur in Ecclesiis, & Monasteriis, ut emanent ex iis sanitates, & utilitates ægrotis, senibus, paralyticis, & indigentibus;* qua in Canone ad mandando ad publicum Ecclesiæ bonum, ac commune fidelium emolumentum, de quo superius dicebamus, respectum fuisse videtur. S. item Carolus Borromæus *Consil.* 4. *Mediol. cap.* 2. expresse præcipit: *Reliquiæ Sanctorum nec in privatis ædibus, neve apud laicos homines, sed in Ecclesia &c. collocentur.*

V. Accidit quoque nonnumquam, & forsitan non ita raro, vel frigescente devotione illius, qui reliquias obtinuit, vel Reliquiis ipsis ad hæredes devolutis, vel nullam, aut modicam venerationem iisdem exhiberi, ac in locis sanctitati rei non admodum aptis asservari, nec cum ea decentia iis Sanctorum membris debita, quæ eximiarum viva fuerunt instrumenta virtutum, custodiri. Id prævidens evenire posse Reliquiis, quas apud se asservabat præclarissimus Turonensis Episcopus Perpetuus, abusionem præveniendam esse existimavit, hisque verbis in suo testamento (additum habetur a Ruinart Gregorii Turonici libris) post mortem Sororum suarum, quas sacro munere non abusuras esse confidebat, præfatas Reliquias Ecclesiæ alicui legavit: *Soror mea Fidia Perpetua crucem parvam auream ex amblasmate, in qua sunt de Reliquiis Domini, do, lego, quam tamen obnixe rogatam velim, ut si forte, jubente Domino, eam contingat migrare ante Dadolenam Virginem Ecclesiæ meæ, ei possidendam relinquat. Te etiam rogo, Soror Dadolena, ut moriens eam Ecclesiæ, quæ libuerit, addicas, ne veniat ad indignos. Quod si transeat Dadolena ante te, sit tibi liberum, carissima Soror Fidia Julia Perpetua, prædictam crucem, cui volueris, Ecclesiæ relinquere, volo statuo.* Ut itaque ab hujusmodi injuriis, multisque aliis periculis, quibus Sanctorum Reliquiæ in privatis domibus obnoxiæ sunt, vindicentur, utique conveniens est easdem in Ecclesiis asservari.

VI. Statutum est 2. quod non concedantur Corpora integra, nec insignes Reliquiæ, nisi *petentes deferant litteras Ordinarii loci, a quo exponatur qualitas Ecclesiarum, in quibus debent collocari, & decenter custodiri*, seu ut habet memoratus Clemens X., *commendetur Ecclesiæ, pro qua petuntur, dignitas, testatumque fiat, operæ pretium esse, petitis Sanctorum Reliquiis Ecclesiam illam donari, ut in futurum ea, qua decet, religione custodiantur, & colantur.* Sunt quædam etiam Ecclesiæ, rurales præsertim, & villares, quæ multis subduntur periculis, atque incommodis, quæque rerum egestate tenentur, ac fidelium frequentia destituuntur, unde haud idoneæ reputantur, quæ Sanctorum Reliquiis decentem exhibeant sepulturam, ac frequentem fidelium venerationem, quibusqua eædem credantur, quas veteres *thesaurum inæstimabilem* sæpe appellarunt: Merito itaque exigitur, antequam dictæ concedantur Reliquiæ, *quod per litteras Ordinariorum exponatur, & commendetur qualitas Ecclesiæ, pro qua petuntur, & in qua debent collocari, testatumque fiat, operæ pretium esse, petitis Sanctorum Reliquiis Ecclesiam illam donari, ut in futurum* (saltem ad evitanda ea incommoda, quæ præteritis temporibus irrepserant, ac per rerum experientiam in notitiam venerant) *ea, qua decet, religione custodiantur, & colantur.* Hæc eadem ratio forsitan olim causa extitit Canonis illius Concilii Epaunensis, sane in hanc rem valde memorabilis: *Sanctorum Reliquiæ in Oratoriis villaribus non ponantur, nisi forsitan Clericus cujuscumque Parochiæ vicinus esse*

se contingat, qui sacris cineribus psallendi frequentia famulentur.

VII. Tertio in exceptis positi sunt magni Principes, & præcipui Ecclesiæ Prælati, cum quibus Sedes Apostolica liberalios agere consuevit. Azorius *part.* 1. *lib.* 9. *cap.* 8. *quæst.* 1. scribit: *Ex eo vero tempore, quo Franci Longobardos bella victos ex Italia ejecerunt, cœpit introduci mos, ut etiam per Occidentem Ossa, & Corpora Martyrum transferentur alio. Francorum enim Reges, ac ceteri Principes a Romanis Pontificibus vehementer efflagitabant, ut ex Urbe, & aliis locis ejusmodi Reliquias, e terra, ubi jacebant, sublatas, & erutas, in Galliam, & Germaniam transportari permitterent, ut in Templis a se ædificatis honorificentius recondi possent.* Hoc tamen, si verum fateri debemus, indubie haud evincit concessionem Principibus factam de sacris Reliquiis, quæ apud ipsos, sed apud Ecclesias ab iisdem extructas asservari deberent, & insimul insinuat antiquiorem Ecclesiæ consuetudinem, quæ minime patiebatur, Ossa, & Corpora Sanctorum ad Principes mitti, sed tantum sudaria, & vela ad Sacras Reliquias admota, aut olea ex lampadibus ad illas ardentibus accepta, vel ratura aliqua, non quidem ossium, sed vel catenarum, vel aliorum passionis instrumentorum pro magno munere ad viros illustres, & Principes fœminas mittebantur, licet pro consecratione Ecclesiarum deservire deberent. Unde Gregorius *lib.* 3. *Registri Epist.* 30. ad Constantinam Augustam scribens, quæ postulaverat, ut Sancti Pauli caput, vel aliquid aliud de corpore ipsius ad ipsam transmitteret, quod in Ecclesia a se extructa sub ejusdem Apostoli invocatione, & nomine honorifice collocaret, respondet *se vehementer dolere, quod id facere nec posset, nec auderet, & Romanis consuetudinem non esse, quando Sanctorum Reliquias dant, ut aliquid tangere præsumant de corpore, sed solum mittere brandeum, idest velum ad Corpora Sanctorum admotum, illudque reponi in Ecclesia consecranda &c.* Hæc ille, qui ad finem Epistolæ ait, *se ad eam sudarium transmittere, quod corpus Pauli tetigerat; & curaturum partem aliquam ex catenis, quas Paulus Apostolus in collo, & in manibus gestaverat, transmittendam.* Tempore itaque per Azorium memorato Corpora, & Ossa Sanctorum cœperunt distribui, & Principibus, & conspicuis Ecclesiæ Prælatis concedi, cum id antea in frequentiori saltem usu minime fuerit, quæ postea licet fere semper apud Ecclesias, aut magnifica Oratoria deposita fuerint, nonnumquam tamen apud eosdem etiam in privatis ædibus in decenti loco fuere custodita.

VIII. Et quidem præfatæ consuetudinis distribuendi Sanctorum Corpora, ac Reliquias insignes Principibus, atque præcipuis Ecclesiæ Prælatis, antiquitatem evincit Rescriptum, quod Gregorius IV. fecit Otario Archiepiscopo Moguntino: *De Corpore vero sancto, quod nobis humiliter vestra quæsivit prudentia, quod dirigeremus, non habuimus; quoniam cuncta Sanctorum corpora Prædecessores nostri nobiscum communiter detulerunt, & unumquodque eorum Ecclesiis noviter dedicatis summa veneratione condidimus. Proinde benevolentiam vestram precamur, ut nobis spatium inquirendi diligentius præbeatis, quatenus corpus sanctum invenire valeamus ad vestram complendam petitionem; & si inventum fuerit, vestra nobis credere dignetur industria, statim, quod petistis, perficiemus: modo vero illud non misimus, quia inquirentes nequaquam invenire valuimus.* Consimile est, quod Clemens IV. scripsit Regi Castellæ, ut *tom.* 2. *collect. Epist. dicti Pontificis* habetur apud Martene: *Verum Reliquias, quas petisti, non habemus nobiscum, & idcirco colligi facimus, Excellentiæ tuæ, quam cito poterimus, transmittendas.*

IX. Cum itaque in Ecclesia admodum antiquus mos invaluerit concedendi Sanctorum corpora, atque insignes Reliquias Principibus, & præcipuis Ecclesiæ Prælatis, & aliunde apud hos Reliquiæ satis honorificam vel in Ecclesiis, vel in Oratoriis magnificentissime extructis, habeant sepulturam, in quibus immunes a quibuscumque periculis, & injuriis, aut universali, seu satis amplo patent cultui, memorati Clementes Papæ X. & XI. hanc super rem nihil innovandum esse duxerunt, sed Principum, & dictorum Prælatorum petitionibus adhuc indulgeri posse permisere.

X. Quoniam vero novit Ecclesia, Sanctos admodum nostri amantes esse, de nostraque salute apprime sollicitos, dum eorum corpora, & insignes Reliquiæ in sacratis servantur ædibus, non ingratum quid eisdem facere existimavit, si quoad locum Reliquiarum non insignium dispensaret, sineretque has in privatis ædibus, & apud homines etiam laicos custoditi, *ne pietas*, ut loquitur Decretum, *aliorum Fidelium hisce omnino privaretur Sacris Thesauris*; ex quibus quamplurima in nos derivant bona, & multa procul arcentur mala, perinde ac si insignes haberentur Reliquiæ; Unde Ambrosius *Serm.* 14., qui est de SS. Nazario, & Celso: *Etsi per universum Orbem seminetur in cineribus portio, manet integra in virtutibus plenitudo.*

XI. Emolumentis vero, atque utilitatibus, quæ ex Reliquiarum custodia hacce percipiuntur, is facile assentietur, qui noscet a vitiis, & criminibus averti homines, atque incitari ad virtutem ab iis rebus omnibus, quæ virtutem laudabilem esse evincunt, vitia autem odio, atque aversione dignissima. Porro num inter hæc rectissime enumerari possint Reliquiæ, quis vertere in dubium poterit? Nonne iis conspectis continuo in mentem subeunt Sanctorum gesta, exempla, virtutes, relati triumphi, quibus quidem perurgemur ad eorum sequenda exempla, & veluti exprobati venimus de dissimili, quam agimus, vita, extimulatique ad eam vivendi rationem, quam iidem Sancti tanto cum sui emolumento, & summo cum populorum plausu, & laude gesserunt? Cum itaque Reliquiarum apud nos custodia hæc omnia in memoriam frequentius revocet, exuvia quædam earumdem fragmenta privatorum utilitati, & pietati frequentius, commodiusque exercendæ rite relinquere potuit Ecclesia, ea tamen imposita lege, ut decentissime, & honorificentissime custodiantur.

XII. Huic nec mori deest antiquitatis honos; hinc in Actis SS. Perpetuæ, Felicitatis, & Sociorum legitur, quod Saturus mortem propter Christum subiturus ita Pudentem est allocutus: *Tunc Pudenti militi: Vale, inquit, & memor esto fidei meæ, & hæc te non conturbent, sed confirment, simulque ansulam de digito ejus petiit, & vulneri suo mersam reddidit, hæreditatem pignoris relinquens illi, & memoriam sanguinis.* Et in Actis S. Hadriani habetur, Nataliam ejusdem Sancti uxorem, præfati S. Hadriani manum furtim sublatam domum detulisse, *eamque purpura obvolutam, & myrrha perfusam reposuisse ad caput suum*; & D. P. Augustinus *lib.* 22. *de Civit. cap.* 8. *num.* 6. refert, quod in privatis domibus terra sancta Hierosolymis, ubi sepultus est Christus, allata detinebatur, eaque aliquando in cubiculis suspendebatur, ne quid mali incolæ paterentur. Verum ulteriora hujusce moris antiqua monumenta afferre abstinemus, qui ex iis, quæ infra statim trademus de laudabili more gestandi sacras Reliquias collo appensas, affatim confirmatus remanet.

XIII. Boldettus *in suis Observ. ad sacra Cœmeteria lib.* 3. *cap.* 15., & ex eo nunc Benedictus XIV. *de Canoniz. lib.* 4. *par.* 2. *cap.* 25. *num.* 2. asserunt, quod quando in litteris Cardinalis Vicarii, aut Sacristæ Palatii Apostolici, quibus conceduntur certis, determinatisque personis aut sacra corpora, aut insignes Reliquiæ, legitur, quod *penes se eadem retinere possint*, id est intelligendum, ut non perpetuo ea retinere valeant, sed solum ad tempus, & usquequo cum debito apparatu in Ecclesiis collocentur. Si sermo sit de sacris corporibus, vel Reliquiis insignibus, quæ magnis Principibus, aut præcipuis Ecclesiæ Prælatis conceduntur, non videmus, quomodo id verum esse queat, cum Clementes Papæ X., & XI. iisdem expresse concedant, ut in privatis ædibus concessas Reliquias retinere valeant, dum eosdem a præmissa dispositione excipiendos duxerint: quapropter satis est, quod easdem vel in Oratorii, seu Cappellis suorum Palatiorum custodiant, & certe non in iis ædibus, quæ domesticis usibus sunt destinatæ. Si vero sermo sit de sacris corporibus, vel insignibus Reliquiis, quæ privato alteri donantur, non procul utique abest a vero, cum præfati Pontifices expresse inhibeant, dictas Reliquias in privatis domibus asservari, & ab inhibitionis lege solos magnos Principes, & conspicuos Ecclesiæ Prælatos excipiant; hæc autem inhibitio ad minus intelligi debet permanenter, & ad longum tempus. Quantum autem ad Reliquias minus insignes nec dubitamus in privatis ædibus posse asservari ex præfata favorabili dictorum Pontificum dispositione, quam restringere utique nobis non licet, & præsertim cum unisonæ quoque sunt memoratæ earumdem concessionis litteræ.

XIV. Quæ licet ita sint, admodum tamen laudare non possumus illos, qui concessas Reliquias, si notabiles sint, etsi ad insignium qualitatem non pertingant, in Ecclesiis religiose non traderent asservandas, quinimmo & qui minus insignes, si prævideant, aut prudenter metuant futurum fore, ut transeant ad indignos, exemplo ducto a Perpetuo Episcopo Turonensi, cujus testamenti verba superius tradidimus, ac ad hanc rem sunt valde memorabilia.

XV. Quænam sint autem insignes Reliquiæ, quas in privatis ædibus asservari par non est, Clemens ipse X. in memoratis litteris aperte designat, scilicet *sacra corpora, necnon caput, crus, brachium, & ea corporis pars, in qua passus est Martyr, si tamen integra est*, de quibus nos luculenter egimus in Decreto V. hujus Capitis. Quoniam vero in Decreto VII. Reliquias Christi, ejusque intemeratæ Matris, licet exiguas, & modicæ quantitatis, insignes fecimus, & in Decreto VI. inter insignes Reliquias quoque collocavimus partes illas, in quibus peculiaria Sancti aliqui charismata receperunt, idcirco has omnes in privatis ædibus asservari non posse sentimus; & quando in concessionis litteris privatæ earumdem custodiæ licentia fieret, cum limitatione, quam dictis Boldettus facit litteris, non dubitamus esse intelligendas.

XVI. Sanctum denique proculdubio est, quod ultimo loco statuitur per Clementem X., videlicet *in omnibus*, tam scilicet in distributione Reliquiarum insignium relate ad Principes, vel Prælatos, quam non insignium respective ad reliquos Ecclesiæ fideles, *modum servari debere, quoniam præ copia sæpius accidit, ut sanctiora quæque minus in pretio habeantur*, uti revera experientia ipsa demonstrat; *& hoc maxime cavendum est*, cum tunc distributio & suo careat fine, & Reliquiæ ipsæ debita defraudentur veneratione, & veluti contemptui, & injuriis exponantur.

XVII. De more gestandi aut collo appensas, aut alia decenti ratione sacras Reliquias, succedit quæstio, quam non modo Protestantes, verum etiam Catholici aliqui impetere student. Attamen laudabilem esse plerique Catholici censent, inter quos D. Thomas 2. 2. *quæst.* 96. *art.* 4. *ad* 3., S. Antoninus 2. *part. tit.* 12. *cap.* 1. §. 13., Summa Astensis, Summa Armilla,

Sum-

Summa Tabiena *ad verbum Reliquiæ*, Navarrus *Manual. cap. 11. numer.* 35., & Bonacina *disp.* 3. *in* 1. *Decalogi Præcept. quæst.* 1. *punct.* 4. *num.* 7., ubi argumenta etiam colligit, quibus eidem mori auctoritatem conciliet, & laudem. Et quidem Perpetuum Turonensium Episcopum sacras Reliquias gessisse, compertum faciunt verba illa sui testamenti superius laudati: *Tibi Fratri, & Consacerdoti dilectissimo Eufronio thecam ex argento de Reliquiis Sanctorum do, lego. Illam intelligo, quam deferre solebam*. Sanctum quoque Carolum Borromæum consuevisse exiguam crucem Reliquiis refertam, collo suspensam deferre, scriptis prodidit Jussanus *lib.* 8. *cap.* 2., & hunc morem secutos fuisse quamplures illustres Episcopos antiquorum usque sæculorum, satis ostendunt, quæ tradunt Martene *tom.* 3. *Anecdot. act. Episc. Tullensium*, & *cap.* 21. *hujusce disser.* §. 13., Gregorius Turonicus *de glor. Martyr. cap.* 11., & Surius *die* 19. *Maji*. Ex qua consuetudine profectum arbitrantur multi, ut cum Missam solemnem Episcopi celebrant, inter ecclesiastica ornamenta Crux, in qua Reliquiæ inclusæ habentur, recenseatur.

XVIII. Verum ne videatur Episcopis, vel Presbyteris id reservatum fuisse, Gregorii Magni accedat auctoritas, qui sæpe Reliquias misit ad viros probos, tametsi sæculares, ut eas collo appensas deferrent, scilicet ad Dynamium, ad Recharedum Regem, & ad Andream Illustrem de Dybiria, ut diserte legitur *in ejusdem lib.* 2. *epist.* 33. *lib.* 7. *indict.* 2. *epist.* 127., & *lib.* 1. *epist.* 29. Placet hic quoque Nicolai I. in respons. ad consulta Bulgarorum nonnulla verba adjungere: *Sciscitamini propterea, si liceat crucem Domini cum Reliquiis munito, sive immundo hanc habenti, osculari, vel portare, quod ei, qui mundus est, omnino licet. Immundo autem hanc portare nullo modo permittimus. De Reliquiis vero Sanctorum eadem dicimus, quorum corpora templa, & vasa fuere, suntque Dei*.

XIX. Eumdem morem commendabilem reddit & finis, ob quem est invectus, quem *cap.* 43. *de Reliquiis* his verbis nobis describit Signius: *Est autem propria hujus deportationis ratio, si ad sui defensionem contra malignorum iniquitates deferantur, in aliudque auxilium pro nostris necessitatibus: vel ut sint nobis ad evitanda peccata tamquam frænum potentissimum ob reverentiam illarum*. Et quidem ex Gregorio Turonico, aliisque probatis Scriptoribus, a quorum recensione, quia nimis longa foret, putamus abstinere, quisque manifeste comperiet utilitatem plurimam ex Reliquiis pie, decenterque delatis percepisse Fideles. Quod si apud aliquos irreligiositas accidat, non propterea utique mos iste ex se laudabilis, & honestos ob fines inductus, redditur reprehensione dignus, alias in sanctuaribus quibuslibet id eveniret.

DECRETUM XIV. CAPITIS, IN ORDINE LVIII.

Nullo modo probatur Sacræ Congregationi, ut sancta Corpora reponantur in Arca Crystallina, exponenda super Altare, quemadmodum scribitur Patres Cappuccinos intendere, cum id a ritu, & usu Ecclesiæ alienum sit, quæ solet Sanctorum Corpora tenere sub terra, vel intra Altaria, supra quæ tremendum Sacrificium offertur. Proinde faciendum erit pulcrum Altare marmoreum, intra quod prius rite consecratum sacra Corpora reponantur sic, ut illa collocentur distinctim intra tres Arculas plumbeas, sin vero aliter videatur, intra unam, separatim tamen per intervalla. Ipsa autem involvantur sericis pannis coloris convenientis ordini eorum, puta Confessorum, vel Martyrum: atque intra eamdem capsam, seu capsas ponatur lamina ænea cum litteris bene sculptis continens Sanctorum nomina, & tempus, quo isthic fuerunt collocati, ac notitiam loci, ex quo translati fuerunt. Facienda præterea erit Tabula marmorea, vel ænea, & loco Ecclesiæ conspicuo affigenda, per quam constet, intra ejusmodi Altare esse Corpus, vel Corpora ejusdem Sancti, vel Sanctorum, qui illuc transferentur; addito expresse id factum de licentia suæ Sanctitatis. Poterunt autem per Patres aliquæ Reliquiarum non admodum grandes reservari, ut hierothecis decentibus inclusæ in eorumdem Sanctorum Festis, aliisque Solemnitatibus Populo supra Altare venerandæ exponantur. *Ita responsum fuit nomine Sacræ Congregationis Rituum a Cardinali Rusticuccio anno* 1592. *cuidam petitioni apud eamdem Congregationem factæ a Patribus Cappuccinis Civitatis Neapolitanæ*. Ex Eminentiss. Lambertini, nunc Benedicto XIV. *de Canoniz. lib.* 4. *par.* 2. *cap.* 25. *num.* 3., & in nostro Indice datur sub. num. 352.

I. Vidimus in præcedenti Decreto, quinam esse debeat locus, in quo sacra Corpora, insignesque Reliquiæ sunt conservandæ, atque statutum observavimus in Ecclesiis, & non in privatis domibus illas esse custodiendas; nunc quæstio insurgit de loco loci, seu in qua parte Ecclesiæ memoratæ Reliquiæ debeant asservari, & hanc admodum aperte, atque diserte diremptam per præsens habemus Decretum, occasione cujusdam petitionis apud Sacram Rituum Congregationem factæ a Patribus Cappuccinis Civitatis Neapolitanæ, qui inventa corpora SS. Euphebii, Fortunati, & Maximi ejusdem Civitatis Episcoporum exponere cupiebant super Altari majori in magna capsa crystallina. Statutum est autem, intra Altaris mensam illas esse collocandas, & non super Altari; & licet responsio prodierit a Cardinali Rusticuccio, cum tamen jussu Congregationis, ac ejusdem nomine fuerit facta, perinde utique est, ac si a prædicta Congregatione immediate emanasset. Postremis etiam hisce temporibus petita fuit facultas collocandi corpus tunc Beati, nunc Sancti Joannis Nepomuceni super Altare; ast cum nunc Benedictus XIV., tunc Fidei Promotor opposuisset, juxta antiquam Ecclesiæ praxim, & Sacræ Congregationis Decreta sacra corpora non supra Altare, sed intra mensam Altaris esse reponenda, Sacra Congregatio respondit, corpus Beati Joannis esse intra mensam Altaris collocandum, uti desumitur ex Decreto 7. Junii 1721. per Innocentium XIII. approbato die 25. ejusdem Mensis, & Anni.

II. Equidem ritus recondendi Sanctorum corpora intra Altaria, super quæ Sacrificium Missæ celebratur, in Ecclesia est antiquissimus, & a primis usque ejusdem temporibus observatus. Hieronymus *lib. adversus Vigilantium cap.* 3. *numer.* 9. ait: *Male ergo facit Romanus Episcopus, qui super mortuorum hominum Petri, & Pauli, secundum nos ossa veneranda, secundum te vilem pulvisculum, offert Domino Sacrificium, & tumulos eorum, Christi arbitratur Altaria*. Ambrosius *Epist.* 85. *de Inventione SS. Martyrum Processi, & Martiniani* inquit: *Succedant victimæ triumphales in locum, ubi Christus hostia est: sed ille super Altare, qui pro omnibus passus est, isti sub Altare, qui illius redempti sunt passione. Locus iste Martyribus debebatur*. Satis celebre est etiam, quod ad rem hanc habet D. P. Augustinus *serm.* 4. *de Innoc.*, ad quem Lectorem rejicimus, ne in re notissima per textus longitudinem eumdem tædio afficiamus; infinita enim propemodum sunt antiquitatis monumenta, ex Actis Sanctorum, ex libris Ecclesiæ Patrum, ac veterum Scriptorum deprompta, ex quibus mos iste evidenter deducitur, & hanc consuetudinem adeo invaluisse constat, ut hæretici ipsi, quum vellent aliquem & eorum grege sanctitatis fama celebrem facere, sub Altare tumularent; unde Atticus Episcopus *in annot. Sirmondi ad caput* 1. *lib.* 4. *Facundi Hermianensis pag.* 369. scribit de Eudoxio sub Altari tumulato: *Nihil enim Davidi obfuit honorifica Saulis sepultura, neque Apostolis Arii pietatis sectator Eudoxius sub ipsum Altare conditus*.

III. Hæc dicta sunt de collocatione sacrorum Corporum, atque Reliquiarum tamquam in loco permanenti, ad effectum autem expositionis super Altare faciendæ in eorumdem Sanctorum festis, aliisque solemnitatibus reservari posse edicit Sanctio aliquas Reliquiarum non admodum grandes, quapropter in consequentiam utique venit, eadem integra Sanctorum Corpora in dictis festivitatibus super Altare esse minime collocanda, sed per solam remotionem repagulorum, quæ ea ut supra intra Altaris mensam tumulata a nostris obducunt obtutibus, esse præfatis diebus Populorum cultui proponenda, & super Altare partes illas dumtaxat ut supra reservatas. Hoc tamen ita rigide non arbitramur esse accipiendum, ut Corpora ipsa integra, seu Capsas, in quibus eadem recondita sunt, super Altare vetitum absolute sit, publicæ venerationi exponi, sed solum quod passim, & quacumque de causa id fieri non debeat; Leo enim Papa IV., quem anno 847., obiisse ajunt, id expresse permittere videtur, dum in homilia de cura pastorali hæc ait: *Super Altare nihil ponatur, nisi Capsæ cum Reliquiis Sanctorum, aut forte quatuor Sancta Dei Evangelia, aut pyxis cum Corpore Domini ad viaticum*; quod inculcatum postea item fuisse a Concilio Rhemensi non multo post celebrato affirmat Bocquillot *tract. hist. liturg. sacr. pag.* 100., & 101. Et quidem non videtur, cum Reliquiæ minus insignes super Altare ad publicam exhiberi venerationem probentur, cur denegari id possit de Corporibus integris, quæ sunt Reliquiæ insigniores, & celebriores, quasi ex insignitate, qua præ illis gaudent, aliquid iisdem obveniat, vi cujus eorumdem cultus coerceatur, cum potius in eadem augmentum cultus deberet derivare.

IV. Non dubitamus itaque, quod impræsentiarum vetita minime sit integrorum Corporum super Altare expositio, seu Capsæ, in qua illa recondita sunt, collocatio, sed solum quod minus laudata veniat ob impedimentum aliquod, quod Celebranti afferre potest, ac incommodum, & difficultatem, quas indispensabiliter invehit eorumdem collocatio super Altare, quod hoc ipso ad quæcumque alia munia redditur minus aptum, præsertim quia in casu Decreti agebatur de Capsa tria Sanctorum Corpora continente. Adhuc itaque id fieri integrum erit, præsertim si non in Ara ipsa, sed in Altaris planitie, ut fert nostrorum temporum usus, collocentur, sed in tali Altaris loco, qui Aram præfatam minime impediat; quinimmo id agi forsitan erit commendabile, quoties festum Sancti magna cum solemnitate, & concursu Populi celebratur, aut fit expositio ob gravem, urgentemque, ac publicam causam, ut sic concurrentium Fidelium devotioni satius satisfieri valeat, hique magis ex eorumdem conspectu ad pietatem excitentur, & accendantur. Idipsum dicendum venit quoties Sanctorum Corpora sunt per Processionem circumferenda, aut alio transferenda, vel asportanda quemadmodum reipsa factum extitisse plura antiquitatis monumenta evincunt, & nos suo loco trademus.

V. Passim igitur in Sanctorum festis Corpora eorumdem super Altare non erunt exponenda, sed *Reliquiæ non admodum grandes*, quas ad hunc effectum reservandas esse edicit Sanctio: Reliquiæ autem, quas superius exposita Decreta insignes appellant, scilicet Caput, Brachium, Crus, & ea pars corporis, in qua passus est Martyr, non admodum grandes sunt, adeo-

adeoque & reservari, & exponi ut supra poterunt; & revera talis est communis Ecclesiarum consuetudo, quæ per hoc Decretum reprobata minime venit, sed potius laudata.

VI. Displicet nonnullis hæc consuetudo, eo quod Altare uni Deo, & Christo servari debet, nec Sanctis participari illud potest. Verum etsi uni Deo, & Christo Altare servari debeat, reduplicative ut Altare est, sub qua ratione eo utimur ad sacrificandum Deo hostiam immaculatam, Christum Jesum, non autem sub eo respectu, quem in illo intuemur, dum super illud sacras collocamus Reliquias, quatenus scilicet illud, cum sit editior quidam locus, est situs admodum commodus collocationis Reliquiarum, unde conspici facilius illæ possint, & fidelium venerationi exhiberi, & ex earumdem conspectu nos ad pietatem, & ad reliquas virtutes excitari. Quæ consuetudo ob laudabiles utique fines cum noscatur inducta, ab Ecclesia approbata semper extitit, unde in Missalis Rubricis jubetur Sacerdos solemniter celebrans thus adhibere Reliquiis, quæ intra Candelabra super Altare positæ sunt, & ante consecrationem Altaris Reliquias, quæ mox intra, vel sub Altari condendæ sunt, super Altare ponere consuescit, unde Gregorius Turonicus *cap. 3. lib. 2. miracul.* inquit: *Depositis ergo super Altare sacrosanctis Reliquiis, vigilata nocte, cum grandi psallentio ad antedictam ferebamur Ecclesiam.* Concilium denique Mediolanense IV. præfatam expositionem laudat, ac probat, affertque modum, ac situm, qui in eadem expositione debet servari.

VII. Quæ autem dedimus de custodia sacrorum Corporum intra Altaria, suis non carent fallentiis, sed plurimas istarum utique suscipient. Fallunt itaque primo, quoties locus ille non admodum tutus foret, & prudenter dubitari posset, ne ibidem custoditæ Reliquiæ surripi possent, & alio furtive asportari; sunt etenim multi, qui licet non secundum scientiam, ullo absque peccato Reliquias causa pietatis, & devotionis rapi posse putant, & etiam plurimi, qui propriam conscientiam minime reformidant maculare, dummodo se, aut Patriam suam perinsignibus Reliquiis ditare queant.

VIII. Fallunt 2. Quando probabilis timor foret, ne Reliquiis intra Altare positis a loci humiditate, vel alia de causa præjudicium aliquod posset obvenire; quinimmo si quid simile eveniret, quando ibidem etiam positæ sunt, deberent cito removeri, & in alium locum Ecclesiæ asportari, & adhuc extra Ecclesiam ipsam in sacristiam, vel alium aptum locum, ubi a dictis, vel similibus injuriis, aut incommodis, vel periculis tutæ esse possent, & ad Ecclesiam solummodo, cum exponendæ sunt, deferri.

IX. Fallere possunt 3. Quoties alicubi, cum Sanctorum Reliquiæ maximis sint illustres virtutibus, & miraculorum signis, & in grandi habitæ veneratione, magnifica extruuntur, ac sumptuosa sepulcra pro iisdem asservandis, quæ intra Altare vel nullatenus, vel ægre escipi queunt, vel forsitan adhuc minus id convenit fieri, sed magis in altiori loco, unde facilius conspici queant ad excitandam, confovendam, augendamque Fidelium pietatem, ac devotionem, eorumdemque votis indulgendum, qualiter in usu est apud plurimas insignes, ac celebres Ecclesias, dummodo tamen non sint super aras ipsas, mensam Altaris occupent, aut impediant, sed retro ad Altare posita sint, vel in alio opportuniori loco.

X. Nedum autem integra Sanctorum Corpora, verum etiam Reliquiæ insignes intra Altare debent collocari, immo & minus insignes, & quæ pro expositione reservantur, ita tamen ut reponantur, ubi ceteræ ejusdem Corporis partes, vel aliæ Sanctorum Reliquiæ custodiuntur, & pro minus insignibus necesse non sit, si nullæ aliæ habeantur Reliquiæ, proprium parari sepulcrum, sed asservari optime poterunt in loco aliquo apto, & decenti Ecclesiæ, vel adjacentis Sacrarii. Usus autem, quem tenent nonnullæ Ecclesiæ, asservandi ejusmodi minutas, & non insignes Reliquias intra Tabernaculum SS. Sacramenti, etsi in eo non adsit Corpus Christi, quando etiam non haberentur aliæ graves, & urgentes rationes pro ejusdem abrogatione, omnino ablegandus utique venit, eo quod Reliquias super Altare permanenter collocari semper Ecclesiæ disciplina refugiit.

XI. Novi apud Ecclesias aliquas diversos vigere usus asservandi Reliquias, præsertim non insignes, quos tamen, saltem omnes, condemnare non possum. Vidi in sublimi loco parietis ad dexteram, vel sinistram Altaris alicubi custodiri Reliquias, & hunc morem etiam antiquitus observatum extitisse testatur Bocquillot *lib. 1. cap. 5. tract. hist. liturg.* & insinuare videntur ea, quæ *cap. 31. lib. 7. hist. Francor.* narrat Gregorius Turonicus: *Illo quoque* (Mummulo) *insistente, ut sanctas videret Reliquias, ducentos aureos obtulit, & nec sic obtinuit eum recedere, nisi ipsa pignora viderentur. Tunc Mummulus elevari ad parietem scalam jubet) erant enim in sublime parietis contra altarium in capsula reposita) & diaconum suum scandere facit.* In Sacristiis quoque custoditas fuisse aliquando sacras Reliquias testatur Tillemont *tom. 1. hist. Eccl. de S. Joann. Bapt. ar.* 10., necnon Anastasius Bibliothecarius *in vita Sergii I.* In Baptisteriis item teste Gregorio Turonico *in lib. Vitæ Patrum cap. 7., & lib. 10. cap. 31. hist. Franc.* ipsas sacrorum Templorum fores, seu parietes exteriori januæ Templi proximos, fuisse sacris Reliquiis decoratas didicimus ex Baronio *in annot. ad Martyr. ad diem* 18. *Novemb.*, hinc putarunt nonnulli, ad honorandas præsertim Reliquias in iisdem positas & oscula a Fidelibus fuisse impressa liminibus sacris, & festivioribus diebus ea ornari consuevisse. Inventæ etiam fuerunt pluribus aliis in locis Ecclesiæ Sanctorum Reliquiæ, vel intra murum clausæ, vel in angulis, aut columnis positæ &c. Quod factum esse creditur aut ad augendam sanctitatem sacrarum ædium, seu ut rapinis, ac profanationi subducerentur. Duo priores Reliquias, maxime non insignes, asservandi modi, quoties deest sepulcrum intra Altare, videntur congruentiores, ille, qui ad fores attinet, penitus obsolevit, & desiit, & multis de causis forsitan nec convenit, ceteri vero nonnisi pro finibus, pro quibus id factum extitit, in usum deduci debent, puta in casu invasionis Infidelium &c., quoniam sic Reliquiæ debita veneratione defraudantur.

XII. *Ut hierothecis decentibus inclusæ Populo super Altare venerandæ exponantur*, asserit Decretum de Reliquiis, quæ ad effectum expositionis earumdem faciendæ reservari permittuntur, & simul indicat nobis, ossa nuda exponi non posse, sed vel intra capsam, vel intra hierothecas inclusa. In Can. 62. Concilii IV. Lateranensis, quod refertur in cap. *cum ex eo de Reliqu., & venerat. Sanct.*, de expositione sacrarum Reliquiarum statutum habetur: *Cum ex eo, quod quidam Sanctorum Reliquias exponunt venales, & eas passim ostendunt, Christianæ Religioni detractum sit sæpius, ne in posterum detrahatur, præsenti Decreto statuimus, ut antiquæ Reliquiæ amodo extra capsam nullatenus ostendantur, nec exponantur venales.* Ubi duo disposita manent, & primo ne Reliquiæ ullatenus ostendantur extra capsam, & redditur ratio, *ne in posterum detrahatur Christianæ Religioni*; notant autem *ibi* Panormit., Sylv. *verb. Reliquia num.* 1., Sanchez *lib. 2. in Decalog. cap. 43. numer.* 11., aliique, quod si Sanctorum Reliquiæ viderentur extra capsam, idest ossa nuda, & multum corrosa, & consumpta, facile daretur occasio detractoribus Christianæ Religionis contra illam obloquendi, & ipsis etiam fidelibus simplicioribus, & rudioribus dicendi intra se, quod si essent ossa Sanctorum, non essent consumpta, siquidem dicitur Ps. 16. *Non dabis Sanctum tuum videre corruptionem*, & Ps. 33. *Custodit Dominus omnia ossa eorum, & unum ex his non conteretur.* Cum tamen meminisse deberent, generaliter omnibus fuisse dictum Gen. 3. *Cinis es, & in cinerem reverteris*, & solum ex privilegio servari aliquos incorruptos, & tantum dici, quod Deus non det Sanctos suos videre corruptionem, & quod custodit illorum ossa, in quantum tandem omnes resuscitabit cum Christo, & in æternum vivificabit ut membra Christi, neque sinet eos videre corruptionem æternam. Verum hujusmodi ratio non admodum quadrare videtur, quoniam oblocutionibus Infidelium non propterea locus præcluditur, & memoratis scandalis, aut offensionibus pusillorum fidelium non inde satis occurreretur. Et quidem usus ipse communis mox adductam non videtur approbare rationem, cum ad capsam, & thecas Reliquiarum apponantur vitra, & per illa transpareant ossa nuda, perinde ac si exponerentur extra capsam.

XIII. Fagnanus *in 2. par. 3. lib. Decret. in cap. cum ex eo num.* 28. id præscriptum fuisse autumat, ne detur occasio Reliquias auferendi, & falsas pro veris supponendi. Abbas *ad dictum Textum* ne tepescat multorum devotio, & Gonzal. *in dicto cap.* quia debita sacris Pignoribus reverentia operimentum exposcit.

XIV. Nos hac in re dicere possumus, quod mos nonnisi Reliquias operimento aliquo circumdatas venerationi, ac Fidelium osculis proponendi sua non caret antiquitatis laude, unde Vigilantius apud Hieron. num. 4. Christianos his verbis irridet: *Quid pulverem linteamine circumdatum adorando osculans? .... Et ubicumque pulvisculum nescio quod in modico vasculo pretioso linteamine circumdatum osculantes, adorant.* Quamvis tamen prisca hæc consuetudo, ac rationes per Abbatem, & Gonzal. allatæ, causa præfatæ dispositionis esse potuerint, nos ejusdem potiorem rationem fuisse putamus, quam Fagnanus protulit, ne videlicet falsæ Reliquiæ pro veris supponantur, quod semper maximopere cavit Ecclesia, qua de causa utique in capsis, vel loculis eas obseratas esse voluit, atque sigillatas, aliaque iisdem adhiberi cautelæ remedia, quæ recensebimus, cum de clavibus, quibus munita esse debent loca ipsa, in quibus capsæ, & loculi præfati custodiuntur, agemus.

XV. Non minoris est utique momenti alterum, quod in memorato Cap. 62. Concilii IV. Lateranensis statuitur, videlicet, *Ne Reliquiæ exponantur venales*, cum quo concordat etiam Tridentinum, dum *sess. 25. de Invocat., & Venerat. Sanct.* sancitum fecit, quod in *Reliquiarum veneratione omnis turpis quæstus eliminetur.* Sensus autem duplex est dispositionis illius, qua cavetur, *Ne Reliquiæ exponantur venales*, idest ne vendantur accepto pretio ipsarum Reliquiarum, & præterea ne exponantur venales accepto pretio ipsius expositionis, & ostensionis, ut notat Suarez *tom. 1. de Relig. lib. 4. de Simonia cap. 14. num.* 24., & Sanchez *lib. 2. in Decal. cap. 43. num.* 22. Dubium non est, quod prima venditio est vere sacrilega, & simoniaca, uti advertunt communiter Canonistæ, atque Theologi, cum Reliquiæ sint res sacræ, & ideo invendibiles, & pretio inæstimabiles. Quod autem etiam altera venditio expositionis, & ostensionis Reliquiarum, quatenus certum pretium pro illa in pactum deducitur, sit simoniaca, & sacrilega, expresse habent Suarez, & Sanchez locis cit. Patet id autem, quia etiam expositio, & ostensio rei sacræ est intrinsece actio sacra, & ideo invendibilis, & non recipiens æstimationem, quantum ex se, & præ-

scin-

sciodendo a labore aliquo extrinseco, & accidentali, qui forte est subeundus, & pro quo potest licite accipi aliqua merces, ut communiter dicitur in materia de Simonia, & fortasse hunc quæstum appellat turpem, & omnino eliminandum Tridentinum loco laudato.

XVI. Ut venditionem Reliquiarum illicitam, sacrilegam, & simoniacam damnant plures Auctores, etiam illam, qua nullo inito pacto, aut conventione de certo pretio, exponuntur Reliquiæ ea intentione, & ad eum finem, ut largiores eleemosynæ offerantur. Alii id limitant, quando principaliter ob majores has eleemosynas ostenderentur, secus quando esset finis minus principalis. Alij vero asserunt, id non esse damnandum ut simoniacum, quia simonia numquam committitur, nisi pecunia, vel lucrum temporale intendatur ut pretium rei spiritualis, quod non contingit in casu, in quo solum intenditur ut eleemosyna sponte oblata ad sustentandos Ecclesiæ ministros, nec ullatenus deducitur in pactum, adeoque tametsi finis principalis esset acquisitio largiorum eleemosynarum, adhuc simonia nequaquam committeretur. Immo nec esset mortale, sed solum veniale sic intendere principaliter illas eleemosynas, quia est sola pravæ ordinationis ad finem culpa, quæ quando finis non est mortalis, solam culpam venialem constituit. Videatur Sanchez loco citato.

XVII. Reliquiæ, quæ in solemnitatibus exponendæ reservantur, Fidelibus osculandæ quandoque exhibentur, cui profecto consuetudini verba illa, quæ habet Nicolaus I. respondens ad consulta Bulgarorum *cap. 7. pag. 1538. t. 9. Concil. Labbei*, auctoritatem conciliant, & laudem. *Sciscitamini propterea, si liceat Crucem Domini cum Reliquiis mundo, sive immundo hanc habenti, osculari, vel portare, quod ei, qui mundus est, omnino licet; nam in osculo quid nisi amor, qua quisque circa ea flagrat, innuitur?* Verum præfatæ consuetudinis nedum ob amoris, sed etiam ob venerationis argumentum, antiquiora monumenta nobis suppedita id, quod ex Vigilantio superius protulimus: cui adjungi etiam potest, quod *de Revel. S. Steph. cap. 8.* tradit Lucianus: *& osculantes sanctas Reliquias, iterum clauserunt*, spectatque pariter, quod *epist. 5. lib. 2.* scribit Isidorus Pelusiota: *Nam qui & terræ, & maris imperium obtinet, ad Piscatoris sepulcrum exosculandorum ossium causa se confert.* Qui plura cupit, recolat Gregorium Nyssenum *num. 2. Orat. in S. Theodorum*, Paulinum Nolanum *V. 125. & subsequentibus Natalis sexti*, Prudentium *lib. Coron. hym. 5. v. 553.*, & Gregorium Toronicum *cap. 29. lib. 10. hist. Francor.*, *& cap. 10. lib. 2. Miracul. S. Martini*.

XVIII. Dices: Optatus Milevitanus *lib. 1. pag. 18. edit. Albaspin.* testatur, Lucillam factiosam feminam a Cæciliano tum Archidiacono reprehensam fuisse, quod os Martyris oscularetur. Verum reprehensa ea fuit, non quod os Martyris, sed quod os Martyris *nondum vindicati* (idest ab Ecclesia approbati) oscularetur: quapropter utique hinc non infirmantur, sed maxime roborantur, quæ de præfato more tradidimus.

XIX. Cetera dispositionis capita, que tenet Decretum, remanerent explananda, at cum satis perspicua ea sint, & quos ob fines indicta, ab ulteriori examine profecto nos eximunt: hinc dumtaxat adnotandum esse censemus, ea in majoris honorificentiæ, distinctionis, memoriæ, custodiæ, & defensionis argumentum fuisse præscripta, atque adeo non talem obedientiam exposcere, ut aliter fieri non valeat, dummodo sufficientia, ac necessaria ad tutam, decentem, & distinctam Reliquiarum custodiam, & sepulturam non desint. Quis enim intra Altare poni non posse existimaret Sanctorum Corpora, si marmoreum non foret: Quis, si arcula non foret plumbea? Quis, si Corpora sericis non forent involuta pannis? Quis, nisi ponatur Tabula marmorea, vel ænea in loco Ecclesiæ conspicuo, indicans Reliquias in Altari reconditas? Quis nisi &c.? Universalem in hisce asservandis Reliquiis amabo perspiciat Lector Ecclesiæ consuetudinem, ab ejusdem Prælatis minime reprobatam, sed passim permissam, & rationem, si potest, deneget nobis.

DECRETUM XV. CAPITIS, IN ORDINE LIX.

Quando exponuntur sacræ Reliquiæ, ultra lampadem debent continuo super Altare ardere duo saltem lumina, alias non exponantur. S. R. C. 22. Jan. 1701. *in una Camaldulensium Montis Coronæ*. Ex Merato in Indice Decretor. Missalis num. 354., in nostro autem Indice sub num. 353.

I. Bifariam Reliquias exponi contingit, primo quando super Altare ponuntur, ut a Fidelibus adorentur, secundo quando Reliquiæ iuxta Altare collocatæ, publicæ exhibentur venerationi per solam remotionem repagulorum, quæ illas nostris obducunt obtutibus. An in hac Reliquiarum expositione locum habeat Decretum, discutietur inferius; nunc enim de illa, quæ fit super Altare, agere sumimus, & de ea indubium apparet. Decretum procedere, quod propterea super Altare lumina ardere debere sancit, ut scilicet ardeant in loco, in quo eædem expositæ sunt.

II. Duo itaque lumina ad minus, necesse est, ardeant, quoties super Altare exponuntur Sanctorum Reliquiæ, siquidem dictio *Saltem* adjecta dispositioni numerali, non excludit majorem numerum, quam fuerit expressum, sed est dictio subsidiaria, & diminutiva, ita quod in dispositione aliqua posita, censeatur ad minus petere, & per subsidium sic, si quid plus fieri non placeat, uti docent communiter Jurisconsulti. Quod si duo lumina haberi nequeant, jam Decretum disponit, quod Reliquiæ non debeant exponi. *Alias non exponantur*; satius est enim, Reliquias non exponi, quam exponi sine debita decentia. An autem in aliquo casu, & in quo, super hoc luminum numero dispensari queat, & cujus materiæ esse debeant dicta lumina, ex inferius hic dicendis apparebit.

III. Concilium IV. Mediolanense saltem quatuor candelas accensas exponit, loquens siquidem de Reliquiis habet: *Dum in Altari exposita sunt, candelæ, saltem quatuor, grandiores accensæ ibi colluceant*. Laudabile id quidem est, cum major luminum ardentium numerus deserviat ad majorem ornatum, cultum, venerationem, ac reverentiam, quæ sacris Reliquiis debentur, & si commode fieri potest, dignitas ipsarum Reliquiarum id faciendum esse suadet. Attamen hoc dumtaxat in consilio per dictionem *saltem* nostrum voluit esse Decretum, & non in præcepto, ne causa egestatis, vel nimiæ timore expensæ ab expositione Reliquiarum Ecclesiæ deterrerentur, & sic loco promovendi majorem earumdem cultum, & honorem, veneratio minueretur, cultusque frigesceret Fidelium, & hi illis maximis privati venirent beneficiis, quæ ex sacrarum ferventi Reliquiarum veneratione in nos assolent derivare; satius enim absque timore horum incommodorum non plus oneris pro dicta expositione imponere adjudicavit, pro certo habens, quod ubi ferventior viget devotio, etiam apponentur ea lumina, quæ ad majorem ornatum, & reverentiam deserviunt, quæque in consilio relicta extitere. *Candelas* item, & *grandiores* dictum Concilium expostulat, Decretum vero *duo lumina*, quæ an candelæ necessario esse debeant, inferius tradémus.

IV. *Sacris etiam Reliquiis*, sunt verba ejusdem Concilii IV. Mediolanensis, *si Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento non ita prope quidem ea collocatæ sunt, ut illius Lampade harum cultui satisfiat, lampas propria assidue præluceat: nisi hanc impensam nimia & Ecclesiæ, & populi egestas Episcopi judicio non patitur. Ceterum Corporibus Sanctorum, & Reliquiis, Episcopi judicio insignibus, Lampas omnino una semper colluceat.* Quod hic Concilium circa lampadem ardentem ante locum, in quo sacræ Reliquiæ permanenter custodiuntur, disponit, dispositum voluit Decretum pro iisdem Reliquiis, quoties sunt expositæ, ut inferius advertetur. An autem id observari necesse sit, etiam quando minime expositæ sunt, nos affirmare non audemus; cum enim admodum multæ modo per Ecclesias passim habeantur Reliquiæ, non exiguum onus Ecclesias premeret, quod generaliter loquendo non sine gravi incommodo exequi possent, præsertim si ante omnes, etiam non insignes, Reliquias lampas continuo ardere deberet, qualiter dictum Concilium exigere videtur, quinimmo etiamsi ante omnes dumtaxat insignes, nisi pro Reliquiis insignibus eas accipias, quæ insignes sunt miraculis, ac opitulationum signis illustres, uti verior ferre videtur Decreti textus, dum asserit, *Corporibus Sanctorum Episcopi judicio insignibus*, siquidem in alio textu certum est, quod quæcumque Sanctorum Corpora Reliquiæ sunt insignes, ut patet ex statutis per Decretum II. hujus Cap. Sit igitur & id dumtaxat in consilio positum, & nullatenus in præcepto; Decretum enim solum in casu expositionis protatur, & nos ultra per Sacram Congregationem præscripta Ecclesiam universalem gravandam esse non arbitramur. An autem id præstari debeat ab Ecclesiis Provinciæ Mediolanensis, non dubitamus, utpote quas ligat Mandatum illud particulare præfati Concilii. Idipsum dicito de quatuor saltem Candelis grandioribus, dum Reliquiæ in Altari sunt expositæ.

V. Usus succendendi lampades, & luminaria ad sepulcra Martyrum, & Sanctorum perantiquus utique est in Ecclesia, & ab hujus usque priscis temporibus multum viguit, quem, dum irridet, apertissime indicat Vigilantius apud Hieron. num. 4. his verbis: *Prope ritum Gentilium videmus sub prætextu religionis introductum in Ecclesiis Sole adhuc fulgente, moles cereorum accendi &c. Magnum honorem præbent hujuscemodi homines beatissimis Martyribus, quos putant de vilissimis cereolis illustrandos, quos Agnus, qui est in medio throni, cum omni fulgore majestatis illuminat*. Non itaque ad fugandas tenebras, cum id fieret *Sole adhuc fulgente*, sed causa honoris Martyribus præstandi, cereos accendendi in usum habebat Ecclesia. Hoc obsequio, quod irridebat Vigilantius, suum gratum animum testificatus est homo ille, qui per miraculum sanitatem a S. Stephano recepit, ut refert Auctor librorum de Miraculis S. Stephani *cap. 4. lib. 1.*, quos recolat Lector, qui plura cupit; nos enim hæc tantummodo verba exscribimus: *Postquam diu oravit, cereos accendit, baculum dereliquit &c.*

VI. Hujusce consuetudinis cum laude meminere D. Hieronymus *in Epist. ad Riparium 53.*, D. P. Augustinus *lib. 8. de Civit. cap. ult.*, *& lib. 6. Confess. cap. 2.*, Paulus Diaconus *de gestis Longobardorum*, Fortunatus *in Vita S. Martini*, S. Gregorius *lib. 3. Dial. cap. 24.*, *&c.*, & videri potest apud Bellarminum *lib. 2. de Reliquiis Sanct. cap. 4. ad 4. tom. 2.* Sæpe approbata etiam extitit evidentibus miraculis lampadum cum sola aqua interdum conflagrantium, per seipsas, & absque humano ministerio lumen concipientium, absque ulla diminutione olei indesinenter die noctuque ardentium, immo & oleo redundante, cujus & unctione plerique liberabantur a variis

nis ægritudinibus. Quæ miracula hic recensere nostri non putamus esse instituti, uti & plurima alia, quæ ex Gregorio Magno, Gregorio Turonico, & Moscho referuntur in Prato Spirituali cap. 180., quibus tamen ostendere visi sunt Sancti, sibi cereos, & faces accensas acceptissimas esse, adeoque & Deo ipsi, qui honoratus in Sanctis, & cujus denique gloriæ vertitur honos is, qui ministris, discipulis, & amicis ejus defertur.

VII. Fuit etiam olim usus lumina apponendi ad sepulcra Defunctorum, licet nondum approbatorum, & etiam cadavera Fidelium sepeliendi cum luminibus accensis intra ipsa sepulcra clausis; quæ lumina cum hisce fidelibus defunctis non accenderentur, ut sacrificia, vel tamquam signum publicæ adorationis, & cultus, sed solum ut signum particularis, & privatæ lætitiæ, siquidem ignis communiter accendi solet ad significandam lætitiam, ut fit in natalitiis, vel electionibus Principum, in victoriis obtentis, aliisque similibus casibus; vel ut signum gloriæ, qua speramus, & optamus illos frui, sicuti olim in signum claritatis, & gloriæ etiam Romanis Imperatoribus ignis præferebatur ex Herodiano *lib.* 1., vel denique in signum, & protestationem æternæ vitæ, quam credimus in cælis vivere ipsas animas, & suo tempore esse victura etiam corpora, & per lucem illam itidem precamur lucem æternam; utique præfatus usus, quantum ex se est, honestus erat, nullaque dignus reprehensione. Quia tamen in postremis Ecclesiæ temporibus usus communiter inoleverat non accendendi lumina, nisi ad SS. Eucharistiam, Deiparam, aut ad Sanctos probatæ sanctitatis, & aliunde non constabat de finibus asseriis, ob quos lumina ad Defunctorum non probatæ sanctitatis sepulcra apponebantur, facile contingere poterat, quod habetur *cap.* 2. *de Reliq.*, *& vener. Sanct.*, scilicet ut qui accederent ad Ecclesias causa venerationis, deciperentur hujusmodi signis, & documentis, idcirco per Urbanum VIII. prohibitæ extitere in Ecclesiis lampades, & lumina ante Defunctos non probatæ sanctitatis, & memorati antiqui usus non remansit, nisi consuetudo accendendi lumina ad cadaver recens expiratum, usquedum traditur sepulturæ, necnon in quibusdam locis etiam apponendi præfata lumina in die Commemorationis omnium Fidelium defunctorum super sepulcra mortuorum; cujus consuetudinis cum cuilibet innotescat finis, & causa, in deceptionem Fidelium utique deservire non valet.

VIII. Sanctis autem cerei, ac lampades accenduntur ad eos honorandos, ad eorum virtutes indicandas, ad nostram lætitiam ex eorum victoriis, & triumpho significandam, ad lucem æternam, qua eorumdem animæ in cælis splendent, & post resurrectionem splendebunt & corpora, denotandam, necnon novam lucem, quæ ex eorumdem virtutibus illata est mundo, quoniam *Justorum semita quasi lux splendens procedit, & crescit usque ad perfectam diem*, ut dicitur *Prov.* 4. 18. Religionis itidem ergo, & venerationis, qualiter lumina consuevisse ab Hebræis ipsis (multorum judicio) innuere videtur liber Actuum Apostolorum *cap.* 20. 8., iis verbis *Erant autem lampades copiosæ in Cœnaculo, ubi eramus congregati*, necnon quod dicitur *Exod.* 25. 31., *& Num.* 8. 3. de candelabro aureo, & lucernis in Templo accensis.

IX. Ritum denique in expositione Reliquiarum observandum, ex Concilio IV. Mediolanensi deprompium, *sect.* 12. *n.* 10. *& seq.*, hisce verbis nobis significat Corsettus: *Cum exponuntur, fiat Processio a Clero Ecclesiæ, & cum luminibus, sed antequam ostendantur, thurificentur, & idem fiat a Thuriferario præeunte in Processione, idemque fiat, cum reconduntur, & cum Processione. Deferantur ab induto cotta, & Stola, vel etiam Pluviali cum hymnis in via, & oratione in fine opportunis*, scilicet prout in respectivo Communi, vel ut in proprio, si propria aliqua habeantur. Sufficit autem, si Processio fiat intra limites Ecclesiæ, & positæ Reliquiæ in loco pro adoratione incensari itidem debent, semper tamen a Sacerdote stante, & non genuflexo, nec cum Reliquiis benedicendus est populus. Hæc autem cursim tradidimus, quia longiori calamo sunt alibi prosequenda.

X. Quæres primo, num etiam lampas debeat ardere? Et si verba attendantur Decreti, id redditur indubium, dictio enim illa *Ultra*, quæ supra lampadem cadit, est inclusiva, & implicativa, uti innumeris allegatis Doctoribus refert Barbosa *dict.* 428. Verum nos putamus, quod licet id fieri debeat, & laudabile sit, attamen haudquaquam sit ita necessarium, ut si alicubi lampas non habeatur, propterea sit ab expositione temperandum. Duobus etiam tantummodo ardentibus luminibus Sacrosanctum Missæ peragitur Sacrificium, in quo Fidelibus sub speciebus panis, & vini Deus ipse ostenditur adorandus, & licet Rubrica XX. Missalis asserat a parte Epistolæ parandum esse cereum, ad elevationem Sacramenti accendendum, adhuc nullus ex Auctoribus est, qui tertium ejusmodi lumen taliter exposcat, ut si haberi non possit, vel alia eo non utendi adsit rationabilis causa, continuo sit a Sacrificio abstinendum; si autem Dominus ipse in Missa Fidelibus manifeste exhibetur venerandus ardentibus duobus dumtaxat luminibus, quis credet, majora requiri lumina, ut ejusdem Servi publicæ proponantur venerationi? Et quod Rubrica, quæ in Missa ad elevationem alterum poscit lumen, non sit præceptiva, sed directiva, præsens autem Decretum, dum etiam lampadem ardere debere disponit, sit ita præceptivum, ut aliter fieri non valeat Reliquiarum expositio? Credimus ergo, quod dictio illa *Ultra* præceptum non involvat, sed solum id, quod laudabilius est, & ad majorem ornatum deservit, ostendat; quinimmo verisimile apparet, quod occasione sola petitionis, quæ erat, num cum sola lampade ardente Reliquiæ exponi possint, sit in Decretum ipsum invecta, non autem causa ponendi strictum, ac rigorosum præceptum lampadem ardentem expostulans. Quomodocumque tamen res ista se habeat, si commode fieri potest, lampadem quoque succendendam esse putamus.

XI. Quæres 2. Ex qua materia ardere debeant duo illa lumina, quæ ut supra pro expositione Reliquiarum exiguntur?

XII. ℞. Quod Decretum nihil hujusmodi disponit, sed absolute, & simpliciter duo lumina exposcit, ac consequenter etiam absolute, & simpliciter arbitramus illud esse intelligendum, ita ut sufficiant duo lumina præfata ex quacumque materia postea ardeant, sive scilicet ex cera, quod decentius est, sive ex oleo, uti non infrequens inolevit usus, aut ex sevo, quod tamen extra casum necessitatis, vel impotentiæ fieri collaudare non possumus. Et quidem si quantumvis allegata Rubrica XX. Missalis ad Missæ Sacrificium duas exposcat candelas accensas, adhuc Doctores communiter, ut videre est apud Quarti *par.* 1. *tit.* 20. *dub.* 11., licitum esse asserunt in casu necessitatis celebrare cum luminibus ex oleo, vel sevo, & quidem licet gravis non sit necessitas, sed puta quia Sacerdos vult celebrare Missam, vel ad soperandam tentationem, vel ad lucrandum stipendium, quo pauper Sacerdos indiget, vel adhuc ad propriæ dumtaxat satisfaciendum devotioni, multo magis id fieri licebit in casu nostro, nedum si lumina ex cera absolute haberi non possint, vel sine magno, aut aliquo incommodo, sed absolute, & simpliciter, cum Decretum non duas candelas accensas, sed duo lumina tantummodo exposcat, & duo lumina æque sint, sive ardeant ex cera, sive ex oleo, aut sevo.

XIII. Quæres 3. An cum unico lumine, vel sine ullo prorsus exponi valeant in casu necessitatis, vel impotentiæ?

XIV. ℞. Jam superius nos dixisse nec necessitatem, nec impotentiam suffragari posse ad exponendas licite Reliquias sine ullo prorsus lumine, vel cum unico dumtaxat, eo quod jam pro casu defectus Decretum ipsum disposuit, *Alias non exponantur*. Verum cum pro expositione Reliquiarum lumina ex quacumque materia sufficiant, credimus haud facile contingere posse aut necessitatem, ita ut absolute haberi non possint, aut impotentiam, ita quod paupertas talem expensam fieri inhibeat. Ceterum si casus necessitatis, vel impotentiæ contingere posse supponatur, & aliunde devotio, concursus, aut votum Populi ad dictas exponendas Reliquias urgeat, arbitramur adhuc cum uno solo lumine exponi posse, & sic devotioni, ac desiderio Populi satisfieri; si enim Doctores licitum esse autumant Sacerdoti aliqua existente necessitate, vel impotentia celebrare cum unico lumine causa propriæ indulgendi devotioni, licet Rubrica duo lumina expostulet, cur nobis non licebit asserere, omni vacare culpa Reliquias cum unico exponere lumine ad satisfaciendum communibus Populi votis, ac universalem confovendam, & dilatandam devotionem, quantumvis pariter Decretum duo lumina exquirat? Uti enim Rubrica, ita Decretum non procedunt pro casu necessitatis, vel impotentiæ.

XV. Sine ullo autem prorsus lumine quemadmodum Doctores nullatenus licitum esse astruunt celebrare, neque ad communicandum moribundum, ita nos dicimus licitum haud esse Reliquias exponere, quia hoc vergeret in gravem irreverentiam tuum Sacrificii, tum præfatarum Reliquiarum.

XVI. Dices: licet communis, & inviolabilis consuetudo totius Ecclesiæ, quam etiam confirmat Rituale Romanum Pauli V. *tit. de Euchar.* §. *Hoc autem*, ferat, ut etiam extra tempus Sacrificii numquam desit lumen ante Altare, ubi asservatur SS. Sacramentum, attamen non desunt Auctores, qui in aliquibus Ecclesiis ruralibus, in quibus ob nimiam paupertatem hoc servari non potest, excusant Parochos ob impotentiam, quamdiu hæc durat, ita ut asservare queant SS. Sacramentum adhuc sine lumine; ergo idem dicendum in casu nostro pro expositione Reliquiarum.

XVII. ℞. Satis disparem esse rationem, quoniam asservatio SS. Sacramenti est necessaria, ut cum eo refici queant graviter ægrotantes, unde omitti non potest, eo quod ante illud continuo lumen ardere non possit: quapropter lex de apponendo lumine excusationem admittit ob impotentiam, cum nemo queat ad impossibile obligari: at cum expositio Reliquiarum necessaria non sit, idcirco potius omittenda, si decenter fieri non valeat, nec lex, seu præceptum illas cum lumine exponendi excusationem admittit, nec inde sequitur, quod quis ad impossibile obligetur, quoniam ad dictas Reliquias exponendas nullatenus adstringitur. Aut igitur non exponat, aut reverenter exponat.

XVIII. Quæres 4. An incessanter tempore, quo Reliquiæ sunt expositæ, debeant præfata lumina ardere, & ita ut etiam eo tempore, quo fores Ecclesiæ sunt præclusæ, cum minori numero luminum illæ manere non possint expositæ.

XIX. ℞. Quod dictio illa *Continuo*, quæ in Decreto habetur, bifariam valet usurpari, pro omni scilicet temprore, ita ut omne momentum exigat, & pro horis, & temporibus competentibus dumtaxat, ut juribus, & Doctoribus allegatis advertit Barbosa *in dict. Assidue*, *& Continuo*. Non crederem autem priori modo, sed posteriori esse in sensu Decreti intelligendam, ac consequenter tempore, quo fores Ecclesiæ manent præclusæ, necesse haud esse, quod omnia præfata lumina ardeant; cum enim fores Ecclesiæ sunt præclusæ, Reliquiæ rigorose dici non possunt expositæ, cum publica

non pa-

non pateant cultui, ac consequenter quasi ac si in custodia asservarentur, videntur censendæ. Dixi *quasi*, quia cum tamen extra proprium locum revera sint collocatæ, & collocatæ ut honorificentur, arbitrarer, quod adhuc eo tempore absque ullo lumine non sint deferendæ, sed quod reverentia iisdem debita unum saltem lumen exposcat.

XX. Quæres 5., an hucusque dicta itidem procedant, quoties Reliquiæ non exponuntur super Altare, sed quæ intra mensam Altaris sint, publicæ exhibentur venerationi per remotionem illorum impedimentorum, quæ illas occludunt?

XXI. ℞. Affirmative; lumina enim accenduntur ad cultum, & reverentiam, ad ornatum, & lætitiam, necnon ad advertendum Populum, ubi adorare debeat; adeoque cum hujusmodi omnia concurrant, tametsi super Altare Reliquiæ non sint expositæ, sed intra mensam Altaris detectæ, idcirco ne dubito, quod prærdinata lumina itidem ardere debeant, non tamen super Altare, cum inibi non adsint Reliquiæ, sed intra Altaris mensam, ubi si usus cereorum commodus non est, lumina ex oleo optime poterunt deservire. Id etiam statuit Concilium Mediolanense IV. his verbis: *Cum Reliquiæ Sanctorum non in Altari exponuntur, sed a loco superiori, aliove, in quo recondita sunt, populo ostenduntur; omnis eadem ratio plene servetur, processione excepta.*

XXII. Quæres 6. An, & quot lumina succendi debeant, quoties Sacræ Reliquiæ non quidem publice exponuntur, sed alicui Magnati, vel Devoto ostenduntur?

XXIII. ℞. Currere dispositionem Decreti quoad duo saltem lumina, licet postea lampadem etiam ardere necessarium non reputemus; id enim exigere videtur reverentia, qua res sacræ debent tractari. Idem dicendum est, quoties cum Reliquia alicujus Sancti in Ecclesia benedicuntur Infirmi, & laudabile quoque est, si itidem fiat, dum in privatis ædibus eamdem fieri evenit benedictionem.

XXIV. Quæres 7. Quid dicendum sit de Reliquiis, quæ in solemnitatibus in Altari inter candelabra exponuntur?

XXV. ℞. Vim quoque habere Decretum; si enim earumdem Reliquiarum talem rationem habendam esse disponit Rubrica Missalis, ut earumdem incensatio omitti non possit, ita nos dicimus appositionem luminum præscriptorum haudquaquam esse prætereundam; cum enim tunc tales Reliquiæ publico pateant cultui, & expositæ sint, non est, cur lumina ante eas ardere non debeant. Non sic tamen dicendum venit de parvis Reliquiis illis, quibus quandoque reperitur ornata Crux, quæ in Altari collocatur; illæ enim non exponuntur propter se, & ut adorentur, sed ad solum Crucis ornatum, unde earum nulla habenda est ratio.

XXVI. Quæres 8. An idipsum observari debeat in expositione Reliquiarum Beatorum?

XXVII. ℞. Utique; & hæ enim veniunt nomine Reliquiarum sacrarum, de quibus sermonem habet Decretum, & quando etiam haudquaquam venirent, sed diserte loqueretur Sanctio de Reliquiis Sanctorum, adhuc ad Reliquias etiam Beatorum extendi deberet propter identitatem rationis, quæ in utroque casu æque procedit. Advertendum tamen est, quod Beatorum Reliquiæ publicæ exponi non valent venerationi, nisi id sit specialiter indultum, quemadmodum disponunt Decreta coram Alexandro VII. edita 27. Septembris 1659. In Ecclesiis vero, in quibus officium, & Missa de Beatis celebrari possunt, licitum est etiam eorum Reliquias exponere, ex Decreto S. R. C. 17. Aprilis 1660.

DECRETUM XVI. CAPITIS, IN ORDINE LX.

Festum sacrarum Reliquiarum, quæ asservantur in Ecclesiis Ordinis Benedictini, celebrandum est ab ipsis Monachis de præcepto, & quidem die 30. Octobris S. R. C. 23. Junii 1736. *in Einsidlen*. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 318.

I. EST multarum teste Guyeto *lib. 1. cap. 9. quæst. 8.* insignium Ecclesiarum, quas ibidem ad longum recenset, consuetudo, usu pridem confirmata, Festum, quod *Reliquiarum* vocant, quotannis constituta die celebrandi. Tres hujus institutionis præsertim causas enumerat, quarum prima est multiplicitas Reliquiarum, qua fit, ut cum de singulis officium seorsim commode celebrari nequeat, omnes saltem uno simul festo recenseantur. 2. Quod inter Reliquias non paucæ aliquando occurrant, quæ sunt vel Christi Domini, puta de sacro Præsepio, de Lancea &c., vel B. Mariæ, puta de ejus lacte, de velo &c., aliæque similes, quæ omnes cum pretiosissimæ sint, & solemni præ aliis veneratione dignissimæ, nec tamen opportune satis in Festis Mysteriorum toti Ecclesiæ communibus recoluntur. 3. Denique causa est ipsarummet Reliquiarum Susceptio, Inventio, aut Recuperatio &c., quarum in officio, quod adhuc de qualibet Reliquia in particulari instituitur, nequaquam solemnia celebrantur.

II. Indubium est, quod Ecclesiis de Breviario Romano nihil in hac parte fas est innovare; etsi enim de Sanctis singulis seorsim, quorum apud Ecclesiam aliquam insignes asservantur Reliquiæ, hæc festivum officium agere queat, de omnibus tamen conjunctim id fieri nullibi legitur fuisse permissum, adeoque si quid secus a quaquam tentatum fuerit, illegitimum prorsus, ac irritum censeri debet juxta Decretum initio Breviarii affixum: *Non potuisse, neque posse post Bullam Pii V. locorum Ordinarios &c.* Verum nedum illicita est præfati festi institutio, quin & minus conveniens, si de individua Ecclesia aliqua sermo procedat; cum enim de singulis Reliquiis insignibus custodit, & quas apud se habet, officium peragat, de iisdem in genere officium superflui, in hoc minime suffragantibus nonnullis, quæ possent haberi, non insignibus Sanctorum exuviis, minima siquidem in considerationem non cadunt. Falleret id tamen, ubi non insignium acervus haberetur lipsanorum, aut tanta insignium copia, ut singulis seorsim intra annum vel nimis ægre, vel nullatenus celebrandis locus maneret, vel saltem nonnisi cum lethali ictu ferialis officii, & indispensabili sequela plurimorum incommodorum, quæ opportuniori loco recensebuntur.

III. Ast si institutio Festi Reliquiarum in genere relate ad individuas Ecclesias forsitan, saltem universim, non sit admodum commendabilis, relate tamen ad Ecclesias Matrices, ac ad Regulares Ordines in ordine ad Reliquias omnes, quæ in toto suæ jurisdictionis loco, aut Religionis Monasteriis respective custodiuntur, & commendabilem, ac appositam non pauca, quæ subduntur, eam esse evincunt rationum momenta.

IV. Quarum prima sit. Vere enim, quod dudum Eucherius de sua Lugdunensi Ecclesia prædicavit, possunt & alii permulti Antistites, & omnes Regulares Ordines suis itidem arrogare: *Agnoscamus circa Ecclesiam nostram uberiorem divinorum munerum largitatem. Exultant singularum urbium populi, etsi unius saltem Martyris Reliquiis muniatur: Ecce nos populos Martyrum possidemus.* Cum itaque per Ecclesias cujuslibet Diœcesis, ac Regularis Ordinis quamplurimæ, & etiam ex insignioribus, sint distributæ Sanctorum Reliquiæ, ex quibus in Diœcesim ipsam, ac totum Ordinem magnus honor, non exiguum decus, ac particulare præsidium derivat, non incongruum sane fore videtur, si nedum in particularibus Ecclesiis, in quibus custodiuntur, sed etiam per totam Diœcesim, vel Ordinem earumdem memoria in divinis recolatur officiis. Ex hujusce veluti congruitatis debito originem traxit usus ille, celebrandi per totam Civitatem, vel Diœcesim festum cum officio de Sancto, cujus Reliquia asservabatur in loco, licet postea cum ob multitudinem Reliquiarum foret eversivus totius ferialis officii, perturbativus ordinis a Breviario præscripti, & plurimorum causa incommodorum, per Sacram Congregationem per Decretum IV. hujus Cap. merito proscriptus extiterit. Attamen utique non minus apte Festum Reliquiarum omnium subrogatum fuit, in quo, cum una absolvatur die, Reliquiæ omnes nostris non carent obsequiis, nec inde sequuntur incommoda, aut perturbationes ullæ, exemplo ducto ab universali Ecclesia, quæ cum ob Sanctorum copiam de singulis officium facere non posset, sub unica solemnitate Festum Sanctorum omnium instituit.

V. Secundo. Adsunt Sanctorum Reliquiæ plurimæ, quæ cum exiguæ, & minutæ corporis partes sint, & etiam ipsarum partium exiguarum particulæ, vel si notabiles sunt, ad insignium quantitatem non pertingant, neque in Ecclesia, in qua custodiuntur, divinum sibi vindicant officium. Ejusdem extant rationis vestes, & alia utensilia, quibus in vita Sancti usi sunt; vela, & alia, quæ ad eorumdem demortuorum corpora admota fuere; instrumenta passionis, ut craticula, in qua assatus fuit S. Laurentius, vel flagella, aut cilicia, quibus voluntarie propria corpora castigarunt; hæc enim omnia, & similia ab omnibus coluntur, & habentur pro sacris Reliquiis, sed juxta Decreta cum officio coli non valent. Quoniam autem teste Paschasio Abbate Corbejense præfatione in passione SS. Rufini, & Valerii *Vestis exigua particula, vel modicus resoluti corporis pulvis de Sanctorum memoria comparatus ineffabile fidelibus præbere patrocinium creditur*; hinc & decens videtur, quod nostris penitus non destituantur obsequiis, ac per consequens quod sub una saltem festivitate recolantur.

VI. Tertio. Guyetus superius laudatus in Festo Reliquiarum in genere memoriam etiam censet haberi de solemnibus Reliquiarum Susceptionibus, Depositionibus, Inventionibus, Recuperationibus, ac Translationibus, de quibus in specie vel nullibi fit officium, vel solum ex particulari Indulto in Ecclesiis, in quibus contigere. In eodem quoque recenset Reliquias Christi, & B. Mariæ, quas non satis in Festis eorumdem communibus recoli autumat. De his tamen particulare etiam festum posse institui nos opinati fuimus in Decreto VII. hujus Capitis, nisi sermo sit de iis Reliquiis, quæ particulari non instituta festivitate ad Mysterium aliquod reducuntur, in quo forsitan satis non judicentur excultæ.

VII. Quarto. Nec desiderantur plura Sanctorum Corpora ex sacris Romæ Cœmeteriis, aut ex aliis Sanctorum Sepulcris extracta, vel Reliquiæ, etiam insignes, de quarum descriptione in Martyrologio Romano, vel identitate cum minime constet, de iisdem officium etiam in Ecclesiis, in quibus asservantur, recitari Decreta non sinunt; ex quarum tamen custodia cum non minus decus, honos, ac præsidium emanent, non minus particulariorem nostrum cultum exquirunt.

VIII. Nec dicas, quod si ita foret, pateret locus cultui per officium falsarum Reliquiarum, immo & Sanctorum non approbatorum; quod ob periculum unice præcavendum, in particularibus Reliquiis Sacra Congregatio pluries exegit & descriptionem Sanctorum in Martyrologio Romano, & moralem cer-

VIII. De Sancto Laurentio Presbytero, & pueris Martyribus, quos ille susceperat educandos, *ad diem* 30. *Aprilis* meminit Baronius ab eorumdem sepulcro medici liquoris manare consueti, & *ad diem* 13. *Maji* de Sancta Gliceria scribit: *Ex ejus ossibus jugiter anguentum curandi vi preditam emanare solebat, at auctor est Nicephorus hist. lib.* 18. *cap.* 28., & 32. Sanctæ Teresiæ Pariter, & Magdalenæ de Pazzis sacra Ossa idipsum donum rarum sane, & mirabile a Deo obtinuisse tradunt Auctores, & compertum est, arida Divi Nicolai de Tolentino Brachia in imminentium Ecclesiæ ærumnarum præsagium non semel dedisse sanguinem, ut finem faciam recensendis quamplurimis aliis hujusmodi exemplis, quibus Deus Optimus Maximus (ut olim ex Asini maxilla, qua Sampson Philistæos delevit, aquæ fontem manare fecit, Judic. cap. 15.) Sanctorum suorum Cineres, & Ossa illustrare dignatus est.

IX. Hæ, & aliæ similes Reliquiæ, ut lac, qui ex Martyrum vulneribus nonnumquam manavit, aut lacrymæ, vel sudor &c., qui ex demortuis Sanctorum Cadaveribus non semel defluxit, ad Reliquias proprie dictas reduci queunt, quibus si quis adjungere velit lacrymas, aliaque id genus modo recensita, quæ ex Sanctorum Statuis, aut Picturis dilapsa fuere, cum eo contendere nolo, tametsi in hisce Reliquiæ etymologia utique laxior appareat.

X. Ad Reliquias *minus propeie dictas* revoco Vestes, aliasque res, quibus, dum viverent, utebantur Sancti, quæque ex Sanctorum viventium contactu, usque sanctificationem quamdam recepere, cujus causa eas veluti sacras Reliquias summo in honore semper habuere Christiani. Vestem, quam in modum sportæ ex palmæ foliis Paulus sibi texuerat, eo mortuo sibi adscivit Antonius, solemniotibus festivitatibus illam deferens. Et Act. 19. 12. Lucas tradit, quod super languidos deferebantur a corpore Pauli Sudaria, & Semicinctia, & recedebant ab eis languores, & Spiritus nequam egrediebantur. Joannes quoque Diaconus in vita S. Gregorii Magni lib. 2. cap. 6. scribit quod ejus lectus, flagellum, & Antiphonarium usque tunc veneratione congrua reservabantur.

XI. Ad eamdem classem attinent instrumenta martyrii, quæ indubitatum est a Christianis primorum usque sæculorum sollicite perquisita fuisse, summoque in honore habita; hinc D. P. Augustinum *Serm. olim* 31. *de diversis, nunc* 323. *num.* 2. ita loquentem audire non pigeat: *Quid ad nos fama pertuierit, non tacebo caritati vestræ. Quando lapidabatur S. Stephanus, aliqui etiam innocentes, & maxime de iis, qui jam in Christum crediderant, circumstabant: Dicitur lapis venisse in cubitum, & excussus inde venisse ante quemdam Religiosum. Tulit illum, & servavit. Homo erat de navigantibus; sors navigationis attulit illum ad littus Anconæ, & revelatum est illi, ibi debere reponi lapidem illum. Ille obedivit revelationi, & fecit quod jussum est. Ex illo cœpit esse ibi memoria S. Stephani.* Et quidem etiam Gregorius Magnus sacras Reliquias optantibus, claver S. Petri, ac fragmenta ferrearum catenarum, quibus idem S. Petrus vinctus fuerat, transmisit, ut videri potest *in lib.* 1. *Epist.* 25. *ad Anastasium Patriarcham Antiochenum, Epist.* 29. *ad Andream illustrem de Libicia, & Epist.* 30. *ad Constantinam Augustam.*

XII. Succedunt Ædes, quas Sancti incoluerunt, aut loca in quibus passi sunt, quæ proculdubio tantum honorem consecuta sunt a Fidelibus, ut in iis sacræ Ædes sine Reliquiis erigi possent, perinde ac si sanctificata eadem loca satis fuissent a Sanctorum incolatu, aut gloriosissima morte. Unde Concilium V. Carthaginense Can. 14., postquam vetuit, sine sacris Reliquiis Altare construi, & Martyrum memoriam erigi, sinit tamen id fieri iis in Ædibus, quas incoluerant iidem Sancti, aut in quibus passi erant: *Omnino nulla memoria Martyrum probabiliter acceptetur, nisi aut ibi Corpus, aut aliquæ certæ Reliquiæ sint, aut ibi origo alicujus habitationis, vel possessionis, vel passionis fidelissima origine traditur.* Ad rem apprime insigne est testimonium Bedæ *lib.* 3. *hist. Angl. cap.* 9., dum agens de nece, ac martyrio Sancti Osualdi Anglorum Regis, inter cetera tradit: *Pulverem ipsum, ubi corpus ejus in terram corruit, multos abstulisse, & in aquam mittentes, suis per hoc infirmis multum commodi attulisse ..... Qui videlicet mos adeo increbuit, ut paulatim ablata terra fossam ad mensuram staturæ virilis altam reddiderit.*

XIII. Ad reliquias *improprie dictas*, seu *sanctificatas* attinent linteola, vestes, vela, flores, aliaque id genus sacris cadaveribus admota; ex contactu enim, aut etiam propinquitate cadaverum Sanctorum vim aliquam supernaturalem, cœlestemque virtutem visa sunt recepisse, vl cujus honorem a Fidelibus assecuta sunt, ac veluti sanctificationem recepisse censita fuerunt; & quidem non sine fructu, quoniam ex iisdem non minus, ac ex ceteris Reliquiis superius recensitis, plurima emolumenta in honorantes Fideles derivarunt. Pro vestibus, quibus Sanctorum cadavera contegebantur, aut eisdem cadaveribus etiam ratione aliqua applicabantur, audi Ambrosium *Class.* 1. *Epist.* 21. *num.* 9. ita loquentem: *Quanta oraria jactitantur? Quanta indumenta, super Reliquias sacratissimas, & tactu ipso medicabilia reposcuntur? Gaudent omnes extrema linea contingere, & qui contigerit, salvus erit.* Pro floribus vero, aliisque hujus generis super Sanctorum cadaveribus obsequii, & devotionis ergo expositis, sufficiat D. P. Augustini testimonium ex lib. 22. de Civit. cap. 8. num. 10. decerptum: *Ad aquas Tibilitanas Episcopo afferente Projecto Reliquias Martyris gloriosissimi Stephani, ad ejus memorias veniebat magna multitudinis concursus, & occursus. Ibi cæca Mulier, ut ad Episcopum portantem duceretur, oravit; flores, quos ferebat, dedit, recepit, oculis admovit, protinus vidit. Stupentibus qui aderant, præibat exultans &c.*

XIV. Adeo vero insita Fidelibus erat persuasio, qua putarent, Sanctorum cadaverum propinquitate juvari, & veluti sanctificari res super eisdem cadaveribus, aut etiam prope ea positas, ut olea desumpta ex lampadibus ardentibus ante Reliquias Sanctorum magna in veneratione habuerint. Multa afferri possent exempla ad comprobandam hanc vetustorum temporum consuetudinem, sed quoniam hæc sunt quodammodo a nostro instituto aliena, ad unum Gregorium Turonicum se sinat Lector rejici. Hic autem *cap.* 15. *lib.* 8. *hist. Francorum* inducit Vulfilaicum hæc loquentem: *Habebam enim ibi ampullam cum oleo plenam, quam de Sancti Martini Basilica detuleram.* Admodum copiose de hac consuetudine agit *Cap.* 2. *lib.* 1. *miraculorum S. Martini*, & miracula describit peracta per oleum ad tumulum S. Martini positum, *& justi virtute infusa sanctificatum.* Utique adhuc prætermittere non ducimus, quod habet D. P. Augustinus lib. 22. De Civit. cap. 8. num. 18. *Ibidem apud nos Irenæi cujusdam collectarii filius ægritudine extinctus est. Cumque corpus jaceret exanime, atque a lugentibus, & lamentantibus exequiæ pararentur, amicorum ejus quidam inter aliorum consolantium verba suggessit, ut ejusdem Martyris oleo corpus perungeretur. Factum est, & revixit.*

XV. Quoniam agimus de oleo a Sanctorum Cadaveribus, vel Reliquiis sanctificato, abs re non putamus obiter recensere veterum Christianorum consuetudinem deferendi oleum ad Ecclesiæ Ministros, aut etiam ad Laicos quosdam sanctitate præstantes, ut idem oleum horum benedictione nec leves profecto, nec paucas reciperet; ex quo forsitan præfatum oleum haud dissimilem benedictionem a Sanctorum Cadaveribus consequi posse sperarunt. Hanc sane consuetudinem indicant ea, quæ Sulpitius Severus *Dial.* 3. *c.* 31. his verbis narrat: *Non prætermittendum videtur Avitiani Comitis uxorem misisse Martino oleum, quod ad diversas morborum causas necessarium (sicut est consuetudo) benediceret.* Verum quoniam id per Sacerdotes præstitum esse, forte nemo ambigit, patetque diserte ex formula benedictionis relatæ a S. Clemente *lib.* 8. *cap.* 29. *Constit. Apostolicar.*, ad benedictionem rerum, & certe olei ad curationes faciendas per viros, non Sacerdotes, sed sanctitate præstantes, præstitam, sermonem converto, allegoque Lectorem ad id, quod de Hilarione testatur Hier. *in ejus vita num.* 3[illegible]., videlicet, quod ad eum concurrebant Episcopi, Presbyteri, Clericorum, & Monachorum greges &c., ut benedictum ab eo panem, vel oleum acciperent.

XVI. Sanctificatis Reliquiis adnumerantur brandea, seu linteola, aut vela Sanctorum sepulcris devotionis ergo applicata, unde Gregorius Magnus ad Constantinam Augustam lib. 3. Epist. 30. *Cognoscat autem tranquillissima Domina, quia Romanis consuetudo non est, quando Sanctorum Reliquias dant, ut quidquam tangere præsumant de corpore, sed tantummodo in pyxide brandeum mittitur, atque ad sacratissima corpora Sanctorum ponitur. Quod levatum, in Ecclesia, quæ est dedicanda, debita cum veneratione reconditur &c.* Verum quia nimis longum, & operosum foret, cuncta recensere, quæ pro sanctificatis Reliquiis in honore habuere Fideles, nos, qui ad alia properamus, Lectorem, qui plura cupit, amandandum esse arbitramur ad Libros D. P. Augustini, Damasceni, Gregorii Turonici, aliorumque Sanctorum Patrum, atque antiquorum Scriptorum.

DECRETUM I. CAPITIS, IN ORDINE XLV.

De Sancto, cujus insignis Reliquia habetur, fieri potest officium duplex minus in ejus festo. S. R. C. 23. Novembris 1602. *in Vicentina*. Ex Merato in Indice Decret. Brev. num. 6.

I. SAnctorum Reliquias Ecclesia Dei semper est venerata; hinc Moyses *Exodi* 13. 19. discessurus ex Ægypto, honorifice transtulit Patriarchæ ossa Joseph. Eliseus 4. *Reg.* 2. 14. pallium Eliæ, quod ceciderat ei, adeo est veneratus, ut eo percusserit aquas Jordanis, & divisæ sunt huc, atque illuc. Excoluere Hebræi *Sancta Sanctorum*, & in eo *Virgam* illam, quæ nonnisi mortuum prodigiorum extitit instrumentum. *Si tetigero*, inquit Mulier illa *Matthæi* 9. 21., quæ sanguinis fluxum duodecim annis patiebatur, *tantum vestimentum ejus, salva ero.* Et Act. 19. 12. *Super languidos deferebantur a corpore Pauli sudaria, & semicinctia, & recedebant ab eis languores, & spiritus nequam egrediebantur.* Et equidem quoad Ecclesiam Catholicam attinet, venerationis hujusmodi erga Sanctorum Reliquias præstitæ initium ab Apostolicis usque temporibus repetendum esse, infinita propemodum monumenta evincunt, a quorum recensione, quia nostrum præter institutum, volumus abstinere, contenti iisdem, quæ in hujus Capitis præliminaribus dedimus, atque nonnullis, quæ statim subdimus.

II. Apud Eusebium Cæsariensem *libro* 4. *c.* 15. Ecclesia Smyrnensis ad Ponticam scribit, a Judæis moti Gentiles Præsidem exorarunt, ne Sancti Polycarpi Martyris, & Episcopi corpus cuiquam daret, *ne Christiani Crucifixo deserto illum inciperent venerari.* Eadem in nos fuit calumnia Diocletiani, ac Maximiniani Augustorum, de quibus idem Eusebius

lib. 8. c. 6. agens de Sanctis Martyribus Gorgonio, & Dorothæo inquit: *Eos post mortem decoro, & celebri funere terræ mandatos Imperatores de integro effodiendos, & in mare præcipitandos decreverunt, ne quidam eos in sepulcris conditos, Deos esse reputantes, divina veneratione prosequerentur.* Similiter & Julianum Augustum Martyrum Reliquiis honores nostros invidisse, atque ideo a cruenta persecutione nequiter cessasse, Socrates testatur *lib. 3. capit.* 8. Eadem de causa apud Hermiam Sozomenum *lib. 3. cap.* 10. Pagani Gazenses Martyrum ossa asinorum, & camelorum ossibus miscuerunt. Et apud Ammianum Marcellinum *lib.* 22. *c.* 28. Alexandrina Plebs Gentilis Georgium Episcopum, ast Arianum, a se trucidatum, *subito igne cremavit, & cineres projecit in mare, id metuens, ut clamabat, ne collectis supremæ Ædes illi extruerentur.* Parentes quippe nostri sanctas Martyrum Reliquias non tantum pretiosis sindonibus involutas gloriosissime sepeliebant, sed & suis indebant Altaribus, & super ipsas Deo sacrificium offerebant. Quis esse possit major honor? Eorum in hisce colligendis, ornandis, sepeliendis diligentiam, & constantiam nullus ignorat.

III. Honoris modum eleganter exponit in præfatis litteris laudata Ecclesia Smyrnensis. *Miseri* Gentiles, ac Judæi *ignorabant, nos non aliquando in animum inducere posse, ut vel Christum deseramus, vel alium quempiam colamus ut Deum. Illum enim, qui vere filius Dei est, adoramus: Martyres autem ut discipulos, & imitatores Domini merito amplexamur, quorum nos in pietate discipulos & consortes in gloria fore optamus.* Fuerunt Corpora Sanctorum vera, ac viva templa Dei, ac Spiritus Sancti, sanctarum instrumenta operationum, fuere, & nunc sunt prodigiorum, ac Divinæ instrumenta Omnipotentiæ, & una cum eorumdem animabus glorificari debent in cælis; quis igitur Catholicorum eisdem venerationem inficiari valebit?

IV. Hujusmodi Reliquiarum Sanctorum cultum subvertere impie conati sunt Eunomius sæculo quarto, Vigilantius sæculo quinto, & Calvinistæ, ac Luterani novissimis Ecclesiæ temporibus, nec non alii Catholicæ veritatis hostes acerrimi, qui nos Cinerarios, ac Idololatras appellare non destitere, ac Reliquiarum venerationem dumtaxat a sæculo quinto in Ecclesiam invectam fuisse dixere; ast incassum utique fremuerunt, & meditati sunt inania; contra enim hujusmodi Catholici nominis osores concors stat Sanctorum Patrum chorus, qui Reliquiarum cultum ab eorumdem dicteriis satis vindicant, inconcusse defendunt, & in Ecclesia semper, omnique sæculo custoditum fuisse abunde demonstrant, quos inter eminent Hieronymus, ac D. P. Augustinus, quorum primus adversus Vigilantium librum conscripsit, & alter *lib. 22. de civit. Dei cap. 8. circa med.* quamplurima in sæculo quarto vidit, & affert per Sanctorum Reliquias operata miracula. Ast cum hujusmodi recensere, nostri non sit instituti, Lectorem, qui uberiora cupit, ad Bellarminum *lib. 2. cap.* 2., Petavium *de Incarn. lib.* 14. *cap.* 11., aliosque Theologiæ Positivæ, & Polemicæ Auctores remittimus.

V. Verum si *Cuncti*, inquit Maximus Taurinensis homilia de Natali Tauricorum Martyrum, *Martyres devotissime percolendi sunt, specialiter tamen ii venerandi sunt a nobis, quorum Reliquias possidemus. Illi enim nos orationibus adjuvant, isti etiam adjuvant passione. Cum his autem nobis familiaritas est: semper enim nobiscum sunt, nobiscum morantur, hoc est & in corpore nos viventes custodiunt, & de corpore recedentes excipiunt. Hic ne peccatorum nos labes assumat, ibi ne inferni horror invadat.* Speciali huic Populorum cultui publicus & ille cultus publica Ecclesiæ auctoritate institutus, ejusque nomine divino in officio per suos Ministros exhibitus, desiderari non debuit; hinc cum hocce Divinum officium in Oratoriis privatis, seu Ædiculis Clero destitutis non soleat decantari, ortum creditur habuisse Canonem 25. Concilii Epaunensis sane in hanc rem valde memorabilem: *Sanctorum Reliquiæ in Oratoriis Villaribus non proponantur nisi forsitan Clericos cujuscumque Parochiæ vicinos esse contingat, qui sacris cineribus psallendi frequentia famulentur.*

VI. De Sanctis igitur, quorum insignes Reliquias habemus, seu *quorum*, ut ait Ambrosius lib. de Viduis, *videmur nobis quodam corporis pignore patrocinium vendicare*, officium in eorum Festis agendum esse, apprime bene usus, auctoritas, & ratio nos docent. Usus quidem omnium Ecclesiarum, quarum Catalogum inane esset attexere, non recens inductus, sed jam pridem custoditus. *Solemus*, inquit Rupertus lib. 9. de glorificatione Trinitatis, *Basilicas Martyrum appellare memorias eorum, pro eo quod ibi psalendo, & confitendo memoramus martyria eorum.* Et Cyprianus in Epist. 37. ad Presbyteros, & Diaconos Ecclesiæ Chartaginensis *Denique*, scribit, *& dies eorum, quibus excedunt, adnotate, ut commemorationes eorum inter memorias Martyrum celebrare possimus.*

VII. Auctoritas vero Sacræ Rituum Congregationis, quæ nedum præsenti, sed quamplurimis aliis inferius dandis Decretis, Apostolica & firmitate munitis, sancitum id voluit; & jamdin idem statuisse videtur Concilium Turonense sub Nicolao I. habitum cap. 61. his verbis: *Sanctorum quorum, corpora in Ecclesiis possidentur, festivitatem agendas esse, atque iisdem venerationis debita obsequia referenda.* Ejusmodi in conspectu Sanctionum nos pudet, Rubricistarum omnium id constanter asserentium turbam in medium afferre, ne quasi existimare videamur, veneranda præfatæ Congregationis Decreta, præsertim dum Apostolicæ auctoritatis munimine vallata inveniuntur, eorumdem patrocinio indigere.

VIII. Ratio denique idem suadet; congruum enim, & æquum est, ut sicut multitudo Fidelium memoriam eorum Sanctorum, quos consocios passionum in terris habuit, nunc ratione Reliquiarum, quas possidet, ut speciales Patronos veneretur in cælis, eorumdemque præsidio post mortalis hujus vitæ cursum speret in gloria consortes habere, recurrente eorumdem natali die dignius, & specialius exultans quotannis honorat; ita eamdem utique memoriam præfatorum Sanctorum, uti suorum illustrium Ecclesia Filiorum, qui mirificis virtutum exemplis, decus non modicum eidem auxere, & proprio adhuc sanguine eam purpurare non formidarunt, in suis quoque divinis specialiter præ ceteris diebus recolat officiis, publicoque speciali Fidelium cultui etiam Ecclesiæ Ministrorum publicus specialis cultus, seu particulare divinum correspondeat officium, non quidem in omnibus mundi partibus, quod fieri Sanctorum vetat multitudo, sed saltem ubi eorumdem insignes contingit asservari exuvias, alibi supplente Festo, quod, ob id Ecclesia instituit, omnium Sanctorum.

IX. Hac cum limitatione, *Dummodo sit Reliquia approbata* Decretum referunt Pittonus *Decis. ad Sacros Ritus num.* 169. Guyetus *lib. 1. cap. 9. quæst.* 1., Gavantus *sect. 1. cap. 5. tit. 2. num.* 8. & quod mirum est, Meratus ipse *ibidem num.* 4., cum tamen in Indice Decretorum præfatam minime clausulam apponat. Tolerabilis error ex cœca Gavanti sequela, crederem, ortus, in Indice Decretorum, quæ prout in Sacræ Rituum Congregationis Regestis reperiuntur descripta, profitetur adducere; ulla absque adnotatione correptus, vel quia sui immemor extitit, vel potius quia Reliquiæ approbationem, ut officium fieri valeat, si non vi istius, aliorum ratione Decretorum necessariam existimavit. Et quidem requiri quod Reliquiæ sint approbatæ, extra dubium est: approbatæ quidem, sive usu, & continua jam inde a priscis temporibus traditione, si antiquæ sunt, vel per formalem Episcoporum recognitionem, ac approbationem, si novæ sunt, ut fusiori calamo in expositione Decretorum V. & X. infra dandorum scribere reservamus.

X. *Insignis Reliquia* haberi autem debet, ut officium de Sancto, cujus ea est, queat recitari; cum enim teste D. P. Augustino *serm. 3. de Decolt. Jo. Bapt.* ejusdem etiam Sancti Reliquias per diversa loca Divina Providentia constet actum, ut per plura loca deportatis Sanctorum Reliquiis, plura virtutum signa fierent, pluresque per memoriam doctrinæ, & vitæ illorum ad fidem, ac dilectionem ejus, quem voce, & opere prædicaverunt, confluerent, si ob cunctas, etiam non insignes Reliquias, officium concederetur, non esset finis officiorum, ac nimis sæpe omitteretur feriale, immo & Dominicarum officium, quod cum ex Radulpho *propos.* 15. officium Domini sit, ita de facile a servis non decet obrui. Quoniam vero quænam censenda sit insignis hunc ad effectum Reliquia, in Decreto V. hujus Capitis manet aperte firmatum, ideo quæ ibi dicturi sumus, non putamus hic inutiliter alleganda.

XI. Ritus & habetur, sub quo memoratum officium fas est celebrare, dum fieri posse officium *duplex minus* in Decreto stabilitur. *Duplex* quidem ad solemnitatem, *minus* vero ad distinctionem ab officio Patronorum minus principalium, quod inter duplicia dumtaxat majora a Tabella recensetur; officium enim eorum Sanctorum, qui uti peculiares apud Deum Intercessores, propriique Suffragatores ab universo loci Clero, populoque coluntur, majoris sane esse debuit solemnitatis, ac elevationis ritus, ac officium illorum, qui ratione lipsanorum, quæ apud nos habent, nonnisi *quodnam*, ut vidimus ex Ambrosio, nostrum *patrocinium* gerunt.

XII. Hæc tamen sic, velim, intelligas, ut sub elevatiori ritu, si hunc habet in Kalendario, uti S. Laurentius, cujus officium sub ritu duplici secundæ classis signatum reperitur, non sit celebrandum officium Sanctorum, quorum exuviæ asservantur; Reliquia enim, quæ habetur, si non auget, certe non minuit festi solemnitatem. Eorum tamen Auctorum sententiam probare non possumus, qui apud Gobat *tract. 3. numer. 696. append. 4. litt. b.* voluere Reliquiam, ut aliquid operetur, evehere ad primam classem Sanctum illum, qui in Kalendario habet ritum duplicem secundæ classis, & sic ad ritum secundæ classis, qui duplicem majorem, & ad ritum duplicem majorem, qui illum jam habet duplicem minorem; videant enim præfati Auctores, quod arbitratu mere suo, non vi Decretorum tantum activitatis Reliquiis elargiuntur. Cuncta Decreta, quæ de ritu loquuntur, solum duplicem minorem assignant, ut videre est in præsenti, & sequenti statim exponendo Decretis; quapropter Reliquia ad ritum duplicem minorem officium, quod in Kalendario sub ritu simplici, vel semiduplici, vel nullo modo reperitur descriptum, promovere, quidem poterit, sed non ad altiorem, si ritu duplici minori, vel elevatiori gaudeat. Etiam officio Patronorum minus principalium ritum duplicem majorem Rubricæ, & Decreta concedunt; ast si in hujusmodi Patronos assumi contingat Sanctos, qui modo memoratum ritum, ut S. Barnabas, vel elevatiorem, ut S. Lucas, in Kalendario jam habeant, non ob hoc ad altiorem ritum eorumdem officium veheretur, sed adhuc sub ritu duplici majori dumtaxat celebreretur illud Sancti Barnabæ, & sub ritu duplici secundæ classis illud Sancti Lucæ.

XIII.

XIII. Quæ usquemodo de ritu diximus, sic conclusa vult Guyetus *l. 2. cap. 11. quæst. 6.*, nihil ut præjudicii afferant consuetudini legitimæ Ecclesiarum, apud quas Festa quædam ob Reliquias insignes solemniori ritu celebrari mos est, puta duplici primæ, vel secundæ classis, seu majori per annum; nec item aliarum, quæ aliqua ejusmodi semiduplici dumtaxat ritu celebrant, quod usitatum maxime se observasse fatetur in Ecclesia Senonensi, in qua Festa SS. Macarii Abbatis, Cantii, Gervasii, & Protasii, ac aliorum tantum semiduplicia sunt, licet eorumdem omnium insignes satis habeantur Reliquiæ. Ut autem legitima sit consuetudo præfata, opus est, radices usque habeat præcedenter ad Bullam Pii V., post quam in iis, quæ ad divinum officium pertinent, a nemine ulla tentari valet mutatio, adhuc quoad solum ritum, quemadmodum dilucide patebit ex statutis, & dicendis in Decreto I. Capitis de Additione Breviario fieri inhibita.

XIV. Num vero celebrandum sit dictum officium sub ritu duplici de præcepto, an potius ad libitum? Ad libitum respondet Gobat *loco cit.*, quia Decretum solum dicit *Posse*, quod non præceptum, sed solam continet permissionem, ut declaravit Sacra Congregatio 20. Novembris 1683. dictum verbum *Posse* in Indultis officiorum positum. Verum quidquid sit de vi, ac efficacia verbi *Posse*, quoties in Indultis super concessione officiorum cernitur, de qua re relate in Capite de officiis ad libitum, in præsentiarum certum redditur, quod officium ob Reliquias instituendum, non debet esse ad libitum, sed de præcepto; id enim indicant duo sequentia, quæ exponenda statim sumemus, Decreta, dum in iisdem iste tenetur dicendi modus: *Duplex officium est recitandum de Sancto, cujus insignis habetur Reliquia;* qui non apprime convenire valet cum natura officiorum ad libitum, sed magis cum ea festorum de præcepto.

XV. *In ejus Festo.* Advertere hic lubet, quod summæ olim curæ fuit Ecclesiarum Antistitibus Natalem, illum scilicet, quo quisque Sanctus sive martyrio, sive spontanea morte ex hac vita decedens, ad cælestem transit, Sanctorum diem annotare; eo fine, ut recurrente singulis annis ipso eodem die solemnis illorum memoria in sacris mysteriis recoleretur: hinc Cyprianus in Epist. 37. ad Presbyteros, & Diaconos Ecclesiæ Carthaginensis, *Denique*, inquit, *& dies eorum, quibus excedant, adnotate, ut commemorationes eorum inter memorias Martyrum celebrare possimus.* Et Divus Parens Augustinus serm. 13. de Diversis habet. *Quid est hoc Fratres: Quando natus est, ignoramus, & quia hodie passus est, natalem ejus hodie celebramus: sed illum diem non celebraremus, etsi nossemus; illo enim traxit originale peccatum, isto autem die vicit omne peccatum.*

XVI. Hæc antiqua consuetudo celebrandi Festa Sanctorum iis diebus, quibus renati sunt ad gloriam, ab Ecclesia adeo semper custodita fuit, ut si quæ extra diem natalitium fixo, ac stato die celebrari contingit, hoc ideo erit, vel ob festum aliud majoris ritus, vel dignitatis simul occurrens, aut privilegiatum, aut ob impedimentum aliquod juxta tunc temporis disciplinam, sicut alibi videbimus; hinc nec minimus dubitandi superest locus, officium Sancti, cujus insignis habetur Reliquia recitandum præscribi in die natalitio ejusdem, seu mortis illius, dum *in ejus festo* recolendum præscribitur.

XVII. Ast quid faciendum erit, quoties dies, in qua officium Sancti in Kalendario Romano recurrit, est alia a die natalitia, vel obitus ejusdem, cujusmodi non infrequentia adsunt exempla? Tunc si insignis habeatur Reliquia, festum eritne celebrandum die, quam fixam habet in Kalendario, an magis die mortis ejus?

XVIII. ℟. Quod quando Natalis alicujus Sancti, cujus officium fit in universa Ecclesia, in aliam diem est immutatus, etiam Ecclesia particularis, quæ ejusdem Sancti habet Reliquiam, a communi usu non recedere debet: ex Decreto enim Sacræ Congregationis 28. Novemb. 1682., de quo suo loco: *Dies natalitii hi omnes habendi sunt, qui licet vere non sint dies obitus, tamen ex Decreto Apostolico assignati sunt Festivitati alicujus Sancti, veluti fixa, & veluti propria eorum sedes;* quapropter in eo casu dies, quam fixam habet in Kalendario, censetur natalitia, ac consequenter dies, in qua recoli debet. Deinde in celebratione Sanctorum de Kalendario Romano teneri debet dies, quæ in hoc iisdem assignata reperitur, unde per Sacram Congregationem 28. Novembris 1722. declaratum extitit, Festum SS. Nominis Jesu recitari non amplius licere die 14. Januarii ab iis, qui de hoc præcedenter dicti festi universalem concessionem particulare tenebant Indultum, sed omnes teneri ab illud celebrandum Dominica secunda post Epiphaniam, in qua pro universali Ecclesia concessum manet. Simile est Decretum ejusdem Congregationis 5. Maji 1736. pro officio Beatæ Mariæ de Monte Carmelo; necnon 17. Junii 1684. pro Festo ejusdem SS. Nominis, in quibus determinatum fuit, non esse amplius licitum Privilegiatis perseverare in celebratione dictorum festorum in prisco usu quoad diem, sed debere cum Ecclesia universali postquam ad hanc extensa illa fuerunt, sese prorsus conformare.

XIX. Verum quid faciendum erit, si dies mortis ejus, sive natalitius in legitimo usu propriorum locorum alius sit ab illo, qui in Breviario, vel Martyrologio Romanis reperitur notatus? ℟. Stari posse usibus cujusque loci propriis, maxime in celebratione Sanctorum propriorum. Tum quia probabile est, minus potuisse errare Indigenas in computando Sanctorum suorum natali, quam longe positos. Tum quia ubi jam est adeo longa hujusmodi consuetudo, melius est eum aliis convenire, quam temere quidquam ibi innovare; hinc & Breviarium Romanum locorum consuetudinem servandam laudat in casu particulari S. Bartholomæi, qui Romæ quidem die 25. Augusti, alibi vero 24. celebrari consuevit.

XX. Quod si iis de Sanctis sit Reliquia, qui descripti quidem sunt in Martyrologio Romano, sed non ea die (quod sciatur) qua eorumdem contigit obitus, cujusmodi est S. Elisabeth, Joannis Baptistæ parens, quæ die 5. Novembris, cum dies ejus natalis nesciretur, una cum viro suo recensetur, qua etiam de causa observat Baronius *in Notis ad Martyrol. die 12. Februarii*, ea die trium Sanctorum nomine Modestorum coacervationem a Majoribus esse factam; tali in casu si particularis de eorumdem Sanctorum natali die memoria non habeatur, Martyrologium sequendum erit potius, quam arbitratu suo aliquid innovare; si vero præfata memoria non desit, officium recitari poterit eo die, quo verosimilius creditur, eorumdem Sanctorum obitum evenisse; & sic etiam S. Columbæ Virginis, & Martyris Cordubensis, quamdiu ejus natalis dies latuit ob deperditas ejus Ecclesiæ tabulas, fiebat, memoria ultimo die Decembris, quo jam die Natalis est S. Columbæ Senonensis æque Virginis, & Martyris, ast postquam ejusdem natalis dies innotuit, a die 31. Decembris ad proprium diem 17. Septembris fuit translata, atque in fastis consignata, quemadmodum advertit Baronius in Notis ad Martyrologium *ad diem 17. Septembris*.

XXI. Major absque dubio difficultas remanet, qua scilicet die sit officium instituendum de Sancto, cujus insignis habetur Reliquia, sed ejusdem natalis dies ignoratur. Verum hanc reservamus examinandam infra in expositione Decreti VIII. ubi, eam vocat materiæ affinitas, quam ibi pertractare debemus.

XXII. Inquirendum adhuc superest, num si Sanctus cujus insignis Reliquia asservatur, sit ex descriptis sub ritu duplici, vel semiduplici in Kalendario, sive Ecclesiæ, aut loci Patronus sit, possit bis de eodem officium fieri, una videlicet vice de eo tamquam de Titulari, aut descripto in Kalendario, & altera de ejus Reliquia? Hoc revera putavere nonnulli apud Gobat *loco cit.* eo nixi fundamento, quod plures in casu adsunt tituli adæquati, quorum unusquisque ex se sufficiens est ad officii recitationem. Ast cum hoc ab ecclesiastica exorbitet consuetudine, tenendum est, dempto privilegio eumdem Sanctum bis in anno celebrari non debere, licet diversos adæquatos sortiatur titulos, quorum quilibet sufficiens est ad officii institutionem; hinc sit, puta, S. Joseph, qui sub ritu duplici secundæ classis in Kalendario Romano invenitur descriptus, Patronus principalis Regni, Patronus item principalis Civitatis alicujus intra idem Regnum existentis, & Titularis Ecclesiæ, sunt quidem hi omnes distincti adæquati tituli, quorum singuli attentis Rubricis, & Decretis ex se sufficiunt ad officii institutionem; ast quis diceret hos ob quatuor titulos quater in anno officium de S. Joseph posse recitari? Uti igitur hoc in casu officium toties repetere, ecclesiastica consuetudo non sinit, sed in ejusdem dumtaxat Sancti natali die celebratur festum, quod pro omnibus præfatis titulis deservit; ita apprime bene & pro Reliquia, ubi habetur, poterit deservire, non officiorum multiplicationem, sed solum elevatiorem ritum, si hunc jam non habeat, operantibus sicut Rubricis in primo, ita Decreto in secundo eventu. Unde & in Cap. de Sanctis Angelis decisum videbimus, in Dominiis Cæsareis bis fieri non posse de Sancto Angelo Custode, & die scilicet secunda Octobris cum Ecclesia universali, & Dominica prima Septembris ratione particularis Indulti.

XXIII. Et quidem officii concessio ratione Reliquiæ, cum *pro ejus festo* tantummodo fit, in eodem festo, seu natali die expirat, quoties in eo de Sancto, cujus est Reliquia, officium fit, deservitque unica officii de eodem recitatio pro omnibus titulis, quibus est debita, ad eum veluti modum, quo unica Missæ auditione satisfit præcepto audiendi Missam instanti & pro die Dominica, & pro Festo de præcepto in foro in eam incidente, ac unico jejunio optime expletur jejunium debitum ratione temporis Quadragesimalis, ac ratione Vigiliæ occurrentis, ac demum unica recitatione Horarum Canonicarum impletur præceptum urgens ratione sacrorum ordinum, ac beneficiorum, quantumvis plurimorum.

XXIV. Hæc nonnemini videri possent contraria iis quæ dedimus in Decreto VI. Cap. II., ubi ad recolendum Festum Tituli S. Mariæ Angelorum, vel alterius similis rationis, diximus peculiarem esse instituendam festivitatem, nec eas de eadem B. Maria jam institutas posse deservire; & multo magis, quia id jam diximus item esse faciendum in Ecclesiis, quæ ab ejusdem Reliquia aliqua denominationem desumunt. Verum res haudquaquam ita se habet; intantum enim in memorato casu peculiarem asseruimus instituendam esse festivitatem, & jam institutas minime posse supplere, quia juxta Rubricas, & Kalendarium ipsum Romanum Titulus celebrari debet sub ea ratione, sub qua est Titulus, alias non celebraretur Titulus, ut patet: quapropter cum in aliis festivitatibus jam institutis de B. Maria non recolantur illæ particulares rationes, sub quibus illa est Titularis, necesse est, novam institui festivitatem, & jam institutæ mini-

minime deserviunt. Officium autem ob Reliquias est concessum *pro Festo* recitari, & ideo si Festum jam sit institutum, per hujus celebrationem ubertim & satisfit officio, quod ob Reliquiam institui deberet, quemadmodum eadem de causa ibidem nos asseruimus id evenire in Ecclesiis simpliciter, & absolute B. Mariæ dicatis, pro quibus peculiaris non instituitur festivitas, quæ institui nec debet, nec potest, quoties Reliquia, vel ratio illa, relate ad quam constructa fuit Ecclesia, ad aliquam ex jam institutis festivitatibus valet commode advocari.

XXV. Ex dictis inferes primo, absque peculiari Indulto non posse ob Reliquiam officium recitari, & in die Festo, & in dia Translationis, vel alio hujusmodi, ut docet Gavantus *in Comment. Rubr. Breviar. in prælimin. cap. 2. nu. 26.* & cum eo Scarfantoni, *part. 1. lucubr. can. lib. 2. tit. 1. num. 14.* Etiam Rubricæ, & Decreta concedunt *pro Festo* Patroni principalis officium, & quidem solemnius, utpote sub ritu duplici primæ classis, & cum octava, & tamen per hoc concessum non intelligitur officium etiam pro die ejusdem Translationis, ut patet ex Decreto ultimo præcedentis Capitis, in quo consulta Sacra Congregatio super concurrentiam quamdam offici Translationis Patroni, respondit: *Doceri de Indulto recitandi Officium Translationis Patroni.*

XXVI. Inferes 2. si ejusdem Sancti plures insignes habeantur Reliquiæ, puta Caput, & Brachium, duplicem peculiarem festivitatem de eo institui non posse, unam ob caput, ob Brachium alteram, sed in ejusdem Sancti festo agetur officium duplex minus, quod & pro Capite, & pro Brachio deserviet. Ita Gobat *tract. 3. num. 696. appen. 4. lit. h.*, Scarfantoni *loco citato*, & Quintanad. *tract. 7. sing. 30. nu. 7.*, ubi hanc ulterius subdit rationem, quia scilicet plures Reliquiæ ejusdem Sancti moraliter uniuntur ad unicum corpus.

DECRETUM II. CAPITIS, IN ORDINE XLVI.

Duplex officium est instituendum de Sancto, cujus habetur insignis Reliquia, ubi asservatur, vel sit corpus integrum, aut magna pars ejusdem, aut caput, & sit ex Sanctis approbatis, & positis in Martyrologio Romano. S. R. C. 3. Junii 1617. *In una Urbis Theatinorum*. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 40.

I. PEt præsens confirmationem una, ac tres limitationes præcedens accipit Decretum. Confirmationem quidem, dum stabilitur, *De Sancto, cujus habetur insignis Reliquia, recitandum esse officium duplex*, scilicet *minus*, ut expresse habet præcedens Decretum, deduciturque ex altero Decreto 4. Octobris 1683., in quo statuitur: *Quando pro aliquo festo, vel officio concessus reperitur ritus duplex absque expressione majoris, vel minoris, concessio intelligitur facta de duplici minori*. Tres vero limitationes, quarum prima fert, officium tantummodo fieri posse *ubi*, nempe in Ecclesia, in qua *insignis Reliquia asservatur*. 2. Quod Sanctus, cujus est Reliquia, sit *ex Sanctis approbatis*. 3. *Et positis in Martyrologio Romano*. Quod autem subditur de corpore integro, aut magna parte ejusdem, vel capite, ad exemplificandum unice deservit, quænam ex Reliquiis inter insignes sit habenda ad effectum recitandi de ea officium; sed de hoc in Decreto V. hujus Capitis fusior habebitur sermo.

II. Prima limitatio, nimirum, esse solum recitandum officium de Sancto, cujus habetur Reliquia, *ubi hec asservatur*, expressioribus verbis determinata apparet in Decreto 12. Maii 1618., quapropter in hujus, quod erit sequens, expositione late examinabitur.

III. Secunda vero, *& sit ex Sanctis approbatis*, non est intelligenda, quasi cadat supra Reliquiam, reddatque sensum, quod Reliquia debeat esse approbata; si enim, & quomodo hoc requiratur, sermo instituetur in Decretis V., & X. hujus Capitis, nec opus est, super hoc verba facere in hujusce expositione Decreti, quod tantummodo exigit, ut Sanctus, cujus habetur insignis Reliquia, *sit ex Sanctis approbatis*, de quorum scilicet sanctitate liquido constat, vel, ut olim, per universalem Ecclesiæ traditionem communem consensum, val ut nunc, per Romani Pontificis declarationem; aliquem enim esse Sanctum decernere solius esse Romani Pontificis, jam Alexandri III. Constitutione definitum est, *Cap. Audivimus de Reliquiis, & veneratione Sanctorum*, occasione hominis cujusdam, quem licet in potarione & ebrietate occisum, quidam quasi Sanctum venerabantur, cum tamen Ecclesia pro iis, qui perimuntur in ebrietatibus, vix permittat orari, dicente Apostolo *ad Ephes. 5.*, quod *ebriosi regnum Dei non possidebunt*. Ad hoc ergo, ut ob Reliquiam, quæ habeatur, institui possit officium, debet ea esse Sancti, qui vel juxta antiquam Ecclesiæ disciplinam, vel modernam canonizatus existat.

IV. Hanc itaque per limitationem exclusa primo manet potestas celebrandi officium de iis Dei Servis, etsi eorumdem asserventur Reliquiæ, qui nec per Bullam Pontificiam, nec per universalem Ecclesiæ traditionem, sed solummodo per piam particularium Ecclesiarum, seu Ordinum Religiosorum devotionem tamquam Sancti sunt habiti, ut de Simeone Metaphraste, qui apud Græcos dicitur esse celeberrimus, cum tamen talis non sit apud Latinos, ac de pluribus Regularibus, qui cum in Domino dormierint cum fama sanctitatis, ab asseclis ejusdem Instituti tamquam Sancti cum Domino regnantes coluntur, cum tamen extra illud eamdem non sortiantur venerationem. Æquum namque non est, ut cultus ille particularis, qui est essentialiter publicus, ac nomine Ecclesiæ exhibetur, cujusmodi est canonicum officium, iis Dei Servis communiter proponatur, qui ab universali Ecclesia non habentur in honore ut Sancti.

V. Interdicta secundo venit facultas officium instituendi de Beatis, quorum insignes custodiuntur Reliquiæ, licet de eorumdem beatificatione constet per Bullam Pontificiam, ac insuper in Martyrologio Romano recenseantur; etsi enim statim ac quis declaratur Beatus, declaretur ut regnans cum Christo, in rigore tamen, ut optime observat Gavantus *sect. 1. cap. 5. tit. 2. num. 12.*, Sanctus dici non valet, sed solum improprie, & abusive, cum beatificatio sit solum quædam canonizatio, inchoata, imperfecta, & limitata, seu semicanonizatio, ut eam appellant Angelus Rocca *de Canoniz. cap. 38. in fine*, Baldelli *Theol. mor. lib. 3. disp. 12. num. 18.*, Guyctus *lib. 2. cap. 19. quæst. 11.*, aliique Doctores communiter, & in ea cultus non tam præcipitur, quam permittitur, & quidem limitate quoad locum, quoad personas, quoad tempus, & quoad ritum, ut fuse constabit suo loco in explanatione plurimorum Decretorum ad hanc rem attinentium; hinc & die 27. Septembris 1659. approbante Alexandro VII., a Sacra Rituum Congregatione fuit decisum: *Recitationem officii de Beatis non canonizatis non esse satisfactoriam præcepti, nisi quoad illos, quibus Sedes Apostolica de hoc indulsit.*

VI. Vetitum tertio remanet, ob Reliquias officium instituere de quibuscumque Dei Servis, qui nec secundum Stylum Ecclesiæ antiquiorem, nec juxta ejusdem subsecutam disciplinam in Sanctorum Album fuerunt relati; & quidem quantumvis sint in pacifica cultus possessione, & eorumdem cultus non tantum sit permissus, sed præceptus ex particulari Indulto, nec intra particularia loca coercitus, sed ad universalem Ecclesiam protensus, quinimmo tametsi titulo *Sancti* communiter appellentur, quemadmodum in Decreto primo præcedentis Capitis Beatus distingui posse asserebamus; præsens enim Decretum ad hoc, ut ratione Reliquiæ officium fieri queat, expresse exigit, quod sit Reliquia alicujus *Sancti*, & quidem non Sancti dumtaxat nuncupative, sed *Sancti approbati*, videlicet canonizati. Et quidem ex statim dicendis hoc magis patens fiet, dum nec de quibuscumque Sanctis canonizatis officium fieri posse, statutum apparebit, nisi insuper sint ex iis, quorum nomina descripta sunt in Martyrologio Romano.

VII. Hæc, haud imus inficias, adversari quodammodo videntur iis, quæ dedimus in memorato Decreto Capitis præcedentis, ubi nonnullos ex Beatis, præsertim qui titulo gau- [illegible] dent Sanctorum in universali Ecclesia, in Patronos locorum assumi posse non improbabile reputavimus; si enim hujusmodi in Patronos eligi valent, ac consequenter de iisdem institui potest officium solemne sub ritu duplici primæ classis, & cum octava, cur ratione eorumdem Reliquiæ insignis, quæ habeatur, recoli non poterunt cum officio duplici dumtaxat minori?

VIII. Verum dispar satis est ratio, quoniam ut quis in Patronum assumi queat, Decretum dumtaxat expostulat, quod *in Ecclesia universali titulo Sanctorum colatur*; ut autem de eo ratione Reliquiæ officium institui valeat, præsens vult Sancto, non quidem quod in Ecclesia universali titulum obtineat, sed quod sit *ex Sanctis approbatis*, adeoque, etsi Servi illi Dei, qui tamquam Sancti in Ecclesia universali coluntur, Sanctorumque titulum habent, quantumvis non sint canonizati, in Patronos eligi queant, non tamen de iisdem ratione Reliquiæ officium institui poterit, cum adhuc non sint *ex Sanctis approbatis*, seu canonizatis. Et quidem quod plus requiratur ad faciendum officium ratione Reliquiæ, quam ad hoc, ut quis in Patronum eligatur, satis evidens est, quia, ut ob Reliquiam officium instituatur, nec sufficit, quod Sanctus sit ex approbatis, seu canonizatis, sed ulterius exigitur, quod ejusdem nomen descriptum reperiatur in Martyrologio Romano, cujus descriptionis nulla apparet necessitas ad electionem Sanctorum in Patronos, cum Decreta hujusmodi descriptionis nullam agant mentionem, nec ullibi ejusdem necessitatem designent.

IX. Cur autem ita factum extiterit, ratio esse potest, quia Sancti canonizati, tametsi in Martyrologio Romano minime sint descripti, jus habent ad ea omnia, quæ competunt Sanctis rite in Sanctorum Album relatis, inter quæ utique est Altarium, & Ecclesiarum erectio in eorumdem honorem, ac consequenter & eorumdem electio in Patronos locorum; quapropter citra injuriam dicto jure spoliari nullatenus potuerunt, nec debuerunt, adeoque nec consequenti jure habendi officium duplex primæ classis cum octava, quod hoc ipso iisdem competit in vi Rubricarum de Patronis principalibus Ecclesiarum, & Locorum tale officium demandantium. Quod autem Sancti canonizati ratione Reliquiæ insignis officium habeant, non est jus quoddam vi sanctitatis approbatæ iisdem competens, quinimmo nec vi Rubricarum, cum istæ ratione Reliquiæ nullibi præscribant officium esse faciendum, sed merum est Indultum, & gratiosa concessio, atque adeo absque ulla injuria iisdem potuit denegari, & congruam ob rationem inferius referendam reipsa iis, qui in Martyrologio Romano minime sunt descripti, extitit denegatum.

Eadem

Eadem de causa concessio officii ob Reliquiam fuit restricta ad Sanctos approbatos, nec extensa ad illos Dei Servos, qui cum canonizati non sint, titulo tamen Sanctorum scientibus Summis Pontificibus in Ecclesia universali coluntur, qui tamen cum ab immemorabili forent in possessione cultus Ecclesiarum sibi dicatarum, & sui electionis in Patronos, & titulus ipse *Sanctorum*, quo ab universali venerantur Ecclesia, id juris ipsis tribuat, non videbantur forsitan congrue dicto jure posse privari, ac consequenter nec titulo habendi in casu officium duplex primæ classis cum octava; hinc & Urbanus XIII. in suis Decretis jus suum integrum præfatis Dei Servis præservavit, seseque declaravit, iisdem nullum velle præjudicium inferre.

X. Dices hinc sequi, etiam quoslibet alios Beatos posse in Patronos assumi, cum præcedenter quilibet indifferenter ex iisdem, licet in Ecclesia universali titulo Sanctorum minime culti, in Patronos locorum eligerentur, & memoratus Urbanus VIII. in suis Decretis nec istis, qui ab immemorabili id cultus habebant, in nullo voluerit præjudicare.

XI. ℟. Disparem esse rationem, quoniam illi Dei Servi, qui cultum Sanctorum habebant, jam jus habebant ad Ecclesiarum erectionem in eorumdem honorem, ac consequenter etiam ad sui electionem in Patronos locorum, cum hæc sit pars cultus, quæ Sanctis debetur, ut patet ex Bullis Canonizationum, in quibus in honorem Sanctorum canonizatorum hæc fieri conceduntur. Qui autem nec erant canonizati, nec titulum, nec cultum Sanctorum in Ecclesia universali sortiebantur, jus nullum habebant ad Ecclesiarum erectionem in sui honorem, cum hujusmodi honor Beatis non debeatur, atque adeo etsi quibus talis honor fuerat impensus, quoad præteritum, & factum Urbanus VIII., & Sacra Congregatio nihil voluerint esse innovandum, ac consequenter in sua eosdem possessione esse manutenendos, attamen quoad futurum, & posterum præfatus Urbanus VIII., & Sacra Congregatio in Decreto 23. Martii 1634. dicto jure, & cultu, qui minime iisdem competebat, illos privandos esse censuerunt.

XII. Non sufficit autem, ut ob Reliquiam officium instituatur; quod Sanctus sit ex approbatis seu canonizatis, sed ulterius exigitur, quod sit ex descriptis in Martyrologio Romano, ut statuitur per ea verba Decreti: *Et positis in Martyrologio Romano*, & inferius idem sancitum videbimus in Decretis IX., X., & XI. hujus Capitis. Quatuor alia recenset Decreta Eminentiss. Lambertini, nunc ad Summum Pontificatum evectus, *de Canoniz. lib. 4. part. 2. cap. 29. nu. 19., & seqq.*, quorum primum editum fuit die 6. Aprilis 1658., in quo ad instantiam Cleri SS. Petri, & Pauli Loci PitiET Materamen. Diœcesis, supplicantis sibi benigne indulgeri de quibusdam Martyribus, quorum Reliquias habebat, recitari posse officium cum octava, quod jam sub ritu duplici majori celebrare solebat, Sacra Congregatio respondit: *Nec licuisse, nec licitum esse, Oratoribus recitare officium intuitu Reliquiarum de Sanctis, quæ non recensentur in Martyrologio Romano*. Secundum est de die 17. Aprilis 1660., in quo petentibus Priore, & Canonicis Collegiatæ Ecclesiæ S. Angeli Civitatis Viterbiensis, ut dies septima Octobris assignaretur pro recitando officio in honorem SS. Savini, & Eugenii, quorum Corpora in ipsorum Ecclesia asservabantur, eadem Sacra Congregatio respondit: *Eos non posse recitare officium de Sanctis illis, de quibus nulla habetur mentio in Martyrologio Romano*. Tertium emanatum fuit 21. Januarii 1662., in quo instantibus Capitulo, & Canonicis Ecclesiæ Collegiatæ S. Martini Turonen. pro facultate celebrandi sub ritu duplici officium de Translatione S. Venturini Martyris, cujus Corpus fuerat ipsis dono datum ab Episcopo Heliopolita, Sacra item Congregatio respondit: *Obstare Decreta, quia non est de expressis in Martyrologio Romano*. Quartum demum editum fuit 20. Novembris 1683., in quo eadem Congregatio declaravit: *Non licuisse, nec licere recitare officia de Sanctis intuitu insignium Reliquiarum, nisi constet de identitate earumdem, quod sint videlicet de Corpore illorum Sanctorum, de quibus ea die fit mentio in Martyrologio Romano, & non aliorum ejusdem nominis*.

XIII. Quemadmodum acturi de Martyrologio Romano, suo loco late trademus, plurima collecta fuerunt Sanctorum Martyrologia, quæ cum usquequaque perfecta, & erroribus vacua non essent, Summi Pontifices necessarium esse duxerunt, curare, ut fieret, quantum fieri poterat, editio Martyrologii correcti, in omnibus Ecclesiis legendi. Cura itaque hæc a Gregorio XIII. demandata fuit septem excellentibus Viris, qui opus perfecerunt, & triplex facta est editio novi Martyrologii correcti, sed cum prima, & secunda mendis scaterent, purior, & sincerior habita est illa, quæ facta fuit anno 1584., & huic tantum, ut legitimæ, atque germanæ accesserunt Litteræ Apostolicæ datæ die 14. Januarii eodem anno, teste Baronio *in Præfatione ad Martyrologium Romanum cap.* 8. qui anno 1586. ejusdem Martyrologii novam fecit editionem cum adnotationibus magna eruditione confectis, nonnullis etiam in Textu factis immutationibus, at paucis tamen, & cum consensu, atque auctoritate Summi Pontificis, ut idem refert *cit. cap.* 8.. Sub Urbano VIII. facta fuit recognitio Baronianæ editionis, addita fuerunt nomina Sanctorum subsequenter canonizatorum, & Textus fuit multis in locis emendatus ad fidem Historiæ, teste Gavanto *sect. 5. cap. 21. num. 7.*. Hoc igitur est Martyrologium, quod *Romanum* dicitur, quodque a Gregorio XIII. in Choro legendum esse mandatur, & in eo inserta esse debent nomina Sanctorum, ut ob eorumdem Reliquias, quæ habentur, officium fieri valeat. Verum cum novissimis hisce temporibus Benedictus XIV. eruditione plurima & emendatione novam Martyrologii editionem molitus fuerit, non amplius illi, sed huic modo standum est.

XIV. Non est autem hujusmodi Martyrologium, nisi Catalogus quidam Sanctorum, addito ut plurimum aliquo brevi in uniuscujusque laudem elogio. Certum tamen est, quod in eodem haud descripta inveniuntur nomina omnium Sanctorum canonizatorum sive juxta antiquam, vel modernam Ecclesiæ disciplinam; omnes tamen hujusmodi Sancti jus habent, ut in eo describantur, sive loquamur de illis, qui post editionem Martyrologii a Summis Pontificibus in Album Sanctorum subinde relati fuerunt, sive loquamur de aliis, qui aliquo ex modis ab Ecclesia approbatis fuerunt canonizati; de omnibus enim eædem prorsus militant rationes, necnon quamplurima exempla idem assumptum comprobantia, quoniam nedum Sanctorum, qui post editionem Martyrologii in Sanctorum Album relati fuerunt, sed etiam plurium aliorum, qui aliquo ex modis ab Ecclesia approbatis præcedenter fuerant canonizati, ut S. Leonis III. ex Decreto Congregationis apud Bollandianos *ad diem* 12. *Mensis Junii tom.* 1., SS. Ptolomæi Discipuli S. Petri, & Romani Episcopi Nepesini Martyrum anno solum 1672., S. Petri Eremitæ anno 1691., S. Stephani Abbatis Ordinis Grandimontensis Institutoris anno 1696., & plurium aliorum, quos opus haud est ulterius recensere, nomina postmodum invecta fuerunt.

XV. Hujusmodi autem additiones, vel mutationes, quæ factæ fuerunt in Martyrologio Romano, contrariæ non sunt Litteris Apostolicis Gregorii XIII., quoniam additionis, & mutationis prohibitio, quæ fit per dictas Litteras, locum tantum habet in additionibus, & mutationibus factis authoritate privata, sed non in illis, quæ fiunt intercedente Sedis Apostolicæ auctoritate. Cum vero Sacrorum Rituum Congregationi plurimæ porrigerentur supplicationes, & instantiæ pro descriptione alicujus nominis in Martyrologio, ab eadem Congregatione edita fuere nonnulla Decreta pro admittendis, vel rejiciendis consimilibus petitionibus; quorum primum est de die 30. Julii 1616., in quo statuitur: *In Martyrologio Romano de novo imprimendo addendos esse Sanctos illos tantum, qui fuerunt canonizati, non autem qui declarati fuerunt Beati post ultimam impressionem dicti Martyrologii Romani*; quod & confirmatum extitit per aliud Decretum 8. Aprilis 1628., necnon per aliud 31. Augusti 1680., in quibus pariter sancitum extitit, in dicto Martyrologio non esse apponendos, nisi Sanctos canonizatos, non autem beatificatos duntaxat.

XVI. Hoc tamen discrimen est inter Sanctos post impressionem dicti Martyrologii canonizatos, & inter eos, qui præcedenter aliquo ex modis ab Ecclesia approbatis canonizati fuerunt, quod illis, cum de eorum canonizatione non disputetur, & constet, negari non potest præfata descriptio, & ex se jus habent, ut describantur, solumque approbari debet per Sacram Congregationem elogium in dicto Martyrologio apponendum, uti colligitur ex allegatis Decretis, necnon ex Rescripto ejusdem Congregationis 14. Decembris 1715. pro descriptione nominis Sancti Joannis de Deo, & ex altero Rescripto pro descriptione S. Pii V. die 1. Julii 1713., in quibus supponitur, dictos Sanctos in Martyrologio Romano de jure esse recensendos, solumque approbatur elogium in eorumdem laudem apponendum. Isti vero, cum eorum canonizatio sit probanda, jus non habent ad sui descriptionem, nisi prius in Sacra Congregatione approbata ea fuerit, cujus unice defectu plenæ probationis in dicto Martyrologio, cum primum editum fuit, eorumdem nomina omissa fuerunt; & ideo in dicta Congregatione prius dubium proponitur: *An eorum nomen sit describendum in Martyrologio Romano*, & tunc discutitur de eorumdem legitima canonizatione, & nonnisi habita affirmativa resolutione, agitur de elogio, cum quo describi debent.

XVII. Quoad Beatificatos vero, & signanter post editionem Martyrologii factam tempore Gregorii XIII., & Sixti V., & multo magis post editionem tempore Urbani VIII., urget regula, & dispositio supra memoratorum Decretorum, scilicet, quod non sunt in Martyrologio Romano describendi, nisi ex specialibus circumstantiis Sacrorum Rituum Congregationi exponendis ipsa summo Pontifici id consilium præstet, tum Summus Pontifex annuat descriptioni eorumdem nominum in Martyrologio ipso Romano, & hoc pacto introducta in ipsum fuere quamplurima nomina Beatorum, quemadmodum videre est in ipso Martyrologio Romano, cum primitus in eo non haberentur descripti nisi Beatus Rocchus, & Beatus Joannes Columbinus, qui tamen sunt ex Beatis præviis ad additionem Martyrologii factam tempore Gregorii XIII., ac consequenter ex iis, de quibus minime procedunt superius allegata Decreta. Cum itaque ad descriptionem præfatam requiratur specialis concessio a Summo Pontifice confirmanda, & plura adsint exempla in quibus negata fuit Beatorum dicta descriptio, & aliorum ex gratia speciali concessa, etiam in casu Beatorum Beatificatione formali, patens utique est, quod jure suo nomina Beatificatorum quorumcumque non sunt in Martyrologio Romano decribenda.

XVIII. Superest quædam difficultas, & hæc consistit in examinando, an jure suo describi valeant in Martyrologio nomina illorum, qui sunt in possessione cultus immemorabilis, & multo magis si ab immemorabili tempore fuerint Sancti appellati, atque in eorum honorem, vel ab immemorabili tempore, vel ex Apostolica concessione fuerit Missa celebrata, & recitatum Officium. De his quippe loquendo, nonnulli sentiunt, eos non esse comprehensos citatis Decretis, tum quia nihil ipsis deest de eo, quod attinet ad canonizationem, tum quia numquam dici possunt declarati Beati post ultimas editiones Martyrologii Romani, tum etiam quia si habent cultum officii, & Missæ, qui utique est major cultu descriptionis nominis in Martyrologio Romano, eis de jure nominis descriptio in eodem Martyrologio competere posse videtur; uti hæc, & similia afferendo, late prosequuntur Pignatellus *Consult. 33. num. 4.*, & Dominicus Fantinellus *in suo Responso 111. cum duobus seqq.*

XIX. Verum hac in re opus est distinctione; Aut enim agitur de illis, qui ante Decretalem *in cap. Audivimus de Reliquiis & venerat. Sanctor.* coli cœperunt in Ecclesia universali non tam lege aliqua, quam consuetudine consensu Summorum Pontificum, saltem tacito, approbata, necnon de illis, qui ante pariter prædictam Decretalem coli cœperunt in certis Provinciis ex Decreto particularium Episcoporum, & quorum cultus extensus fuit ad universalem Ecclesiam, non tam lege aliqua Summi Pontificis, qui solus potest toti Ecclesiæ leges dare, quam consuetudine ubique recepta, & ab ipso Pontifice, consensu saltem tacito, approbata; & quoad istos, qui sunt in tali possessione cultus immemorabilis, nulla est difficultas, quod verificatis verificandis in Sacrorum Rituum Congregatione, non sint jure suo eorum nomina describenda in Martyrologio Romano, cum hi juxta tunc temporis disciplinam sint vere, & propriæ canonizari.

XX. Aut agitur de illis, qui sunt quidem in possessione cultus immemorabilis, sed tantum post tempora dictæ Decretalis, & quorum cultus immemorabilis fuit in Sacrorum Rituum Congregatione discussus, & approbatus; & hi, non obstante quod appellentur Sancti, & quod in eorum honorem fuerit vel ab immemorabili tempore, vel ex concessione Apostolica Missa celebrata, & recitatum Officium, non sunt describendi in Martyrologio Romano, nisi ex specialibus circumstantiis id ipsis a Sacra Congregatione indulgeatur. Primo quia revera canonizati dici non possunt aliquo ex modis ab Ecclesia approbatis: 2. Quia Beatificati ad summum dici possunt quadam æquipollenti Beatificatione, unde si Postulatores post obtentam a Sacra Congregatione approbationem eorumdem cultus immemorabilis, causas eorum prosequi velint, eosque ad canonizationem perducere, debent probare tum virtutes, quatenus antea non fuerint discussæ, & approbatæ, tum miracula. 3. Quia cum Beatificati Beatificatione formali post ultimas editiones Martyrologii non describantur in Martyrologio Romano, incongruum profecto esset, ut non describerentur nomina eorum, qui fuerunt Beatificati Beatificatione formali, prævia discussione tum virtutum, tum miraculorum; describerentur autem nomina illorum, qui fuerunt Beatificati Beatificatione æquipollenti, hoc est dependenter a cultu immemorabili, & sine prævia discussione virtutum, ac miraculorum. 4. Quia plures, & plures adsunt, quorum cultus immemorabilis fuit approbatus, & quibus facta fuit concessio Officii, & Missæ, absque eo quod eorum nomina fuerint descripta in Martyrologio Romano, uti patebit unicuique consideranti seriem eorum hujusmodi Beatorum, qui in particularibus locis cum Officio, & Missa honorantur; refertque Eminentiss. Lambertini, nunc Pontifex Maximus, *de Canoniz. lib. 4. par. 2. cap. 17. num. 13.*, quod dum ipse munere fungebatur Fidei Promotoris, bis promota fuit in Sacrorum Rituum Congregatione instantia pro obtinenda descriptione nominis in Martyrologio Romano cujusdam Beatæ, cujus cultus immemorabilis fuerat approbatus, & in cujus honorem jam facta fuerat concessio Officii, & Missæ cum lectionibus propriis, & instantia quidem ipsa bis pariter rejecta fuit, idest tum die 13. Julii 1709., tum die 11. Julii 1716. Ut autem egregie subdit præfatus celeberrimus Auctor, id quod dictum est quoad eos, quorum cultus fuit discussus, & approbatus in Sacrorum Rituum Congregatione, a fortiori sibi vindicat locum in aliis, qui post dictam Decretalem sunt in notoria possessione cultus immemorabilis, absque eoquod tamen fuerit ille discussus, & approbatus in Congregatione Sacrorum Rituum.

XXI. Ex his abunde patet ad argumenta superius producta, ex quibus nonnulli, ut dicebamus, ducuntur ad sentiendum in oppositum. Ad primum quidem eos non esse canonizatos, alias ad eorumdem canonizationem non esset procedendum contra quotidianam Ecclesiæ disciplinam, quæ ad dictorum Dei Servorum canonizationem procedit. Ad 2. post dictas editiones declaratos fuisse Beatos, dum eorum cultus immemorabilis fuit in Sacra Congregatione discussus, & approbatus, vel ab Urbano VIII. declaratum extitit, eosdem in suo cultu esse manutenendos. Deinde memoratorum Decretorum sensum satis nobis ostendit Clemens Papa XII., qui ad præoccupandas instantias, quæ sæpe fieri solebant pro Beatis prædictis describendis in Martyrologio Romano, sequens edidit Decretum: *Cum alias Sacrorum Rituum Congregatio die 30. Julii 1616. annuente Sanctæ Memoriæ Paulo V. statuerit, in posterum non esse amplius apponendos in Martyrologio Romano Beatos quoscumque, sed solum canonizatos* (notentur hæc verba) *idemque Decretum a Sacra eadem Congregatione sub die 31. Aug. 1680. fuerit denuo renovatum, & a Sanctæ Memoriæ Innocentio XI. confirmatum; nunc ad præoccupandas instantias, quæ sæpe fieri solent pro prædictis Beatis, eadem Sacra Congregatio præsenti Decreto suo mandat, & præcipit supra memorata Decreta omnino in posterum esse exequenda, ac in Martyrologio Romano nonnisi Sanctos tantum canonizatos describi posse, & apponi debere, si Sanctissimo Domino Nostro placuerit: Die 13. Februarii 1734. Factaque deinde per me Secretarium Sanctissimo Domino Nostro Clementi XII. relatione, Sanctitas sua Decretum istud Sacræ Congregationis confirmavit, & approbavit, atque in posterum inviolabiliter servari jussit: Die 6. Martii ejusdem Anni 1734.* Ad 3. cultum Officii, & Missæ esse quidem majorem cultu descriptionis præfatæ, quoties officium est extensum ad universalem Ecclesiam, secus vero si sit coercitum ad particularia aliqua loca, vel personas, quoniam cultus, qui causam habet a descriptione nominis in Martyrologio Romano, est cultus extensus ad Ecclesiam universalem; quatenus tamen descriptio nominis in Martyrologio Romano cultum importet, de qua re inferius habebitur sermo. Verum quidquid sit de hoc, exempla propemodum infinita eorum Beatorum qui in particularibus locis cum officio divino honorantur, & tamen in Martyrologio Romano non recensentur, abunde demonstrant, non valere illationem a concessione Officii, & Missæ pro aliquo determinato loco ad descriptionem nominis in Martyrologio Romano; constatque ex Rubricis ipsis dicti Martyrologii, in quibus permittuntur quidem annunciari, etiam primo loco, in Martyrologio nomina eorum, de quibus in particularibus locis recitatur officium, & non eorum nomina in eodem Martyrologio describi.

XXII. His prælibatis hora profecto est, redeamus ad explanationem Decreti, in quo, uti dicebamus, exigitur, quod Sanctus sit ex descriptis in Martyrologio Romano, ad hoc ut intuitu Reliquiæ de eodem officium fieri valeat. Martyrologium Romanum est catalogus Sanctorum summa diligentia confectus, & quantum fieri potuit, accurata ejusdem, ac emendata, & omnibus numeris absoluta prodiit editio; & licet inconcussæ, & infallibilis veritatis non sint, quæcumque in eo reperiuntur inserta, ut colligitur ex mutationibus, & correctionibus Sancta ipsa Sede demandatis, quinimmo nec desint, qui contendant adhuc in dicto Martyrologio errores corrigendos superesse, attamen per hoc non minuitur ejusdem auctoritas Martyrologii, opera tot illustrium virorum, & tot accedentibus laboribus emendati, uti late ostendit Theophilus Raynaudus, *in sua Anagnoste ad ecclesiasticam mensam §. 7. Operum tom. 13., & in tract. de Martyrio per pestem cap. 3. nu. 4. & seqq. Operum tom. 18.*; hinc *in admonit. 11. ad suum Martyrologium* per hæc verba admonet Florentinius: *Cæterum etsi aliqua videantur animadversione digna, non cujusque juris est, censorem agere, sed expectandum, quousque, re mature discussa, emendationem, si opus est, Ecclesia ipsa decernat.* Accedit, quod si quid minus certi forsitan in eo est reperire, ad Gestorum memoriam, ac ad historiæ fidem facile pertinebit, non autem ad sanctitatem descriptorum, quoniam si quid minimum dubium super hanc incideret, nec dubito, quod statim eorumdem nomina expungerentur; sicuti hac de causa tempore Urbani VIII. Sulpitius Severius ex eodem Martyrologio Romano abrasus fuit, teste Florentinio *loco supra citato*, & similiter præstitit novissime Benedictus XIV.

XXIII. Cum itaque in Martyrologio Romano descripti non reperiantur, nisi illi Dei Servi, quorum Sanctitas ab Ecclesia ipsa fuit quodammodo approbata, ac accurato examini subjecta, & qui apud universam Ecclesiam reperiuntur in possessione publici cultus, eos dignos Sacra Congregatio adjudicavit, ut ubicumque particularem solemnem sibi vindicent celebritatem ratione insignis eorumdem Reliquiæ ibidem asservatæ; specialius itidem coli possent, ac iisdem exhiberi valeret particulariter ille publicus cultus, ab Ecclesia institutus, ac ejusdem nomine præstitus, videlicet divinum officium; quod exhiberi congrue passa non est Sanctis illis, seu Dei Servis, quorum nomina in dicto Martyrologio inserta minime fuerunt, utpote quorum sanctitas ab ipsa examinata plene non extitit, & adhuc foret probanda pro eorumdem descriptione in Martyrologio, quanto autem magis pro concessione officii, quod est particularis quidam cultus nomine ejusdem exhibitus? His itaque voluit præservandum esse cultum, ac venerationem fidelium, in cujus possessione sunt, sed non putavit ulterius esse indulgendum quoad Officium, & Missam ob Reliquias, quæ habeantur, utpote qui ex vi Rubricarum officium minime important, sed ex gratioso dumtaxat, ut dicebamus, indulto, nec dicti Sancti in legitima ejusdem supponuntur possessione, ut magis patebit ex dicendis in expositione Decreti X.

XXIV. Decretum itaque non absolute quidem inhibet officium recitari, nisi in honorem eorum, quorum nomina sunt in Martyrologio Romano descripta, alias adversaretur tum Rubricis ejusdem Martyrologii supponentibus, quod in aliqua Ecclesia celebrari possit officium alicujus Sancti, cujus nomen in eo descriptum non est, dum in eo casu in dicto Martyrologio ab iisdem præfati Sancti nomen primo loco pronunciari posse asseritur; tum consuetudini Sanctæ

Sedis,

Sedis, de cujus concessione in particularibus locis recitatur officium in honorem Sanctorum non descriptorum, quinimmo & & Beatorum tam Beatificatione formali, quam sola æquipollenti. Sed dumtaxat dictum officium institui vetatur titulo Reliquiarum, quæ habeantur, qualiter cetaris in dicto Martyrologio descriptis universaliter indulgetur. Sedique Apostolicæ, apud quam verificari debent verificanda in hujusmodi rei contingentia, facultas reservatur disponendi, prout melius ipsi videbitur, quæ quandoque ex gravibus causis, & circumstantiis particularibus etiam officium fieri indulsit de Sancto aliquo ob sacras exuvias, de quibus non constabat esse illius, de quo fiebat mentio in Martyrologio Romano, qualiter de die 26. Novembris 1676. concessit Metropolitanæ Senensi Ecclesiæ pro S. Sergio Martyre.

XXV. Sit igitur Sanctus, cujus insignis Reliquia habetur, signis, ac miraculis illustris, sit a fidelibus magna in veneratione habitus, publiceque cultu honoratus, sit ejusdem sanctitas certa, cujusmodi sunt Sancti illi Martyres, quorum corpora ex Sacris Romæ Cœmeteriis extrahuntur, sit descriptus in quolibet Martyrologio, quod non sit Romanum, puta Hieronymi, Bedæ, Adonis, Usuardi, aut cujuscumque alterius Auctoris, sit ex Sanctis, de quibus alicubi officium fit ex concessione Apostolica, vel ex tempore immemorabili, sit ex iis, in quorum honorem Altaria sunt erecta, Ecclesiæ extructæ &c., si insuper non est ex descriptis, seu positis in Martyrologio Romano, nullatenus de eo, etsi insignis Reliquia, aut Corpus integrum habeatur, officium fieri potest, dummodo tamen super hoc Sedes Apostolica specialiter non indulserit, ut colligitur ex præsenti Decreto, & adhuc clarius ex Decreto X. hujus Capitis.

XXVI. Non imus tamen inficias, quod sufficiat ad agendum officium de Sancto, cujus insignis Reliquia asservatur, quod vel expresso, vel suppresso nomine in Martyrologio Romano positus reperiatur, unde si insignis Reliquia alicujus, puta ex Sociis S. Ursulæ, quæ non proprio nomine, sed *Sociarum* in præfato Martyrologio exprimuntur, haberetur, de eadem officium institui posset; Decretum enim solummodo requirit, quod Sancti sint positi in Martyrologio Romano, nihil addens super nominis expressionem; qua etiam de causa sufficere ad effectum existimamus adhuc generaliorem, quæ in dicto Martyrologio habeatur, adnotationem Sanctorum, ut 25. Decembris *Nicomediæ Passio multorum millium Martyrum*, dummodo tamen constet de identitate Corporis aut Reliquiæ insignis, videlicet illud Corpus, vel insignem Reliquiam, quæ habetur, esse alicujus ex illis Sanctis Martyribus, qui sic suppresso nomine, & generaliori adnotatione in Martyrologio descripti habentur. De Sancto autem, cujus habetur Reliquia insignis, & nomen ignoratur, fiet officium, ut in respectivo Communi, absque ullius in Oratione, aut alibi nominis expressione.

XXVII. Verum adhuc nobis liceat Decretum ulterius extendere, ad Sanctos scilicet omnes, quorum nomina licet in Martyrologio Romano descripta non inveniantur, habent tamen jus integrum, ut in eodem adnotentur, ut Sancti illi, quos in Romano Martyrologio poni posse vel Summus Pontifex, vel Sacra Congregatio indulsit, licet postea in eodem Martyrologio descripti non fuerint, vel quia post tale Indultum facta non fuit ejusdem Martyrologii impressio aliqua, aut si hæc habita fuit, ex Typographorum incuria, vel ex oblivione, aut inscientia Decreti in præfato Martyrologio inserti minime fuerunt; isti enim jure, si non in re habentur in Martyrologio Romano, perindeque sunt censendi, ac si de facto in eodem recenserentur; quocirca statim ac constat emanatio Decreti, seu Indulti, ut Sanctus aliquis in Romano scribatur Martyrologio, si ejusdem Sancti habeatur Reliquia insignis, ceteræque concurrant conditione exactæ, nihil obest, quominus officium duplex de eo fieri possit.

XXVIII. Ex quo inferes primo, quod cum ex Decretis superius allegatis Sancti quilibet post dictas impressiones Martyrologii in Sanctorum Album relati, jus habeant ad sui nominis descriptionem, in Martyrologio prædicto, nec novi alicujus ob id sit necessaria emanatio Decreti, sed solum pro componendo, vel approbando elogio, cum quo debent describi, titulo Reliquiæ insignis institui poterit officium, statim ac aliquis in Sanctorum Catalogo adscriptus fuit, etsi nullum fuerit latum particulare Decretum de illius descriptione in dicto Martyrologio, quinimmo nec super elogium, cum quo ejusdem nomen inseri debet; adhuc enim ex prædictis generalibus Decretis jus habet ad præfatam descriptionem.

XXIX. Inferes secundo Sanctos quoslibet præcedenter ad dictas impressiones aliquo ex modis ab Ecclesia approbatis canonizatos tali jure non gaudere, sed pro eorumdem descriptione necessarium esse, quod prodeat particulase Decretum, unde, ut superius asserebamus, de hujusmodi Sanctis prius in Sacra Congregatione proponitur, *num eorumdem nomen sit describendum in Martyrologio Romano*, & non proceditur ad Decretum pro formatione, & approbatione elogii, nisi habita resolutione affirmativa pro ejusdem nominis descriptione. Fit igitur, quod præfati Sancti, cum præcedenter ad hanc particularem affirmativam resolutionem nec reipsa, nec jure sint in Martyrologio Romano descripti, titulo insignis Reliquiæ officium habere non possint, bene vero dicta efformata affirmativa resolutione, cum tunc jure, si non in re dictam habeant descriptionem. Quod autem diximus superius de jure; quod ad sæpius repetitam habent descriptionem isti Sancti, non est jus proximum, quod ad effectum, de quo agitur, exigitur, sed jus quoddam dumtaxat remotum, in actum secundum non deducendum, nisi verificatis verificandis in Sacra Congregatione, & allatis probationibus canonizationis jam habitæ, ac consequenter nonnisi habito memorato alio particulari Decreto, quo describi eosdem posse declaretur.

XXX. Inferes 3. Quod cum ex dictis Beati quilibet jus nullum habeant, ad hoc ut in Martyrologio Romano inserantur, sed ad id exigatur specialis, & gratiosa concessio, nulli eorumdem intuitu Reliquiarum officium habere queunt, tametsi post dictas impressiones Martyrologii in Beatorum numero fuerint recensiti; de jure enim, ut memorata cantant expresse, & diserte Decreta, tantummodo canonizati locum habent in Martyrologio Romano, non autem beatificati dumtaxat; quapropter omnes ex iisdem, qui reipsa in dicto Martyrologio non recensentur, etiam ex defectu hujusce conditionis ab habendo officio ob Reliquias depelluntur, quando adhuc aliunde minime repellerentur. De iisdem, quorum nomina in Martyrologio Romano inserta fuerunt ex concessione Apostolica, potior urgeret difficultas; ast cum Decretum, ut superius asserebamus, duo copulative exposcat, videlicet & quod descripti sint in Martyrologio, & quod sint ex Sanctis approbatis, ex hoc capite profecto rejiciuntur, in nihilo suffragante præfata descriptione, quæ quando etiam importaret cultum extensum ad universalem Ecclesiam, ut contendunt nonnulli, adhuc non constituit eos Sanctos approbatos, & canonizatos, sed eosdem in linea Beatorum relinquit, & solum eorumdem cultum, qui regulariter limitatus est ad quædam loca, & personas, dilatat, ac ad universalem Ecclesiam extendit, unde & de eisdem non tamquam Sanctis, sed tamquam Beatis mentionem instituit. Qui autem ita habet cultum extensum, non continuo Sanctus est, cum & adsint Beati, qui talem cultum per particularem concessionem obtinuere, & tamen per hoc non fuerant canonizati, neque declarati Sancti, ut diximus in Decreto I. Capit. III., constatque ex Adversariis ipsis, qui Beatos, qui descripti sunt in Martyrologio, canonizati posse minime denegabunt; qui autem canonizatus est, non indiget canonizari.

XXXI. Inferes 4. De Sanctis canonizatis, quorum habentur Reliquiæ, officium institui posse tametsi in Martyrologio Romano sub titulo *Beatorum*, vel adhuc *Venerabilium* reperirentur descripti, dummodo constet, eosdem vere esse ex illis, qui justa modernum, vel antiquum Ecclesiæ stylum Sanctorum numero cooptati fuerunt; per dictam enim descriptionem non desinunt esse Sancti vere canonizati, ut dicebamus exponentes Decretum I. Capitis præcedentis, & insinuat Baronius *in Notis ad Martyrologium ad diem 27. Maji*, ubi ait Bedam, etsi titulo *Venerabilis* in Martyrologio recenseatur, adhuc uti Sanctum esse considerandum, & quæ vere Sanctis competunt, eidem æque convenire. Quod si Sanctos revera esse minime constet, denominatio *Beatorum*, quam in Martyrologio habent, eosdem ab officio ob Reliquias utique depellit; tunc enim præsumptio stat pro sola beatitate, ut cantat Martyrologium, & non pro sanctitate.

XXXII. Quia vero e contra præsumptio stat pro sanctitate, & non pro beatitate relate ad eos Dei Servos, qui licet revera Beati tantummodo sint, adhuc in Martyrologio Romano vocabulum *Sanctorum* sortiti fuerunt, ideirco dicendum venit, quod de iisdem officium titulo Reliquiarum institui valet, quoties non constat, eos esse solummodo de classe Beatorum, & non de ea Sanctorum. Ceterum quoniam demptis Sanctis notioribus, de quorum canonizatione liquido, universaliter constat, circa ceteros semper dubitatio ferme exurgeret, an forent de Sanctis canonizatis, an vero de Sanctis dumtaxat denominatis, & consequenter an rite de iisdem officium causa Reliquiarum fieri posset, & memorata dubitatio non ita facile dissolvi valeret, nos arbitramur, quod de cunctis in Martyrologio Romano sub titulo Sanctorum descriptis officium causa Reliquiarum institui queat; cum enim nullus Dei Servus in dictum Martyrologium indici valeat, nisi de consensu Sacræ Rituum Congregationis, & Sanctissimi, hoc ipso quod aliquis de horum consensu introducitur cum titulo *Sancti*, tamquam Sanctus coli permittitur, cum tamquam Sanctus Ecclesiæ universali proponatur, ad cujus usum, & regulam deservit Martyrologium Romanum; nos enim in ea opinione sumus, quod descriptio in Martyrologio Romano importet cultum permissum in universali Ecclesia juxta tenorem ejusdem descriptionis, de qua re fusius instituetur sermo in altero Tomo in Capite de Martyrologio Romano.

DECRETUM III. CAPITIS, IN ORDINE XLVII.

De Reliquia insigni officium est solum recitandum in Ecclesia, ubi asservatur, nec aliæ Ecclesiæ debent se uniformare cum Cathedrali, seu Matrice. S. R. C. 12. Maji 1618. *in Conchen.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 40.

I. NE in Ecclesiarum distinctione diutius, quam præsens exigit institutio, inaniter immoremur, adnotandum dumtaxat venit, quod ea Matrix dicitur Ecclesia, quæ

vel jurisdictionem habet in alias subjectas, ut Cathedralis, *cap. Placuit de præscript.*, *& cap. Venerabilis, de verbor. signific.* vel quæ Oppidi primaria est, ac præaliis dignior, *Clement. 1. de sent. excommunic.*, vel denique eadem, quæ Baptismalis, quippe quæ *sicut Mater generat, ita & ipsa regenerat*, ait Glossa ibidem. Vere autem Matrix dicitur Ecclesia, a qua aliæ excerptæ, & quasi progenitæ sunt; & in hoc sensu Metropolitanæ, ac Primatiales, seu Patriarchales, e quarum sinu prima fidei semina in iisdem ab Apostolis sparsa, in reliquas circumcirca positas Civitates per Apostolicos viros deportata fuerunt, verius Matrices dicuntur, unde S. Gregorius Nazianzenus *Epist. 22.* habet de Cæsariensi Ecclesia: *Cum omnibus Ecclesiis prospiciendum sit, tum maxime vestra, quæ omnium fere Ecclesiarum circumvicinarum Mater, & antiquitus fuit, & nunc est, atque censetur*: Cathedrales quoque vere dicuntur Matres, quippe quæ alias inferiores, & sibi subditas Ecclesias a se primum genitas, deinceps veluti filias regunt, salutique earum ac necessitatibus materna charitate prospiciunt. Parochiales quoque, ac Plebanæ in aliquo sensu Matrices dici valent, ut habetur, *cap. Ex transmissa, de præscript.*, in iis siquidem est fons Baptismalis, a quo veluti immaculato Ecclesiæ utero renascuntur filii adoptionis, quinimmo & Ecclesiæ illæ, quæ intra fines Parochiæ suæ sunt, Parochiali veluti Matri obsequium præstant, quodammodo ab eadem dependent, & forsitan etiam originem ducunt. Abbatiales quoque, Collegiatæ, aliæque ejusmodi Ecclesiæ, quæ juspatronatum in alias obtinent, earum quoque dici possunt Matrices, tum quia illæ ab his dependent, tum etiam quia forte adhuc ortum trahunt.

II. Cathedralis vero Ecclesia ea est, in qua Episcopus Sedem habet, & quæ jurisdictionem Hierarchicam, cujus partes sunt sacrum cultum, & quæ universim ad Religionem spectant, curare, & ordinare, in omnes Diœcesis Ecclesias per se habet. Dixi *per se* ratione Ecclesiarum exemptarum, quæ scilicet cum intra jurisdictionis locum consistant, per se a Cathedrali dependere deberent, licet postea per accidens, ratione scilicet exemptionis, seu privilegii minime reipsa dependeant, cujusmodi sunt nonnullæ Ecclesiæ Collegiatæ, & omnes Monachorum, vel Regularium.

III. In adducto igitur Decreto duo firmata habentur, quorum primum est, quod de Reliquia insigni officium est solum recitandum *in Ecclesia, ubi asservatur*, & in hoc concordant præcedens, & sequens Decreta. Præcedens quidem, dum dicit, quod dictum officium est recitandum intuitu insignis Reliquiæ, *ubi hæc asservatur*; sequens vero, dum statuit, quod ob Reliquiam non potest celebrari per totam Civitatem, vel Diœcesim Festum cum officio, *sed tantum ubi asservatur corpus, aut insignis Reliquia & non alibi*.

IV. Quoniam vero dubium oriri poterat, num id quoque procederet, quando Reliquia asservatur in Ecclesia Matrice, & præsertim Cathedrali, cujus festa ad universas Diœcesis Ecclesias extenduntur, cum quaque ceteras dependentes uniformari decens esse videtur, idcirco per præsens Decretum sancitum extitit, quod taliter de Reliquia insigni est tantum recitandum officium in Ecclesia, in qua asservatur, ut licet talis Reliquia in Ecclesia Matrice, vel Cathedrali haberetur, adhuc ejusdem officium ad inferiores Ecclesias non extenderetur, adeoque aliæ Ecclesiæ noc deberent, nec possent tali in casu se uniformare cum Cathedrali, seu Matrice in celebratione officii intuitu præfatæ Reliquæ.

V. Advertit Guyetus *lib. 1. cap. 1. quæst. 9.*, quod Ecclesia Cathedralis bifariam spectari potest, vel ut loci, & Diœcesis caput est, ac reliquarum Ecclesiarum sibi subditarum parens, vel ut singularis Ecclesia est. Quæ ad eam attinent primo modo inspectam, quemadmodum sunt Festa Dedicationis, & Titularis ejusdem, protinus ad universum jurisdictionis locum, adeoque ad omnes subditas Ecclesias extenduntur. Quæ autem ad ipsam spectant, ut particularem tantum, seu ut hæc numero Ecclesia est, cujusmodi sunt Festa Reliquiarum, ex legitima consuetudine, vel particulari indulto, non item, sed hæc extra illam nequaquam deducuntur. Hoc itidem docet Gavantus *sect. 2. cap. 2. num. 26.* dum ait: *Non eo fieri debere officium de Sancto aliquo, quia conformare se debent Ecclesiæ minores Matrici, seu Cathedrali*; non enim absolute negat de Sanctis, qui in Ecclesia Cathedrali, seu Matrice celebrantur, fieri debere officium in minoribus Ecclesiis; sed non ob eam præcise rationem, quod istæ se illi conformare debeant: fallit enim hæc regula in aliquibus, in iis videlicet, quæ ad eam non spectant, quatenus Cathedralem, & jurisdictionem in ceteras habentem, sed quatenus particularem, & hanc numero Ecclesiam, quæ proinde æquum non est extra illam utique duci. Quæ si ita se habent in Cathedrali respectu aliarum Diœcesis Ecclesiarum, a fortiori procedunt in Matrice, quæ Cathedralis non est, nec instar Cathedralis se habet, utpote cujus nec festa primaria Dedicationis, & Titularis ejusdem ad ceteras Ecclesias protenduntur, ut liquet ex Decretis, quæ dedimus in Capite I. agentes de Dedicatione Ecclesiæ, necnon ex iis, quæ in eorumdem expositione tradidimus.

VI. *Errat ergo*, sunt verba Guyeti, *qui nullo discrimine adhibito, quæcumque festa in Kalendario Diœcesis, seu Ecclesiæ primariæ proprio descripta legerint, ea sibi protinus celebrare fas putant, compendiorum utique magis, quam cultus Sanctorum indagatores, ac scrutatores sollicitii.*

VII. Non sic tamen errant, qui cum sint de gremio alicujus Ecclesiæ, etiam extra talem Ecclesiam officium recitant de Sancto, cujus Reliquia in ea custoditur; quando enim dicitur, quod de Reliquia insigni est solum recitandum in Ecclesia, in qua asservatur, non est sensus, quod solum intra ipsam Ecclesiam recitari possit, sed quod solis illis liceat recitare, qui sunt de Clero, seu Gremio illius Ecclesiæ, ut advertunt Neuser, & Gobat *tract. 3. num. 696. append. 4. lit. B.*, & Meratus *sect. 1. cap. 1. tit. 2. num. 4.*, colligiturque ex Decreto primo Capitis de Qualitate officii, in quo Sacra Congregatio 30. Augusti 1602. sancitum voluit; quod *qui sunt de gremio alicujus Ecclesiæ, debent recitare officium quod in choro dicitur, licet moventur alibi*; cujus Decreti expositio recoli debet, ut appareat, quinam sint isti, qui censendi sunt de gremio Ecclesiæ ad effectum recitandi officium de Reliquia, quæ in eadem asservatur.

VIII. Si autem de Reliquia insigni officium est solum recitandum *in Ecclesia, ubi asservatur*, necessum apparet, quod in Ecclesia, quæ est locus publicus, & communis, Reliquiæ asserventur, ut officium canonicum, quod est publicum, & commune, de iisdem valeat celebrari, adeoque quod privato cuilibet liberum minime sit, de Sanctis, quorum insignes Reliquias apud se habet, officium recitare. Et quidem congruere nequaquam videtur, ut privatus quis ex peculiari, sibique uni propria causa, a communi officii lege discedat.

IX. Nec sufficiens ad officium putamus, quod Reliquiam privatus in Sacello domestico habeat; hoc siquidem Ecclesia non est, & Decretum Sacræ Congregationis, ut notat Gobat *loco citato lit. F.*, ultra proprietatem verbi extendendum non est; & quando quoque dictum Sacellum tale esset, ut nomen Ecclesiæ mereretur, privatus ille, etsi dominus illius Sacelli, de illius gremio non est, adeoque de Reliquiis in eo existentibus officium facere nequit; ut enim superius dicebamus, dum in Decreto asseritur, officium esse solum recitandum in Ecclesia, ubi asservatur, sensus est, ut solis illis tale officium liceat recitare, qui de ejusdem Ecclesiæ gremio sunt; non etenim officium recitatur ab Ecclesia materiali, sed a formali, seu a Clero ejusdem. Ubi igitur Ecclesia Clerum sibi addictum non habet, non est, qui de Reliquiis in eadem asservatis officium facere valeat, quinimmo nec de ejusdem Titulari, vel Dedicatione; haud imus tamen inficias, quod a Sacerdotibus confluentibus de dictis Reliquiis Missa in ea Ecclesia valeat celebrari, quemadmodum in casu Dedicationis, vel Titularis proculdubio faciendum esse putamus.

X. Censetur vero Reliquia asservari in Ecclesia, etsi in ejus Sacristia, vel aliquo loco Monasterii custodiatur. Gobat *loco cit.* & Salmaticenses *tom. 4. moral. tract.* 1d. *cap. 1. punct. 4. num. 36.*, nec Reliquiam exponere opus est, ut de ea officium recitetur, asservationem quippe dumtaxat, & non expositionem expostulant Congregationis Decreta. Quarti *part. 1. tit. 1. dub. 4.*, Salmaticenses *ibidem*, aliique communiter.

XI. An vero ad officium celebrandum sat sit, Monasterium, vel Ecclesiam habuisse aliquando insignem Reliquiam, licet incendio absumpta, aut furto, casuve alio postea depardita fuerit? Quæstio hæc est, cui Cæremoniale Monasticum *lib. 4. cap. 16.* sic absolute respondet: *De Sanctis quorum habebantur Reliquiæ, sed injuria temporum, vel malitia hæreticorum perierunt, fiet officium, sicut solebat alias fieri, dum extabant eorum Reliquiæ.* Guyetus *lib. 1. cap. 9. quæst. 7.* vult, quod si post allatum casum minime destitum sit ab officio, quod fiebat alias, neque ab eo deinceps esse desistendum ratione consuetudinis usu non abrogatæ; sin contra dimissum fuit officium, non esse denuo instaurandum, nulla superstite causa id deinceps præstandi. Salmaticenses denique *loco citato* desistendum ab officio existimant, & merito quidem, quia privilegium cessat, cessante causa concessionis, *ut ex l. nihil interest ff. de nautico fœnore*, docet Sanchez *de Matrim. lib. 8. disp. 30. num. 16.* Nec obstat consuetudo numquam interrupta, semperque continuata, quia hæc valida non est ad sustinenda officia, nisi usque ante Bullam Pii V. introducta existat.

XII. Ab officio desistendum tamen minime putarem iis in Ecclesiis, a quibus tempore belli, aut invasionis Infidelium lipsana Sanctorum ad alia loca tamquam ad asyla asportantur, si non per notabile, sed per breve hoc eveniat tempus; per accidens enim est, quod in illo brevi, & minimo tempore, quod in moralibus in considerationem non cadit, præfatæ Reliquiæ in illis Ecclesiis de facto non asserventur, adeoque tamquam eædem ibi adessent, moraliter censendum est, & sic nihil in officio propterea innovandum, nec ab eo desistendum. Ab officio tamen cessandum forsitan foret, si per notabile tempus lipsanorum absentia contingeret, licet lipsana ad eas jure semper spectarent Ecclesias, quia non jus ad lipsana, sed eorumdem asservationem Congregationis Decreta exposcere videntur, & in moralibus ipsis absentia, quæ per notabile tempus contingit, in considerationem incidit, nec pro præsentia censetur.

XIII. Ex quo recte inferes de Reliquiis, quæ per notabile tempus aliqua in Ecclesia ut quoddam depositum, commodatum, vel pignus asservantur, licet ad eam nequaquam attineant, officium duplex apte institui posse, secus vero si per admodum breve tempus: hinc Gobat loco laudato asserit, & probat praxim cujusdam Cœnobii colendi ritu du-

plici

plici præstantissimas quasdam Reliquias, tametsi spectent ad Principem Sæcularem, ac per modum meri depositi asservuntur in Ecclesia dictorum Cœnobitarum. Et revera Decretum solam asservationem, & custodiam exigit Reliquiarum ad effectum faciendi officium, non autem earumdem proprietatem, quapropter nec dubito, quod id licite fieri possit a quibuscumque Ecclesiis in hoc, vel alio simili casu.

XIV. Inferes secundo, quod cum Festa Dedicationis, & Titularis Ecclesiarum accessoriarum, quas Ecclesia Cathedralis haberet, non spectent ad eam, qua Cathedralis est, sed qua talis numero Ecclesia est, & propterea dicta Festa etsi a Cathedrali ipsa celebrari valeant juxta dicta in Capite primo, non tamen ad totum jurisdictionis locum extenderentur, quemadmodum extenduntur Festa Dedicationis, & Titularis ejusdem Cathedralis.

XV. Superest inquiramus modo, num de Reliquiis, quæ asservantur in Ecclesiis accessoriis, officium recitari dumtaxat valeat in Ecclesiis ipsis accessoriis, in quibus asservantur, an vero etiam in Ecclesia primaria, seu ad quam illæ accessoriæ spectant, atque dependent, & e contra, quemadmodum faciendum esse diximus de earumdem Dedicationibus, & Titularibus? Idem dubium promovetur de Ecclesiis unitis, de quibus egimus in Decreto XII. Cap. I., & in IV. Cap. II.

XVI. ℞. Primo certum esse, quod si Ecclesiæ sint pareæque principaliter unitæ, quatenus scilicet illæ habent unum, & eumdem dumtaxat Rectorem, ceterum ipsæ seorsim semper ab invicem distinctæ perseverant, perinde ac si duobus distinctis Rectoribus obedirent, intuitu Reliquiæ, quæ in una earumdem habeatur, non potest ab altera officium institui; constatque hoc aperte ex memorato Decreto XII. Cap. I., in quo decisum apparet, quod Clerus unius ex dictis Ecclesiis nec potest recitare de Festis primariis alterius, Dedicationis scilicet, & Titularis ejusdem. Difficultas solum igitur foret, an id possit Rector ipse, qui ad dictarum Ecclesiarum Festa primaria itidem tenetur, sed hæc resoluta fuit in Decreto IV. Cap. II., ubi diximus Parochum, seu Rectorem teneri ad festa Reliquiarum, & alia hujusmodi solummodo illius Ecclesiæ, apud quam residet, non autem ceterarum.

XVII. ℞. 2. Quod si unio Ecclesiarum ita facta sit, ut ex duabus Ecclesiis censeatur facta una, tunc Clerus utriusque potest, & debet recitare de omnibus Reliquiis, quæ in utraque Ecclesia asservantur; & ita dicendum etiam est, quotiescumque una Ecclesia ad aliam accessorie attinet, quia in his casibus ambæ illæ Ecclesiæ censentur una, & eadem, unde Reliquiæ, quæ in una asservantur, reputantur asservari in alia. Videantur, quæ supra hujusmodi Ecclesias in Decreto IV. Cap. II. dicta sunt.

DECRETUM IV. CAPITIS, IN ORDINE XLVIII.

Celebrari non potest per totam Civitatem, vel Diœcesim, etiam de cujuscumque Ordinarii auctoritate, Festum cum officio, eo quod in loco adsit aliqua Reliquia, sed tantum ubi asservatur Corpus, aut insignis Reliquia, & non alibi. S. R. C. 8. Aprilis 1628. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 60.

I. Abusus, de quo egimus in Decreto II. Cap. II., in Terras Italiæ olim irreptus, nedum ferebat officium agere per totam Civitatem, vel Diœcesim de Sancto quolibet, qui in loco habebat Ecclesiam aliquam in ejusdem honorem erectam, sed etiam de quocumque, de quo asservabatur Corpus, aut insignis Reliquia in aliqua loci Ecclesia; hinc ad dictum abusum eliminandum præsens prodiit Decretum, in quo decernitur, id minime licere, etiam de cujuscumque Ordinarii auctoritate, sed tantum illud posse recitari, *ubi*, scilicet in Ecclesia, in qua *asservatur Corpus*, *aut insignis Reliquia*, *& non alibi*. De memorato abusu, quatenus introduxerat officium de quocumque Titulari, ac de Sanctionibus in ejusdem proscriptionem editis jam fuse egimus in præfato Decreto II. Cap. II., ast quoniam quæ ibi diximus, faciunt non minus pro abusu, qui irrepserat, recitandi de quolibet Sancto, cujus Reliquia habebatur in loco, idcirco supervacaneum reputamus eadem hic repetere.

II. Firmat itaque Sanctio idipsum, quod per duas præcedentes Sanctiones jam item firmatum vidimus, videlicet de Reliquia insigni officium institui non posse, nisi in ea Ecclesia, in qua illa asservatur, & non alibi, seu extra dictam Ecclesiam, quemadmodum præsertim in Sanctione, a cujus expositione vix venimus, late asserebamus; si enim ob quamcumque Reliquiam, quæ in aliqua Ecclesia custoditur, in toto loco officium fieri posset, cum multæ sint Sanctorum Reliquiæ per universum Orbem distributæ, jam non esset finis officiorum cum totali suppressione ferialis officii, ac sequela ferme infinitorum incommodorum, quæ alibi recensuimus, & inferius recensebimus.

III. Etsi autem abusus prædictus de dictis Reliquiis instituerat officium novem lectionum, & communius sub ritu semiduplici, adhuc Decretum inhibet illud etiam celebrare sub simplici ritu, proscribens una abusum, qui si non erat introductus, induci tamen poterat, quapropter consulto creditur dixisse *Festum cum officio*, quo etiam festum trium lectionum comprehendit. Si autem officium etiam trium lectionum, seu quodlibet festum Chori comprehendit, procul dubio non includit festum fori, unde adhuc cuilibet integrum erit, ejus diem ex devotione festivam agere, ac solemnitatem instituere, dummodo ab officio divino abstineat, quinimmo & hoc poterit recitare, sed postea non erit satisfactorium præcepti.

IV. Indirecte crederem item proscriptam ire opinionem eorum, qui Reliquiis insignibus officium dedere duplex, notabilibus, aut exiguis, sed illustribus signis, aut in quibus singulariter passi sunt Martyres, semiduplex, & exiguis, aut particulis partium simplex, cum enim præsens Decretum stabiliat, *Festum cum officio fieri tantum posse, ubi asservatur Corpus, aut insignis Reliquia*, in apertam venit consequentiam, officium celebrari non posse, licet semiduplex, aut simplex ob Reliquiam notabilem, aut exiguam, alias Festum cum officio fieret, etiam ubi insignis non habetur Reliquia. Adde, quod in dicto Decreto solum conceditur officium ratione insignis Reliquiæ, & in aliis casibus recurrendum esse definitur ad Sedem Apostolicam, seu ad Sacram Congregationem his verbis: *De aliis Festis, de quibus in Kalendario Romano, seu Rubricis Breviarii nihil habetur, nihil propria auctoritate constituatur, sed omnino consulatur Sacra Rituum Congregatio*. Cum igitur de Reliquiis notabilibus, aut exiguis nihil præscriptum habeatur in Rubricis Breviarii, vel in Kalendario Romano, omniaque Decreta Sacræ Congregationis, quæ de officio titulo Reliquiæ profantur, semper exigant existentiam Reliquiæ insignis, ideo ob Reliquias non insignes nullum officium, nec semiduplex, nec simplex propria auctoritate est constituendum, sed penitus a quocumque officio cessandum erit, aut pro ejusdem recitatione ad Sacram Congregationem recurri debebit, quæ licet pro Reliquia non insigni, ad differentiam insignis officium dumtaxat semiduplex concedere soleat, etiam duplex quandoque concessit, ut teste Monacello *in Formulario legali practico par. 4. in supplem. ad primum tomum* eadem Congregatio indulsit Parocho Albegni Bergomensis, ut possit scilicet celebrari Missa sub ritu duplici sine Credo in ejusdem Ecclesia pro Sancto in Martyrologio Romano descripto, cujus Reliquia non insignis asservatur in eadem. Vide plura, quæ hic spectare possunt, in duobus sequentibus Decretis.

V. Concesserat S. Pius V. Ecclesiis Hispaniæ, ut possent recitare officia propria Sanctorum illius Provinciæ, necnon quorum Corpora, seu notabiles Reliquiæ in aliqua Ecclesia Provinciæ asservabantur. Gregorius XIII. animadvertens, *quod hujusmodi Sancti cum sint plures numero, ex hoc sequebatur* (sunt verba litterarum Apostolicarum, incipiunt *Pastoralis officii*, de die 30. Decembris 1573.) *ut officium majoris partis feriarum anni omitteretur, & ordo Breviarii fere subverteretur. Nos huic incommodo occurrere volentes, & Prædecessoris prædicti mentem sano modo interpretantes declaramus, unamquamque Hispaniæ Ecclesiam eorum tantum Sanctorum, qui in Breviario non sunt descripti, officia propria celebrare posse, qui vel illius Diœcesis sunt naturales, vel ejus Ecclesiæ, seu Diœcesis sunt Patroni, vel quorum Corpora, seu notabiles Reliquiæ, in ea Ecclesia, seu Diœcesi requiescunt. De aliis vero Sanctis, etiamsi sint naturales, vel Patroni alterius Diœcesis, etiamsi illorum Corpora, vel notabiles Reliquiæ in aliqua Ecclesia alterius Diœcesis requiescant, non celebretur officium proprium, sed servetur ordo Breviarii Romani.*

VI. Occasione itaque præsentis Decreti posterioris litteris præfati Gregorii XIII. indulgentibus ut supra, nascitur dubium, num adhuc Hispania uti valeat Indulto memorati Gregorii XIII., ac recitare de singulis Sanctis, quorum Reliquiæ in aliqua Ecclesia Diœcesis custodiuntur, an vero tale privilegium abrogatum censeri debeat, per præsens Decretum, expresse inhibens celebrari per totam Civitatem, vel Diœcesim officium ob Reliquiam, quæ habebatur in loco, atque præscribens, recitari dumtaxat posse in Ecclesia, in qua dicta Reliquia requiescit, & non alibi?

VII. ℞. Hispanos Indulto Gregorii XIII. adhuc uti licite posse, neque hoc per præsens Decretum esse abrogatum. Quia Sacra Congregatio solum decernit id, quod de jure communi est observandum, & secluso privilegio Sedis Apostolicæ, nec dictum privilegium est in tali Decreto revocatum, cum in eo nullum detur verbum revocatorium quorumcumque privilegiorum, quod necessarium erat, ut tale privilegium in sui robore non persisteret. Quin potius in dicto Decreto id observandum dicitur, *nisi aliud a Sede Apostolica sit concessum*, deinde in eo expresse, atque diserte dumtaxat inhibetur dictum officium introductum *per auctoritatem Ordinarii*, & Decretum ipsum latum fuit *ad tollendos abusus, qui primum in Terras Italiæ, & postea in varia alia loca irrepserant*. Cum itaque præfatum officium titulo Reliquiarum, quæ in Diœcesi habebantur, non sit inibi, *per auctoritatem Ordinarii* introductum, nec quod celebretur, *abusus ullus sit*, cum super hoc habeatur *speciale Apostolicum Indultum*, idcirco præsens Decretum in nihilo offendit memoratum Indultum Gregorianum, sed hoc in suo integro robore perseverat. Ita etiam sentiunt Castro Palaus *tom. 2. tract. 7. de Orat. disput. 2. p. 2. numer.* 10. Quintanadv. *tom. 1. singul. tract. 7. singul. 9. a numer.* 2., Trullench *lib. 1. in Decalog. cap. 7. dub.* 14. *num.* 14., Lezana *tom. 1. cap. 12. numer.* 34. apud Salmanticenses *tom. 4. Theol. mor. tract. 16. de Hor. Canon. cap. 1. punct. 4. n.* 34.

VIII. Ex dictis habes, quid sit practicandum aliis in locis,

eis, ubi simile reperiretur Apostolicum Indultum; hinc admodum bene in Diœcesi Venetiarum celebratur officium novem lectionum de iis Sanctis, quorum corpora in Ecclesiis ejusdem Diœcesis requiescunt, & hoc, ut notat ejus Kalendarium, *secundum consuetudinem Patriarchalis Ecclesiæ prædictæ*, *& ex Indulto Sedis Apostolicæ*, cui per allatum Decretum minime derogatur, utpote quod secluso privilegio Sedis Apostolicæ, ut dicebamus, tantummodo procedit.

IX. Habes 2. quod adhuc absque Apostolico Indulto licita foret præfata recitatio, si innixa esset consuetudini ante Bullam Pii V. introductæ, semperque deinceps custoditæ, licet ab Ordinariorum auctoritate suam originem agnosceret. Tum quia omnia hujusmodi officia in firmo, ac stabili reperiuntur statu. Tum etiam quia diserte habet Decretum in sua prima parte: *Non posse, nec potuisse post Bullam Pii V. locorum Ordinarios addere officia aliqua Kalendariis etiam propriis &c.* per quæ infirmari videntur solummodo officia post dictam Bullam, non autem antecedenter per Ordinarios inducta.

DECRETUM V. CAPITIS, IN ORDINE XLIX.

Insignes Reliquiæ (quarum ratione recitari potest officium sub ritu duplici minori) sunt Caput, Brachium, Crus, aut illa pars Corporis, in qua passus est Martyr, modo sit integra, & non parva, & legitime ab Ordinariis approbata. S. R. C. 8. Aprilis 1628. *approbante Urbano VIII.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 59.

I. SAcra Congregatio die 16. Januarii 1627. proscribens abusum, qui in Terras Italiæ irrepserat, celebrandi in toto loco festum novem lectionum sola Episcopi auctoritate pro omni Sancto habente Corpus, aut insignem Reliquiam in loco, seu in aliqua loci Ecclesia, determinandum censuit: *In sola Ecclesia, in qua Reliquia insignis asservatur, & non alibi dictum officium posse recitari*; & ut quælibet tolleretur ambigendi, vel disputandi ratio, aut occasio, aliud Decretum faciendum esse statuit, & mittendum per manus, in quo declararetur, quænam dicatur Reliquia insignis ad effectum recitandi officium: *Et declaratur, quæ dicatur insignis, & de hoc fiat Decretum de mandato Sanctissimi, & mittatur per manus.*

II. In sequenti anno, scilicet 1628., efformatum extitit dictum Decretum, in quo inter alia confirmatur, quod in præcedenti statutum fuerat circa recitationem officii coercitam intra limites Ecclesiæ, in qua Reliquiæ custodiuntur, & de hoc satis egimus in Decreto, a cujus vix venimus expositione, & insimul declaratur, quæ ex Reliquiis censeri possit, & debeat insignis ad effectum præfatæ recitationis; & de hoc impræsentiarum sumimus agere. Decretum autem non prius prodiit, quam *per Cardinalium manus missum*, rigorosum non subiit examen, & *de mandato Sanctissimi*, scilicet Urbani VIII., a quo laudatum, & approbatum fuit, ut facilius ad cujuscumque manus pro executione deveniret, in novis Breviariis impressum extitit: *Facta demum relatione horum Decretorum Sanctissimo Domino Nostro Urbano Papæ VIII., ea laudavit, & approbavit, atque ab omnibus ubique sub prædictis pœnis* (scilicet de non satisfaciendo præcepto Horarum Canonicarum) *servari præcepit, necnon in novis Breviariis de mandato Sanctitatis suæ imprimendis apponi jussit.*

III. *Quarum*, scilicet Reliquiarum insignium, *ratione recitari potest officium sub ritu duplici minori*, & hæc sunt verba, quæ reipsa desiderantur in Textu Decreti, proptereaque consulto media parenthesi a Merato in illum inducta, non quidem animo Textum alterandi, sed in ejusdem faciliori intelligentia Lectorem juvandi, eumque monendi, ad quem effectum dictæ Reliquiæ declaratæ fuerint insignes, & quænam sint Reliquiæ insignes, ob quas per iterata Decreta concessum fuit, officium duplex minus recitari, ut videre est in duobus primis Decretis hujusce Capitis. Hæc tamen licet ita sint constituta, fas est, fateamur, quod si quæ verba in explicationem ut supra addi debuerunt, ly *officium sub ritu duplici minori* Textus Decreti indubie non patitur, sed magis *Festum cum officio*, uti reapse habet in priori sui parte idem Decretum, cujus pars altera, quam modo examinandam suscepimus, non est, nisi declaratio Reliquiarum insignium, ratione quarum in priori statuerat, *Festum cum officio* posse tantum recitari in Ecclesia, in qua asservantur. Dicti Decreti pars prior efformat Decretum IV. hujus Cap., quod amabo recolat Lector, & rationem, si valet, deneget nobis super his, de quibus eumdem monuimus. Etsi itaque officium, quod ratione Reliquiæ insignis valeat institui, excedere non debeat ritum duplicem minorem, sed sub hocce ritu sit celebrandum, adhuc tu tene verba, quæ conformia sunt Textui, & subintellige, non *officium sub ritu duplici minori*, sed *Festum cum officio*, qui dicendi modus, ut dicebamus exponentes præcedens Decretum, forsitan de industria observatus extitit, ut indicaretur, nec officium sub inferiori ritu de Reliquia non insigni posse celebrari.

IV. *Insignes Reliquiæ sunt Caput, Brachium, Crus, aut illa pars Corporis, in qua passus est Martyr*: Ergo quæcumque aliæ Corporis partes, ac quælibet alia, quæ veluti Reliquias alicujus Sancti venerari in usum habet Ecclesia, quæque nos ipsi in præliminaribus Capitis memoravimus, puta Capilli, Ungues, Cineres, Vestes, Instrumenta Passionis, Brandea, aliaque in genus innumera, pro Reliquiis insignibus haberi non possunt, saltem ad effectum instituendi officium earumdem causa. Consequentiam passim laudant Auctores, inter quos Salmanticenses *tom. 4. Theol. mor. tract. 16. de Hor. Can. cap. 1. punct. 4. numer.* 35. Eustachius a S. Ubaldo *de Dei bened. observ. 9. sect. 4. num.* 218. Bordonus *tom. 4. resolut.* 117. *num.* 32., Meratus *sect. 1. cap. 5. tit. 2. num. 4.*, Pittonnus *Decis. pro sacr. ritib. num.* 545., aliique communiter. Id ipsum quoque ratio ipsa demonstrat, quoniam si ob cunctas Reliquias officium liceret institui, non esset finis officiorum, & in nihilum prorsus abirent officium feriale, ac Dominicale, & sequerentur quæcumque alia incommoda, ad quæ unice præcavenda in præcedenti Decreto sancitum vidimus, licitum haud esse, per totam Diœcesim, vel Civitatem officium agere ob Reliquiam Sancti alicujus, quæ in aliqua loci Ecclesia asservetur; & impræsentiarum declaratur, quæ sint insignes Reliquiæ ad effectum agendi de iisdem officium. Decretum itidem VI. hujus Capitis, dum *Tibiam non esse Reliquiam insignem* stabilit, proculdubio eamdem consequentiam probat; Tibia enim non est ex inferioribus corporis partibus, quinimmo est præcipuum os, quod crus componit, quapropter si ista inter insignes Reliquias non computatur, utique neque manus, pes, digitus, maxilla, auricula, nec similes corporis partes numerabuntur, & multo minus ea, quæ corporis partes nullatenus sunt, ut vestes, instrumenta passionis, brandea &c. Videatur tamen laudatum Decretum quoad cæteras corporis partes, & quoad instrumenta passionis, aliasque similes Reliquias recolatur Decretum VII. hujus quoque Capitis, in quibus habentur nonnullæ limitationes præsenti Decreto adhibendæ.

V. Quod si Reliquiæ insignes ad effectum, de quo agitur, sunt Caput, Brachium, aliæque superius recensitæ, utique & Corpus integrum, quod præfatas partes includit, immo & magna pars ejusdem, si aliquam ex iisdem claudat partibus, sin autem, ob Decretum II. hujus Capitis, in quo S. Congregatio sub die 3. Junii 1617. magnam Corporis partem indistincte pro officio recitando inter insignes collocat Reliquias; habet enim: *Duplex officium est recitandum de Sancto, cujus habetur insignis Reliquia, ubi asservatur, vel sit Corpus integrum, aut magna pars ejusdem, aut Caput.*

VI. Contendi posset, quod nomine *magnæ Corporis partis* veniat aliqua ex partibus, quas præsens numerat Sanctio, scilicet aut Brachium, Caput, aut Crus. Verum profecto hanc dictum Decretum non patitur expositionem; dum enim per particulam disjunctivam *Aut* recenset Caput, quod est ex præcipuis Corporis partibus *Aut Caput*, aperte denotat, nomine *magnæ Corporis partis* Caput se minime comprehendere, ac consequenter nec alias similes ejusdem singulares partes, sed magis plures partes, seu acervum plurium partium, quæcumque postea eæ sint, quæ Corpus integrant, aut componunt. Et quidem hunc videtur esse Decreti sensum, dum magnam corporis partem adjicit post mentionem præcedenter factam de corpore integro, *Vel sit Corpus integrum, aut magna pars ejusdem*; hujusmodi enim dicendi modus indicat, quod si non habeatur corpus integrum, adhuc sufficit magna pars ejusdem corporis; hujus autem habetur magna pars, tametsi nulla ex partibus a præsenti Decreto exactis, scilicet Capite, Brachio, aut Crure, habeatur, dummodo non desint plures aliæ partes, quæ corpus integrant, vel constant.

VII. Oppones præsens Decretum, in quo magnæ corporis partis nulla mentio habetur, & cum sit posterius, videtur allegato derogare. Verum fas est, sciat Lector, quod præsens Decretum non procedit derogando, sed magis permittendo *ea officia, quæ Breviarii Romani Rubricis, vel Sacræ Rituum Congregationis, seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur*, ut diserte idem loquitur Decretum; quapropter cum magna pars corporis sit ex Reliquiis, ob quas eadem Congregatio officium duplex concedit, & ad hunc effectum expresse declarat insignem, utique per præsens Decretum, licet posterius, allegato non derogatur, nec magna corporis pars inter non insignes Reliquias rejicitur, ac per consequens quoties Sancti alicujus plures habentur Reliquiæ, quæ ejusdem corporis magnam efficiant partem, officium duplex fieri poterit, etsi nulla ex iisdem habeatur per præsens Decretum exactis, & insignitis.

VIII. Addere hic placet ex Sanchez *de præcept. Decalogi lib. 2. cap. 43. number.* 10., quod Decreta posteriora, quando proprioribus expresse non adversantur, sunt per priora corrigenda, determinanda, & supplenda, quo legum correctio vitetur, ut expresse statuitur *l. Sed & posteriores, juncta Glossa verb. Pertinent, ff. de legib.* Quis autem arbitrabitur, ita præsens Decretum adversari secundo hujus Capitis, ut juxta illud intelligi, per illudque suppleri, & declarari nequeat, ut hoc minime a ratione Reliquiarum insignium excludat magnam partem corporis, quam dictum Decretum inter insignes expresse recenset?

IX. *Aut illa pars corporis, in qua passus est Martyr.* Cum particula *Aut* disjunctiva sit, nobis designat, non esse necessarium, ut officium duplex fiat, quod pars, in qua passus est Martyr, sit Caput, Brachium, aut Crus, quæ sunt corporis partes per Decretum recensitæ, sed cum nulla ex partibus corporis nominetur, sed indiscriminatim disjunctive dicatur,

Aut

Aut illa pars corporis &c., dicendum utique venit, quod sufficit quæcumque corporis pars, dummodo una concurrant conditiones, quæ ab eodem Decreto exiguntur, videlicet quod *in ea passus sit Martyr*, quod *sit integra*, *& non parva*, & quod *sit legitime ab Ordinariis approbata*.

X. Hoc habent privilegium Martyres præ ceteris Sanctis, quod ut de his officium duplex instituatur, determinate haberi debet aliqua Reliquia insignis ex supra recensitis, ubi in Martyribus sufficit & ea pars, in qua passi fuerint; privilegiari enim sane decuit eam partem, per quam tam privilegiata victoria fuit reportata. Et hujusmodi privilegium non in eo dumtaxat situm est, quod in Martyribus etiam aliæ partes corporis, in quibus passi fuerunt, redditæ sint insignes, ac habiles, ut officium inducant, sed ulterius quia necesse non est, quod istæ sint tantæ quantitatis, quantæ sunt aliæ partes insignes a Decreto adductæ, & allegatæ, merito supplente defectum quantitatis in illis, excessu qualitatis, seu circumstantia Martyrii.

XI. Hinc in triplici genere lubet hic partiri corporis partes, videlicet in insignes, notabiles, & minutas, seu exiguas. Insignes, videlicet, quas memorat Decretum. Notabiles, quæ tantæ quantitatis quidem, ac illæ, non sunt, sed nec modicæ, ut manus, pes, tybia, maxilla &c. Minutæ, seu exiguæ, quæ sunt parvæ quantitatis, ut dens, digitus, unguis, auricula &c.; vel quæ sunt partes aliquæ Reliquiarum insignium, ut pars aliqua cranii. Minutas, ac exiguas, utpote quæ passim reperiuntur, ne nimis ob eas omissum veniat feriale, & dominicale officium, præfato privilegio expoliant ea verba Decreti, *Et non parva*, de quibus infra redibit sermo. Insignes etiam in non Martyribus illo gaudent. Notabiles igitur eodem non carere existimandum est. Gregorius quidem XIII. in Litteris *Pastoralis officii*, de quibus in præcedenti Decreto, datis ad Hispaniæ Ecclesias ad effectum recitandi officium, etiam notabiles Reliquias inter insignes recenset. Ast ibi Gregorius *Notabiles* Reliquias pro insignibus usurpat, nos vero non sic, sed quæ sunt minoris quantitatis, ut dicebamus, adeoque quæ in Martyribus quidem, non autem in non Martyribus ad dictum effectum sufficiunt. Ceterum quando etiam Gregorius prædictus in sensu nostro illas usurparet, nihil utique officeret, quia ibi indultum. facit, ac privilegium Hispaniæ Ecclesiis, unde inde minime inferri potest, quod etiam in aliis non privilegiatis Ecclesiis notabiles, licet non insignes, sufficerent Reliquiæ.

XII. *Modo sit integra*, subjungit Decretum. Hæc sane verba, ut vel leviter consideranti Decreti sensum manifeste patebit, partem, in qua passus est Martyr, dumtaxat appellant, adeoque in ceteris memoratis insignibus Reliquiis ex vi hujus Decreti integritas necessaria non est; quia tamen in Decreto sequenti stabilitum apparet, quod *Tybia non est Reliquia insignis*, licet sit majus os, quod crus componit, ut ibi videbimus, ideo & in præfatis Reliquiis insignibus integritatem requiri censendum est. Hæc autem integritas, quæ exigitur, moralis est, non physica, ita quod si quid parvum tantum deficiat, minime obsit, ut ait Pasqualigus *de sacrific. nov. leg. q. 261. num. 4.*, alias res, quemadmodum advertit Eustachius a S. Ubaldo *loc. cit.*, scrupulis plena foret.

XIII. Ex dictis habes primo, quod si Reliquia insignis, aut pars, in qua passus est Martyr, casu aliquo frangatur, & in plures partes separetur, etsi omnia hujusmodi fragmenta, seu frustra haberentur, adhuc quia tali in causa non verificaretur, quod haberetur, puta, caput, aut brachium integrum, cum hæc non ex partibus disjunctis, sed unitis componantur, ideo cessaret licentia celebrandi officium; quam tamen minime deperdi, si ea frustra ita per artificialem unionem apte conjungantur, & simul agglutinentur, ut appareat integrum caput, aut brachium, docent Quarti *par. 1. tit. 5. dub. 4.*, Lohner *instruct. 1. par. 2. n. 1.*, & Meratus *sect. 1. cap. 5. tit. 2. num. 4.*, quia moraliter tunc haberetur Reliquia integra, nam ex unione partium resultat integritas compositi. Nec obstat, quod unio sit artificialis, dummodo partes sint naturales, quia idem sequitur effectus in ordine ad finem intentum, & sæpe ars conducit ad agglutinandas compartes ipsas corporis vivi.

XIV. Oppones non dici columnam integram, quæ est composita ex pluribus lapidibus, sed quæ constat ex unico lapide indiviso; ergo idem dicendum est in casu.

XV. Respondet Quarti ibidem, non solere appellari columnam integram, quando ex pluribus lapidibus est composita, quia ibi integritas diversimode sumitur, videlicet pro simplicitate, cui contradicit pluralitas partium; in casu autem nostro sumitur pro totalitate, quæ non opponitur pluralitati partium simul unitarum, alias nullum corpus humanum posset dici integrum, quod est falsum.

XVI. Habes 2., quod si alicubi habeantur plura frustra Reliquiarum ejusdem Sancti, quarum nulla sit secundum se insignis, si attineant ad eamdem corporis partem, & ita uniantur, ut resultet, puta integrum caput, aut major pars ejusdem, posset de eo fieri officium: si autem ad idem corporis membrum non attinerent, nequaquam, etsi ex eorumdem unione resultaret brachium, aut crus, quia partes propriæ requiruntur ad veritatem compositi, nec prosunt alienæ, nisi ad monstruosam compositionem. Quarti ibidem.

XVII. Habes 3. deperdi licentiam celebrandi officium, si in casu aliquo deperdatur particula aliqua necessaria ad integritatem moralem illius partis, in qua passus est Martyr, vel proportione servata ad veritatem aliarum Reliquiarum insignium; cessat enim privilegium cessante causa concessionis, ut late probant Sanchez *de Matrim. lib. 8. disp. 30. num. 16.*, & alii Auctores.

XVIII. *Et non parva*. Altera hæc est ex conditionibus, quas exposcit Decretum, & similiter super partem, in qua passus est Martyr, solummodo cadit, & exiguas, & minutas corporis partes, licet integræ sint, & in eis passi sint Martyres, excludit, hinc nedum particulæ partium exiguarum, aut Insignium, vel notabilium, sed etiam partes ipsæ exiguæ, & minutæ, cujusmodi sunt dens, digitus, os, unguis, auricula, & ceteræ similes non notabiles Reliquiæ, licet integræ sint, ad officium recitandum nequaquam sufficiunt, unde esto in dentibus verb. gr. Sancta Apollonia particulariter passa sit, pro uno tamen ejusdem dente officium dici non posset; si enim hujusmodi minutiores partes admitterentur, si non mortiferum, & lethale, atrox saltem, ac grave vulnus reciperet officium feriale, & dominicale, atque frequenter evenirent alia incommoda, ac perturbationes, ad quas unice tollendas Decretum noscitur editum. Non imus tamen inficias, quod pro maxilla, ex qua extracti fuerunt dentes, posset officium celebrari de S. Apollonia, pro mamilla de S. Agatha, & sic pro tybia, pro manu, pro pede, & pro aliis similibus non exiguis, & minutioribus, sed notabilibus corporis partibus, modo sint integræ, de iis Martyribus, qui in eis particulariter passi essent, supplente in ejusmodi casu defectum quantitatis circumstantia Martyrii, præsertim cum ex hoc non sequantur allegata incommoda, ut videre est in exemplo adducto de S. Apollonia, in quo duobus solum in locis pro ejusdem bina maxilla accideret officio de tempore officium de dicta Sancta subrogari, ubi admodum frequentior foret hujusmodi subrogatio, si pro quolibet ejusdem dente officium duplex institui posset.

XIX. Dum autem audis: *Et non parva*, volo, ut id intelligas per se, & per accidens, adeoque si puer recenter natus in odium Christi, aut fidei in pede, aut manu tortus occumberet, etsi ille pes, aut manus parvi forent, adhuc si uter ex illis haberetur, officium fieri quiret, quia præfatæ corporis partes per accidens parvæ sunt, & ex se natæ ad debitam magnitudinem pervenire, & non inter partes minutas, & exiguas, sed notabiles per se computantur. Idem dic de brachio, capite, aut crure, si ea verba Decreti Reliquiis insignibus etiam contendantur esse applicanda, ejusdem Filii recenter nati, aut etiam in ventre Matris in odium fidei, & Christi perempti; quinimmo & cujuscumque alterius Sancti, non Martyris, cujus præfatæ corporis partes, a Decreto inter insignes recensitæ, aliquam ob infirmitatem ad debitam magnitudinem non devenissent. Et quidem cum Decretum caput, brachium, & crus inter Reliquias insignes absolute, & simpliciter numeret, & ad instituendum officium sufficere pronunciet, non crederem, a quopiam negatum iri posse, earumdem aliquam ad intentum non suffragari, si per accidens, & ob infirmitatem non sit debitam magnitudinem assecuta; quidni igitur, etiam si hoc eveniat in illa parte, in qua passus est Martyr, quæ quoque ad effectum, & ob circumstantiam per Decretum insignitur?

XX. Non sufficit demum, quod Reliquia, in qua passus est Martyr, sit integra, & non parva, sed ulterius requiritur, quod sit legitime ab Ordinariis approbata: *Et legitime ab Ordinariis approbata*. Verum cum ex Tridentino *sess. 25.* approbatio Episcopi pro Reliquiis dumtaxat novis, aut noviter repertis expostuletur, ideo dictæ approbationis necessitatem ad Reliquias solummodo novas, aut noviter inventas restringendam esse existimamus. Et quidem si solummodo Reliquiæ novæ, & noviter repertæ præfata indigent approbatione, ut publicæ Fidelium exponantur venerationi, non autem antiquæ, & quæ in legitima ab antiquo sunt possessione cultus, non videmus, cur pro iisdem necessaria esse possit, & debeat dicta approbatio, ut officium canonicum obtineant, quod non est, nisi portio quædam cultus, in cujus jam legitima possessione similiter existunt. Quæ dicta sint, dummodo non contendas, id pro parte, in qua passus est Martyr, esse sancitum, ut examinatæ remaneant conditiones ad officium divinum per Decretum exactæ, & de earumdem existentia, & de legitima dicti officii recitatione per Ordinarii approbationem quivis certioretur, quodlibetque dubium deponat. Si quis ita sentiret, non admodum quidem nos refragatores haberet, ast postea quia Decretum dictam approbationem pro parte, in qua passus est Martyr, tantummodo exposcit, haudquaquam procedere arbitramur, alias ad examinandam etiam integritatem Reliquiarum insignium, Clerumque de legitima recitatione certiorandum, Ordinarii approbatio non minus præscribi debuisset.

XXI. Quomodocumque tamen ista se habeant, ex Decreti Textu est, quod ea verba, *Et legitime ab Ordinariis approbata*, ac per consequens necessitas præfatæ approbationis tantummodo supra partem, in qua passus est Martyr, similiter cadunt, & non super reliquas allegatas Reliquias, videlicet caput, brachium, & crus, & ideo saltem istæ, si non sint novæ, aut noviter inventæ, a necessitate dictæ approbationis erunt immunes, ut de iisdem officium valeat recitari, dummodo morali certitudine constet de talium Reliquiarum identitate, quemadmodum dicemus inferius in Decreto IX. Si vero novæ, aut noviter repertæ Reliquiæ fuerint, uti Triden-

tinum

tinum Ordinariorum approbationem exposcit, ut publicæ exponi queant venerationi, ita & consequenter, ut officio canonico, quod cultus publicus, & particularis est, recolantur. Ratio vero est, quia quoties Reliquiæ novæ sunt, aut noviter inventæ, agitur de cultu erga illas introducendo, & ideo ab Ordinariis, quibus divinorum cura præsertim commissa est relate ad respectivas Diœceses, examinari debent, & per approbationem digne approbari, quibus cultus exhibeatur, ne contingat Reliquias falsas venerari; quoties vero novæ non sunt, sed antiquæ, non agitur de cultu noviter inducendo, cum jam cultum habeant, sintque in notoria, & pacifica, ac immemorabili possessione ejusdem, & ideo approbatio minime requiritur, quia supponuntur, quando eorumdem cultus primitus inductus fuit, rite examinatæ, aut legitime in cultum positæ, ut fusiori calamo dicetur in memorato Decreto IX. & X. Quod autem de cultu dictum est, etiam de officio divino procedit.

XXII. At quorum Ordinariorum approbatio exigatur; Diœcesiine dumtaxat? An vero sufficiat ea cujuscumque Orbis Episcopi? Non requiri approbationem Episcopi Diœcesis, sed eam cujuscumque Episcopi sufficere, est opinio Salmanticensium *tom. 4. Theolog. Moral. tract. 16. de Horis canonic. cap. 1. punct. 4. num.* 35. & aliorum, eo quod approbationem Ordinarii, sive Episcopi Decretum, & Tridentinum solummodo exigant; atque adeo sive ab hoc, sive ab illo Antistite fiat. Verum cum communiori sententia tò dicto Ordinarii loci approbationem exposci, & sic conformaberis Sacræ Rituum Congregationis intellectui, quæ de quibusdam Reliquiis Fidelium venerationi exhibendis disserens in Decreto X. hujus Capitis, eas *ab Ordinariis locorum* (scilicet respective) debere esse approbatas, aperte decernit.

XXIII. Ad hanc autem legitimam approbationem habendam necessaria est certitudo moralis deducta ex probabilibus argumentis, nec exigitur evidens, & infallibiliter concludens. Præfata vero argumenta, cum sint eadem, quæ probant identitatem Reliquiæ, recolat Lector in Decreto IX. hujus Capitis, ubi de iisdem longus instituitur sermo. Adhibere quoque debet Episcopus in consilium Theologos, & alios pios viros, & postea facere, quæ veritati, & pietati consentanea judicabit. Quod si aliquod dubium, vel aliqua de iis rebus gravior quæstio incidat, Episcopus antequam controversiam dirimat, Metropolitani, & Comprovincialium Episcoporum in Concilio Provinciali sententiam expectabit. Theologorum vota sunt tantum consultiva, Episcoporum in Concilio Provinciali decisiva, quia Tridentinum à Theologis consilium, & ab Episcopis petit sententiam. Ita ex Tridentino *sess.* 25. Diana Coord. *tom. 3. tract. 2. resolut.* 91., Sallmanticenses *loco citato punct. 4. num.* 35., Bordonus *tom. 4. resol.* 117. *num.* 20., *& seqq.* aliique communiter.

XXIV. Notat Sanchez *lib. 2. cap. 43. num.* 18., & ex eo Bordonus *loco cit. num.* 7. ac Bonacina *tom. 2. disp. 3. quæst. 2. punct.* 4. opus non esse, quod Episcopus Diœcesis approbet Reliquias jam approbatas, cujusmodi sunt, quæ Roma afferuntur cum Bulla Apostolica, aut aliunde cum testimonio Episcopi loci, a quo in alium transferuntur, aut earumdem veritatem examinet, cum jam legitime comprobatæ sint, sed sat esse, quod examinet, an Instrumentum, & Bulla sint in forma probante, an sigillum capsulæ, in qua collocatæ fuerint, sit conforme vero sigillo; & an eæ sint illæ, quæ testimonio Summi Pontificis, vel Episcopi legitime approbatæ fuerunt. Ad quam recognitionem faciendam tunc non tenetur formam traditam a Tridentino ut supra servare, sed nemine consulto potest eos titulos recognoscere, & examinare.

XXV. Ut autem hæc pars tale privilegium reportet, opus est, ut in ea speciali modo præ ceteris partibus passus sit Martyr, quandoquidem speciale privilegium, quo ipsa decoratur, specialem causam in ea requirit, unde eorum Martyrum, quorum nulla corporis pars peculiare sensit tormentum, nulla itidem ejusdem pars inter insignes computari potest ad effectum instituendi de eadem particulare Festum, seu officium. Quæ tamen ita volumus esse intelligenda, ut in nihilo offendant, quæ statim daturi sumus, sed cum dandis limitationibus accipienda.

XXVI. Primo itaque se offerunt Sancti illi, qui in carcere, aut exilio, aut alibi ærumnis confecti, & inedia consumpti interiere, quorum plures recenset Martyrologium Romanum, eorumdemque multa adducit exempla Antonius Gallonius *lib. de Cruciatib. SS. Martyr.*, aliorum scilicet exilio damnatorum, aliorum adscriptorum operibus ædificiorum, & purgationi cloacarum, aliorum denique ad metalla damnatorum, unde de S. Marcello Papa legitur, quod contemnens, & deridens dicta, & præcepta Maxentii, qui eum adigere tentabat, ut Dæmonibus sacrificaret, damnatus est ad catabulum, hoc est publicum stabulum animalium, ut eis deserviret, & quod tandem in servitio animalium nudus, amictus cilicio, defunctus est. Hos uti Martyres Ecclesia veneratur, sed in eorumdem officio tacendum edicit octavum Responsorium, *Hic est vere Martyr &c.*, & ejusdem loco substituendum statuit, *Domine prævenisti*. Verum cum hujusmodi Martyres in nulla corporis parte peculiariter torti extiterint, nulla itidem eorumdem corporis pars videtur præfato privilegio donanda, alioquin meliores forent conditionis Sanctis Martyribus illis, qui ultra totius corporis indispensabilem cruciatum, qui ex peculiari alicujus partis tortura promanat, aut alias in toto corpore ex ærumnis, & inedia passi essent, in parte aliqua specialiter quoque torti fuissent; utpote quorum hæc pars dumtaxat privilegiata veniret, ubi in illis totum corpus dictum privilegium reportaret. Hoc autem profecto indicat Sanctio ipsa, quæ dum ultra partes superius recensitas, in Martyre partem illam privilegio decorat, in qua passus est, *Aut illa pars corporis, in qua passus est Martyr*, consequenter designat, nullam habendam esse rationem tormenti illius, quod pars aliqua ex alterius tortura per consensum persentit, quodve in toto corpore universale extitit, nisi hoc speciale itidem foret, & ex se mortis illativum juxta inferius dicenda. Dum tamen Martyres hujusce rationis præfato privilegio non potiri posse asserimus, in tota universalitate nolumus id esse intelligendum, sed cum fallentia pro casu, in quo ex memoratis ærumnis, dolorosum morbum aliquem contraxerint, præsertim si talis fuerit, qui eosdem ad mortem usque perduxerit; partem enim illam, quæ a morbo illo peculiariter læsa fuit, non apparet memorato privilegio esse privandam.

XXVII. Secundo. Ejusdem sunt conditionis Martyres illi, quos *extorres* vocant, qui nempe timore correpti, ne fidem proderent, vel dira Tyranni persecutione coacti, sua suosque relinquentes, in summa deinceps egestate, seu vagi, & errantes, seu latitantes in montibus, & speluncis, gravibus, iisque perpetuis periculis obnoxii, reliquum vitæ tempus traduxere, cujusmodi sunt septem illi *Dormientes* dicti, de quibus mentionem habet Martyrologium die 27. Julii, qui persecutionis Decii atrocitatem fugientes, in ea spelunca, in quam se receperunt, vel interierunt, vel obdormierunt. Tales itidem sunt, quos idem recenset Martyrologium 23. Junii: *Nicomediæ commemoratio plurimorum SS. Martyrum, qui in montibus, & speluncis tempore Diocletiani latitantes, pro Christi nomine Martyrium læto animo subierunt*. His tamen adhuc limitationem illam, quam pro Martyribus præcedenter recensitis fecimus, adhibendam quoque esse putamus.

XXVIII. Tertio. Iisdem connumerandi veniunt Infantes nondum nati, si qui cum Matre simul interfecti fuerint, vel adhuc eadem superstite in maternis uteris ex odio in Fidem occidantur. Falleret hoc tamen, si pars aliqua corporis eorumdem specialiter læsa veniret, quapropter si stylus, quo pota occiditur Mater, in utero latentis pueri partem aliquam offenderet, hanc prædicto privilegio spoliare non possumus.

XXIX. Quarto. Mortui in obsequio peste laborantium inter veros Martyres a Raynaudo recensentur, quam assumptionem late prosequitur *in Theol. antiqua de vera Martyrii notione*; & id deduci videtur ex Martyrologio, qui de præfatis ad diem 28. Februarii in hunc modum proloquitur: *Alexandriæ commemoratio Sanctorum Presbyterorum, Diaconorum, & aliorum plurimorum, qui tempore Valeriani Imperatoris, cum pestis sævissima grassaretur, morbo laborantibus ministrantes libentissime mortem oppetiere, quos veluti Martyres religiosa piorum fides venerari consuevit*. Hi itaque, quatenus tamquam Martyres coli deberent, superius memoratis, quorum nullam corporis partem dicto privilegio decoratam fecimus, adjungendi forent, nisi quis assereret, partem illam (quod nos reprobare non possumus) in qua bubones contrahunt, utpote quæ particulare sentit tormentum, particulari etiam illo privilegio esse donandam. Verum cum Raynaudi sententia pluribus impugnetur ab Hurtado *de vero Martyrio resol.* 62., aliisque passim Auctoribus, & inter ceteros libros proscriptos a Sacra Congregatione anno 1696., extet liber ille Raynaudi *de Martyrio per pestem*, & in ejusdem correctione ab eadem Indicis Congregatione demandata, hæc duo dicantur, *pro commendanda caritate eorum, qui inter ministrandum pestis contactu vitam amittunt, non tamen in ea acceptione, qua Patres, & Doctores, & Ecclesia vocant illos, qui in pugna, & certamine cum Tyranno propter Deum vitam non resistentes ponunt*, uti notatur apud eumdem Raynaudum *tom. 20. pag.* 256., idcirco hujusmodi Sancti nonnisi lato modo dici possunt Martyres, non autem stricto, & juxta Ecclesiæ praxim, ac consequenter privilegio illo, quod vere Martyribus fecit Ecclesia, frui non possunt; præsertim cum S. Aloysius Gonzaga ex morbo contracto causa servitium præstandi peste laborantibus obierit, & tamen non ritus Martyris, sed Confessoris ab Ecclesia fuit illi designatus. Nec in contrarium faciunt, quæ ex Martyrologio producta fuere; quoniam ibi non dicitur, eos cultu Martyrum in Ecclesia coli, sed religiosam piorum fidem eos venerari *veluti Martyres*; particula autem *veluti* similitudinem potius, quam veritatem significat. Quoniam vero Cardinalis Capisuccus *in sua Controversia de Martyrio* §. 11. Christianos modo prædicto morientes inter vere, & proprie Martyres annumerat, quoties a Tyranno ex odio in Fidem addicerentur servitio peste laborantium, ut sic, attracta lue, occiderentur, secus autem, qui sponte sua, & caritatis argumento voluntariam præstantes opem peste laborantibus, in hoc caritatis officio, attracto morbo, morerentur, ideo licet non his, bene tamen illis quoad partem a lue specialiter læsam dictum privilegium libenter concedimus.

XXX. Quinto. De iis, qui ardenti Martyrii desiderio flagrarunt, illudque quærentes in remotas oras profecti sunt, licet vel morbo, qui progredientes acrius vexabat, vel liberali, secus quam speraverant, infidelium tractatione redire compulsi, qualiter SS. Romualdo, Antonio de Padua, Francisco de Assisio, aliisque permultis contigisse, Auctorum assertio est, nunc sumimus agere; & hos inter veros Martyres recenseri observamus a Martino de Magistris *tract. de Martyrio quæst.* 10.

C 4.,

& 4., ubi docet, de ratione Martyrii non esse actualem, & exercitam mortis voluntariam passionem. In contrarium tamen est turba Doctorum, quorum unus D. Thomas 2. 2. *quæst.* 124. *art.* 4. in medium dumtaxat prodeat, ubi ad perfectam rationem Martyrii requirit, quod aliquis mortem sustineat propter Christum, & quæ in oppositum facere possunt, asserit esse intelligenda per quamdam similitudinem. Ecclesia ipsa & memoratis Sanctis, necnon Sanctis Dominico, Teresiæ, Joanni de Capistrano, Martino, Francisco Xaverio, aliisque, quos enixum patet ex historiis, probatisque auctoribus habuisse Martyrii desiderium, non cultum Martyrum, sed Confessorum adscribit. Quid igitur? Quid? Prædicti Sancti, etsi apud Deum, qui voluntatem reputat pro facto, gloriam, & coronam Martyrii, quæ a D. P. Augustino *lib. de Virginit. cap.* 46. vel in habitu animi, vel in ipsa passionis experientia constituitur, haud dubie promereantur, immo & consequantur, non sunt tamen vere, & præcise Martyres catholici, quos ut tales veneretur Ecclesia, propterea que his favorabilis non potest esse præsentis dispositio Decreti. Præterea hujusmodi desiderii Martyres in nulla corporis parte Martyrii signum aliquod, aut stigma extrinsecus habent, aut tormenta a Tyranno inflicta sentere; quæ igitur eorumdem corporis pars dicto privilegio decorabitur? Nec suffragatur, quod in eorumdem corpore stigma aliquod ex ciliciis, catenis, urticarum manipulis, aliisque asperrimis flagellis, quibus ipsi proprium corpus castigabant, inflictum appareat; hoc enim Martyrii stigma non est, nec pro tali ab Ecclesia reputatur, & non minus habetur in plurimis Confessoribus, qui prædicto Martyrii desiderio non conflagrarunt, & ideo incapax est ad privilegiandam eam partem, in qua situm est, eo privilegio, quo stigma Martyrii donatur per præsens Decretum, cujus verba ad metaphoricum sensum, ac alienum a communi Ecclesiæ intelligentia, nequaquam sunt detorquenda.

XXXI. Sexto. Dantur Martyres patientiæ, de quibus Sanctus Gregorius *homil. 31. in Evang.*, & S. Petrus Damianus *lib. 6. Epist.* 27. Dantur Martyres Religionis, hoc est, Claustralis observantiæ, de quibus Damascenus *lib. 4. de Fide cap.* 16. Dantur Martyres Virginitatis, quæ Martyrii nomen, & decus retulit apud Chrysostomum *in Orat. de S. Thecla, & in Orat. de S. Barlaam*, apud Ambrosium *lib. 1. de Virginib.*, & apud Bernardum *serm. 1. de Octava Pascha*. Dantur Martyres divinæ caritatis, qui igne, & zelo divini amoris absumuntur; quod nempe Martyrium agnoscunt Chrysostomus *homil.* 10. *in Epist. ad Corinth.*, & Petrus Damianus *serm. de S. Elenchadio*. Verum hæc minus proprie Martyria appellantur, uti quoque libens admittit Raynaudus *tract. de Martyrio per pestem in Præfat. partic* 2., & tamquam Martyria ab Ecclesia minime recognoscuntur, dum Sanctis hujusmodi cultum Martyris numquam tribuit, & ideo a Decreti dispositione indubitanter eosdem credimus expulsos, quando etiam in aliqua corporis parte stigma aliquod contraxerint, & hac de causa fuerint absumpti. Quoad hoc tamen Lectorem amandamus ad Decretum VI. hujus Capitis, ubi forsitan nonnullas reperiet limitationes a nobis probabiliter factas.

XXXII. Septimo. Ultra mortem naturalem, per quam verum completur Martyrium, aliud genus mortis est, quæ talis habetur in foro externo, qualis est eorum, qui injusta excommunicatione puniuntur, qui si invicta patientia eam toleraverint, Martyres a nonnullis reperiuntur appellari, de quibus Lupus *in Scholiis ad lib. Tertulliani cap. 4. pag. 71. edit. Venetæ tom. 9.* Ast hujusmodi, aliique similis rationis admodum utique improprie Martyres appellantur, & quod tales non sint in sensu Ecclesiæ, cuilibet arbitramur esse compertum; unde non est, quod probemus, eosdem dicti privilegii non esse participes, quoties etiam memorata de causa in aliqua corporis parte læsi fuissent.

XXXIII. Octavo. Ex communi Doctorum placito in Martyrio duæ Personæ debent intervenire, hoc est, Persecutor, seu Tyrannus, qui pœnam infligat, & Martyr, qui eam patienter sustineat: *In cujus glorioso agone* (verba sunt D. P. Augustini Serm. 44. de Sanctis) *duo sunt præcipue consideranda; sævitia Tortoris, ut eam detestemur; patientia Martyris, ut eam imitemur*. Doctrina hæc contraire videtur Ecclesiæ usui colendi ut Martyres plerosque, qui propriis manibus sibi mortem intulerunt, ut S. Apolloniam, quæ sponte in ignem celeriter insiliit, & conflagravit. Verum in hisce Martyriis forte Persecutor, seu Tyrannus non defuit, cum nomine Persecutoris, seu Tyranni ille etiam comprehendi possit, qui Martyribus occasionem subministravit sibi mortem inferendi, veluti docuerunt Raynaldus *de Martyrio per pestem part. 2. cap. 1. numer. 1. & 2.* Sylvius *in 2. qu. 64. art. 5. ad 5.*, Lessius *de just. & jure lib. 2. cap. 9. dubit. 6. num. 24.*, Gobat *Theol. experim. cas. 18. sect. 1. numer.* 181. Quod si adhuc hoc minime sufficere contendatur, dicito, interventum Persecutoris, seu Tyranni dumtaxat exposci in Martyrio juxta regulas ordinarias, non autem in Martyrio juxta regulas extraordinarias, quæ ex speciali instinctu divino causam habent, cujusmodi sunt exempla S. Apolloniæ, & aliorum tamquam Martyrum ab Ecclesia veneratorum, qui ex divina inspiratione sibi mortem dedere. Cum igitur hujusmodi Sancti sint vere Martyres, & ab Ecclesia ipsa cultum Martyris obtineant, dubium non est, quod præfato gaudent privilegio in ea corporis parte, in qua sibi mortem intulerunt, quapropter Sophronia verb. gr. Romana fœmina, quæ teste Eusebio a Marito derelicta, & in manibus Maxentii Tyranni relicta, tempus petiit, ut corpus suum decenter ornares, at cubiculum ingressa, cum sola esset, ense seipsam transfixit, in transfixionis parte dictum privilegium reportares, si tamquam Martyr ab Ecclesia recognosceretur. Etsi autem Sophronia christiana quidem esset, ejusque cum laude meminerit Baronius *ad annum 309. numer.* 10., non est ab Ecclesia inter Sanctos relata, quia non habuit sufficientia indicia, ut existimare posset, ipsam instinctu Spiritus Sancti sibi vitam ademisse, uti advertit Baillet *in Dissert. gen. ad vitas Sanct.* §. 79.

XXXIV. Nono. Ad verum Martyrium constituendum passim ab Auctoribus exigitur, quod Persecutor, seu Tyrannus reipsa mortem inferat, aut saltem ponat causam necessariam, & sufficientem mortis naturalis; hinc dubium exurgit iis de partibus, quæ lethalia vulnera cum receperint, nihil tamen inde a tormentis per divinum miraculum læsæ fuerunt, nihilque doloris pertulere; num scilicet memorato privilegio debeant gaudere? Et dicendum videtur, quod non, quia de eisdem non verificantur verba Decreti, nempe quod *in illis passi sint Martyres*. Ast quoniam partes illæ sic tortæ, quia secluso miraculo tormenta utique sensissent, quæ mortem intulissent, Sanctis ipsis, etsi alio supplicii genere, vel gladio a Tyrannis interempti Martyrium non compleant, proprium Martyris titulum, cultumque tribuere valent, ut videre est in S. Joanne Evangelista, qui a fervente oleo, in quo demersus fuit, nihil læsus, Martyris nihilominus & nomine, & cultu ab universa afficitur Ecclesia, ita & præfato privilegio ipsæ decoratæ censeri debent, perindeque considerari, ac si tormenta reipsa expertæ fuissent. Ad rationem itaque dubitandi dicendum venit, sufficere, quod iis in partibus Martyres passi sint per se, & ex natura sua, etsi per accidens, & Divina protegente virtute deinde reipsa tormenta non senserint; hinc etiam Sidrach, Misach, & Abdenago, qui cum Statuam adorare noluerint, jussu Nabuchodonosor in ardentem fornacem fuerunt injecti, *in suis Epist.* a S. Cypriano, cum quo concordat Tertullianus *in Scorp. cap.* 8., inter Martyres recensentur, & tamen de iisdem legitur Daniel. 3. quod *eos non tetigit omnino ignis, neque contristavit, nec quidquam molestiæ intulit*.

XXXV. Decimo. Idem a fortiori dicendum venit iis de Martyribus, quos tormenta ad mortem inferendam valida expertos, sed miraculose a Deo sanatos, constat spontanea deinceps morte decessisse; hi enim in illis corporis partibus, in quibus torti fuere, vere cruciatus persenserunt, qui vitam eisdem ademissent, nisi Divina Omnipotentia eosdem præservasset.

XXXVI. Undecimo. Gravior incidit dubitatio de illis partibus, quæ particulariter quidem læsæ fuerunt, sed non per vulnus lethale; an videlicet insignes debeant reputari ad effectum instituendi ob easdem officium? Exemplum producitur in S. Apollonia, cui omnes contusi fuerunt, & evulsi dentes, an scilicet puta maxillæ, ex quibus evulsi fuerunt, quæque dolorosum quidem, sed non mortiferum vulnus receperunt, prædicto sint privilegio donandæ? Ad quod dicendum videtur, quod non; Sanctos enim illos, qui a Tyranni suppliciis afflicti, sed nec perempti, nec per vulnus ex se mortale plexi, in pace postmodum quieverunt, tamquam Martyres colere in usu non habet Ecclesia; quapropter si tale vulnus vim non habet ad constituendum Sanctum in Martyrum Catalogo, nec vim utique dicto privilegio partem, quam affecit, decorandi habere posse videtur; hinc D. Thomas *in 4. sent. dist. 49. qu. 5. art. 3. quæstione* 2. habet: *Dicendum, quod si aliquis propter fidem vulnus mortale accipiat, & supervivat, non est dubium, quin aureolam mereatur: Si vulnera non mortalia susceperit, & adhuc carcerem sustinens moriatur, adhuc aureolam meretur; & quorumdam Sanctorum Martyria in Ecclesia celebrantur, qui in carcere mortui sunt, aliquibus vulneribus longe ante susceptis, sicut patet de S. Marcello Papa &c. Si vero non continuetur usque ad mortem, non propter hoc aliquis dicitur Martyr, sicut patet de B. Silvestro, de quo non solemnizat Ecclesia, sicut de Martyre, quia in pace vitam finivit, quamvis prius aliquas passiones sustinuerit*. Accedit, quod alias per dictum vulnus non lethale insignita redderentur membra illorum Sanctorum, qui eodem suscepto in pace postmodum quieverunt, quique, propterea in Ecclesia Dei nonnisi cultum Confessoris assequuntur, quoniam ubi eadem causa est, ibi etiam idem debet adesse effectus: Opus est igitur, quod illa verba, *Aut illa pars corporis, in qua passus est Martyr*, intelligenda veniant de passione, quæ Martyri mortem inferat, aut ex se apta erat mortem inferre, nisi per miraculum impedita in sua activitate extitisset.

XXXVII. Hæc tamen non adeo multi facimus, ut eorumdem ponderi succumbere arbitremur. Ut Sanctus aliquis dictum reportet privilegium, duo dumtaxat exposcit Decretum, quæ si interveniant, nos non videmus, cur illi contendi queat. Sunt autem, & quod in aliqua parte particulariter patiatur, & quod per mortem Martyrium consummet, seu quod Martyr occumbat. Iis, qui non lethali suscepto vulnere in pace vitam finiunt, etsi primam ex conditionibus habeant, deest tamen secunda, & ideo, cum nec Martyres sint, nec ut tales habeantur, privilegium neque assequuntur. Qui vero ulterius per ærumnas, aut alias per causas Martyrium consummant, cum Martyres sint, ac ut Martyres ab Ecclesia honoran-

morentur, qua de causa privilegium non reportabunt? Nonne nos monet Juristarum regula illa communiter recepta, quod favores ampliandi sunt, non restringendi? Cur itaque verba Decreti nos restringere volumus ad passionem, quæ mortem reipsa inferat, aut ejusdem ex se sit illativa?

XXXVIII. Et quidem intentio Decreti fuit privilegiare partem illam præ ceteris, quæ particulariora tormenta perlensit, eamdemque reddere insignem, sicuti insignis ipsa extitit in illis sufferendis. Item dictum privilegum latum fuit in aureolam, & signum reportatæ victoriæ: Cum itaque partes omnes, quæ crudelia præ cæteris, licet non lethalia, vulnera suscepere, se insignes præbiterint in iisdem patienter tolerandis, & invicte victoriam reportaverint, memorato privilegio privari non debuerunt; & hoc præsertim, quia magna alias Martyrum portio dicto privilegio defraudata veniret, si scilicet omnes, qui gravibus, ac sævis cruciatibus superstites, inter ærumnas, carceres, ac vincula postmodum ex hac vita migrarent, cum tamen iisdem verba Decreti in omni rigore sint adaptabilia.

XXXIX. Ultro tamen fatemur, quod ut hujusce rationis partes in Martyribus dicto gaudeant privilegio, & cum ex se non sint, ut reddantur insignes, exigitur, quod in sufferentia, seu victoria itidem insignes extiterint, ac consequenter quod gravia, crudelia, ac sæva tormenta invicte perlenserint, & non tantum levia, aut mitiora, vel minima, quæ in considerationem vel nullam, vel modicam cadunt, ut sic præmium merito quodammodo respondeat. Qui igitur ex hisce Martyribus unam verb. gr., vel alteram in odium Fidei susciperet alapam, vel non sanguineis cæderetur flagris, in cæsionis parte privilegio forte non frueretur.

XL. Duodecimo. De illis Martyribus, qui per crudelia, licet non lethalia, vulnera afflicti fuerunt, dubium modo emergit, num si postmodum per mortales plagas Martyrium compleant, privilegiati censeri debeant, nedum in partibus, in quibus exitialiter, verum etiam in quibus medicabiliter læsi fuerunt? ℟. Omnes hujusmodi partes privilegio decorari; cum enim, ut modo dicebamus, vulnus quodlibet, dummodo sævum, atque crudele, licet non mortale, ad privilegiandam partem sufficiat; cur & non sufficiet in iis Martyribus, qui per immedicabilia vulnera ab hac vita ulterius fuerunt adempti? Videantur, quæ statim sublimius, utpote ad rem hanc omnino facientia.

XLI. Decimotertio. De iis Martyribus nunc disputatio suscipitur, qui per totum corpus, vel in pluribus ejusdem partibus vel mortaliter, vel crudeliter torti fuerunt, & inquiritur, num quælibet ex partibus, aut totum corpus dicto privilegio frui possit, aut debeat? Et si attendatur loquendi modus, quem in numero singulari tenet Decretum, *Aut illa pars corporis, in qua passus est Martyr*, una dumtaxat ex partibus dictum videtur posse consequi privilegium, illa videlicet, in qua particularius passio emicuit. Nos tamen nihilominus in oppositum sentimus, totumque respective corpus, aut omnes eas partes insignitas fuisse arbitramur. Ducimur autem 1., quid si ea pars, quæ vulnus lethale, vel crudele sustinuit, insignis est iis in Martyribus, quibus unicum ex hujusmodi vulneribus inflictum extitit, quomodo omnes ex illis partibus insignes non erunt in iis Martyribus, qui plura lethalia, vel crudelia vulnera perpessi fuere? Quid enim demeriti habet Sanctus ille, qui in pluribus partibus, aut per totum corpus mortifere, vel crudeliter dilaniatus fuit, ut in eo non sufficiat ad reddendam insignem, ac privilegiandam passionis partem; id quod sufficit in iis Martyribus, qui minora tormenta sensere, & forsitan nonnisi in una, vel altera corporis parte, seu non adeo graviter cruciati fuere? 2. Quia Congregationis intentio fuit privilegiandi partem illam, quæ cum particulariter torta fuerit, in victoria, & sufferentia se præstitit insignem, ut sic præfatum privilegium in præmium veluti, & signum deserviret victoriæ, in ea parte patientissime, & invicte reportatæ; & ut, quemadmodum dicitur Sapient. 11. 7. *Per quæ peccat quis, per hæc & torquetur*, ita & per quæ vincit, per ea etiam coronetur. Si itaque non in una dumtaxat corporis parte, sed in pluribus, immo etiam in toto corpore victoria fuit insigniter reportata, cur iisdem etiam partibus, vel toti corpori non debebit dictum privilegium correspondere? Nec officit locutio de parte in numero singulari, quam habet Decretum, quia vix verborum vim consideranti dilucide patebit, quod nihilominus cuilibet ex partibus, in quibus passus est Martyr, licet plures numero sint, in individuo est eadem æque profecto, & in omni rigore adaptabilis; de omnibus siquidem singillatim acceptis verificatur, quod *in ea parte passus est Martyr*.

XLII. Cum itaque Divus verb. gr. Laurentius toto in corpore adustus, ac assatus fuerit, nec dissimiliter evenerit Sanctis illis, qui in ignem, vel ardentem rogum injecti fuerunt, vel Spiritus Sancti instinctu sese præcipites dedere, ideo pro officio de hisce, & similibus instituendo, sufficiet quæcumque, quæ haberetur, eorumdem corporis notabilis pars. Idipsum dicendum venit de iis Martyribus, qui in pluribus partibus, vel per fere totum corpus lethalibus, vel crudelibus plagis fuerunt afflicti; ut de S. Venantio, cujus passio utique mirabilis, ac in toto pene corpore extitit universalis, uti & de ceteris propemodum infinitis Martyribus relate ad omnes, vel eas partes, in quibus eorumdem passio particulariter emicuit.

XLIII. Decimoquarto. Nobis se offerunt Sancti illi, quos ut Martyres colit Ecclesia, qui per Divinam Omnipotentiam a mortis periculis, vel tormentis erepti, in pace postmodum obdormierunt; non quidem ii ex eisdem quorum in parte aliqua corporis, licet per divinum miraculum, inaniter Tyranni sæviere, quoniam hanc partem superius privilegiatam fecimus; sed ii, quorum parti nulli parata tormenta, reapse admota fuere. Hujusmodi est verb. gr., S. Thecla, quæ ad Bestias damnata, speciali ope divina incolumis evasit, de qua licet nonnulli putent, eam revera Martyrium postea morte sua consumasse, alii tamen probabilibus censent, ipsam divinitus a periculis mortis liberatam, se in solitudinem contulisse, & ibi senio confectam in pace quievisse; inter quos Tillemont *tom. 2. in vita S. Theclæ pag. 63., & in not. 4. ad eamdem*, & Baillet *in ejus vita ad diem 23. Septemb.* De his autem dubium insurgit, utrum pars aliqua eorumdem corporis, & quæ, ad rem, de qua agimus, possit censeri privilegiata? Et dicimus partes omnes, quæ dempto miraculo, paratorum cruciatuum vim, ac molestiam sensissent; unde in casu S. Theclæ omnes ejusdem corporis partes, utpote quæ a Bestiis contritæ, ac absumptæ fuissent. Ratio hujus est, quia uti tormenta illa, licet nulli corporis parti Sancti applicita, adhuc quia seclusa Divina virtute eidem adhibita fuissent, atque inflicta, possunt eidem Sancto nomen Martyris, & cultum præstare, ita utique poterunt etiam partes illas eadem de causa insignire.

XLIV. Decimoquinto. Quoniam quæ superius dedimus de Dei Servis, qui per miraculum liberati a tormentis, quæ ipsis naturaliter mortem intulissent, in pace moriuntur, aut qui ex ærumnis usque ad mortem continuatis, & pro Christo inflictis diem clauserent extremum, solum procedunt de Dei Servis primorum Ecclesiæ sæculorum, dubitandi superest ratio, num si quid simile hodie in Ecclesia contingeret, Martyrum Catalogo, an potius Confessorum essent iisdem adscribendi, & hoc ad effectum sciendi, an partes, in quibus passi sunt, inter insignes debeant computari? Soto *in 4. sent. dist. 49. quæst. 5. art. 2.* proposita prima quæstione, eam relinquit judicio Ecclesiæ definiendam. Et quidem cum præmissis probationibus vulneris, seu tormenti mortiferi, necnon miraculosæ liberationis, demonstrandum esset, sic liberatum toto tempore, quo supervixit, caritate numquam excidisse, & se in virtutibus heroicis exercuisse, jam quisque facile videt, maximopere etiam ponderandum esse, & discutiendum, utrum is in classe Confessorum, pro qua omnia concurrerent requisita, an in Martyrum classe reponendus foret.

XLV. Hanc difficultatem agnovere Theologi, quam ut evadant, nonnulli respondent, sic morientem in catalogo Martyrum esse describendum, eo quia si Deus eum miraculose liberavit a morte, dicendum est quoque, & pie credendum, quod ipsum in gratia confirmavit, ut apud Hurtado *in resol. de vero Martyrio, resol. 35. assert. ult. §. 4.* Suarez *tom. 3. in 3. par. quæst. 69. disput. 29. sect. 3.*, & novissime Eminentiss. Gotti *in sua Theolog. tom. 13. quæst. 2. de Baptismo dub. 5. §. 3. num. 20.* Verum cum nullum hujus confirmationis in divinis oraculis, aut Ecclesiæ definitionibus extet documentum, & exempla non desint eorum, qui non sine miraculo a morte, quam passuri erant, liberati, lethalibus criminibus se postea inquinarunt, uti desumitur ex Procopio *lib. 1. de Bello Vandalico cap. 8.* dicente: *Christianos Africæ tam crudeliter, tamque injuste non vexavit, quam Honorigus. Cum enim illos ad sectam Arianam compelleret, quoscumque parum ad hoc sequendum promptos deprehendebat, igne, aliisque suppliciis excruciatos necabat. Multis linguam faucium tenus abscidit, qui etiam nostra ætate superstites Bisantii explanate loquebantur, nullum capientes sensum illius pœnæ. Ex his duo rem habere ausi cum meretricibus sermonis usum amiserunt*; hinc quisque facile videt, quod in hac re nihil certi statui debet, & judicio Ecclesiæ est id relinquendum, & quod superius adductum Theologorum placitum innititur tantum speculationibus, quæ rem probabilem utique, ac verisimilem, sed certam minime reddunt.

XLVI. Confirmatur id etiam, nam B. Joseph a Leonissa Ordinis Capuccinorum Constantinopoli ad unci supplicium a Turcarum Tyranno damnatus, ut fumo supposito moreretur, postquam triduo jejunus ab unco pependit, ab Angelo sub pueri specie liberatus, vulneribusque sanatis, in Italiam rediit, cicatricibus in talo, & manu dexteris ad perpetuum Martyrii testimonium apparentibus. Postulatores pro causa Beatificationis, & Canonizationis ejusdem in suis scripturis nonnulla ad Martyrium suadendum attulerint; at excitatis difficultatibus tum quoad facti probationem, tum quoad necessitatem probandi perseverantiam, & exercitium virtutum usque ad obitum, qui multos post annos accidit, causam ejusdem Servi Dei, non uti Martyris, sed uti Confessoris postea prosecuti sunt, & ejusdem beatificatione peracta eidem itidem cultus Confessoris, & non Martyris decretus extitit.

XLVII. Dices, quod si juxta antiquam Ecclesiæ disciplinam sic morientes catalogo Martyrum fuerunt adscripti, absonum videtur, si in pari causa idem hodie non habeatur judicium. Ita tamen opponenti adaptabilis est responsio, quam D. P. Augustinus *lib. 1. de Civit. cap. 26.* adhibet his, qui pro Christo sibi mortem intulerunt, fieri videlicet potuisse, & factum esse, quod Divina Auctoritas fide dignis attestationibus suaserit Ecclesiæ, eorum memoriam sic esse honorandam. Idip-

sum

sum itaque nos dicimus de his, qui in pace mortui sunt, postquam a tormentis miraculose fuerant sanati, aut ærumnis usque ad mortem continuatis ex hac vita migrarunt. Id autem quoque fieri ab Ecclesia deberet, si consimiles non deessent testificationes. Sed cum istæ juxta præsentem rerum cursum non habeantur, nisi modo in superioribus indicato, hoc est, per documenta continuatum virtutum exercitium usque ad obitum comprobantia; hinc nisi hujusmodi documenta habeantur, præfati Sancti modo uti Martyres in Dei Ecclesia non proponuntur adorandi. Si quis autem plura cupit, recolat Guyetum *lib. 2. cap. 7. quæst.* 14., necnon Eminentiss. Lambertini, nunc Pontificem Summum, qui more suo eruditissime rem pertractat *de Canoniz. tom. 3. lib. 3. cap.* 12., *&c.* & super superius traditis, quorum plura ex eodem deprompsimus, plene fiet instructus, necnon super ceteris, de quibus, utpote non ita necessariis, non mentionem minime fecimus: ceterum ad veram Martyrii notionem dignoscendam apprime deserviunt, puta an intercesserit causa requisita ex parte Tyranni, & apta ad Martyrium, quæ debet esse odium in Fidem, vel in opus bonum, prout a Fide Christi præscriptum: An in Sanctis mortem præcesserint dispositiones illæ, quæ necessariæ communiter censentur; vel quæcumque alia dubitatio emergit, vel ratione provocationis Tyranni per spontaneam Martyris oblationem, aut dictis, seu factis inflammationem, sive circa causam Martyrii ex parte ipsius Martyris se tenentem &c.

XLVIII. Admonendum denique Lectorem arbitramur, quod in hoc rerum themate recurrere debet ad Martyrologium Romanum, in quo Sanctus descriptus esse debet, ut de eo officium fiat ratione Reliquiæ. Si in præfato Martyrologio Sanctus, de quo agitur, tamquam Martyr adnotatus est, absque ulteriori examine in dicta adnotatione quiescat, & partem illam, in qua Martyr passus est, ad effectum sciat insignem, secus vero, si non tamquam Martyr, sed tamquam Confessor descriptus habeatur. Diximus *absque ulteriori examine*, quia ea, quæ in dicto Martyrologio habentur, Apostolica non carent approbatione, & in usum universalis Ecclesiæ optime valent deservire, quantumvis circa eadem dubium aliquod accideret haberi; admodum enim scite *in admonit.* 11. *ad suum Martyrol.* exaratum fecit Florentinius: *Ceterum etsi aliqua videantur animadversione digna, non cujusque juris est, censorem agere, sed expectandum, quousque, re mature discussa, emendationem, si opus est, Ecclesia ipsa decernat.*

XLIX. Ex hoc monito facile quisque inferet, perperam igitur a nobis prolixe ad tædium usque de Martyribus actum fuisse. Non ita tamen. Tum quia persæpe de qualitate Sancti vel nihil habet dictum Martyrologium, ut præsertim cum de Prophetis agit, vel satis obscure loquitur, unde insurgere adhuc potest dubitatio, ut in casu superius adducto intervenientium peste laborantibus, & in hoc caritatis officio defunctorum. Tum quia quæ habet Martyrologium, ad dignoscendas partes ratione passionis ad præsentem rem insignes, non satis apte deserviunt, quemadmodum ex superius per nos traditis dilucide constat. Tum denique, quia ut dicebamus in Decreto II. hujus Capitis, officium agi etiam potest intuitu Reliquiæ de iis Sanctis, qui reipsa in Martyrologio descripti non sunt, habent tamen jus proximum ad sui in eodem descriptionem, quales esse diximus, quotquot post dicti Martyrologii editionem in Sanctorum catalogo fuerunt annumerati &c. Recolat Lector, quæ ibi dicta sunt.

DECRETUM VI, CAPITIS, IN ORDINE I.

Tybia non est Reliquia insignis. S. R. C. 3. Junii 1662., *in una dubior.* Ex Merato in Indice Decretor. Breviar, numer. 82.

I. CRus ex duobus ossibus constat, quorum unum multo majus est, & crassius, & Tybia vocatur, minus alterum, & situm ex parte carnosa, & Sura dicitur. Crus quidem insignis Reliquia est, ast Tybia, & Sura divisim sumptæ, non item; vult enim ratio, quod si Reliquia insignis in partes secetur, in Reliquias non insignes dividatur. Etsi igitur Tybia sit unum ex ossibus crus componentibus, & majus, & crassius, adhuc quia seorsim a Sura, crus non est, sed pars cruris, Reliquia insignis non erit, sed pars insignis Reliquiæ, adeoque Reliquia non insignis.

II. Inferes ex his etiam in cæteris corporis partibus, scilicet capite, & brachio, quas inter insignes Reliquias a præcedenti Decreto vidimus recensitas, omnes earumdem partes exposci, ut Reliquiæ insignes reputentur; unde si aliqua pars deest, evadunt Reliquiæ non insignes, adeoque officium divinum recitari minime potest. Hoc tamen intellige, dummodo desit pars aliqua, quæ ad ejusdem integritatem moralem sit necessaria, quemadmodum ibidem dicebamus.

III. Esto tamen Tybia separatim a Sura Reliquia insignis non sit, cum inter notabiles corporis partes adscribatur, & inter minutas, ac exiguas non recenseatur, Reliquiæ insignis nomenclaturam, & privilegium minime deperdet, si in ea passus sit Martyr; & hoc pacto limitandum venit præsens Decretum juxta dicta in expositione præcedentis; dum enim in præsentiarum statuitur, Tybiam non esse Reliquiam insignem, id decernitur secundum se, & simpliciter, non autem si in ea concurrat circumstantia, quæ ex se apta est Reliquiam de non insigni insignem facere, eamdemque privilegiare.

IV. Aliam addit limitationem Quintanadvennas, qui *tom.* 1. *singul. tract. 7. singul.* 25. *num.* 7. advertit, quod quoties Reliquia est eminentissimi alicujus Sancti, non ita magna pars, aut quantitas requiritur, ac si foret alterius non ita eximii Sancti; & sic docet, quod S. Joannis Baptistæ, Sanctæ Annæ, SS. Apostolorum, & Evangelistarum, aliorumque similium sufficiunt ossa ad palmum, vel quid æquivalens, ut Reliquia insignis dicatur, licet integrum caput, brachium, aut crus non sint, quia defectus quantitatis ab excessu qualitatis suppletur. Displicet tamen hæc sententia Pasqualigo *de Sacrif. nov. leg. tom.* 1. *quæst.* 261. *num.* 6. ubi docet defectum quantitatis Reliquiæ non suppleri a qualitate Sancti, quia tales Reliquiæ licet sint insignes relative ad Sanctos, non tamen sunt insignes secundum se, & consequenter nec in ordinem ad recitationem officii. Cum Pasqualigo sentiunt Meratus *sect.* 1. *cap.* 5. *tit.* 2. *num.* 4., & Pittonius *Decis. pro Sacris Ritib. num.* 545., quibus nosmetipsi subscribimus, de qua re & in expositione sequentis Decreti sermonem habebimus.

V. Aliam magis Decreto præsenti limitationem exhiberemus, videlicet Tybiam, aliasque, adhuc non notabiles, corporis partes insignes Reliquias esse habendas, quas Deus ipse peculiari charactere signavit, in quibusque resplendet peculiari modo passio Jesu Christi, & Sancti ipsi a Christo quodammodo Martyres effecti sunt, quatenus in iisdem de passione ejusdem Christi experti fuerunt. Ejusmodi sunt Manus, Pedes, & ea Costatus pars, in quibus S. Franciscus, ac S. Catharina Senensis receperunt Sacra Christi Stigmata. Cor S. Teresiæ, quod tanto Divini amoris incendio conflagravit, ut Angelum viderit ignito jaculo sibi præcordia transverberantem, uti legitur in Bulla Canonizationis §. 6. *Bullarii Romani tom.* 4. *inter eas Gregorii XV.*, & in lectionibus secundi nocturni, quæ in officio dictæ Sanctæ die 15. Octobris in Ecclesia universali recitantur; & adeo quidem ut in prædicto corde, quod ad publicam venerationem exponitur in Hispaniis, cicatrix adhuc appareat immissione jaculi efformata. Cor quoque B. Claræ de Montefalco Sanctimonialis Ordinis Eremitarum S. P. Augustini, in quod Salvator ipse humeris crucem ferens, Redemptionis trophæa mirabiliter impressit, quæ in præsentem usque diem cernuntur. Frons Beatæ Ritæ de Cassia ejusdem Ordinis Sanctimonialis, in qua, dum ad Christi e Cruce pendentis imaginem intensius oraret, spina e crucifixi corona ita transfixa est, ut insanabile vulnus usque ad mortem pertulerit. Has, aliasque hujusmodi partes, quas Deus ipse peculiaribus hisce charismatibus insignes voluit, & reddidit, quis non insignes existimaret? Et si pars illa, in qua passus est Martyr, per hoc solum quod peculiare senserit tormentum, adeo insignis reputatur effecta, ut super ceteras privilegiari meruerit, quis idipsum de assertis Sanctorum corporis partibus rite inficiari valebit?

VI. Dices: Pro officio Transverberationis cordis Sanctæ Teresiæ supplicatum extitit in Sacrorum Rituum Congregatione, & ab hac sub die 25. Maii 1726. concessum. Idipsum evenit pro Stigmatibus S. Catharinæ Senensis, de quibus officium recitari per Benedictum XIII. indultum fuit die 18. Junii 1727. Non licet itaque absque peculiari Indulto charismata præfata speciali officio recolere, nam frustra precibus impetratur, quod jure communi conceditur.

VII. R. Producta, & alia quæcumque similia exempla nihilo obesse; Tum quia ibi agebatur, non de institutione officii dictorum charismatum pro iis Ecclesiis, in quibus Reliquiæ iisdem insignitæ asservabantur, sed pro totis illis Regularibus Institutis, quæ Sanctæ præfatæ professæ fuerunt: hanc autem extensionem haudquaquam important Reliquiæ, sed dumtaxat pro Ecclesia, in qua requiescunt, officium inducunt: Tum quia agebatur de festo peculiari instituendo in venerationem dictorum charismatum distincto a festo, quod jam de prædictis Sanctis in Ecclesia universali erat institutum, & in quo jam mentio fiebat de præfatis charismatibus: pro officio autem ratione Reliquiæ inducendo videtur abunde supplere officium jam in universali Ecclesia institutum, cum illud fieri debeat in ejusdem Sancti festo, ut dicebamus in Decreto I. hujus Capitis, & hoc præsertim quia in Festo jam instituto agebatur memoria illorum charismatum, unde in eodem videbantur sufficienter excultæ illæ insignes Reliquiæ.

VIII. Quæres primo, num ob hujusmodi Reliquias institui debeat festum peculiare, licet Sanctus jam officium habeat in Breviario, & in casu, in quo in Breviario festum desideretur, quanam illud die institui debeat, an scilicet in die natalitia Sancti, an vero in die, in qua charismata a Domino Deo recepit?

IX. R. Propterea non esse novum festum inducendum, sed jam institutum sufficere, quemadmodum ob partem, in qua passus est Martyr, licet reddita sit insignis, & sufficiens ad agendum officium, adhuc novum non inducitur festum, sed supplet festum, quod jam in universali Ecclesia recolitur; & quidem quantumvis Martyr non occubuerit ea die, in qua illa pars particulariter torta fuit. Ratio autem horum omnium est, tum quia Decretum I. hujus Capitis vult ratione Reliquiæ de Sancto, cujus ea est, officium esse instituendum *in die festo ejus*, seu in die ejusdem natalitio; tum quia in die festo ejus recoluntur merita quæcumque Sancti, adeoque & dicta charismata; tum denique quia ab ecclesiastica exorbitat consuetudine de eodem Sancto plura festa instituere; & si quæ hujusmodi instituta sunt, peculiares habent rationes, & specia-

certitudinem de Reliquiarum identitate, ut de iisdem officium fieri valeat.

IX. ℞. Nullum adhuc profecto cultui apocrypharum Reliquiarum, vel Sanctorum non approbatorum locum adaperiri, quia Reliquiarum festum nullam Reliquiam in individuo, ac particulariter respicit, sed omnes in communi, & omnes solummodo, quæ sunt *Sanctorum approbatorum*; quapropter si quæ ex dictis Reliquiis Sanctorum appobatorum vere non est, illa nequaquam in eodem manet inclusa. Non sic autem evenit in casu officii ob particularem Reliquiam, quia cum tunc hanc tantummodo officium inspiciat, si ea falsa foret, ad falsam Reliquiam dirigeretur, quinimmo & ad Sanctum ex non approbatis, seu canonizatis, si Sanctus, cujus ea Reliquia est, reipsa talis non sit; & ideo ad institutionem officii ob particulares Reliquias, & descriptio Sancti in Martyrologio Romano, quod est testimonium sanctitatis approbatæ, & canonizationis, & moralis certitudo de identitate Reliquiarum, bene extiterunt exactæ. Hinc igitur sequitur dumtaxat, quod Festum Reliquiarum in communi institui non valeat, si omnes Reliquiæ sint Sanctorum in dicto Martyrologio non descriptorum, vel si de nullius ex iisdem identitate constet, & quod necessarium redditur, quod aliquæ earumdem sint Sanctorum ut supra descriptorum, & de sui identitate moralem certitudinem habentium, ut in omni eventu ad has officium dirigi queat.

X. Claudit itaque Festum Reliquiarum in genere Reliquias omnes insignes, de quibus in particularibus Ecclesiis, in quibus custodiuntur, seorsim celebratur officium. Quascumque non insignes, vel exiguas ad corporis veritatem, aut integritatem attinentes, vel non attinentes, sed extrinsecas, ut vestes, instrumenta passionis &c., de quibus in particulari officium recitari permissum non est: omnes sive Sanctorum, seu Christi, aut B. Mariæ, vel de his particulare instituatur, vel non instituatur officium: Quinimmo & omnes ex iisdem, etsi de earumdem identitate minime constet, & sint Sanctorum in Martyrologio Romano non descriptorum, dummodo tamen reipsa ipsæ falsæ non sint, & sint Sanctorum approbatorum, & juxta modernam, vel antiquam Ecclesiæ disciplinam canonizatorum; moralis enim certitudo de Reliquiarum identitate utique non exigitur, nisi ne falsas pro veris contingat officio coli Reliquias, & descriptio Sanctorum in Martyrologio Romano itidem non exposcitur, nisi in testimonium approbatæ sanctitatis, & canonizationis, cujus rationis dumtaxat Sanctos officio coli permittit Ecclesia. Nihil autem ejusmodi accidere potest in Reliquiarum festo, hoc ipso quod solummodo in sinu suo comprehendat Reliquias, quæ veræ sunt, & Reliquias Sanctorum ut supra approbatorum, quinimo ad cautelam inniti debeat Reliquiis aliquibus de Martyrologio Romano, & de quarum identitate constat, uti superius dicebamus.

XI. Haud nos latet, quod nunc Benedictus XIV. *de Canoniz. lib. 4. par. 2. cap. 6. num.* 14. sentire videtur, quod dictum Reliquiarum festum sit solum in honorem Reliquiarum insignium, ecclesiastico Episcopi judicio approbatarum. Verum nos non videmus, cur ab eo debeant censeri exclusæ Reliquiæ non insignes, præsertim quæ sunt approbatæ, & de quarum identitate constat; etsi enim, eo quod insignes non sunt, officio particulari insigniri non debuerint, haud tamen ulla apparet ratio, vi cujus a festo generali excludi valeant; quinimmo si attendantur momenta, ob quæ de iisdem particulare officium vetitum est institui, scilicet strages officii ferialis, perturbatio ordinis a Breviario præscripti, & alia plurima incommoda, quæ inde sequebantur, cum hæc nullatenus locum habeant in Reliquiis non insignibus, quatenus in dicto generali festo manent inclusæ, utique non videtur, cur ab hoc censeri debeant exclusæ.

XII. De reliquiis Sanctorum nullo ex modis ab Ecclesia approbatis canonizatorum, qui ex legitima consuetudine alicubi habent officium, quibusve Urbanus VIII. in nihilo præjudicatum voluit, sed eosdem in sua possessione esse manutenendos, potior urget difficultas, num in dicto Reliquiarum festo censeri debeant inclusæ relate ad eas Ecclesias, quæ præfatam non habent consuetudinem? Diximus *relate ad eas Ecclesias, quæ præfatam non habent consuetudinem*, quoniam in Ecclesiis, ubi talis viget consuetudo, cum jam tales Sancti habent possessionem officii, non videtur adeo valida ratio dubitandi.

XIII. ℞. Nequaquam, quoniam per iterata Decreta hujusmodi Sanctorum cultus ultra antiquam observantiam nunquam censetur extensus, nisi id expresse in Indulto habeatur; & hac de causa nec credimus in eodem comprehendi Reliquias dictorum Sanctorum relate ad eas Ecclesiss, in quibus habent legitimam officii possessionem, licet & talis observantia foret officii ratione Reliquiæ instituti.

XIV. Quomodocumque tamen hæc sint, non desunt quamplurima exempla tum Festi Reliquiarum, quæ in particulari aliqua Ecclesia, vel Monasterio asservantur, tum Reliquiarum, quæ in tota aliqua Diœcesi, vel Religione custodiuntur. Prioris extant rationis Indultum Sacræ Congregationis die 22. Augusti 1620. factum Monasterio Hispaniarum S. Laurentii in Escuriali pro Reliquiis in eodem Monasterio asservatis; necnon concessio die 5. Decembris 1693. edita in favorem Monasterii S. Galli in Helvetia pro Reliquiis, quæ in ejusdem Ecclesia requiescunt. Basilica quoque Vaticana recitat officium omnium Reliquiarum in ipsa conditarum die 22. Junii. Posterioris vero sunt rationis Indulta, vi quorum Ordo Minorum Conventualium S. Francisci simile facit officium eadem die 22. Junii de Reliquiis, quæ in Ecclesiis totius Ordinis reperiuntur, Ordo Cisterciensis S. Benedicti, & Servorum B. Mariæ die 30. Octobris, & aliis diebus aliæ Religiones, & Diœceses, quarum exempla superfluum est recensere.

XV. Quæres 1., Num Ecclesiæ, quæ celebrant Festum generale Reliquiarum, possint etiam officium facere de Reliquiis particularibus insignibus, quas habent, quando Sanctorum, quorum sunt, natalitia occurrunt?

XVI. ℞. Cum distinctione; vel enim sermo est de Ecclesia aliqua, aut Monasterio particulari, quod cum gauderet plurimis Sanctorum Reliquiis, quarum particularibus officiis vel nullatenus, vel nimis ægre incumbere poterat, horum loco cum debita licentia Festum generale dictarum Reliquiarum omnium instituit; & tunc certum est, quod de Reliquiis particularibus officium celebrare non valet, cum hujus vice officium præfatum Reliquiarum successerit, ac fuerit subrogatum. Quod si officia aliqua, puta de principalioribus, vel insignioribus Reliquiis fuerint præservata, hæc recitari utique poterunt in consortio Festi generalis Reliquiarum omnium, instar festi omnium Sanctorum, quod non impedit celebrationem festorum jam concessorum, licet in eodem & hæc sint inclusa. Si vero Festum Reliquiarum institutum foret in honorem Reliquiarum dumtaxat non insignium, non est, cur probemus, quod officia particularia de singulis Reliquiis insignibus non permittit. Si denique reperiatur invectum in memoriam Reliquiarum insignium, & non insignium, celebratis officiis particularibus de singulis Reliquiis insignibus, corruit festum generale, & e contra, quia festum præfatum generale in honorem dumtaxat insignium primario, & principaliter, & in non insignium tantummodo secundario, & minus principaliter censetur inductum, nisi aliter in Indulto ipso expressum sit.

XVII. Si vero sermo procedat de festo Reliquiarum omnium, quæ asservantur in Ecclesiis totius alicujus Regularis Ordinis, vel Diœcesis, tunc quælibet particularis Ecclesia dicti Ordinis, aut Diœcesis debet officium facere de Reliquiis insignibus, quas apud se habet, & adhuc celebrare Festum generale Reliquiarum, quia hoc festum etsi primario itidem respiciat Reliquias tantum insignes, non tamen quæ solum in Ecclesia aliqua particulari custodiuntur, sed omnes, quæ in qualibet Ecclesia Diœcesis, vel Ordinis requiescunt, & ideo adhuc celebratis officiis de cunctis Reliquiis insignibus Ecclesiæ, vel Monasterii N., non corruit principale, & primarium fundamentum dicti festi, adhuc apud dictum Monasterium N. Exemplum habetur in Festo omnium Sanctorum, quod quia in honorem omnium universim institutum est, nec impedit particularem celebrationem aliquorum, nec ab istis impeditur, tametsi iidem in dicto festo similiter maneant inclusi.

XVIII. Quæres 2., num Monasterium ex particulari Indulto habens Festum Reliquiarum omnium, quæ in eodem asservantur, possit hoc celebrare, & insuper Festum Reliquiarum omnium, quæ in cunctis Ecclesiis Ordinis requiescunt? Et quidem videtur, quod non, quoniam in Festo Reliquiarum omnium, quæ in Ecclesiis Ordinis habentur, inclusæ etiam manent Reliquiæ omnes, quæ in Monasterio illo custodiuntur, adeoque hoc celebrato utique videtur adimi locus Festo Reliquiarum dicti Monasterii, uti ex superius dictis celebratis officiis particularibus de omnibus Reliquiis insignibus, quæ in aliquo Monasterio servantur, corruit festum generale Reliquiarum omnium ejusdem Monasterii.

XIX. Hoc tamen minime obstante dicendum esse arbitramur, utrumque ex dictis Festis Reliquiarum in communi esse celebrandum. Ita enim se habet Festum Reliquiarum Monasterii ad Festum Reliquiarum Ordinis, uti Festum Sanctorum omnium alicujus Religionis ad Festum Sanctorum omnium Ecclesiæ universalis, nam in hoc non minus utique comprehensi habentur Sancti omnes illius Religionis, sed hoc non obstante Religio fere quælibet celebrat Festum Sanctorum omnium indigenarum in consortio Festi Sanctorum omnium Ecclesiæ Catholicæ, ergo & Monasterium particulare celebrare poterit Festum suarum Reliquiarum in consortio cum Festo Reliquiarum omnium Ordinis. Ratio autem est, quia Festum Sanctorum omnium Ecclesiæ catholicæ non excludit Festa particularia de Sanctis aliquibus, sed solum excluderet Festa particularia de singulis Sanctis, quia tunc exhaurita veniret ratio suæ institutionis, quæ fuit, ut saltem sub una solemnitate recoleret merita suorum inclytorum Filiorum, quos ob eorumdem copiam distinctim recolere non valet? Unde cum Festum Sanctorum omnium alicujus Religionis inductum sit loco officiorum particularium, quæ itidem de cunctis suis germinibus inclytis ob horum multitudinem distinctim celebrare non potest, & aliunde officia particularia adhuc de Sanctis omnibus alicujus Religionis non exhauriant rationem institutionis Festi Sanctorum omnium Ecclesiæ universalis, utpote quæ se protendit ad omnes omnino Sanctos, ideo Festum Sanctorum omnium Ecclesiæ universalis non expellit, sed optime patitur consortium Festi Sanctorum omnium alicujus Religionis, etsi hi omnes inclusi sint, & comprehensi in Festo Sanctorum omnium Ecclesiæ universalis. Pariformiter loquendum venit de

Festo Reliquiarum alicujus Monasterii, quod investum noscitur loco officiorum particularium, quæ de iisdem fieri deberent, & quæ si adhuc distinctim fierent, non exhaurirent rationem institutionis Festi Reliquiarum omnium in Ecclesiis Ordinis asservatarum. Non par autem est ratio de Festo Reliquiarum omnium alicujus Monasterii, quod corruere diximus celebratis officiis particularibus de singulis Reliquiis insignibus, quæ in eodem custodiuntur, quoniam per celebrationem horum officiorum exhauritur ratio, saltem primaria, institutionis Festi Reliquiarum in genere ejusdem Monasterii, utpote quæ non extenditur, nisi ad Reliquias insignes dicti Monasterii, & ad non insignes vel nullatenus, vel solum secundario.

XX. Quæres 3. quid fieri debeat in concursu Festi generalis Reliquiarum cum Festo alicujus insignis Reliquiæ, quod in particulari aliqua Ecclesia celebraretur?

XXI. R. Ex ritu esse judicandum circa integritatem, vel Vesperarum dimidiationem, & quamvis Reliquia particularis sit ex comprehensis in Festo Reliquiarum in genere, hoc tamen illius non excludere commemorationem. Te doceat exemplum Festi omnium Sanctorum, quod non excludit commemorationem festi particularis simul concurrentis, uti decisum extitit per Decretum 23. Junii 1736., in cujus expositione diluta manebunt, quæcumque in contrarium facere possunt. Idem dicito de Festo Reliquiarum totius ordinis in casu concurrentiæ cum Festo Reliquiarum alicujus monasterii ejusdem ordinis.

XXII. Quæres 4., cujusnam coloris paramenta esse debeant in prædicto Reliquiarum Festo?

XXIII. Respondet Guyetus *lib. 3. cap. 29. quæst. 5.*, quod si Reliquiæ sint omnes Martyrum, color *rubeus* est adhibendus, si omnes non Martyrum, *albus*, si vero confessorum simul, & Martyrum, itidem *albus* instar Festi omnium Sanctorum, in quo color albus ab Ecclesia usurpatur. Dubium non est, quod in casu Reliquiarum de solis Martyribus, color *rubeus* debeat adhiberi, & *albus*, si omnes de non Martyribus extent, cum id sit juxta Missalis Rubricas. Ast non item, quod color *albus* in usu esse possit, si Reliquiæ sint simul Martyrum, & non Martyrum; hoc enim in casu colorem *rubeum* esse adhibendum, sequentia argumenta demonstrant.

XXIV. Primo, In Reliquiarum Festo officium ut plurimum desumitur de communi plurimorum Martyrum, quidni igitur & color, qui in festis Martyrum usurpatur? 2. Nec absimilem expostular dignitas, qua pollet Martyr præ Confessore, imo & multitudo Reliquiarum, quæ Martyrum ferme cunctæ sunt, non Martyrum perpaucæ. 3. Accedit usus Ecclesiæ, quæ in festo SS. Nazarii, & Sociorum rubeum adhibet colorem, etsi in eo claudatur S. Innocentius, qui Martyrii palmam non est assecutus. Demum quia par non est ratio de Festo Omnium Sanctorum, in quo includuntur Christus, B. Maria, & Angeli, qui dignitate quam maxime præstant Martyribus.

XXV. Prævaleat nihilominus Guyeti auctoritas, & color *albus* in dicto Festo adhibeatur, exemplo ducto a memorato usu Ecclesiæ Romanæ, quæ in Festum Omnium Sanctorum colore utitur *albo*, etsi Martyres ex Sanctis, qui in eo coluntur, sint forsitan numero plures non Martyribus. Idipsum probat consuetudo Regularium Ordinum, qui in festo Omnium Sanctorum indigenarum colorem itidem *album* assignant. Hujus decisionis ratio potior habebitur in solutione argumentorum; hinc:

XXVI. Ad primum dicimus, pro dicto festo officium depromptum extitisse ex communi plurimorum Martyrum, quia nullum aliud ex communibus est, quod Martyribus, & non Martyribus ita apposite quadret; quis autem ex hoc colorem *rubeum* eruet esse usurpandum? Id autem utique erueretur, si tale commune electum extitisset, quia Martyres in dicto festo exculti, non Martyribus præstarent numero, vel dignitate.

XXVII. Ad 2. dignitatem, vel numerum Martyrum non relevare in conspectu Sanctorum solemniorum, atque digniorum, ut patebit in Cap. de occurrentia. Ex Reliquiis autem, quæ v. g. apud Regulares Ordines asservantur, solemniores, & celebriores colorem album ut plurimum exposcunt, videlicet SS. Fundatorum, & eximiorum Filiorum, ut in Ordine Augustiniano sunt D. P. Augustinus, S. Nicolaus Tolentinas, S. Thomas a Villanova &c., in Ordine Franciscano S. Franciscus, S. Antonius Patavinus, S. Bonaventura &c., in Ordine Prædicatorum S. Dominicus, S. Vicentius Ferrerius, S. Antoninus &c., & sic de ceteris Regularibus Ordinibus. Uti itaque isti etsi de numero Confessorum in occurrentia, & forsitan etiam in concurrentia præferuntur Martyribus, ita & colorem, quem iidem exposcunt, præferendum esse demonstrant. Adde, quod in Festo Reliquiarum coluntur quoque Reliquiæ Christi, ejusque Matris, quæ ut plurimum colorem album expostulant; quis autem ex Martyribus cum istis super dignitate contendet?

XXVIII. Ad 3. bene in casu, quia Martyres præstant numero, & dignitate, & qui Confessor est, nulla gaudet ex rationibus præferre facientibus, uti evenire in casu nostro dicebamus.

XXIX. Ad 4. corruere disparitatem adductam, quia in Festo Reliquiarum comprehenduntur etiam Reliquiæ Christi, ejusque SS. Matris.

XXX. Quæres 5., num in Missa Festi Reliquiarum symbolum, & *Credo* dici debeat?

XXXI. R. In Directoriis Regularium Ordinum dicendum assignari tantummodo in Ecclesiis, in quibus habetur Reliquia aliqua insignis, quia cum in dicto festo de ea etiam agatur, locum habere videtur Rubrica XI. Missalis præscribens, Symbolum esse dicendum, *ubi habetur Corpus, vel insignis Reliquia Sancti, de quo agitur*. Tu autem dicito in omnibus omnino Ecclesiis, etiamsi in iisdem nulla insignis Reliquia habeatur, esse dicendum; dictum enim Festum omnes omnino comprehendit Reliquias, quæ in Ecclesiis Religionis habentur, & inter has difficile est, non inveniantur nonnullæ Christi, aut B. Mariæ, Apostolorum, Ecclesiæ Doctorum, aut principalium Patronorum, scilicet Religionum respective Fundatorum, quorum Missæ juxta Rubricarum mandata Symbolum debetur. Enim vero in Festo omnium Sanctorum Regularis cujuscumque Instituti *Credo* assolet recitari, etsi in eo non comprehendantur, nisi Martyres, Pontifices, Confessores, Virgines, & Viduæ, quibus *Credo* nequaquam debetur; & hoc bene, quia in eo festo colitur etiam Institutor Ordinis, cui ut principali Patrono symbolum Rubricæ conceduntur, uti docet Meratus *part. 1. tit. 11. numer. 13.*, quanto igitur magis recitari debebit in festo Reliquiarum, in quo regulariter colitur Institutor Ordinis, necnon ceteri cuncti superius memorati, quibus *Credo* Rubricæ passim indulgent?

XXXII. Potior utique foret dubitandi ratio de Festo Reliquiarum alicujus particularis Monasterii, & quantum ad colorem paramentorum, & quoad symbolum præfatum; ast quoniam supponitur, quod innotescat qualitas Sanctorum, quorum habentur Reliquiæ, facile utique evadit quæstionem dirimere; unde quoad symbolum reponimus, esse dicendum, quotiescumque habetur Reliquia aliqua insignis, cujuscumque Sancti ea sit, juxta assertam Rubricam XI. Missalis. Diximus, *Reliquia aliqua insignis*, quia si festum prædictum innitererur ex particulari concessione Reliquiis dumtaxat non insignibus, cum hæ symbolum non importent, nec præfato festo deberetur. Reliquiæ autem insignes quænam sint, jam patet ex dictis in Decretis V., VI., & VII. hujusce Capitis, in quorum duobus postremis partes illas, in quibus Sancti aliqui a Domino Deo charismata specialia recepere, ac Reliquias quaslibet Christi, & B. Mariæ insignes fecimus. Quoad colorem vero locum habet sententia Guyeti, ita ut si omnes Reliquiæ sint Martyrum, color rubeus sit adhibendus, & albus, si omnes sint non Martyrum. Si sint Martyrum simul, & non Martyrum, cum Martyris dignitas in iis, quæ ad divinum officium attinent, non multum relevet, major prævalebit numerus, qui trahit ad se minorem, nisi inter Reliquias aliqua sit, quæ cum insignibus sit illustris virtutum, & miraculorum signis, specialem sibi vindicet considerationem; Si autem inter dictas Reliquias aliqua foret Christi, aut B. Virginis, hujus ut speciali cultu, & nota dignæ color sequi poterit.

XXXIII. Hora est, ad Decreti veniamus expositionem, quam brevibus expedimus verbis. Cisterciensis Ordo dicti festi instituendi facultatem obtinuit, quod diei 30. Octobris addixit. Die 19. Augusti 1719. pro Reliquiis, quæ in Ecclesiis S. Benedicti custodiuntur, extensum fuit ad omnes Monachos Regulam S. Benedicti profitentes per Decretum cantans expresse *pro die 30. Octobris*, & sub ritu *de præcepto*, & per verba *debere indulsit*; Quid igitur mirum, si per præsens Decretum præfatum dicitur festum *de præcepto* esse, & quidem *pro die 30. Octobris?* Quidquid enim sit de terminis, sub quibus Ordini Cisterciensi concessum fuit, nos utique non immoramur, qui unice attendere debemus ad terminos, sub quibus extensum extitit, a quorum tenore dumtaxat pendet ejusdem recitatio in Ordine S. Benedicti. Nec in contrarium facit verbum illud *indulsit*, quoniam ex se indifferens quidem est ad significandam quamcumque rationem officiorum, at cum in casu nostro conjunctum sit cum verbo *debere*, & *de præcepto*, nec dubium remanet, quod ad significandum officium de præcepto determinatur. Vide, quæ fusiori calamo dabuntur in Cap. de Festis ad libitum.

DECRETUM XVII. CAPITIS, IN ORDINE LXI.

Quando Vigilia Omnium Sanctorum venit in Dominica, & consequenter anticipanda est in Sabbato, quod tunc erit dies 30. Octobris, in qua a Patribus Benedictinis celebratur festum sacrarum Reliquiarum totius Ordinis, tunc a prædictis Monachis facienda est commemoratio tantum de Vigilia Omnium Sanctorum. S. R. C. 5. Maji 1736. *in Einsid.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. numer. 303.

I. PEccare videtur hæc resolutio, dum in occurrentia Festi Reliquiarum, & Vigiliæ omnium Sanctorum solam commemorationem de vigilia præscribit, in Rubricam *VII. de Vigiliis num. 1.*, quæ in simili occursu ultra commemorationem, legendam item esse nonam lectionem de homilia vigiliæ aperte disponit.

II. Ast cum Evangelium *Descendens Jesus &c.* una cum ejusdem homilia S. Ambrosii Episcopi *Adverte omnia &c.*, sit communi tum officio vigiliæ, tum officio sacrarum Reliquiarum, nona lectio de homilia vigiliæ legi minime debet, ne in eodem tertio nocturno ejusdem Evangelii, & ejusdem expositionis bina lectio habeatur. Hujus exemplum habemus

bemus

bemus in officio Expectationis Partus B. M. V., cujus cum idem sit Evangelium cum officio feriæ quartæ quatuor Temporum, etsi eadem adhuc non sit expositio, ideo quando dictum Festum Expectationis occurrit in memorata feria quatuor Temporum, illud unicum Evangelium recitari, & in fine Missæ legi initium Evangelii S. Joannis, ordinat Rubrica Breviarii in dicto Festo posita; quanto igitur magis id in usum deduci debebit in nostro casu, in quo occurrit ipseitas Evangelii, & expositionis, seu homiliæ?

III. Scio quidem Breviarium Tertii Ordinis S. Francisci in simili occursu, ut juxta præscriptum Rubricæ *de Vigiliis* nonam lectionem legat de homilia vigiliæ, & una ejusdem Evangelii repetitionem effugiat, aliud Evangelium de respectivo communi officio occurrenti assignare, regulam Breviarii Romani *de Commem. num.* 8. secutum, quæ in casu ipseitatis antiphonæ, aut versus & pro officio, & pro commemoratione variandos eos esse, & alios ex eodem communi ad varietatem disponit subrogandos.

IV. At horum aperte dispar est ratio; si enim in casu ipseitatis antiphonæ, aut versus & pro officio, & pro commemoratione ipsi non variarentur, aut eorumdem repetitio effugi non posset, aut commemoratio festi simul occurrentis omnino foret omittenda; in nostro autem casu licet aliud Evangelium de communi non substituatur, adhuc æque bene in eo officio legitur illa lectio homiliæ, quam inveheret nona lectio vigiliæ; lectio enim, quam induceret homilia Vigiliæ, esset supra memorata *Adverte omnia &c.*, quæ jam in officio lecta est. Et quando etiam homilia vigiliæ eadem non foret, adhuc nona lectio vigiliæ non esset legenda stante ipseitate Evangelii, ut demonstrat exemplum superius adductum Festi Expectationis Partus B. Mariæ, & ratio ipsa suadet, quoniam nona lectio non præscribitur legenda, nisi ut inducatur expositio Evangelii, quod proponitur; unde cum quoties idem est Evangelium festi, & feriæ, jam in festo habeatur expositio illius Evangelii, ideo opus non est ulla variatione Evangelii, aut alterius expositionis subrogatione, quia æque bene per lectionem homiliæ festi occurrentis habetur, quod supplet.

V. Ex his habes, quod cum non minus caveri debeat repetitio ejusdem Evangelii in Officio, ac in Missa, unde in tertia Missa Nativitatis Domini, in qua legitur Evangelium Initii S. Joannis, ne ejusdem lectio iteretur, in fine ejusdem Missæ dicendum præscribitur Evangelium Epiphaniæ; in fine Missæ in casu allato repetendum non erit idem Evangelium, sed dicendum Evangelium ordinarium, scilicet de Initio S. Joannis.

VI. Habes ulterius, quid faciendum sit in eodem, vel simili casu, si enim in præfata vigilia omnium Sanctorum, vel in quacumque alia vigilia, aut feria occurrat, vel transferatur festum habens idem Evangelium cum vigilia, aut feria, legi non debebit nona lectio de homilia vigiliæ, aut feriæ, sed nona lectio officii occurrentis deserviet pro nona lectione homiliæ vigiliæ, aut feriæ præfatæ; & in fine Missæ non repetetur Evangelium vigiliæ, aut feriæ, sed legetur Initium Evangelii S. Joannis.

VII. Quæres, an quando idem est Evangelium festi occurrentis, & feriæ, sed tamen est diversa expositio dicti Evangelii, legi debeat expositio ejusdem Evangelii, quæ in festo assignatur, an potius quæ in feria?

VIII. ℟. Quod memoratum exemplum Festi Expectationis Partus Beatæ Mariæ nos edocet in casu identitatis Evangelii festi, & feriæ, & diversitatis expositionis, seu homiliæ, legi debere homiliam feriæ cum responsoriis festi; sic enim faciendum præscribit laudata Rubrica in eodem festo posita, quæ pro similibus casibus ad exemplum, & normam videtur debere deservire. Quia tamen aliunde officium festi occurrentis præferentiam habet super officium feriæ, ita & expositio, seu homilia, quæ festo assignatur, præferenda non minus videtur in conspectu homiliæ feriæ, accessorium quippe sequitur suum principale, ideo præscripto memoratæ Rubricæ non putamus mordicus insistendum. Ut igitur ista apte ad concordiam revocentur, dicendum venit, quod quotiescumque homilia festi non est ex approbatis pro Ecclesia universali, debet ea omitti; & ejus vice legi homilia feriæ, seu vigiliæ, quia ut alibi dicetur, officia universalis Ecclesiæ, utpote castigatiora, & magis examinata, ac uniformitatem cum Ecclesia universali inducentia, semper præferri debent propriis, & hoc solum evincit Rubrica Festi Expectationis. Si autem etiam festum sit ex indultis universali Ecclesiæ, tunc homilia festi legenda venit, & ea feriæ, vel vigiliæ est omittenda, & hoc suadet ratio superius in ponderatione posita. Quoad commemorationem faciendam in casu vigiliæ omnium Sanctorum, recole dicenda in expositione Decreti 23. Junii 1736., quod exponetur in Cap. de Commemorationibus.

CAPUT QUINTUM.

De separatione Festorum.

I. PAssim in Kalendario occurrunt exempla, in quibus Ecclesia de pluribus Sanctis eadem die simul festum celebrat, ac officium instituit. Duplici de causa id regulariter evenit fieri. Primo, ex occasione tantum, quod videlicet eadem die passi fuerint, vel obierint, licet forte non eodem anno, nec eodem in loco, nec eadem de causa, cujusmodi sunt SS. Fabianus & Sebastianus, Vincentius & Anastasius. Secundo, associantur Sancti quasi per se, quod scilicet eodem simul die, ac loco, eamdemque ob causam, cursum vitæ hujus feliciter consummarunt, ut SS. Innocentes, Mauritius & Socii, Januarius & Socii, Ursula & Sociæ. Dum autem dicimus, quod ut Sancti censeantur per se juncti, necesse est, quod eodem die, & eodem in loco fuerint defuncti, id nolumus ita severe esse accipiendum, ut ii, qui simul capti, in eadem persecutione simul afflicti, & simul pro Christo interempti, inter Sanctos per se junctos annumerari non debeant, tametsi quempiam illorum una, vel altera die post, vel ante Socios ad gloriam evolare contigerit; quare etsi ex. gr. S. Symphorosæ mors evenerit pridie ad mortem septem Filiorum ejus, adhuc inter Sanctos per se junctos relate ad Filios suos annumerandam esse putamus, a quorum profecto serie nec excludendus erit ver. gr. S. Melithon natu minimus inter quadraginta Martyres, quorum gloriosum triumphum die 10. Martii Ecclesia quotannis in divinis recolit officiis, quantumvis non in eodem loco, ut quo teteri, sed in humeris Matris vehicula aliorum Sociorum Martyrum corporibus onusta prosequentis, vita functus fuerit; hæc namque moraliter, & in prudentum existimatione intelligenda sunt.

II. Dantur & Sancti per se juncti, & ex natura rei, & hi sunt, qui habent, quidquid requiri diximus ad Sanctos per se junctos; & ulterius inter eosdem aliqua debet intercedere consanguinitas, vel affinitas, ratione cujus dicuntur ex natura rei conjuncti, quatenus natura quodammodo eosdem vinxit. Debent itaque eodem die, eodem anno, eodem in loco, & eadem de causa ex hac lacrymarum valle ut supra esse sublati, & insuper inter sese aliquam affinitatem, vel consanguinitatem habere, cujus rationis sunt SS. Gervasius & Protasius, Cosmas & Damianus, qui Fratres erant, Symphorosa & Filii, aliique similes.

III. Affinitas autem, & consanguinitas debet esse vera, & carnalis, nec sufficit spiritualis, qualis est ea, quæ intercedit inter Religiosos ejusdem Instituti, qui se *Fratres* nuncupant, inter Confessorem, aut Directorem, qui vulgo dicitur *Pater Spiritualis*, & pœnitentem. Idem dicendum est de affinitate, quæ exoritur inter Baptizantem, & Baptizatum, & Parentes Baptizati, ac inter hos, & Patrinos tenentes ad fontem puerum, vel in Sacramento Confirmationis; hæ enim non sunt veræ affinitates, sed dumtaxat impropriæ, & ex fictione juris, quapropter ex natura rei conjuncti dici non possunt; unde nec Ecclesia ipsa in officio plurimorum Martyrum ejusdem Ordinis Regularis, licet vulgo *Fratres* nuncupentur, & spiritualiter sint, quatenus eamdem Religionem tamquam Matrem, & eumdem Institutorem ut Patrem recognoscunt, recitat responsorium illud *Hæc est vera fraternitas*, quod in officio plurimorum Martyrum Fratrum dicendum esse instituit. Idipsum eadem de causa intelligendum venit de affinitate illa, quæ insurgit inter Adoptantem, & filium adoptatum; hæc siquidem neque ex natura, sed ex jure dumtaxat ortum trahit.

IV. Ea præfatis itidem Sanctis, qui per accidens, vel per se, aut per se, & ex natura rei juncti dicuntur, vel sunt simul descripti & in Martyrologio, & in Kalendario, vel in solo Martyrologio, & non in Kalendario, quatenus scilicet de iisdem nullum officium recitari concessum est. Qui in Kalendario descripti inveniuntur; alii ritum simplicem, semiduplicem alii, & alii duplicem habent. Nihil autem refert, quod non descripti sint in Kalendario Romano, dummodo descripti sint in proprio, seu in proprio alicujus Ecclesiæ officium ex concessione habeant, de omnibus siquidem istis eadem currit ratio; non autem de iis, qui solum in Martyrologio simul descripti sunt, quia Socii ejus, de quo juxta Rubricas officium faciendum est, nullum officium habent, nec jus ad officium.

V. Evenit autem non semel ex hisce Sanctis alterum dumtaxat in Titularem Ecclesiæ, vel Locorum Patronum assumi, aut unius solummodo insignem Reliquiam haberi, quas ob rationes officium illud, quod habent in Breviario, ad altiorem evehitur ritum, qua officium illius tantummodo est, non autem qua Sociorum, & ideo jam tradita doctrina, quod ad ejusmodi Socios sermonem vertamus, exposcit. Sit itaque

DECRETUM I. CAPITIS, IN ORDINE LXII.

In Ecclesia SS. Nazarii, & Celsi transferendum est Festum SS. Victoris, & Innocentii in primam diem non impeditam (post Festum SS. Nazarii, & Celsi) sub ritu semiduplici, sed cum Evangelio, & Oratione eorumdem, in qua omittuntur Socii. S. R. C. 12. Februarii 1633. *in Mediolanen.* Ex Merato in Indice Decretor. Breviar. numer. 74.

I. DIE 28. Julii Festum SS. Nazarii, Celsi, Victoris, & Innocentii, quorum tres primi Martyres sunt, Innocentius vero in Apostolica Sede dumtaxat Petri Successor, ac Confessor egregius, officio de communi plurimorum Martyrum sub ritu semiduplici una simul universa colit Ecclesia. Duo primi, qui iisdem die, anno, loco, & causa proprium pro Christo effuderunt sanguinem, sunt ex Sanctis per se junctis, non sic autem Victor, & Innocentius,

nec inter se se, nec relate ad Nazarium, & Celsum, cum constet nec eodem anno, nec eodem loco esse defunctos, quinimmo Innocentius Confessor, ceteri vero Martyres renati fuerunt in gloriam.

II. Mediolani vero, ubi fidem Nazarius, & Celsus disseminarunt, & constantissime Christum Deum confitentes capite plexi fuerunt, ubique eorumdem lipsana Dei monitu a Beato Ambrosio inventa, honorifice custodiuntur, altiori quidem ritu, videlicet duplici minori, sed itidem unitim cum SS. Victore, & Innocentio, & de communi plurimorum Martyrum celebrantur. Cum autem inibi adsit perinsignis Ecclesia SS. Nazarin, & Celso dicata, exortum fuit dubium, num in eodem officio agi deberet itidem de omnibus conjunctim, an vero SS. Victor, & Innocentius transferri deberent, & in casu translationis, quale Evangelium, & Oratio, seu quodnam officium, aut de quovis communi dici deberet in festo SS. Victoris, & Innocentii, cum eorum unus Martyr sit, Confessor alter?

III. Ad quod respondit primo Sacra Congregatio: *In Ecclesia SS. Nazarii, & Celsi transferendum esse Festum SS. Victoris, & Innocentii*. Nihil habet difficultatis resolutio praesens, cum innitatur expressae Rubricae Breviarii Romani, quae *sub tabula occurrentiae numer.* 8. ita disponit: *Si occurrat, ut Patronus, vel Titulus Ecclesiae descriptus sit eadem die in Kalendario cum aliis Sanctis, in ea Ecclesia fit tantum de Patrono, vel Titulari absque commemoratione aliorum.*

IV. Respondit 2. *Praefatum festum SS. Victoris, & Innocentii transferendum esse in primam diem non impeditam sub ritu semiduplici*. Et hoc quoque eadem disponit Rubrica, quae sequitur. *Qui*, scilicet Socii, *si in dicto Kalendario descripti sint sub officio duplici, vel semiduplici, transferuntur in primam diem simili officio non impeditam, & de eis fiet officium semiduplex*. Cum igitur Festum SS. Victoris, & Innocentii in Kalendario Ecclesiae universalis descriptum sit una cum SS. Nazario, & Celso sub ritu semiduplici, & in eo Ecclesiae Mediolanensis sub ritu duplici minori (qui etiam elevatior ritus per accidens illi adinvenitur tributus, ratione scilicet conjunctionis, quam habet cum SS. Nazario, & Celso, qui ob particulare adductum motivum in Ecclesia Mediolanensi ritum duplicem minorem aeque consequuntur) claret, quod memoratum festum SS. Victoris, & Innocentii transferendum venit in primam diem non impeditam, & in eadem sub ritu semiduplici celebrandum.

V. *Post Festum SS. Nazarii, & Celsi* in Decreto legit ut supra Meratus: Pittonus vero *Hoc est, post octavam*, & Gavannis simpliciter *In primam diem non impeditam*, & ut legit Gavantus, Decretum praecise habere nec dubito, sunt siquidem verba illa *Post Festum SS. Nazarii, & Celsi*, usi & ea *Hoc est, post octavam*, a praefatis Auctoribus addita designandi gratia diem primam non impeditam, in qua reponi debet festum SS. Victoris, & Innocentii. Ceterum omnes adducti modi legendi Decretum apprime conveniunt, & in idem coincidunt; cum enim semiduplex, quale est festum SS. Victoris, & Innocentii, quoties est translatum, infra octavam locum non habeat, nisi in diem immediate sequentem, & dies immediate sequens ad Festum SS. Nazarii, & Celsi impedita sit per officium S. Marthae Virginis, absque dubio *prima dies non impedita*, in quam juxta Gavantum transferri debet, est prima dies non impedita *post octavam* SS. Nazarii, & Celsi, quae in Ecclesia propria celebrari debet, ut legit Pittonus, & etiam *post festum SS. Nazarii, & Celsi*, quemadmodum legit Meratus; tum quia cum octava non sit nisi continuatio, & prorogatio festi, festum SS. Nazarii & Celsi non intelligitur absolutum, nisi expleta octava; tum etiam quia dies infra octavam, ut dicebamus, intelliguntur impeditae juxta Rubricas pro repositione festi semiduplicis translati, ac consequenter prima dies non impedita post festum SS. Nazarii, & Celsi, est prima dies non impedita post eorumdem octavam.

VI. Respondit 3. Festum SS. Victoris, & Innocentii esse transferendum, seu celebrandum in prima die non impedita *cum Evangelio, & Oratione eorumdem*, quod implicite importat cum officio de communi Martyrum; Evangelium enim est *Cum audieritis praelia*, quod habetur primo loco in eodem communi plurimorum Martyrum, & oratio *Sanctorum tuorum &c.*, quae cum in se contineat verbum illud *Confessio*, confessionem fidei per Martyrium constanter factam indicare videtur. Haec tamen nonnihil difficultatis in se praeseferunt; tum quia praefata S. Innocentio, qui Martyr non fuit, sed solummodo Papa, & Confessor, minime congruunt. Tum etiam quia antiphonae, & responsoria de effusione sanguinis, & nonnulla cum demonstratione *Istorum est enim &c.*, *Isti sunt, qui venerunt &c.*, quae reperiuntur in officio de communi plurimorum Martyrum, in festo SS. Victoris, & Innocentii recitata, videntur legitimum non posse sortiri sensum.

VII. Verum hoc mirum ne videatur; cum enim jam essent Sancti duo illi simul juncti, & officio plurimorum Martyrum una cum SS. Nazario, & Celso colerentur, satius rectissima visum fuit Sacrae Congregationi, etiam dum sejunctim a praefatis SS. Nazario, & Celso celebrantur, officio plurimorum Martyrum colendos esse, quam alium ab alio celebrando, festa duo, vel tria pro uno celebrare; & hoc maxime, tum quia jam S. Innocentius in tota Ecclesia colitur cum officio Martyrum, ut patet; tum quia Martyr ut nobilior, trahit ad se non Martyrem. Tum denique quia fere omnia, quae habentur in communi plurimorum Martyrum, etiam Confessoribus possunt adaptari; & si quae his minus apta reperiuntur, ea sunt exponenda, vel de praeparatione animi ad Martyrium respectu S. Innocentii, vel quia plurale ponitur in Breviario pro singulari, & e contrario, ut cum de pluribus Apostolis *Collocet eum Dominus &c.*, & de uno *Isti sunt, qui viventes &c.*, & in festis plurium Confessorum non mutantur antiphonae, nec responsoria de uno Confessore, uti nec in festis plurimarum Sanctarum Virginum antiphonae illae *Haec est Virgo Sapiens*, & alia, quae fere omnia in numero singulari posita sunt. Vel demum ea accipe ut encomiasticae dicta in laudem totius ordinis Martyrum, ut de necesse plura, quae in praefato officio inveniuntur, sic sunt exponenda, ut *Hi pro te furias &c.*, *Caeduntur gladiis &c. Traduntur igni Martyres, & bestiarum dentibus*, *Verbera carnificum &c.*, quae sane iis Martyribus non apte conveniunt, qui ignem, verbera, gladium, dentes bestiarum &c. experti non sunt. Per quae abunde patet ad ea, quae superius opponebantur, & opponi possunt.

VIII. Dices, quoties dum Sancti, qui in Breviario uniti erant, sejunguntur, mutantur Evangelium, & Oratio, & cuique assignatur officium de proprio communi; unde si v. g. dividantur SS. Cletus, & Marcellinus, de utroque officium unius Martyris fieret, & si festum ipsum S. Innocentii ab aliis Sociis secerni contingeret, de eodem officium Confessoris Pontificis institueretur, haud retentis Evangelio, & Oratione, quae in ejusdem festo dicuntur, quoties una cum Sociis celebratur.

IX. ℟. Ita quidem, & bene, quia tunc sic Sancti divisi proprium habent commune, & ideo non est, cur eorumdem officium de illo sumi non debeat, quemadmodum jam sumptum fuisset, si de eo dumtaxat festum in Breviario invectum fuisset. Ast quando Sancti divisi sunt diversi ordinis, nec in Breviario habent proprium commune, sed adhuc ad duo attinent communia, ut prius, non est, quomodo officium variari possit, & retineri non debeant ea, quae jam ab Ecclesia in eorum laudem dici praescripta fuerunt; adhuc autem Sancti Victor, & Innocentius attinent ad duo communia, Martyris scilicet, & Confessoris, ut prius, & ideo congrue decretum fuit in praefato eventu officium plurimorum Martyrum recitandum esse, & retinendum proprium eorumdem Evangelium, & Orationem; praesertim cum omnia, quae in dicto officio dicuntur, bene congruant adhuc praefatis Sanctis sejunctis, ut dicebamus supra.

X. *In qua omittuntur Socii*, subjungit Decretum, videlicet cum fit officium SS. Victoris, & Innocentii, in Oratione illa propria omitti debet nominatio SS. Nazarii, & Celsi; oratio enim festo, de quo officium celebratur, correspondere debet, unde cum officium de SS. Victore, & Innocentio tantummodo fiat, indubie in ea ratione taceri debent nomina SS. Nazarii, & Celsi, quorum festum jam supponitur celebratum, & in eo nequaquam recolitur. Eadem de causa in festo SS. Nazarii, & Celsi in oratione *Sanctorum tuorum*, quae itidem dici debet, tacenda veniunt nomina SS. Victoris, & Innocentii, quorum festivitas celebranda ad alteram amandatur diem.

XI. Guyetus *lib. 4. cap. 18. quaest. 35.* singulare nuncupat praesens Decretum, quatenus firmat, memorato in casu in festo SS. Victoris Martyris, & Innocentii Papae officium de communi plurimorum Martyrum esse continuandum, adeoque haudquaquam ad alios similes casus extendendum. At vero cum nullam sui dicti afferat rationem, nos non videmus, cur in similibus casibus idem non sit practicandum, praesertim cum superius adductae rationes id satis congrue faciendum esse evincant; unde si alicubi forent v. g. Patroni minus principales SS. Alexander, & Eventius Martyres, quorum festum diei 3. Maji consignatum reperitur in Breviario, adeoque eorum officium esset separandum a SS. Theodulo Martyre, & Juvenale Episcopo, de istis adhuc fieri deberet commemoratio in Festo Inventionis S. Crucis cum antiphona, & versu de communi plurimorum Martyrum, licet S. Juvenalis Martyr non sit, sed solummodo Episcopus, & Confessor. Idem dic de aliis similibus casibus, qui vel in universali, vel in particulari aliqua Ecclesia queunt evenire.

XII. Ex dictis habes ulterius, regulam generalem esse transferendi ad aliam diem festa Sanctorum, quae sub ritu duplici, vel semiduplici conjuncta sunt cum Titulari Ecclesiae, & in propria Ecclesia officium tantummodo agendum esse de ipsomet Titulari, si vero festa Sociorum ritum dumtaxat simplicem habeant in Breviario, transferri non poterunt, sed de iisdem tali in casu nihil fiet, us ibidem aperte disponit citata Rubrica. Festa autem Sociorum celebranda erunt sub ritu semiduplici, etsi conjunctim ritum duplicem minorem, aut majorem habeant; quod si festa illa essent ex majoribus, nimirum primae, vel secundae classis, tunc de iisdem quoque fieret officium duplex, ac si in propria die celebrarentur, ita disponente praefata Rubrica, quare sub ritu doplici primae vel secundae classis, uti habent in festo.

XIII. Remaneret inquirendum, num Socii Titularium transferri quoque debeant, quando sunt cum ipsis juncti per se, vel ex natura rei, an vero potius una simul de omnibus officium instituendum; verum hujusmodi pertractare reservamus in Decretis III. & VI. hujus Cap., & quae ibi dicemus de separatione, vel non separatione eorumdem loquendo de

Patro-

Patrono principali, etiam pro præsenti casu currere erunt intelligenda. Recolat quoque Lector omnia hujus Capitis Decreta, quoniam quæ in eorumdem expositione dicta venient, omnia dubia, & quomodo in Sanctorum divisorum celebratione procedendum sit, ubertim dilucidabunt.

DECRETUM II. CAPITIS, IN ORDINE LXIII.

Oratio, quæ dicitur in Festo SS. Fabiani, & Sebastiani, non est alteranda, ita ut de S. Sebastiano tantum recitetur, etiam in propria Ecclesia, eidem dicata. S. R. C. 6. Septemb. 1603. *in Egitanien.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 12.

I. REfert Meratus *sect.* 3. *cap.* 10. *num.* 8. hujus rationem resolutionis nonnullos versatos esse in opinione, de S. Sebastiano in Ecclesia propria non posse recitari officium separatim a S. Fabiano; si enim in Ecclesia S. Sebastiano dicata recitari non potest oratio de S. Sebastiano tantum, sed illa oratio non est alteranda, ipsis sequi videbatur officium fieri non posse de eodem tantummodo, translato illo S. Fabiani, sed fieri debere de utroque simul, scilicet de SS. Fabiano, & Sebastiano.

II. Hunc tamen errorem corruere asserit ibidem Meratus, si accurate perpendatur, quod a Sacra Congregatione numquam proscripta fuit in Ecclesia S. Sebastiani recitatio communis Orationis amborum Sanctorum, vel tantum S. Sebastiani; sed quia colore orationis, quæ petebatur particularis, & solum de S. Sebastiano, conjiciebatur implicite, & indirecte obtineri velle tacitam approbationem, vel confirmationem celebrandi officium, & Missam ejusdem S. Sebastiani bis in quolibet anno, nempe ultra diem propriam 20. Januarii, etiam in Dominica secunda Augusti; hinc eadem Sacra Congregatio congrue, & provide rejecit instantiam, quam utique admisisset, & annuendum eidem censuisset, ad tramitem Rubricæ post Tabellam de occurrentia descriptæ. Prædictum autem Decretum, subjungit idem Meratus, cujus sunt verba hucusque adducta, hic prout jacet, exhibemus, ut exinde nostri asserti veritas magis elucescat.

III. *Cum Episcopi, & Capitulum Egitanien. ob generalem pestilentiam in Regno Portugalliæ Ecclesiam a fundamentis in eadem Civitate erexerint, & B. Sebastiano inclyto Martyri dedicaverint, ad quam singulis annis bis accedunt, & solemniter in honorem dicti S. Sebastiani Missam, & officium celebrant, nempe die 20. Januarii in Festo ejusdem Sancti, & Dominica secunda Augusti; & quia in officio, quod de S. Sebastiano recitatur, oratio est communis S. Fabiano, supplicarunt, ut eis licitum sit in dicta Ecclesia B. Sebastiano dicata, dictis duobus anni diebus, orationem de S. Sebastiano tantum recitare, cum in Cathedrali Ecclesia etiam officium, & alia Missa de Sanctis Fabiano, & Sebastiano a parte Capituli, qua ibi remanet, celebretur juxta formam Breviarii, & Missalis Romani. Congregatio vero nihil concedendum esse judicavit, & ita respondit die 6. Septembris* 1603.

IV. Ita proloquitur præfatus Auctor, qui subdit, quod una est omnium Doctorum sententia, quod quando in Kalendario habentur duo, vel plura festa sub eadem festivitate eodem die celebranda, quorum alterum est in qualitate Patroni, seu Tituli Ecclesiæ, & alia non, tunc in ea Ecclesia debet fieri tantum de Patrono, vel Titulari, absque commemoratione aliorum, & hæc est particularibus Rubrica, quæ habetur in Breviario Romano post Tabellam de occurrentia nu. 8. Ita egregie hic Auctor, & revera ita etiam ferunt, quod dedimus, & infra dabimus, Sacræ Congregationis Decreta.

V. Mens itaque Sacræ Congregationis in adducto Decreto non fuit, quod in Ecclesia S. Sebastiano dicata dici non possit oratio de S. Sebastiano tantum, & de eodem dumtaxat fieri officium, translato S. Fabiano, sed ne implicite approbare censeretur, bis in anno, uti petebatur, officium de S. Sebastiano in Ecclesia præfata eidem Sancto dicata fieri posse, dum recitari orationem tantum de S. Sebastiano in illis diebus concedebat, vel declarabat.

VI. Aliam tamen adhuc nobis placet adducere rationem, ob quam præfatum prodiit Decretum, in quo vetatur alterari orationem SS. Fabiani, & Sebastiani, & de Sancto Sebastiano tantum recitari, etiam in Ecclesia eidem dicata. Est autem quia oratio, quæ in Breviario dicenda præscribitur in Festo SS. Fabiani, & Sebastiani, desumpta est a communi unius Martyris Pontificis, est siquidem *Infirmitatem nostram*, quæ pro Martyre Pontifice in eodem communi primo loco assignatur; inde cum S. Sebastianus Pontifex non sit, cum officium de eodem recitatur, ea oratio dicenda non est, sed magis, quæ in eodem communi pro uno Martyre non Pontifice recitanda præscribitur, videlicet una ex duabus *Præsta quæsumus*. In officio autem amborum bene ea assumpta fuit, quia S. Fabianus Pontifex fuit, & Martyr, ac consequenter cum Pontifex Martyr nobilior sit Martyre non Pontifice, desumi debuit oratio potius de Martyre Pontifice, tacito in ea nomine *Pontificum*, ut conveniret etiam S. Sebastiano, quemadmodum in superiori Decreto eadem ratione dicebamus in festo unius Martyris, & alterius Confessoris officium desumendum esse de communi Martyrum, & non Confessorum.

VII. Ex his deduces, quod quoties Sancti aliqui sejunguntur, & habent orationem de communi aliquo, in eorumdem celebratione usurpanda non est oratio, quæ pro festo assignata erat, sed desumenda est de utriusque respectivo communi, nisi quæ assignata est, alicui, vel utrique etiam divisim æque competeret, sicuti eveniret, si Sanctus Sebastianus esset similiter Pontifex, quo in casu oratio *Infirmitatem* in ejusdem quoque officio usurpari posset, posita tamen in numero singulari, & tacito in ea nomine S. Fabiani. Idipsum v. g. eveniret, si officium fieret de pluribus Confessoribus Pontificibus cum oratione *Da quæsumus*, etsi enim disjungerentur, adhuc in eorumdem utroque officio posset adhiberi, & sic in aliis similibus casibus.

VIII. Si autem oratio, quæ in festo recitatur, propria foret, tunc etiam facta Sanctorum separatione in utriusque officio recitanda ea esset, ut aperte colligitur ex præcedenti Decreto, & ex Gavanto *sect.* 3. *cap.* 10. *num.* 14., ubi asserit in divisione Sanctorum ad commune recurrendum non esse, nisi deficientibus propriis. Et quidem cum propria nisi justis & ponderatis de causis in Breviarium inducantur, neutri videntur deneganda.

IX. Quod de oratione dictum est, idem intelligendum est de lectionibus primi, & secundi nocturni, antiphonis, & aliis, quæ propria forent. Falleret hoc tamen, quoties ea, quæ propria sunt, evidenter constaret ratione dumtaxat unius esse introducta; tunc siquidem in ejusdem officio adhiberi deberent, & in officio alterius supplenda forent de communi, vel de scriptura quoad lectiones primi nocturni, quæ propria deessent; quapropter quia satis elucet, lectiones primi nocturni *de Epistola S. Jacobi* introductas esse in officio SS. Philippi, & Jacobi intuitu solius S. Jacobi, in hujus officio recitandæ essent, & in officio S. Philippi desumendæ de communi Apostolorum. Antiphonæ vero Laudum, quia sunt magis propriæ de S. Philippo, uti & Evangelium cum sua homilia, & illius causa introductæ creduntur, reservari deberent officio S. Philippi, depromptis de communi Apostolorum in officio S. Jacobi. Ita docet etiam Gavantus *sect.* 7. *cap.* 7. *num.* 1.

X. Difficultas tamen insurgit, quid faciendum foret, si de Socio infra octavam Titularis, aut Patroni officium fieri contingeret; tunc enim oratio, aut alia propria quæ pro commemoratione octavæ deserviunt, retineri deberent pro octavæ commemoratione, iisdem variatis in officio Sociorum, aut e converso?

XI. ℟. Quod Gavantus *sect.* 3. *cap.* 10. *num.* 14. in opinione versatur, quod propria eo in casu reservari debeant Titulari, aut Patrono, & pro Sociis desumi de communi ad varietatem. In eamdem libenter & nos imus sententiam, quoniam Titularis, aut Patronus jam est in possessione dictorum propriorum, unde non est in sua possessione turbandus, præsertim quia deinceps iterum resumi deberent in aliis diebus octavæ, quæ supersunt, unde sine necessitate fieret incongrua interruptio. Si autem Socii reponerentur in die immediate sequenti ad diem octavam Titularis, aut Patroni, quia tunc identitas aliqua tantum contingeret in secundis vesperis diei octavæ, nec iterum resumenda forent, quæ pro commemoratione diei octavæ variata extitissent, satius videretur, variationem fieri pro die octava, quam pro Sociis, maxime cum in die sequenti etiam continuanda essent in officio eorumdem Sociorum. Ita faciendum saltem puto, si vesperæ sint de Sociis; si autem integræ sint de die octava, & sola commemoratio habeatur de Sociis, in secundis vesperis de die octava usurpanda essent propria, facta variatione pro Sociis, in quorum tamen officio die sequenti continuanda non esset variatio, sed propria recitari deberent, quia variatio non inducitur, nisi ad præcavendam ipseitatem, quæ in die sequenti non eveniret; remota autem causa removetur effectus, & a propriorum recitatione recedendum non est, nisi gratia inducendæ varietatis.

DECRETUM III. CAPITIS, IN ORDINE LXIV.

Cum S. Januarius fuerit declaratus a Sacra Rituum Congregatione Patronus principalis Regni Neapolitani, hinc die festo dicti Sancti debet in eodem Regno fieri officium sub ritu duplici cum octava, sed de Sancto Januario tantum, non vero de Sociis ejusdem, quorum officium transfertur ad primam diem non impeditam. S. R. C. 12. Julii 1664. *in Monopolitana.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 86.

I. A Titulari Ecclesiæ, de quo in præcedentibus Decretis, ad Patronum principalem locorum considerationem convertimus, de quo similiter per præsentem resolutionem determinatur, quod si cum Sociis sit in Breviario, de eo officium solummodo fieri debeat, translatis Sociis ad primam diem non impeditam. Audi verba Decreti: *Sed de S. Januario tantum, non vero de Sociis ejusdem, quorum officium transfertur ad primam diem non impeditam.*

II. Socii Sancti Januarii fuerunt Festus Diaconus, & Desiderius Lector, necnon Sosius Misenas, & Proculus Puteolanus Diaconus, Eutyches, & Acutius laici, qui omnes una cum Sancto Januario eadem die, eodem anno, & loco, & eadem de causa cum Martyrium subierint, proculdubio Sancti per se juncti dicuntur, & sunt, juxta ea, quæ in præliminaribus tradidimus. Nedum igitur Patronus principalis dividi debet a Sociis, cum quibus per accidens reperitur conjunctus, sed etiam ab iis, qui per se eidem juncti esse possunt. Idem

igitur dicendum erit de Titulari, qui nedum a Sociis per accidens unitis separari debebit, ut demonstrant exempla, in quibus sunt duo præcedentia Decreta, verum etiam ab iis, quos per se idem in Socios quiret habere.

III. Innititur autem præsens Resolutio eidem, non minus at prima hujus Capitis, Rubricæ positæ sub Tabella de occurrentia, in qua sic legitur: *Si occurrat, ut Patronus, vel Titulus Ecclesiæ descriptus sit eodem die in Kalendario cum aliis Sanctis, in ea Ecclesia fit tantum de Patrono, vel Titulari, absque commemoratione aliorum*. Sermo autem hic est de Patrono principali, ut manifestum faciemus in sequenti Decreto, & licet Rubrica loqui videatur de Patrono principali alicujus particularis Ecclesiæ, seu loci, eamdem tamen S. Congregatio explicat, intelligit, seu extendit etiam ad Patronum principalem Regni. Nec hunc sensum profecto Rubrica renuit, quandoquidem qui Patronus principalis totius alicujus Regni est, est itidem Patronus principalis omnium Ecclesiarum, intra idem Regnum sitarum. Accedit, quod Patronus principalis Regni eamdem omnino habet solemnitatem cum Patrono principalis Ecclesiæ, seu Civitatis, ritum videlicet duplicem primæ classis, octavam, & festivationem de præcepto, unde quæ conceduntur Patrono principali alicujus particularis Ecclesiæ, vel Civitatis ratione solemnitatis, deneganda non sunt Patrono principali Regni.

IV. Putarunt aliqui hanc Rubricam loqui de occurrentia duorum festorum, quorum alterum est in Kalendario Romano, alterum in Kalendario loci proprio, ut refert Gavantus *sect.* 3. *cap.* 10. *num.* 11., ubi subdit: *Sed falluntur ex iis verbis*, descriptus sit eodem die in Kalendario, *non ait* Kalendariis, *& loquitur de Kalendario Romano, me teste, in recognitione Clementina; nam de occurrentia duorum Kalendariorum agitur in Rubrica de Transl. Festor. num. 6.* Eorumdem tamen error evidentius mihi videtur refelli ex verbis illis ejusdem Rubricæ, *& de eis fiat officium semiduplex*, in quibus disponitur, quod Socii transferri debeant in primam diem non impeditam, & in eadem fieri sub ritu semiduplici, licet *in Kalendario descripti sint sub officio duplici*; festa autem, quæ de diverso Kalendario simul occurrunt, etsi unum eorumdem transferri necesse sit, attamen in die, in qua reponitur, retinet proprium ritum, in eaque celebratur, ac in propria die celebraretur.

V. Firmatum itaque remanet, quod Patronus principalis Regni a Sociis dividi debet, & de eodem tantum in propria die officium institui; hoc autem a fortiori dicendum itidem venit de Patrono principali particularium Ecclesiarum, Civitatum, aut locorum, de quo verius procedit Rubrica, quique majorem certe, numquam minorem in suis respective locis sibi vindicat solemnitatem.

VI. Disquitendum esset, num idem dici debeat de Sancto aliquo, qui licet Patronus principalis non sit, attamen alicubi magna cum solemnitate celebratur, ritu videlicet duplici primæ classis, octava, festivatione, & ingenti Populorum concursu. Verum non habet locum hujusmodi quæstio, quoniam cum nullus Sanctus officio divino celebrari queat, nisi id concessum sit a Rubricis, vel per Sedem Apostolicam, cum de tali Sancto recitare non permittant Rubricæ, id solum evenire potest vi concessionis Apostolicæ, a cujus verbis proinde decisio pendet, an solus, vel cum Sociis celebrari debeat. Quod si de præfato Sancto vi legitimæ recitetur consuetudinis, jam ex eadem consuetudine judicandum erit, quæ sicuti recitationem prædicti licitam facit officii, ita etiam unionem, vel divisionem ejusdem festi a Sociis licitam, ac tenendam reddit.

VII. Definire difficilius evadit, num Patronus principalis, vel Titularis dividi debeat a Sociis, quoties ii cum eo juncti sunt, nedum per se, sed etiam ex natura rei? Verum hanc difficultatem decidendam reservamus ex dicendis in Decreto VI. hujus Capitis, in cujus fine illationem quamdam faciemus, in qua propositum dubium uberem habebit resolutionem.

VIII. *Quorum officium*, sunt verba Decreti, *transfertur ad primam diem non impeditam*, & hoc idem firmat citata Rubrica: *Qui*, nimirum Socii Patroni principalis, *si in dicto Kalendario descripti sint sub officio duplici, vel semiduplici, transferuntur in primam diem simili officio non impeditam*; sunt autem Socii S. Januarii sub ritu duplici in Kalendario descripti, & ideo in primam diem non impeditam debent transferri, quod non eveniret, si ritu simplici forent descripti, cum officium simplex translationem non patiatur.

IX. Quod si quæras, sub quonam ritu eorumdem officium celebrari debeat? Nihil quidem habet Decretum, quod solum edicit transferendos eos in primam diem non impeditam. Ast memorata statim supplet Rubrica: *& de eis fiat officium semiduplex*. Nec relevat, quod una cum S. Januario officium duplex minus in Kalendario sortiantur; quoniam aperte ibidem Rubrica loquitur de iis, qui *in Kalendario descripti sunt sub officio duplici, vel semiduplici*, solumque excipit officia duplicia primæ, & secundæ classis, de quibus subjungit; *Nisi tamen sint de majoribus festis, quia tunc de translato quoque fiet officium duplex, ac si propria die celebraretur*. Cum itaque Socii S. Januarii nec una cum S. Januario officium duplex habeant primæ, vel secundæ classis, sed solummodo duplex minus, nec dubitandi relinquitur locus, quod in die, in qua reponuntur, ritu semiduplici peragi debent.

X. Ast quid faciendum foret, si Socii una cum S. Januario ritum duntaxat simplicem in Kalendario haberent? Si attendatur ea, quæ tradit Meratus *sect.* 3. *cap.* 4. *in fine*, cum impedimentum sit perpetuum, Socii, ne in perpetuum suo careant officio, assignanda esset alia dies, uti provide Sacram Rituum Congregationem in correctione, & approbatione Kalendarii Ordinis Minorum S. Francisci Conventualium die 22. Januarii 1735. decrevisse asserit pro Sancto Theodoro, & S. Pontiano occurrentibus in diebus per festum primæ classis impeditis. Verum cum hæc sint particularia Indulta, ac speciales concessiones, quæ nequaquam ultra personas, quibus factæ sunt, extendi licet, quemadmodum & in genere, & in specie dicemus suo loco; idcirco a Rubrica tu ne discedito, quæ ibidem aperte præscribit; *Si vero in Kalendario omnes sint tamquam festum simplex, de illis*, scilicet Sociis, *nihil fit*; profecto autem Rubrica loquitur de simplicibus perpetuo impeditis, cum loquatur de Sanctis, qui perpetuo occurrunt cum Patrono principali, vel Titulari, a quibus utpote duplicibus primæ classis simplicium commemoratio non admittitur.

XI. Remanet solummodo, nunc inferamus ex illis Decreti verbis, *cum S. Januarius fuerit declaratus a Sacra Rituum Congregatione Patronus principalis Regni Neapolitani, hinc die festo dicti Sancti debet in eodem Regno fieri officium sub ritu duplici cum octava*; inferamus utique, quod hoc ipso, quod aliquis rite electus est in Patronum principalem alicujus Regni, de eo statim ulla absque concessione fieri debet a toto Regno officium sub ritu duplici cum octava; hoc enim aperte denotat verbum illud *Hinc*, quod illationem ex præcedentibus importat, necnon Rubrica *I. de officio duplici num.* 1. quæ officium duplex fieri debere præscribit *in festo Patroni unius, vel plurium alicujus loci*, & cum octava ex Rubrica *VII. de oct. num.* 1. Hoc autem officium, esto Decretum duntaxat *Duplex* evulget, erit duplex primæ classis, ibi enim loquitur in sensu ejusdem Rubricæ primæ, quæ officium fieri debere *duplex* duntaxat edicit etiam in festis primæ classis, quæ ibidem recenset, accipiendo *Duplex*, prout genus est, quod in varias Duplicium scinditur species, unde officium Patroni Principalis, Titularis, & aliorum quod ibi duntaxat *duplex* simpliciter notaverat, in serie duplicium primæ classis postea suo loco clare recenset. Erit autem duplex primæ classis de præcepto, quemadmodum indicat verbum illud *Debet*, quod in Decreto habetur, illudque pronunciant Rubricæ, quarum leges solummodo pro festis de præcepto latæ sunt, ut alibi dicemus; hinc inferes sub eodem ritu a Regularibus utriusque sexus ejusdem Regni esse peragendum, sed sine octava, quoniam ex suo loco dictis satis evidens est, Regulares teneri ad celebranda festa Patronorum principalium sub ritu duplici primæ classis, sed non ad eorumdem octavas, imo has nec pro libito ab iisdem celebrari posse,

DECRETUM IV. CAPITIS, IN ORDINE LXV.

Festum SS. Fabiani, & Sebastiani una simul celebratur in illis locis, in quibus S. Sebastianus est Patronus minus principalis. Ita declaravit S. R. C. referente Eminentissimo D. Cardinali Colloredo die 23. Nov. 1698. *in Cremen.* Ex Merato in Indice Decret. Brev. num. 210.

I. HOC Decretum teste Merato *loco cit.* sub aliis terminis, & in alia suppositione refertur a Pittono *num.* 1145. ex Monacello, nimirum: *Festum SS. Fabiani, & Sebastiani una simul celebratur, licet Titulus Ecclesiæ sit tantum de S. Sebastiano, ideoque Festum S. Fabiani non transfertur, sed una cum S. Sebastiano celebratur. In Clemen.* Subdit vero ibidem Meratus. *Sed est error manifestus in Decreto sic relato; nam S. Sebastianus non est Titulus Ecclesiæ Cremensis, in qua celebratur tale officium: in eo enim casu officia separanda forent, juxta dispositiones clarissimas Rubricarum generalium. Est igitur S. Sebastianus Patronus tantum minus Principalis dictæ Diœcesis, & ideo rectissime declaravit S. R. C. non esse separatim celebrandum Festum SS. Fabiani, & Sebastiani.*

II. Revera tamen Pittonus adductum a se Decretum, non *in Cremen.*, uti legit Meratus, sed *in Cremonen.* asserit esse editum, unde quæ contra ipsum producit, nullius evadunt roboris; & quando etiam error foret in Codice, & legendum esset *in Cremen.*, adhuc quæ opponit, non relevant; quia etsi S. Sebastianus non sit Titulus, sed Patronus minus principalis Ecclesiæ Cremensis, possit esse Titulus alicujus Ecclesiæ intra confinia Diœcesis Cremensis, & pro ejusdem directione præsens Decretum esse editum.

III. Omnem igitur auferant ambigendi locum Sacræ Rituum Congregationis Regesta, in quibus cum, prout nobis proponit Meratus, illud descriptum reperiatur, & factum respondendo ad Episcopum Civitatis Cremensis, qui petebat assignationem diei pro celebrando Festo S. Fabiani separatim a Festo S. Sebastiani, idcirco proculdubio prout supra positum, ac a nobis fuit relatum, legendum venit. Et quidem si legendum foret, prout a Pittono refertur, dissonaret aperte a Decreto primo hujus Capitis, & quod magis est, a Rubrica ipsa Breviarii Romani ibidem citata, contra quam tamen nihil Sacra Congregatio assolet determinare, nisi cum expressione, *Non obstantibus Rubricis Breviarii Romani*, quæ tamen expressio in memorato Decreto prout adducto a Pittono ipso desideratur.

IV. Edocemur itaque per præsens Decretum, quod si Patronus minus principalis in Kalendario descriptus sit eodem die cum aliis Sanctis, ii transferri non debent, sed una cum Patrono minus principali celebrari. Sic autem dispositio intel-

lecta

lecta consonat saepe memoratae Rubricae, quae dum ait, *si occurrat, ut Patronus Ecclesiae descriptus sit eodem die in Kalendario cum aliis Sanctis, in ea Ecclesia fit tantum de Patrono &c.*, loquitur solummodo de Patrono Principali, & non de Patrono minus Principali, ut clare deducitur ex illis verbis, quae subdit: *Si vero in Kalendario omnes sint tamquam festum simplex, de aliis*, scilicet Sociis, *nihil fit*. Si igitur de Sociis ex praescripto Rubricae, quoties simplices solum sunt, nihil fieri debet, fas est, Rubrica loquatur de Patrono Principali, qui utpote duplex primae classis, simplicium commemorationem excludit, non autem de Patrono minus Principali, qui cum regulariter ritum duplicem majorem non excedat, occurrentium simul simplicium commemorationem admittit.

V. Dum autem Decretum nos edocet, quod Socii una celebrandi sunt cum Patrono minus Principali, consequenter nos instruit, quod celebrandi sunt sub ritu duplici majori, cum quo coli debere festum Patroni minus Principalis praescribunt Rubricae; unde etsi in Kalendario ritum solummodo duplicem minorem, vel semiduplicem haberent, adhuc ritu duplici majori essent honorandi. Quod si in Kalendario omnes elevatiori gauderent ritu, cum eo una cum Patrono minus Principali coli deberent; ritus enim duplex major in favorem Patrono minus Principali concessus est, unde in ejusdem damnum retorqueri, seu cedere non debet.

VI. Ast quid faciendum foret, si Patronus minus Principalis cum Sociis in Kalendario sub ritu duntaxat simplici reperitur descriptus? Eo casu de Patrono minus Principali sub ritu duplici majori officium esset agendum, & de Sociis sub ritu simplici, seu in Officio Patroni minus Principalis fieri deberet commemoratio Sociorum, & eorumdem nona legi lectio, si propriam haberent; Decretum enim, dum officium Patroni minus Principalis una cum Sociis celebrandum edicit, procedit in suppositione, quod in Kalendario sub officio duplici, vel semiduplici descripti sint, uti evenit in casu SS. Fabiani, & Sebastiani, & ad evitandam eorumdem separationem, & officiorum multiplicationem; quod cum minime accidat, quando Socii ritum duntaxat simplicem habent, & aliunde nec officium, quod juxta Breviarii dispositionem eisdem debetur, haudquaquam deperdatur, cum proprio simplici ritu peragendi erunt, nec trahendi ad elevatiorem; nec una simul cum Patrono minus Principali celebrandi, ut clare stabilire videtur ultimum hujus Capitis Decretum.

VII. Falleret hoc tamen, si Socii essent ex Sanctis Patrono minus Principali junctis per se, & ex natura rei, quoniam eo in casu, etsi ritum duntaxat haberent simplicem, ad ritum duplicem majorem essent elevandi, & una simul cum Patrono minus Principali recolendi, quemadmodum dicemus exponentes Decretum VI. hujus Capitis.

VIII. Quod si Patronus minus Principalis celebrandus una est cum Sociis, qui ritum semiduplicem, vel duplicem minorem habent, erit quoque cum Sociis celebrandus Sanctus ille, de quo alicubi asservatur Reliquia insignis, cujus ratione inibi officium duplex minus institui potest; unde si in Kalendario Sanctus, de quo habetur Reliquia, ritum duplicem minorem habeat una cum aliis, cum illis quoque sub eodem ritu unitim celebrari debebit; si semiduplicem, omnes sub ritu duplici minori; si simplicem, Sanctus Reliquiae sub ritu duplici minori, reliqui sub ritu simplici. Si sub ritu duplici majori, primae, aut secundae classis, omnes sub eodem ritu. Si autem Socii sint ex Sanctis junctis cum eodem per se, & ex natura rei, tunc etsi omnes ritu duntaxat gaudeant simplici, adhuc cuncti celebrandi erunt sub ritu duplici minori, uti patebit in memorato Decreto VI. hujus Capitis.

DECRETUM V. CAP., IN ORDINE LXVI.

Consuevit Clerus Sacri Ordinis Hierosolymitani hactenus celebrare sub ritu duplici majori Festum S. Sebastiani Martyris Patroni praedicti Ordinis, & Titularis Cappellae Linguae Alverniae, erectae in Ecclesia majori sub titulo S. Joannis Baptistae, ejusdem Ordinis, translato in primam diem non impeditam festo S. Fabiani Papae, & Martyris sub ritu semiduplici; & quia, ut asseritus, emanavit Decretum S. R. C. usque de die 22. Novembris 1698., quo declaratum est, quod festum S. Fabiani non transferatur, sed celebretur una cum S. Sebastiano, ideo humiliter postulat, ut possit solitum servare, non obstante dicto Decreto, aliisque rationibus. Et resolutum fuit, quod servari debeat Decretum emanatum die 22. Nov. 1698. Ita S. R. C. 16. Septemb. 1730. *in una Ordinis Hierosolymitani, seu Meliten.* Ex Merato in Indice Decret. Brev. num. 273.

I. VIx ad aures pervenit Sacri Ordinis Hierosolymitani praecedens Decretum, in quo declaratum vidimus, Festum S. Fabiani non esse transferendum, sed celebrandum una cum S. Sebastiano, ubi hic est Patronus minus principalis, quod non minus cupidus in suis officiis peragendis nec in minimo recedere a Decretis Sacrae Congregationis, quae sacrorum sunt tuta Rituum regula, ac in suo perdurare usu celebrandi separatim, praefatos Sanctos, apud eamdem Congregationem humiliter censuit postulandum, ut non obstante dicto Decreto, aliisque rationibus posset solitum servare, & pro gratia facilius impetranda tria objectavit motiva, antiquam scilicet Ordinis consuetudinem usque tunc inviolabiliter custoditam, *Consuevit hactenus celebrare &c.*, 2. quod S. Sebastianus erat Ordinis Patronus, *Festum S. Sebastiani Martyris Patroni praedicti Ordinis*, 3. quod itidem erat Titularis Cappellae Linguae Alverniae, erectae in Ecclesia majori ejusdem Ordinis, *& Titularis Cappellae Linguae Alverniae, erectae in Ecclesia majori sub titulo S. Joannis Baptistae, ejusdem Ordinis.*

II. Sacra nihilominus Congregatio ponderans, valida non esse proposita motiva ad tuendam separationem dictorum Sanctorum, censuit non esse annuendum, *sed servari debere Decretum emanatum die 22. Novembris 1698.*, videlicet non esse transferendum Festum S. Fabiani, sed esse celebrandum una cum S. Sebastiano.

III. Et quidem quod adducta rationum momenta haud valida forent, facile est demonstrare. Non primum ex consuetudine petitum, quoniam consuetudo in iis, quae ad divinum pertinent officium, vim non habet, nisi inducta ea fuerit ante Bullam Pii V., cujusmodi non erat adducta consuetudo. Non secundum, quia Patronus minus principalis duntaxat est dicti Ordinis. Nec denique tertium, quia Titulus Altaris non est sufficiens titulus, ut de eo officium fieri queat, & quando etiam officium inveheret, esset solum duplex majus; adeoque de eo ratiocinandum venit instar eorum, quae dedimus in praecedenti Decreto de Patrono minus principali.

IV. Potuisset, haud abnuo, nihilominus de sua benignitate porrectis precibus indulgere, ast congruum haud existimavit id praestare cum effractione jam decisorum, & Romanarum Rubricarum. Remanet igitur abunde confirmatum, quod solum Patronus Principalis locorum, & Titularis Ecclesiarum dividi valet a Sociis, quos habet in Kalendario, secus vero Patronus minus Principalis, nec Titulus Cappellae, aut Altaris, quinimmo nec Sanctus, de quo asservatus Reliquia insignis.

DECRETUM VI. CAPITIS, IN ORDINE LXVII.

In Ecclesia S. Mariae in Portico, ubi asservatur Brachium S. Marcelliani tantum (occurrentis die 18. Junii) faciendum est officium etiam de S. Marco sub ritu duplici minori de Communi plurimorum Martyrum. S. R. C. 7. Augusti 1717. *in una Urbis*. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. numer. 259.

I. CUm in Ecclesia S. Mariae in Porticu de Urbe asservaretur Brachium S. Marcelliani Martyris, qui in Breviario Romano sub die 18. Junii una cum S. Marco ejusdem carnali Fratre officium habet simplex, ac consequenter de eodem S. Marcelliano officium duplex minus juxta iterata Sacrae Congregationis Decreta fieri posset, exortum fuit dubium, num ea in Ecclesia faciendum esse officium simul etiam de S. Marco sub ritu duplici minori de communi plurimorum Martyrum, vel potius de S. Marcelliano tantum de communi unius Martyris, agendo de S. Marco eadem die officium duntaxat simplex, quod una cum S. Marcelliano in Breviario habet? Et Sacra Rituum Congregatio, ut in adducto Decreto respondit, *faciendum esse officium etiam de S. Marco sub ritu duplici minori de communi plurimorum Martyrum*; noluit enim eos esse separandos, quos nedum eadem passio, sed insuper natura ipsa conjunxit.

II. Ex hac, & praecedentibus hujus Capitis Sanctionibus uberem Lector habet regulam, qua se gerat in celebratione Sanctorum in Kalendario sub una festivitate junctorum, si illorum aliquis alicubi majorem ritum, quam in Breviario habet, juxta Rubricas, vel Decreta sortiatur. Si Sancti sint ex simul junctis per accidens, & occasione quadam, & aliquis ex illis Titularis Ecclesiae alicubi sit, ceteros transferendos esse, si ritum duplicem, vel semiduplicem habeant, & omittendos penitus, si simplicem, *Decretum primum, & in eo dicta* aperte nos edocent; non vero si Cappellae tantummodo sit Titularis, quo in casu verius tantum de omnibus agendum est juxta ritum, quem in Breviario, aut aliunde habent. *Decretum quintum*. Si Patronus Principalis, de Sociis faciendum est, uti modo faciendum esse diximus, quando aliquis est Titularis Ecclesiae. *Decretum tertium*. Si minus Principalis, Socii non transferuntur, sed omnes sub ritu duplici majori celebrantur, si duplicem, vel semiduplicem ritum habeant; si vero simplicem, Socii sub simplici, Patronus minus Principalis sub duplici majori recoluntur. *Decretum quartum, & quintum*. Si de uno habeatur insignis Reliquia, de omnibus sub ritu duplici minori simul agendum est, si ritum duplicem, vel semiduplicem habeant in Breviario; si vero simplicem, Socii sub simplici, & Sanctus Reliquiae sub ritu duplici minori sunt honorandi; ut enim arguebamus *in Decreto quarto*, si Socii non sunt transferendi, sed ut supra celebrandi, quoties aliquis eorumdem est Patronus minus Principalis, ac consequenter elevatiorem ritum, ac majorem assequitur solemnitatem, multo minus transferendi erunt, sed ut supra colendi, si alterius solummodo habeatur Reliquia, quae nec ita elevatum, sed solum ritum duplicem minorem importat, nec tantam dicit solemnitatem. Qui vero ob occursum Patroni Principalis, vel Titularis Ecclesiae transferuntur sub ritu duntaxat semiduplici celebrantur, etsi elevatiorem in Kalendario habeant, nisi sint ex festis majoribus, primae scilicet, vel secundae classis; quia tunc etiam Sancti divisi celebrantur cum ritu, quem habent conjuncti, ac perinde celebraretur in proprio die, quemadmodum ex Rubrica sub Tabella occur-

occurrentiæ num. 8. dicebamus in superioribus Decretis, ubi & ulteriora dedimus ibidem secolenda.

III. Quæ diximus de Sanctis per accidens simul junctis, æque currunt & de Sanctis per se unitis, sed non ex natura rei; unde si quis ex per se junctis Patronus alicubi, aut Titularis Ecclesiæ aderit, Socii erunt transferendi, si ritum habeant duplicem, vel semiduplicem; si vero simplicem, nihil fiet de eis. Si autem erit Patronus minus Principalis, aut habebitur insignis ejusdem Reliquia, officium agetur & de Sociis conjunctim absque ulla separatione, dummodo ritu duplici, vel semiduplici gaudeant; si vero solo ritu simplici, fiet tantummodo commemoratio de iisdem, cum nona lectione, si propriam habeant, & separabilis sit, ut dicemus in sequenti Decreto.

IV. Si denique Sancti sint per se, & veluti ex natura rei in Kalendario conjunctim descripti, tunc nunquam separantur, sed semper celebrantur unitim sub eadem festivitate; unde licet unus eorum esset Titularis, vel Patronus, aut ejusdem solummodo haberetur Reliquia, adhuc & de ceteris Sociis sub eodem ritu una simul officium celebraretur, etiamsi in Kalendario officium dumtaxat simplex haberent; ut aperte deducitur ex præsenti Decreto, dum in Ecclesia, in qua tantum asservatur Reliquia insignis S. Marcelliani, officium faciendum esse præscribitur etiam de ejus carnali Fratre S. Marco sub ritu duplici minori, qui tamen solo simplici in Kalendario gaudet ritu; quapropter de omnibus agendum venit, perinde ac si omnes simul Patroni, aut Titulares essent, vel de omnibus insignis teneretur Reliquia. Talis quoque est sententia Merati *sect.* 3. *cap.* 10. *num.* 8., Pittoni *numer.* 1368., & aliorum, a quibus nec dissentit Guyetus *lib.* 3. *cap.* 3. *quæst.* 5.

V. Hæc itaque regula præ ceteris Sanctis per accidens, aut per se junctis, tenenda, ac servanda est in celebratione Sanctorum per se, & ex natura rei copulatorum; unde S. Fauthinus separandus non est a S. Jovita ejusdem Fratre, S. Symphorosa ab ejusdem Filiis, & sic de reliquis. Non sic tamen faciendum est in iis Sanctis, qui solum fictione juris consanguinei, aut affines, vel improprie dicuntur, quos cum natura haud conjunxerit, & solum ficte, & improprie affines nuncupentur, & sint, tamquam si affines non forent, considerandi sunt, & juxta dicta de Sanctis per accidens, aut per se solummodo junctis, de iisdem est disponendum.

VI. Quæres, quid faciendum sit de Sanctis per se, & ex natura rei conjunctis, quoties descripti simul non sunt in Kalendario, sed solummodo in Martyrologio, si alterutri dumtaxat contingat Ecclesiam dicari, in Patronum assumi, aut Reliquiam haberi? Tunc enim de omnibus an vero de eo dumtaxat officium est instituendum?

VII. ℞. Officium solummodo faciendum esse de eo, de quo habetur insignis Reliquia, aut Patronus est, vel Titularis, & nihil de Sociis; cum enim Rubricæ, atque Decreta solummodo pronuncient officium faciendum esse, ac instituendum de Patrono; ac Titulari, ac de eo, de quo habetur Reliquia, cum ille solus hujusmodi sit, & non ceteri, de illo solummodo officium instituendum venit, & non de ceteris, ne termites Rubricarum, atque Decretorum excedantur. Quod si de ceteris non agitur, quoties in Kalendario reperiuntur descripti, hoc ideo est, quia cum Kalendarium sit catalogus Sanctorum habentium officium, Sancti, qui in eo descripti sunt, jus habent ad officium, & cum ceteris, cum quibus in eodem descripti sunt, sunt itidem Socii in officio, unde quemadmodum in omnibus juncti sunt, numquam congruit eosdem separari; at vero cum Martyrologium non sit catalogus Sanctorum habentium officium, qui in eo una simul descripti sunt, jus nullum habent ad officium, nec cum ceteris Socii sunt in officio; quapropter si aliquis eorumdem a ceteris separari contingat vel per ejusdem assumptionem in Patronum, vel Titularem, vel per Reliquiam, quæ habeatur, & sic in Kalendario trahi, non statim in hoc & ceteri trahuntur, sed de solo adhuc remanent Martyrologio, & non de Kalendario, in quod nullum jus habent, quemadmodum habent illi, qui per concessionem Apostolicam in diem invecti fuere.

DECRET. VII. CAPITIS, IN ORDINE LXVIII.

Habetur in aliquibus Ecclesiis Reliquia insignis alicujus Sancti, qui cum Socio est in corpore Breviarii, & uterque habent festi simplicis ritum, veluti contingit in Festo SS. Gervasii, & Protasii, quorum duæ lectiones vitam, amborumque mortem enarrant; in quo casu, si lectiones disjungi commode possunt, legenda est illa de Sancto, cujus fit officium duplex propter Reliquiam insignem, in secundo nocturno, & hæc erit quarta lectio. Quinta, & sexta sumendæ sunt de communi, altera vero lectio disjuncta poni poterit pro nona lectione in tertio nocturno tamquam de Sancto simplici, de quo fieri debet etiam commemoratio ad Laudes. Si vero non possint commode disjungi, utraque ponenda est in secundo nocturno pro quarta, & quinta lectione, & sexta legenda est de communi; & in hoc casu lectio nona pro simplici repetenda non est, fieri tamen debet de eo commemoratio. S. R. C. 16. Januarii 1677. *in Hispalen.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 500.

I. EXponitur: *Habetur in aliquibus Ecclesiis Reliquia insignis Sancti, qui cum Socio est in corpore Breviarii, & uterque habent festi simplicis ritum*. De Sanctis divisibilibus proculdubio loquitur Sanctio, ac per consequens de Sanctis unitis dumtaxat per accidens, aut per se, quæ ex dictia in præcedentibus Decretis separari queunt, non autem de Sanctis inseparabilibus, cujusmodi sunt Sancti illi, qui sunt per se, & ex natura rei conjuncti. Sancti autem, cujus Reliquia insignis habetur, & potest esse in corpore Breviarii sub ritu simplici cum uno dumtaxat Socio, ut S. Gordianus, qui die decima Maji in Breviario descriptus est cum S. Epimacho; vel cum pluribus Sociis, ut S. Petrus exorcista, qui die secunda Junii in eodem reperitur conjunctus cum SS. Marcellino, & Erasmo. Etsi autem Decretum expresse loquatur de Sancto, qui cum uno Socio est in corpore Breviarii, eadem tamen ratio militat etiam de eo, qui cum pluribus Sociis adinvenitur descriptus, & ideo pro utroque, quæ hic præscribuntur, intelliguntur disposita.

II. *Veluti contingit in Festo SS. Gervasii, & Protasii.* Exemplum SS. Gervasii, & Protasii hic adducitur dumtaxat ad indicandum Sanctum, qui cum Socio est in corpore Breviarii, & uterque habent festi simplicis ritum, ac duas lectiones eorum vitam, & gloriosam mortem enarrantes, non autem quasi quod si alicubi alterutrius habeatur Reliquia, de illo dumtaxat, & non de utroque simul debeat fieri officium; sunt etenim ex Sanctis per se, & veluti ex natura rei copulatis, cum fuerint Fratres Carnales, & ideo disjungi non valent. Non igitur præsens Sanctio contrariatur præcedenti, & quando etiam contrariari videretur, quoad hoc per præcedentem utpote posteriorem censenda foret correpta, limitata, & quatenus opus esset, etiam derogata.

III. *Quorum duæ lectiones vitam, amborumque mortem enarrant.* Historia Sanctorum, qui in Breviario cum Sociis sub ritu simplici coluntur, quandoque duabus lectionibus, ut SS. Petri, Marcellini, & Erasmi, quandoque una dumtaxat, ut SS. Abdon, & Sennen, comprehensa reperitur. Decretum revera sermonem habet de iis simplicibus, quorum historia duabus enarratur lectionibus, sed debita cum proportione applicandum venit juxta inferius dicenda etiam ad Sanctos illos simplices, quorum gesta dumtaxat unica comprehendit lectio.

IV. *In quo casu, si lectiones disjungi possint.* Tam in casu unius, quam duarum lectionum contingit eam, vel eas commode posse, & non posse disjungi; id enim pendet a textu earumdem, an patiatur, nec ne divisionem. Quapropter ver. gr. SS. Tiburtius, & Susanna, Hyppolitus, & Cassianus, aliique, etsi habeant unam tantum lectionem, hæc tamen commode in duas secari potest, detractis conjunctionibus, in quarum una habeantur propria ejus, de quo fit officium, in altera vero propria illius, de quo fieri debet commemoratio, ut in allatis exemplis una lectio erit. *Tiburtius Chromatii &c.* altera *Susanna Virgo &c.* detracto ly *Quo die*, quo nexu illæ duæ lectiones adinveniuntur conjunctæ. Et in secundo exemplo prima lectio erit *Hyppolitus a Beato Laurentio &c.*, & secunda *Ad Forum Syllæ* detracta similiter copula illa *Eadem die*, & sic in aliis similibus casibus. Sic etiam in Festo SS. Petri, Marcellini, & Erasmi, qui duas habent lectiones, secunda, in qua sermo est tantummodo de S. Erasmo, optime a prima valet partiri; & hoc regulariter evenit in Sanctis per accidens tantum, & occasione quadam conjunctis, quorum unius gesta cum alterius mixta non sunt, & confusa; in Sanctis vero per se unitis, sive unam, sive duas lectiones habeant, cum gesta unius cum alterius mixta sint, & confusa, non crederem memoratam divisionem locum habere posse, vel saltem nimis ægre; id enim textus vel non, vel vix paritur, ut videre est in omnibus festis simplicibus Sanctorum per se junctorum, qui in Breviario descripti sunt.

V. *Legenda est illa de Sancto, cujus fit officium duplex propter Reliquiam insignem, in secundo nocturno & hæc erit quarta lectio.* Facta divisione lectionum, quemadmodum supra dictum est, lectio, in qua sermo est de Sancto, de quo ratione Reliquiæ fit officium duplex, legetur in secundo nocturno, unde in officio ver. gr. S. Susannæ quarta lectio erit *Susanna Virgo &c.*, & in officio S. Erasmi *Erasmus &c.* Legenda autem dicitur in secundo nocturno pro quarta lectione, quia cum jam officium illud, quod erat simplex, ratione Reliquiæ evadat duplex, & novem lectionum, tres primæ lectiones sumuntur de Scriptura, & quarta erit illa propria sejuncta. Ponitur vero lectio illa pro quarta, & non potius pro sexta, seu tertia secundi nocturni, quia sic fert usus Breviarii, ut videre est in Sanctis illis, qui unam dumtaxat habent lectionem propriam, vel duas, ut in S. Alexio, qui cum una solummodo polleat lectione propria, hæc pro quarta in ejusdem ponitur officio, & in S. Bonaventura, cujus duæ lectiones propriæ leguntur pro quarta, & quinta, & quæ deficiunt, supplentur de communi, vel alias. Et quidem cum in secundo nocturno locus statutus sit pro lectionibus gesta Sancti, de quo fit officium, evulgantibus, & nonnisi in harum defectu ex communi suppleantur, prior locus, ac nobilior lectionibus propriis fuerat concedendus.

VI. *Quinta, & sexta sumenda sunt de communi.* In defectu propriorum semper recurritur ad commune competens illi, de quo fit officium. Et quidem in casu nostro, non ad commune, de quo sumebatur officium antecedenter ad divisionem, sed ex communi, quod eidem post separationem competit; quapropter si S. Susanna v. g. dividatur a S. Tiburtio, ejus commune, ex quo sumentur lectiones, & reliquum officium, non erit amplius commune plurimorum Martyrum, sed commune Virginum, quemadmodum & commune S. Tiburtii ex

quo

quo depromentur antiphona, & versus pro commemoratione, esset commune onius, non plurium Martyrum. Evenire tamen potest, ut idem sit commune Sanctorum divisorum, ac unitorum, ut si separarentur plures Confessores, vel plures Virgines &c. Est autem advertendum, quod pro quinta, & sexta lectionibus legendis de communi in officio, sumi non debent quinta, & sexta, sed quarta, & quinta, quae habentur in communi, ita ut quarta lectio communis serviat pro quinta officii, & quinta pro sexta; Unde v. gr. si officium fieret de uno Martyre, quinta lectio foret *Triumphalis* &c., quae est quarta communis, & sexta esset *Coronata &c.*, quae est quinta in eodem communi. Si Lector exempla Breviarii Romani, in quibus sopplentur lectiones de communi, observaverit, de his plene reddetur instructus.

VII. An autem magis sumendae sint, quae in communi ponuntur primo, vel secundo loco? A libito putamus hoc pendere legentis. Fallit hoc tamen, si aliquae utrarum magis congruae forent vitae, vel mortis ejus, de quo fit officium, tunc siquidem sumendae forent propriores, minus propriis relictis. Unde si v. g. officium fieret de Sancto Martyre, qui ob Christum reliquisset patrem, aut matrem, aut uxorem, vel propinquos, in tertio nocturnu potius legenda esset homilia super Evangelium: *Si quis venit ad me, & non odit patrem* &c., quam homilia in Evangelium, *Si quis vult*. Idipsum dicito de lectionibus secundi nocturni, si hae quid proprium ei, de quo fit officium, contineant.

VIII. *Altera vero lectio disjuncta poni poterit pro nona lectione in tertia nocturno tamquam de festo simplici.* Nedum lectio ea, quae disjuncta fuit, poni poterit, sed poni debebit pro nona lectione; de Socio enim, sive Sociis fieri debet tamquam de festo simplici, adeoque de eo legi debet nona lectio, lectio scilicet illa disjuncta, quam propriam habet.

IX. *De quo fieri debet etiam commemoratio ad Laudes.* Et quidem non tantum in laudibus, sed etiam in primis Vesperis debet fieri commemoratio Sancti sejuncti; cum enim officium, quod fit ratione Reliquiae, non excedat ritum duplicem minorem, commemorationem simplicis in laudibus, & primis Vesperis proculdubiu admittit. Non loquitur igitur Decretum limitative, & exclusive, sed solummodo assertive, unum scilicet asserendo, alterum haud negando, quinimmo dum in laudibus dicti simplicis commemorationem admittit, admittit illam etiam in primis Vesperis, cum hoc ipso illi debita sit vi Rubricarum.

X. *Si vero non possunt commode disjungi.* In Sanctis per se junctis, ut dicebamus, hoc evenit, eo quod unius gesta cum alterius mixta sunt, & confusa. Dantur tamen in Breviario nonnulla festa simplicia composita ex pluribus Sanctis, quorum aliqui sunt ex per se junctis, alii vero ex per accidens copulatis, & tunc licet Sanctorum per se junctorum lectiones haud commode possint sejungi, dividi tamen possunt ab ea lectione vel parte lectionis, quae gesta Sanctorum per accidens sibi unitorum continent, & tunc profecto, dividi debent, ne legatur in secundo nocturno absque ulla necessitate historia illius, de quo non fit officium, quaeque legi debet pro nona lectione tamquam de simplici, sub quo ritu officium de illo recitatur. Sit exemplum: Die secunda Junii currit festum simplex SS. Marcellini, Petri, & Erasmi duas habens lectiones, in quarum prima mixtum, & confuse agitur de SS. Marcellino, & Petro, & haec forsitan in duas commode scindi non valet, in secunda vero agitur de solo Sancto Erasmo, unde ex se jam est divisa: Si habeatur Reliquia Sancti Erasmi, jam propria habetur lectio pro quarta, & altera lectio pro nona; non sic autem si Reliquia sit vel S. Marcellini, aut S. Petri, cum partitionem non videatur admittere eorumdem lectio. Sed si findi non potest horum lectio, & consequenter necessitas ferat, quod de utroque legator historia in secundo nocturno, licet de alterutro solummodo peragatur officium, nihilominus in secundo nocturno legi non debet lectio agens de Sancto Erasmo, sed haec reservanda erit pro nona lectione, ut quantum fieri potest, serventur Rubricae, atque Decreta. Idipsum evenire potest in simplicibus habentibus unam duntaxat lectionem, quae si in duas secari potest, fieri debet scissio, & quae consonat Sancto, de quo fit officium, in secundo nocturno poni debet, etiamsi & de aliis agat mixtim Sanctis, qui per modum simplicis peraguntur, & quae de uno, aut pluribus tractat, licet non de omnibus, qui simplici non fieri debent, pro nona lectione deserviet.

XI. *Utraque ponenda est in secundo nocturno pro quarta, & quinta lectione.* Principem habet locum Sanctus, de quo fit officium, unde si lectiones ejusdem historiam, & aliorum, qui simplices remanent, enarrantes, dividi nequeunt, ut proprio loco, & complete de illo legatur historia, legendae sunt in secundo nocturno omnes illae lectiones commode inseparabiles; unde si una duntaxat habeatur lectio propria de utroque, serviet pro quarta lectione, si duae, pro quarta, & quinta.

XII. *Et sexta legenda est de communi.* Si vero una duntaxat habeatur lectio de Sanctis, & quinta, & sexta erit de communi, de quo semper suppletur, quidquid proprii deest in officio de Sanctis, quapropter de communi depromentur lectiones homiliae pro tertio nocturno.

XIII. *Et in hoc casu lectio nona pro simplici repetenda non est.* Equidem cum Sancti simplicis tota historia simul lecta fuerit cum ea Sancti, de quo fit officium, non est amplius repetenda; nona enim lectio de simplici non legitur, nisi ut ejusdem legatur historia, unde si ea jam lecta fuit, eamdem repetere omnimode superfluum foret, ac alienum ab Ecclesiastica consuetudine, quae in eadem parte officii quammaxime ejusdem repetitionem abhorret; unde si ad laudes detur sola ipseitas versiculi, antiphonae, aut orationis illlut Sancti, de quo fit officium, & ejus, de quo facienda est commemoratio, Rubricae disponunt pro eo, de quo facienda est commemoratio, alteram de communi desumendam esse ad varietatem, etiam cum incommodo aliquo, ut patebit ex dicendis suo loco, & tempore.

XIV. Quia vero cum sejungitur lectio aliqua agens de aliquo ex Sanctis simplicibus, si haec ponatur pro nona, locum repetitio non habet, quia ejusdem historia lecta simul non est cum ea Sancti, de quo fit officium, licet cum hac lecta sit historia aliorum simplicium, ideo praefato in casu pro nona poni debebit; unde v. g. etsi in officio S. Marcellini lecta sit simul historia S. Petri exorcistae, qui ritu simplici colendus est, & ideo in nona lectione non sit repetenda, omitti tamen non licebit historiam S. Erasmi, quae in illius officio lecta non fuit, sed pro nona lectione poni debebit, licet non agat de omnibus Sanctis simplicibus eo die occurrentibus, sed de solo Sancto Erasmo.

XV. *Fieri tamen debet de eo commemoratio.* Quoties lectiones dividi nequeunt, & in duas partiri, in quarum una habeantur propria ejus, de quo fit officium, & propria illius, de quo facienda est commemoratio, in altera, amborum historia legitur in secundo nocturno, & ad praecavendam repetitionem non amplius legitur nona lectio de simplici, seu de ejusdem historia; at quia esto hujus historia lecta per accidens sit in officiu, officium tamen de ambobus non fuit, sed de eo solum, de quo habetur Reliquia, idcirco ejusdem commemoratio proculdubio in laudibus, & primis vesperis deperdi non potest. Quando autem sunt plures Sancti, qui simplices remanent, licet, forsitan lectio, quae disjungi potuit, de uno duntaxat loquatur, de ceteris mixtim cum lectionibus officii actum sit, adhuc commemoratio non erit de illo solo, de quo lecta est nona lectio, sed etiam de omnibus illis simplicibus.

XVI. Unam adhuc superest examinare, atque discatere quaestionem, videlicet quid faciendum erit, quoties plures insignes habeantur Reliquiae de Sanctis, qui simul in Breviariu habent officium: eruntne separandi, an vero unitim celebrandi? De omnibus simul instituetur officium sub ritu duplici minori, si ritum altiorem jam non habeant in Breviario, nec ob distinctas, quae habentur, Reliquias distinctum fiet officium, sed uno duntaxat officio omnibus Reliquiis satisfiat. Secus vero dicendum venit, si dicti Sancti in Breviario non habeant officium, tametsi eadem die occurrant; tunc enim de digniori, vel solemniori in propria die fieri debet officium, translatis ceteris, & repositis in primam diem non impeditam, aut magis ob perpetuam translationem in alteram diem immutatis, quemadmodum fit, quoties eadem die plura Sanctorum officia simul occurrunt; unaquaeque enim Reliquia titulus sufficiens est ad inducendum officium. Falleret hoc tamen, si eorumdem aliqui essent ex Sanctis per se, & ex natura rei junctis, quoniam hi simul celebrarentur, translatis duntaxat aliis simul occurrentibus, de quibus quoque insignis habetur Reliquia. Haec ex dictis in hoc Capite satis perspicua sunt, & ideo ulteriora non addimus.

XVII. Ex dictis plura colliges, & primo, quod quando ex pluribus Sanctis simplicibus sub una festivitate occurrentibus unius duntaxat habetur Reliquia, de eo solum instituendum est officium duplex minus, remanentibus ceteris simplicibus, ut prius. Idipsum consequenter evenit, quoties alter ex iisdem in Patronum minus Principalem duntaxat assumitur. Fallit tamen in utroque caso, quoties Socii sunt eidem per se, & ex natura rei juncti, ut dicebamus in praecedenti Decreto.

XVIII. Colliges 2. eamdem omnimode divisionem lectionum, & regulam ab hoc Decreto teneri praescriptam in casu Reliquiae ut supra, servandam quoque esse in casu assumptionis unius ex illis in Patronum minus Principalem. Quod autem dictum est in casu Reliquiae tantummodo unius ex illis Sanctis, idem dicendum est, si plurium eorumdem haberentur Reliquiae, aut assumptio fieret in Patronos minus Principales; illorum enim de quibus haberentur Reliquiae, fieret officium duplex, minus, aut majus, si essent Patroni minus Principales, sub una festivitate, & ceteri cum suo simplici ritu permanerent, & ut supra divisio fieret lectionum, separando propria, per quantum commode fieri potest, eorum, de quibus fit officium, a propriis eorum, de quibus facienda est commemoratio; sin autem divisio commode fieri nequeat, agendo prout disponitur in hocce Decreto.

XIX. Colliges 3. memoratam divisionem lectionum pariter esse faciendam, quoties omnes Sancti sunt in Breviario sub ritu semiduplici, vel duplici, & unus, vel plures illorum transferendi sunt, & in altera die celebrandi sub ritu duplici, vel semiduplici, eo quod eorumdem alter est Titularis Ecclesiae, vel Patronus Principalis: quae enim sunt propria Tituli, vel Patroni principalis, in ejusdem festivitate sunt retinenda, reservatis propriis aliorum in eorumdem officio recitandis. Quod si divisio commode fieri non possit, eo quod gesta unius cum alterius mixta sunt, & confusa, in utroque festo nihil vetat easdem legi lectiones, imo legi debebunt, ut utrique festo correspondeant lectiones, gesta, & mortem Sanctorum, de quibus officium recolitur, enarrantes.

CA-

CAPUT SEXTUM.

De Sanctis, qui in fine anni supersunt.

I. FEstorum prurigo multorum e Clero tam Secularium, quam Regularium, animos ita persuasit, ut nihil plus optent, nihil fere vehementius ambiant, quam abactis procul omnium feriarum officiis, continuis, ac prope quotidianis festis indulgere, opinantes sibi, & Religioni magnum augmentum, & Ecclesiæ suæ, vel Ordini splendorem accivisse, si corrogatis undique opportune, importune Sanctis, consertum, & coagmentatum, atque superfluens Kalendarium proprium compegerint. O quam vereor ego, ne specioso pietatis prætextu, in istis se tegat innatum plerisque in divino officio brevitatis sollicitandæ studium! Hoc tamen, qualecumque sit, studium, quam sit a prisco, & legitimo Ecclesiæ sensu alienum, quamque perturbationem, ac varia incommoda secum ferat, cursim arbitror hic observare; fallor tamen, si quod ego incommoda, desit qui commodi nomine non invitus accipiet.

II. Primum igitur notabile detrimentum, quinimmo vulnus lethale infertur officio de Tempore ex festorum multiplicatione, quæ eo usque ulicubi crevit, ut vel nullus, seu vix locus ullus, aut certe exiguus admodum feriis supersit. Ut autem videas, quanta esset priscis temporibus ferialis officii reverentia, quantaque aversio ab illius decoctione, consule Radulphum Tungresem, qui *propos.* 17. 18., & 22. quæ satis prolixæ sunt, totus est in confutanda festorum multiplicatione, adeo ut etiam *abusum detestandum* eam appellare non dubitet, acriusque in ejus Auctores invehatur. Plura ex eodem referri possent, sed contentus esto hoc uno illius verbo, quo ex præmissa comparatione feriarum sex pro una Dominica, & Discipulorum 72. pro 12. Apostolis sic concludit: *Sicut ergo pauci sunt dies Dominici, & multæ feriæ, ac pauci Apostoli, & multi Discipuli; ita pauca debent esse festivitates, & multæ feriæ.* Et paulo post: *Si bene computes & ordines, non erunt tot festivitates in anno sicut sunt Dominici dies, quia Servi non debent esse supra eorum Dominum, nec Discipuli supra Magistrum*; hinc ex eodem Gavantus *sect.* 3. *cap.* 3. *num.* 5. sic ait: *Feriale officium Domini est, quod a quocumque Servo non debet obrui, & ideo videant Episcopi, ne pluralitate festorum fiat injuria officio feriali Domini Dei nostri.* His adde Gersonem Cancellarium Parisiensem, qui consultus a Canonicis Carnotensibus, qua ratione Sancti Josephi festum possent celebrare, modum hunc illis præscribit *in Epist. ad Cantorem Carnotensem data Constantia 7. Septemb.* 1416., *& relata tom. 4. ejus operum*, ut homiliam de Evangelio proprio legerent feria .5. post Dominicam 3. Adventus, & Missam eodem die de ipso cantarent qui modus, inquit, placet admodum, *quia facilis, nec turbativus in aliquo, vel impeditivus ordinarii servitii de Adventu.*

III. Secundo. Integram singulis hebdomadis Psalterii recitationem, quæ officii præcipue, & maxima pars est, multiplicatio festorum interdicit, ac prohibet penitus, quinimmo ne semel quidem toto anno præfati Psalterii recitationem locum habere multoties evenit: quæ tamen potissima causa fuit, ob quam asserit Cardinalis Quignonius se novam illam Breviarii formam, a Pio V. postea rejectam, excogitasse, ut videlicet, *Quibuscumque festis occurentibus, nihilominus Psalterii recitatio singulis hebdomadis absolveretur.*

IV. Tertio. Officium Dominicarum plurimarum, vel fere omnium supprimitur ob frequentem festorum duplicium occurrentiam, cui tamen quantum honoris deferendum sit, abunde demonstrant ea, quæ dabimus in præliminaribus Capitis de Diebus Dominicis. Hoc autem teste Guyeto *lib.* 1. *cap.* 1. *quæst.* 19. Sacra Rituum Congregatio tantopere abhorret, ut olim statuerit nulla deinceps concedere festa duplicia; idque notat expresse Clemens VIII. 19. Junii 1601., quando concedit universæ Religioni Eremitarum S.P. Augustini officium duntaxat semiduplex de tunc B. Joanne a S. Facundo, cujus Bullæ tenorem refert Castellanus *in Compendio Bullarum in tertia editione Venetiis* 1605., ut refert, ac probat Gavantus *loco cit. num.* 4.

V. Quarto. Festorum simplicium, ac Vigiliarum usus omnis, vel fere omnis extinguitur, iis ut plurimum ad commemorationem redactis. Quin & paris quoque jacturæ periculum incurrunt octavæ. Parumne tibi videtur duas, tresve species ex uno genere sic aboleri?

VI. Quinto. E medio tollitur officium feriarum sacrosanctæ Quadragesimæ, quo tempore ex Decreto Concilii Laudicensis nulla olim natalitia Martyrum celebrabantur; quem ritum Ecclesia Ambrosiana etiam nunc strictissime observat; Romana vero nonnulla quidem festa, sed pauca admittit eo tempore, a quo in recognitione Breviarii octavæ etiam fuerunt exclusæ. Tempore item Adventus, quod totum occuparum veniret, rariora sunt indicta festa, quo bene affectus erga proximum Redemptorem animus minus interrumpatur, & licet ab eo expulsæ non fuerint octavæ, excogitatum tamen extitit, easdem eo tempore penitus interdicere, & a die 17. Decembris inhibitæ fuere, ut monet Gavantus *sect.* 3. *cap.* 8. *num.* 8. Quinimmo, ut locum fieret præfatis feriis Adventus, & Quadragesimæ, de officiis votivis nunc fieri pluribus Decretis inhibitum extitit; ut videbitur in Capite de officiis votivis.

VII. Sexto. Historiarum, & Responsoriorum ex libris Scripturæ desumptorum, Missarum item Dominicalium frequens contingit omissio; quæ tamen tanti faciunt Rubricæ, ut in proprio die impedita, ex earumdem præscripto in altero sint reiumenda.

VIII. Septimo. Abit in nihilum officium B. Mariæ, tum majus in Sabbato, tum parvum, quod quotidianum dicitur, cessatque una præcipuum erga B. Virginem obsequium, quæ a tota Ecclesia *Advocata nostra* prædicatur, cum tamen sic tantæ Patronæ debitum existimaverit Pius V., ut licet in sua Bulla officii Defunctorum, ac Psalmorum Gradualium, & Pœnitentialium relaxationem fecerit, circa tamen officium parvum Beatæ Mariæ nihil innovandum putaverit, quinimmo ad illud recitandum indulgentiarum propositione ulterius allexerit.

IX. Octavo. Pari laborant discrimine officium Defunctorum, quod eximiæ pietatis est, Psalmi item Graduales, ac Pœnitentiales certis diebus addicti. Cessante siquidem officio feriali, cessant & illa omnia. Cum igitur sic omnia in Divinis officiis disposita sint, ut nihil superfluum sit, nihil otiosum, & inutile, nihil quod suo loco non quadret aptissime, ac cum aliis partibus mirabili æquabilitate non cohæreat, non multum commendabilis profecto videtur festorum congesta multiplicitas, quæ eorumdem quamplurima, vel omnia resecat, ac perimit; hinc recte infert idem, qui supra, Radulphus commendans Festorum paucitatem, propositione 17. gratiorem esse ipsis Sanctis ejusmodi observationem. *Ad finem*, inquit, *ut Psalterium, Sacra Scriptura, Officium Mortuorum, septem Psalmi Pœnitentiales, Psalmi Graduales, & hujusmodi serventur justo ordine.*

X. Hæc incommoda ut vitarentur æque, ac quamplurima alia, quæ brevitatis gratia haud recensita fuere, Gregorius XII. in Bulla, quæ incipit *Pastoralis officii* data anno 1573. ad Ecclesias Hispaniæ, prohibuit, ne tantam multitudinem festorum inducerent: *In primis*, inquit, *illud nobis declarandum se offert, ex quo magna oriri poterat confusio, ut scilicet officium majoris partis feriarum anni omitteretur, & ordo Breviarii subverteretur.* Sacra item Rituum Congregatio novis Breviariis auctoritate Urbani VIII. recognitis, laudante ipsomet Pontifice, solemne illud Decretum apposuit, quo facultatem omnem Ordinariis quibuscumque tam Regularibus, quam sæcularibus adimit, festa ulla Kalendariis etiam propriis addendi, præter ea quæ a Rubricis conceduntur; quod late expositum suo loco faciemus, ubi id aliis itidem vicibus decisum fuisse apparebit.

XI. Quæ licet sancte sancita, ac statuta fuerint, modo tamen adeo a sua constitutione deflexere, ut multiplicatis ubique festis vel penitus evanuerint, vel brevi evanescent. Justis tamen quidem de causis; cum enim Unigenitus æterni Patris Filius numquam desistat mirabiliter illuminare terram suam a montibus æternis, sed variis locis, variisque temporibus suscitando æternæ gloriæ candidatos, Sanctos suos, Ecclesiam sanctam illustrare mirabilem in modum consueicat, ut addat in dies magis domi suæ gloriam, & decorem, sed etiam ut irradiando humanæ vitæ tenebras splendoribus Sanctorum tarditatem nostram urgeat, Fratrum nostrorum exemplo, quasi præsenti testimonio oculorum; hinc est, quod Ecclesia a Sponso suo edocta identidem nonnulla eorumdem festa instituit, ac officia, ut Fratrum suorum præclara recolentes merita, ac admiranda gesta, eorumdem exemplo Fideles ediscant terrena despicere, & amare cœlestia.

XII. Adsunt & nonnullæ præ ceteris Ecclesiæ, ac præsertim Religiones, quæ in hoc agnoscunt felicitatem suam, quod fortissimarum Martyrum purpuratis populis venerabilium Sacerdotum beatis cœtibus, castissimarum Virginum splendidis choris, ac sanctarum mulierum cœlestibus numeris, quasi multiplici rutilantium honore gemmarum corona decoræ, Orbi universo præfulgent. His autem Ecclesiis, vel Religionibus quis litem ullam de illorum Sanctorum, quos utero suo conceptos, ac sinu veluti educatos, Cœlo tandem ipsæ peperere, festis expungendis, vel non promovendis, aut stabiliendis intentaret?

XIII. Nec desunt Sancti aliqui, qui nonnullis in locis specialibus gratiis, favoribus, ac beneficiis præ ceteris redduntur illustres, singularemque sibi vindicant affectum, ut Christifidelium devotionem, ad quam magis augendam, ac animi sui gratitudinem ostendendam, Populi, Cleri, Præsulum, ac Principum pro officii concessione iterata vota apud Sedem Apostolicam non semel porriguntur.

XIV. Cum igitur pia Mater Ecclesia Filiis suis nesciat denegare id, quod rationabiliter eos exposcere videt, ac in Domino conspicit salubriter expedire, his, & aliis de causis factum est, ut porrectis precibus de sua benignitate sensim indulgendo, nonnullis in Ecclesiis, ac Religionibus adeo creverit multiplicatio Festorum, ut cuncta quandoque intra annum locum non habeant; hoc autem etsi sine suppressione officii ferialis, quod juxta Gavantum officium Domini est, nequaquam eveniat, nulla tamen injuria infertur Domino, qui finis est, ad quem dirigitur omne omnino officium. De his igitur Sanctis, qui in fine anni quandoque incelebrati supersunt, impræsentiarum instituitur sermo, tum ad satisfaciendum plurimorum instantiis, tum ad recensenda ea incommoda, quæ ex festorum multiplicitate exoriri, in superioribus Capitibus non semel dicebamus.

DE-

DECRETUM I. CAPITIS, IN ORDINE LXIX.

Officia Sanctorum, quæ de Mense Decembris aliquando supersunt, transferri possunt, & fieri in prima die non impedita sequentis anni. S. R. C. 7. Decemb. 1680. *in una Canonicor. Regul. Lateranen.* & 27. Aprilis 1697. *in Florentina*. Ex Merato in Indice Decret. Brev. num. 108.

I. OFficia Sanctorum, quæ de præcepto stata die singulis annis celebrari concessa sunt, si a Festa altioris ritus, vel dignitatis, aut a quibuscumque aliis officiis privilegio suffultis in propria die impediuntur, in primam diem non impeditam transferenda esse, in eaque celebranda est aperta dispositio Rubricæ *X. de Translat. Festor.*

II. Hæc tamen Rubrica nonnullis visa est intra eumdem dumtaxat annum sibi locum vindicare, nimis alienum, ac exorbitans arbitrantibus, de eodem Festo, cujus celebratio semel tantummodo singulis annis indicta est, in aliquo bis officium institui; quod non semel eveniret, si officia, quæ in uno anno supersunt, in sequentem transferri valerent. Accidat in Dominica Festum v. gr. S. Thomæ Cantuariensis Episcopi, & Martyris inclyti, cujus officium sub ritu semiduplici die 29. Decembris universalis colit Ecclesia, & dies sequens sit alicubi impedita officio aliquo occurrente vel Dedicationis, aut Titularis, aut cujuscumque alterius Sancti, us Veronæ S. Chrichini ejusdem Urbis Episcopi, tunc cum præfatum Festum S. Thomæ officio Dominicæ cedat, nec aliqua, qua reponi queat, supersit anni dies, hoc ipso, quod ad annum insequentem transferri posset, in eodem bis de eo officium fieret, die videlicet, in quam ab anno præcedenti transferretur, & die propria natalitia, quæ ab occurrenti officio Dominicæ non amplius occupata foret.

III. Aliunde vero cum Festorum de præcepto, ad differentiam officiorum ad libitum, ea lex sit, ut omitti non possint, sed impedita in proprio die, in alium non impeditum transferri debeant; & Rubrica, quæ hujusmodi præcipit translationem, absolute, & indistincte, ac ulla absque limitatione eam præcipiat, sane non videbatur arctanda ad primum dumtaxat diem non impeditum ejusdem anni, sed absolute, & simpliciter intelligenda de primo die non impedito, sive postea ejusdem vel sequentis sit anni; *Generale siquidem dictum est generaliter intelligendum est ff. de serv. Urb. præ l. si servitus ff. de publ. l. de precio*; & maxime in favorabilibus, in quibus ampliandum esse, non restringendum nos edocet Regula 15. Juris in 6. Festa igitur de præcepto in proprio die impedita, ad primum non impeditum sequentis anni amandanda videbantur, quoties nullus liber, ac vacuus aderat in præcedenti, qui ea capere posset. Bina autem, quæ hinc sequitur, intra annum de eodem festo officii recitatio, adeo abest, ut quid absonum habeat, aut exorbitans, quin earum una pro adimplemento præcepti præcedentis anni, quod servari non potuit, unice deservit, quin potius Rubricis congrua valde sit, ac necessaria ad binæ satisfaciendum obligationi recitandi de eo festo officium, videlicet præcedentis anni, in quo locum non habuit, & adhuc instat, & tunc currentis, in quo & dicta urget obligatio; ad eum veluti modum, quo si quis intra annum anuæ haud implevit præceptum Confessionis, ut duobus instantibus præceptis satisfaciat, ad binam suorum peccatorum confessionem in sequenti anno tenetur, juxta ea, quæ traduat Bonacina, aliique Auctores.

IV. Cum itaque ex Festis, quæ sunt de Mense Decembris, & præsertim, quæ versus finem ejusdem mensis occurrunt, nonnulia intra annum locum non habere aliquando contingeret, insignis Canonicorum Regularium Lateranensium Religio super hoc Sacram Rituum Congregationem consulendam existimavit, quæ quod eorumdem Sanctorum natalis dies ad periodos evenerit anni, ac consequenter quod eorum officia, quoties a propria die dimoventur, vacuum, ut ceteri Sancti, quorum festa aliis anni mensibus consignata reperiuntur, spatium, quo poni queam, minime habeant, non eorumdem Sanctorum culpæ, sed supernæ Divinæ dispositioni tribuendi existimans, nihil inde præjudicii ipsis inferri voluit; quapropter ne proprio, ut ceteri, defraudati venirent officio, præsens, quod exponimus, Decretum edidit, quo *officia Sanctorum, quæ de Mense Decembris aliquando supersunt, transferri posse, & fieri in prima die non impedita sequentis anni censuit*; & cum ex parte Ecclesiæ Florentinæ idem repropositum fuerit dubium, stetit in decisis die 27. Aprilis 1697.

V. Constans hæc antea fuit opinio Gavanti *sect. 6. cap. 6. num. 11.*, ubi posito casu Dedicationis occurrentis die 28. Decembris, si hæc sit dies Sabbati, censet Festum SS. Innocentium reponendum esse in feria secunda immediate sequenti, & festum S. Thomæ Cantuariensis, quod ratione Dominicæ occurrentis a propria statione amovetur, consignat primæ diei non impeditæ post octavam Epiphaniæ, eo nixus fundamento, quod de duobus festis translatis Innocentium, & S. Thomæ, de digniori prius est recitandum officium. Si autem ea dies Sabbatum minime sit, Festum SS. Innocentium in die octava eorumdem asseverat esse regulariter celebrandum. In eamdem more suo ivit sententiam Meratus *ibidem num.* 3. ubi & citat Henricum Pisart *in Directorio Canonico cap. 2. proprio de tempore n. 9.*, necnon P. Halden *par. 2. tit. 12., & par. 3. in corollariis tituli de occurr., & concurr., coroll. 3.*, in eo dumtaxat discrepans a Gavanto, quod ubi hic in occursu præfato Dedicationis in die 28. Decembris, quæ sit dies Sabbati, in feria secunda immediate sequenti Festum SS. Innocentium vult esse celebrandum, & illud S. Thomæ prima die non impedita post octavam Epiphaniæ, ipse sentit, quod officium S. Thomæ in dicta feria secunda celebrari debeat, & Festum SS. Innocentium post octavam Epiphaniæ. Discrepent hi igitur quamvis quoad diem, cui dictorum festorum celebratio est consignanda, consentiunt tamen in eo, quod officia Sanctorum, quæ supersunt de mense Decembris, possint transferri & fieri prima die non impedita sequentis anni.

VI. Verum licet, quæ modo hic dicturi sumus, ad præsentem scopum minime colliment, præfato in occursu Dedicationis in die 28. Decembris, quæ sit dies Sabbati, breviter examinandum putamus, quanam die celebranda sint memorata festa SS. Innocentium, & S. Thomæ? Juxtane Gavanti opinionem, an vero juxta placitum Merati? Ne Lector tantorum Doctorum auctoritatis pondere pressus alterutram amplectendo allucinetur, & nos videamur nobismetipsis hic defecisse, vel eorumdem errorem approbare, dum data opportunitate Lectorem de præfatorum Auctorum allucinatione non præmonemus.

VII. Aberravit itaque Gavantus, dum dicto in eventu Festum SS. Innocentium, & non illud S. Thomæ tradit feriæ secundæ immediate sequenti; festum enim semiduplex occurrens in Dominica infra octavam non privilegiatam, & admittentem officia semiduplicia, cujusmodi est octava Nativitatis Domini, debere transferri in feriam secundam immediate sequentem, si non sit impedita alio festo duplici, vel semiduplici occurrenti disponit Rubrica X. *de Transl. Festor. numer.* 5., & quidem tamquam in diem propriam, & ei assignatam, ita ut tantum juris habeat in ea, ut non cedat non solum duplici 2. classis, sicut est Festum SS. Innocentium, sed neque primæ classis translato, juxta quamplurima Sacræ Rituum Congregationis Decreta, quæ fuse examinabimus in Cap. de Festo semiduplici incidente in Dominica infra octavam. Si tamen verum fateri debemus, Gavanti error admodum tolerabilis extat; tunc enim temporis, quo ipse scripsit, nondum emanata erant dicta Decreta, & Rubrica X., quæ festum semiduplex incidens in Dominica infra octavam non privilegiatam feriæ secundæ immediate sequenti consignat, clausulam, *Dummodo non instet festum aliquod altioris ritus translatum*, optime poterat sustinere.

VIII. Utinam uti Gavantum, sic Meratum ab errore vindicare possemus! Asserit iste, & bene dicto in occursu officium S. Thomæ feriæ secundæ immediate sequenti esse consignandum, sic enim, ut dicebamus, ferunt Rubricæ, & iterata Sacræ Congregationis Decreta; sed non similiter bene, dum Festum SS. Innocentium ad primam usque diem non impeditam post octavam Epiphaniæ celebrandum amandat. Demus, festa unius anni in sequentem posse transferri (quod tamen ipse juxta a se dicta *sect. 3. cap. 10. num. 3.* ægre, fas est, concedat ob Decreta Sacræ Congregationis, quæ affert, & probat) inconcussum tamen, & certum est, ea in prima die non impedita debere reponi; sic enim clamant omnes Rubricæ, sic omnes Auctores, sic præsens, & quæcumque alia Decreta. Quomodo igitur Festum SS. Innocentium usque post octavam Epiphaniæ protrahitur? Cur non potius in diem quartam Januarii, quæ est prima tali in eventu dies anni non impedita? Vult enim forsan prius celebrari diem octavam, quæ eo die incidit, quam festum SS. Innocentium? Sunt nimis vulgatæ Rubricæ id inhibentes, ut tam celeberrimum virum eas latere potuisse credamus. Quid igitur? Credidit ipsene ab occurrenti Dominicæ officio diem quartam Januarii occupari? Ast si Festum SS. Innocentium incidit in Sabbatum, in Sabbatum incidat & dies eorumdem octava necesse est. Forsan a die octava Dedicationis diem quartam Januarii impeditam existimavit? Non item, quia credere haud possumus celeberrimum virum latuisse, talibus diebus præter assignatas a Breviario de quibuscumque aliis octavis officium institui a Rubricis inhibitum esse. Unde igitur optimi Rubricarum Interpretis allucinationem derivasse credendum est? A nimio zelo doctrinæ Gavanti, ejusque plus æquo fideli sequela. Vidit Gavantum Festum SS. Innocentium tradere dictæ feriæ secundæ, & festum S. Thomæ primæ diei non impeditæ post octavam Epiphaniæ; ab ejusdem sententia recedere ob supramemorata Decreta se coactum fatetur, sed vere coactum se ostendit, dum non satis ab ea recessit; solam enim diem mutavit, Festo SS. Innocentium dans eam, quam Gavantus festo S. Thomæ concesserat, scilicet primam diem non impeditam post Epiphaniam, & festo S. Thomæ memoratam feriam secundam, quam ille Festo SS. Innocentium consignaverat. Ast bene Gavantus in casu festum S. Thomæ post octavam usque Epiphaniæ celebrandum pronunciat, quia dies quarta Januarii a die octava eorumdem SS. Innocentium, quorum festum jam celebratum supponitur die 30. Decembris, tunc remanet occupata; at non bene Meratus, quia dies quarta prædicta tunc minime impedita venit a die octava SS. Innocentium ob non præcedenter celebratam eorumdem festivitatem.

IX. Foret itaque præfato in occursu, quando ad annum sequentem transferri valeret, de quo in sequentibus Decretis, Festum SS. Innocentium celebrandum die quarta Januarii, ut aperte eruitur ex Rubrica X. *de Transl. Festor. num. 1.*, & faciendum præscribit Gavantus ipse loco citato, & Fagioli *in Kalend. perpet. addit. ad mensem Decemb. lit. a*,

& sic

& sic fieri debere in similibus casibus docent omnes Auctores, inter quos Meratus ipse *sect.* 3. *cap.* 8. *num.* 16., hinc hanc super rem ulterius non esse immorandum arbitrantes, gradum facimus ad exponenda verba Decreti.

X. *Officia Sanctorum, quæ de mense Decembris.* Hæc nobis innount verba, de officiis solummodo, quæ de mense Decembris supersunt, dispositionem procedere; an autem id pronunciandum similiter sit de Sanctorum officiis, quæ in ceteris occurrunt anni mensibus, discutietur in expositione sequentis Decreti. Hic tamen volumus adnotatum, quod pro Sanctis de mense Decembris specialis non deest ratio, deficientia scilicet vastioris spatii, quo intra annum poni queant, & frequentior eorumdem officiorum omissio, quæ sequeretur, si ad annum sequentem non possent transferri.

XI. *Aliquando supersunt.* Accurate notes, cupio, adverbium illud *Aliquando*, ut inde intelligas, Decretum comprehendere officia, quæ una, vel altera vice, non quæ semper supersunt; quæ etenim semper supersont, nec dubium erat, quod ad annum sequentem possent transferri, cum Sanctos illos æquum proculdubio haud fuisset suo officio, quod in præcepto est, perpetuum privari; hinc & impræsentiarum, non obstantibus Decretis derogatoriis, seu translationem Sanctorum ad annum sequentem inhibentibus, in horum observabimus explanatione officia, quæ semper supersunt, in eisdem nequaquam esse comprehensa, sed adhuc ad annum sequentem transferri posse, seu potius in aliam diem sequentis anni figenda fore, seu perpetuo immutanda, nisi mavis eadem festa, quæ intra annum numquam locum habent, alteri diei ejusdem anni anticipate in perpetuum consignare, quemadmodum fieri etiam posse dicemus in Capite de Immutatione Festorum.

XII. *Transferri possunt.* Verbum *Possunt* facultatem denotat, non præceptum; unde ubi officium de præcepto, quod in proprio die impeditum, nedum transferri potest, sed debet ad primum diem non impeditum ejusdem anni, ad primum diem non impeditum sequentis transferri, etsi juxta hoc Decretum utique possit; hoc tamen fieri necesse non est, sed id in Recitantium manet arbitrio, quare officia, quæ in præcedenti anno de præcepto erant, in sequenti evadunt ad libitum, seu instar officiorum ex privilegio, quorum repositio non in præcepto, sed in arbitrio esse videtur, si eorumdem concessionis præcise attendantur verba.

XIII. *Et fieri in prima die non impedita.* Ea autem censetur dies impedita pro repositione officiorum translatorum præcedentis anni, quæ impedita censetur etiam pro repositione officiorum translatorum intra eumdem annum, ad quorum utique normam, ac regulam regenda venit repositio translatorum ab anno præcedenti; hinc duplicia, licet sequentis anni, prius reposita venient, quam semiduplicia præcedentis &c.

XIV. *Sequentis anni.* Nonnullorum hic carpitur error, qui, ut in aliquibus Regularium observavi Directoriis, officia translata nedum in sequenti anno, sed etiam in aliis ulterioribus reponebant, unde magna oriebantur incommoda, ac confusiones, de quibus in sequentibus Decretis memoriam fiet; solum enim transferri permittebantur *ad annum sequentem*, non quemcumque, sed *proxime sequentem*, quemadmodum expressioribus terminis sancitum apparebit in Decreto, quod mox daturi, ac exposituri sumus.

XV. Decretum, quod modo examinavimus, confirmationem habet a sequenti, & derogationem ab aliis tribus posterioribus hujus Capitis, ad quæ videnda Lectorem remittimus, ut inde intelligat, qualem nunc subsistentiam præsens sortiatur Decretum una cum iis, quæ in ejusdem expositione dicebamus. Decreta autem derogatoria sunt III., IV., & V. præsentis Capitis.

DECRETUM II. CAPITIS, IN ORDINE LXX.

Cum sæpe contingat aliqua officia unius anni non posse in eodem celebrari, licet anno proxime sequenti ea persolvi. S. R. C. 27. Septemb. 1698. *in una Ord. Cappucinor.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. n. 207.

I. REgularium Ecclesiæ cum oltra officia de Breviario Romano quamplurimis aliis Sanctorum indigenarum, & eorumdem octavis sint occupatæ, quibus si addantur, quæ sunt particularia Conventui, in quo degunt, scilicet Dedicationis, Titularis, & Reliquiarum, necnon Regnorum, Provinciarum, Diœcesum, vel locorum, intra quorum confinia Monasteria sita sunt, Sanctorum officia, ad quæ tenentur, vel possunt recitare, non modicus sane eorumdem numerus ita accrescit, ut nedum nonnulla *de mense Decembri*, & *aliquando*, sed etiam *anni*, aliorum scilicet adhuc mensium, & *sæpe* in fine anni incelebrata supersint. Hujusmodi casus non semel eveniebat in Ecclesiis Ordinis Cappuccinorum, ad quorum propterea instantias præsens prodiit favorabile Decretum etiam pro Sanctis aliorum mensium a Decembri, qui intra annum reponi non poterant.

II. Existimavit forsitan Meratus inter hoc, & præcedens Decreta nullum intervenire discrimen, dum in Indice Decretorum Breviarii nu. 108. postquam retulisset præcedens Decretum, subjungit idem declarasse Sacram Rituum Congregationem die 27. Septembris 1698., quæ est dies Datæ præsentis Decreti. Ast pace tanti viri latius patet præsens Decretum, quod nedum officia *mensis Decembris*, sicut præcedens Decretum, sed *anni*, omnium scilicet etiam aliorum mensium, permittit in anno proxime sequenti persolvi. Et quidem cum non minus cetera, ut supponitur, aliorum anni mensium festa sint de præcepto; de eunctis æque cantet Rubrica, quod in proprio die impedita, ad primum non impeditum sint transferenda; nulla ex iisdem non secus in culpa sint, cur intra annum locum non habeant: profecto omnia anni festa, & non tantum, quæ supersunt de mense Decembris, suo non erant defraudanda officio, par siquidem ratio parem exigit dispositionem.

III. Cetera, quæ Decretum habet, ex dictis in præcedenti uberem explanationem accipiunt; hinc per ly *Sæpe* sermonem de officiis perpetuo translatis, seu quæ semper in individuo in fine anni supersunt, intelliges hic non institui: ly *Licet* non minus, ac ly *Possunt* facultatem tantummodo, & non obligationem festa remanentia reponendi in anno sequenti significat; & ly *Anno proxime sequenti* non ultra annum immediate, & proxime sequentem ea persolvi posse patenter declarat.

IV. Consulat tamen Lector tria sequentia Decreta, ut discat, an, & qualiter per ea sit huic derogatum.

DECRETUM III. CAPITIS, IN ORDINE LXXI.

Sancti, qui in fine anni supersunt, non sunt transferendi ad annum sequentem, sed quoties toto anni decursu de illis celebrari non valeat, tunc in illo anno diebus eorum propriis considerandi sunt tamquam simplices, faciendo illorum commemorationem, ut fit in semiduplicibus cum nona lectione ad Matutinum composita ex omnibus eorum lectionibus propriis secundi nocturni. S. R. C. 26. Novembris 1735. *in Hispalen.* Ex Merato in Indice Decretor. Breviar. numer. 282.

I. NImis clariora sunt verba, quibus hoc expressum reperitur Decretum, ut existimemus duabus præcedentibus Sanctionibus per ea non esse plenarie derogatum. Quis enim nisi stultus, aut bardus per Decretum, in quo aperte statuitur, *Sanctos, qui in fine anni supersunt, non esse transferendos ad annum sequentem*, Sanctiones illas, in quibus *eosdem Sanctos ad annum sequentem transferri posse permittitur*, non aboleri autumaret? Si idem Sancti, qui in fine anni supersunt, & toto anni decursu de illis celebrari non valet, *tunc in illo anno diebus eorum propriis considerandi sunt tamquam simplices, faciendo illorum commemorationem, & legendo eorumdem nonam lectionem compositam ex omnibus lectionibus propriis secundi nocturni*, quomodo ad annum sequentem transferri iidem poterunt? Plus satis perspicua hæc sunt, ut valeant super hoc nos ulterius morari.

II. Non deerunt esseri feriarum inimici, ac brevitatis officiorum plus æquo studiosi sollicíti, qui particulare pro Ecclesia Hispalensi, ad ceteras Ecclesias proinde minime extendendum, judicabunt Decretum. Ast quæso, cur non potius particularia arbitrantur superius recensita Decreta, in quibus officia unius anni, si supersint, in sequenti persolvi posse permittitur? Nonne & ipsa ad inquisitionem particularium Ordinum, & Ecclesiarum, Canonicorum scilicet Regularium Lateranensium, Cappuccinorum, & Ecclesiæ Florentinæ fuerunt emanata? Cur igitur nostrum, & non ea particularia sunt? Cur hæc, & non nostrum, ad normam, & exemplum in iisdem, & similibus casibus pro Ecclesia universali valent deservire?

III. Absit igitur, ut hi prolixioris officii exprobratores importuni me suæ hac in parte opinionis assèclam habeant. Nimis repetitum extitit hujusmodi Decretum, ut ego eorumdem queam in sententia quiescere. Id enim ad instantiam Ecclesiæ Hispalensis fuit sancitum, ad inquisitionem Toletanæ confirmatum, ad dubium adhuc in S. Congregatione ex parte Patris Josephi a Vernio Ordinis Minorum Cappuccinorum repropositum, ab eadem S. Congregatione iterum approbatum, ut apparebit ex duobus sequentibus dandis Decretis, quibus novissime accesserunt clariora nonnulla alia. Constantem amabo hac in resolutione observa Sacræ Congregationis mentem, & exinde, si vales, particulare censé Decretum, & inficiare, quod tamquam norma, & dispositio ab omnibus Ecclesiis, & Ordinibus debeat servari.

IV. Habent Sacræ Rituum Congregationis Decreta, ut licet ad particularium personarum instantias, aut quæsita emanata ea sint, ad normam, & exemplum pro iisdem, & aliis similibus casibus in Ecclesia universali deserviant, nisi peculiaris aliqua adsit ratio, vel inspecta sit, aut circumstantia, quæ Decreta penitus particularizet, & ultra personas, vel Ecclesias, pro quibus emanarunt, protendi ea non sinat. Talis est se in sacris ritibus dirigendi praxis omnium Ecclesiarum: Talis est sensus omnium Doctorum, qui de sacris ritibus, vel cæremoniis scripsere; & si talis non foret procedendi ratio, vel nulla, vel nimis inconstans, ac varia eorumdem sacrorum rituum, ac cæremoniarum extaret norma, ac regula, cum fere omnia eorumdem directiva Decreta ad instantiam particularium personarum sint emanata, & admodum perpauca sint Decreta generalia.

V. Ad qualitatem resolutionis dignoscendam apprime quoque bene qualitas propositi dubii deservit; dubium autem non particulare, sed generale erat, ac generalibus terminis expressum, num scilicet *Sancti, qui in fine anni supersunt, omitti*

debeant,

debeant, aut transferri possint in annum sequentem? Proposito dubio universalibus non minus expressa verbis responsio successit; cur igitur a verborum proprietate recedentes, particularem, non universalem judicare volumus resolutionem? Particularitas enim, aut universalitas responsionis non a persona dubium proponente, quæ omnino extrinseca est, ac impertinens, petenda est, sed a verbis ipsis dubii, ac resolutionis, quæ intrinseca sunt, ac ad significandum nata.

VI. Nec minus extat regula certa dignoscendi qualitatem responsionis ratio, quæ inspecta fuit pro ejusdem efformatione, necnon perseverantia Sacræ Congregationis in resolutione, si alia eadem vel similia proposita fuere dubia. Cum igitur hanc super rem postmodum bis consulta, in decisis constanter perstiterit, ut duo sequentia Decreta evidenter ostendunt, & ratio, quæ in horum conditione Decretorum probabiliter inspecta fuit, generalis sit, ut hic infra patebit, ideo nec minimus dubitandi relinquitur locus, quod præsens Decretum inhibens transferri ad annum sequentem Sanctos, qui in præcedenti superfuerint, licet ad instantiam particularium emanatum sit, particulare nequaquam ita censendum est, ut pro omnibus Ecclesiis, & Ordinibus non possit, imo non debeat in iisdem, & similibus casibus tamquam norma, & regula deservire.

VIII. Dices 1. Sacra Congregatio plurima ex suis Decretis nominat *Generalia*, in quorum fine nos ipsi scripsimus, *In Decreto generali*, ergo quæ *Generalia* non nuncupat, generalia non erunt, nec universalem obligabunt Ecclesiam, sed solum particularem, illam scilicet, ad cujus instantias edita sunt, unde in casu nostro solam Ecclesiam Hispalensem obstringet præsens Decretum, quod *in Hispalen.* signatur emanatum, & Ecclesiam Toletanam, & Ordinem Cappuccinorum duo sequentia, quorum primum *in Toletanam*, alterum vero *in una Ord. Cappuccinor.* edita noscuntur.

VIII. ℞. Quod Decreta, quæ *Generalia* nbtantur, generalia formaliter sunt, quæ vero non ita inscribuntur, generalia quidem formaliter non sunt, bene tamen æquivalenter, si dubium propositum generaliter extitit, eique non absimilis resolutio prodierit, uti communis consuetudo, quæ est optima legum interpres, in Ecclesia observat, dictaque interpretatur Decreta. Fert generalem v. g. Rubrica posita ante Festum Corporis Christi dispositionem: *Infra octavam Corporis Christi de simplici fit tantum commemoratio sine nona lectione*; dubium exoritur, num hæc Rubrica locum etiam habeat, quando fit officium de duplici infra dictam octavam occurrente, & ex parte Ecclesiæ Nuscanæ in Sacra Congregatione proponitur declarari, & hæc sub die 12. Septemb. 1671. suam exhibet responsionem, seu Decretum, scilicet *In Festo duplici infra octavam Corporis Christi occurrente legi debere nonam lectionem de Sancto simplici*. Anno 1693. ex parte Ecclesiarum Galliæ reproponitur dubium, & iterum anno 1705. ex parte Ecclesiæ Lyciensis, & eadem Congregatio persistit in decisis, *Generalia* non quidem appellando hujusmodi Decreta, sed eadem denominando ab Ecclesiis, a quibus dubia pro declaratione exhibita fuere, nempe primum *In Nuscana*, secundum *In una Galliarum*, & tertium *In Lyciensi*. Nunc quæro, an hujusmodi Decreta *particularia* censeri debeant, an vero *generalia*, & an in usum dumtaxat deduci debeant ab Ecclesiis, quæ dubium proposuere, an vero etiam universim a ceteris? Tu judex esto. Ast nec dubito, quod juxta conscientiam judicans, in favorem universalitatis Decreti pronunciabis, ita quod esto Decretum formaliter generale non sit, tale tamen sit æquivalenter, & ut tale a cunctis debeat observari Ecclesiis. Undequaque similis est Sanctio, quam exponimus; quare itaque hanc particularem, & non æque universalem reputabis? cur illam a cunctis, & non istam judicabis esse observandam?

IX. Firmat v. g. Sacra Congregatio *in una Einsidlensi* 5. Maji 1736., quod *quando in primis Vesperis S. Hermenegildi hymnus proprius non fuerit recitatus, ponendus est in matutino, & hymnus matutini substituendus est in laudibus*, & licet Decretum ad petitionem particularium editum extiterit, & signatum non *generale*, sed *in Einsidlen.*, propter identitatem rationis nec dubitas ab omnibus Ecclesiis debere ad praxim deduci, & tamquam universale reputari. Statuit eadem Congregatio *in Einsidlen.*, quod festum Nativitatis S. Joannis Baptistæ incidens in die Corporis Christi, transferendum sit in sequentem diem licet impeditam, & tu nihilominus hac te teneri arbitraris Sanctione. Stabilis? Ast quid plura? Tua enim te satis praxis convictum, & observantia demonstrat. Verum lethalem adhuc accipe ictum. In Decretis, quæ tu particularia censes, emanatis ad pietatem particularium Ecclesiarum, sancitum habetur, quod *quacumque dies octava B. Mariæ debet habere integras Vesperas in concurrentia cum officio duplici minori*, & quod *Litaniæ majores si occurrant in die Paschatis, transferantur in feriam tertiam sequentem*, & tamen hujusmodi dispositiones in Breviarium Romanum, quod pro regula universalis deservit Ecclesiæ, uti Rubricæ invectæ fuere, ut videre est in die S. Marci, & in octava Assumptionis ejusdem B. Mariæ. I igitur nunc, & inficiare, si vales, quod Decreta ad petitionem particularium emanata, licet *generalia* inscripta non sint, pro regula generali nequaquam deserviant, saltem quando concurrunt eæ conditiones, quas in præsenti casu haberi superius tradidimus.

X. Superest solum videamus, cur nonnulla *generalia* notentur; & id ut plurimum evenit, quia Sacra Congregatio motu proprio ea edidit, & non ad petitionem alicujus particularis Ecclesiæ; vel si ad petitionem particularium Ecclesiarum emanant, id unice fit ad importuna resecanda nonnullorum dubia, qui, cum jam data haud ipsis arrideant, continuis interrogationibus eamdem Congregationem lacessere numquam desinunt. Vel denique ut promulgentur, & cunctorum notitiæ exhibeantur, qualiter non evenit in resolutionibus, quæ ab Ecclesiis, ad quarum instantias editæ fuerunt, nomenclaturam accipiunt, utpote quæ solum in Ecclesiis iisdem assolent promulgari, licet postea ex hoc minime fiat, ut universali Ecclesiæ, quoties innotescunt, non possint, immo non debeant in regulam deservire.

XI. Dices 2., quod festa de præcepto ejus sunt conditionis, ut in proprio die impedita, in alium debeant transferri, in hocque celebrari, uti fierent in proprio, si in eo immota starent: In anno igitur sequenti ita celebranda erunt, si in præcedenti locum non habent, nec ad ritum simplicem redigi possunt, ad nihilum obstantibus Sacræ Congregationis inhibitivis Decretis; non enim Congregatio, utpote inferior, tollere, aut limitare potest, quod Sedes Apostolica concessit.

XII. ℞. Quod Sacra Congregatio pollet facultate per Sedem Apostolicam sibi facta interpretandi, & declarandi concessiones Pontificias, Rubricas, & quæcumque Decreta, ac dubia, quæ circa ecclesiasticos ritus, cæremonias, ac divina officia insurgunt, & circa eadem disponendi, prout circumstantiæ, & temporum, & congruentiarum varietas exposcunt. De hac re alibi fusior redibit sermo, & ut pro nunc certus fias, sat tibi sit, quod talis est praxis Sacræ Congregationis; Patres autem Eminentissimi, ac Sapientissimi, qui eam constant, id utique non attentarent, si ipsis minime liceret.

XIII. Sunt, qui irrident hujusmodi Decreta Sacræ Congregationis, quorum unum alteri contrarium est, ejusdemque derogatorium. Verum illi irrideant, fas est, leges tam civiles, quam canonicas, irrideant statuta particularia, ac municipalia, ac constitutiones ipsas pontificias, quarum aliquæ contrariæ sunt, & derogatoriæ priorum; cum enim in legum conditione tempus, locus, & quamplurimæ aliæ circumstantiæ inspiciantur, mirum non est, si ad earumdem variationem oppositæ quandoque leges prodeant, ac responsiones, ac priorum derogatoriæ, quoniam quod bonum, ac utile est, tractu temporis, ac mutatis circumstantiis minus bonum, aut inutile non semel evadit; & licet Patres illi Eminentissimi sapientissimi sint, & non solum per se, sed etiam per viros peritissimos controversias, & difficultates sibi oblatas resolvant, ac decidant, adhuc posterioribus temporibus rationes efficaciores eisdem occurrere possunt, quæ illos moveat ad concludendum oppositum, quæ prioribus forsitan ignotæ fuerunt; quando autem nova, & efficax ratio occurrit, quæ oppositum, ac firmatum est in prioribus Sanctionibus, congruentius esse evincat, aut suadeat, non inconstantis, sed sapientis est mutare consilium in melius, propria statuta derogando, & nova opposita statuendo.

XIV. Si tamen verum fateri debemus, Sacrarum Congregationum responsiones quamplurimæ e diametro contrariæ circumferuntur, quæ tamen authenticæ minime sunt, sed apocryphæ, & si quæ germanæ sunt, contrariæ persæpe apparent, quia secundum verborum corticem tantummodo inspiciuntur, quæ si bene, & profundius examinentur, facile conciliantur, & earumdem omnis tollitur contrarietas. Ad hanc contrarietatem tollendam juvat etiam quammaxime petitionem, seu supplicationem exhibitam exacte examinare, ad quam responsiones per *l. De ætate ff. de interd. act.* solent conformari. Per hæc tamen nos ire inficias nequaquam intendimus, nonnulla dari sibi invicem contraria Sacræ Congregationis responsa. Utique dantur, sed perpauca admodum sunt, & quæ dantur, valida utique fundamenta habent, ut alibi pro opportunitate dictum venit, & nunc statim dicemus de præsenti Decreto, quod præcedentibus derogare diximus.

XV. Hujusmodi autem derogationis valde congrua non deficit ratio; cum enim modo multum increbuerit, & in dies increscat festorum multiplicatio in Breviario Romano, multum in Religionibus, multum in Civitatibus, & Diœcesibus, multum in Regnis, atque Provinciis, factum est, ut in aliquibus Ecclesiis tot superessent in fine anni Sanctorum festa, ut nec in biennio utique reponi ea possent. Quæsitum, quod in sequenti Decreto Sacræ Congregationi porrectum extitisse videbimus, hujusmodi nobis patefacit absurdum; & egomet ipse conficiens Directorium pro una Ecclesia Regulari Civitatis Veronæ, in eo anni sequentis inserere non valui omnium Sanctorum officia, quæ in præcedenti supererant, quæ si in altero ulterius sequentis anni reposita ea fuissent, vel sola illa, vel admodum perpauca alia ex translatis locum habuissent, ita ut brevi factum esset, ut sola officia translata ab annis elapsis totas totius anni dies occupare, ac confertum, & superfluens Kalendarium conficere valuissent. Et revera in Directorio anni 1730., quod pro Clero Sæculari Venetiarum fuit promulgatum, superfuere decem officia semiduplicia; hinc infer, quot superfuissent in Ecclesia aliqua Ordinis Minorum Conventualium ejusdem Civitatis, quæ ulterius ad supra sexaginta Sanctorum Ordinis festa, & decem eorumdem octavas, ac ad festa, & octavas suæ Dedicationis, & Titularis, & insuper ad officia Reliquiarum, si quæ habet, tenetur; indeque perpende, an omnia hujusmodi festa in sequenti anno locum habere potuissent. Nequaquam sane. Forsan nec in biennio.

XXII. Ex

XVI. Ex hoc nimio plus, minusve pro locorum varietate, festorum crescimine multæ fiebant in divino officio perturbationes, & incommoda; nonnumquam enim Sanctus aliquis nec semel in biennio officium habebat, ubi alter bis illud in eodem anno sortiebatur; nonnumquam de eodem Sancto duabus sequentibus diebus duo contingebant officia, & sæpe eveniebat festum aliquod, puta S. Marcelli Papæ, & Martyris, quod die 16. Januarii in Kalendario recurrit, tamquam occurrens prius pro anno v. g. 1741. institui, nondum persoluto eodem, tamquam translato ab anno præcedenti 1740.

XVII. Ex eadem similiter Sanctorum ad annum sequentem translatione notabile inferebatur detrimentum officio de Tempore, adeo ut nullus, vel modicus valde feriis locus superesset, & quod magis notatu dignum est, vel totum, vel quasi totum, in quo modo vix aliquem locum habet officium feriale, supprimebatur officium feriarum sacrosanctæ Quadragesimæ, quod semper tanti fecit Ecclesia, ut nulla olim eo tempore Sanctorum officia admitteret (quem ritum Ecclesia Ambrosiana etiam nunc strictissime observat) & modo quidem nonnulla, sed pauca admodum concedit, quinimmo ut locum ampliorem haberet, ab eo octavas exclusit. Ex suppressione ferialis officii expuncta penitus veniebant officia B. Mariæ, ac Defunctorum, Psalmi Graduales, ac Pœnitentiales certis diebus in feriali officio ex præscripto Rubricarum recitanda, magnaque proculdubio fiebat confusio, ac ordinis Breviarii subversio, uti videre licet ex iis, quæ in præliminaribus Capitis dicebamus.

XVIII. Hæc sane non levia, absurda, & incommoda, & quamplurima alia, in quorum recensione non vacat ulterius immorari, quorum nulla in præteritum stante festorum caritate locum habebant, cum in Sacræ Congregationis considerationem venerint, mirum non est, si a decisis recessit, ac hoc contrario, & derogatorio Decreto, tamquam uno falcis ictu, præfata cuncta incommoda, ac perturbationes rescidit, ac sustulit, quæ enim de novo emergunt, novo indigent auxilio, *l. de ætate §. ex causa ff. de int. &c.*

XIX. Ratio itaque profecto a translatione Sanctorum in annum sequentem cessandum esse dictabat, ut una cessarent præfata, & alia quamplurima incommoda, ac perturbationes, quæ in Divino officio eveniebant. Supererat solum adinvenire modum, quo occurri posset irreparabili præjudicio, quod inde Sanctis illis, qui intra annum locum non habent, eveniebat; cum enim per officium novem lectionum eorumdem laudes in Ecclesia quotannis memorari deberent, iis in annis, in quibus supererant, penitus supprimebantur. Huic præjudicio, prout licebat, consulendum esse censuit Sacra Congregatio; hinc quandoquidem de dictis Sanctis officium novem lectionum fieri haud poterat, de iisdem officium trium lectionum institui voluit, & ut minori possibili incommodo præfatum præjudicium repararetur, nedum in primis vesperis, & laudibus, uti fit in festis mere simplicibus, sed etiam in secundis vesperis eorumdem commemorationem faciendam esse statuit; quinimmo ut tota prædictorum Sanctorum historia, ac laudes recenserentur, ex tribus lectinoibus propriis secundi nocturni, in quibus continentur, voluit fieri unam, & ad modum unius legi. Vide quæso, num ponderatius Sacra Congregatio in suis Sanctionibus procedere queat?

XX. Dices 1., prædictorum Sanctorum laudibus sic non fuisse plene consultum, cum occurrere possint in festis duplicibus primæ classis, in quibus nihil fieret de iisdem.

XXI. ℞. Quod vel semper, & perpetuo occurrunt in diebus per duplex primæ classis impeditis, & tunc locum non habet dispositio Decreti, sed dicti Sancti sunt in alteram stabilem diem immutandi, & in ea, ut in propria die, celebrandi; si autem intra annum diem non habeant, in quam immutentur, vide, quæ infra dicentur in Dectero ultimo Capitis. Vel solum accidentarie, & aliquando, & tunc utique procedit dispositio Decreti, sed præjudicium inde exurgens, utpote minimum, & valde infrequens, nihili est habendum, præsertim in comparatione beneficii, & commodi, quod ex eadem dispositione oriri superius ponderabamus; minima enim, & quæ semel, aut bis accidunt, in considerationem non veniunt, & contemnunt Legislatores ipsi *l. ex iis, & l. Quoniam ff. de legib.* Et quidem si Rubricæ de simplicibus occurrentibus nedum accidentaliter, sed etiam perpetuo in duplicibus primæ classis nihil penitus agendum esse disponunt, quis postea credet, quod pluris facturæ sint assertum præjudicium, quod Sanctis nostris una, vel altera vice potest obvenire?

XXII. Dices 2., quod lex de legendis tribus lectionibus pro una, & facienda commemoratione in laudibus, & utrisque vesperis, in multum cedit Cleri gravamen, præsertim ubi plurima Sanctorum festa superesse contingit, adeoque tamquam odiosa non est ultra personas, quæ dubium proposuere, extendenda.

XXIII. ℞. Prædictum, si quod est, Cleri gravamen abunde compensari ex fere tota suppressione, quæ apud eumdem evenit, officii ferialis, & Dominicalis, parvi B. Mariæ, & Defunctorum, necnon Psalmorum Gradualium, & Pœnitentialium. Adde, quod Sacra Congregatio ad auferendum dictum gravamen, octavas minus principales moderari posse permittit. Ceterum cum lex adhuc onerosa, & odiosa numquam restringi valeat ultra proprietatem verborum, & contra Legislatoris mentem, adhuc in nostro casu numquam ut supra restringi valeret; cum obsistat constans Congregationis mens, & proprietas verborum ipsiusmet dispositionis.

XXIV. Dices 3. quod præsens, & duo sequentia Decreta facultativa duntaxat sunt, non præceptiva, idest facultatem quidem facere non transferendi dictos Sanctos ad annum sequentem, sed non præcipere, quod non transferantur, seu non inhibere, quod transferri queant.

XXV. ℞. Ex qualitate terminorum, quibus concepta est, dignosci qualitatem dispositionis. Duo præcedentia hujus Capitis Decreta, quæ per verba *Possunt*, & *Licet* inveniuntur expressa, sane facultativa sunt, cum dicta verba facultatem, non præceptum importent. Utique & nostra Decreta, si cantarent. *Possunt non transferri ad annum sequentem, & eo anno considerari ut simplices*, vel alium similem tenerent loquendi modum facultativa ultro concederentur; ast cum præceptivis, & inhibitivis terminis videantur expressa, scilicet *Non sunt transferendi ad annum sequentem, sed eo anno considerandi sunt tamquam simplices*, quis amabo ea dicere potest facultativa, & non præceptiva, vel inhibitiva?

XXVI. Dices 4. quod nullam mentionem agunt, ac nullam Decretorum, quibus dicta translatio permittitur, derogatoriam clausulam continent, ergo ea minime abolent.

XXVII. ℞. Necessarium non esse, quod lex posterior, ut priorem deroget, eamque vi, ac robore penitus exuat, prioris mentionem habeat, aut ejusdem derogatoriam clausulam aliquam contineat, sed satis superque esse, quod contraria disponat, ut tenent Layman *lib. 1. tit. 4. cap. 21. num. 1.*, Bonacina *de legib. disp. 1. quæst. 1. pun. ult. num. 1.*, & apud eumdem Sylvester, Suarez, & alii; & ita expresse habetur *in cap. 1. de Constitut. in 6.* Opponunt alii alia, ut quod dicta Decreta non contineant verba rigorosi Decreti &c. Verum hæc universalia nimis sunt, & a fere omnibus Congregationis dispositionibus *veri Decreti* rationem adimunt, quo quid absurdius? Nulla enim, vel fere nulla alias haberetur procedendi ratio, cum fere cunctæ ita conceptæ sint Congregationis dispositiones, quæ tamen, ut dicebamus, pro tuta procedendi regula communiter accipiuntur, & tamquam Rubricæ in Breviarium ipsum invehuntur. Alibi tamen, quæ opposita sunt, uberem solutionem habebunt, & tu cedo vide, in quas angustias redigeris, ut tuæ malæ fundatæ adhæreas opinioni?

XXVIII. Dices 5. hujusmodi Decreta non esse universali Cleri usu probata, atque recepta; hoc autem per eadem cunctam non obstringi Ecclesiam denotare videtur.

XXIX. ℞. Quod nostri est instituti significare id, quod fieri debet, non autem attendere id, quod aliqui faciunt. Sunt aliqui, qui propriis operibus leges contemnunt, atque præcepta, sed per defectuosas eorumdem operationes non desinunt esse leges, contra quas agunt. Aut igitur curandum non est, quod ceteri faciunt, & solummodo attendendum, quid fieri debeat, vel inspiciendum est, an id, quod ab aliis agitur, rite fiat, ac recte. Sunt multi, qui legum, quæ sibi cum haud arrideant, jugo colla supponere nolunt, & ne inobedientes videantur, insubsistentes rationes accumulant, vel ex aliquibus Doctorum sententiis subsidium quærentes, sibi licere miseri facile credunt, quod optant. Durum ipsis, ac onerosum præsens videtur Decretum, quod ferias quadragesimales, quæ unice supersunt, officiis ab antecedenti anno translatis occupare non sinit: hinc per fas, aut nefas modum undique quæritant, atque rationes, quibus ab ejusdem dispositione se tueantur, ipsum particulare modo criminantes, modo mere facultativum, modo onerosum, atque odiosum, modo præcedentium non derogativum, & modo usque Sacræ Congregationi contendentes facultatem similia Decreta condendi, vel ejusdem responsa instar opinionum particularium aliorum Doctorum facientes; & ut morsui propriæ conscientiæ medelam parent, atque a reatu culpæ sese defendant, refugium ultimum ponunt in ea sententia Doctorum, qui officium pro officio licite recitari propugnant. Jam ex superius, & alibi dictis ubertim habes, quam ista dissona sint, atque absurda; quapropter mihi hic insudandum non esse arbitror, ut tibi suadeam ab eorumdem opinione, & usu recedere. Unum itaque solummodo tibi suggero, a timoratis, atque peccati timidis dispositionem præsentis Decreti statim fuisse receptam, atque in usum deductam, & in diem etiam ab aliis, qui mordicus repugnabant, erroneis propriis depositis opinionibus, suscipi, atque veritati adhæreri. Hos inter proculdubio emicuere Minores Conventuales S. Francisci, qui præsenti vix emanato statim paruere Decreto, & moderne, ut Sanctis, qui in magno numero in fine anni supererant, locum pararent, octavas quamplurimas juxta dispositionem sequentis Decreti a proprio Kalendario expunxerunt, quod deinde a Sacra Rituum Congregatione sub die 5. Septembris 1739. laudatum fuit. Tu quoque obediens esto, & ne plus æquo sollicitus sis de aliorum usu, de quo ipsi videant.

XXX. An Sancti, qui semper iidem individualiter in fine anni supersunt, in sequentem non obstante Decreto transferri valeant, pertractare promisimus, & affirmative respondendum esse arbitramur; eorumdem enim inclusioni in dispositione inhibitiva Decreti obstant verba illa ejusdem, *Quoties toto anni decursu de illis celebrari non valeat*, quæ aperte demonstrant sermonem haberi de Sanctis, qui intra annum spatium, quo ponantur, queunt habere, & multo magis verba item illa, *Tunc in illo anno &c.*, quæ Sanctos, qui uno duntaxat, vel altero anno, non autem qui semper supersunt, indubie comprehendunt. Deinde Decretum translationem, non immutationem inhibet; Sanctis autem, qui semper in fine anni supersunt, cum semper a proprio sint amoti die, immutatio

in

in annum sequentem adhibetur, non translatio; quod si alicubi immutatio Sanctorum in usu non est, nec in usum placeat eamdem deduci, non propterea Sancti illi præfatæ translationis jure privantur, alioquin semper, & in perpetuum concesso officio, vel ritu spoliati venirent, quod minus convenit. An autem hi Sancti in diem ejusdem anni anticipate queant immutari, ex dicendis in Cap. de Immutatione Festorum apparebit.

XXXI. Hoc Decretum a duobus inferius statim dandis, ac exponendis confirmationem habet, in quorum primo limitationes, si quas sustinet, dabimus, & in secundo ejusdem verba, & dispositionem minutatim triturabimus, clareque expendemus. Videat ea ergo Lector, ut horum necessariam, ac plenam notitiam teneat.

DECRETUM IV. CAPITIS, IN ORDINE LXXII.

Ex parte Cleri Ecclesiæ Toletanæ quæsitum fuit, an stantibus Decretis de non addendo, mutando, vel retrahendo in Breviario Romano; necnon Decretis officiorum noviter apponendorum in Corpore, in quibus præcipitur his verbis; *Debeant*, *teneantur*, *agant*; in officiis vero Provincialibus concluditur sic: *Valeant*, *possint*, *recitare posse censuit*, *concessit*, *annuit &c.*, si autem in aliqua Ecclesia, præsertim Regularium, sint tot festa, quod non possint nonnulla semiduplicia translata adhuc recurrente anno reponi semel in biennio; in hoc ergo casu quæsitum, inquam, fuit: *An licebit omittere, quæ sunt de Breviario, ut fiat de particularibus dicto modo concessis?* Et S. R. C. respondit: *Detur Decretum in Hispalen. emanatum sub die 26. Novembris* 1735. Ita S. R. C. 15. Septemb. 1736. *in Toletana*. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 337.

I. CUM ex *l. De ætate*, *ff. de interd. act.* petitionibus soleant responsiones conformari, ferium examen expostulant verba supplicationis, quam Clerus Ecclesiæ Toletanæ Sacræ Rituum Congregationi porrexit, tum ut supplicatio ipsa, ac responsio plene percipiantur, tum ut nonnulla inde inconcussa inferri valeant, atque concludi.

II. Designat hic igitur in primis rigorosam sanctionem in Bulla Pii V. de Breviario Romano contentam, ac postmodum a Sacra Rituum Congregatione die 8. Aprilis 1628. approbante Urbano VIII. magis expressam, & confirmatam, ac a nobis suo loco fuse examinandam, qua *in Breviario Romano aliquid addi, mutari, vel retrahi per quamcumque etiam Ordinariorum auctoritatem*, districte inhibetur.

III. Secundo. Alludit ad Decreta officiorum, quæ de novo Ecclesiæ universali de præcepto conceduntur, & *in Corpore*, scilicet in Breviario Romano, apponi debent, in quibus Decretis per relata verba *Debeant*, *teneantur*, *agant &c.* eorumdem officiorum indicitur celebratio.

IV. Tertio. Considerationem vertit ad verba Decretorum, quibus officia Provincialia, Diœcesana, & alia hujusmodi, quæ scilicet non sunt pro Ecclesia universali, sed pro aliquibus tantum Provinciis, aut Dominiis, Religionibus, aut locis indulta, conceduntur, advertitque in iisdem apponi non solere verba illa præceptiva *Debeant*, *teneantur*, *agant*, sed *valeant*, *possint*, *recitare posse censuit &c.*, quæ præceptum non involvere videntur, sed meram facultatem facere.

V. Quarto. Ponit casum, quod in aliqua Ecclesia, *præsertim Regularium*, utpote quæ ulterius est quamplurimis Sanctorum Religionis officiis occupata, supersint in fine anni tot festa, quod non possint nonnulla semiduplicia translata adhuc recurrente anno reponi semel in biennio. *Hic expressa vide nonnulla ex incommodis, quæ ex translatione Sanctorum ad annum sequentem oriri in præcedenti Decreto nos dicebamus.*

VI. Quinto. Supponere videtur, quod translatio Sanctorum ultra annum proxime sequentem minime liceat, dum ut Sanctis particularibus locum faciat, quærit, an omittere possit, quæ sunt de Breviario Romano; si enim ultra dictum annum eorumdem translatio liceret, opus non esset omittere officia Breviarii Romani, ut iisdem locus fieret, quia jam juxta ordinem Kalendarii aliquando talia officia recurrerent. Posset tamen etiam ita esse inquisitum, ut festorum particularium celebratio non adeo protraheretur.

VII. Sexto. In casu, in quo nonnulla officia translata neque semel in biennio reponi possint, videlicet neque in anno, in quo transferuntur, neque in anno proxime sequenti, atque adeo in veriori expositione necesse sit omittere ea officia, quæ in fine proxime sequentis anni adhuc supersunt, ad inquirendum se facit, num, in tali casu liceat omittere officia translata, quæ sunt de Breviario Romano, & terminis præceptivis indulta, ut intra annum fiat locus officiis particularibus, quæ scilicet particularibus locis, aut Religionibus, & terminis mere facultativis concessa sunt? Hæc proculdubio verior est expositio, si mendum non sit in textu, sicuti est in responsione, ut ex ipsomet Merato dicemus infra. Responsio tamen *de moderandis prius octavis* innuere videtur, quod quæsitum extiterit, non an omitti possint officia de Breviario Romano, ut intra annum sequentem locum habeant officia particularia, sed ut intra annum, in quo a sua sede deturbari eadem accidit. Verum cum nihil relevet, sive uno modo, sive altero quæsitum extiterit, sed æque Decretum in sua dispositione integre persistat, ideo nolumus in hoc ulterius morari.

VIII. Refert Meratus *sect. 3. cap.* 10. *num.* 3., quod memorato dubio pro declaratione in Sacra Congregatione proposito, *quamvis Illustriss. D. Diversini unus ex cæremoniarum Apostolicarum Magistris tunc fuerit in voto, quod officia tantum, quæ supersunt de mense Decembris, potuerint transferri in annum sequentem; nihilominus Sacra Congregatio fuit in decisione negativa, juxta Decretum in Hispalen.*, ibidemque ipsissimis verbis, quibus superius nos dedimus præsens Decretum, illud adducit.

IX. In parte tamen ultima secundi Tomi in Tabula erratorum corrigendorum idem ipse Meratus se corrigit, & vice verborum ex eodem mox adductorum asserit legendum esse, ut sequitur: *Et quamvis Illustriss. D. Diversini unus ex cæremoniarum Apostolicarum Magistris innuerit in suo voto posse juxta Decreta emanata transferri officia, quæ supersunt, in annum sequentem, nihilominus conclusit potius moderandas esse octavas minus principales in aliquibus Ordinibus Regularibus, & quatenus supersint aliqua officia adhuc celebranda, ea non esse transferenda in annum sequentem; unde S. C. resolvit juxta hoc votum, confirmando Decretum in Hispalen.*

X. Decretum autem *in Hispalen.*, quod confirmatur, est illudmet ipsum, quod præcedenter ad præsens superius dedimus; in quo statutum venit: *Sancti, qui in fine anni supersunt, non sunt transferendi ad annum sequentem, sed quoties &c.*, ut in eodem; in hoc autem differt præsens Decretum, prout habetur in Indice Decretorum, & memorata sect. 3., a seipso, prout refertur in Tabula erratorum, quod prout in Tabula erratorum, vult potius moderandas esse octavas, ut locus fiat præfatis officiis translatis, ubi prout refertur in Indice, nec verbum habet de octavarum moderatione. In utroque tamen loco constanter inhibet, Sanctos ad annum sequentem transferri.

XI. Nec dubitamus præsens Decretum legendum esse, non prout in Indice reperitur, & nos ipsi ex eodem superius dedimus, sed prout in Tabula erratorum refertur; cum enim ipsemet aliter scribendo asserat errasse, non est, cur eidem credi non debeat; hinc & in hujus obedientiam Decreti superius diximus Minores Conventuales S. Francisci a proprio Kalendario multas octavas expunxisse, ut earumdem expunctione locus pararetur officiis Sanctorum, quorum plurima apud ipsos semper in fine anni supererant. Dictum autem Kalendarium prout supra octavis mutilatum, probatum extitit per Sacram Congregationem die 5. Septembris 1739. Descendamus modo ad ejusdem explanationem.

XII. *Conclusit potius moderandas esse octavas.* Licet propositum fuerit dubium, uti verius supra judicavimus, num liceat omittere officia translata de Breviario Romano, ut in eodem anno aut sequenti fiat locus Sanctis particularibus, quæ alias in eo anno locum non haberent, sed omitti necesse foret, adhuc in Sacra Congregatione non id agitari cœpit, sed alia mota præambula quæstio fuit, cujus decisio necessario præmitti visa est, ut aditus proposito dubio fieret; num scilicet Sancti, qui in fine anni supersunt, transferri possint in annum sequentem. Qua in parte D. Diversini Cæremoniarum Apostolicarum Magister innuit in suo voto transferri posse juxta Decreta emanata, primum videlicet, & secundum hujus Capitis; Sacra tamen Congregatio non immemor ejus, quod recens stabiliverat anno 1735., 26. Novemb. *in Hispalen.*, noluit a decisis recedere, sed Decretum *in Hispalen.* editum confirmavit, statuitque non licere translationem Sanctorum ad annum sequentem, prout in eodem Decreto *in Hispalen.* jam stabiliverat, & infra dicemus.

XIII. Descendens postea ad examen propositi dubii, animadvertit, quod in casu, de quo quærebatur, in quo nimirum tot remanebant festa, ut cuncta reponi non possent in anno sequenti; in dicto, inquam, casu observantia Decreti *in Hispalen.* multum ingerebat Clero gravamen, qui persæpius tres lectiones pro una, & commemorationem de dictis Sanctis agere cogebatur, & aliunde quod dictus Clerus in votis habebat de Sanctis particularibus, qui ut plurimum in locis solemniores, ac celebriores esse solent, officium instituere; hinc & ut ejusdem votis annueret, & una memoratum allevaret gravamen, de sua benignitate indulsit, quod moderari possent octavæ minus principales, ut sic locus Sanctis, qui alias superessent, intra annum fieret, ac simul Clerus non ita gravaretur.

XIV. *Conclusit potius moderandas esse octavas.* Æquitati proculdubio innititur hæc resolutio; cum enim Sancti, qui supersunt, habeant ritum ad minus semiduplicem de præcepto, & de eisdem nonnisi semel in anno officium reperiatur indictum, æquitatis rationi dissonum haud videtur, ut potius, quam omittere horum officium, vel ad ritum simplicem illud redigere, supprimantur octavæ Sanctorum, ex quarum expunctione non fit, quin adhuc de istis Sanctis ritu proprio, & solemniori in eo anno non celebretur festivitas.

XV. *Octavæ minus Principales.* Octavarum itaque decoctio incipere debet a minus principalibus, & in iisdem desinere. Si igitur octavæ tantummodo principales, cujusmodi sunt octavæ Institutoris Ordinis apud Regulares, Patroni principalis loci apud Clerum Sæcularem, & apud utrumque Clerum Dedicationis, & Titularis Ecclesiæ, celebrarentur, non forent hæ moderandæ, ut officiis, quæ alias superessent, locus fieret; sunt etenim præfatorum festivitates celebriores nimis, ac solemniores, ut eorumdem octavæ, quæ ex præscripto Rubricarum in præcepto sunt, & debitæ, supersti-

tibus

tibus officiis locum cedere valeant. Ceteræ autem octavæ, quæ non sunt ex Rubricarum mandato, sed ex Apostolica concessione, vel permissione, tamquam octavæ minus principales expungi utique poterunt, ut spatium præfatis Sanctis, quo intra annum poni queant, efficiatur. Videre itaque est, quod octavæ, quæ hic aboleri permittuntur, non sunt illæ, quæ de præcepto ex Rubricarum præscripto sunt celebrandæ; æquum enim visum non est, celebrationi unius officii de præcepto cum expunctione alterius itidem de præcepto, & Romanarum effractione Rubricarum esse consulendum, præsertim cum illud adhuc ritu simplici, & cum ejusdem lectione totius historiæ perageretur, ubi hoc penitus suppressum veniret; sed sunt solummodo octavæ, quæ sunt ex privilegio, quarum celebratio magis posita videtur in privilegiati arbitrio, & ad indulgentiam concessa, si ad terminos earumdem concessionis advertatur.

XVI. *In aliquibus Ordinibus Regularibus*. Multiplici de causa de Ordioibus dumtaxat Regularibus mentio instituitur. 1. Quia petitio procedit *de Ecclesia præsertim Regulari*, in qua sæpe dumtaxat Sanctos in magno numero in fine anni superesse contingit; in Ecclesiis enim Sæcularibus vel nulli, vel admodum perpauci, vel non semper Sancti in fine anni supersunt, unde pro eorumdem repositione ad octavarum moderationem devenire forsan non expedit, ut inferius dicetur. 2. Quia præfatæ octavæ minus principales regulariter apud eosdem solummodo de Sanctis celebrioribus indigeois celebrantur, & Clerus Sæcularis dumtaxat principales peragere solet, & si quas ex minus principalibus ex privilegio celebrat, nonnisi magna de causa eidem reperiuntur indultæ, & solemniores nimis sunt, ut adductum ob motivum omitti queant. Ex hoc tamen minime fit, quod si aliquæ apud eundem Clerum Sæcularem ex concessione Apostolica fiant, moderari non valeant, ut earumdem moderatione officiis, quæ alias superessent, locus paretur. 3. Additum esse credimus *In aliquibus Ordinibus Regularibus*, ut denotaretur, non octavas, etsi minus principales, quæ habentur, in Breviario Romano, ea de causa deleri posse; quapropter etsi octavæ S. Laurentii Martyris, Nativitatis, & Conceptionis B. Mariæ sint ex minus principalibus Breviarii Romani, adhuc demi non posse, ut præfatis Sanctis locus fiat, nec dubitamus. Vides jam igitur, quod octavæ, quæ moderari queunt, non sunt, quæ a Romanis Rubricis in præcepto sunt positæ, sed quæ ex privilegio, vel Apostolica concessione, vel permissione.

XVII. Hanc octavarum minus principalium moderationem, non me latet ægre Regulares accipient, qui multo impense in eorum celebritate fervent studio, quos eadem Mater, sive Religio parturivit cælo, ut sicut eorum per unius parentis gremium jure veluti nascendi cognati sunt, sic sibimetipsis erga eos pietatis, & gratiæ privilegium vindicent, atque eorum patrocinio, quorum esse fratres gratulantur in terris, cum eisdem municipatum habere mereantur in cælis. Accedit, quod cum ex festivitatibus minus principalibus, quas celebrant Regulares, nonnullæ persæpe sint, quæ ferventiori studio, ac solemniori honore, quam festivitates principales Titularis, & Dedicationis Ecclesiæ, imo & ipsius Fundatoris Ordinis, recoluntur, ut Divi Aotonii Patavini in Ordine S. Francisci, & Divi Nicolai de Tolentino in mea Religione S. P. Augustini; hinc nimis grave, ac onerosum evaderet, eorumdem octavas tollere, ut officiis Sanctorum advenarum locus pararetur.

XVIII. Sed quæso, hi maturiorem observationem adhibeant ad verba Sacræ Congregationis, quibus octavas minus principales *moderandas* esse dicitur; non enim eædem penitus tollendæ dicuntur, sed *moderandæ*, seu ad congruum numerum redigendæ. Sunt autem nonnullæ ex Religionibus, quæ indigenarum Sanctorum octavis apprime abundant, quarum quamplurimæ non multum celebritatis sibi vindicant. Istæ igitur deleri poterunt, ut ceteris Sanctorum officiis intra annum locus paretur, solemnioribus, licet sint ex minus principalibus, integris, ac illæsis remanentibus, instar Religionis Minorum Conventualium, quæ ex octavis minus principalibus quamplurimas quidem dempsit, sed solemnioribus, videlicet S. Antonii Patavini, S. Bonaventuræ, & aliorum, pepercit. Quod si ex harum non expunctione sufficiens Sanctis, qui supersunt, non paretur spatium, jam Decretum disponit, quomodo de istis adhuc superstitibus festis officium fieri debeat, ritu nimirum simplici, uti in Decreto *in Hispalen.* dispositum fuerat.

XIX. Ex istarum minus principalium, & minus solemnium octavarum decoctione non multum doloris crediderim Regulares Ordines persentire; quod si & eas demere eosdem pigeat, modum, quo se tueantur, equidem habent. Præsens Decretum octavarum abolitionem non præcipit, sed indulget, seu suggerit modum, quo fieri potest locus officiis Sanctorum, qui in fine anni supersunt, & ut gravamen, quod contenditur, auferatur, & ut Clerus de Sanctis, de quibus officia instituere desiderium ostendebat, integre, & absque solemnitatis diminutione recitare valeat: Ceterum si octavas indemnes, ac illæsas servare placeat, & de Sanctis, qui supersunt, ritu simplici agere, haudquaquam refragatur, sed hoc in Cleri relinquit arbitrio; hinc Clero quæritanti, num liceat omittere officia translata de Breviario Romano, ut fiat de particularibus, respondet *potius moderandas esse octavas*, nimirum si officiis particularibus locum facere placet, non probat modum omittendi officia Breviarii Romani, sed potius moderationem octavarum; Sole autem clarius est, quod ly *Potius* præceptum non inducit, sed facultatem, vel magis indulgentiam. Octavarum itaque minus principalium obliteratio non est in præcepto, sed in Cleri arbitrio.

XX. In octavarum autem extinctione semper a minus principalibus, & minus solemnibus incipiendum esse, & non ultra necessitatem desæviendum omnis ratio suadet; quinimmo & ad eamdem procedendum minime est iis io locis, vel Religionibus, in quibus non semper, sed una dumtaxat, vel altera vice nonnulli Sancti in fine anni supersunt; Decretum enim loquitur in caso plurium translatorum, quorum omnia nec in biennio locum habent, & quæ ritu simplici peragere multum invehit Cleri gravamen, hinc & in sequenti Decreto videbimus, quod licet quæsitum extiterit, *an Sancti, qui quandoque in fine anni supersunt, transferendi sint ad annum sequentem, vel potius eo anno* (nota hæc verba, ut intelligas petitionem procedere pro locis, in quibus non semper Sancti in fine anni supersunt) *sint omittendi*, adhuc in responsione nihil habetur de moderatione octavarum facienda, sed statutum fuit, eosdem ritu simplici esse peragendos, prout alias in superiori Decreto *in Hispalen.* edito sancitum fuerat, quia scilicet ibi non agebatur de Sanctis, qui in fine anni semper, sed una dumtaxat, vel altera vice supererant.

XXI. Et quidem uti congrue permissa videtur omissio octavæ, quæ non est nisi repetitio officii, ut locus paretur alteri officio, quod alias semper vacaret, ita incongrue in perpetuum facta videtur causa parandi locum officio, quod una, vel altera dumtaxat vice vacaret, vel ad simplicem redigeretur ritum; perpetua enim, & constans obliteratio officii alicujus non videtur apte fieri ad consulendum positioni alterius, quod admodum perraro vacare, aut in ritu deprimi contingeret.

XXII. Etsi autem petitio reapse impræsentiarum facta, procedat pro casu, in quo quamplurima festa in fine anni incelebrata remaneant, quinimmo in quo nonnulla recurrente anno nec semel in biennio reponi possint, nolo tamen, quod responsionem exhibitam de moderatione octavarum, ad præfatum dumtaxat limites casum, sed illam extendas ad casum quemcumque, io quo semper aliqua Sanctorum festa supersunt; intentio enim Decreti fuit parandi locum festis quibuscumque, qui in fine anni semper supersunt, ut liquet ex provisione, quam statim subdit per ea verba, *& quatenus supersint aliqua officia adhuc celebranda &c.*, pro iis Sanctis, qui facta octavarum moderatione adhuc in fine anni superessent.

XXIII. Quod si placeat Decretum extendere etiam ad casum, in quo aliqua Sanctorum officia quasi semper incelebrata supersunt, non admodum me refragatorem habebis, dummodo octavarum explosio fiat juxta vim verbi illius *moderandas esse octavas*, quod designat tantum de octavis demendum in casu esse, quantum in prudenti existimatione sat esse potest ad consulendum numero Sanctorum, qui alias quasi semper superessent; quæ enim quasi semper supersunt, in moralibus semper superesse censentur.

XXIV. Erunt, qui Decreti dispositionem etiam ad Ecclesias, in quibus Sancti *sæpe* in fioe anni supersunt, extendent. At ipsi videant, num hanc extensionem Decretum patiatur; nos enim hujusmodi extensioni etsi suffragium nostrum tuto præstare formidemus, ab eadem tamen Decreti textum, seu magis intentionem admodum non abhorrere arbitramur, dummodo tamen octavarum decoctio non excedat probabilem frequentiorem exuberantiam Sanctorum, & perpetua ea sit, ita ut octavarum ad præfatum finem semel expunctarum celebrationi indulgeri non possit iis in annis, in quibus tot ex Sanctis translatis non superessent ad feriale quodlibet resecandum officium, sed quandoque de feriali officio fieri deberet; officia enim, quæ uno anno, & non altero pro placito celebrari volent, sunt officia ad libitum, ad quorum classem Sacra Congregatio non revocavit octavas, quando ad rem præsentem easdem moderari posse permisit, sed solum easdem ad talem statum numerum redigi posse indulsit, qui repositioni officiorum translatorum intra annum nequaquam obstaret. Quod autem quandoque aliquæ feriæ remaneant, non officit, quia cum pro annorum varietate plus, minusve in numero Sancti supersint, Congregationis notitiam non aufugit, quod ad lancem stabilis pro singulis annis octavarum resecatio fieri non poterat, ac per consequens, dum moderandas esse octavas admisit, & præsertim cum clausula illa, *& quatenus supersint aliqua officia adhuc celebranda, ea non esse transferenda in annum sequentem*, aliquod feriale officium inde sequi posse adversata non fuit.

XXV. Inquirendum nunc remanet, an a particulari Monasterio, in quo Sancti supersunt, ad prædictum effectum expungi possint octavæ minus principales toti Religioni concessæ, intactis iis remanentibus apud Kalendarium ejusdem Religionis?

XXVI. ℟. Affirmative, pateque id aperte ex dubio in Sacra Congregatione proposito, in quo quærebatur, non pro casu, in quo Sanctorum festa supersunt apud integram Religionem aliquam, sed pro casu, in quo incelebrata remanent in aliqua particulari Ecclesia, præsertim Regularium, *si autem in aliqua Ecclesia, præsertim Regularium, sint tot festa &c.*, quapropter dum in Decreto fit facultas moderandi octavas *in aliquibus Ordinibus Regularibus*, utique intelligi debet uniformiter ad petitionem, ita quod in toto Ordine

modera-

moderati queant, si apud totum Ordinem festa supersint, vel dumtaxat in aliqua Ecclesia Ordinis, si apud hanc tantummodo Sanctorum exuberantia contingat, ut responsio suffragetur pro casu petionis.

XXVII. Quid vero faciendum foret, si unum, vel duo dumtaxat officia alicubi regulariter superesse eveniret, stabilire difficilius evadit. Totam aliquam demere octavam, absurditatis, ac superfluitatis nota effugi minime potest, dum septem tolluntur officia, septem scilicet dies octavæ, ut unum dumtaxat, vel duo locentur. Octavam abrumpere, ab eaque tot dies, quot sunt officia reponenda, detrahere, in Rubricis quidem novum non est, quæ quibusdam advenientibus temporibus octavarum truncationem demandat. Verum cum Rubricæ casus, quibus octavæ debent effringi, omnis aperte designent, nostrum non est ad alios pro libito eas extendere, præsertim cum obsistat etymologia ipsa nominis, quæ easdem per octo durare debere dies indicat, & exposcit. In diebus infra octavam rejici potuissent, sicut in iisdem admittuntur semiduplicis a præcedenti immediate die translata; ast quia id fieri Rubricæ non ferunt, a Decreto statutum non fuit, ita nec id nobis licitum esse credimus. Quoniam itaque etiam præter indicatos casus octavas truncari eædem resistunt, nec istum agendi modum credimus convenire, sed magis primum, scilicet totam aliquam ex minus principalibus demere octavam, non obstante sequela alicujus ferialis officii, cui, ut dicebamus, Congregationis mens haudquaquam reluctatur, non obstanteque superfluitate officii ad casum deleti, quod cum alioquin repetitio ejusdem officii sit, in considerationem plurimam non venit, dum agitur de retinendo officio, quod alias deperderetur, aut saltem in ritu plurimum deprimeretur. Hunc itaque modum tenendum esse credimus, atque consulimus, quando ritu simplici de superstitibus officiis agere non placeat.

XXVIII. Quodsi iste, quibus haud arrideat agendi modus, alius itidem suppetit, videlicet omissio Sanctorum ad libitum, quorum conditio est, ut eorumdem celebratio a mero Recitantium pendeat arbitrio. An autem horum officiorum prætermissio, ut spatium utile fiat repositioni Sanctorum de præcepto, alioquin in fine anni superantium, & alias de necesse in ritu minorandorum, vel octavarum decoctionem importantium, non vidatur, quia officia ad libitum solum officiis de præcepto occurrentibus de necessitate cedunt, non autem translatis juxta Decretum S. R. C. 24. Januarii 1682. in cujus tamen expositione etiam oppositum multa probabilitate non destitui dicemus.

XXIX. Num liceat omittere, quæ sunt de Breviario Romano, ut fiat de dictis particularibus officiis, quæstio succedit, ad quam, si attendatur vis adverbii illius *Potius*, quod habet Decretum, dum moderationem octavarum magis collaudat, affirmative respondendum esse videtur, licet tamquam consultior, & melior modus præferenda sit octavarum moderatio. Quis tamen omnis patenter in hac resolutione elucet in oppositum Congregationis mens, idcirco quantumvis forsitan adductum possent sensum invhere, ac sustinere verba Decreti, negative cogimur respondere, siquidem ex *c. Humanæ aures* 22. *quæst.* 5. clare instruimur, quod *non debet aliquis verba considerare, sed intentionem, & voluntatem, quia non debet intentio verbis deservire, sed verba intentioni*; in nostro autem casu satis superque Decreti intentio expressa habetur in iis verbis: *Et quatenus supersint aliqua officia adhuc celebranda, ea non esse transferenda in annum sequentem, sed ritu simplici peragenda juxta Decretum in Hispalen.*, quæ cum Clero quæritanti, num liceat omissio officiorum de Breviario Romano gratia faciendi de particularibus, post permissam ad eumdem effectum octavarum moderationem responsa extiterint, utique clare designant, haudquaquam probari propositum modum, ac consequenter adverbium illud *Potius* super octavarum moderationem cadens, tantummodo suggerere alterum agendi modum, eumque ad indulgentiam, quo particularibus officiia locus paretur absque Romanorum omissione.

XXX. Eadem ex responsione sequitur, quod officia Romana redigi non possunt ad simplicem ritum ad effectum parandi ut supra locum Sanctis particularibus, atque adeo in repositionem Sanctorum, quicumque ii sint, sive de Romano, sive de proprio Kalendario, progrediendum venit juxta Rubricarum mandata, juxta scilicet ordinem Kalendarii, & dignitatis, eidemque consulendum etiam cum octavarum, si lubet, moderatione, & si qui adhuc celebrandi supersunt, ritu simplici peragendi sunt. Enim vero Bulla Pii V., & iterata Congregationis Decreta e Breviario Romano quid detrahi, vel in eodem mutari, rigorose inhibent, & officia ipsa terminis rigorosum præceptum importantibus reperiuntur indicta; quapropter eorumdem expunctio, aut in ritu depressio minus apta forsitan visa extitit ad effectum parandi locum officiis particularibus, quæ terminis facultativis assolent indulgeri, quemadmodum relevabatur in petitione ipsa in Decreto supra inserta.

XXXI. Potior difficultas e contra institui posset, num scilicet Sancti particulares omitti queant, causa faciendi de Sanctis Breviarii Romani? Et certum est, quod ex præsenti Decreto dirimi nequit, quoniam etsi non probet omissionem officiorum Romanorum gratia faciendi de particularibus, uti petebatur, hinc tamen inferri nequit, quod nec probet omissionem officiorum particularium causa faciendi de Romanis; satis enim dispar est ratio, quoniam Romana terminis præceptivis supponantur concessa, particularia vero nonnisi facultativis; qui eorumdem celebrationem in Recitantium arbitrio relinquere videntur. Decisio itaque pendet ex iis, quæ suo loco trademus exponentes Decreta per terminos facultativos officia particularia concedentia; si enim ibi statuemus, hujusmodi officia esse de præcepto, saltem cum sunt acceptata, jam de his eadem sit ratio, quæ de Romanis; si autem remanent adhuc in Recitantium arbitrio, in horum quoque libito sita erit eorumdem omissio, causa faciendi locum Romanis.

XXXII. *Et quatenus supersint aliqua officia adhuc celebranda, ea non esse transferenda in annum sequentem*. Sunt hæc verba Decreti, quorum vis ex se patens est, & ex superius dictis ubertim elucet, importatque, quod facta octavarum moderatione, si adhuc aliqua officia, quæcumque ea sint, celebranda supersint, non sunt transferenda in annum sequentem, sed ritu simplici persolvenda juxta dispositionem Decreti *in Hispalen.*, unde & subditur, *confirmando Decretum in Hispalen.* Decretum autem *in Hispalen.*, quod hic confirmatur, est illudmet ipsum, quod præcedenter ad præsens dedimus, & explanavimus; quapropter ad dicta in ejusdem expositione, & ad dicenda in sequentis quoque interpretatione Lectorem rejicimus, ut sciat, quomodo se gerere debeat, in celebratione officiorum, quæ facta octavarum moderatione adhuc celebranda supersunt, & adhuc quibus parandum intra annum locum, possit ad octavarum moderationem descendere.

XXXIII. *Unde Sacra Congregatio resolvit juxta hoc votum, confirmando Decretum in Hispalen.* Teste Merato, ubi se corrigit, atque retractat ab iis, quæ scripierat *sect.* 3. *cap.* 10. *n.* 3., innuerat in suo voto Illustriss. D. Diversini: *Posse juxta Decreta emanata transferri officia, quæ supersunt, in annum sequentem, sed postea concluserat, potius moderandas esse octavas minus principales, & quatenus supersint aliqua officia adhuc celebranda, ea non esse transferenda in annum sequentem.* Quoad festorum transferibilitatem ad annum sequentem credimus innixum extitisse Decretis I., & II. hujus Capitis eamdem permittentibus, quantum vero ad intransferibilitatem, quam magis collaudabat, Decreto *in Hispalen.*, quod præcedenti anno emanaverat; unde dum dicitur, quod *Sacra Congregatio resolvit juxta hoc votum, confirmando Decretum in Hispalen.*, perinde est, ac si diceretur, & hi sunt termini, quibus præsens Decretum concipi debet, quosque propterea, tamquam Decreti reipsa iidem forent, nos superius exponendos suscepimus: *Ad propositum dubium Sacra Rituum Congregatio respondit, potius moderandas esse octavas minus principales in aliquibus Ordinibus Regularibus, & quatenus supersint aliqua officia adhuc celebranda, ea non esse transferenda in annum sequentem, sed persolvenda, prout disponitur in Decreto in Hisplen. edito sub die 26. Novembris 1735.*

XXXIV. Præsens itaque resolutio in nihilo offendit præcedens, & sequens Decreta, sed iisdem omnino concors est, & ad summum modificationem quamdam iisdem adhibet, quatenus moderare posse permittit octavas ad effectum parandi locum Sanctis, qui alias superessent, & cum solo ritu simplici peragendi forent, quam tamen minime præcipit, sed Cleri deserit arbitrio. Ceterum omnia unisone conveniunt in præcipiendo intransferibilitatem Sanctorum ad annum sequentem, & eorum celebrationem sub ritu simplici, quoties aliquos superesse contingit. Quod vero ad octavarum moderationem attinet, de qua nec verbum habent alia duo memorata Decreta, hoc ideo est, quia hæc procedunt pro casu, in quo una, vel altera vice dumtaxat Sancti supersunt, uti reipsa designant illa eorumdem verba, *Tunc illo anno &c.*, ubi præsens loquitur in casu perpetuæ, vel quasi perpetuæ Sanctorum exuberantiæ. Videantur, quæ in hujus, & præcedentis, atque sequentis Decretorum expositione dicta fuere, & dicenda sunt.

DECRETUM V. CAPITIS, IN ORDINE LXXIII.

Ex parte Patris Josephi a Vernio Ordinis Minorum Cappuccinorum supplicatum fuit pro declaratione infrascripti dubii: *An Sancti, de quibus in toto anni decursu celebrari officium non potuit, transferendi sint ad annum sequentem, vel potius eo anno sint ommittendi?* Sac. Rit. Congregatio inhærendo alteri resolutioni in similibus datæ ad instantiam Reverendiss. Archiepiscopi Hispalen. sub die 26. Novemb. 1735. rescribendum censuit: *Sanctos qui in fine anni supersunt, non esse ad annum sequentem transferendos, sed quoties toto anni decursu de illis celebrari non valeat, tunc in illa anno diebus eorum propriis considerandos esse tamquam simplices, faciendo illorum commemorationem, ut fit in semiduplicibus, cum nona lectione ad Matutinum composita ex omnibus eorum lectionibus propriis secundi nocturni ad modum unius.* Et ita declaravit die 8. Martii 1738. Ex Merato in Indice Decret. Brev. num. 341.

I. TEr repetitam hac in re notam S. Congregationis resolutionem, ut inde ediscens constantem ejusdem mentem, intelligas generalem, omnesque adstringentem indici observantiam Decreti vetantis ad annum sequentem Sanctorum translationem. Cum autem plurima, quæ huc spectare queunt, in duabus præcedentibus Sanctionibus fuerint fuse pertractata, ad verbalem Decreti explanationem solum superest descendamus, ut inde pateat ejusdem vis, ac tenor.

II. *Sa-*

II. *Sacra Congregatio inhærendo alteri resolutioni in similibus data ad instantiam Reverendiss. Archiepiscopi Hispalen. sub die 26. Novemb.* 1735. Resolutio, cui præsens inhærere fatetur responsio, est Decretum III. hujus Capitis, quod postea sub die 15. Septemb. 1736. *in una Toletana* in præcedenti Decreto dicebamus fuisse confirmatum. Ast si ita res est, cur magis impræsentiarum dicitur *inhærendo resolutioni Hispalen.*, quæ antiquior est, & non *Toletanæ*, quæ modernior existit, vel utrique, aut in generali *aliis resolutionibus?* Difficultatem dirimit verbum illud, *In similibus data*. Per Toletanam confirmatur quidem Sanctio Hispalen., quatenus per illam inhibetur translatio Sanctorum ad annum sequentem, & in casu remanentiæ Sanctorum statuitur eosdem ritu simplici esse celebrandos, uti in Hispalen. demandatur: At postea data non est *in similibus*, utpote quæ prodiit pro casu plurimæ, perpetuæ, vel quasi perpetuæ Sanctorum exuberantiæ, quibus propterea ut locum intra annum faceret, & emergens inde Cleri gravamen allevaret, octavarum minus principalium moderationem indulsit; Hispalensis vero emanavit pro casu, in quo Sancti aliqui una dumtaxat, vel altera vice supersunt, in quo utique casu & præsens procedit resolutio, & ideo neutra aliquid habet de dictarum moderatione octavarum, quarum perpetua decoctio ad parandum locum Sanctis, qui quandoque tantum superesse possunt, minus conveniens, & apta visa forte fuit, ut dicebamus in præcedenti Decreto.

III. *Sancti, qui in fine anni supersunt, non sunt ad annum sequentem transferendi*. Si dispositionis verba attendantur, omnes omnino Sanctos, cujuscumque sint ritus, comprehendere videntur, sunt siquidem generalia, & ideo & generaliter accipienda, ut communiter ajunt Doctores *in l.* 1. *ff. de legatis præstandis, & in l. prospexit ff. qui, & a quibus*, & ubi jus non distinguit, nec nos distinguere debemus juxta Bart. *in l. de pretio ff. de Publiciana &c.*, hinc notat Suarez *lib. 6. cap. 2. num. 3.*, enunciationem legis indefinitam, ob sui indifferentiam, & communem loquendi modum, æquivalere universali, & id non tantum de affirmativa, sed multo magis de lege negativa accipiendum esse, quandoquidem negatio omnia negat, & tollit, unde a Dialecticis *malignantis naturæ* esse dicitur.

IV. Adhuc tamen a Decreti dispositione nos præservanda arbitramur festa ea, quæ Rubrica IX. *de Comm. num.* 5. appellat *festa majora per annum*, scilicet festa duplicia primæ, & secundæ classis, sunt etenim hujusmodi festa apud Ecclesiam admodum solemnia, speciali ritu distincta, & multis privilegiis a Rubricis decorata, ut eadem sub dispositione simplici, absoluta, & indefinita venire putemus, unde tamquam speciali nota digna præservanda esse non dubitamus, ab ea communi regula edocti, quod *in generali dispositione non veniunt ea, quæ quis verosimiliter in specie non comprehendisset*. Ejusdem sententiæ videtur esse Meratus, qui licet Decreta translationem festorum ad annum sequentem inhibentia probet, adhuc *sect. 6. cap. 6. num.* 3. haud inficiatur, Festum SS. Innocentium, quoties in proprio die est impeditum, in annum sequentem posse transferri, uti dicebamus in Decreto I. hujus Capitis.

V. Et quidem quis umquam recte præsumere valet, quod Sacra Congregatio per hæc inhibitiva Decreta intenderit, quod festa illa, quæ quoad feriationem fori, cum octava, aut vigilia, & cum aliquo ex præcipuis Ecclesiæ ritibus sunt indicta, adeo in solemnitate, & ritu deprimantur, ut ad ritum simplicem, ac ad solam commemorationem redigi queant, imo & quandoque totaliter supprimi. Sit alicubi ex. gr. Festum Dedicationis propriæ Ecclesiæ addictum Dominicæ IV. Decembris, tunc hoc ipso quisque percipit, quod aliquod ex festis SS. Stephani, Joannis, vel Innocentium ad solam commemorationem necesse est redigi, si in eorumdem alterutro incidat dicta Dominica, & si hæc incidet in Festum Nativitatis Dominicæ, idem dispendium subit Dedicatio ipsa, & ad simplicem commemorationem redigitur, uti etiam si in Vigiliam ejusdem Nativitatis occurrat. Quid absurdius? Qui igitur secus Decretum interpretantur, & ejusdem verba quoad corticem plus æquo rigide intelligunt, abundent in sensu suo; nobis enim, quæ dedimus, nimium absurda, ac dissona videntur, ut a Sacra Congregatione credamus potuisse esse intenta, & nos eadem deglutire queamus.

VI. Accedit, quod festa ista majora in ritu deprimi reluctantur Rubricæ ipsæ, quæ etiam in casu separationis ob assumptionem unius dumtaxat ex Sanctis unitis in Patronum, decernunt, cum proprio ritu adhuc Socios esse celebrandos, & non redigendos ad ritum semiduplicem, ad quem rejiciunt festa cetera, quæ ea de causa separantur, & transferuntur, ut dicebamus in præcedenti Capite; quanto autem magis eædem refugiant, præfata festa extra casum separationis usque ad ritum minorari simplicem, immo quandoque totaliter deperdi?

VII. Num id honoris deferri quoque debeat duplicibus majoribus, disquisitio succedit; & affirmative respondendum esse videtur, speciali siquidem nota apparent digna, sicut speciali ritu, & solemnitate sunt culta, ac consequenter sub absoluta dispositione nequaquam comprehensa. Verum cum juxta quamplures ex Rubricistis a duplicibus minoribus specie non differant, vel si differant, non multum super ea eleventur, quinimmo a Rubricis id privilegii dumtaxat obtineant, ut in concurrentia integras habeant vesperas, quas etiam ratione solius dignitatis, vel solemnitatis sortiuntur duplicia minora, ideo a communi massa duplicium ordinariorum non videntur secernenda; præsertim quia Rubricæ in casu separationis illa a duplicibus minoribus minime distinguunt, sed simul cum iisdem ad ritum semiduplicem redigi sinunt; quidni igitur & ad ritum simplicem in casu nostro? Non abnegamus tamen, id forsitan fallere, si hujusmodi festa alicubi specialem sibi vindicent solemnitatem, aut populorum devotionem, cujusmodi sunt Patroni minus principales, aliique similes.

VIII. De duplicibus minoribus superest inquirendum, & licet multa argumenta non desint, quæ a dispositione minime ea comprehendi ostendere videntur, adhuc nos id honoris iisdem tribuere non valemus; tum quia Rubricæ illa in casu separationis in ritu minui non reluctantur; tum quia privilegium nullum iisdem a Rubricis legimus factum; tum quia nimis arctatur absoluta dispositio Decreti, dum ad sola restringitur semiduplicia; tum quia adhuc nonnulla sequerentur ex allegatis incommodis, ut bina celebratio ejusdem festi intra annum, ubi de aliquibus nec semel, peremptio officii feriarum sacrosanctæ Quadragesimæ, officii B. Mariæ, Defunctorum, & Psalmorum Gradualium, & Poenitentialium &c. quæ licet relate ad duplicia majora forsitan valde non relevent, relate tamen ad minora in non exiguam veniunt considerationem. Tum denique quia licet præcedens Decretum *in Toletana* in petitione solorum meminerit semiduplicium, adhuc in resolutione absolute, & simpliciter sancit: *Et quatenus supersint aliqua officia adhuc celebranda, ea non esse transferenda in annum sequentem*; adeoque ad minus extendi etiam debet ad duplicia minora. Verum argumentis modo opus non est, cum prodierit expressum Decretum.

IX. Nascitur nunc dubium, num juxta dispositionem Decreti Sancti illi, qui in fine mensis Decembris supersunt, in fine anni superesse censeantur, etsi a die suæ translationis annus integer, seu circulus duodecim mensium elapsus non sit; an vero solum illi in fine anni superesse censendi sint, qui a die propria, in qua occurrunt, & a qua fuerunt translati, usque ad recursum ejusdem diei nullam invenire potuerunt diem, in quam reponerentur?

X. Hoc secundo modo Decretum intelligendum esse nonnullos audivi, qui mordicus sentiunt; an vero zelo veritatis, vel magis brevitatis in divinis officiis sollicitandæ gratia, ex statim dicendis quisque judicet. Volunt hi igitur, quod Sancti translati utile spatium habeant recurrente anno usque ad diem propriam, in qua occurrunt, & a qua fuerunt translati, non vero ultra eam diem ad evitandum incommodum illud, quod etiam nos superius recensuimus, prius recitandi officium, puta S. Georgii Martyris pro anno 1743., nondum persoluto officio ejusdem S. Georgii pro anno 1742., unde juxta sic opinantes officium Sancti Georgii in anno 1742. translatum, habere potest repositionem usque ad diem 23. Aprilis 1743., cui dictum officium in Kalendario est addictum. Quod si usque ad eam diem reponi non potuerit, tunc in fine anni superesse censetur, cum a die suæ translationis integer jam annus elapsus sit, & tunc dicunt locum habere Decretum.

XI. Verum quoniam non contendendi, sed indagandæ veritatis studio difficultatem hanc nos suscepimus examinandam, paucis expediendam esse putamus, nec melius decidi posse, quam ex mente ejusdem Sacræ Congregationis. Audi igitur, quid hæc decideri in primo Decreto hujus Capitis: *Officia Sanctorum, quæ de mense Decembris aliquando supersunt, transferri possunt, & fieri in prima die non impedita sequentis anni*. Patenter jam vides igitur, quod Sacra Congregatio officia Sanctorum, quæ de mense Decembris supersunt, in fine anni superesse existimat, dum *in annum sequentem* transferri posse definit: si enim pro repositione Sanctorum annus inciperet a die, in qua Sancti in Kalendario state occurrunt, & nonnisi usque ad recursum ejusdem finiretur, jam Sancti de mense Decembris dici non possent transferri in annum sequentem per hoc, quod transferrentur in sequentes menses Januarium, Februarium, Martium, & alios, sed solum quoties recurrente anno transferrentur ultra diem Decembris, in qua occurrebant.

XII. Accedit communis loquendi modus, a quo in interpretatione legum non est recedendum, nisi aliter manifeste constet de mente Legislatoris. Ast quid plura addimus in re adeo notissima; est enim terere tempus in argumenta ulteriora adducendo, quorum etsi satis efficacis, & validissima congerantur, ad nihilum proderunt, est siquidem hic nobis pugna cum pervicaci, & acerrimo officii ferialis osore, qui per fas, & nefas penitus illud proscribere tentat, & cum sit de veritate conscius, convinci non eget, ast quod se declaret victum, incassum speratur. Volo tamen unum tibi suggerere argumentum, quo eum nolentem facile veritatem fateri facies. Iis diebus, quibus iste brevioris officii studiosus officium agit de Sancto aliquo præcedentis anni, ullo facto verbo de hujusmodi dubio pete ab eo, quodnam officium in die faciat; & fallor, ni tibi respondeat statim, *De Sancto præcedentis anni*. En quod incautus, & invitus in rete cecidit. Bene quidem, sed inaniter. Ex ore suo mox argumentum facito, illumque convincere stude; & non minus fallor, si per mille statim non vagetur illa vias, quo vim argumenti eludat; per mille modos, quibus sui dicti expositionem faciat, seu magis quibus a suo dicto recedat, & palinodiam canat. Ita mihi moderne evenit cum quodam Kalendarii

Compoli-

Compositore, qui cum in modo adducta versaretur Decreti explanatione, die 16. Februarii adhuc in suo Kalendario anni 1745. signaverat: Fev. 6. Eusebii Ep. Mart. semid. (*fuit 16. Decemb. anni elapsi*.) Meum itaque sume consilium: Defere eos, & sine, ut in suo frigant stercore.

XIII. *Sed quoties toto anni decursu de illis celebrari non valeat*. Quæstionem nobis ista verba suppeditant, an videlicet ad hoc ut Decretum effectum habeat, necesse sit, quod Sancti, qui in fine anni supersunt, locum intra annum habere non potuerint, nedum in sequentibus diebus a die suæ translationis, verum nec in præcedentibus; an vero sat sit, quod in diebus ut supra sequentibus usque ad finem anni spatium aliquod, quo locari potuerint, nequaquam repererint? Sit exemplum: Festum S. Clementis Papæ Martyris, quod die 23. Novembris in Kalendario consignatum habetur, transferri contingit. In controversiam venit, an ut modo simplici dictum officium juxta dispositionem Decreti sit peragendum, sufficiens sit, quod a memorata die 23. Novembris usque ad ultimam Decembris, nulla die poni potuerit, an vero opus ulterius sit, quod neque retrocedendo a præfata die 23. Novembris usque ad primam Januarii ejusdem anni nulla adsit dies libera, ac vacua, in qua dictum officium valeat celebrari?

XIV. Et quidem si verba Decreti, prout sonant, spectentur, opus esse, quod Sancti, qui supersunt, nec in sequentibus, nec in præcedentibus anni diebus poni potuerint, indicare videatur; necesse est enim, quod *toto anni decursu de illis celebrari non valeat*; totus autem anni decursus ulla absque dubitatione nedum sequentes, sed etiam præcedentes, seu omnes anni dies includit. Aliqualiter concors foret hic agendi modus usibus Ecclesiarum Parisiensis, Turonensis, ac Ordinis Prædicatorum, quæ teste Guyeto *lib. 4. cap. 7. quæst. 4.* in præcedentem anticipant diem festa, quæ sunt transferenda, quoties consequentes dies per unam, pluresque hebdomadas festis occupantur; quod longe commodius quidem videtur, quam ea in longum tempus amandare. Consultius itaque quoque videtur festa, quæ in fine anni supersunt, in præcedentibus diebus anticipare, quam ea in titu deprimere, & quandoque etiam prorsus omittere; quod non semel eveniret, si aliam a præsenti Decretum expositionem sumeret.

XV. Verum cum in Breviario Romano usus hujusmodi anticipandi festa plane sit incognitus, ejusdemque Rubricæ in primam *sequentem* diem non impeditam festa esse transferenda clament constanter ubique, nedum arbitramur, non esse anticipanda in præcedentem diem vacuam festa, quæ transferri debent, ne eorundem repositio ob consequentes dies multas occupatas valde differatur, sed nec etiam, quoties alias intra annum locum amplius non possent habere; qui enim Romanus est, romano debet vivere modo. Ly igitur *Toto anni decursu* solummodo denotat anni cursum per consequentes, non præcedentes dies; Sacra enim Congregatio in suis Decretis Rubricarum præscripta intemerata servare solet, & si quid contra ea aliquando particulariter indulget, per clausulam *Non obstantibus Rubricis Breviarii Romani*, id consuescit indicare. De eo autem, de quo fieri non valet officium aliqua ex anni diebus, in qua secundum Rubricas illud poni posset, non incongrue utique dicitur, toto anni decursu de eodem officium celebrari non potuisse; nam totus anni decursus ad ejusdem dies utiles refertur, non inutiles, ac dies anni inutiles licet liberæ, perinde se habent ad tale festum, ac si forent officiis Sanctorum impeditæ.

XVI. Adde, quod Decreta vetantia Sanctorum translationem ad annum sequentem contraria sunt, derogatoria priorum, in quibus dicta admittebatur translatio; in his autem ad annum sequentem concedebatur translatio Sanctorum, qui in sequentibus dumtaxat diebus poni non poterant, nec ut in annum sequentem transfererentur, necesse erat, quod nec in præcedentibus locati possent. In illis itaque quoque Decretis, quibus præfata inhibetur translatio, comprehenduntur Sancti omnes, qui in sequentibus anni diebus locum non habent, etsi in præcedentibus eumdem habere possent; indubie enim si hæc inhibitiva Decreta aliter fieri voluissent, cum sit quid novum, & apud utentes Breviario Romano penitus incognitum, & inauditum, dilucide illud expressissent.

XVII. Tunc *in illo anno*. Hæc verba, ut dicebamus in Decreto III. hujus Capitis, a dispositione Decreti excludunt Sanctos, qui iidem individualiter semper in fine anni supersunt, quibus nunc addimus etiam Sanctos illos, qui non semper, sed quasi semper iidem in individuo supersunt; tum quia ut in præcedensi Decreto dictum exitis, in moralibus semper superesse censentur, qui quasi semper supersunt; tum etiam quia verba illa, *Tunc in illo anno &c.* Sanctos, qui uno dumtaxat, vel altero anno supersunt, comprehendere profecto videntur. An autem idipsum dici debeat de Sanctis, qui sæpe iidem supersunt, eadem ratione nonnulli possent existimare; nos autem adeo latam Decreti extensionem facere nolumus, arbitrantes præfata verba, *Tunc in illo anno*, etiam Sanctis, qui sæpe iidem supersunt, vere esse adaptabilia.

XVIII. *Diebus eorum propriis considerandi sunt tamquam simplices*. Ritu itaque simplici in memorato casu celebrandum erit eorum officium, non quidem ultima anni die, sed *diebus eorum propriis*, diebus videlicet, quibus eorum officium in Breviario, vel Kalendario reperitur addictum, sive sint eorumdem natalitii dies, & pro officio simul assignati, ut relate ad S. Franciscum est dies IV. Octobris in qua & contigit ejusdem ad cælum felix transitus, & in Ecclesia Romana colitur cum officio; sive sint solum pro officio destinati, qualis est dies IV. Augusti pro S. Dominico, in qua ejusdem officium universalis celebrat Ecclesia, licet ille ad superos transierit die VI. ejusdem mensis, per Festum Transfigurationis Domini occupata; sive sint adhuc in particularibus locis ad recensendas medio officio Sanctorum laudes per immutationem dumtaxat delecti, licet in Breviario Romano eorumdum officium altera die recurrat, cujusmodi Romæ est S. Raymundus de Pennafort, cujus officium diei 28. Januarii est ibi perpetuo per immutationem consignatum ob perpetuum impedimentum Festi Desponsationis B. Mariæ, quod occurrit die 23. ejusdem mensis, quæ est dies in Breviario Romano pro laudibus dicti Sancti destinata.

XIX. *Faciendo eorum commemorationem, ut fit in semiduplicibus*. Simplicium commemoratio, quoties eorumdem officium remanet impeditum, juxta Rubricas locum dumtaxat habet in primis vesperis, & laudibus; semiduplicium vero in primis vesperis, laudibus, & secundis vesperis, ut liquet in Dominicis, & diebus infra octavam, quoties in eisdem de officiis Sanctorum fieri accidit, patetque ex eo, quod officium semiduplex primas, & secundas vesperas, ac laudes in sua constitutione habet, ubi officium simplex tantummodo laudes, ac primas vesperas, non autem secundas importat. Dum igitur præscribitur, quod Sanctorum, qui in fine anni supersunt, commemoratio fiat *ut in semiduplicibus*, consequenter dispositum venit, quod dicta commemoratio fieri debeat in primis vesperis, & laudibus, & insuper in secundis vesperis; quapropter præfati Sancti super simplices commemorationem sortiuntur in secundis vesperis, quam ipsi minime habent; in ceteris autem, quæ non sunt expressa, ac excepta, dum nos edocet Decretum, *considerandos esse tamquam simplices*, nos quoque instruit dispositioni juris communis de simplicibus, seu Rubricarum Romanarum de officio simplici esse relictos, ac consequenter juxta harum præscriptum esse omnimode regulandos.

XX. Inferes ex his dictorum Sanctorum commemorationem fieri debere in primis, & secundis vesperis, ac laudibus in officio, a quo ipsi impediuntur, quoties tale officium commemorationem simplicium juxta Rubricas non respuit; hinc quia officia semiduplicia, duplicia minora, & majora, imo & quæcumque officia ferialia privilegiata commemorationem occurrentium simplicium admittunt, si Sancti, qui in fine anni supersunt, ab aliquo eorumdem impediti veniunt, in eorumdem officio commemorationem in utrisque vesperis, & laudibus sortientur.

XXI. Quod si occurrant in festis, quæ juxta Rubricas commemorationem simplicium respuunt, dictorum Sanctorum commemoratio vel penitus deperditur, vel solummodo fit, prout natura officii occurrentis patitur. Si itaque impediri contingat per festum duplex primæ classis, quod nullam simplicium commemorationem compatitur, nulla eorum commemoratio fieri debebit, sed eo anno penitus omittetur, ad eum modum quo in eodem occursu omnimode supprimitur aliorum simplicium incidentium commemoratio. Si vero incidant in festum duplex secundæ classis, eorum commemoratio omittetur in primis vesperis, & fiet in laudibus, in quibus dumtaxat permittitur commemoratio simplicium in festa secundæ classis occurrentium.

XXII. An vero horum commemoratio fieri quoque debeat in secundis vesperis festi duplicis secundæ classis? Quæstio est, quæ ex Rubricis decidi non potest, cum simplicia, de quibus Rubricæ disponunt, secundas non habeant vesperas. Quæstio autem non est in concursu; sed in occursu, nam certum est, quod in concursu in secundis vesperis festi duplicis secundæ classis fieri debet commemoratio dictorum Sanctorum in sequenti die occurrentium, cum secundæ vesperæ duplicis secundæ classis admittant commemorationem etiam pure simplicium sequentium. Quemadmodum igitur v. g. in secundis vesperis Nativitatis B. Mariæ fit commemoratio S. Gorgonii simplicis, qui die sequenti occurrit, ita fieri deberet commemoratio præfatorum Sanctorum, si qui in sequenti die occurrerent, & ad ritum simplicem eo anno per accidens redigerentur.

XXIII. Quæstio igitur procedit in casu occurrentiæ, quando nimirum occurrerent in ipso festo duplici secundæ classis, quo in casu eosdem Sanctos deperdere diximus commemorationem in primis vesperis, & illam habere in laudibus; unde quæstio est, an etiam in secundis vesperis fieri debeat, an vero omitti?

XXIV. Ad quod dicendum videtur, quod præfatorum Sanctorum commemoratio in secundis vesperis locum non habeat. 1. Quia nec eam habent in primis, ergo nec in secundis, quia utrarumque vesperarum par videtur esse ratio. 2. In secundis vesperis duplicis 2. classis locum non habet commemoratio diei infra octavam, si in sequenti die non habet officium, sed solam commemorationem: Si igitur in eisdem commemoratio non fit officii illius, quod licet fieri impediatur, adhuc remanet semiduplex, nec in suo ritu deprimitur, multo minus fieri debebit commemoratio dictorum Sanctorum, qui suum non conservant, sed in officia simplicia convertuntur.

XXV. His tamen nequaquam obstantibus dicendum arbitramur, præfato in eventu commemoratio dictorum Sanctorum etiam in secundis vesperis esse faciendam; si enim,

quemadmodum superius dicebamus, indubium est, quod secundæ vesperæ festi duplicis secundæ classis admittunt commemorationem Sancti pure simplicis in sequenti die occurrentis, non videtur, cur respuere queant commemorationem dictorum Sanctorum, qui solum per accidens simplices sunt (hujusmodi Sanctos liceat nobis ad distinctionem *per accidens simplices* nuncupare, utpote qui ex se ritum semiduplicem, vel duplicem habent, & solum per accidens, eo quod scilicet in toto anno locum suæ repositionis non invenerunt, ad simplicem rediguntur ritum, ubi Sancti illi, qui juxta Rubricas simplices sunt, semper simplices sunt, adeoque *per se simplices* appellabuntur) per se tamen semiduplices, aut duplices, & super simplices etiam eo in casu prærogativa quædam non est denegata, commemoratio scilicet in secundis vesperis, quam officia pure, & per se simplicia non habent. Quod si officia per se simplicia in dictis vesperis commemorationem non habent, hac unica de causa factum est, quia ipsa secundis carent vesperis; quod si secundas haberent vesperas, etiam in memorato eventu suî commemorationem nequaquam deperderent, quemadmodum eam de facto habent in laudibus. Quia igitur officia per accidens simplicia secundis haud carent vesperis, nec in memorato occursu in secundis vesperis duplicis 2. classis sua debent carere commemoratione.

XXVI. Ad primum autem in contrarium adductum dicimus disparem esse rationem intra primas, & secundas vesperas, nam teste Amalario *de ordine Antiph. cap.* 16. primæ vesperæ sunt nobiliores secundis, & in Ecclesia solent esse solemniores, hinc & Cappella Papalis non habet secundas vesperas coram Papa, sed tantum primas; non igitur mirum est, si primæ vesperæ festi duplicis secundæ classis majorem ob nobilitatem, ac celebritatem, quam habent præ secundis, commemorationem festi simplicis respuant, non autem secundæ vesperæ, quemadmodum minorem ob nobilitatem, ac solemnitatem, quam habent laudes, etiam in laudibus festi duplicis secundæ classis commemoratio occurrentis simplicis admittitur. Et revera memoratæ causa majoris nobilitatis primæ versperæ duplicis 2. classis nedum commemorationem occurrentis simplicis recusant, sed etiam præcedentis semiduplicis, ubi secundæ vesperæ commemorationem nedum sequentis semiduplicis non renuunt; immo nec simplicis; quidni igitur commemorationem simplicis occurrentis ob defectum ejusdem nobilitatis admittent, quam primæ vesperæ rejiciunt?

XXVII. Ad 2. reponimus retorquendo argumentum: Commemoratio diei infra octavam, licet semiduplex sit, locum non habet in laudibus festi duplicis secundæ classis, ergo nec in iisdem a fortiori locum habebit commemoratio festi simplicis. Si igitur in laudibus duplicis 2. classis locum habet commemoratio festi simplicis, etsi in iisdem illum non habeat commemoratio diei infra octavam, etiam in secundis vesperis duplicis secundæ classis commemorationem habere poterit festum simplex occurrens, etsi illam non habeat dies infra octavam, aut saltem ex omissione commemorationis diei infra octavam in iisdem vesperis inepte omnino infertur, commemorationem simplicis occurrentis necessario esse omittendam. Adde, quod in secundis vesperis duplicis secundæ classis locum non habet commemoratio diei infra octavam, licet in sequenti die de eadem facienda sit, si simul habitura non est officium, ubi in secundis vesperis duplicis secundæ classis fit commemoratio sequentis simplicis, licet in die sequenti habiturum non sit officium, sed solam commemorationem: Ex omissione igitur commemorationis diei infra octavam non recte infertur omissio commemorationis Sancti simplicis. Omittitur igitur omnimode commemoratio diei infra octavam in occursu cum duplici 2. classis, quia cum octava non sit, nisi continuatio festi, jam satis adhuc de Sancto, de quo est octava, agitur in festo, & in reliquis diebus octavæ; non omittitur autem commemoratio Sancti simplicis occurrentis in laudibus duplicis 2. classis, quia alias cum ejusdem commemoratio ob festi nobilitatem, & solemnitatem in primis vesperis supprimatur, si etiam in præfatis laudibus omitteretur, penitus cessaret memoria de illo Sancto, qui nonnisi unicam habet diem recensioni suarum laudum destinatam. Eadem quoque de causa in secundis vesperis duplicis 2. classis non omittitur commemoratio sequentis simplicis, ne ejusdem minoretur cultus, & honor; unde sicuti in laudibus duplicis secundæ classis ob minorem nobilitatem, & solemnitatem, quam habent relate ad primas vesperas, congruum visum est occurrentia simplicis commemorationem admittere, ita etiam ob minorem nobilitatem, & solemnitatem, quam secundæ vesperæ habent relate ad primas, in iisdem sequentis simplicis fuit commemoratio concessa, etiam admissa quoque fuisset commemoratio Sancti simplicis occurrentis, si hic secundas haberet vesperas. Cum igitur Sancti per accidens simplices secundas etiam habeant vesperas, seu commemorationem in utrisque vesperis, non videtur, cur eorumde commemoratio in secundis vesperis duplicis 2. classis non sit admittenda.

XXVIII. Perpulchrum Gavantus *sect.* 3. *cap.* 11. *num.* 15. proponit casum, in quo scilicet detur concurrentia duorum festorum duplicium secundæ classis, ita tamen ut in festo secundæ classis, de quo sequenti die fieri debet officium, adsit etiam festum simplex, & in vesperis fiat totum de præcedenti, utpote magis digno, sola vero commemoratio de sequenti festo secundæ classis, utpote minus digno. In hoc igitur casu quærit Gavantus an in secundis vesperis illius præcedentis duplicis secundæ classis fieri debeat commemoratio festi simplicis occurrentis die sequenti? Et quidem cum in secundis vesperis duplex secundæ classis admittat commemorationem simplicis sequentis, videtur in casu proposito eam esse faciendam. Nec relevat, quod eæ secundæ vesperæ sint etiam primæ festi duplicis secundæ classis sequentis, quæ commemorationem simplicis excludunt, quia hujus primæ vesperæ sunt impeditæ a secundis vesperis præcedentis festi, adeoque vim haud possunt habere ad excludendam simplicis commemorationem.

XXIX. Hoc tamen minime obstante resolvit ibi Gavantus, & novissime Meratus *ibidem num.* 3. in prædicto casu omittendam esse commemorationem festi simplicis, quia occurrit in duplici secundæ classis sequenti, quod non admittit commemorationem simplicis in primis suis vesperis, sed tantum in laudibus. Nec dicunt officere, quod sequens duplex secundæ classis careat primis vesperis, quia licet eas non habeat, habet tamen jus excludendi commemorationem festi simplicis in suis primis vesperis, in quibus commemorationem habet, quæ eidem ob majorem dignitatem præcedentis festi loco primarum vesperarum deservit; quanto siquidem minus fieri potest, lædi debet jus sequentis duplicis 2. classis, quod in iis Vesperis habet. Ita præclarissimi isti Auctores, quibus adhærent quamplurimi alii, de simplicibus per se, quod utique etiam ad simplices per accidens applicari debere, atque adeo horum commemorationem non esse faciendam præfato in casu nos ipsi autumamus.

XXX. Inferes 2. quod etsi præfati Sancti in casu tamquam simplices considerandi sint, præferentiam tamen super alios quoscumque simplices occurrentes, vel concurrentes debent habere; horum enim officium quamvis per accidens tamquam simplex celebretur, revera tamen simplex non est, & super officium mere simplex habet commemorationem in secundis Vesperis, in quibus officium mere, & per se simplex eam non habet. Memoratorum itaque Sanctorum commemoratio fieri debebit ante quamcumque aliam Sanctorum mere simplicium; hinc si ex. gr. S. Clemens Papa Martyr, qui sub ritu semiduplici die 23. Novembris una cum S. Felicitate simplici occurrit, impediretur, nec intra annum locum haberet, ac per consequens dicta die 23. ritu simplici celebrandus foret, ejusdem commemoratio fieret ante eam S. Felicitatis tam in primis Vesperis, quam in laudibus, in quibus occurrit, immo & in secundis Vesperis ejusdem commemoratio præferenda esset ad eam Sancti Chrysogoni, cum quo concurrit.

XXXI. Non levis hic difficultas emergit, quisnam ordo in commemorationibus tenendus sit, si duo hujusmodi officia in simplicia per accidens immutata sibi invicem succedant? Sit exemplum; Die 23. Novembris occurrit festum semiduplex S. Clementis, & die 24. festum itidem semiduplex S. Joannis a Cruce; utrumque ex his festis impeditum remanet, neutrumque intra annum locum habet, hinc juxta Decretum utrumque ritu simplici est celebrandum. Dubium modo insurgit, an die 23. in secundis Vesperis prius ponenda sit commemoratio S. Clementis, an vero ea S. Joannis a Cruce?

XXXII. ℞. Prius faciendam esse commemorationem sequentis, scilicet S. Joannis a Cruce, quam præcedentis, seu S. Clementis, de eo enim prius commemorationem esse faciendam ratio suadet, de quo capitulum diceretur, si minime impediri contingeret; unde in primis Vesperis festi duplicis incidentis in Dominica per annum prius fit commemoratio Dominicæ, de qua diceretur capitulum, si minime impedita maneret, quam præcedentis semiduplicis, de quo in sabbato factum est officium, quemadmodum in casu meræ commemorationis universim faciendum esse dicemus in Decreto I. Cap. de octavis, ubi & solventur, quæcumque in contrarium objici possunt: sed si ea duo officia nequaquam impedirentur, capitulum foret de sequenti, nempe de S. Joanne a Cruce, & uterque ex dictis Sanctis in illis Vesperis solam habet commemorationem, ergo commemoratio Sancti Joannis a Cruce prius facienda esset, quam ea Sancti Clementis.

XXXIII. Hæc utique recte procedunt, quoties officia hujusmodi impedita, sunt ambo duplicia, vel semiduplicia, quod si alterutrum duplex foret, tunc de eo, si ut supra non impediretur, integræ forent Vesperæ in concursu cum altero, quod solum semiduplex supponitur, equidem & prius ejusdem commemoratio fieri deberet. Si itaque Festum S. Cæciliæ, quod duplex est, & occurrit die 22. Novembris, redderetur simplex per accidens, & simplex per accidens redderetur pariter festum semiduplex S. Clementis occurrens die 23. ejusdem mensis, in secundis Vesperis diei 22. prius facienda esset commemoratio S. Cæciliæ, quam S. Clementis. Eadem de causa idipsum dicendum venit de duobus officiis semiduplicibus, duplicibusve simul concurrentibus, & simplicibus per accidens factis, quoties unum illorum alterum in dignitate superaret, ratione cujus integræ tribuerentur Vesperæ, si nequaquam impediri accideret; unde festum Beatæ Mariæ per se duplex minus, & per accidens simplex concurrens cum festo alicujus Sancti itidem per se duplici, & per accidens simplici, prius commemorationem haberet.

XXXIV. In simultanea autem occurrentia duorum festorum per accidens simplicium, illud prius commemorationem sortiretur, de quo officium fieret, si ambo non impedirentur; & festum illud, quod in tali occursu transfereretur, secundo loco commemorationem habebit; quod enim alteri festo in casu officii locum cedit, utique & cedere debet in casu solius commemorationis.

XXXV. Inferes 3. eorumdem Sanctorum commemorationem digniorem locum cedere feriis majoribus, videlicet Adventus, Quadragesimæ, Quatuor Temporum, secundæ, & quartæ Rogationum, immo & vigiliis; etsi enim dictorum Sanctorum officia, utpote ad minus semiduplicia, cum non impediuntur,

non ce-

non cedant, sed præferantur præfatis feriis, attamen quia cum impediuntur, evadunt tantummodo simplicia, primum locum utique dictis feriis, & vigiliis cedere debent, cum talem locum eisdem concedant Rubricæ simplicium, videlicet Rubr. III. *de Off. simpl. num.* 2., Rubr. V. *de Feriis num.* 1., & Rubr. XI. *de Commem. num.* 2., de præfatis siquidem Sanctis pronunciat Decretum: *Considerandi sunt tamquam simplices*, ergo juxta Rubricas simplicium officium eorumdem, vel commemoratio disponi debent.

XXXVI. Dices, quod officia per accidens simplicia habent commemorationem in utrisque Vesperis, & laudibus, cum tamen vigiliæ, & multæ est feriis majoribus eam non habeant, nisi in laudibus, & si quæ habent etiam eam in Vesperis, habent illam tamen solummodo in secundis, ut contingit in feriis Adventus, & Quadragesimæ, ergo festis per accidens simplicibus concedenda videtur præferentia super vigilias, & ferias majores.

XXXVII. R. Quod etiam officia per se simplicia habent, si non impediantur, primas Vesperas, & si impediantur, in primis vesperis saltem commemorationem non amittunt, & dictæ feriæ majores, & vigiliæ nec habent primas Vesperas, nec in eisdem commemorationem, & tamen per hoc minime fit, quod festa per se simplicia præferentiam habeant ad dictas ferias majores, & vigilias, quæ omnibus carent Vesperis, & commemoratione in iisdem. Officia quoque per se simplicia non deperdunt commemorationem in laudibus festi duplicis secundæ classis, quam tamen deperdunt dies infra octavam, & tamen ex eo perperam argueretur, officia per se simplicia præferentiam habere ad dies infra octavam. Quod si hæc ita sunt in festis per se simplicibus, ita etiam erunt in festis per accidens simplicibus, quæ instar officiorum per se simplicium regi debent in iis, quæ in Decreto non reperiuntur expressa, atque excepta. Ex commemoratione igitur; quam habent in primis, & secundis Vesperis præ feriis majoribus, & vigiliis officia per accidens simplicia, argui non potest eorumdem præferentia ad ferias majores, & vigilias; hæc enim, & alia hujusmodi occultiores alias habent causas, quas non hujus est loci examinare, & quando etiam ex istis præferentia peti deberet, non desumeretur, nisi in casu, in quo nullum aliud adesset, ex quo peteretur; in nostro autem casu non desunt Rubricæ suam cuique expresse præferentiam designantes, unde necesse non est ad præfata recursum habere. Nec dicas in Breviario Romano, cui hactenus incognita fuere officia per accidens simplicia, desiderari Rubricas de his disponentes. Non hoc dicas, inquam, quoniam dum Decretum asserit præfatos Sanctos, qui in fine anni supersunt, *considerandos esse tamquam simplices*, jam satis, superque demonstrat, Rubricas, quæ pro dictis Sanctis disponunt, esse Rubricas, quæ de officio simplici reperiuntur in Breviario Romano.

XXXVIII. Inferes 4. prius etiam deberi commemorationem officio dominicali, quod in sabbato anticipatur; hujusmodi enim officium dominicale æquiparatur officio feriarum majorum, habet præferentiam super quæcumque officia simplicia, cujuscumque dignitatis existant, in occursu cessare facit officium in Sabbato de S. Maria, immo & officium semiduplex ad libitum, unde dubium esse non potest, quod si officia per accidens simplicia digniorem locum concedunt commemorationi feriarum majorum, & vigiliarum, eumdem etiam denegare non debent commemorationi præfati officii dominicalis.

XXVIX *Cum nona lectione ad Matutinum composita ex omnibus eorum lectionibus propriis secundi nocturni ad modum unius*. Ultra igitur commemorationem prædictorum Sanctorum ut supra faciendam, legi item debebit nona lectio de eisdem, quæ componi debet ex omnibus eorum lectionibus propriis secundi nocturni ad modum unius, seu legendo eas pro una. Innititur hæc dispositio Rubricæ XXVI. *de lectionib. num.* 3. quæ ita præscribit: *Si in officio novem lectionum, in quo non dicitur nonum Responsorium, contingat fieri commemorationem de aliquo Sancto, qui propriam habet lectionem, 9. lectio legitur de Sancto, si habuerit duas lectiones, ex duabus fiat una lectio*. Non jubet autem Rubrica, quod ex tribus lectionibus, si tot proprias simplex habeat, una fieri debeat, quia loquitur de festo per se simplici, quod tres lectiones habere non potest; ceterum dum mandat ex duabus propriis, quas habet, unam fieri debere, satis denotat suæ esse intentionis, quod cunctæ lectiones propriæ legantur, ac consequenter si tres proprias haberet, quod cunctæ pro una legerentur. Ratio motiva hujus Rubricæ idipsum demonstrat; præcipit enim duas proprias lectiones legi pro una, ut complete legatur historia de Sancto, quem continent, quæ alias nimis incomplete, & imperfecte legeretur, si prima dumtaxat lectio recitaretur, in prima namque lectione vitæ dumtaxat primordia, & nonnulla alia continentur, ubi in reliquis pretiosiora Sancti facta, & vitæ exitus reservantur. Jam quilibet igitur videt, quod si quis ex Sanctis præfatis tres proprias haberet lectiones, omnes pro una legi deberent; hinc apposite in præsenti Decreto statuitur, nonam lectionem præfatorum Sanctorum ex omnibus eorum lectionibus propriis secundi nocturni ad modum unius esse componendam.

XL. Quemadmodum igitur de festo per se simplici, quoties ejusdem officium ab alio officio occupatur, legitur nona lectio, si propriam eam habeat, & si duas proprias habeat, simul istæ junguntur, & leguntur pro una, si vero lectiones proprias nullas teneat, sed solummodo de communi Sanctorum, tunc de eisdem non legitur nona lectio, sed tantummodo fit commemoratio; ita de Sanctis per accidens simplicibus, seu de iis, qui in fine anni supersunt, legitur nona lectio composita ex omnibus eorum lectionibus propriis secundi nocturni pro una, ita ut si tres proprias habeat, ut S. Didacus, & regulariter ceteri Sancti, omnes illæ tres lectiones pro una legantur; si duas tantum proprias habeant, ut S. Thimoteus, legantur illæ duæ pro una; si unam dumtaxat propriam, ut S. Alexius, ea sola legatur; si vero nullam propriam habeant, sed omnes lectiones secundi nocturni sint de communi, aut ex tractatu, vel sermone alicujus Sancti Doctoris, ut contingit in officio S. Georgii Martyris, tunc non legatur nona lectio de præfatis Sanctis, sed tantummodo eorumdem fiat ut supra commemoratio in laudibus, & utrisque vesperis.

XLI. Dispositio autem de legenda ut supra nona lectione de Sanctis, qui in fine anni supersunt, hac cum clausula intelligi debet; *Dummodo occurrant diebus, quibus secundum Rubricas Breviarii Romani legi permittitur nona lectio de Sanctis simplicibus occurrentibus*; unde si incideret in officium aliquod privilegiatum trium lectionum, ut sunt omnes feriæ majoris hebdomadæ, feria quarta Cinerum, & dies infra octavas Paschæ, & Pentecostes; vel in officium novem lectionum habens nonum Responsorium, uti sunt Dominicæ omnes Adventus, ac Dominicæ a Septuagesima usque ad Pascha cum cuncta hæc officia lectionem simplicium excludant, sane nec lectio de præfatis Sanctis legi deberet.

XLII. Idem dicendum venit, si occurrant in festum aliquod duplex 1. classis, immo & infra octavam Corporis Christi, quando fit de ea, secus vero quoties intra eamdem fit de duplicibus occurrentibus; quia in officiis Sanctorum, quæ infra octavam Corporis Christi celebrantur, nonam lectionem de simplicibus legi nullibi reperitur inhibitum, quinimmo expresse concessum, ut apparet ex quamplurimis Decretis dandis suo loco, ac exponendis.

XLIII. Præfata dispositio similiter fallit, quoties legenda est 9. lectio homiliæ Dominicæ occurrentis, vel anticipatæ, feriarum quadragesimalium, & quatuor Temporum, secundæ, & quartæ Rogationum, aut Vigiliarum, quibus officia simplicia ex dictis cedunt. In ceteris autem officiis, in quibus juxta Rubricas locum habet nona lectio Sancti simplicis, legetur & nona lectio de præfatis Sanctis, qui, ut dicebamus, tamquam simplices sunt considerandi, & secundum Rubricas simplicium regulandi.

XLIV. Quid vero faciendum erit, si die, qua legi debet nona lectio de ejusmodi Sanctis, occurrat festum aliquod per se simplex propriam habens lectionem? Ast cum ex superius dictis pateat, quod Sancti per accidens simplices præferentiam habent super festa per se simplicia; claret nonam lectionem de illis esse legendam, & tacendam illam Sanctorum per se simplicium. Eadem de causa si duo occurrant eodem die officia hujusmodi per accidens simplicia, nona lectio erit de eo de quo alias fieret officium, si minime impediretur, & de altero non fiet, nisi ut supra commemoratio. Si vero festum per accidens simplex, de quo alias fieret officium, & prius facienda est commemoratio, propriam non haberet lectionem, debet hæc legi de altero simplici per accidens occurrente, quoties istud illam propriam haberet, hujus tamen commemoratio adhuc locum cederet alteri officio per accidens simplici. Quod si neuter ex prædictis Sanctis per accidens simplicibus propriam aliquam haberet lectionem, & simul occurreret festum aliud per se simplex, propriam habens lectionem, tunc legi deberet nona lectio de hoc Sancto per se simplici, cujus tamen commemoratio novissimum semper locum teneret. Ratio hujus est, quia quilibet ex dictis Sanctis jus habet ad suam lectionem, unde si a digniori per suam propriam lectionem non impediatur, effectum debet sortiri.

XLV. Annotandum denique venit, quod feriæ Adventus non impediunt nonam legi lectionem de simplici, quoties in eis de officiis Sanctorum fieri contingit, ut decrevit Sacra Congregatio die 16. Febr. 1737., & nos ipsi dicemus in ejusdem Decreti expositione. Si autem præfatæ feriæ admittunt nonam legi lectionem de simplici in officio Sanctorum tunc temporis occurrente, utique & nonam lectionem de præfatis Sanctis per accidens simplicibus non respuent.

XLVI. Ad completam festorum per accidens simplicium notitiam solummodo addendum superest, quod etsi in Dominica Palmarum, & in vigilia Pentecostes fieri possit, & debeat in officio commemoratio Sanctorum per accidens simplicium, si qui occurrant, in Missa tamen eorumdem commemoratio nec fieri potesit, nec debebit, id expresse vetante Rubrica VII. Missalis de Sanctis per se simplicibus, adeoque & de Sanctis per accidens simplicibus. Similiter quia commemoratio Sancti per se simplicis solum habet locum in Missis privatis de Sancto duplici secundæ classis, non autem in Missa solemni, ideo etiam in eisdem Missis privatis, non autem in solemni fiet commemmoratio Sancti per accidens simplicis.

XLVII. Si vero aliquod ex officiis per accidens simplicibus occurrat in feria IV. Cinerum, tunc quia tale festum in dicta feria non habet officium, sed tantum commemorationem in laudibus, ideo etiam pridie in vesperis tantum habebit commemorationem, unde si nullum festum novem lectionum præcesserit aut subsequatur, vesperæ erunt de feria cum commemoratione dicti Sancti per accidens simplicis; non enim convenit habere vesperas festum illud, quod non habet officium. Eadem de causa si aliquod ex dictis festis simplicibus incidit in feria V. majoris hebdomadæ, tunc in vesperis feriæ IV. præcedentis ne quidem commemoratio fiet de eo, quia postridie, nempe in feria V., nec habet commemorationem in laudibus. Hæc alibi nos tradidimus de officiis per se simplicibus, & colliguntur aperte ex Rubricis, & ab omnibus Auctoribus sunt communiter recepta, inter quos Guyetus *lib.* 4. *cap.* 4. *qu.* 2. Meratus *sect.* 3. *cap.* 51. *num.* 4. *&c.*, sunt autem proculdubio & nostris simplicibus applicanda.

XLVIII. Ut autem, quæ hactenus de iſtis officiis per accidens ſimplicibus dicebamus, ſub oculos habeat Lector, ſequentes addimus Tabbellas, in quibus unico obtutu cuncta dilucide perſpiciet.

	Tabella commemorationis Feſti per accidens ſimplicis.	
	Duplici primæ claſſis.	1
Occur-	Duplici ſecundæ claſſis.	2
	Duplici majori, vel minori per annum.	3
rentis	Semiduplici.	3
	Dominica ſine *Te Deum*.	4
in	Dominica Palmarum.	5
	Dominica cum *Te Deum*.	3
	Triduo Mortis Chriſti.	1
	Vigilia Pentecoſtes.	6
	Octavis trium lectionum.	4
	Octava Corporis Chriſti.	4
	Feſto infra octavam Corporis Chriſti.	3
	Octava privilegiata.	3
	Die octava.	3
	Feſto in Dominica, vel Vigiliis.	4
	Feſto in feria cum Homilia.	4
	Feſto in feriis Adventus.	3
	Feſto in feriis majoribus cum Vigilia.	7
	Feſto cum ſimplici per ſe.	8
	Feſto cum alio ſimplici per accidens.	9
	Feſto infra octavam.	3
	Feria privilegiata.	4
	Feria IV. Cinerum.	10
	Vigilia Nativitatis Domini.	11
	Vigilia Epiphaniæ.	12

1 Nihil fit de eo.
2 Commemoratio in laudibus, & ſecundis verſperis tantum, cum nona lectione ad matutinum, ſi propriam habuerit. Item commemoratio in Miſſis privatis, non autem in ſolemni.
3 Commemoratio in primis, & ſecundis veſperis, & laudibus, cum nona lectione ad matutinum, ſi propriam habuerit. Item in Miſſis.
4 Commemoratio in primis, & ſecondis veſperis, laudibus, & Miſſis, ſine lectione ad matutinum.
5 Commemoratio in primis, & ſecundis veſperis, ac laudibus, non tamen in Miſſis, & ſine lectione ad matutinum.
6 Commemoratio in primis veſperis, & laudibus, non tamen in Miſſis, nec in ſecundis veſperis. Legitur nona lectio ad matutinum, ſi propriam habuerit.
7 Commemoratio in primis veſperis, & laudibus, cum nona lectione, ſi feria major non habuerit homiliam. Item in ſecundis veſperis, niſi impediatur a ſequenti Feſto. Item in Miſſis ante commemorationem Vigiliæ.
8 Commemoratio in utriſque veſperis, laudibus, & Miſſis, cum nona lectione ad matutinum, ſi propriam habuerit; ſin autem, nona lectio erit de ſimplici per ſe, ſi illud propriam habuerit.
9 Utriuſque ſimplicis per accidens fit commemoratio in primis, & ſecundis veſperis, laudibus, ac Miſſis, ſed prius de eo ſimplici, de quo, ſi non impediretur, fieret officium, de quo & legitur nona lectio, ſi propriam habuerit; ſin autem, legitur nona lectio de altero ſimplici, ſi iſtud propriam habuerit.
10 Commemoratio in laudibus, ſecundis veſperis, & Miſſis, ſine lectione ad matutinum. Item ſola commemoratio in primis veſperis, etiamſi pridie factum eſſet de feria.
11 Commemoratio in laudibus, & Miſſis, ſine lectione ad matutinum. Item ſola commemoratio in primis veſperis, quamvis pridie factum eſſet de feria. In ſecundis veſperis nulla fit commemoratio.
12 Commemoratio in primis veſperis, laudibus, & Miſſis tantum, cum nona lectione ad matutinum, ſi propriam habuerit.

Hac in Tabella inſeruimus occurſum feſti per accidens ſimplicis in vigilias Epiphaniæ, & Nativitatis Domini ad complementum ejuſdem, quotier Sanctorum perpetuo translatorum, aut in fine anni ſuperſtitum immutatio vel in annum ſequentem reſpective translatio in arbitrio poſitæ cenſeantur.

Cum ſimplex per accidens ex ſuperius dictis commemorationem habeat adhuc in ſecundis veſperis, ad differentiam ſimplicium per ſe, quorum officium terminatur ad nonam, & ſecundas veſperas non habet, nec in iiſdem commemorationem, ideo Feſti per accidens ſimplicis cum quocumque alio poteſt eſſe concurrentia. Ut igitur pateat, in quanam concurrentia præfatum Feſtum ſimplex per accidens commemorationem habeat, & in quanam illam deperdat, ſequens deſerviet Tabella.

	Tabella commemorationis Feſti per accidens ſimplicis.	
Con-	Duplici primæ claſſis.	1
	Duplici ſecundæ claſſis cum Veſperis.	1
curren-	Duplici ſecundæ claſſis ſine Veſperis.	1
	Duplici majori, vel minori per annum.	2
tis cum	Semiduplici.	2
	Die octava.	2
	Die infra octavam privilegiatam.	2
	Quacumque Dominica.	2
	Alio ſimplici per accidens.	3
	Simplici per ſe.	4

1 Nulla commemoratio ſimplicis.
2 Fit commemoratio ſimplicis.
3 Fit commemoratio utriuſque ſimplicis, ſed prius de eo, de quo vel integræ fuiſſent veſperæ, vel diceretur capitulum, ſi impedita non forent.
4 Fit commemoratio ſimplicis per accidens, & ſemper præcedenter ad commemorationem ſimplicis per ſe.

Habet Feſtum per accidens ſimplex commemorationem etiam in primis veſperis, quapropter quæcumque alia officia, quæ ſecundas habent veſperas cum eo concurrere queunt. Concurrentiam itaque aliorum cum Feſto per accidens ſimplici ſequens exhibebit Tabella.

	Tabella commemorationis Feſti per accidens ſimplicis.	
Cum	Duplex primæ claſſis.	1
	Duplex ſecundæ claſſis.	2
quo	Duplex majus, vel minus.	2
con-	Semiduplex.	2
	Dies octava, vel infra octavam.	2
currit.	Quæcumque Dominica.	2
	Aliud ſimplex per accidens.	3
	Feria Adventus, vel Quadrageſimæ.	4

1 nulla commemoratio ſimplicis.
2 Commemorario ſimplicis.
3 Fit commemoratio utriuſque ſimplicis, ſed prius de eo, de quo integræ forent verſperæ, vel diceretur capitulum, ſi impedita non eſſent.
4 Poſt commemorationem feriæ fit commemoratio ſimplicis.

Supereſt aſſignare ordinem ſervandum in commemoratione Feſti per accidens ſimplicis, quoties de alio officio in concurrentia, vel accurrentia fieri una debet commemoratio. Hunc autem ordinem, quæ ſequitur, indicabit Tabella.

	Tabella indicans ordinem ſervandum in commemoratione Feſti per accidens ſimplicis.	
	Cujuſcumque Dupſicis, vel ſemiduplicis.	1
	Diei octavæ, vel infra octavam.	1
Et	Cujuſcumque Dominicæ.	1
	Dominicæ anticipatæ.	1
	Feriæ majoris.	1
	Vigiliæ.	1
	Vigiliæ in feria majori.	2
	Alterius ſimplicis per accidens.	3
	Simplicis per ſe.	4

1 Cedit simplex.
2 Præferentiam habet simplicis commemoratio in Missis, in quibus solum fit commemoratio vigiliæ.
3 Dignior locus debetur illi simplici, de quo in occurrentia officium fieret, in concurrentia vero, de quo integræ dicerentur vesperæ, vel capitulum, si impedita non irent.
4 Præcedit simplex per accidens.

XLIX. Ad uberiorem elucidationem Tabellæ, a cujus vix venimus exhibitione, lubet hic adjicere objectionem quamdam, quæ ordini in commemoratione simplicium per accidens teneri præscripto relate ad ferias majores, atque vigilias, posset obsistere; hinc dici posset, quod nosmetipsi in superioribus dicebamus, præferentiam tribuendam esse simplicibus per accidens per respectum ad terminum a quo, non vero per respectum ad terminum in quem, & ideo illud inter multa simplicia per accidens præferentiam diximus habere, quod duplex erat, aut officium erat habiturum: Sed per respectum ad terminum a quo præferentiam debet habere simplex per accidens super ferias majores, & vigilias, quoniam simplex per accidens admissus erat semiduplex, ubi dictæ feriæ non sunt, nisi officia feriaia, ergo in casu solius commemorationis utriusque officii, præfatarum feriarum, & festi per accidens simplicis, ea simplicis præferentiam debet habere, quemadmodum & officium haberet in casu officii.

L. ℞. Quod cum omnia simplicia per accidens conveniant in termino in quem, utpote quæ cuncta æque versa sunt in officia simplicia, & solum differant in termino a quo, ideo optime, si quæ præferentia eisdem tribuenda est, est perenda per respectum ad terminum a quo; specificatio enim, atque distinctio, & in casu nostro ratio præferedi semper desumitur a termino ad quem, seu in quem, & si in termino ad quem, vel in quem inter entia adsit uniformitas, & convenientia, specificatio, & distinctio desumitur a termino a quo, seu quod in idem coincidit, a termino ad quem, vel in quem relative ad terminum a quo. Cum autem officia per accidens simplicia quoad terminum ad quem, vel in quem inspecta, non sint, nisi festa simplicia, & tamquam festa simplicia considerari debeant, non conveniunt, sed ex se discriminantur a feriis majoribus, & vigiliis, & ideo necesse non est, quod ratio eorumdem præferentiæ, & distinctionis petatur a termino a quo, cum jam habeatur a termino in quem. Opus non est hic repetamus Rubricas præferentiam tribuentes feriis majoribus, & vigiliis super festa simplicia, cujuscumque sint dignitatis, unde in sabbatis occurrentibus in feriis majoribus, vel vigiliis officium celebratur de istis, & non de S. Maria in sabbato. Per respectum igitur ad terminum a quo desumi non potest ratio præferre faciendi inter officia per accidens simplicia, & ferias majores, ac vigilias, cum jam habeatur a termino in quem, bene vero inter plura officia per accidens simplicia, quia hæc omnia conveniunt in termino in quem, & tota diversitas est in termino a quo. Evidenter hæc elucent in festo per accidens simplici, quod celebratur in festo duplici vel semiduplici occurrente infra octavam; a nemine enim crederem iri contentum, in dicto festo duplici, vel semiduplici prius fieri debere commemorationem diei infra octavam, quam festi per accidens simplicis, & tamen si inspiciatur terminus a quo officii per accidens simplicis, præferentia deberetur commemorationi ejusdem, cum hoc ad minus festum semiduplex sit, cui juxta Rubricas cedit dies infra octavam. Sicut igitur hoc in casu non attenditur terminus a quo, quia jam sufficiens discrimen habetur in termino in quem, qui primario inspicitur, & terminus a quo in considerationem non cadit, nisi in casu convenientiæ earum in termino in quem, ideo idem dicendum venit in priori superadducto occursu feriarum majorum, & Vigiliarum cum officio per accidens simplici.

CAPUT SEPTIMUM.

De officiis in vi communicationis Privilegiorum.

I. Cum Regulares, licet Ordinum diversorum, sint personæ Deo per vota essentialia consecratæ, æquissimum fuit, ut unum in Deo, & professione existentes, unirentur etiam in eisdem privilegiis, & gratiis, ut sic unius arctiori vinculo Sedi Apostolicæ, & inter sese ad nomen Dei propagandum, animarum salutem procurandam copulentur. Et ideo dixit Sixtus IV. in Mari Magno Augustinianorum: *Conveniebat, ut quos par labor, & paria merita conjungunt, paria conjungerent privilegia, & favores.* Quæ unio per privilegiorum suorum inter se communicationem, justa, rationabilis, & sancta habenda est proculdubio.

II. Omnes igitur Religiones Mendicantes ita in privilegiis adamussim stricte communicant, tam concessis, quam concedendis, ac si unicuique specialiter, & nominatim, singula, & omnia aliarum Religionum essent communicanti concessa, taliter quod id, quod potest Generalis unius Ordinis, idipsum possint Generales aliorum, & proportione servata dicendum est idem de Provincialibus, Prioribus, Vicariis, Prædicatoribus, Confessoribus, & aliis. Similiter privilegia concessa Ecclesiis, Domibus, & Religiosis unius Ordinis, ut sunt partes illius, participant aliæ Domus, Ecclesiæ, & Religiosi ejusdem, vel alterius Ordinis. Assertio est certissima, & communissima inter Doctores, & constat ex Julii II. die 1. Junii anno 1509. concessa Minoribus, & Prædicatoribus, ac ex aliis quamplurimis Apostolicis Constitutionibus pro aliis Ordinibus editis, quæ videri possunt apud Rodriquez, Donatum, Cherubinum &c.

III. Et nedum Religiones Mendicantes communicant in privilegiis concessis, & concedendis, cum aliis Religionibus Mendicantibus, sed etiam cum aliis omnibus Religionibus, tam Monachalibus, quam non Monachalibus: ita ut omnia, & singula privilegia, indulta, gratiæ, exemptiones, indulgentiæ non Mendicantium, Monachorum, Congregationum, Confraternitatum, & aliorum piorum locorum, illis conveniant, non secus ac si cuilibet Ordini Medicanti omnia in specie, & nominatim concessa forent: Et idem est de confirmationibus, innovationibus &c. Hæc assertio est communissima, ut supervacaneum sit Auctores, & privilegia id concedentia adducere. Videantur Rodriquez *quæst. Regul. tom.* 1. *quæst.* 55. *art.* 8. Miranda *tom.* 2. *quæst.* 46. *art.* 5. Tambur. *tom.* 1. *disp.* 17. *quæst.* 1. *num.* 12. Pelizar. *tract.* 8. *cap.* 1. *num.* 41. *&c.*

IV. E converso omnes aliæ Religiones non Mendicantes, sive Monachales, sive non Monachales, omnia privilegia Mendicantium eodem modo participant, ac per consequens non Mendicantium, & piorum locorum, ac si essent Mendicantes, ut constat ex eorum privilegiis, quæ recensent Petrus ab Angelis *in specul. privileg. disput.* 2. *sect.* 1. *a num.* 9. *usq. ad* 39., Bruno *tract.* 1. *cap.* 4. *propos.* 2., Rodriquez *tom.* 3. *q.* 10. *art.* 1., Tambur. *tom.* 1. *disp.* 17. *quæst.* 1. *num.* 22., Lezana *tom.* 1. *cap.* 3. *nu.* 17., Miranda *tom.* 2. *quæst.* 46. *art.* 5. *&c.* Ubi bene advertunt, unamquamque ex his Religionibus deberi attendere clausulas suæ Bullæ communicationis, ut juxta restrictionem, vel ampliationem illius operetur.

V. Moniales pariter tam Ordinum Mendicantium, quam non Mendicantium, in his, in quibus sunt capaces, gaudent, & participant omnia privilegia, concessa, & concedenda Fratribus sui Ordinis, & per consequens quibuslibet aliis, ac si ipsis fuissent in specie concessa. Sicut e contra ipsi Fratres communicant omnia privilegia Monialibus sui Ordinis concessa, & per consequens quibuslibet aliis, eodem modo: Et hoc licet privilegium concedi dicatur *Viris, aut masculis Religiosis*, aut Moniales exprimantur *sub nomine mulierum, vel fœminarum Religiosarum*. Etsi enim ex vi privilegii sub expressione, *Ipsis viris Fratribus, aut masculis Religiosis*, Moniales non possint uti illius indultis, & favoribus, sicut nec Fratres indultis, gratiis, ac favoribus Monialibus *sub expressione fœminarum aut mulierum Religiosarum* concessis, quoniam jam ex tenore verborum ad masculos Religiosos, vel ad fœminas Religiosas præcise respective applicantur: Ex vi tamen aliorum privilegiorum, quibus ipsis conceditur generalis communicatio in omnibus gratiis, & favoribus, quibusvis Ordinibus, Congregationibus, Ecclesiis, Collegiis &c. quomodolibet concessis, & concedendis, dictis privilegiis uti poterunt, ut firmant Pellizarius *tractat.* 8. *cap.* 1. *numer.* 72., & Salmaticenses *tom.* 4. *Theol. mor. tractat.* 18. *punct.* 7. *num.* 91.

VI. Limitant aliqui, ut præfata communicatio privilegiorum solum intelligatur de Monialibus, Fratribus subjectis, non vero de Monialibus subditis, vel immediate Pontifici, vel Episcopis. Sed talis limitatio minime admittenda est; sed asserendum Moniales prædictis privilegiis gaudere, sive subjectæ sint Religioni, sive non, quamvis, ut bene advertit Pellizarius *num.* 74., quando Religiosis conceditur aliquod privilegium per Prælatos Regulares exercendum, vel dispensandi, vel absolvendi, tunc loquendo de Monialibus immediate subjectis Episcopis, ab Episcopis possunt dispensari, vel absolvi, quia Episcopus in eis succedit loco Prælatorum Regularium. Et revera Moniales, etiam non subjectæ Prælatis Ordinis, quod omnibus Ordinis, cujus sunt, & aliorum privelegiis per communicationem gaudeant, concessit Clemens VIII. pro Monialibus S. Augustini, Bonifacius VIII., Nicolaus V., & Sixtus IV. pro Carmelitis, Sixtus IV., Sixtus V., Leo X., Gregorius XIII. Dominicanis, & Franciscanis, &c. Videantur Salmanticenses ibidem, qui turbam Auctorum idem sentientium recensent.

VII. Nec refert, si cum aliquibus oppositum sentientibus objicias, quod aliquibus in Bullis similis clausula habetur: *Moniales sub obedientia Ordinis vestri*; hoc enim minime obstat; tum quia prædicta, vel aliæ similes clausulæ solum demonstrant proprium Institutum Ordinis, seu Religionis, sub qua profitentur, & vivunt, illisque gaudere privilegiis, quamdiu vivunt sub tali Instituto, & Ordine, nec ab eo recedunt. Hæc namque privilegia eis conceduntur propter earum merita circa observantiam talis Ordinis, non ob subjectionem Prælatis; sicut e contra Religiosi illarum gaudent privilegiis, tametsi non subjiciantur illis. Tum etiam quia plura dantur pro eis privilegia absque dictis clausulis, sed absolute eis concedentia communicationem, ut est illud Julii III. quod refert Donatus *tom.* 2. *tract.* 7. *quæst.* 5. pro Monialibus Dominicanis; quod & alii Pontifices pro aliis Ordinibus præstitere, ut in eorum Bullis reperitur. Audi Paulum V. in Bulla incipiente *Quæ regulares personas* die 10. Octobris expedita anno 1606. ubi inter alia verba sic dicit: *Motu proprio, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac certa scientia, harum serie declaramus, tam in dicti Clementis, quam in aliis hujus Congregationis privilegiis comprehensas Abbatissas, Priorissas, & alias quascumque Moniales, quæ gerunt, & in futurum gerent habitum dictæ Congregationis.* Ubi solum attendit Pontifex ad portationem habi-

habitus, & professionem Instituti, ad concedenda dicta privilegia, non ad subjectionem istius, vel illius Prælati.

VIII. Generalis dicta communicatio privilegiorum non solum extenditur ad omnia indulta concessa, vel concedenda aliis Religionibus jam fundatis, sed etiam ad omnia privilegia concessa, & concedenda Religionibus postea fundatis, vel fundandis, quamvis hoc non exprimatur in Bulla communicationis; quia illa dispensatio circa privilegia concessa, & concedenda, est favor, & beneficium Principis, absque ulla restrictione concessum, atque adeo late interpretandum; unde sicut extenditur ad privilegia nondum concessa, sed futuro tempore concedenda Ordinibus jam institutis, sic extenditur ad concedenda pro qualibet Religione postea fundata, vel instituenda. Sic Salmanticenses *ibidem num.* 95., & apud hos Bassæus *in floribus verb. privileg. cap.* 5. *n.* 14. Petrus ab Angelis *disp.* 2. *sect.* 2. *num.* 8. *&c.*

IX. Privilegia autem per communicationem ita fiunt propria Religionis communicantis, ac si ipsi primo, & immediate inspectæ essent concessa, quia ex vi privilegii dantis communicationem, illa omnia communicanti in particulari de novo conferuntur, ut dicunt communiter Doctores; taliter quod si privilegium pereat primæ Religioni recipienti, vel in ea per Pontificis sententiam limitationem accipiat, non ideo perit, nec dictam limitationem accipit, respectu ejus, cui communicatur, si tempore communicationis erat validum; vel eam limitationem nequaquam habebat, ut de privilegio *ad instar*, quod ab hoc in nihilo differt, ab Auctoribus dicitur; quia privilegium primæ Religioni concessum factum fuit per communicationem proprium communicantis omnino independenter a priori Religione, itaut quamvis a privilegio illius in impetrari, & fieri dependeat, non vero in conservari; & sic contingere potest, ut in illa Religione, cui primo concessum est, pereat, vel limitationem subeat, & in alia, cui per communicationem convenit, vigorem habeat, dictaque careat limitatione, quinimmo Religio communicans potest uti privilegio, etsi tota Religio, cui primo concessum est, destruatur. Ita Salmanticenses *ibidem num.* 96. *&* 97., ubi citant quamplurimos Auctores id asserentes.

X. An vero aucto, vel extenso privilegio pro prima Religione, cui concessum est, vel quoad alia in particulari, censeatur auctum, vel extensum quoad ceteras Religiones? Non una est Auctorum sententia, sed nonnulli docent, non debere censeri auctum, vel extensum quoad omnes, nisi earum communicatio extendatur etiam *ad privilegia concedenda*, quia talis aogmentatio, vel extensio est *privilegium novum*; unde si in privilegio communicationis non exprimat Pontifex, ut extendatur ad concessa, & *concedenda*, non extenditur ad privilegia, vel extensiones eorum, quæ postea concedentur. Ita Bassæus *verb. privileg. num.* 11., Suarez *de legibus lib.* 8. Hieronymus Rodriquez *resol.* 116. *num.* 55., Palaus *tract.* 3. *disp.* 4. *punct.* 2. §. 9. *num.* 1. *in fine*. Ceterum si res bene consideretur, etiamsi Religio solum haberet privilegium communicandi in concessis, extenderetur ad concedenda, & per consequens ad extensionem jam concessorum: nam Religio communicans in concessis privilegiis, omnia participat, quæ sunt aliis concessa; sed plures sunt Religiones habentes privilegium communicationis *in concessis, & concedendis*, ut concessit Leo X. Dominicanis, & Minoribus, Clemens VIII. Carmelitis, Gregorius XIII. Cisterciensibus, & alii aliis, ut in earum Bullariis cernere licet, ergo Religio communicans cum aliis in concessis, quibus jam est concessum privilegium communicandi *in concedendis*, etiam communicat *in concedendis*. Sic Emmanuel Rodriquez *quæst. Regul. tom.* 3. *quæst.* 10. *art.* 1., Miranda *tom.* 2. *quæst.* 46. *art.* 5., Hieronymus Garcia *tract.* 8. *diff.* 1. *dub.* 4. *num.* 3. *&c.*

XI. Quia autem in concessione privilegii, non tam usus, quam jus utendi eo impertitur, ideo & in communicatione ejusdem privilegii id, quod aliis per dictam communicationem conceditur, non est usus ejusdem privilegii, sed jus utendi eo; unde Religiones habentes privilegium communicationis possunt uti privilegiis concessis alteri Religioni, quibus ipsa propter aliquam causam non utitur, quamvis in aliquibus privilegiis ponatur clausula: *Quatenus sint in usu*; quia sensus est, quatenus habeant valorem quoad jus utendi; unde si valida sunt privilegia, quando communicantur, nihil aliud requiritur, ut Religio communicans habeat jus eis utendi, & de facto utatur independenter ab usu, vel non usu primæ Religionis. Bassæus *num.* 11., Tambur. *tom.* 2. *disp.* 17. *quæst.* 5. *num.* 3., Lezana *tom.* 1. *cap.* 3. *num.* 17., aliique communiter.

XII. Privilegia vero alicui Religioni concessa, si alterius Religionis statutis, legibus, aut modo vivendi adversentur, ab illa per communicationem minime participantur, quapropter in aliquibus privilegiis communicationis talis clausula solet apponi: *Dummodo regulari observantia non sint contraria*, vel hæc: *Dummodo Constitutionibus Ordinis non contradicant*; & quando expresse non apponitur, tacite subintelligitur; Pontifices enim per sua privilegia intendunt regularem observantiam fovere, non relaxationi semitam aperire, sed salutaria statuta augere, & conservare. Tamburin. *tom.* 1. *disp.* 17. *quæst.* 6. *num.* 4., Lezana *tom.* 2. *cap.* 1. *num.* 56.; Pelliz. *tract.* 8. *cap.* 1. *num.* 45., Bordon. *tom.* 2. *resol.* 52. *numer.* 72., aliique communiter; hinc privilegia Religiosis Militantibus concessa, ut possint testari &c. neutiquam aliis possunt convenire; sicuti nec Patres Cappuccini, qui ex proprio instituto non possunt confessiones Sæcularium excipere, possunt uti privilegiis Regularibus Confessoribus concessis circa absolutionem, & dispensationem Sæcularium. Videantur Salmanticenses *ibid. num.* 100.

XIII. Hac in communicationis privilegiorum materia difficultas non modica insurgit, num privilegia, quæ habent clausulam *incommunicabilitatis*, ut videlicet aliis *communicari non possint*, adhuc ab aliis Religiosis possint communicari, qui absolute habent clausolam communicandi cum aliis Religionibus in privilegiis? Et quidem si in concessione ista communicationis ponatur clausula, ut possint communicare in omnibus, etiamsi habeant clausulam incommunicabilitatis, non est dubium communicare dicta privilegia, & hoc licet una tantum Religio cum tali clausula communicationem habeat; quia aliæ communicant cum ipsa in omnibus privilegiis, & sic etiam in isto cum tali clausula favorabili fortificato. Sed quando non datur, ut fit communiter, aliqui negativam partem amplectuntur, censentque dicta privilegia habentia clausulam incommunicabilitatis ab aliis minime participari, inter quos Bordonus *tom.* 2. *resol.* 52. *numer.* 86., Lezana *tom.* 1. *cap.* 18. *num.* 41., *& cap.* 14. *num.* 19., Suarez *lib.* 8. *cap.* 17. *num.* 8., Peyrinus *tom.* 1. *privileg. constit.* 5. *Sixti IV. num.* 39., aliique permulti.

XIV. Verius tamen dicendum est, quod si post concessionem factam privilegii cum clausula, *ut alii in tali privilegio non communicent*, concedat vel idem Pontifex, vel Successores aliis Religionibus absolutam communicationem omnium privilegiorum, vel in specie in privilegiis omnibus concessis illi Religioni, quæ privilegium cum clausula habet incommunicabilitatis, concessis, vel concedendis, etiam communicantur illa privilegia, quæ dictam clausulam incommunicabilitatis habent, etiamsi in illis mentio non fiat eorum, sed absoluta communicatio concedatur. Tum quia Pontifices concedentes privilegia cum illa clausula, ut aliis communicari non possint, ligare non potuerunt manus Successorum, ut isti absolvere non possent, quod illi ligaverunt, & concedere, quod negaverunt; ergo cum concedunt aliis Religionibus, vel in specie, ut communicet omnia privilegia illius Religionis, vel in genere, ut communicent privilegia omnia ceteris Religionibus concessa, concedunt etiam illa privilegia, quæ habent dictam clausulam, ut non possint communicari. Tum quia Pontifices concedentes privilegia, vel communicationem illorum, solum addere consuescunt clausulam illam: *Dummodo contraria non sint Tridentino*, & si concedunt communicationem in omnibus aliis concessis, & condedendis, quæ Tridentino non contrariantur, ergo omnia alia concedunt, etiam cum clausula incommunicabilitatis munita. Ita docent Donatus *tom.* 2. *tract.* 7. *quæst.* 8., Bruno *tract.* 1. *cap.* 13. *propos.* 7., Petrus ab Angelis *in specul. privil. disp.* 2. *sect.* 2. *num.* 9., Antonius a Spiritu Sancto *in Director. Regul. tract.* 1. *disp.* 1. *numer.* 49., Emmanuel Rodriquez *quæst. Regul. tom.* 1. *qu.* 55. *art.* 17., Hieron. Rodriguez *in Compend. resol.* 116. *num.* 50., aliique permulti apud Salmanticenses *loc. cit. num.* 107., ex quibus hæc sumpsimus, hæcque hic cursim libasse circa privilegiorum communicationem satis sit, ut facilius sternatur via iis, quæ in hoc Capite dicenda sunt. Quoniam vero, si vi communicationis privilegiorum officia uni concessa, protinus ab aliis Ordinibus possent usurpari, majora utique, & frequentiora sequerentur incommoda, quam ea, quæ recensuimus in præcedenti Capite, ideo tractatum istum examinandum suscepimus.

DECRETUM I. CAPITIS, IN ORDINE LXXIV.

Ratione communicationis privilegiorum non potest recitari peculiare officium concessum illis Ordinibus Regularibus, de quorum privilegiis facta fuit communicatio. S. R. C. 15. Sept. 1668. *in Januensi*. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 94.

I. EX præliminaribus hujus Capitis evidens fit, quod efficientia communicationis privilegiorum eo pregreditur, *ut omnia privilegia, gratiæ, indulta, facultates, concessiones &c.* uni Religioni facta, ceteris Religionibus, quæ communicationem prælatam habent, sint communia, & ita propria, ut Religio communicans apponere usque possit nomen suum juxta ipsa privilegia loco illius Religionis, cui concessa fuere, per concessionem Julii II. Minimis factam quinto Kalendas Augusti 1506., & aliam Clementis VI. die 21. Junii 1524., quas omnes confirmavit, & innovavit Gregorius XV. septimo Idus Februarii 1621., ut videre est apud Bordonum *tom.* 2. *resol.* 52. *num.* 96.; Brunonem *tract.* 1. *cap.* 3. *propos.* 1. *&c.*, quinimmo & independenter a Religione, cui primo concessa fuere, Religio communicans eisdem uti possit, participetque probabilius & privilegia, quæ incommunicabilitatis clausulam habent. Quæ cum ita sint, proculdubio consequens esse videtur, ut dicta communicationis efficacia ad officiorum indulta, & concessiones etiam extendi debeat, ita ut officia concessa uni Religioni etiam ab alia communicante queant recitari.

II. Nihilominus Sacra Rituum Congregatio, cum super hujusmodi dubium consulta fuerit, oppositum censuit, statuitque in præsente Decreto sub die 15. Septembris 1668., & cum iterum, & iterum super idem fuerit interrogata, semper perstitit in decisis, videlicet die 30. Septembris 1679., 16. De-

cem-

cembris 1679., & 20. Martii 1706.; cujus Decreta infra in hoc Capite dabuntur, ac exponentur. *Ratione igitur communicationis privilegiorum non poteſt recitari peculiare officium conceſſum illis Ordinibus Rgularibus, quorum privilegiorum facta fuit communicatio*, ut apertis characteribus præſens firmat Sanctio. Idipſum docuere Gavantus *ſect. 2. cap. 2. num. 26.*, ad longum egregie more ſuo probat Guyetus *lib. 1. cap. 14. quæſt. 7.*, Salmanticenſes *tom. 4. Theol. moral. tract. 18. cap. 1. num. 516.*, & apud hos Lezana *tom. 3. verb. Miſſa num. 51.*, Quintanadvennas *ſingul. quæſt. tom. 2. tract. 2. ſingul. 15. num. 3.* Diana, quem refert, & ſequitur Petrus ab Angelis *diſp. 2. ſect. 2. num. 17.*

III. Nec validæ, quibus Sacræ Congregationis deciſio innititur, deſunt rationes, quarum prima ſit; vel enim communicatio ejuſdem extenditur ad omnia feſta, ſeu officia, vel ad aliqua tantum: non primum, quanta enim eſſet officiorum perturbatio, quantæ ambages, ſi tibi verb. gr. Auguſtiniano Religioſo liberum eſſet de omnibus officiis recitare, quæ Ordinibus S. Franciſci, S. Dominici, S. Benedicti, cæteriſque omnibus Religionibus, cum quibus in privilegiis ample communicas, conceſſa fuere! Si inquam omnia hæc tibi licerent, proh quanta feriarum, Dominicarum, vigiliarum, feſtorum ſimplicium, officii parvi Beatæ Mariæ, Defunctorum, Pſalmorum Gradualium, & Pœnitentialium abſorptio! Quam frequens, & aſſiduus uſque ad nauſeam multiplex commemorationum occurſus, ac inter ſe conflictus? Quantus translationum hiatus! Luxaretur denique, ac rueret funditus tam apta, tam concinna, tantoque ſtudio, & labore ab omni, quantum licuit, confuſione vindicata officiorum œconomia. Et quidem ſi una tantum Religio adeo plura habet officia, ut ferme exæquent anni dies, quapropter Ordo Conventualium S. Franciſci, ut ſuis in anno locum pararet officiis, quamplurimas octavas minus principales dempſit, quibus quæſo diebus tu cunctarum Religionum officia recitabis?

IV. Vides hæc adeo diſſona eſſe, ut te ſua enormi abſurditate eo compellam, ut non omnia ejuſmodi, ſed de multis aliqua dumtaxat per privilegii communicationem tibi licere fateans. At, inquit Gavantus, ſi aliqua, certe non major ratio horum, quam iſtorum, nec unius, quam alterius, ergo nulla. Nequaquam ais, ſed ea pro nutu, & arbitrio ſeligam, quæ mihi commoda magis erunt, aut quæ ad devotionis propriæ guſtum plus ſapient, cum enim nemo teneatur ſuo ſpeciali privilegio uti, utar ſi velim, ſi nolim abſtinebo. Itane vero quam fixam adeo ac ratam eſſe voluit Pius V., totque ſtatutis, mandatis, interdictis, prohibitionibus, aliiſque ejuſmodi firmavit; vaga tibi erit, & inſtabilis officii ratio? Non erit, addis, hærebo ſiquidem firmus in uno, vel altero. Hærebis tu in hoc, ſodalis in illo: Convenire quæſo ambo in Chorum, ut cantabitis? Statuet Prælatus: ſed an irrevocabiliter, ut non qui nunc eſt, ſic, & alter futurus, ſic? Ut non uno modo præſenti anno, altero vero ſequenti? Demum velim communi concilio ratum quid inter vos certumque definiri, per id tamen privilegio nequaquam renunciatum erit; ipſum vero privilegium, cum ejuſmodi ſit, ut per non uſum ex communi Doctorum ſententia minime deperdatur, ſalvum nihilominus integrumque ſtabit; ſtabitque cum ipſo jus perturbandi, ac pervertendi divina officia, cum libuerit: hoc ſi abſurdum non eſt, neſcio quid hac in parte abſurdi amplius proferri queat.

V. Ita more ſuo quidem egregie argumentatur Guyetus loco citato, at arbitratu meo quantum ad officii inſtabilitatem, non multum efficaciter; quemadmodum enim quoad officia ad libitum neceſſe non eſt ſtabilitatem obſervare, ſed quæ uno anno, imo & ſemper celebrata fuere, poſſunt, quoties libuerit, omitti, ita dicendum utique poſſet de officiis ceterarum Religionum, quæ per privilegiorum communicationem poſſent recitari; inſtabilitas enim obſervari quidem debet in celebratione Sanctorum de præceptu, non tamen eorum ad libitum, aut ex privilegio, quorum natura ferre videtur, ut eorumdem celebratio a Recitantium pendeat arbitrio. Nec hujuſmodi inſtabilitas contraria eſt, imo apprime conſonat Apoſtolicis Conſtitutionibus, quoniam dum præfata officia concedunt, eam inſtabilitatem utique intendunt. Ceterum quoties, ut pluribus placet, officia hujuſmodi ſemel acceptata, ſint de præcepto, locum utique non haberet dicta inſtabilitas, ſed ſemel acceptata ſemper recitari deberent; quia tamen privilegia per non uſum non deperduntur, ſolum fieret, quod recentiores Prælati poſſent nova Feſta, quæ Antiquiores minime acceptarunt, per acceptationem invehere.

VI. Secunda ratio eſt, quid namque conceditur per communicationis beneficium? Obſerva quæſo omnes Bullas communicationis, quas Emmanuel Rodericus *tom. 1. quæſt. Rgul. quæſt. 55.* per 22. articulos ad longum refert, obſerva quotquot alii quoſque referunt Bullarum Collectores, & nuſquam leges officia unis conceſſa, eadem concedi & aliis per communicationem. Reperies quidem per eaſdem communicari *omnia aliorum privilegia, immunitates, exemptiones, facultates, conceſſiones, indulta, indulgentias, remiſſiones, gratias &c.*, aſt numquam in eiſdem legis *officia*. Veniunt, ajes, nomine facultatis, aut conceſſionis, aut indulti, aut gratiæ. Ajes, aſt ego inficias eo. Uter convenientius? Tu judex eſto. Obtinuere Minores primi omnium a Pio V. officium de SS. Sacramento ſingulis feriis quintis, idem obtinuere poſtmodum a Clemente VIII. mei Eremitæ Auguſtinienſes. Idem præſtitum eſt in Feſtis SS. Nominis Jeſu, S. Gabrielis Archangeli, Deſponſationis B. Mariæ, & aliorum, quæ prius uni Religioni conceſſa fuere, & poſtmodum ad alias per novas conceſſiones extenſa. Amabo, ſi nomine facultatis, indulti &c. veniunt pariter officia, quid Religionibus communicantibus opus erat novis illis conceſſionibus? Jam enim eiſdem potiebantur per communicationem cum illis Religionibus, quibus prius fuerunt indulta.

VII. Addo amplius, gratia eſt, indultum, aut quovis nomine appelles, privilegium, quod Dominicani verb. gr. proprium habeam Breviarium, in quo toto tempore paſchali tres tantum pſalmos, totidemque lectiones recitant. An putas te per communicationem, qua cunctis ipſorum facultatibus, conceſſionibus indultis, gratiis &c. *ad inſtar, pariformiter, & æque principaliter* communicas, an putas, inquam, te ſimile Breviarium poſſe cudere, aut ad illius normam ſea integris Pſalmis, totidemque lectionibus tempore paſchali reſecatis, tres dumtaxat brevitatis forte magis, quam devotionis ſtudio retinere? Potes, ſi tua vera eſt explicatio: ſi dubitas, meo tu ipſe dubio, vel potius aſſertioni veriſſimæ vim, ac pondus graviſſimum concilias; daſque vel invitus communicatione privilegiorum haud ſtatim involvi, quæ ad officia divina pertinent.

VIII. Quin & dabis haud invitus, tibi fas non eſſe facere officium de S. Joanne Capiſtrano cum Minoribus, de S. Cunegunde cum Ciſtercienſibus, de S. Joanne Gualberto cum octava cum Monachius Valliſumbroſæ, de S. Alberto cum Carmelitis &c. Quid enim tu non facies, ſi hoc ſemel admiſeris? At ſunt iſta omnia conceſſa per Bullas, quarum tibi facultas ampliſſime communicata eſt: ergo facultas illa non extenditur ad communicationem eorum, quæ ad officium ſpectant.

IX. Dices 1. eſſe hæc feſta propria, quæ conceduntur quidem dictis Religionibus, ceteris vero tantum ad inſtar, hoc eſt, ut de ſuis illæ quoque Sanctis vi communicationis pariformiter faciant. 2. conceſſa eſſe cum limitatione, & reſtrictione ad certum locum, vel certas perſonas, ultra quas non poſſunt extendi.

X. Ad primum dicimus, quod ſi ſunt feſta illa propria eorum, quibus conceduntur, ceteris ad inſtar tantum communicanda, ergo jam tibi fas non eſt peculiaria officia conceſſa illis Ordinibus Regularibus, in quorum privilegiis communicas, recitare, uti in Decreto præſcribitur, & quæſtio procedit, ſed ad ſummum ad illorum inſtar de tuis verb. gr. de S. Fulgentio, de S. Guilelmo &c. citra Bullam, & conceſſionem propriam, de quo præſens non eſt inquiſitio, & inferius in hoc Capite ſermo inſtituetur.

XI. Ad 2. Officia propria, quæ Regularibus conceduntur, abſolute, & ſimpliciter eiſdem concedi ſolere, & non cum limitatione, & reſtrictione, quæ in conceſſionibus appareat. Deinde non valere aſſertam limitationem, ſi quæ in aliquibus reperiretur, aut ſubintelligeretur, reſpectu eorum, qui habent communicationem, niſi & ipſa contineat derogationem ejuſdem communicationis, ut docent communiter Doctores de hac re agentes; atqui hanc non habet, aut ſi certe habeat, vel ſubintelligatur, jam ſtatim de Sanctis propriis alicujus Religionis extra eam, cui ſunt conceſſa, non licebit officia facere, nec communicatio privilegiorum ad id, quod ad officium attinet, extendi præſumitur.

XII. Tertia ratio eſt; quia in generali conceſſione non veniunt ea, quæ non eſſent conceſſa, ſi ſpecifice peterentur; quis enim credere poterit, quod privilegia conceſſa Provinciis Religionum apud Infideles degentium, & in propaganda fide laborantium, ubi non adeſt aſſiſtentia Epiſcoporum, nec copia miniſtrantium neceſſaria pro ſalute Infidelium, intelligantur conceſſa pro Provinciis, & Conventibus inter Fideles exiſtentibus? Quis indulgentias, aut privilegia conceſſa alicui Eccleſiæ, vel Monaſterio, in quo eſt imago ſingularis, & miraculoſa B. Virginis, vel Chriſti Domini, vel Corpus aut ſingularis Reliquia alicujus Sancti, vel ob magnam Populi devotionem, & frequentiam, judicaret conceſſa aliis Eccleſiis, vel Monaſteriis, in quibus talis ratio non invenitur? Sic enim teſceſceret Populi devotio, & non eſſet diſcrimen inter viſitare Eccleſiam Lauretanam, vel Jeroſolymitanam, & alias viſitare Eccleſias, quod nullus dicet. Certe talia credenda non ſunt, quia quammaxime a ratione aliena. Cum igitur verb. gr. Ordini S. P. Auguſtini conceſſum ſit officium de S. Nicolao Tolentinate ſub ritu duplici ſecundæ claſſis, & cum octava recitare, quia ejuſdem Ordinis inclytus extitit alumnus, qui admirandis vitæ geſtis, & glorioſa morte, ac inſignibus eumdem prodigiis quam maxime decoravit; Domui S. Mariæ de Populo Urbis quolibet ſabbatu de eadem S. Maria ſub ritu duplici officium inſtituere ad ſatisfaciendum devotioni Fidelium in diebus ſabbati ad eamdem Eccleſiam confluentium &c., quis credet hujuſmodi officia ratione communicationis privilegiorum ad ceteras Religiones, vel Eccleſias, in quibus non militat peculiaris aſſerta ratio, extendi poſſe?

XIII. Indubium itaque proſecto remanet id, quod præſens firmat Sanctio, videlicet, quod *ratione communicationis privilegiorum non poteſt recitari peculiare officium conceſſum illis Ordinibus Regularibus, de quorum privilegiis facta fuit communicatio*, ſi verbum illud *peculiare officium* iis ſaltem de officiis intelligatur, quæ ſpeciali aliqua de cauſa, aut ratione illis conceſſa fuere. Potior utique difficultas eſt de illis officiis, quæ particularem aliquem reſpectum ad Ordines quibus conceſſa ſunt, non videntur habere, nec ſpecialem aliquam rationem, quæ in aliis æque non currat, ut de SS. Sacramento qualibet feria quinta, de Feſto SS. Nominis Jeſu, aliiſque ſimilibus; verum de iſtis in ſequenti Decreto ſpecialius agere reſervamus.

XIV. Non-

XIV. Nonnulla equidem objici possent, per quæ ea, quæ hic dicta sunt, infringi videntur, ast tria sequentia Decreta, necnon quæ in eorumdem expositione dicentur, recolat Lector, & super omnia plene remanebit instructus.

DECRETUM II. CAPITIS, IN ORDINE LXXV,

Regulares propter communicationem, seu participationem privilegiorum Mendicantibus, sive aliis Religionibus concessam, recitare non possunt officia specialiter concessa alicui Religioni, *ut de Corpore Christi &c.*, & quatenus extensio petatur, omnino quoad tempus Adventus, & Quadragesimæ non est concedenda. S. R. C. 30. Septembris 1679. *in una Capuccinorum*. Ex Merato in Indice Decret. Brev. n. 102.

I. PRivilegiorum communicationem nequaquam extendi ad peculiaria officia concessa aliis Ordinibus Regularibus, in quorum privilegiis habetur communicatio, sancitum vidimus in præcedenti Decreto; cum enim dicta peculiaria officia peculiarem ob rationem, quæ in aliis Ordinibus haudquaquam militet, reperiantur indulta, peculiaris illa ratio ad cæteras Religiones peculiaria illa officia inhibet extendi. Valida quidem est ista ratio ad excludendam extensionem præfatæ communicationis ad officia particularia, seu de quibus peculiaris aliqua ratio procedit, at non ita valida postea videtur ad excludendam participationem ceterorum officiorum, alicui quidem Ordini specialiter concessorum, sed non particularium, seu specialium, de quibus scilicet non currit peculiaris, vel specialis aliqua ratio, ob quam uni Religioni præ altera possint esse indulta. Hujusmodi sunt verb. gr. Festum SS. Nominis Jesu, officium hebdomadarium SS. Corporis Christi, officium de B. Maria, & alia similia, quæ aliquibus Ordinibus inveniuntur concessa, hujusmodi enim officiorum concessiones videntur unice respicere promotionem venerationis SS. Nominis Jesu, SS. Sacramenti, aut B. Mariæ; quæ ratio cum non militet magis in una, quam in altera Religione, non videntur dicta officia a participatione vi communicationis privilegiorum excludenda.

II. Hac utique de causa Emmanuel Rodericus *Quæst. Regul. tom. 2. quæst. 68. art. 2.* asserit concessione Clementis VIII., qua Fratribus Minoribus indultum extitit, ut die 14. Januarii celebrare valeant officium Nominis Jesu, uti posse quoscumque alios Fratres, & Sorores Ordinum Mendicantium, aliosque, qui eorum gaudent privilegiis; quod & sustinet Peyrinus *Comment. in Regulam Minimorum cap. 4. §. 13. quæst.* 1., necnon Bordonus *to. 2. resol.* 30. *num.* 26., & nonnullas egomet vidi Religiones indulta qualibet feria quinta celebrandi de SS. Sacramento, & in sabbatis de B. Maria sub ritu semiduplici, quæ aliquibus aliis Ordinibus concessa fuere, ad praxim deducere.

III. Mehercule hæc dissona minime sunt, & nos ipsos multum refragatores nequaquam haberent, si Sacra Congregatio, cujus est Apostolica interpretari privilegia, oppositum in præsenti non statuisset Decreto; firmat autem, quod ratione communicationis privilegiorum non licet officia recitare, non quidem *peculiaria*, ut præcedens stabiliverat Sanctio, sed *specialiter concessa* (quod uni, & non alteri concessa sonat) alicui Religioni, exemplumque ponit in iis, in quibus potior in una Religione, quam in altera non videtur esse ratio, unde subdit, *ut de Corpore Christi*. Extra igitur omnem fit controversiam, nec hujusmodi officia in usum deduci posse, nisi prius legitima obtenta facultate.

IV. Observant Salmanticenses *tom. 4. Theol. moral. tract.* 18. *cap.* 1. *num.* 116., & apud eosdem Lezana *tom. 3. verb. Missa num.* 5. Petrus ab Angelis *in specul. disp. 2. sect. 2. num.* 17. Quintanadvennas *singul. quæst. tom. 2. singul.* 15. *num.* 3., & alii, non extendi communicationem ad eas gratias, quæ alicui particulari Conventui, vel Religioni per Brevia particularia, præcedente Decreto, aut examine alicujus Congregationis, Pontifices regulariter concedunt, ut si alicui Conventui præbeatur facultas alienandi bona immobilia, si alicui Religioni detur potestas reducendi numerum Missarum, vel Altaria habendi privilegiata; ad hæc enim omnia, & alia similia regulariter Decreta Sacrarum Congregationum, & illarum examen præcedunt, & sic computantur inter ea, quæ raro, & difficulter conceduntur, sapiuntque naturam singularium gratiarum, quæ non communicantur ex vi generalis communicationis. Cum itaque potestas recitandi de aliquo officio ex iis similiter sit, quæ nonnisi præcedente Decreto, & examine Sacræ Rituum Congregationis regulariter a Summis Pontificibus conceduntur, inter eas computanda venit gratias quæ ex vi generalis communicationis nequaquam participantur.

V. Et quidem quæ præfato Congregationum Decreto, & examine præhabito conceduntur, nonnisi ob particularem, & specialem aliquam rationem solent indulgeri, & non intuitu alicujus obsequii communis, quapropter facultas alienandi bona immobilia, quæ quandoque conceditur, regulariter pro ratione habet, vel succurrere alicui gravi Domus necessitati, vel eam eximere ab opprimentibus debitis; reducendi numerum Missarum respicit minorationem capitalium, vel reddituum &c., Altarium privilegiatorum regulariter inspicit speciale aliquod obsequium pro mortuis inibi institutum, ut Congregatio suffragii &c., unde videre est, quod hujusmodi gratiæ, quæ prævio Decreto, & examine Congregationum regulariter conceduntur, secum semper afferunt particularem rationem aliquam, quæ præfatas gratias incommunicabiles reddit. Quod si in aliquorum hujusmodi concessionibus particularis asserta ratio a nobis minime deprehendatur, per hoc nequaquam fit, eam inibi nequaquam adesse, non semel enim accidit particularem rationem, quæ revera adest, & ad eam in concessione respectum fuit, a nobis minime deprehendi.

VI. Nec eadem, aut similis ratio, quæ habeatur, ad talium gratiarum statim sufficit communicationem; cum enim ratio, ad quam in concessione respectum fuit, certe nobis non innotescat, & quando etiam ex Bullarum terminis pateat, sciri adhuc non possit, an eadem extiterit adæquata, cum quandoque ex quibusdam causis, & extrinsecis eumstantiis Congregationes, & Pontifices in dictis concedendis gratiis præcipue moveantur, quas tamen in Decretis, aut Bullis non semper exprimunt; ideo in hujusmodi gratiis, quæ nonnisi prævio Decreto Congregationum, & earumdem examine concedi solent, dumtaxat consultis iis Congregationibus, quæ ad id muneris præsertim institutæ sunt, vel Summis immediate Pontificibus, locum habet communicatio.

VII. Habent verb. gr. privilegium Minores recitandi quolibet Sabbato Officium de Immaculata Conceptione B. Mariæ: habet & Domus B. Mariæ de Populo Urbis, ut superius dicebamus, indultum recitandi quolibet Sabbato sub ritu duplici de B. Maria: Jam quilibet facile persuadere sibi poterit unice id factitatum, vel concessum extitisse causa promovendi venerationem Mariæ, vel satisfaciendi devotioni porticulari illorum, & ideo & sibi tale privilegium competere posse videbitur, quia eamdem, vel similem habet rationem. Ast non est sic; Minoribus enim assertas ob causas unice indultum ut supra non fuit, sed quia in defendendo præservationem Mariæ a labe originali quamplurimum insudarunt; & Domui de Populo, ut satisfieret devotioni Populi turmatim in diebus Sabbati ad dictam Ecclesiam confluentis, quammaxime desiderantis Missas, & Horas canonicas de B. Maria audire. Cum igitur tuto sciri non possit, an eadem causa, vel saltem adæquata indultorum hujusmodi, quæ ob specialissimas latentes causas quandoque eduntur, vel similis habeatur, ideo apprime bene Sacræ Rituum Congregationi hujusmodi causas examinare extitit reservatum, ac consequenter in officiis locum non habere communicationem determinatum.

VIII. Verum demus, eadem, & adæquata, aut similis habeatur, & innotescat ratio; adhuc quæro, num æquali, & etiam urgentiori Conventus alicujus stante necessitate, vel debitorum oppressione in usum deducere queat facultatem alienandi bona immobilia alteri Conventui, vel Religioni concessam? An instituta alicubi simili Confraternitate Suffragii publicari possit Altare privilegiatum absque nova concessione? An habita minoratione capitalium, vel redituum deveniri queat ad reductionem Missarum ratione præcisæ facultatis alteri Religioni simili de causa factæ? Si hujusmodi concedis, consona proculdubio est tua sententia; ast si eadem negas cum communi Doctorum opinione, fatearis necesse est quod iis in gratiis, quæ prævio ut supra Decreto, & examine Congregationum regulariter concedi solent, locum haud habet communicationis privilegium, & consequenter cum eisdem ex gratiis extet officiorum concessio, quod officia per communicationem nequaquam participantur.

IX. Nec meus solummodo est iste sensus, sed omnium ipsarum Religionum, quæ privilegiorum amplissimam habent communicationem auctoritate, & usu firmatus. Audi. Obtinuere Minores primi omnium a Pio V. officium de SS. Sacramento pro singulis quintis feriis: Idem obtinuere postmodum a Clemente VIII. Augustiniani: Idem Servitæ: Idem ceteræ fere omnes Religiones, cunctæque, quæ dictum recitant officium, particularia habent indulta. Super recitationem officii de Immaculata Conceptione habent itidem specialem concessionem Franciscani, Augustinienses, Servitæ, aliique Regulares. Idem evenit in festo SS. Nominis Jesu, antecedenter ad modernam concessionem ejusdem pro Ecclesia universali, in officiis S. Gabrielis, Raphaelis, Desponsationis, Expectationis, & Patrocinii B. Mariæ, Patrocinii S. Joseph, & aliorum similium; hæc enim omnia, & alia officia uni primitus concessa extitere Regulari Ordini, & postea per particularia indulta ad ceteros fere omnes extensa venere. Si igitur ita est in hujusmodi officiis, quæ particularem aliquem respectum ad unam potius, quam aliam ex Religionibus nequaquam habent, nec particularem aliquam rationem, aut causam, quæ æque non militet pro omnibus Religionibus, evidens est, quod de iisdem officium agere licitum sibi haud esse vi communicationis privilegiorum existimarunt; frustra enim precibus impetratur, quod jure communi conceditur.

X. Dices errore, ac falsa existimatione ductas fuisse, quotquot ex Religionibus talia indulta impetraverunt; vel id egisse ad cautelam, aut ad removenda nonnullorum vana dubia, aut inanes scrupulos.

XI. *Errore, ac falsa existimatione*! Dormitaverunt itaque tot, tamque inclyti Regulares Ordines, & tu solus vigilantior! Insipienter egere earumdem Religionum tot celeberrimi alumni, ac professores, & tu solus sapientior? O te pervicacem, qui unus contra omnes adstas, & thesim hanc proferre, ac tueri audes! Ego, ajes, non unus quidem; id enim docuere Rodericus, Peyrinus, atque Bordonus superius recensiti; id teste eodem Peyrino in usum deduxit Religio Minimorum pro festo SS. Nominis Jesu, necnon forsitan teste citato Bordono Religio Tertii Ordinis S. Francisci pro officio sacrorum Stigmatum. Sed hi quid sunt inter tantos? Quid scriberent

rent allegati Doctores, quid facerent memoratæ Religiones, si scribere, aut facere respective deberent post quater repetita opposita Decreta Eminentiss., ac sapientissimorum virorum Sacram Rituum Congregationem componentium, quibus Apostolica interpretandi indulta, ac privilegia ad divinum officium spectantia cura delegata incumbit? Hoc unum scio, quod quotquot ex Religionibus a memoratis Auctoribus deceptæ oppositum in praxim deduxere, vel obtento postmodum particulari indulto, aut per posteriorem sui Kalendarii, vel Rubricarum, seu Constitutionum confirmationem Apostolicam illegitimæ praxi obviam jere, ac inducto, & præconcepto errori opportunum remedium præbuere, ita ut nulla ex Religionibus modo sit, quæ in suis Breviariis officium aliquod habeat, solius vi communicationis sibi competens.

XII. Quod *si ad cautelam, aut removenda dubia, & scrupulos* id egere, hoc ut minimum des mihi, necesse est, dubium esse, & ambiguum, an communicatione privilegiorum divina comprehendantur officia. In dubio autem ejusmodi, quid juris? Ejus est interpretari privilegium, cujus est concedere, *l. si Imperialis, Cod. de legibus, & cap. Inter alias, de sent. excommunicat. Unde jus prodiit, interpretatio quoque procedat.* Ut dicebamus autem super hujuscemodi dubio quatuor emanarunt declarationes Sacræ Rituum Congregationis, quæ ex Apostolica sibi facta auctoritate privilegia circa sacros ritus, ac divina officia interpretandi facultate gaudet.

XIII. Dices 2. per communem Auclorum consensum vi communicationis extendi Indulgentias, quæ continent generalem rationem, puta auxilium Sanctorum, augmentum Christianæ Religionis, splendorem Ecclesiarum &c., etsi indulgentiæ ex iis gratis sint, pro quarum concessione specialis instituta est Congregatio, sine cujus Decreto, & examine regulariter non conceduntur; vi igitur ejusdem communicationis item protendi poterunt officia generalem rationem habentia, quantumvis eorumdem concessionem regulariter præcedere soleat Decretum, & examen Sacræ Rituum Congregationis.

XIV. ℞. Id quidem ita esse, sed quia Indulgentiæ sub nomine proprio *Indulgentia* in Bullis communicationum habentur, unde dubium esse non potest, quod vi communicationis participentur, quod si & extarent officia sub nomine proprio, utique & officia protenderentur. Ceterum si Indulgentiæ in Bullis communicationum sub nomine proprio nequaquam haberentur, proculdubio sub nomine privilegiorum, indultorum, gratiarum, favorum, concessionum, aut quarumcumque aliarum similium expressionum haud venirent, nec per communicationem protenderentur? quapropter patens est, quod argumentum in suum retorqueri potest Auctorem. Quod autem sub nomine privilegiorum, indultorum &c. haudquaquam, adhuc in materia favorabili, indulgentiæ comprehendantur, id fuse demonstravimus in nostro libro de Cingulo B. Mariæ *num.* 115. *& seq.*, & idipsum ostendit Passerinus *de Indulg. num.* 795., *& seq.*, & evidenter deducitur ex eo, quod Paulus V. anno 1606. omnes Regularium revocavit indulgentias, & anno 1609. confirmavit, ac de novo concessit omnia privilegia, gratias, & spiritualia indulta Fratrum Minorum, & consequenter omnium etiam eorum, qui cum iisdem in privilegiis communicant; & tamen per hujusmodi confirmationem, ac novam concessionem pristinum nequaquam robur, ac valorem recuperarunt indulgentiæ ut supra revocatæ, quemadmodum eruitur ex propositione 37. damnata ab Alexandro VII. anno *1666. Indulgentiæ concessæ Regularibus, & revocata a Paulo V. hodie sunt revalidata.* Non igitur veniunt indulgentiæ nomine privilegiorum, gratiarum, & indultorum spiritualium, ac consequenter vi communicationis non participarentur, si in Bullis communicationum sub expresso nomine *Indulgentiæ* expressæ non forent.

XV. Ulteriora dabuntur in duabus sequentibus Sanctionibus, quas recolat Lector, qui hac in re omnem a se dubitationem abigere cupit.

XVI. *Et quatenus extensio petatur*, (prosequitur Decretum) *omnino quoad tempus Adventus, & Quadragesimæ non est concedenda.* Loquitur Decretum de officiis votivis, in quibus jam exemplum posuerat, & de istis stabilit, quod si extendantur, non esse eorumdem extensionem concedendam pro tempore Adventus, & Quadragesimæ propter particulares rationes, de quibus agemus in Cap. de officiis votivis, ob quas utique nec concedendam censemus pro vigiliis, aliisque feriis, quæ recensentur in eodem Capite.

DECRETUM III. CAPITIS, IN ORDINE LXXVI.

Communicatio etiam amplissima privilegiorum unius Religionis alteri facta, non se extendit ad officia Sanctorum. S. R. C. 16. Decembris 1679. *in una Ord. Minor. Observ.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 107.

I. SUpra generalem privilegiorum communicationem non addit *amplissima*, nisi majorem emphasim, & terminorum expressionem, quatenus scilicet ea privilegia, quæ per generalem communicationem extenduntur, per amplissimam plenioribus clausulis, ac expressioribus verbis concedi indicantur. Regulares Ordines in privilegiis omnibus inter sese invicem communicare, etiam amplissime, jam satis ostendunt ea, quæ dedimus in præliminaribus hujus Capitis, & magis adhuc, si id dicere licet, præfata amplissima privilegiorum communicatio elucet ex litteris Leonis X., & Pii IV., de quibus hic statim dicturi sumus.

II. Leo itaque X. in quibusdam suis litteris, quæ habentur apud Joannem Baptistam Confectinum *Lit. Apost. Bulla* 18. *ejusdem Leonis*, sub datum Romæ apud Sanctum Petrum die 10. Decembris 1519. Pontificatus sui anno 7., omnes, & singulas gratias, concessiones, favores, facultates, privilegia, indulta tam spiritualia, quam temporalia *qualiacumque illa sint* (nota hanc expressionem) quæ Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, Servorum B. Mariæ, & Minimorum Fratrum Domibus, & Præsidentibus, non solum Generalibus, & Provincialibus, Fratribusque, & Sororibus &c. a se, aut a suis Prædecessoribus, ipsisque Successoribus, aut alias auctoritatem habentibus conjunctim, vel divisim, in genere, vel in specie concessa fuerunt, Ordinibus Minorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, & Prædicatorum (& consequenter eorum omnium, qui eorumdem privilegia communicant) illorumque singulis Domibus, Fratribus &c. motu proprio, & ex mera sua scientia, & liberalitate, de Apostolicæ auctoritatis plenitudine communicavit.

III. Pius vero IV. Ordinis S. Hieronymi in Hispania concessit, quod omnia, & singula privilegia, immunitates, exemptiones, & prærogativæ, indulta temporalia, favores, & gratiæ Ordinis, & singulis cuivis Monasterio per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores per se, & per Sedem Apostolicam, ejusque legatos, & nuntios in genere, & in specie concessa, ad omnia, & singula Monasteria, tam virorum, quam mulierum, quibus in specie concessa non sunt, *& in quibus aliæ causæ concessionis, & indultorum prædictorum, alias quam præfertur, subeant*, ad id ut ipsa Monasteria illis pariformiter frui, & gaudere possint, & deberent, perinde ac si eis in speciali concessa fuissent, extendantur, amplientur. Hujusmodi autem concessio extenditur ad omnes, & singulas Monachorum Congregationes, ceterosque Ordines Mendicantes, & non Mendicantes communicantes privilegia dicti Ordinis S. Hieronymi; & cum per privilegiorum communicationem omnia privilegia fiant propria illarum Congregationum, & Ordinum, qui simile obtinent privilegium, non solum concessa, sed etiam in posterum concedenda; clare constat, quod omnes Monachorum Congregationes, ac quæcumque Religiones habentes indultum communicationis, uti, & gaudere possunt in omnibus suis Domibus, & Conventibus particularibus concessionibus, & gratiis alicui ipsius Congregationis, vel Ordinis Abbatiæ, Conventui, sive loco speciali indultis, uti & quibuscumque aliis privilegiis, & gratiis, quæ omnibus Ordinibus, vel alicui Conventui, aut Monasterio eorumdem concessa esse possunt, vel in futurum concedi.

IV. Si igitur ex vi litterarum Leonis X. omnia privilegia, & indulta, *qualiacumque illa sint*, alicui Religioni, Conventui, Fratribus &c., conjunctim, vel divisim, in genere, vel in specie, omnibus aliis Ordinibus habentibus privilegium communicationis, & singulis illorum Domibus, Fratribus &c., extenduntur, amabo cur hujusmodi extensio non erit etiam ad officia Sanctorum? Nec dicatur, quod quantum ad officia Sanctorum alia, & peculiaris extat ratio concessionis in una Religione, quæ in altera forsan minime reperitur; hoc enim solum ad summum concluderet pro officiis, quæ particularem quemdam habent respectum ad unum Ordinem, & non ad alterum, non autem de iis, quæ talem particularem rationem non habent, ut officium de SS. Corpore Christi singulis quintis feriis, & similia. Denique ex adducta concessione Pii IV. extenduntur privilegia uni Conventui specialiter indulta, ad omnes Conventus ejusdem Ordinis, etiamsi *alia causæ concessionis, & indultorum subsint*, ergo & extenduntur privilegia unius Religionis ad alteram, licet in hac non adsit illa ratio, aut circumstantia, ob quam illi concessa fuere.

V. Quia tamen Sacra Rituum Congregatio non semel censuit, *Communicationem etiam amplissimam privilegiorum unius Religionis alteri factam, non se extendere ad officia Sanctorum*, videlicet in præsenti, duobus antecedentibus, & sequenti Decretis, in quibus omnibus etsi non ponatur explicite præfatam extensionem minime licere ratione communicationis *etiam amplissima*, ponitur tamen explicite in præsenti, & implicite etiam in aliis proculdubio habetur, quoniam dum dicunt dictam extensionem nequaquam licere *ratione communicationis, & participationis privilegiorum alterius Religionis*, perinde est, ac si adderent, *etiam amplissima*, quia communicatio quæcumque, quæ inter Religiones adinvenitur, amplissima est, & nonnisi amplissima inter easdem reperitur. Absolute igitur, ac simpliciter tenendum est, communicationem etiam amplissimam privilegiorum unius Religionis alteri factam, non se extendere ad officia Sanctorum, sive postea ea sint *ex particularibus officiis* illius Religionis, cujus privilegia participantur, ut S. Thomæ de Villanova relate ad Ordinem Eremitarum S. Augustini, sicut sancitum apparet in primo Decreto hujus Capitis, sive ex officiis *specialiter* dumtaxat illi Religioni concessis, sed non ex *peculiaribus* illius, quemadmodum in præcedenti Decreto determinatur de SS. Corpore Christi. In quibus duobus Decretis, cum affatim adductæ reperiantur rationes, in quibus solide, & inconcusse nituntur hujusmodi Sanctiones, ideo ab earumdem recensione non incongrue putamus hic esse abstinendum.

VI. Solum jam ut videas ex parte quoque concedentis, quan-

quantum tua ista opinio de communicatione officiorum repugnet, interpretetur Pius V. concessam a se anno 1571. omnimodam illam privilegiorum communicationem. Ille idem est Pontifex, qui triennio ante, anno videlicet 1568. famosam illam, ac toties decantatam Bullam edidit, qua abolito primum Quignoniano Breviario, aliisque omnibus ducentos annos non excedentibus, revocatis item omnibus, & quibuscumque Apostolicis permissionibus, consuetudinibus, statutis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel alia firmitate munitis, necnon privilegiis, licentiis, & indultis; præcipit tandem propositis pœnis per canonicas Sanctiones statutis, suum hoc unum Breviarium ubique observari, statuens insuper, ipsum nullo unquam tempore vel totum, vel ex parte mutandum, vel ei aliquid addendum, vel omnino detrahendum esse. Itane vero putandus est tantus Pontifex vel obliviosus fuisse adeo, vel mutationi obnoxius, ut quæ anno vix ab hinc tertio tanto cum rigore decreverat, uno statim calami tractu, brevique communicationis vocula voluerit retractare, ac pristinæ confusioni, si non etiam majori, viam latissimam aperire? Et qui severe aden Patriarchas omnes, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, ceterosque Ecclesiarum Prælatos, potestate omni, quam jure antiquo obtinebant, aliquid in divinis officiis mutandi, addendi, vel detrahendi interdixerat, novo id totum communicationis privilegio, cujuslibet Regularis arbitrio permiserit? Numquam adducar ego, ut non credam aliam longe ingenii vim, aliud mentis, ac judicii robur nostris Summis inesse Pontificibus. Quare cum potius sit concedentis menti, quam privilegii verbis inhærendum, *C. Marcion. 3. q. 1. & cap. Intelligentia de verbor. signific., & cap. In iis, ibidem*; proculdubio dicendum venit per communicationis privilegium nequaquam officia comprehendi.

VII. Imo cum privilegium omne, quod est contra jus commune, stricte interpretandum pronuncient juris utriusque periti, *ex l. Quoties, Cod. de Precibus Imper. offer., & l. si quando, Cod. de inofficioso testamento, cap. Porro, & cap. Sane de privilegiis, & cap. Quod dilectio, de consang., & affin.*, jam quisquis videt, qualis privilegio communicationis interpretatio sit tribuenda, quod juri communi tantum, quantum ullum aliud adversari dignoscitur.

VIII. Ad Litteras igitur superius adductas Leonis X. dicendum ducimus per eas extendi quidem omnia privilegia, indulta &c., *qualiacumque illa sint*, ad omnes Religiones, earumque Domus, Fratres &c., quæ tamen non sint ex exorbitantibus, aut ex iis, quæ raro, difficulter, aut prævio Decreto, & examine alicujus Congregationis conceduntur, vel ob specialem aliquam circumstantiam, aut peculiarem rationem, ratione cujus evadant quasi singulares; ac personales illius loci, vel Ordinis favores. Quapropter privilegia concessa Prælatis secundum omnes non competunt subditis, quia illis conceduntur ob specialem circumstantiam excellentiæ, quæ in istis non reperitur: privilegia concessa huic particulari, ut tali, omnes dicunt alteri non convenire, quia illi conceduntur ob specialem circumstantiam personæ, quæ in isto non datur: privilegium non eundi ad Processiones publicas Carmelitis Excalceatis juxta Salmanticenses ob strictissimam clausuram, quam profitentur, indultum, ab aliis Religionibus minime participatur &c., alias enim omnia confunderentur, & maxima sequerentur inconvenientia. Ita docent Salmanticenses *Theol. mor. tom. 4. tractat.* 18. *cap.* 1., Tamburinus *de Jure Abbatum tom.* 1. *disp.* 17. *quæst.* 2., Suarez *de legib. lib.* 8. *cap.* 28. *numer.* 1., Lezana *tom.* 2. *cap.* 1. *num.* 52., Rodericus *Quæst. Regular. tom.* 1. *quæst.* 65. *art.* 18., Miranda *in Manuali Prælatorum tom.* 2. *quæst.* 46. *art.* 1., Joan. de la Cruz *de Statu Relig. lib.* 2. *cap.* 4. *dub. unic. conclus.* 3. *illat.* 1., Petrus ab Angelis *in specul. disp.* 2. *sect.* 2. *a num.* 14., Bordonus *tom.* 2. *resol.* 52. *a num.* 75., aliique passim, & communiter. Cum igitur officia sint ex iis, quæ prævio Decreto, & examine Congregationis Sacrorum Rituum, & per inspectionem ad aliquam circumstantiam, vel particularem rationem solent concedi, ideo communicatio privilegiorum ad officia Sanctorum minime extenditur, ut fusius dictum est in præcedentibus Decretis.

IX. Ad Litteras autem Pii IV. Ordinis S. Hieronymi datas Auctores communiter easdem adhibent limitationes, videlicet ut non procedant de concessis particularibus locis, vel Ecclesiis privatis ob specialissimas rationes, & circumstantias in eis repertas, sed solum de concessis intuitu alicujus rationis, vel circumstantiæ, quæ etsi *eadem* in aliis non reperiatur, adinvenitur tamen *similis, vel æquivalens*; unde privilegia, aut gratias concessas alicui Ecclesiæ, vel Monasterio, in qua est imago singularis, & miraculosa B. Virginis, vel Christi Domini, vel Reliquia alicujus Sancti, vel ob magnam Populi devotionem, extendendas non censent ad alia Monasteria, in quibus talis ratio non invenitur; uti nec privilegia concessa Monasteriis inter Infideles existentibus, ubi nec adest assistentia Episcoporum, nec copia ministrantium necessaria pro salute eorumdem, ad Monasteria inter Fideles sita, extenduntur. Similiter ut memoratæ Litteræ non intelligantur de iis, quæ raro, & nonnisi magna cum difficultate, ac præcedenti examine, & Decreto Congregationum conceduntur; unde Altaria privilegiata unius Ecclesiæ, facultas alienandi bona immobilia, reducendi numerum Missarum, & similia, inter quæ utique etiam potestas de aliquo Sancto officium recitandi comprehenditur, ad alteram Ecclesiam nequaquam extenduntur ex communi Doctorum consensu, & quidem etiamsi in istis eadem, similis, vel æquivalens adinveniretur ratio, & causa, sed exigitur, quod hæc cognoscatur, ac examinetur a Congregatione, ad quam spectat, & ab ea, vel a summo Pontifice immediate concedatur, ut dicebamus in præcedenti Decreto.

X. Quæres 1. num ratione communicationis privilegiorum possint recitari officia concessa, non quidem alteri Religioni, sed alteri Provinciæ, vel Monasterio ejusdem Religionis?

XI. ℟. Primo id nullo revera Decreto Sacræ Congregationis inhibitum esse; ut enim consideranti verba Decretorum omnium hujus Capitis manifeste patebit, in suis Sanctionibus S. Congregatio super hujuscemodi rem nullum sermonem instituit, sed solummodo vetuit, ratione præfatæ communicationis officia facere de Sanctis alteri Religioni concessa.

XII. ℟. 2. Nedum id nullo canone, ut dicebamus, vetitum esse, verum etiam id licitum videri ex vi præfati Indulti Pii IV. facti Ordini S. Hieronymi, in quo indulta, gratiæ, concessiones, privilegia &c. cuivis Conventui alicujus Ordinis concessa, ad ceteros omnes Conventus ejusdem Ordinis amplissime extenduntur, cum expressione *etiamsi alia causa concessionis, & indultorum subsint*, quæ quidem expressio cum minime habeatur in Bullis communicationis privilegiorum unius Religionis ad alteram, & inserta ea fuerit in Bulla communicationis privilegiorum unius Conventus ejusdem Religionis ad alterum, dicendum videtur, quod ab una Religione ad alteram licita minime est extensio præfatæ communicationis ad officia Sanctorum, bene vero ab uno Monasterio ad aliud ejusdem Religionis.

XIII. Nec dissimiliter faciendum suadet ratio uniformitatis, quam in divinis laudibus intra eamdem Religionem decet observari; ut quorum est una regula, unus habitus, unus vivendi modus, sub iisdem observantiis unum cor in Deo, ita una correspondeat lingua in laudibus ejusdem Dei. Nec officit ratio aliqua particularis, vel circumstantia, quæ in concessione officii alicui Conventui potest esse inspecta, quæ tamen in altero minime reperitur; non militat, inquam, quandoquidem, ut dicebatur, memoratus Pius IV. omnia concessa uni Monasterio *quacumque ratione* per alia ejusdem Ordinis extendit, & adhuc si pro altero Monasterio non habeatur illa eadem particularis ratio, & circumstantia, puta Imago miraculosa B. Virginis, aut Reliquia insignia alicujus Sancti, vel devotio, & magna frequentia Populi, ob quam alicui Monasterio concessum est officium, habetur tamen particularis ratio petita tum ex uniformitate, quam intra eumdem Ordinem in divinis decet servari officiis, tum ex attinentia quadam, quam unum Monasterium ad alterum ejusdem Ordinis habet, tum ex decore, qui inde in Ordinem derivat, cujus & alterum Monasterium æque membrum est, & tamquam in membrum ejusdem Corporis in idem secundario, & consequenter reflectit. Quibus profecto de causis, aliisque concessa alicui Monasterio ad cetera ejusdem Ordinis videmus facile extendi, etsi in istis non adsit eadem ratio, & circumstantia, non autem sic ad Monasteria alterius Ordinis, vel ad aliam Religionem.

XIV. Opponi similiter posset, officia Sanctorum alicui Conventui concessa, ab altero ejusdem Ordinis in specie non semel impetrata fuisse. Sed hoc generali communicationi nequaquam officit, nec sufficiens est derogare, ut optime Salmanticenses *loco cit. num.* 118. loquentes de indulgentiis quibusdam perpetuis.

XV. ℟. 3. Omnibus his minime obstantibus dicendum esse, quod minime licet ratione communicationis privilegiorum officia uni Conventui concessa, ab altero ejusdem Ordinis recitari, nisi & huic in specie concedantur; officia enim Sanctorum, ut dicebamus, sunt ex iis, quæ raro, difficulter, & nonnisi prævio examine, & Decreto Sacræ Congregationis, & quandoque specialissimas ob causas, rationes, ac circumstantias conceduntur, adeoque ex illis, quæ per generalem concessionem non veniunt, sed opus est, ut specifice concedantur, uti dictum est de Altari privilegiato, facultate alienandi bona immobilia, reducendi numerum Missarum, & similibus: Ad quæ omnia quia Decreta, & examen Congregationum regulariter præcedunt, & computantur inter ea, quæ raro, & difficulter, & specialissimis de causis persæpe conceduntur, adhuc ex vi præfatæ concessionis Pii IV., & cujuscumque alterius memorata, vel quacumque altera expressione munitæ, ad alia Monasteria ejusdem Ordinis non extenduntur, ut docent communiter superius citati Auctores, & præcipue Tamburinus *de Jure Abbatum tom.* 1. *disp.* 17. *quæst.* 2., ubi affert quamplurimas Rotæ decisiones, ut *Rota decis.* 214. *part.* 2. *Recentior.*, *& decis.* 55. *num.* 14., *&* 15. *part.* 2. *Divers.*, *& in Valentina* 28. *Novembris* 1603. *coram Cardinali Lancellotto*, *& in Toletana* 16. *Novembris* 1605. *coram Justo &c.* Videatur idem inclytus Auctor, & non pigebit.

XVI. Communis accedit & usus singularum Religionum, quæ privilegiis, & indultis alicui ex earumdem Monasteriis officium aliquod recitandi concessis minime utuntur, nisi in specie ipsis extendantur, ac concedantur, unde cum Provinciis Hispaniarum, & Indiarum Ordinis Eremitarum S. Augustini indultum fuisset quolibet Sabbato non impedito de Conceptione B. Mariæ recitare, a Clemente X. die 20. Septembris 1670. tale indultum ad totum eumdem Ordinem fuit extensum, & sic de B. Rita, de S. Thoma a Villanova &c. Idipsum quoque præstitere aliæ Religiones, ac Regulares Ordines. Etsi autem factum unius vel alterius non relevet, communis tamen Religionum usus, necnon stylus Curiæ Romanæ, Summorum Pontificum, & Sacræ Congregationis extendendi ad totum Ordinem

dinem

dinem officia concessa alicui ejusdem particulari Monasterio, valde, & efficaciter probant, & satis superque indicant id alias fieri minime licere per solam privilegiorum communicationem, nisi etiam accedat specifica, & specialis concessio. Quæ autem in præcedenti responsione ulterius adducta sunt, probant quidem ad summum facilitatem, quamdamque congruitatem dicta officia intra eumdem Ordinem extendendi, at minime postea evincunt negationem necessitatis specificæ concessionis eorumdem, ut cuilibet minimum consideranti facile patebit.

XVII. Quæres 2., num officia Sanctorum, quæ alicui Religioni conceduntur, cæteris Religionibus communicantibus concedantur *ad instar*, hoc est, ut de suis illæ quoque Sanctis vi communicationis pariformiter faciant? Sit exemplum: Concessum est Ordini S. Augustini semel in hebdomada de ejusdem Ordinis Fundatore officium instituere, semel in mense de S. Nicolao Tolentinate, de S. Thoma a Villanova &c., hinc quæstio versatur, utrum ratione præcisæ communicationis privilegiorum dicti Ordinis possit verb. gr. Religio S. Francisci semel in hebdomada, non quidem de S. Augustino, sed de suo Fundatore officium facere, & semel in mense, non de Sanctis Nicolao, & Thoma memoratis, sed de Sanctis principalibus ejusdem Religionis, puta de S. Antonio de Padua, & S. Bonaventura Episcopo, & Doctore: Idem, quod modo dictum est de festis votivis, dicendum venit de officiis festivis, puta an ex eo, quod uni Religioni concedatur officium aliquod de Sancto aliquo indigena, verb. gr. Religioni S. Augustini de B. Joanne Bono, ita citra Bullam, & concessionem propriam alteri liceat Religioni de alio Beato, aut Sancto ejusdem similiter indigena celebrare, verb. gr. Religioni ejusdem S. Francisci de Beato Andrea de Comitibus &c.

XVIII. Ita revera fieri posse censuit Peyrinus *Comment. in Regul. Minim. cap.* 4. §. 53. *quæst.* 2., & colligi posse videtur ex quadam Constitutione Julii II., de qua Rodericus *Quæst. Regul. quæst.* 55. *tom.* 1. *art.* 20., in ea enim explicans præfatus Julius II. modum, quo fit in Religionibus privilegiorum communicatio, asserit ea, quæ Ordini Prædicatorum generaliter concessa sunt, generaliter Ordini Minorum competere, quæ particulariter, particulariter respective, puta quæ Priori Generali, seu Magistro Ordinis Prædicatorum, itidem Magistro, seu Vicario Generali Ordinis Minorum, quæ Prioribus Conventualibus, Guardianis, quæ Provincialibus, Provincialibus; quæ Fratribus privatis, itidem Fratribus privatis; & quæ festivitatibus unius Ordinis concessa sunt, festivitatibus alterius Ordinis etiam concessa intelligantur. *Ita quod ea, quæ in honorem Sanctorum Dominici, Petri Martyris, Thomæ de Aquino, Catharinæ de Senis, Fratribus, vel locis Prædicatorum sunt concessa; omnia illa Fratribus Minoribus præfatis, eorumque locis, ac festivitatibus Sanctorum Francisci, Antonii, Ludovici, Bernardini, Bonaventuræ, quinque Martyrum dicti Ordinis, qui apud Marochium martyrii palmam adepti sunt, & Sanctæ Claræ, ac in aliis festivitatibus dicti Ordinis Minorum, licet sint in majori numero, quam festa ipsorum Fratrum Prædicatorum, sint, & intelligantur concessa.*

XIX. Hæc tamen Julii II. Constitutio, cum præfata festa jam supponat instituta, & solum, quæ festivitatibus unius Ordinis competunt, & festivitatibus alterius convenire declaret, indubium redditur ex concessione facta verb. gr. Ordini Prædicatorum instituendi festivitatem de aliquo Sancto ejusdem Ordinis non insurgere facultatem in Ordine Minorum similiter instituendi festum de altero Sancto sui Ordinis, sed solum ut quæ indulgentiæ, quæ facultates, puta non servandi interdictum, & similes, concessæ sunt Prædicatorum Ecclesiis in festivitatibus Ordinis jam institutis, eisdem vi communicationis gaudeant & Minorum Ecclesiæ in suis respective festivitatibus similiter institutis, vel cum debita facultate deinde instituendis, ut explicant, atque docent Rodericus *loc. cit.*, Suarez *de legib. lib.* 8. *capit.* 57., Castro *de privileg. tract.* 3. *disput.* 4. *punct.* 2. §. 9. *num.* 51., Guyetus *lib.* 1. *cap.* 14. *quæst.* 7., aliique communiter.

XX. Respondendum itaque est ad quæsitum negative; cum enim nullum sit inveniri privilegium, quod hanc potestatem faciat, in integrum perseverat rigorosa inhibitio aliquid Breviario addendi facta a Pio V. in sua Bulla de Breviario Romano, adeo absque expressa Sedis Apostolicæ, vel Sacræ Congregationis licentia nihil hujusmodi licite attentari valet juxta pluries per ipsam Sacram Congregationem firmata. Idipsum demonstrant fere infinita Decreta Summorum Pontificum Religionibus præfata officia, ac festa instituendi in specie potestatem tribuentia, necnon communis omnium Regularium Ordinum consuetudo, quorum nullus de suis Sanctis officia recitat vi memoratæ communicationis, sed quilibet suis particularibus indultis, ac privilegiis reperitur munitus.

DECRETUM IV. CAPITIS, IN ORDINE LXXVII.

Regulares absque speciali privilegio, sed sola communicatione privilegiorum aliarum Religionum, non possunt addere nomen Sancti Fundatoris in Litaniis, & Confiteor, nec recitare officia, & Missas concessas aliis Religionibus. S. R. C. 20. Martii 1606. *in Decreto Generali*. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 238.

I. TRIA præsens firmas Decretum, quorum primum est, Regulares absque speciali privilegio, sed sola communicatione privilegiorum aliarum Religionum non posse addere nomen Sancti Fundatoris in Litaniis. 2. Neque in Confiteor. 3. Nec recitare officia, & Missas concessas aliis Religionibus. De primo, & secundo loqui reservamus in propriis respective Capitibus, de Litaniis, & Confessione suo loco instituendis. De tertio itaque solummodo nobis remaneret agendum; at quoniam super hoc in præcedentibus tribus Decretis fusius institutus est sermo, ideo super idem non judicamus ulteriora verba esse facienda. Per præsentem igitur Sanctionem confirmationem satis uberem accipiunt, quæ dedimus in præcedentibus, a quibus hæc in nullo utique differt, nisi quod nec Missas aliis Religionibus concessas recitari vi communicationis licite posse stabilis, ubi illæ nec verbum de Missis habent. Verum quoniam de Missis eadem est ratio, ac de divino officio, si vi communicationis officia facere non licet aliis Religionibus concessa, utique nec licitum erit id præstare de Missis.

II. Hactenus actum est de iis, quæ non possunt Regulares vi communicationis privilegiorum relate ad divinum officium, ad complementum superest nunc agamus de iis, quæ possunt, seu de privilegiis inter eos communibus ad divinum officium attinentibus, seu quæ vi communicationis participantur. Plura sunt autem privilegia a Pontificibus concessa Regularibus in ordine ad recitationem officii canonici, quæ ab Auctoribus passim diversis in locis ponderantur; hæc autem hic simul libuit proponere, ut facilius memoriæ commendentur.

III. Primum est illud, quod concessit Leo X. Minoribus (& per participationem convenit aliis Religionibus) die 16. Aprilis 1516. & refertur in Compendio privilegiorum S. Francisci, & in Compendio privilegiorum Ordinum Mendicantium *verbo officium divinum* 1. §. 9. Concessit ergo Leo X., ut Regulares satisfacerent præcepto recitationis, mentaliter dumtaxat officium canonicum persolvendo, his verbis: *Ne fratres mutuo se impediant in officio divino, aut aliis sint fastidiosi, quod illa, quæ in Ordinario jubentur dici secreto sub silentio, tam in horis canonicis, quam in Missa, non teneantur proferre vocaliter; sed satisfaciant dicendo mentaliter, aut legendo inter se per librum, quia aliqui devotius sic dicunt, & absque impedimento, & fastidio aliorum; & quod eodem modo possit facere, qui solus dicit officium per se, cum prolatio verbalis sit præcipue, ut ab aliis intelligatur.*

IV. Non desunt tamen plures Auctores asserentes, Regulares modo non amplius satisfacere mentaliter recitando divinum officium. Tum quia concessio Leonis X. fuit vivæ vocis oraculum, ut omnes fatentur, sed singula privilegia, facultates, gratiæ &c., vivæ vocis oraculo concessa, revocata sunt tam a Gregorio XV., quam ab Urbano VIII. in generali vivæ vocis oraculorum revocatione, ergo &c. 2. Quia ad summum hoc privilegium concedit, ut mentaliter recitentur, quæ in Ordinario præcipiuntur dici secreto tam in Missa (exceptis verbis consecrationis, quæ omnino verbaliter sunt dicenda) quam in officio divino, uti Pater noster, Ave Maria, Credo, & in Missa Canon, & aliæ orationes secreto dicendæ, quemadmodum constat ex verbis privilegii. 3. Quia sublato, quod Regulares teneantur verbaliter officium recitare, aufertur obligatio recitationis, & sic nec mentaliter tenerentur: quia hoc præceptum recitandi est ecclesiasticum; præceptum autem ecclesiasticum de solo actu mentali puro non associato vocali esse non potest; quia Ecclesia sicut nequit de actibus pure internis judicare, sic nec illi cadere possunt sub præcepto Ecclesiæ; ergo sublata obligatione recitandi vocaliter, nullum remaneret præceptum recitationis. Sic Pellizzarius *tract.* 5. *cap.* 8. *num.* 71., & 72., Antonius a Spiritu Sancto *tract.* 2. *disp.* 2. *num.* 157., Tamburinus *de jure Abbatum tom.* 2. *disp.* 10. *quæst.* 5. *num.* 3., Lugo Card. *in respons. moralib. lib.* 3. *dub.* 57., Lezana *tom.* 1. *cap.* 52. *num.* 35., & non audet in hac parte judicium ferre Diana 8. *par. tractat.* 6. *resolut.* 58., & 10. *part. tract.* 55. *resolut.* 1.

V. Sed esse in suo robore dictum privilegium, extendique ad totum officium privatim recitandum (licet solum pro his, quæ in Choro, & Missa secreto dici jubentur, sit primo concessum) probabilius judicamus. Primo quia licet illud sit vivæ vocis oraculum, tamen confirmatum est a Pio V. per Bullam ab ipso concessam, sicut cetera omnia vivæ vocis oracula ante ipsum expedita, quam Bullam adducit Peyrinus *tom.* 3. *privil. cap.* 12. *ad Constitut. Pii V. in ordine* 7.; & sic transiit in privilegium bullatum, proindeque revocatum non fuit in generali revocatione vivæ vocis oraculorum; hæc enim revocatio solum tenet respectu illorum, quæ post Pium V. fuere concessa, quia antecedentia transierunt per ipsum in privilegia bullata, quæ proinde revocata non sunt, ut docet Pellizzarius *tom.* 2. *tract.* 10. *c.* 10. *num.* 76. cum Peyrino *tom.* 3. *privileg. cap.* 52. *ad Constitut.* 18. *Urbani VIII. num.* 1., & *tom.* 2. *Constitut.* 5. *Gregorii XIII.*, ubi referunt aliam Bullam Gregorii XIII., qua omnia vivæ vocis oracula ante ipsum concessa confirmavit.

VI. Secundo probatur hoc privilegium ad totum officium extendi quoad privatam recitationem, ex illis ultimis verbis: *Et quod eodem modo possit facere, qui solus dicit officium per se, cum prolatio verbalis sit præcipue, ut ab aliis intelligatur*; ubi id, quod concessum fuerat pro recitatione publica, & Missa in his, quæ secreto dicenda erant, extenditur quoad totum ad privatam recitationem ob rationem illam, *quia prolatio verbalis &c.* Nam cum nil in privata recitatione dicatur, ut ab aliis intelligi possit, fit inde, quod totum possis dici mentaliter ex vi hujus indulti, sicut ex vi illius dici possunt eodem modo in publica recitatione, quæ ab aliis intelligi non est necessarium.

VII. Per

VII. Per hæc manent duo prima contraria argumenta soluta: Tertium autem adeo probat, ut nihil probet; probat enim hoc indultum non potuisse concedi a Pontifice, manente obligatione recitationis, quod est falsum, cum de facto concessum fuerit a Leone X., & vim habuisse, & habere ante revocationem oraculorum vivæ vocis nullus ambigit. Dicimus ergo, quod licet Ecclesia non possit solum internum actum præcipere, potest tamen committere arbitrio recitantis optionem, ut vel externe recitet, & si hoc noluerit, commutet in internam recitationem, & quod si hanc subroget loco illius auctoritate a Pontifice concessa, sub eadem obligatione eam adimplere teneatur.

VIII. Posse autem modo Regulares uti dicto privilegio mentaliter recitandi totum officium divinum, tenent Henriquez *de Missa lib. 9. capit. 31.*, Martinus a S. Joseph *de Orat. lib. 2. tract. 4. num. 16.*, Sorbo Cappuccin. *in Compendio verbo officium divinum num. 1. §. 8.*, Navarrus *de Orat. c. 19. n. 88.*, Sanctorus *in Comment. Constitat. Minorum statuto 2. dub. 3.*, Joannes a Cruce *lib. 2. de statu Religioso cap. 8. num. 2.*, Villalob. *tom. 1. tract. 24. diff. 10. num. 11.*, Thomas Hurtado *tom. 1. tr. 3. cap. 1. resol. 9.*, Thomas Tamburinus *de Sacrificio Missæ lib. 2. cap. 9. §. 3.*, Leander a Sanctissimo Sacramento *tract. 6. disp. 12. q. 19.*, Rodericus *Quæst. Regul. tom. 1. quæst. 42. art. 4.*, aliique.

IX. Secundum privilegium est Clementis VII., quod extat in Bullario *tom. 1. Constit. Clem. VII. in ordine 8.*, concessum Clericis S. Sylvestri, quos Theatinos vocant, et nutritum Fratres prædicationi verbi Dei, audientiæ confessionum, lectioni Sacræ Theologiæ, vel sacrorum Canonum, aut studio, insistentes, vel saluti animarum, aut infirmorum servitio occupati, dispensari possint a suis Superioribus super recitatione divinorum officiorum, *ad hoc ut ipsi occupati, vel impediti certum Psalmorum per ipsos Superiores eis assignandum numerum non minus septem, aut sex cum divisione, ac orationem dominicam septies, Symbolum Apostolorum bis: graviter autem ægrotantes orationem dominicam semel, & salutationem angelicam septies in die recitando septem horis canonicis, & toti divino officio satisfecisse censentur.* Hoc privilegium referunt, & approbant, posseque eo tuta conscientia uti Superiores, docent Emmanuel Rodericus *Quæst. Regul. tom. 1. quæst. 42. art. 5.*, Hieronymus Rodriquez *in Compendio quæst. Regul. resol. 24. num. 6.*, Tamburinus *de jure Abbatum tom. 1. disput. 10. quæst. 1. num. 8.*, Lezana *tom. 1. cap. 12. num. 31.*, Thomas Hurtado *tom. 1. tract. 3. cap. 1. resol. 8.*, Martinus a S. Joseph *lib. 2. de orat. tract. 4. num. 6.*, Pellizzar. *tract. 5. cap. 8. num. 125.*, Pasqualigus *tom. 2. quæst. 196. numer. 4.*, Corduba *Hora canon. in annotationibus*, Bruno Casayg. *in Privileg. Regul. 2. p. tract. 8. cap. 3. propos. versu 2. Leo X.*, Persicus *tract. de divino officio cap. 13. num. 14.*, aliique. Hoc autem privilegium ex Pasqualigo extendendum esse putant Salmanticenses *Theolog. moral. tom. 4. tract. 16. cap. 3. num. 57.*, etiam ad Lectores casuum conscientiæ, ac ad eos, qui scribunt libros edendos, modo sint de rebus sacris.

X. Notandum est, hoc privilegium (idemque proportione servata tenendum est pro aliis referendis) quoad occupatos in studiis, & piis operibus, non esse restringendum ad casum, in quo occupatio sit talis, ac tanta, ut de se excuset a recitatione horarum, & sic esse intelligendum, quando occupationes dictæ non sunt nimis urgentes, & ex se sufficientes ad excusandum a recitatione. Tum quia privilegium ut non sit inutile, debet aliquid operari, ultra id, quod conceditur jure communi. Tum etiam quia dispensatio non habet locum, ubi in casu particulari lex desinit obligare. Pellizzar. *num. 126.*, Pasqual. *num. 4.*, Antonius a Spiritu Sancto *tract. 2. disp. 2. n. 156.*

XI. Tertium privilegium est, quod concessit Eugenius IV. Monachis S. Benedicti Hispaniæ, & refertur in Compendio privilegiorum hujus Ordinis, illudque referunt Lezana *tom. 1. cap. 12. num. 28.* Tambur. *tom. 2. lib. 10. quæst. 12. num. 5.* Miranda *in Manuali tom. 1. quæst. 37. art. 6.*, & alii, concedens, ut quilibet Abbas, Prior, sive Prælatus quorumlibet Monasteriorum, libere possint dispensare cum omnibus Monachis præsentibus, & futuris, *qui sine tædio non possunt dicere horas canonicas, & quod tempore infirmitatis, & postquam convaluerint, loco horarum, aut officiorum, ad quæ alias tenebantur, dicant aliquod certum ad arbitrium ipsorum Ministrorum, & non teneantur ad illud officium canonicum, & quod eam ipsis Prælatis quilibet presbyter Monachus per quemvis eorum eligendus dispensare possit.* Quod privilegium extendit postea Martinus V. per aliud ab ipso concessum Fratribus D. Hieronymi, ut refertur in Compendio privilegiorum Mendicantium *verbo Infirmi fratres num. 11., & 12.* Ubi dicitur, *Dum fuerint infirmi, & etiam senes, & valetudinarii, qui tenentur ad horas canonicas, satisfaciunt recitando aliquas, vel id, quod suis Confessoribus visum fuerit.* Quæ privilegia tametsi fuerint vivæ vocis oracula, revocata non sunt. Tum quia, ut dicebamus supra, per confirmationem transierunt in bullata; tum etiam quia, ut inquit Bordonus *resol. 30. num. 33., & 31. num. 2.*, quem refert, & sequi videtur Pellizzar. *tract. 5. cap. 8. num. 127.* per generalem revocationem vivæ vocis oraculorum, solum extincta sunt vivæ vocis oracula, quæ alteri erant præjudicabilia; quod non habent ista, de quibus loquimur, & ideo illa vim habere, supponunt Tamburinus *loc. cit.*, Martinus a S. Joseph *lib. 1. tr. 4. num. 5.*, Emmanuel Rodericus *tom. 1. quæst. 42. art. 7.*

XII. Quartum privilegium concessit Leo X. Fratribus Minoribus, ut refert Rodericus art. 5. *Ut possint officia feriarum quæ sunt prolixiora, anticipare diebus, quibus sunt otiosi, & officia festiva, quæ sunt breviora, reservare in illos dies, quibus credunt se esse occupatos concionibus, & confessionibus audiendis.* Et ad usum hujus privilegii non requiritur, ut diximus, tanta necessitas, ut sufficiat ad omittendas horas ratione occupationis supervenientis, sed sufficit sola major commoditas, facilitas, & utilitas studii, prædicationis, & cujusvis ministerii. Etsi autem hoc privilegium sit forsitan vivæ vocis oraculo concessum, non est revocatum propter superius dicta; quare de hoc privilegio ut modo persistenti loquuntur Rodericus *loc. cit.*, Pelliza. *num. 121.*, Tamburinus *tom. 2. disp. 10. quæst. 8.*, Antonius a Spiritu Sancto *tract. 2. disp. 2. num. 153. &c.*

XIII. Quæres, an hoc privilegium sit revocatum per Bullam Pii V. Breviario Romano præfixam? Respondet Miranda *tom. 1. Manual. quæst. 37. art. 19.* non esse revocatum, *quia Pius V. tollit libertatem recitandi per aliud Breviarium, quam supradictum, & aliter recitandi officium divinum, revocando omnia privilegia in contrarium, quando tolleratur usus Breviarii supradicti, non tamen quod aliquando, interveniente aliqua justa, & legitima causa, in aliquo casu, vel casibus, recitari non possit ad modum contentum in privilegio supradicto.*

XIV. Quintum concessit Leo X. etiam vivæ vocis oraculo Minoribus, ut refertur in Compendio Sorbi *verbo officium divinum 1. §. 8.* Quod recitantes cum male pronunciantibus, aut senibus, qui ita pronunciant, ut plura non intelligantur, vel non audiunt recte, quæ ab alio dicuntur, sive propter distantiam loci, sive propter strepitum, sive propter quamcumque aliam causam, vel occasionem, ut non teneantur repetere, quæ non intellexerunt, sed quod quomodolibet audiant, suæ obligationi satisfaciant, & hoc maxime in choro. Joannes a Cruce *lib. 2. cap. 8. dub. 2. concl. 2.*, Antonius a Spiritu Sancto *num. 159.*, Martinus a S. Joseph *tract. 8. num. 4.*, Et Innocentius VIII. concessit Minoribus, ut non valentes bene recitare in choro ob defectum visus, vel auditus, si quid horarum sic omittant, satisfaciant dicendo in fine horarum aliquem Psalmum, vel Pater noster, & Ave Maria, ut testatur Joannes a Cruce *lib. 2. cap. 9. dub. 2. conclus. 2.* Ac denique Leo X. concessit eisdem Minoribus, ut habetur in Compendio eorum *concess. 16., & 17.* Ut satisfaciant divino officio, etiamsi recitent sedendo, ambulando, vel non integre verba proferendo, vel ob negligentiam, imperitiam, aut defectum linguæ, vel alio modo, ita ut quomodolibet recitant, etiam male pronunciando, vel cum animi distractione, dummodo id non fiat ex malitia, idest cum plena advertentia, non teneantur quidquam repetere. Martinus a S. Joseph *lib. 2. de Orat. tract. 8. num. 4.* Hæc privilegia, etsi per vivæ vocis oracula concessa sint, adhuc subsistunt, quia ut supra reddita sunt bullata. Iisdem vero tantas adhibent limitationes nonnulli Auctores, ut plene illa reducant ad jus commune; quia vero privilegium non debet esse inutile, tu tamquam indubia tene, quæ modo adjicio. Primo, ut sedendo, & ambulando etiam dici possint, quæ flexis genibus recitari jubentur. 2. Ut sub pœna peccati venialis obligatio non sit repetendi partem non notabilem, quæ omissa sit deglutiendo, corrumpendo, vel syncopando verba, syllabas, vel litteras, secus vero forsitan, si pars omissa sit notabilis. 3. Excusari a peccato, etiam veniali, eum qui partem non notabilem officii omittit ratione præfatæ deglutionis, corruptionis, vel syncopationis, alias enim privilegium nihil concederet ultra jus commune. Concessit item Innoc. IV., ut Minores extra Conventum queant cum Religiosis alterius Instituti per eorum Breviaria officium persolvere, & oneri satisfacere. Sed de hoc in Decr. I. Cap. de Breviario Romano.

XV. Sextum est, quod concessit Clemens VIII. teste Casarubio in Compendio *verbo Moniales num. 30.*, & in Compendio privilegiorum Minorum *eodem verbo* §. 3., vivæ vocis oraculo, sed adhuc subsistens propter rationem superius assertam, nimirum ut Moniales ad chorum deputatæ, si ob eorum imperitiam nesciant perfecte recitare, judicio Prælati, Confessarii, aut Abbatissæ, possint satisfacere dicendo *Pater noster*, & *Ave Maria*, quas Sorores Laicæ ex vi Regulæ, vel Constitutionum tenentur dicere. Prodesse autem poterit hoc privilegium, ut Monialis Novitia, quæ sub finem novitiatus minus sufficienter reperitur instructa circa recitationem, possit modo dicto dispensari, ut recitet officium Laicarum, usquedum sciat bene recitare Horas Canonicas, ne ulterius hac de causa differatur ei professio religiosa. Idem dic de Religiosis viris.

XVI. Septimum privilegium, quod est bullatum, Monialibus S. Claræ concessit Innoc. IV., aliis vi communicationis competens. Ut quoties ob rationabilem occasionem non possint dicere Horas Canonicas, satisfaciant officium Laicarum recitando. Verba Bullæ sunt ista: *Et qua occasione rationabili, non possunt aliquando, legendo, dicere horas suas, liceat eis sicut aliæ Sorores, dicere Pater noster.* Ubi tria notanda sunt cum Pellizzario *tom. 1. tract. 5. cap. 8. num. 129., & to. 2. tr. 10. cap. 6. num. 16.* Primum est quod cum in Bulla dicatur, *Liceat eis sicut aliæ Sorores dicere &c.*, nulla mentione facta consilii, licentiæ, aut judicii Abbatissæ, Superioris, vel Confessarii, quod possunt tali uti privilegio propria auctoritate, non petita licentia Superioris, aut consilio Confessarii, quamvis melius erit, id facere. Secundum quando in tali Bulla dicitur *occasione rationabili*, possunt uti hoc privilegio etiam in casu, quo Horarum Canonicarum recitatio ab eis persolvi posset sine gravi difficultate; Si enim absque gravi difficultate, vel recitatione occupationis, indispositionis, aut alte-

rius

rius impedimenti illud non possent recitare, ex jure communi a tali obligatione manerent immunes: sufficit ergo occasio, vel causa rationabilis, qualis censetur adesse, si Monialis sit scrupulosa circa recitationem officii divini, si minus expedire sciat legere ex Breviario, si sit fatigata ex aliquo extraordinario labore, si præ manibus habeat aliquam extraordinariam occupationem, quæ illam defatiget, vel angat, & similes. Tertium quod dictum privilegium per viam communicationis suffragatur Religiosis, quorumcumque Ordinum habentium communicationem privilegiorum. Nam secundum communem sententiam & Moniales fruuntur privilegiis Fratribus concessis, & Fratres concessis in specie Monialibus, ut diximus in Præliminaribus hujus Capitis.

XVII. Quare etiam Religiosi poterunt modo dicto, rationabili causa interveniente, officium canonicum in *Pater noster* Laicorum commutare; & rationabilis causa in eis judicatur vel aliqua ex dictis, vel si actum extraordinarium litterarum habituri sint, si concionentur in Quadragesima, vel alio tempore (etsi non quotidie) cum labore non ordinario: si confluat magna frequentia pœnitentium ad confitendum, si sint ex itinere laxati, aut concione, aut alia simili de causa, vel si sint convalescentes, ita ut sine gravi incommodo possint recitare Horas Canonicas. Et similibus causis.

XVIII. Adsunt etiam nonnulla alia privilegia circa divinum officium Regularibus, & Monialibus concessa, sed quia vel ea revocata sunt, vel nihil concedunt, si bene perpendantur, ultra jus commune, ideo ab eorumdem recensione abstinendum esse duximus.

XIX. Quæres, an istis privilegiis circa rationem officii divini, frui etiam possint Moniales, quæ non sunt sub cura Fratrum, sed Ordinariorum?

XX. ℞. Affirmative, & quidem hoc satis constat ex dictis in præliminaribus Capitis. Accedit quod in translatione earumdem sub cura Ordinariorum nullam ipsæ culpam commiserunt, sed summo Pontifici obedientiam præstaverunt, ergo censeri debent translatæ cum omnibus privilegiis, & gratiis, quibus prius gaudebant. Idem dicendum venit de Monasteriis, quæ sub cura Ordinariorum de novo eriguntur; æquum enim est, ut gaudeant iisdem privilegiis, quibus gaudent ea, quæ sub cura Regularium sunt, unde Summus Pontifex dum confirmat aliquod Monasterium secundum Regulam, & Constitutiones alicujus Religionis approbatæ, censetur illi concedere omnia privilegia ejusdem Ordinis, quoniam quæ sentiunt onera, debent sentire & commoda.

C A P U T   O C T A V U M.

De Regularibus quoad Festa locorum.

I. QUÆ de Regularibus jura disponunt, si sequi, & conditioni congruant, & de Monialibus disposita esse, non est, qui retragetur. De Monialibus vero, nedum quæ Prælatis Regularibus obediunt, verum & de iis, quæ sub regimine Ordinariorum sunt constitutæ, nisi aliter expresse cautum sit. De his alibi non semel egimus, & præsertim in præliminaribus præcedentis Capitis, & infra debet sermo redire. Cum itaque non minus Regularibus viris, quam fœminis illarum Religionum, quæ choro addictæ sunt, divini officii onus incumbat; certum redditur, quod quæ universim de Regularibus circa divinum officium disposita sunt, non minus de Monialibus choro addictis debent censeri disposita.

DECRETUM I. CAPITIS, IN ORDINE LXXVIII.

Regulares non possunt uti Kalendario Diœcesano, tenentur tamen ad recitationem officii Patroni principalis loci, ac Titularis Ecclesiæ Cathedralis, sed ad eorumdem octavas celebrandas non tenentur. S. R. C. 20. Martii 1683. *In una Ordinis Minor. Observ.* Ex Merato in Indice Decret. Brev. num. 135.

I. OFficia, quæ particularibus Civitatibus, Diœcesibus, aut locis quandoque indulgentur, cum triplici vidi expressione regulariter concedi. Aliqua concessa reperiuntur *pro Clero Sæculari, & Regulari*. Alia *pro Clero Sæculari tantum*. Alia indefinite *pro universo Clero*, aut *pro Clero*, puta, *Bergomensi*. Vidi & alias concessionum officiorum expressiones, sed omnes ad aliquam ex adductis reducuntur, & nonnisi ab iisdem quoad materiales terminos discriminantur, ut consideranti quælibet officiorum Indulta manifestum fiet.

II. Quæ primo modo, videlicet *pro Clero Sæculari, & Regulari*, reperiuntur concessa, nec dubium esse potest, quod a Regularibus ibi degentibus valeant recitari, ad libitum quidem, si pro tali loco *ad libitum* tantummodo sunt recitari indulta, ut decrevit S. R. C. 13. Junii 1682. & *de præcepto*, si ibidem *de præcepto* recitari debere cantet concessio, quemadmodum eruitur ex altero Decreto ejusdem Congregationis 20. Martii 1683., de quibus Decretis inferius, & alibi agitur; & sic *ex privilegio*, si per verba mere facultativa Decretum concessionis adsit expressum. Ast super hoc pudet ulteriora addere, quoniam concessio ipsa, dum *Regulares* expresse includit, disceptandi locum nequaquam relinquit.

III. Quæ vero secundo modo, scilicet *pro Clero Sæculari tantum*, indulta noscuntur, a Regularibus non posse celebrari, Sole clarius evadit, quia particula illa *Tantum*, quæ *ex l. qui aliena §. libertas, ff. de negot. gestis &c.* includit expressum, & reliqua excludit, a Clero dumtaxat Sæculari, pro quo sunt concessa, posse denotat recitari. Idipsum dici debet, etsi indultum taxativam, ac limitativam particulam illam *Tantum* non habeat, sed cantet verb. gr. *Clero Sæculari Brixiensi* celebrandum indulsit; hoc ipso enim ly *Clerus*, qui veluti genus est sub se continens Sæcularem, & Regularem, per ly *Sæculari* contrahitur, & qui indifferens erat ad utrumque Clerum significandum, & sumptus in sua universalitate utrumque revera comprehendebat, ad *Sæcularem* dumtaxat denotandum determinatur, instar hujus nominis verb. gr. *Animal*, quod genus itidem est sub se habens rationale, & irrationale, & in sua si sumatur universalitate, utrumque significat; ast si ei addatur una ex suis differentiis, & dicatur verb. gr. *Animal rationale*, hoc ipso in sua significatione restringitur, & ad denotandam unam dumtaxat ex suis speciebus limitatur.

IV. Quæ vero tertio modo concessa sunt indefinite, videlicet *Pro universo Clero*, aut *pro Clero talis Civitatis, aut loci*, nulla facta expressione Sæcularis, aut Regularis, etiam a Clero Regulari talis Civitatis, aut loci, non videmus, cur recitari non valeant; ut enim modo dicebamus, Clerus genus quoddam est sub se continens Sæcularem, & Regularem; unde si in sua significatione per differentiam aliquam non limitetur, utrumque Clerum comprehendit, & maxime in favorabilibus, in quibus *ex l. cum quidam ff. de liber. & posthum.* restringendum non est, sed ampliandum; hinc nomine Cleri in favorabilibus venire Regulares, etiam debilis sexus, & Novitios docent Bellasius *Prompt. Regul. v. Clericus num.* 1. Sylvester *v. Clericus*, Bonacina *de præcept. Decalog. disp.* 10. *quæst.* 2. *punct.* 1. §. 2. *num.* 4., aliique communiter.

V. Confirmatur 1. nam indulta officiorum, quæ vel pro Ecclesia universali, vel pro aliquo Dominio, aut Civitate promanant, his terminis regulariter videntur expressa: *Ab universo Clero Sæculari, & Regulari utriusque sexus præfati Dominii celebrari posse censuit.* Vel *ab utroque Clero Sæculari, & Regulari utriusque sexus universalis Ecclesiæ recitari mandavit.* Quis igitur adhuc ambigere unquam potest, nomine *Cleri* non venire etiam Regulares utriusque sexus, atque adeo Regulares Ecclesiæ universalis non spectare ad Clerum Ecclesiæ universalis, Regulares alicujus Dominii ad Clerum ejusdem Dominii &c. cum a Summis Pontificibus, ac Sacra Congregatione per *Clerum* passim designentur?

VI. Confirmatur 2. Nam quando Summi Pontifices concedunt officium aliquod pro Clero dumtaxat Sæculari alicujus loci, id assolent in suis concessionibus denotare; unde Benedictus XIII. volens consecrationem Basilicæ Lateranensis ab universo Clero Sæculari tantum Almæ Urbis sub ritu duplici primæ classis cum octava quotannis celebrari, his terminis *Ab universo Almæ Urbis Clero Sæculari tantum* suam intentionem expressit, ut constat ex Decreto XXV. Capit. I. Idipsum moderne factum legimus in concessione officii S. Gabrielis Archangeli pro Civitate Venetiarum. Manifestum igitur est, quod *Cleri* appellatione veniunt etiam Regulares, ac consequenter quod quoties officium aliquod *Universo Clero*, vel *Clero* indefinite alicujus loci conceditur, etiam Clero Regulari censetur concessum.

VII. Adsunt vero aliqua officia *ab omnibus Christifidelibus, qui ad horas canonicas tenentur, vel universalis Ecclesiæ, vel particularium locorum* recitari concessa; & hujusmodi officia etiam a Clero Regulari celebrari posse non crederem a quopiam posse dubitatum iri. Adsunt alia cum hac expressione: *Ab omnibus Ecclesiasticis Civitatis N. qui ad horas canonicas tenentur, celebrari posse annuit*; & hæc similiter per Clerum Regularem persolvi posse quis inficiabitur? Nec desunt alia *in tota Dominia* verb. gr. *Veneta* recitari concessa; & cum Clerus Regularis degens in eo Dominio, sit portio talis Dominii, ab eorumdem celebratione quomodo repelletur? Demum ad examen advoca quæcumque hujusmodi officiorum indulta, & non dubito, quod mihi rationem facies, videlicet Regulares a dictorum officiorum recitatione minime excludi, si in indultis ipsis vel explicite, vel implicite non sint excepti.

VIII. Adsunt tamen aliqua, haud inficior, Sanctorum officia, de quibus dubitari utique licet, num a Regularibus Diœcesum valeant recitari, cujusmodi sunt ea, quæ præcedenter ad Bullam Pii V. per auctoritatem Episcoporum, vel consuetudinem in Kalendario proprio invecta fuerunt, & post eam retenta; necnon ea, quæ licet post Bullam Pii V. per particulares concessiones indulta sint, adhuc tamen non constat, num pro Clero Sæculari tantum; an vero etiam pro Clero Regulari fuerint concessa. Verum cum fere omnia Sanctorum officia, de quibus in Diœcesibus recitatur, pro universo earumdem Clero invecta sint, aut concessa, & admodum rariora sint, quæ cum exceptione Cleri Regularis, vel pro Clero solum Sæculari in Kalendario fuerint introducta, & aliunde valde congruum, ac laudabile sit, ut statim dicemus, quod & Clerus Regularis de iisdem recitet, ab eorumdem recitatione iste minime est repellendus; a privilegiis enim, & favoribus locorum nullus accola jure præsumi potest exclusus, nisi constet de ejusdem expulsione, præsertim si ejus sit conditionis, ut ab omnibus participari ratio dictet, atque conveniat.

IX. Regulares itaque posse officia recitare de festivitatibus Sanctorum, de quibus in Diœcesi, in qua degunt, recitatur, dummodo ea non sint cum clausula *Pro Clero Sæculari tantum*, vel alia simili concessa, communis est sententia Doctorum, inter quos Salmanticenses *tom. 4. Theol. mor. tr. 16. num. 30.*,

Palaus

Palaus *disp.* 2. *punct.* 2. *num.* 9., Cespedes *de exempt. Regul. dub.* 369. *n.* 1., Trullench *lib.* 1. *cap.* 7. *dub.* 13. *n.* 7., Eustachius a S. Ubaldo *de Dei Benedict. observ.* 9. *sect.* 5., Tambur. *tom.* 2. *disp.* 10. *quæst.* 8. *n.* 6., Peyrinus *in const.* 28. *Leonis X. n.* 6., Gobat. *tr.* 4. *casu* 3. *sect.* 1. *n.* 79., Bordonus *resol.* 30. *n.* 19. *&c.*

X. Nec congrua desideratur ratio, cum enim Sancti, qui in Diœcesibus particularibus solent celebrari, ut plurimum sint vel fidei antesignani, qui scilicet fundatis Ecclesiis fidem Christi in eas primitus invexerunt, aut deinceps eximie promoverunt, vel Episcopi, Martyres, aut Confessores, qui eamdem fidem vel defenderunt, vel propriis virtutibus illustrarunt, ac in populorum corda egregiis exemplis altius infigerunt; aut Sancti alii, qui ortu, vel exitu ab hac luce, vel insigni commoratione ea loca decorarunt, seu a funestis discriminibus sua protectione servaverunt, vel ibi insignibus miraculis, vel suarum advectione Reliquiarum, aut communi Populi devotione illustres redditi sunt; profecto non convenit, ut dum totus Clerus Sæcularis, & forsan etiam Populus eorumdem celebrationi incumbit, solus Clerus Regularis, qui talium locorum insignis portio quoque est, in præfatorum Sanctorum laudibus taceat; monstruosa siquidem, aut saltem minus apta est illa pars, quæ suo non correspondet toti.

XI. Oppones 1. Consuetudinem Regularium Ordinum non celebrandi de hujusmodi Sanctis; cum autem consuetudo sit optima legum interpres, signum est præfata officia ad ipsos minime extendi.

XII. ℞. Opponendo communiorem Religionum usum recitandi de officiis Diœcesum; unde si quid ex consuetudine præfata inferri licet, magis deducitur licitam, quam illicitam esse prædictorum officiorum apud Regulares Ordines recitationem. Ceterum si qui ex Ordinibus Regularibus de memoratis Sanctis non recitant, sunt ii, qui Sanctis indigenis, ac propriis Religionum multum abundant; unde ne in Sanctorum magis propriorum celebratione impediantur, a celebratione Diœcesanorum apposite destiterunt. Qui autem non tanta officiorum propriorum copia onerati sunt, non minus congrue Diœcesanorum recitationi communiter incumbunt, quinimmo horum recitationem generaliter Constitutiones Ordinum vel laudant, vel præcipiunt, & si quid aliter factum, vel dispositum fuit, memorata unice de causa novimus esse factum, atque dispositum.

XIII. Oppones 2. In concessione officiorum, quæ etiam Clero Regulari indulgentur, semper eumdem nominari, quapropter hujusmodi officiorum Indulta his terminis, *universo Clero Sæculari, & Regulari*, reperiuntur munita, ergo cum Clerus Regularis expressus non est, haud in iisdem censeri debet comprehensus.

XIV. ℞. Quod etiam dum officia conceduntur Clero Sæculari, hic assolet nominari; unde ut plurimum in concessionibus habetur *Clero Sæculari, & Regulari*, vel si concessio est pro solo Clero Sæculari, *Clero Sæculari tantum*, vel simpliciter *Clero Sæculari*: Quemadmodum igitur etsi in memoratis concessionibus Clerus Sæcularis explicite expressus non sit, adhuc censetur comprehensus, quia in eisdem expressus est *Clerus*, cujus ipse una pars est, ita eadem de causa etsi expressus non sit Clerus Regularis, adhuc intelligetur inclusus, quia *Clerus* etiam Regulares complectitur, ut superius dicebamus.

XV. Oppones 3. Clericorum appellatione non comprehenduntur Monachi *cap.* 1. *de juram. calumn. can. accusatoribus* 3. *quæst.* 5., *& capit.* 1. *ne Clerici, vel Monachi*, ergo officia concessa *Clero* absolute, poterunt quidem a Clero Sæculari, non autem a Monachis, vel Regularibus recitari.

XVI. ℞. Quod licet id sit verum in odiosis, non tamen in favorabilibus, ut dicebamus superius plurimis allegatis Auctoribus. Quinimmo etiam quoad odiosa aliquando Clerici nomine veniunt Regulares; unde suspensio lata generaliter in Clericos, si sit ab habente auctoritatem supra Regulares, hos etiam comprehendit, Suarez *tom.* 5. *in* 3. *part. disp.* 28. *sect.* 2. *n.* 8., *&* 9., Comitol. *tom.* 2. *in* 3. *par. tract.* 5. *de suspens. dis.* 3. *dub.* 1., Bellasius *Prompt. Regul. verb. Clericus n.* 1. *&c.*, hic autem sumus in mere gratiosis, ac favorabilibus, unde dubium esse non potest, quod Regulares comprehendantur.

XVII. Oppones 3. Decisionem quamdam Congregationis Concilii, quam in terminis adducemus in Cap. de diebus festivis; in ea autem disponitur, quod Regularium ritus semper maneat quoad Missas, & divina officia tam publice, quam privatim persolvenda in festis diebus, quos Episcopus in sua Diœcesi servandos præceperit, & solum debere Regulares se conformare in Evangelio, vel Epistolis, quibus utitur dictis diebus Clerus Sæcularis, quoad conciones, & lectiones habendas ad populum.

XVIII. ℞. Ex Gobat *Theol. exper. tract.* 3. *casu* 20. *n.* 696., quod quamvis Sacra illa Congregatio dicat, *Regularium ritus semper maneat*, sensus tamen est, *manere possit*; sic enim declaravit ipsamet Congregatio, quæ apud Joannem Gallemart. *in cap.* 12. *sess.* 25. *de Regul.* Tridentinæ Synodi sic loquitur: *Dies festi, quos Clerus, & Populus ex more, & instituto alicujus Ecclesiæ observant, Regulares etiam eorumdem ritu tales dies festos observent, licet ex observatione dictorum festorum ritus prædictorum in suis officiis observandis intactus manere possit.* Magis igitur ex præfata Declaratione Congregationis Concilii eruitur Regulares recitare posse, quam non posse officia Diœcesum. Verum super adducta declaratione potiora vide in Capite de Diebus festivis.

XIX. Remanet modo, videamus, qualiter intelligendum sit præsens Decretum, dum *Regulares non posse uti Kalendario Diœcesano* indicit. Duplex igitur sensus esse potest, videlicet Regulares uti non posse Kalendario Diœcesano, posthabito proprio, cui sunt adstricti; vel eatenus eo uti non posse, quatenus Kalendarium Diœcesanum plura continet Sanctorum officia, quæ Regulares celebrare non possunt; cum enim Kalendaria Diœcesana pro Cleri Sæcularis dumtaxat directione formentur, complectantur etiam Festa, si quæ sunt a solo Clero Sæculari recitari concessa, necnon octavas Dedicationis, & Titularis Ecclesiæ Cathedralis, & Patroni Principalis loci, signatque Festum ipsum Dedicationis præfatæ Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici primæ classis; quæ omnia a Clero Regulari in usum deduci minime possunt.

XX. Subdit vero Decretum, quod *Regulares tenentur ad recitationem officii Patroni Principalis loci, & Titularis Ecclesiæ Cathedralis, sed ad eorumdem octavas non tenentur.* De obligatione Regularium ad officium Patroni Principalis loci, & Titularis Ecclesiæ Cathedralis jam fuse actum est in Cap. III., ubi vidimus prædictam obligationem etiam se extendere ad officium Patroni principalis Regni, vel Provinciæ, non autem Parochiæ, in qua eorumdem Domus, sive Monasteria sita reperiuntur. Regulares item adstringuntur ad officium Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici 2. classis, qui degunt in Civitate, non autem degentes extra Civitatem, etsi & hi id possint. Ad nullas horum festorum octavas tenentur, ita quod ly *non teneri* excludat etiam *libitum*, ut in eodem Cap., & in Cap. I. dictum est. An, & quoties teneantur ad officia Diœcesana de præcepto quoad forum, agitur in Cap. de diebus festivis, & in Decreto sequenti constabit de eorumdem obligatione ad festa ad petitionem Regum, & Principum recitari concessa in Regnis, Provinciis &c. Cum itaque Decretum meminit de sola obligatione Regularium ad officium Patroni Principalis loci, & Titularis Ecclesiæ Cathedralis, non loquitur taxative, & limitative, ita quod ad hæc officia teneantur, & ad nulla alia, sed pure assertive, scilicet asserendo prædictam obligationem, & nihil negando circa eorumdem obligationem, necne ad aliqua alia Diœcesana officia.

XXI. Dices: Modus loquendi Sanctionis est exclusivus: habet enim, *Tenentur tamen ad officium Patroni principalis loci, & Titularis Ecclesiæ Cathedralis*, per quæ verba indicatur obligatio erga officia Diœcesana, ad quorum recitationem nec teneri, nec posse incumbere, ea verba, *Non possunt uti Kalendario Diœcesano*, stabiliverant; dictio enim illa *Tamen* est limitativa, restrictiva, seu exceptiva superiorum, ut advertit Barbosa *dict.* 401.

XXII. ℞. Ita quidem fore, si modus loquendi, quem tenet Decretum, absolute, & simpliciter attendi deberet, dictio enim *Tamen* est exceptiva superiorum, & adversativa præcedentibus, & adversativa diversificans unum casum ab alio, & includens quod terminat, & omne aliud excludens, quemadmodum egregie advertunt Jurisconsulti, quapropter si præfatus loquendi modus absolute, & simpliciter attendi deberet, utique sensum redderet, quod Regulares tenentur ad officia de Patrono principali loci, & de Titulari Ecclesiæ Cathedralis, non autem ad aliqua alia Diœcesana, quinimmo quod de his nec recitare possent, utpote quia dictio illa *Tamen* est exceptiva officiorum, de quibus præcedenter Regulares non posse recitare, stabilitum extiterat. Verum quoniam in iis, quæ relativa sunt, non ita procedi debet, sed eorumdem intelligentia pendet ab iis, ad quæ relationem, ac respectum dicant, idcirco etsi Decretorum, quæ absoluta sunt, & in nullius propositi dubii solutionem emanata, verba absolute, & simpliciter intelligi debeant, ac juxta communiorem eorumdem acceptionem, ac veriorem sensum, quem præseferre videntur, attamen Decreta, quæ relativa sunt, seu quæ sunt solutiones propositorum dubiorum, cujusmodi est præsens Decretum, nonnisi habito respectu ad petitionem exhibitam, rite, & recte intelligi valent. Cum itaque ab Ordine Minorum Observantium supplicatum fuerit declarari, num *Regulares possent uti Kalendario Diœcesano, & tenerentur ad festa, ac octavas de Patrono principali loci, ac de Titulari Ecclesiæ Cathedralis*; duobus hisce dubiis optime Sacra Congregatio satisfecit dicendo, quod *Non possunt uti Kalendario Diœcesano, sed tamen tenentur ad officia, non tamen ad octavas, sive de Patrono principali loci, sive de Titulari Ecclesiæ Cathedralis*, absque eo quod ly *Tamen* sumi possit, ac debeat limitative, exclusive, ac exceptive, & adversative, ita ut sensum reddat, quod ad dicta duo officia Diœcesana tantummodo teneantur, & ad nulla alia; responsio enim debet convenire interrogationi, Menoch. *Cons.* 47. *n.* 1., *&* 13., & secundum eam intelligi, ex eodem Menoch. *Cons.* 221. *n.* 23., *& Cons.* 82. *n.* 31., & ab ea declarari, ut tradit idem Menoch. *Cons.* 33. *n.* 14., *& Cons.* 244. *n.* 2. Et quidem taliter, ut ex responsione colligi possit, qualis fuerit interrogatio. Natt. *Cons.* 98. *n.* 22., Marc. Anton. *Var. Resolut. lib.* 3. *resol.* 44. *n.* 5. *vers. tum quia*.

XXIII. Cum igitur interrogatio non sit restrictiva, aut limitativa, sed absoluta, & procedat inquirendo de dictis duobus officiis, idcirco & absoluta, & non restrictiva, nec limitativa est exhibita responsio, & dumtaxat reddi sensum, quod Regulares tenentur ad officia Patroni principalis loci, & Titularis Ecclesiæ Cathedralis, de quibus interrogatio procedebat, quidquid sit postea, an, necne teneantur ulterius ad aliqua alia festa, de quibus petitio haudquaquam erat. Secus forsitan dicendum foret, si petitio ita efformata fuisset: *An Regulares possent uti Kalendario Diœcesano, & an ad aliqua officia Diœcesana teneantur*; tunc enim si ut supra responsum extitisset, sensus fieret, ad eorum recitationem dumtaxat teneri, non autem alicujus alterius, & dictio illa *Tamen* exclusionem importaret, ac limitationem, saltem in veriori textus expositione.

XXIV. Et quidem quod præsens Decretum per dicta verba talem limitationem non faciat, claret ex responsione ad 2. dubium, quod efformat sequentem Sanctionem; in hac enim Regulares obligantur ad officia Regnorum &c. ad Principum petitionem concessa, quam utique obligationem minime facere potuisset, alioquin contraria iis, quæ ad 1. dubium dederat, ad 2. respondisset, cum etiam dicta officia ad instantias Principum concessa, sint ex iis, quæ in Kalendario Diœcesano inseruntur. Adhuc, quis unquam credere valet, quod præsens deobligare possit Decretum Regulares a recitatione officiorum, quæ expresse demandata forent ab utroque recitari Clero alicujus Diœcesis, cujus rationis proculdubio non desunt plurima concessionum exempla? Quis dicet relaxari obligationem recitandi de festis in præcepto quoad forum, quam eadem Congregatio diserte stabilit? Quis præceptum perimi officii de Dedicatione Ecclesiæ Cathedralis, per tot firmatum Sanctiones?

DECRETUM II. CAPITIS, IN ORDINE LXXIX.

Regulares possunt, & debent recitare officia ad petitionem Regum, & Principum recitari concessa in aliquibus Regnis, Provinciis, Ditionibus &c. a toto Clero tam Sæculari, quam Regulari. S. R. C. 20. Martii 1683. *in eadem Ord. Minor. Observ. ad secundum dubium*. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 136.

I. NOn crederem a quopiam negatum iri posse id, quod primo loco præsens statuit Sanctio, videlicet *Regulares posse recitare officia dici concessa in aliquibus Regnis, Provinciis, Ditionibus &c. a toto Clero, tam Sæculare, quam Regulari*; dum enim Indultum Clerum Regularem expresse includit, ac nominat, eique potestatem facit, omnem profecto supprimit dubitandi rationem, quod a Regularibus degentibus iis in locis præfata officia valeant recitari.

II. Eadem pariter de caosa indubium redditur, quod iidem Regulares debent, seu tenentur ad recitationem dictorum officiorum, si de præcepto in præfatis Regnis ab utroque Clero Sæculari, & Regulari indulta sint recitari; cum enim officiorum concessionis promanent a Sede Apostolica habente auctoritatem supra Regulares, quomodo hi ab hujusmodi obligatione se tueri possunt, si Indultum etiam Clero Regulari memorata officia recitandi præceptum faciat?

III. Si ad hujusmodi officia de præcepto ut supra recitari concessa limitetur Decretum, nullam profecto difficultatem paritur, Soleque clarius evadit, quod Regulares iis in locis degentes possunt, & debent præfata officia recitare. Ast quoniam Decretum verbum illud *De præcepto* nequaquam apponit, sed simpliciter, & absolute pronunciat, Regulares posse, & debere recitare officia recitari concessa in Regnis &c. a toto Clero tam Sæculari, quam Regulari, ampliorem exposcere videtur interpretationem, & ad cuncta ut supra concessa officia extendi.

IV. In hac tamen amplitudine accipiendum non esse nos edocet Decretum ejusdem Congregationis 13. Junii 1682., dum in eo expressis bis verbis sancitum habetur; *De officiis, qua ab Apostolica Sede concessa sunt, vel conceduntur recitanda ad libitum a toto Clero tam Sæculari quam Regulari utriusque sexus in aliquo Regno, Provincia, Diœcesi, vel Loco, in quibus dicti Religiosi morantur, possunt quidem ad libitum de ipsis recitare &c.* Si igitur de istis solummodo *ad libitum* recitare queunt, ad horum resitationem haudquaquam tenentur.

V. Difficultas itaque tantummodo restringitur ad officia, quæ ex privilegio, seu terminis mere facultativis, & absque expressa notula *ad libitum*, sed per verba *Recitari posse*, *Fieri posse*, vel similia reperiuntur in præfatis locis recitari concessa, qualiter communiter concipi solent concessiones hujusmodi officiorum; & si sermo sit non de rigoroso debito obligationem involvente, sed de solo debito congruitatis, & decentiæ, hoc pacto Regulares ad ista officia adstringuntur; cum enim quæ ad petitionem Regum, & Principum in Regnis, vel Provinciis recitari conceduntur, communi regulariter caussæ innitantur, & grave suæ concessionis soleant habere fundamentum, decet ab omnibus intra ea loca degentibus communiter recitari, nec convenit solum Clerum Regularem, insignem Cleri portionem, a cultu illorum Sanctorum, cui tota Provincia, vel Ditio incumbit, abstinere.

VI. Si vero sermo sit de rigoroso debito strictam obligationem involvente, non videntur Regulares adstringendi ad recitationem dictorum officiorum, quandoquidem quæ concessa tantummodo sunt per verba facultatem facientia, & nullam obligationem dicentia, videntur officia ex mero privilegio, & consequenter ejus rationis, quæ ad sui recitationem Privilegiarium minime cogant, cum privilegiis utamur, si, & quando volumus. Taliter proculdubio hac in re loquendum esse demonstrant ea, quæ de hujusmodi officiis fuse dabimus in Cap. de officiis ex privilegio. Verum quoniam in ultimo Decreto ejusdem Capitis decisum apparebit, quod officia prædictis terminis recitari concessa, de præcepto sunt, hoc ipso, quod sunt acceptata, fit, quod habita eorumdem acceptatione Clerus Regularis ad dictorum officiorum recitationem maneat adstrictus. Et quidem hujusmodi officia, etiam apud Regulares, esse in præcepto, videtur itidem decisum per Decretum IV. Capit. VI., in quo cum quæreretur, num quoties apud Regulares supersunt incelebrata aliqua officia in fine anni, possent omitti officia de Breviario Romano per terminos præceptivos concessa, ut consuleretur celebrationi officiorum particularium Provinciarum per verba mere facultativa concessorum, responsum extitit, potius moderendas esse octavas, & quatenus adhuc officia aliqua supersint, hæc, quæcumque ea sint, celebranda ea esse ad modum simplicium. Considerantur itaque hujusmodi officia, ac ejusdem rationis reputantur, cujus sunt officia de præcepto Breviarii Romani, ac consequenter de præcepto ea sunt, nec integrum est, ab eorumdem recitatione abstinere.

VII. Fieret itaque, quod dicta officia post acceptationem Regulares obligent ad sui recitationem, secus vero præcedenter ad acceptationem, quemadmodum in memorato Decreto dicebamus; at difficultas insurgit, ad quem horum officiorum acceptatio attineat; ad Clerumne, qui dicta officia recitare debet, an vero ad Principes, vel Reges, ad quorum instantias eadem officia concessa sunt; & quoniam Sedes Apostolica cum Regibus, & Principibus liberalius agere consuescit, & aliunde in nihilum abire posset gratia concessa, ac eorumdem porrectæ preces, licet secundatæ, penitus inanes reddi, ac Principes in suis votis frustrari, si concessi officii recitatio ab acceptatione, vel arbitrio Cleri penderet, idcirco dicendum arbitramur, quod acceptatio gratiæ præfatæ, quæ primario Principibus fit, licet in Cleri favorem cedat, & ab hoc sit usurpanda, ad eosdem artinet Principes, & Clero locorum iisdem subjectorum sola obsequendi necessitas, quemadmodum alibi dicebamus, ceterorum hujusmodi officiorum acceptationem spectare ad Episcopos, Prælatos, aliosque Superiores pro suis respective subditis, & non ad subditos ipsos, licet in horum favorem vergant. Principes autem dum per acceptationem subditis suis officiorum prædictorum recitationem demandant, reipsa non ipsi, qui nullam super hujusmodi imperandi habent facultatem, sed Sedes Apostolica in vi factæ gratiæ, præfata officia in præcepto constituunt, instar Episcoporum, & aliorum laudatorum Superiorum, qui per acceptationem itidem præfata officia recitandi subditis suis obligationem imponunt: tametsi circa officia quid disponendi omni penitus sint facultate exuti.

VIII. Equidem asserta benignitas, vi cujus cum Regibus, & Principibus liberalius Sedem Apostolicam agere dicebamus, admodum elucet ex dicendis in Cap. de festis affixis diebus mobilibus, ubi stabilitum veniet, officia ad eorumdem instantias concessa, licet affixa Dominicis, vel certis diebus, in casu impedimenti transferri posse, cum tamen translatione gaudere non valerent ejusdem rationis officia, quæ ad locorum, vel Episcoporum instantias concessa sunt recitari. Quoniam vero ibidem dicemus, hujusmodi officia affixa diebus mobilibus, & ad preces Principum concessa, translationem pati, tametsi pro Regnis, Provinciis, aut Ditionibus concessa non sint, sed dumtaxat pro particulari aliqua Civitate, vel loco, idcirco post eorumdem acceptationem putamus apud Clerum nedum in præceptu esse officia ad petitionem Principum in aliquibus Regnis, Provinciis, aut Ditionibus recitari concessa, sed etiam ea, quæ pro particulari Civitate, vel loco dumtaxat indulta forent celebrari. Tum quia eadem ratio utique militat; Tum etiam quia hujusmodi officia ita strictim concessa per acceptationem suorum Prælatorum non minus in præcepto constituuntur.

IX. Dices: Decretum expresse loquitur de officiis ad petitionem Principum recitari concessis *in Regnis, Provinciis, & Ditionibus*; non est igitur extendendum ad officia pro particulari Civitate, vel loco concessa.

X. ℟. Satis in memorato Decreto utique indicari & cetera, licet particularia, loca, dum memoratis Regnis, Provinciis, Ditionibus subdit *Et cetera*; quæ est clausula extensione indigens, & virtualiter includens omnia, quæ sunt de subjecta materia, poniturque dumtaxat brevitatis gratia; ceterum omnia complectitur, quæ solent sequi postea, & subintelligi quoquomodo possunt ad perficiendam orationem, uti communiter sentiunt Jurisperiti de vi, & effectibus hujus clausulæ agentes.

XI. Quæ tamen omnia ita limitanda esse credimus, ut locum dumtaxat habeant in Principibus relate ad sibi subjecta loca; cum enim ad ipsos nihil attineat de iis, qui foris sunt, tunc ipsi solum intercessores, non principales petentes esse queunt, ac consequenter gratia non ipsis principaliter, sed Clero respectivorum locorum facta censetur, & sic ad hunc similiter, vel satius ad ejusdem Superiores spectat dictæ gratiæ acceptatio, quapropter pro obligatione recitandi hujusmodi officia perinde sentiendum venit, ac si ad Principum preces haudquaquam forent indulta.

XII. Difficultas itaque emergit, num ad hujusce rationis officia, quæ ad petitionem Principum concessa minime sunt, quemadmodum & ad cuncta ea Diœcesana, quorum recitationi in Decr. I. hujus Cap. incumbere posse dicebamus, Clerus Regularis eorumdem locorum maneat adstrictus?

XIII. ℟. Negative; & id propemodum infinitis firmatum est Sanctionibus, in quibus Regularium obligatio quoad officia locorum restringitur ad officia Patroni principalis Loci, Regni, vel Provinciæ, Titularis Ecclesiæ Cathedralis, hujusque Dedicationis, & Sanctorum, quorum festivitas est in præcepto quoad forum, a recitatione autem octavarum adhuc ab iisdem penitus absolvitur, imo declaratur nec pro libito extendi posse, Regularesque expresse sancitur ad alia particularia locorum, vel Diœcesum officia, licet Patronorum minus Principalium haudquaquam teneri, quinimmo loquendo de Regularibus extra Civitatem degentibus, nec ad Festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis eosdem adstringi. Hæc Decreta dantur præsertim in Cap. I. & III. & in Cap. de diebus festivis, & ad rem maxime etiam facit Decretum sequens, quod statim dabimus, & exponemus, in quo decisum apparebit, Moniales, licet Ordinariis locorum subjectas, non teneri recitare officia particularia Diœcesum,

generi tamen recitare de Patrono principali loci, & de Ecclesiæ Cathedralis Titulari, & Dedicatione, non autem de eorumdem Festorum octavis. Exploratum est itaque, quod demptis superius recensitis Festis ad nulla alia Festa locorum teneantur Regulares, & consequenter quod apud hos hujusmodi Festa haudquaquam sunt de præcepto.

XIV. Ast si de præcepto non sunt, utique sequi videtur, quod officia ad libitum censeri debeant, uti siquidem alibi dictum est, officium quodlibet vel est in præcepto, vel ad libitum, & officia ipsa, quæ terminis mere facultativis, sed absque notula *Ad libitum* concessa sunt, præcedenter ad acceptationem ad libitum sunt, & acceptata evadunt de præcepto. Ast nec ad libitum dici queunt, officia enim, quæ ad libitum sunt, quoties in propria die impediuntur, transferri non possunt, & adhuc in occurrentia cum Festo alio de præcepto, licet inferioris ritus, celebrari non valent, sed prorsus debent omitti; officia autem Diœcesana apud Regulares hujus non extant rationis, sed in occurrentia cum alio Festo de præcepto, si id tisur, vel solemnitas, aut dignitas patitur, retinentur, sin autem, ad aliam diem transferuntur; unde petentibur Patribus Benedictinis de officio recitando in casu occurrentiæ Festi Diœcesani S. Barbaræ, & S. Petri Chrysologi, die 5. Maji 1736. per Sacram Congregationem officium assignatum extitit S. Barbaræ cum translatione S. Petri ad aliam diem fiae assignandam. In Capitibur itidem de occurrentia, Translatione, & Repositione Sanctorum videre est, pluries fuisse sancitum ordinem observandum in retinendis, vel reponendis Festis Religionis, vel Diœcesis, quapropter in apertis utique constituitur, quod etiam apud Regulares officia Diœcesis celebrari possunt in occurrentia cum aliis de præcepto, quæ non sunt majoris ritus, vel dignitatis, & in casu impedimenti in propria die ad aliam transferri; non est autem in iisdem sermo de officiis locorum principalibus, & solemnioribus, ad quorum recitationem Regulares tenentur, sed præcipue de ceteris, adeoque fas est, quod officia Diœcesana apud ipsos haudquaquam ad libitum sint.

XV. Confirmatur id ex Decreto S. R. C. de die 13. Junii 1682., quod in Indice exhibetur sub num. 125. In eo autem in primis adducuntur Festa Diœcesana, scilicet Patroni principalis loci, & Titularis Ecclesiæ Cathedralis, ad quæ Regulares tenentur. 2. Declaratur, quod non tenentur recitare de Patronis minus principalibus. 3. Quod possunt recitare de Sanctis ad libitum, quæ recitare ad libitum concessa sunt in Regno, Diœcesi, vel loco, in quibus dicti Religiosi morantur, sed ad libitum tamen, ita ut si occurrant in die in eorum Kalendario impedita, debeant omitti. Officia itaque Patronorum minus principalium cum & apud Regulares distinguantur a classe officiorum ad libitum, nec sint de præcepto, ut itidem firmat Sanctio, sequitur, quod sint ex privilegio, ac consequenter, quod quæ de iis officiis dicenda nobis apparebant, saltem veritatem habeant in officiis Diœcesanis, seu locorum relate ad Regulares homines, qui ea inhabitant. Fert autem natura hujusmodi officiorum, quod Privilegiarium non cogant ad sui recitationem, sed pro libito omitti possint, & quoad hoc participant de natura officiorum ad libitum, e contra vero quod celebrari itidem possint, tametsi simul eadem die occurrant cum officio aliquo de præcepto, vel ad alteram diem transferri, si simul occurrens officium aliud sit majoris ritus, vel dignitatis, & in hoc recedunt a Sanctis ad libitum, & sapiunt de natura Sanctorum de præcepto. Cum itaque juxta Decreta officia locorum relate ad Regulares sint hujusmodi, cum ad ea non teneantur, recitent in occurrentia cum aliis Sanctis de præcepto, & ad aliam diem in casu impedimenti transferant, non tamen necessario, cum non necessario, sed libere eadem etiam in proprio die recitantur a Regularibus, idcirco indubium reddi videtur, quod sint officia ex privilegio conditionibus, & qualitatibus in penultimo Decreto Cap. de festis ex privilegio a nobis expressis instructa.

XVI. Dices 1., quod ly *non tenentur* de Patronis minus principalibus dictum, intelligi debet per exclusionem etiam libiti, & arbitrii, quemadmodum idem verbum intelligitur, cum de octavis in eodem Decreto usurpatur.

XVII. ℞. Quod utique verbum illud ita intelligi vetat, quod subdit Sanctio de Sanctis ad libitum, qui etiam a Regularibus celebrari queunt; quis autem credere unquam potest, quod Regulares possint recitare de Sanctis ad libitum in locis, in quibus degunt, recitari concessis, & postea nullatenus celebrare valeant de Patronis minus principalibus, & aliis Sanctis indigenis eorumdem locorum, qui incomparabiliter solemniores sunt, ac celebriores. Prout autem de octavis reperitur dictum, ita proculdubio intelligendum esse denotant alia Decreta, ad quæ se remittit Sanctio ipsa, dum asserit *Juxta pluries resoluta*; pro simili autem intelligentia, quatenus præfatum verbum dicitur de Patronis minus principalibus, nulla adsunt Decreta, imo cuncta in oppositum militant, quemadmodum superius advertebamus. Ratio autem, ob quam a Regularibus celebrari vetitæ fuerunt locorum octavæ, non autem festa, alibi non semel indicata fuit, & est, quia octavæ non sunt nisi repetitiones ejusdem festi, & ideo retineri non conveniebant a Regularibus, qui cum propriorum Sanctorum octavis, & quamplurimis, & celebrioribus Festis sint occupati, vel nullatenus omnia intra annum, vel nimis ægre, aut cum magna strage officii ferialis, & plurimis aliis incommodis alibi pluries recensitis, iisdem indulgere valebant. Eadem de causa Festa Diœcesana posita haudquaquam extiterunt in præcepto, sed eorumdem celebratio relicta fuit in arbitrio, quo juxta casuum contingentiam possent, vel non possent de iisdem recitare, satius autem demptæ fuerunt præfatæ octavæ, quia adhuc de Sancto, cujus illæ sunt, agitur in festo, ubi de ceteris Sanctis nihil penitus fieret, si officium de iisdem in proprio die celebrari fuisset inhibitum. Verum de his pluries egimus, ubi & vidimus, apprime convenire, quod Regulares de Sanctis locorum recitent.

XVIII. Dices 2. Festa localia sunt per terminos facultativos indulta, sed officia ita concessa evadunt de præcepto, hoc ipso quod sunt acceptata, ergo ea in classe officiorum de præcepto constitui debent, cum a respectivis locorum Episcopis, ad quos attinet Festa Diœcesis acceptare, regulariter acceptata sint, & supponantur in Kalendarium eorumdem auctoritate invecta, quinimmo & a Regularibus ipsis possint dici acceptata, saltem ab iis, qui dicta officia recitare consueverunt; quapropter saltem hi non videntur ab eorumdem recitatione posse cessare, ac consequenter non esse officia ex privilegio juxta illam rationem, quam dicebamus.

XIX. ℞. In primis, quod Episcoporum acceptatio Regulares haudquaquam adstringit, sunt siquidem hi ab eorumdem jurisdictione penitus immunes, suosque habent Prælatos, a quibus pleno jure reguntur: quapropter Episcopi per suam approbationem, etsi ad dictorum officiorum recitationem obligare queant Clerum sibi subditum, non tamen Regularem, licet intra limites suæ Diœcesis degentem, nisi ad id in concessione a Sede Apostolica expressam habeant facultatem.

XX. De Regularibus potissima restringitur difficultas, quorum Constitutiones de Sanctis locorum fieri mandant, aut eorumdem Prælati, vel Capitula generalia, provincialia, aut localia præfata officia formaliter acceptarunt, vel virtualiter per inveteratam consuetudinem recitandi de iisdem, num scilicet dicti Regulares in hisce casibus de festis localibus recitare teneantur? Et in primis certum est, quod utique tenentur, si eorumdem Constitutiones per Apostolicam Sedem fuerint confirmatæ, quia tunc dicta officia a Constitutionibus demandata, perinde est, ac si ab Apostolica ipsa Sede forent in præcepto constituta, & in hoc casu hujusmodi obligatio non intelligitur relaxata per Decreta declarantia Regulares ad dicta officia non teneri, quemadmodum aperte eruitur ex Decreto S. R. C. 20. Martii 1683., quod est IX. Cap. III. Hoc tamen intellige, dummodo Constitutiones præcipiant, & non tantum laudent dictorum officiorum recitationem; in casu autem præcepti formalis, tametsi Constitutiones prælatæ non forent per Sedem Apostolicam approbatæ, adhuc subditi Regulares de iisdem recitare tenerentur, non quidem quia hujusmodi officia reapse forent de præcepto, sed per accidens ratione scilicet præcepti ab habente facultatem impositi super usum concessi privilegii, quemadmodum alibi a nobis dictum, ac ponderatum veniet. Ceterum hujusmodi obligatio dissolvi utique potest ab iisdem, a quibus fuit imposita, & consequenter dicta officia dici non valent de præcepto, quorum obligatio nonnisi a Sede Apostolica valet relaxari.

XXI. In casu autem acceptationis eorumdem officiorum ut supra formaliter, vel virtualiter habitæ, utique juxta laudatum Decretum 6. Septemb. 1739. de præcepto esse videntur, cum nihil aliud desideretur ex iis, quæ ad talem effectum ab eodem exiguntur. Verum quoniam semper, atque constanter Sacra Congregatio stabilivit dicta officia localia de præcepto non esse apud Regulares, declaravitque quænam sint ex officiis, ad quæ iidem tenentur, idcirco apud eosdem haudquaquam de præcepto esse censenda arbitramur; non enim memorata Decreta distinguunt inter dicta officia acceptata, & non ut supra acceptata, sed simpliciter, & absolute ea non esse de præcepto pronunciant, ac consequenter ad nulla eorumdem tenentur, præsertim quia habetur exceptio officiorum, ad quæ obligantur, & exceptio cum dictione *Tantum*, quæ de sui natura excludit quæcumque alia, quæ expressa non sunt.

XXII. Confirmatur id etiam, quia etiam officia de Patronis minus principalibus apud Regulares juxta Decretum 13. Junii 1682. de præcepto non sunt, etsi ad eorumdem electionem suum ipsi quoque præstent consensum, ac generaliter eorumdem officia saltem per usum sint apud Regulares acceptata.

XXIII. Quæ cum ita iterato stabilita fuerint, remanet, quod dicamur, Decretum superius laudatum de die 6. Septemb. 1739. procedere de officiis, non in particulari aliqua Diœcesi recitari concessis, sed de recitari concessis *in Regni, Provinciis, Ditionibus, & Statibus*, quemadmodum ea aperte loquitur Sanctio, necnon præsens stabilit Decretum, quod ad dicta officia obligat etiam Regulares, quando ad petitionem Principum reperiuntur indulta. Ceterum procedere posse, & extendi in aliis etiam officiis per similia verba concessis, licet Ordini alicui particulari, vel Civitati, aut Loco, ultro concedimus, sed tamen cum limitatione officiorum locorum particularium relate ad Regulares, qui per officia propriæ Religionis, & Monasteriorum sunt satis occupati, nec commode ad Diœcesana ulterius poterant obligari, sed optio eisdem relinqui debuit ad effectum, ut eorumdem recitationi possent, necne incumbere, quatenus commodum, vel incommodum pateretur. Et quidem nullum est reperire Decretum, quod ad officia Diœcesana Regulares obliget, præter nonnulla eorumdem officia ex celebrioribus, & solemnioribus, sed si quod est, sermonem instituit de officiis Provincialibus, aut Ditionum, quæ cum pauca, & rata sint, potuerunt absque gravi incommodo ad eorumdem recitationem Regulares obligari.

XXIV. Cum itaque jura juribus concordari debeant, & legum correctio quammaxime vitanda sit, & talis facienda sit interpretatio, ut sequentia non corrigant præcedentia, quemadmodum Jura ipsa non semel edocent, & concorditer asserunt Juris-

can-

consulti, proculdubio dicendum venit, quod officia Diœcesana relate ad Regulares, ad quos minus attinent, sunt officia ex privilegio in sensu a nobis superius exposito. Sic enim stat, quod ad ea recitanda non teneantur, quod recitare possint, si velint, etiam in casu occurrentiæ cum aliis festis de præcepto, & quod eadem ad aliam diem transferre valeant, si in propria sint impedita per aliud festum majoris ritus, vel dignitatis; hæc enim omnia per recensita Decreta iterato disposita sunt, & alioquin indubie simul stare non possunt, ubi in casu nostræ superius adductæ intelligentiæ nullum est adinveniri Decretum, quod alteri pugnet, sed omnia ad concordiam optime vocantur, ac reducuntur.

XXV. Suppeteret itidem alius dicendi modus, videlicet, quod officia quæcumque localia, in quorum concessionibus Clerus etiam Regularis exprimitur, eidemque diserte de dictis officiis indulgetur, acceptata sint in præcepto, secus vero ea, quorum concessiones Clerum simpliciter, vel Civitatem, aut Dominium aliquod nominant; præsens enim, & alia Decreta, quæ ad aliqua localia festa Regulares adstringunt, se aperte loqui fatentur de officiis *a toto Clero tam Sæculari, quam Regulari* recitari concessis, & aliunde quando Clerus Regularis in concessione expresse nominatus non est, non venire videtur, nisi favorabili appellatione, ac consequenter in ejusdem arbitrio positum esse, facultate concessa uti, vel ab ejusdem usu abstinere, prout melius ipsi placuerit. Ex duabus hisce interpretationibus, quam maluerit, eligat Lector, nobis tamen prior magis arridet.

XXVI. Sequitur ex dictis, quod cum privilegia mere favorabilia, & nemini præjudicium ullum inferentia, nec per non usum, nec per usum contrarium deperdantur, cujus profecto rationis est privilegium Regularium de recitatione Sanctorum Diœcesanorum, idcirco quotquot ex Ordinibus Regularibus a prædicta recitatione cessarunt, aut eidem numquam incubuere, adhuc pro libito suo valent vel eorumdem recitationem resumere, vel inchoare, omittere, vel intermittere; privilegia enim non cogunt Privilegiatium ad sui usum, sed hunc eidem liberum omnino relinquunt.

DECRETUM III. CAPITIS, IN ORDINE LXXX.

Moniales Ordinariis locorum subjectæ non tenentur recitare officia particularia Diœcesum, tenentur tamen recitare de Patrono principali loci, & de Titulari Ecclesiæ Cathedralis, necnon de ejusdem Ecclesiæ Dedicatione, non vero de eorumdem festorum octavis. S. R. C. 20. Novemb. 1683. *in Lauden.* Ex Merato in Indice Decretorum Brev. num. 147.

I. UBerrimo sunt alibi examinata calamo, quæ præsens firmat Sanctio de Monialibus Ordinariis locorum subjectis, videlicet de earumdem non obligatione ad officia particularia Diœcesum, bene vero ad ea de Patrono principali loci, & de Titulari Ecclesiæ Cathedralis, hujusque Dedicatione, sine tamen octavis. Hæc discussa venere agendo de Regularibus, & Monialibus, præsertim quæ Prælatis Regularibus parent; hic autem edocemur, applicanda itidem esse Monialibus, quæ Ordinariis locorum obedientiam præstant, quoniam eadem profecto ratio de utrisque militat, utpote quæ sunt æque Sanctorum indigenarum officiis occupatæ, & locorum Ordinarii vicem Prælatorum Regularium subeunt, uti dictum est alibi sæpe.

II. Hinc ex dictis fit 1., quod ad Diœcesana officia non teneantur, possint tamen ea persolvere, ut dictum est in Decr. I. hujus Cap. 2. Quod adstrictæ sint ad recitandum de Patrono principali loci, & Titulari Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici primæ classis, & hoc late firmatum est in Cap. III., ubi & plene discussum fuit de Patrono Regni, Diœcesis, Parochiæ &c. 3. Quod eædem, quæ degunt in Civitate, sint solum obstrictæ ad officium Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis sub ritu duplici secundæ classis, non autem quæ sunt extra Civitatem, licet & hæ id possint; & de hoc præsertim in Cap. I. actum extitit. 4. Quod ad nullas dictorum festorum octavas teneantur, ly *non teneantur* sumpto per exclusionem etiam arbitrii, ut in suis respective citatis locis videre est, fuisse per Congregationem non semel statutum, ac a nobis ponderatum. 5. Quod abstrictæ dentum maneant ad officia ad instantias Principum in Regnis &c. recitari concessa, uti præcedens firmat Sanctio, necnon ad officia Sanctorum, quorum festivitas in Diœcesi est de præcepto quoad forum, sicuti videbitur in Cap. de Diebus festivis; & licet de iis nihil teneat præsens Decretum.

III. Utinam ut hæc, quia alibi pertractata, ab ulteriori nos liberant examine, ita etiam ab excussione perinsignis cujusdam nos eximerent quæstionis, ad quam nos indispensabiliter vocat verbum illud *Tenentur* dictum de Monialibus relate ad officia Patroni principalis loci, Titularis, & Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis; videtur enim innuere, quod Moniales teneantur ad recitationem officii divini. Hoc autem, cum valde inter Doctores sit controversum, & ex his adsint quamplurimi non inferioris notæ, qui modicum negant, opus est, a nobis examinetur, ut innotescat, qualem interpretationem verbum illud *Tenentur* habere debeat. Quoniam vero nimis multa sunt, quæ super hanc quæstionem, tamquam directe, vel indirecte attinentia, attingi, exagitari, & præmitti debent, idcirco ne dicendorum copia confusionem pariat, in diversos, ac distinctos paragraphos quæstionem secandam esse arbitramur.

§. I.

Quinam ex Regularibus viris, aut fœminis ad recitationem Horarum Canonicarum non teneantur.

I. DOctores omnes apud, & cum Bordono *resol. 30. tit. de horis canon. quæst.* 8. *num.* 12. docent, Moniales teneri divinum officium recitare eo modo, quo viri ejusdem Religionis obligantur, sive postea hujusmodi obligatio ortum habeat, vel ex consuetudine, vel ex Regula, vel aliunde, quod examinabitur infra, nihil ad hoc faciente sexus diversitate. Sermo autem est de Religiosis viris sacro ordine non insignitis, nam obligatio, quæ ad horas canonicas ex sacro ordine in Regulares viros promanat, Religiosas fœminas, quæ cujuscumque ordinis expertes sunt, ac incapaces, haud potest obstringere. Et quod est principium, seu fundamentum memoratæ obligationis, non est, nisi *Professio cum deputatione ad Chorum, adjuncta consuetudine*, ut bene Suarez *de Relig. tom.* 2. *lib.* 4. *cap.* 17. *num.* 7. *in fine*, & quemadmodum ex infra dicendis plenius constabit; in hoc autem principio æque conveniunt Religiosi mares, & fœminæ, & ideo quoties Regulares alicujus Religionis, sacris non initiati, obligantur ad horas canonicas, ad easdem etiam tenebuntur Moniales ejusdem Religionis, & e converso.

II. Certum itaque est primo, quod Religiosi viri Laici, aut Moniales Conversæ ad divini officii pensum non obligantur, quia isti non sunt ad chorum addicti. Paludanus autem, Antoninus, & alii, quos Sylvester sequitur *qu.* 2. dicunt, hos teneri ad recitandum aliquod loco horarum canonicarum, quia aluntur eleemosynis laicorum, quibus aliquo modo compensare tenentur. Veruntamen si intelligant teneri ex Regula, & Constitutionibus suorum Ordinum, erit verum juxta modum, & exigentiam Regulæ, & earumdem Constitutionem, unde si Regula, aut Constitutiones, alias non obligent ad culpam, neque in hoc obligabunt, nisi specialiter id exprimant. Si vero intelligant teneri ex jure communi, vel ex consuetudine, id non admittimus, quia Jus nullum invenitur, nec de consuetudine constat, immo contrarium testantur communiter Doctores, ut videre est apud Suarez *loco citato n.* 2. Quod autem addunt de recompensatione a præfatis Conversis per orationes, & preces facienda pro eleemosynis laicorum, quibus aluntur, examinabitur in paragrapho sequenti.

III. Certum est 2. Novitios, vel Novitias neutiquam obstringi ad officium divinum; vere enim Religiosi non sunt, neque in oneribus sub illa voce comprehenduntur, neque ulla est lex, aut consuetudo, quæ illos obliget. Ita communiter Doctores, excepto Paludano, quia gaudent, inquit, privilegio Clericorum, & aliquibus privilegiis Religiosorum, & ex eorum redditibus, vel eleemosynis vivunt. Sed hæc nimis remota sunt ad inferendam illam obligationem, sufficit enim ad illos effectus; quod sint in via ad professionem, & quod voluntarie subjiciantur Ordini, & actionibus Religionis sub disciplina religiosa.

IV. Certum est 3. quod si aliquis Religiosus choro deputatus ad Conversos auctoritate Superiorum transeat, eo ipso eximitur ab obligatione recitandi, quæ adnexa est illi statui: versa vice vero si ex statu Laicorum, & Conversorum transeat ad statum Choristarum, induit statim istam obligationem, quia fundamentum obligationis (inquit Suarez *num.* 7.) est professio religiosa cum tali munere, seu deputatione ad chorum: unde sicuti Clericus in minoribus (addit Azorius *part.* 1. *lib.* 10. *quæst.* 7.) si beneficiarius sit, & beneficium deponat, eo ipso a lege horarum canonicarum solutus censetur, similiter & Religiosus, qui a choro divellitur, ab eodem onere liberatur; & a contra si choro eumdem deputari contingat, statim præfatam induet obligationem, quemadmodum eamdem statim induit Clericus in minoribus, qui beneficium obtinet.

V. Dices: Monachus professus ad chorum, si transferatur ad statum Conversorum, eo ipso non tenetur recitare horas canonicas, ergo neque antea fuit obligatus. Probatur consequentia, quia sola Prælati voluntas est sufficiens ad faciendam illam mutationem, non esset autem sufficiens ad tollendam obligationem præcepti.

VI. ℞. Negando consequentiam, quia licet Prælatus non posset auferre obligationem, manente fundamento ejus, tamen si possit auferre fundamentum, ablato illo, auferret etiam obligationem. Sicut si Clericus in minoribus habeat beneficium, non potest Episcopus illum liberare ab onere recitandi pro suo libito, si tamen aliquo justo titulo possit auferre beneficium, illo ablato, consequenter etiam auferet onus. Tantum ergo probat illud argumentum, fundamentum hujus obligationis in Monacho non esse nudam professionem, nam hæc eadem manet in tali munere, seu deputatione ad chorum, adjuncta consuetudine, quæ utramque conditionem ad obligationem requirit.

VII. Quæstio modo insurgit, num Monachus alias deputatus ad chorum, & nondum in sacris ordinatus, si a Papa dispensetur, ut in sæculo vivat, aut numquam eat ad chorum, nihilominus obligatus maneat ad officium dicendum?

VIII. ℞. Quod aliqui ex Auctoribus distinguunt de dispensatione perpetua, vel temporali; & in temporali fatentur manere obligationem, quia licet Religiosus ille ad tempus separetur ab actuali usu chori, semper manet in statu Religiosi professi ad chorum, & cum jure ad chorum, ad quem redire quoque debet transacto dispensationis tempore, unde in eo non aufertur fundamentum obligationis; secus vero in perpetua, quia per hanc omnino liberatur a choro, cum liberetur perpetuo

ab usu ejus. Contrarium tamen verius est, & probabilius, quia licet dispensatio perpetua liberet ab usu chori, non facit mutationem status Religiosi professi ad chorum, sed adhuc remanet in dicto statu, cui adnexa est obligatio dicendi officium ex consuetudine; unde sicuti si Pontifex revocet dispensationem, ille redibit ad Religionem in statu choristarum, aut statim ad chorum tenebitur, ideo censendum est, per dictam dispensationem factam non fuisse mutationem in statu, neque ablatam obligationem recitandi, nisi hoc in ipsamet dispensatione fuerit expressum, & consequenter quemadmodum ille non liberatur aliis oneribus Religionis, quæ extra claustra, vel privatim potest implere, ita nec eximetur ab obligatione horarum canonicarum, quas extra claustra, & privatim dicere valet.

IX. Hinc a fortiori sequitur, hujusmodi Religiosum, si fugitivus sit, non liberari ab hoc onere propter fugam, quamdiu extra Monasterium vivit, quia non debet commodum ex sua iniquitate reportare, & quia semper retinet fundamentum obligationis, & de se obligatus est ad servandam consuetudinem talium Religiosorum, quam potest observare etiam extra claustra, ut bene notavit Navarrus *cap. 7. de Orat. num. 19., &* 20., qui addit, idem judicandum esse de Religioso per sententiam ejecto, quia eadem ratio obligationis in eo manet, etiamsi sit ad triremes condemnatus; semper enim manet Religiosus talis status, & ideo licet pro tunc sit impeditus ab usu chori, tenetur recitare, si commode potest. Hanc opinionem sequitur etiam Rodericus *tom. 1. quæst. Regul., quæst.* 30. *art.* 10. quia non sunt hi exonerandi, nisi in his, quæ in sæculo commode servare non possunt, cum sua culpa extra Religionem sint.

X. Verum communior sententia est, Religiosum ejectum non teneri ad officium divinum, quia in eis deest obligationis fundamentum, quod non est nuda professio, sed professio cum deputatione ad chorum, & consuetudine in illa fundata, per ejectionem autem, licet non tollatur professio, tollitur deputatio ad chorum, & mutatur quodammodo status, in quo illa obligatio fundatur. Nec refert, quod sua culpa ejectus sit, quia illa fuit causa remota, ad cujus pœnam per accidens secutum est, ut tolleretur fundamentum hujus obligationis. Nec hoc reputatur commodum, quia plus habet incommodi, & pœnæ, licet supposito tali malo pœnæ, aliquod onus auferat. Et quidem si intra Religionem ipsam aliquis propter delicta transferetur a statu Monachorum chori ad gradum Laicorum, consequenter tolleretur illa obligatio, multo magis tolli debet, quoties Religiosus a Religione ejicitur, cum major mutatio fiat in Religioso per ejectionem, magisque separetur a choro, possitque hic perpetuo manere licite in statu Laicorum extra claustra, nec teneatur, imo nec possit habitum suæ Religionis deferre, & sit depositus, & quasi degradatus a Monachatu, quinimmo nec ad observantiam Regulæ, vel Constitutionum sui Ordinis obligatur. Non est autem eadem ratio de fugitivo, quia ille revera non mutavit statum, & gradum in suo Ordine, & ideo cum eadem obligatione manet, nec ex sua iniquitate commodum aliquod reportare potest, aut debet. Videatur Suarez *tom. 4. de Relig. lib. 3. cap. 6. n. 11. & seq.* Sunt tamen Bonacina, & alii, qui etiam Apostatas, & fugitivos deobligant.

XI. Idem dicendum est de iis, qui ad triremes condemnarentur. Tum quia frequenter sunt jam expulsi. Tum quia id cederet in non exiguum dedecus Religionis, si in illa hominum depravatorum colluvie ostenderent suum statum. Tum denique quia satis habent afflictionum, dum illi supplicio deputantur, & afflictis non est addenda afflictio. Ita Bordonus *resol.* 30. *n.* 13., aliique communiter, quorum potior pars insuper eosdem deobligat, etiamsi sint in sacris constituti, id tamen negantibus Laymani *lib. 4. tract. 1. cap. 4. n. 2.* Azorio, *part. 1. lib.* 10. *cap. 5. qu. 9.*, & aliis de iisdem, quoties aliquo ordine sacro sunt initiati.

XII. Certum est 4. Non perseverare obligationem officii divini in Religioso non ordinato in sacris, vel Moniali, qui ex dispensatione Pontificis contraheret Matrimonium; talis enim non esset vere Religiosus, cum votum castitatis, & observantia illius sint de essentia hujus status, & per consequens hoc ipso, quod Pontifex dispensaret in eo voto, statum religiosum dissolveret, & de Monacho non Monachum faceret. Azorius 2. *par. lib. 10. cap. 6. quæst.* 8. Villalbos *tom. 1. tract. 24. diff. 9. num.* 13., Sanchez *Consil. tom. 2. lib. 7. cap. 2. dub. 4. num.* 7. *& c.* Par autem non est ratio de dispensato manere perpetuo extra claustra, quia hic non supponitur dispensatus in aliquo ex tribus votis substantialibus, & ideo adhuc remanet Monachus, & ex deputatis ad chorum.

XIII. Certum est 5. Religiosos illius Religionis, quæ ex suo instituto non est choro addicta, non esse obligatos officium divinum recitare, nisi sint in sacris, quia obligatio recitandi officium divinum privatim succedit loco publicæ recitationis, quam Religio profitetur, & ad quam vel ex Regula, vel ex consuetudine (ut infra) tenentur Religiosi professi, vel in choro, vel privatim, etiamsi sacris ordinibus non sint initiati. Palaus *part. 2. tit. de Orat. disp. 2. punct. 1. §. 3. num. 1. in fine vers. Hinc fit*, cum Suarez, Vasquez, Valentia, Bonacina, & aliis. Hujusmodi sunt Religiosi Hospitalarii, qui regulariter Laici sunt, & tantum ad corporalia opera misericordiæ deputati; Religiosi equites militares, qui non choro, sed militiæ sunt destinati; Religiosi Societatis Jesu, & alii, qui ad alia opera, & studia extra chorum sunt ordinati.

XIV. Certum est 6., quod si quis a Religione, in qua choro deputatus erat, transeat ad aliam, in qua non haberet talem deputationem, jam non haberet amplius recitandi obligationem, eadem prorsus ratione, ob quam superius diximus Choristam alicujus Religionis, qui in eadem transit ad statum Conversorum, deperdere præfatam obligationem; mutant siquidem in utroque casu sic transeuntes statum, & cum statu, quem derelinquunt, deserunt simul obligationem, quæ eidem est adnexa.

§. II.

Refelluntur varia capita, ex quibus nonnulli ex Doctoribus eruunt fundamentum obligationis ad Divinum Officium publice, vel privatim recitandum a Religiosis in Sacris non constitutis.

I. UT certum supponimus Religiosum nullo pacto teneri ad talem recitationem ex vi alicujus præcepti divini, quia ex Sacra Scriptura, aut Ecclesiæ traditione non constat adesse, præcipue quia ordinatio officii canonici est ab Ecclesia disposita, & sic non potest adesse de persolvendo illo divinum præceptum.

II. Contenderunt nonnulli apud Bartholom. a S. Fausto *de Horis Canon. lib. 2. quæst.* 55., ad id obstringi jure naturæ, pertinente ad divinum cultum, & religionem, quia videlicet ad hunc cultum peculiariter per professionem dicati sunt. Verum, ut optime idem a S. Fausto, cultus divinus latissime patet, & multis aliis modis exhiberi potest, unde ex tali solo capite non potest inferri obligationem hanc potius esse ad memoratam recitationem, quam ad alium alterius modi cultum Dei. Deinde si Religiosi jure naturæ ad divinum officium obstringerentur, Religiosi omnes, & quarumcumque Religionum, ad idem obligarentur, cum jus naturæ idem sit in omnibus; hoc autem communiter a Doctoribus nequaquam admittitur.

III. Voluit Paludanus *in 4. dist.* 15. *q.* 5. *art.* 1. ad id obligari ex naturali lege justitiæ, quia ex Christiani Populi bonis in eleemosynam acceptis aluntur, & vivunt, ac proinde tenentur precari pro his, qui bene de ipsis sunt meriti. At neque ex hoc capite ad horas canonicas Religiosi obstringuntur, quia alias etiam Conversi, immo & Religiosi ex iis Religionibus, quæ chori usum non habent, ad easdem obligarentur, quoniam & hi aluntur, sicut & alii. Tum quia non sustentantur a Populo propter hanc, vel illam determinatam actionem vitæ religiosæ, sed simpliciter ut in tali statu perfectionis secundum suum institutum vivant ad Dei gloriam. Tum quia eleemosynæ non conferuntur hac conditione, & pacto, ut suppono, sed quia sunt divino cultui mancipati, & pauperes ex professo, immo etiam quando conferrentur cum expressa conditione, ut orarent pro eo, id optime præstari posset, etiamsi ab ipsis non recitetur officium canonicum, per alias videlicet orationes, quando divinum officium expressum non foret, quo in casu procuIdubio ob pactum ad dictum divinum officium tenerentur.

IV. Præfatam obligationem ex vi professionis oriri aliqui perperam dixere; siquidem Religiosi ex vi professionis solum obligantur ad vota essentialia, & ad tendendum ad perfectionem; inter vota autem non annumeratur officium divinum, & tendentia ad perfectionem per alia pia exercitia, & observantias Religionis haberi potest.

V. Ex vi Regulæ, & Religiosarum Constitutionum petunt alii obligationem recitandi publice in choro, vel privatim horas canonicas. Verum Regula, & Constitutiones Religiosæ regulariter non obligant subditos suos ad observantiam suæ dispositionis sub culpa lethali, immo neque sub veniali, sed solum sub reatu pœnæ; unde Suarez *de Relig. tom. 2. l. 4. c.* 10. *n.* 16. expresse docet: *Unusquisque Religiosus in particulari solum tenetur ad assistendum, & canendum in choro ex vi Regula, quæ ordinarie non obligat sub reatu culpæ, sed tantum pœnæ.* Idem habet Bordonus *resol.* 30. *n.* 6. sub sequentibus verbis. *Fere nulla Religiosorum Regula eos obligat sub mortali ad recitandum horas canonicas, imo neque sub veniali, excepta prima Regula Divi Francisci, quæ suos alumnos in multis obligat sub culpa.* Ita etiam docent Bonacina *de horis canon. disp. 1. quæst. 2. punct. 2. num.* 8., Filliuccius, aliique, qui videri possunt apud Doctores agentes de horis canonicis. Et quidem in mea Religione Augustiniana nec Regula, nec Constitutiones sub nulla culpa obligant professores ejusdem Instituti. Ex vi igitur Regulæ, & Religiosarum Constitutionum peti non potest principium præfatæ obligationis, quæ cunctos simpliciter Religiosos adstringat.

VI. Ex Jure Canonico, & Pontificio conantur nonnulli obligationem deducere. Verum nullam reperi Pontificiam Constitutionem, vel sacrum Canonem id præcipientem, communis est omnium, ac recepta sententia, inquit Palaus *n. 1. cit. in princip.*, qua de re Suarez *tom. 2. de Religione lib. 4. cap.* 10. *n.* 15. Filliuccius *tom. 2. tract. 23. cap. 4. quæst. 7. n.* 133. Bonacina *tom. 1. de horis canon. disp. 1. quæst. 2. punct. 2. n. 1. versu Dixi ex consuetudine.* Tamburinus *de Jure Abbatum disp. 15. quæst. 1. n. 1.* Bordonus *resol.* 30. *n.* 3. *in fine*, aliique innumeri, unanimiter omnes affirmantes præfatam obligationem non oriri absolute ex aliquo Jure, aut Textu canonico, eo quia Jus tale nec affertur, nec afferri potest; evidens signum non extare.

VII. Oppones Textum *Clement. 1. de celebr. Missar.*, in quo Regulares videntur obligari ad publicam psalmodiam in choro hisce verbis: *Sancimus, ut in Cathedralibus, Regularibus, & Collegiatis Ecclesiis horis debitis devote psallatur:* hujusmodi autem verba videntur esse præceptiva, maxime quia inferius additur: *Si Dei, & Apostolicæ Sedis indignationem evitare*

volue-

voluerint: Ergo ex vi legis canonicæ tenentur Regulares professi psallere in choro horas canonicas sub lethali culpa.

VIII. ℞. 1. Cum Antonio a Spiritu Sancto *in Director. Regular. part. 2. tract. 3. disp. 6. sect. 11. §. 8. num.* 1584., & alios, Textum Clementinæ non ponere, sed aliunde supponere obligationem, quæcumque illa sit, sive ex peculiari Regularium Regula, & Instituto, sive ex consuetudine, sive ex præcepto &c. Ita etiam Diana Coord. *tom. 3. tract. 6. resol. 19. en part. 10. tract. 14., & Miscell. 4. resol. 3.*, unde & *tom. 2. Coord. tractat. 1. resolut. 87. num. 4.* habet: *Ex Clementina I. de celebrat. Missarum Regulares esse obligatos ad officium in choro juxta cujuscumque consuetudinem, & institutum.*

IX. ℞. 2. Dictam Clementinam bene examinatam, & intellectam, non præcipere Regularibus canere publice horas canonicas, sed tantummodo præcipere debitum modum, & tempus psallendi; ad quosdam tollendos abusus, & inconvenientia aliqua valde gravia, quæ in Ecclesia Dei extabant, ut patet ex Textu ipso, in quo hæc habentur: *Plerique Ecclesiarum Ministri, modestia Ordinis Clericalis abjecta, dum offerre Deo sacrificium laudis fructum labiorum suorum in puritate conscientiæ, & animi devotione debent horas canonicas dicere, seu psallere, transcurrendo, syncopando, extranea quidem, & plerumque vana, profana, & inhonesta intermiscendo colloquia, tarde ad chorum veniendo, seu Ecclesiam ipsam absque rationabili causa ante finem officii exeundo frequenter. Aves interdum portando, seu faciendo portari, canesque secum ducendo venaticos &c.* Ex his autem verbis clare habetur, quod erat in illis temporibus abusus psallendi in choro horas canonicas extra tempus, & horas ab Ecclesia determinatas, indevote, vana, profana, & inhonesta intermiscendo, & alia perpetrando delicta (ut in Textu) ob quæ postea Summus Pontifex coactus fuit statuere, *ut in Ecclesiis debitis horis, & devote psallatur &c.* Et ne transgressiones hujusmodi invalescant, aliisque veniant in exemplum, Ecclesiarum Prælatis committit sollicitam, diligentemque curam in illis exequendis adhibere, concedendo insuper eisdem Prælatis facultatem compescendi contradictores censura ecclesiastica, & aliis opportunis remediis. Non tamen statuit, ut recitentur in choro horæ canonicæ, potissimum quia talis abusus non canendi in choro, tunc non vigebat. Claret igitur, quod in dicta Clementina non fit obligatio canendi in choro officium divinum, sed præsupponitur, quæcumque postea illa sit, & ex quocumque capite oriatur.

X. Prætenderunt alii præfatam obligationem choralem, vel privatam in Regularibus choro addictis oriri ex eo, quod Regularium Ecclesiæ sint Collegiatæ, quæ secundum omnes tenentur ad officium divinum in choro, immo sunt institutæ principaliter in hunc finem, ut tenent communiter Doctores. Verum Collegiatæ non sunt Regularium Ecclesiæ, & consequenter nec Regulares sub hoc titulo obligantur ad chorum, quemadmodum sentiunt Rodriquez *tom. 1. Quæst. Regul. quæst. 43. art. 12.*, Dian. *tom. 2. Coord. tract. 1. resol. 83.*, Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 8. diffic. 19. num. 4.*, Hieron. Rodriquez *in compendio resol. 25. de celebr. Missæ num. 10.*, Peyrinus *de privileg. tom. 3. in addit. ad Constitut. Pyrrhi cap. 1. num. 19.*, Gavantus *ad Rubricas Missalis par. 3. tit. 22. num. 12.* Sanctor. de Melfi *in Statuta, & Constitut. S. Francisci statuto 6. versu Verum appositum*, Pasqualigus *de Sacrificio Missæ tom. 2. quæst. 877. a num. 2.*, & alii.

XI. Et quod Regularium Ecclesiæ non sint Collegiatæ, suadetur primo ex citata Clementina I. de celebratione Missarum, in qua distinguuntur Regularium Ecclesiæ a Collegiatis, nam ibi dicitur: *Necnon ut in Cathedralibus, Regularibus, & Collegiatis Ecclesiis*, ergo cum sint a Collegiatis distinctæ Regularium Ecclesiæ, non sunt Collegiatæ. 2. Quia ut tradit Gavantus *loco cit.*, Regularium Ecclesiæ appellantur proprie *Conventuales* ab Innocentio IV. *in Bulla ejusdem 7. Bullarii*, ubi Flavius Cherubinus in *compendio Bullar. schol.* 1. notat, *eo titulo appellari ad differentiam Collegiatarum, quæ sunt propriæ Canonicorum.* 3. Quia illæ dicuntur propriæ Ecclesiæ Collegiatæ, quibus assignantur beneficia, & redditus ecclesiastici, ut deputentur plures Sacerdotes, & Clerici Sæculares ad illarum servitium, & ministerium, ut scilicet canant in choro horas canonicas, ut Missas celebrent, & hujusmodi: sed Ecclesiis Regularium ecclesiastici redditus hoc fine non assignantur, quia bona ecclesiastica, & eleemosynæ non tribuuntur, ut canant in choro, & ut Ecclesiæ inserviant, sed ut solum Deo serviant juxta propriam Regulam, & Institutum, ut diximus supra, & tradunt communiter Doctores, præsertim Filliuccius *tom. 4. tract. 23. cap. 4. quæst. 7. n. 133.*, Diana *tom. 2. Coord. tract. 1. resol. 87. &c.*, ergo non censentur propriæ Ecclesiæ Collegiatæ.

XII. Oppones primo Textum Concilii Trident. *sess. 22. de Reform. cap. 4. in princ.*, ex quod videtur, quod Ecclesia Regularis sit Collegiata; sic enim habet: *Quicumque in Cathedrali, vel Collegiata Sæculari, vel Regulari Ecclesia &c.* Ex quo videtur tribuere Concilium qualitatem Collegiatæ, tam Sæculari, quam Regulari Ecclesiæ. 2. Quia alibi etiam in Jure, vel a Doctoribus Ecclesia Regularis vocata reperitur Collegiata.

XIII. ℞. Ad primum ex Pasqualigo *ibidem n. 6.*, quod Concilium ibi non tribuit Regulari Ecclesiæ qualitatem Collegiatæ, sed distinguit etiam ipsum (ut facit & Textus citatus Clementinæ) tres species Ecclesiarum, Cathedralium videlicet, Collegialium Sæcularium, & Regularium, & qualitatem Collegiatæ tribuit solum Sæcularibus; quod declarat dictio *Vel*, sic repetita. Cum enim habeat ex natura sua disjungere, juxta *l. illud ff. de legat. 2. ubi Bald. & cap. Inter cæteras, de rescript. ubi Panormit. numer. 4. Dec. num. 22.*, dum dicit *Vel Collegiata Sæculari*, eam disjungit a Cathedrali, & cum subdit *Vel Regulari Ecclesia*, hanc disjungit a Cathedrali, & Collegiata. Addit autem dictionem *Sæculari*, & non dicit solum *Collegiata* ut declaret qualitatem Collegiatę convenire solum Sęcularibus Ecclesiis.

XIV. Ad 2. dicimus id evenire, vel quia nomen Ecclesiæ Collegiatæ sumunt largo modo, & improprie, vel quia tractatur de materia favorabili, in quo casu sub nomine Ecclesiæ Collegiatæ comprehendi potest etiam Monasterium Regularium; at non in odiosis, & quando agitur de inducendo onere, ut videre est apud Doctores communiter.

XV. Prætendunt denique communiter Doctores talem obligationem recitandi officium divinum in choro, vel privatim ortum habere ex consuetudine recepta, & præscripta in omnibus Religionibus, quæ choro reperiuntur addictæ. Verum de hac consuetudine tractare reservamus in sequentibus paragraphis.

§. III.

An apud Regulares Ecclesias, in quibus est usus Chori, adsit obligatio recitandi publice in Choro Horas Canonicas?

I. IN superiori paragrapho satis refellimus plura Doctorum Capita, ex quibus eruebant, obligationem apud Regulares extare recitandi vel publice in choro, vel privatim horas canonicas; in præsenti vero, an revera adsit talis obligatio pro publica recitatione (de privata inferius tractabimus) summus examinare.

II. Hac in parte doctissimus Joannes Caramuel *in Theologia Regulari disput. 101. num. 1320. in princip.* ita scribit: *Communitates teneri sub peccato gravi legere divinum officium, asserunt communiter Auctores: nullum legi, qui asserat contrarium, nullum, qui hanc obligationem demonstret. Ne igitur singularis videar, supponam ex communi, non posse communitatem aliquam Benedictinam omittere officium divinum sine culpa mortali.* Verum etsi præfatus Caramuel non legerit quempiam, qui oppositum asserat, duæ tamen sunt inter se contrariæ sententiæ, una negans obligationem ad recitandum, altera affirmans adesse, dicensque quo jure.

III. Pater itaque Marcus Vidal *in Arca Vitali Theologiæ Moralis tit. de horis canon. inquisitione prima num.* 33. sententiam tenens negativam (quam refert per extensum Diana ubi infra) ait, ut sequitur: Consuetudo pene recepta in omnibus Religionibus canendi quotidie in choro publice horas canonicas, non obligat sub mortali culpa Regulares, neque sigillatim personas, neque communitatem, & superiores locales, ita ut si aliquando desistant canere in choro, etiam sine gravi causa, non ideo sunt condemnandi rei mortalis culpæ.

IV. Probatur assertio primo: Omnes fere Regularium Religiones canunt quotidie in choro horas canonicas ex consuetudine tantum recepta in quavis Religione: sed hæc consuetudo non habet vim legis, & præcepti, ergo non obligat sub culpa mortali. Major ut certa recipitur communiter a Doctoribus. Minor autem probatur; Consuetudo tunc habet vim legis, sive præcepti, quando a majori parte communitatis introducitur cum superioris legitimi consensu, & recipitur communi animo se obligandi, & quando participat justæ legis conditiones, atque etiam observatur per modum præcepti, & obligationis; sed nulla pene Religio introduxit talem consuetudinem canendi in choro hac intentione, & animo observandi illam per modum præcepti, & legis; ergo sub mortali non obligat.

V. Secundo: Constitutiones fere omnium Religionum non obligant regulariter subditos ad illas observandas sub culpa mortali; ergo neque etiam obligabit sub mortali hæc consuetudo canendi publice in choro horas canonicas. Antecedens supponitur verum, & certum, consequentia probatur. Tum quia Regulares tenentur ex consuetudine canere in choro juxta Regulam cujusvis Religionis; sed Regula non obligat sub culpa mortali, ergo neque etiam consuetudo. Tum quia ista consuetudo canendi in choro est orta, & dependet a Constitutionibus particularibus Religionum; ergo sequitur earum naturam: at Constitutiones non obligant ad culpam mortalem, ergo neque consuetudo ab ipsis dependens; quia accessorium sequitur naturam principalis, *leg. cum principali, ff. de regul. jur. cap. Accessorium de reg. jur. in 6.*, potissimum quando militat eadem ratio, ut in casu nostro: nam tam Constitutiones, quam consuetudo canendi in choro tendunt ad idem bonum, & ad eumdem finem: ideo &c.

VI. Nec obstat dicere, quod consuetudo circa rem gravem, quasi semper vim legis habeat, ergo obligat sub mortali, ergo etiam hæc canendi in choro horas canonicas quotidie in Regularium Ecclesiis, cum sit consuetudo circa rem gravem, ut per se patet, ideo &c.

VII. Nam ℞. negando absolute antecedens. Et ratio negationis est: Primo, quia dantur aliquæ consuetudines, quæ habent vim legis, & tamen non sunt de re gravi, & difficili, neque communiter servantur. Ita Pasqualigus *decis. 487. num. 3.* ergo &c.

VIII. Secundo: Cum eodem Pasqualigo *loco cit. num. 5.* in aliquo loco introduci potest ex devotione exercitium alicujus virtutis, quod ab omnibus communiter servetur, & sit difficile, & etiam quod sit res gravis; & nihilominus talis consuetudo non obligaret sub culpa saltem mortali; illa enim, quæ fiunt ex liberalitate, non introducunt obligationem, quia proveniunt

ex libera voluntate, quæ cum liberalitate operetur, se obligare non intendit, ergo.

IX. Tertio. Consuetudo numquam vim legis præceptivæ habet, nisi sit introducta, & instituta cum consensu Superioris, ac animo se obligandi, & tali etiam intentione observetur. Ita asserunt communiter Doctores, ut Suarez, Azorius, Rebellius, Reginaldus, Vasquez, Fagundez, Filliuccius, Layman, Beccanus, & alii, quos citat, & sequitur Diana *par. 3. tract. 2. resol. 8. §. sed hæc opinio.* Nam sicut lex quoad suam obligationem dependet ab intentione Legislatoris, ita etiam consuetudo dependere debet ab intentione illorum, qui eam inducunt, cum participare debeat conditiones legis, ut vim legis habeat, aliter non obligabit, quia actus voluntarii non plus operantur, quam velint operari, *Lege voluntarie, cap. de excus. tut.*, & *leg. fin. Cod. ne uxor. pro mar.*, & actus agentium non debent operari ultra eorum intentionem, *leg. non omnes, ff. si certum, cap. ad Audiendam de decis.* ergo &c.

X. Quarto. In actionibus de consilio, & liberis requiritur semper agentis intentio, per quam se obligare intendat ad aliquod opus, ut dicatur in conscientia esse obligatum, ut patet in voto. Sed si aliqua consuetudo introducatur, est quid dependens a libera hominis voluntate, cum sit quoddam jus non scriptum, quod continuo actuum similium usu nascitur, ergo ad introducendam consuetudinem obligantem in conscientia, inter alia requiritur illorum intentio, qui eam introdunt, qua intentione se obligare in conscientia velint, & intendant. Igitur consuetudo recepta in Religionibus canendi quotidie in choro horas canonicas, cum non sit introducta, & instituta hoc animo se obligandi sub mortali, sequitur, quod vim legis præceptivæ non habeat; quoniam ut sentiunt Doctores communiter, consuetudo numquam vim habet obligandi in conscientia, nisi sit de consensu illius, qui potest legem condere, & nisi sit introducta hac intentione obligandi. Ita cum D. Thoma *par. 2. quæst. 97. art. 3. ad* 1. asserunt Doctores, ut Suarez *de leg. lib. 7. cap. 9.* Reginald. *lib.* 13. *num.* 143., Filliuccius *tract.* 23. *cap. 6. num.* 97., Clavis Regia *lib.* 13. *cap. 11. num.* 5., Bonacina *de legib. disp. 1. quæst. 1. punct. ult. num.* 28. Sà *verbo consuetudo n.* 4., Fagundez *in præcepta 1. Eccl. lib. 1. cap. 6. num.* 7., & alii. Sed Regularium Constitutiones apud plures Religiones, leges præceptivas obligantes sub mortali culpa non habent, ergo neque etiam ullo pacto asserendum est, quod in illis Religionibus consuetudo canendi in choro fuerit introducta hoc animo, ut vim legis præceptivæ habeat, cum dependeat ab Instituto, & Regula ipsarum Religionum.

XI. Hæc, & alia plura docet Pater Vidal *loco citato* pro sua negativa sententia, quam Antonius a Spiritu Sancto *in Direct. Regul. p. 2. tract. 3. disp. 6. sect. 2. §. 8. vers. Dico primo, num.* 1584. dicit non esse improbabilem; ejusdemque non improbabilitas.

XII. Confirmari potest primo ex doctrina, quem tradit P. Pasqualigus *de Sacrif. Missæ tom. 2. quæst.* 889. *num.* 7. Quia tunc consuetudo locum habet, & pro lege suscipitur, cum deficit lex, *cap. Consuetudo, distinct. 1. ubi Glossa verb. cum deficit.* Et quando aliquid observatur communiter, quia ita lex præscribit, non est dicenda consuetudo, sed observantia legis, & ut videatur, ex qua obligatione procedat, non est consideranda consuetudo, sed quam obligationem lex imponat. Neque enim observantia legis inducit obligationem supra obligationem legis, ergo cum psallere in choro quotidie horas canonicas apud Religiones sit ex præscripto suarum Costitutionum, non est in hoc inquirenda obligatio consuetudinis, quia hæc consuetudo obligativa non adest, sed obligatio Constitutionum, ita ut præter hanc, nulla sit alia obligatio. At Constitutiones, ut suppono, non obligant ad illarum observantiam sub culpa lethali, ergo, &c.

XIII. Secundo. Confirmari potest ex iis omnibus, quæ in sequenti paragrapho adducentur ad ostendendum, quod consuetudo recitandi privatim horas canonicas non obligat Moniales, aut Regulares in sacris non constitutos, quæ proculdubio procedunt etiam pro publica, & chorali obligatione.

XIV. Adductam sententiam P. Vidal refert, & tamquam singularem, & contra Theologorum omnium, etiam Regularium, communem, rejicit Diana *tom. 3. coord. tract. 6. resol.* 19. *n.* 3., ubi sic concludit: *Doctrina est communis inter Theologos circa obligationem recitandi horas canonicas in choro, quam habent Religiosi; unde caveant ipsi, opinionem contrariam in praxim deducere.*

XV. Communis quidem, imo communissima est omnium sententia, in Ecclesiis Regularium adesse obligationem canendi publice in choro horas canonicas sub peccato, & nullum quidem Doctorem legisse fatetur Caramuel qui supra, asserentem contrarium, sed nec ullum, qui obligationem hanc demonstret, adinvenit, uti nec ita facile est, talem obligationem demonstrare. Unde & Oliverius Bonartius *de horis canonic. lib. 2. cap. 3. n. 1.* ait: *Communis sententia Doctorum est hujusmodi obligari: quo vero jure obligentur, laborant Doctores, quia difficile est obligationis radicem invenire.* Et quidem nos ipsi in præcedenti paragrapho retulimus, unaque refellimus multa Doctorum capita, quibus ostendere conantur memoratam obligationem.

XVI. In suam assertionem communiter innituntur Auctores consuetudini ubique in Religionibus receptæ, & præscriptæ, vim legis obligantis habenti, ut expresse habent Sanchez *de Relig. tom. 2. de horis canonic. n.* 7. Lessius *de Just. lib. 2. cap. 37. dub. 9. n.* 49., aliique fere omnes, quos propterea supervacaneum est recensere. At huic communi conclusioni, atque rationi obstare videtur præfata Doctrina superius relata ex Patribus Vidal, & Pasqualigo, quæ satis valida, & concludens apparet, unde pro nunc.

XVII. Concludendum arbitror cum P. Pasqualigo, qui *quæst. cit.* 889. *n.* 16. ait: *Cur sit peccatum mortale omittere horas canonicas in choro, relinquo inquirendum suo loco: interim tamen dico, quod hoc peccatum committeretur solum a Superioribus, ad quos pertinet curare, ut celebrentur. Ideo autem peccarent, non quia consuetudo obligaret, quia hoc verti potest in dubium, supposito quod Constitutiones illas præscribant, & non obligent ad peccatum; sed peccarent mortaliter, quia ratione muneris tenentur conservare regularem disciplinam, cujus præcipua est institutum chori; unde omittendo horas canonicas, læderent institutum, & disciplinam regularem in notabilissima parte, & ideo peccarent mortaliter;* hinc est, quod Lessius *de Just. lib. 2. cap. 41. dub. 9. n.* 76. vocat Prælatos Regulares *Custodes Regulæ, & Instituti*, & consequenter tenentur ratione sui muneris, & sub reatu culpæ lethalis conservare institutum, ac disciplinam regularem; quapropter si negligentes sint ad extirpandas subditorum transgressiones etiam leves, ac sinant regulares observantias, etiamsi non sint sub rigoroso præcepto, damnum pati, ac detrimentum, a peccato mortali excusari non posse putant communiter Auctores, inter quos Peregrinus *in Comment. Constit. Theatinorum in proœmio sub verbo contemptum litt. B. §.* 1., Soto *De ratione tegendi, & detegendi secretum membro 2. quæst. 2. concl.* 3., Vannez *in 2. 2. D. Thomæ quæst. 33. art. 2. dub.* 2., Suarez *de Charitate disput. 8. sect. 2. num.* 6., A S. Faustio *in Thesauro Religiosor. quæst.* 152. *n.* 3., Peyrinus *de Prælato quæst. 3. cap. 3. n.* 15., Didacus Sgroja *Lux Prælatorum par. 1. proœmiali cap. 2. n.* 11., & 12., ubi quamplurimos refert, ac citat idipsum docentes.

XVIII. Addit autem Pasqualigus: *Si vero innitamur consuetudini, posset etiam dici, quod cum consuetudo de horis canonicis sit de aliquo tamquam necessario pro Instituto Religioso, quia est de oratione fundenda, ad quam ratione status tenentur Regulares, ideo cum consuetudo illas præscripserit tamquam illam orationem, quam ratione sui status tenentur fundere Religiosi, fit, quod obliget sub mortali.*

XIX. Quamvis autem spectet ad Prælatum, seu Superiorem communitatis, cui commissa est cura, & gubernatio illius, ut obligationes ejus executioni mandentur, ac per consequens sub gravi teneatur curare, ut per se, vel per alios obligationi chori communitas satisfaciat, si tamen Prælatus fuerit in hoc negligens, sub eadem obligatione tenetur unusquisque particularis procurare, ne dictum officium omittatur in communi, quia devolvitur obligatio munerum, & officiorum communitatis ad singulas ejus personas, deficiente cura Prælati, ut tenent communiter Doctores; quapropter si subditi negligerent chorum, & divinum officium in choro sine rationabili causa prætermitteretur, omnes forent in culpa, quia licet obligatio insit toti communitati collective, singuli tamen distributive in solidum tenentur, utpote dictam communitatem constituentes, in casu prætermissionis. Videantur Bordonus *resol. 30. de horis canon. n.* 5. & Salmanticenses *tom. 4. Theol. mor. tract. 16. n. 4. &c.*

§. IV.

Expediuntur nonnullæ Quæstiones circa publicam recitationem Officii Divini apud Regulares.

I. VIdimus in præcedenti paragrapho adesse gravem obligationem recitandi publice in choro divinum officium apud Regulares Ecclesias, cujus obligationis executio principaliter, & primario residet in Superiore, & secundario in singulis de communitate, ita ut singuli graviter peccent, si sine causa dictum officium prætermittatur. Ceterum cum dicta obligatio insit toti communitati collective, & non singulis distributive, fit, quod quoties ea per aliquos adimpletur, ad chorum non accedentes minime peccent, & quidem etiamsi ad chorum consuetudine non accedant, ut bene Diana *resolut. 18. de horis canonic.*, & Bonacina *disput. 1. quæst. 2. punct. 2. n.* 8., quia Religiosi in particulari non adstringuntur ad chorum, nisi ex vi suæ Regulæ, seu Constitutionum, quæ regulariter ad nullam culpam obligant. Et idem est dicendum de Monialibus.

II. Prælatus vero, quamvis specialiter obligatus sit curare, ne officium divinum in choro omittatur, non tamen specialiori, quam alii, obligatione adstringitur ibi assistendi, nisi tantum ob congruentiam propter bonum exemplum; quin potius ob occupationes, & negotia graviora sui muneris facilius, quam alii, posset excusari, quemadmodum docent Salmanticenses *loco cit. num.* 5.

III. Potest tamen obligatio communitatis recitandi divinum officium publice sufficienter impleri, si ad illud soli Novitii concurrant, quia Novitii in favorabilibus reputantur Religiosi, & sic in præsenti censendum est per Religiosos fieri, quod per Novitios impletur, & quia Novitii sicut professorum gaudent privilegiis, ita possunt concurrere ad implenda onera illorum. Ita Salmanticenses *ibidem num.* 6. & apud hos Pellizzarius, & Antonius a Spiritu Sancto, qui ad minus quatuor Religiosos asserunt convenire debere ad satisfaciendum tali obligationi, quia absque tali numero non censetur sufficiens communitas ad intentum, cum pauciores alternative respondere commode nequeant.

IV. Quæres primo, an excusetur communitas Religiosorum ab obligatione chori, in parvis Conventibus, si solum in istis resideant tres, aut quatuor Religiosi?

V. ℟.

V. ℞. Affirmative, quia tres, aut quatuor nequeunt commode divinum officium recitare publice in choro; id autem, quod commode fieri non potest, reputatur impossibile in jure, ac proinde nulli subjectum obligationi, & consequenter illi duo, tres, aut quatuor non tenentur recitare in choro horas canonicas. Ita Salmanticenses *loc. cit.* Pellizzarius *tom. 1. Manual. tract. 5. cap. 8. sect. 1. qu. 23. n. 50.*, Thomas Tambur. *in Decalog. lib. 2. cap. 5. de horis canon.* §. 1. *n.* 12., Bruno Neusser *de horis canon. disp.* 13. *quæst.* 9. *num.* 35. Bordonus *resol.* 30. *num.* 8.

VI. Idem dicendum esse existimant Salmanticenses *l. c.* quando tametsi plures Religiosi sint in Monasterio, sunt aliqui infirmi, vel in eorum assistentia occupati, alisque obligationibus gravibus præpediti, si quatuor, vel quinque non remaneant expediti ad officium in choro debite persolvendum.

VII. Quæres 2. An Regulares sint magis obligati Clericis Sæcularibus, Canonicis scilicet, & Beneficiatis psallere publice in choro?

VIII. ℞. Regulares non tam arcte teneri psallere publice in choro horas canonicas, atque Canonicos Sæculares, & Beneficiatos. Ita Bruno Neusser *de hor. canon. disp.* 13. *quæst.* 9. *num.* 34., Bonartius *cap. de hor. canon. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 4., Bassæus *verb. hora canon. p. n.* 8. *vers. Religiosi singularitre*, Suarez *de Relig. tom.* 2. *lib.* 4. *cap.* 10. *n.* 16., & 17. Bonacina *de hor. canon. disp.* 1. *quæst.* 2. *punct.* 2. *n.* 8., Thomas Tamburinus *in Decal. lib.* 2. *cap.* 5. *tit. de hor. canon. num.* 12., Bordonus *res.* 30. *qu.* 2. *n.* 6. reddens ibi rationem, quia videlicet Regulares tenentur recitare in choro horas canonicas ex Regula, & uniuscujusque instituto, & Constitutionibus, quæ nullum fere Religiosorum obligant ad mortale, imo neque sub veniali, Canonici vero, & alii Beneficiati ad id ex justitia tenentur, cum ob id etiam accipiant distributiones, & beneficium, *Cap. cum secundum, de præben. Cap. Quia per ambitiosam; de rescr. in* 6., hinc ilsis etiam præcipitur interessentia choro sub pœna depositionis, *cap. finale. Si quis Presbyter dist.* 29., Regularibus autem nullibi.

IX. Quæres 3. num Præfati Regulares justa, & rationabili interveniente causa possint dispensare, ut non recitentur in choro horæ canonicæ?

X. ℞. Affirmative. Ita Lessius *de Just. lib.* 2. *cap.* 35. *n.* 51., aliique, & nituntur in eo, quod uti Superior potest in aliis Statutis Regulæ, & Constitutionum justa interveniente causa dispensare, ita in obligatione chori, quæ nonnisi ex vi Regulæ, & Constitutionum, ut dicebamus, in Regularibus locum habet.

XI. Quæres 4. An Superiores permittentes aliquando ex levissima causa omissionem divini officii, etiam in totum, peccent mortaliter, item tolerantes duos, aut tres recitare illud post completorium, & non de nocte, vel matutinali tempore?

XII. ℞. Bordonus *resol.* 30. *n.* 7., præscindendo ab illis Regulis, quæ sub culpa præcipiunt recitationem divini officii in choro, in aliis nullum esse peccatum saltem mortale præfatas permissiones, præsertim primam, & tertiam, quas nec censet veniales, utique vero peccatum veniale perniciosum in secundo casu, quia choro non plene, & ut est debitum, satisfit, & consequenter in hoc casu vigilare debere Superiores, & magis expedire illud recitare in sero post completorium, quam de nocte, vel mane cum paucis Clericis, cum perversio temporis maxime apud Regulares nullum sit peccatum saltem mortale, & sic nec recitare matutinum post completorium. Clem. enim 1. de celeb. Miss. præcipiendo etiam Regularibus, ut in suis Ecclesiis debitis horis psallant divinum officium, non idcirco ponit obligationem simpliciter recitandi, sed suppositæ adjecit tempus; cum autem ex supra probatis constet non esse rigorosam hujusmodi obligationem, cum laxior sit illa, quam habent Collegiatæ, & Cathedrales, consequenter obligatio temporis sequitur obligationem recitationis, & cum hæc non sit sub mortali, oportet inferre eam esse sub veniali tantum, & in quibusdam Religionibus nullum peccatum. Quod autem non sit peccatum mortale, docent Cajetanus, & Valentia, quos pro se citat Bonacina *disp.* 1. *de hor. canon. quæst.* 3. *punct.* 3. *num.* 7. §. *Ego contra Navarr. tom.* 4. *cap.* 3. *de Orat. num.* 63., *Regin. lib.* 18. *num.* 180., & *alios*. Hactenus Bordonus, quem omnino sequitur Antonius a Spiritu Sancto *in suo Direct. Regul. part.* 2. *tract.* 3. *disp.* 6. *sect.* 11. §. 8. *num.* 1600. his verbis: *An autem in illis Religionibus, in quibus sub mortali non præcipitur in suis Constitutionibus, ut recitentur quotidie in choro horæ canonicæ, possint Superiores sine omni culpa permittere aliquando ex levissima causa, ut omittantur in choro, vel in totum, vel in partem, & etiam ut matutinæ preces recitentur post completorium, & non de nocte matutinali tempore. Respondeo affirmative. Ita ex Valentia, Cajetano, Bonacina, & aliis Bordonus supra n.* 7., *Vidal supra num.* 95.

XIII. Bassæus vero *verb. Horæ Canon. p. sub. num.* 8. *vers. ex quibus* ait: *Non est damnanda illorum Religiosorum consuetudo, qui de suorum Superiorum licentia, certa aliqua die a choro vacant, ut corpus defatigatum recreent, quo frequentius postea aliis diebus ad psallendum surgant, dummodo saltem duo in choro psallentes relinquantur; cum de Jure Canonico Conventus, sive Monasterium, etiam ex duobus constet, ut innuit Glossa juncta textui c.* 10. *qu. p.* Nos tamen etsi præfata vera putemus, in ea tamen opinione versamur, ut saltem quatuor in choro convenire debeant ad recitandas horas, quia etsi in duobus, aut tribus etiam subsistat Conventus, aut Monasterium quoad eligendum sibi Superiorem, non autem quoad recitandum officium publice in choro, ut bene Bordonus *loc. cit.* 7., & 8., Naldus tamen *in annot. ad dist.* 5. *cap. non mediocriter* dicit ad usum Chori tres ad minus requiri, & sufficere. Quantum ad obligationem chori perpendenda sunt, quæ infra dabimus de recitatione privata, quæ succedit loco publicæ.

XIV. Quæres 5. Utrum Religiosi servitio Chori deputati, v. g. in pulsandis organis, libris transferendis &c. satisfaciant & obligationi, si propterea aliquam partem divini officii omittant illam non canendo, nec audiendo?

XV. ℞. Antonius a Spiritu Sancto *loco superius cit. n.* 1599. affirmative, nam tunc chorus, cujus ministerio serviunt, tam suo, quam aliorum ministrantium nomine recitat, sicque ipsi censentur mortaliter recitare, modis dictis divino officio cooperantes usa sic permittente. Ita Layman, Arag., Reginald., Azor., Molphes., Nald., Villab., Cruz, Raphael de la Torre, quos refert & sequitur Diana 1. *part. tract.* 12. *resol.* 13., quidquid in contrarium dicant Palaus, Suar., Bonacina, quos refert, & sequitur Pellizzar. *tract.* 5. *cap.* 11. *num.* 40.

§. V.

Num Viri professi Regulares, carentes Sacris, ad chorum deputati, uti & Moniales, item choro addictæ, quando non intersunt publicæ psalmodiæ in choro, teneantur privatim sub mortali supplere, & recitare Horas Canonicas?

I. HAc in re duæ extant inter se contrariæ sententiæ, negans una, sustinens altera mordicus obligationem. Qui primam negantem sectantur, sunt Cajetanus *in summula verb. Hora Canonica initio*; Bartholomæus Fumus *in sua Summa, Armilla num.* 4., & 5., Joan. Medina *Cod. de Orat. quæst.* 6., Villalobos *in summa tom.* 1. *tract.* 29. *difficult.* 9. *dub.* 8., Alphonsus de Castro *lib.* 4. *de leg. pæn. cap.* 8. Martinus de S. Joseph *in Monita Confessarior. tom.* 1. *lib.* 1. *de Ordine tract.* 10. *num.* 3. Aragon. *in* 2. 2. *D. Th. quæst.* 83. *art.* 12. *vers. explicatis jam duob.* Bruno Chassaing. *de Privil. par.* 2. *tract.* 8. *cap.* 4. *propos.* 4., aliique infra citandi, quorum præcipuus est

II. Petrus Marchant. *in Tribun. Sacrament. tom.* 2. *tract.* 2. *par.* 2. *sect.* 1. *quæst.* 2. ita scribit. Regulares, sive viri, sive Moniales quæ ex vi Regulæ, vel voti speciale præceptum non habent, sub nullo peccato obligantur ad horas canonicas privatim recitandas. Ratio mea fundamentalis est: quia tantum onus sine speciali lege, vel titulo, sub peccato mortali imponere, est jugum intolerabile, & violentum. Nec ratio consuetudinis vim legis habentis aliquid concludit, etsi enim consuetudinem sanctam Religionum communiter negare non possimus; illam tamen consuetudinem habere vim legis ad peccatum mortale obligantis, nullus probare poterit: nec vidi ullum, qui hoc probare intenderet; qui enim hanc vim consuetudinis allegant, illam communiter supponunt, non probant.

III. Dico ergo primo: Sanctam consuetudinem esse, ut Religiosi, ubi choro non intersunt, privatim horas canonicas, a quibus absuerint, legant.

IV. Dico 2., hanc consuetudinem receptam esse sub titulo pietatis, & sancti exercitii, quam qui prævaricaretur, indevotionis, & negligentiæ, seu defectus fervoris in rebus pietatis argueretur.

V. Dico 3. hanc consuetudinem non habere vim legis, ut enim consuetudo vim legis habeat, non sufficit, ut communi sensu, & consensu sit recepta simpliciter (recipi enim potest ob decentiam, pietatem, utilitatem, quæ in illa continetur) sed requiritur, ut recipiatur per modum legis sub peccato obligantis. Taliter autem receptam esse a Regularibus consuetudinem illam communiter dicendi horas canonicas, absolute negandum est.

VI. Dico 4. fictitium esse, consuetudinem illam receptam esse per modum legis ad peccatum mortale obligantis; hoc enim absque certo fundamento libere dicitur. Constans autem mihi est ista regula; nullam legem, multo minus consuetudinem, ad peccatum mortale obligare; nisi constet certo de fundamento tantæ obligationis.

VII. Dices 1. Multi sunt in ista opinione obligationis, quæ si tollatur plures Religiosi negligent horas legere. Respondeo, minus malum esse negligere, quam negligendo Deum offendere. Et cum opinio illa legitime fundata non sit, melius est errorem, qui pluribus est offendiculum peccati, tollere, quam unum peccatum mortale permittere; quilibet enim scrupulosus sibi conscientiam erroneam formare posset, & imprudenter hoc titulo consuetudinis se in gravissimos laqueos conscientiæ præcipitare. Pii certe, & suæ salutis amatores attendentes fructus pietatis, & utilitatem, & sanctam consuetudinem Religionis, horas facile non omittent. Cur autem ob pictum diligentiam, incurios, & infirmos volumus exponere periculo peccati mortalis, & æternæ damnationis? Consueverunt Religiosi certis horis orationi, & exercitationi mentali vacare; certis diebus disciplinas sumere; ex pietate certis diebus jejunare, officium Beatæ Mariæ Virginis recitare, quin frequenter ad illam consuetudinem communem a suis Directoribus compelluntur, ergo peccant mortaliter illa omittendo, vel ex omissione hujusmodi formanda est in illis conscientia peccati mortalis, aut ubi erronee fundata est, continuanda? Hoc dicant cæci, qui cæcis ducatum præbentes, in foveam ruunt. Ego tali assertioni repugno.

VIII. Dices 2. Beneficiati ad horas tenentur, quia ex fundationibus propter officium vivunt, ergo & religiosi, qui sive

fundationibus, sive piorum oblationibus, & mendicationibus victitant, similiter obligantur. Respondeo negando consequentiam; fundationibus enim beneficiorum correspondet precise canonicum officium ex debito justitiæ, & contractuum virtualium; fundationibus autem Monasteriorum, ac oblationibus Piorum &c. correspondent omnia, quæ facit Religiosus, utpote arcta Statutorum observatio, orationes, jejunia, disciplinæ, austeritates, doctrina, sancta exempla &c.; quorum intuitu, titulo charitatis, Monasteriis factæ sunt, & in dies fiunt, eisque, qui omnia pro Christo reliquerunt, rependuntur a sapientissimo retributore Deo: Unde bene dicebat S. P. N. Franciscus, Fratres suos mundo debere exercitationes pietatis, exemplum, & doctrinam: Mundum titulo charitatis debere illis victum, vestitum, hospitium gratuita benignitate. Sufficienter itaque Religiosus exercitiis, & austeritatibus Religionis satisfacit oblationibus, & eleemosynis Piorum, nec privatim, & singulariter ad horas canonicas obligari potest. Hucusque Marchantius.

IX. Contra Marchantii sententiam, & doctrinam insurrexit P. Ludovicus Bertrandus Loth Dominicanus, acrique censura eum momordit, illumque inculpat de excessu; unde idem Marchantius in sui defensam denuo calamum sumpsit, & in quodam Opusculo, cui titulus *Notabiles resolutiones variorum casuum* casu 32. prolixe se, & egregie defendit. Et revera tam Regulares viros sacris non initiatos, quam fœminas professas ad horas canonicas non teneri, pluribus ostendi posse videtur, &

X. Primo. Cum B. Joannes Capistranus in Vicariatus officio existens declarasset in Regula prima S. Claræ contineri centum, & triginta præcepta Regularia (inter quæ cap. 3. Regulæ erat præceptum de lectione horarum canonicarum) in quorum transgressione Moniales peccatum mortale incurrerent, Eugenius IV. in Bulla *Ordinis suæ* de anno 1446., quæ habetur apud Emmanuelem Rodriquez, & est ejusdem Pontificis 31. per sequentia verba oppositum declaravit: *Cum nos id nimis durum, & periculosum judicemus, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, & volumus, quod in nullius prædictorum transgressione, præterquam eorum quatuor, quæ concernunt principalia vota, obedientiæ scilicet, paupertatis, castitatis, & clausuræ, & super electione Abbatissæ, & depositione, peccatum mortale incurrant.* Cum itaque in præfata Regula cap. 3. expresse præcipiatur, *ut Sorores litteratæ faciant divinum officium secundum consuetudinem Fratrum Minorum*, & ab hujus præcepti transgressione, sicut ab aliorum in Regula contentorum, removeat reatum peccati mortalis Pontifex, non dispensatione aliqua, sed simplici declaratione, exploratum redditur, Moniales Ordinis S. Claræ, & consequenter nec aliorum Ordinum, ad recitationem horarum canonicarum sub peccato gravi nequaquam teneri.

XI. 2. Leo X. in Regula lata pro Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis S. Francisci sub tribus votis solemnibus in Congregatione viventibus, declarat easdem Sorores obligari tantum sub peccato mortali ad tria vota essentialia, obedientiæ, paupertatis, & castitatis, & ad clausuram eas, quæ illam expresse voverunt; cap. autem 4. ejusdem Regulæ præscribitur, *Quod Sorores, quæ horas canonicas sciunt per se dicere, debeant illas secundum usum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ persolvere.* Nn autem Sorores putarent sub mortali peccato se teneri, insuper ibidem ita se exprimit, atque declarat Summus Pontifex: *Omnia, & singula in præsenti Regula contenta esse consilia ad facilius salvandas animas viatorum, & nulla esse obligatoria ad peccatum mortale, vel veniale, nisi humano, vel divino jure aliquis alias esset obligatus.* Moniales igitur Tertii Ordinis S. Francisci non tenentur sub peccato mortali ad horas canonicas, ac consequenter ruit consuetudo illa universalis, vi cujus Moniales obligantur sub peccato mortali ad horas canonicas.

XII. 3. Quia ultra superius recensitos non desunt quamplurimi graves Doctores, qui Regulares sacris non initiatos, atque Moniales eximunt ab onere recitandi horas canonicas, atque proculdubio afferunt validas rationes, dissolvuntque egregie, quæcumque in oppositum adduci unquam possunt. Quoniam vero nimis longum foret, hæc omnia referre, idcirco sufficiat Auctores hosce indicasse, ut Lector, si voluerit, eosdem consulere queat. Sunt autem Leonardus Lessius *in Resol. casuum conscientiæ post* 1. 2. *D. Thomæ verb. horæ canonicæ casu* 14., Georgius Gobat *in Alphabeto officii recitandi, casu* 23. *num.* 570., *& num.* 632., & alibi, Franciscus Bordonus *Consil.* 30. *a num.* 1. *usque ad* 4. *inclusive*, Bruno Neusser *tract. de horis canon. disp.* 11. *quæst.* 3., Antonius Coronius *in suo opere Controversiarum lib.* 3. *controvers.* 3. *de horis canon. cap.* 1. *quæst.* 3. *num.* 22., *&* 23. aliique.

XIII. 4. Quia hujusmodi negativa sententia probari potest ex doctrina P. Pasqualigi *de Jejun. decis.* 69. *num.* 3. *&* 4., nulla enim consuetudo obligat ad mortale, etiamsi ab immemorabili tempore introducta sit, nisi introducta fuerit cum animo se ad mortale obligandi, & quatenus introducta cum tali animo, a Superioribus approbata (ut communiter Doctores) unde immemorabiles consuetudines, ut recitandi Salutationem Angelicam, Litanias B. Mariæ, vacandi orationi mentali, & aliæ hujusmodi, quæ apud Regulares vigent, non censentur obligare, quia absque dicto animo se obligandi ad mortale sunt introductæ. Immo etiamsi approbetur consuetudo a Superiore tamquam inducta ex animo se obligandi, & revera cum tali animo inducta non sit, neque adhuc obligat, quia approbatio procedit ex falsa suppositione, & ideo non potest subsistere, cum non subsistat fundamentum, ex quo procedit. Cum autem in casu nostro consuetudo recitandi privatim horas canonicas a Professibus carentibus Sacris, & a Monialibus, inducta sit in Religionibus ex consuetudine secundum Regulam (per omnes) quæ non obligat ad peccatum, stat præsumptio consequenter, quod consuetudo, pariter inducta potius fuerit ex devotione, non autem ex animo se obligandi; nullum enim extat fundamentum, ex quo inferri possit, Regulares ex alio fine consuevisse recitare horas, quam ut Regulæ, & Constitutionibus satisfacerent, si autem ex hujusmodi consuetudine liceret inferre obligationem ad culpam, jam transgressio omnium eorum, quæ ordinantur in Regula, & Constitutionibus, erit peccatum mortale, quod nemo dicet. Recolantur quoque, quæ superius data sunt in paragrapho tertio ad ostendendum, consuetudinem publicæ psalmodiæ in choro haudquaquam apud Regulares esse obligatoriam; a fortiori enim militant pro privata recitatione.

XIV. 5. Quia dum certe non constat de intentione, qua introducta fuit hujusmodi consuetudo, ad minus dubium est, quod introducta fuerit cum animo se obligandi; in dubiis autem melior est conditio possidentis, ut notant passim Doctores, & cum unusquisque possideat suam libertatem, potest eam retinere, & uti jure suo, nec tenetur eam subdere obligationi incertæ. Item & dum in dubiis versamur, præsumere debemus potius devotionis causa, quam obligationis fuisse introductam dictam consuetudinem, uti docent Serra, Gallego, & alii plures apud Mendo, & plurimi alii, quos plena manu congerit, & sequitur Pasqualigus *in Tract. de sacrificio Missæ quæst.* 411.

XV. 6. Quoniam etsi de consuetudine fere omnes testentur, tamen cum sit quid facti, difficile est de ejus subsistentia judicium ferre; quapropter ut bene Bordonus *loco citato* asserit, ea consuetudo refertur ad chorum, non præcise ad deputatum ad chorum, quando abest, nam consuetudo in vim legis obligans, non inducitur ex actibus privatis, sed publicis, & manifestis, ut docent communiter cum Bonacina *de consuetudine num.* 26.; officium autem extra chorum dicitur occulte, & non manifeste; ergo signum est, eam consuetudinem referri ad Professum, non ut sic, sed quatenus recitat in choro. Idipsum docent Cajetanus, & alii, qui asserunt constare quidem de consuetudine, qua Moniales consueverunt publice horas canere, non tamen satis constare de consuetudine, qua tantum vinculum singulis privatim sit impositum.

XVI. 7. D. Thomas *Quodlib.* 9. *q.* 7. *art.* 15. *in corp.* nos monet, ut sequitur: *Periculose determinatur, aliquid esse peccatum mortale, nisi expressa veritas habeatur*: quod & confirmat 2. 2. *quæst.* 107. *art.* 4. *in corp.* provida hac sua, & S. P. Augustini monitione: *In iis, quæ ex institutione Sanctorum superaddita sunt præceptis naturæ, Christi, & Apostolorum, moderationem attendendam esse, ne conversatio fidelium onerosa reddatur*; hinc huc spectat generalis illa ratio, quam in materia de horis canonicis promit Aragonius *in* 2. 2. *quæst.* 83. *art.* 12. *in titulo* 30. *conclus.* 3. his verbis: *Certe videtur durum, & a christiana charitate alienum, mittere aliquem in infernum, & dicere, quod peccat mortaliter sine evidenti, & certa ratione*; unde & Gobat *in Alphabeto sacrificantium casu* 21. *num.* 702. *&* 703. habet: *Mihi displicet, asserit, aliquid esse peccatum etiam veniale, & consequenter extare aliquod præceptum, quando non habetur sufficiens fundamentum. Et longe horreo noxam lethalem asserere, nisi vel clara ratio, vel auctoritas irrefragabilis cogat*, quod similiter asserit *in Alphabeto recitantium Breviarium casu* 23. *num.* 723. *in fine*. Cum itaque in nostro casu nec auctoritas aliqua irrefragabilis, nec clara habeatur ratio obligationis præfatæ sub gravi peccato, ideo haudquaquam est asserenda.

XVII. Objicies 1. Emmanuel Sà *verb. horæ canonicæ num.* 1. cum scripsisset: *Quidam tamen & Moniales, & eos omnes, qui non sunt in sacris, obligatione liberant (quod etsi probabile) non est usu receptum*: a Magistro Sacri Palatii correctus fuit, & ex ejusdem ordinatione expuncta fuere illa verba (*quod etsi probabile*), quibus probabilis talis sententia judicabatur, ut videre est in editione Romana, & in aliis expurgatis, quæ postea factæ fuerunt.

XVIII. R. Marchantium, & Lessium non multum curare de dicta correctione Sà, utpote quæ reapse non excedit censuram a privato Doctore factam; ideo autem correctus fuit, ac expurgatus, quia tunc temporis communis erat contraria opinio, & illa prædicti Sà admodum singularis, ut nec tuta censita sit in conscientia. Ast sunt postea plures, & non inferioris notæ advenerint Doctores, qui nedum illam amplectuntur, verum etiam novis argumentis, & solidis, ac fundatis rationibus roborant, eamdemque vocant nedum probabilem, sed absolute veram, piam, atque securam, idque absque correctione Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & scrupulo ullo Inquisitorum passim admittatur, ut experientia ipsa constat in superius laudatis Auctoribus, idcirco non plurimi facienda venit correctio memorata Emmanuelis Sà; & præsertim quia pro hujus sententia extare videntur duo Pontifices Summi Eugenius IV. & Leo X. supra relati, quorum primus sententiam obligantem sub gravi Moniales ad divinum officium *nimis duram, & periculosam* judicare videtur in superius ejusdem recensitis verbis.

XIX. Objicies 2. Communis olim erat, & communissima sententia præfatam asserens obligationem, cui pene innumeri subscribunt Auctores; ergo ad hos expugnandos, illamque infirmandam non sufficere potest superius recensitorum paucorum auctoritas.

XX. R.

XX. ℞. Quod olim ante Sotum communis etiam erat opinio, omnem beneficiatum sub peccato mortali teneri quotidie ad horas canonicas, quantumvis beneficium solum duos, aut tres aureos ei penderet; & ita consuetudine, & Doctorum opinione tenebantur sub mortali. Verum postquam Sotus præclaro judicio docuit contrarium, passim cœpit illa rigida sententia exolescere. Simili modo putabatur esse peccatum mortale facere Sacrum ante preces matutinas; ast talis obligatio statim evanuit quoad gravitatem peccati mortalis, simul atque ostensum fuit, eam solido fundamento minime niti. Idipsum factum extitit in pluribus aliis opinionibus, atque sententiis, in quarum recensione supervacaneum putamus hic immorari, quas inter est casus præsentis quæstionis.

XXI. Objicies 3. plura Pontificia privilegia Regularibus, & Monialibus facta, per quæ cum ipsis fit dispensatio, aut commutatio horarum canonicarum; ergo supponunt Summi Pontifices in iisdem obligationem. Hujusmodi privilegia a nobis recensita fuere in Dec. ultimo Cap. præcedentis.

XXII. Respondet Bruno Neusser, atque Cotonius *locis citatis*, sæpe concedi privilegia, quia petuntur, seu per eadem concedi, quod petitur, quidquid postea *fit* de obligatione, necne ejus, in quo fit dispensatio, vel commutatio; & hoc non crederem, nec ab Adversariis ipsis, saltem universim, negatum iri posse. Addit Cotonius supponi potuisse in iisdem obligationem ex Regula, vel Constitutione peculiari.

XXIII. Responderi itidem potest ex Pasqualigo *de Jejunio quæst.* 415. *num.* 4., ubi ait, quod licet quandoque aliquod Pontificium privilegium non sit necessarium, est tamen utile pro sedandis conscientiis respectu illorum, qui opinionem amplectuntur. Patens est itaque, quod memorata privilegia non sunt inutilia, nec otiosa ad sedandas conscientias illorum, qui sunt in opinione obligationis, aut super hanc obligationem valida dubietate tenentur, ac ad tollendos quoscumque scrupulos, quibus præsertim anguntur Moniales. Hoc autem maxime procedit in nostro casu, in quo sententia sustinens obligationem admodum communis est, nec suis caret rationibus.

XXIV. Objicies 4. præcipuum omnium contrariæ sententiæ Auctorum fundamentum, diuturnam nempe, antiquissimam, & immemorabilem consuetudinem, quæ licet initio sui vim legis obligantis forsitan minime habuerit, nihilominus temporis progressu incepit legitime præscribi, & consequenter transacto tempore ad præscriptionem requisito, vim legis habere cœpit: eo pacto, quo, ut notant Doctores de Legibus, incipiunt aliæ consuetudines, etiam contra legem ipsam, præscribere; initio enim sui vim legis non habent, sed pedetentim progredientes, transacto tempore a præscriptione requisito, stricte obligant, vimque legis habent.

XXV. ℞. Ex dictis jam satis corruere hoc argumentum ex consuetudine petitum, unde in ejusdem solutione non est diu immorandum, sed cursim repetenda nonnulla, quæ fusius supra prosecuti fuimus; plura enim exiguntur ad hoc, ut consuetudo aliqua obliget, & vim legis habeat. Primo, ut ea introducta sit animo se obligandi, & non ex simplici devotione; quoniam ut superius, & præsertim in paragrapho tertio dicebamus, uti lex quoad suam obligationem dependet ab intentione Legislatoris, ita etiam consuetudo dependere debet ab intentione illorum, qui eam inducunt, cum participare debeat conditiones legis, ut vim legis habeat; alias non obligabit, quia actus voluntarii non plus operantur, quam velint operari, & numquam ultra intentionem agentium; & quidem alias Regulares Ordines sub gravi peccato tenerentur ad plura sancta, & salutaria exercitia, quæ ex inveterata consuetudine semper custodierunt, ac ex devotione assumpserunt, ut certis horis orationi, & exercitationi mentali vacandi, certis diebus disciplinas faciendi, jejunandi, litanias, aut officium B. Mariæ recitandi &c. a. Quia consuetudo vim legis habet, & pro lege suscipitur, quando deficit lex; quando autem aliquid communiter fit, quia adest lex, quæ ita faciendum præscribit, tunc consuetudo legem non facit, sed ipsa non est nisi observantia legis, quapropter pro investiganda obligatione, quæ urget, consideranda non est consuetudo, sed quam obligationem imponat lex; quia observantia legis non inducit obligationem supra obligationem legis. Cum itaque in Regularibus Ordinibus adsit lex, nimirum eorum Regulæ, aut Constitutiones, quæ præfatam recitationem præscribunt, ex quibus ortum utique habuit consuetudo, quæ allegatur, idcirco dicta consuetudo non habebit majorem obligationem, quam inducant dictæ Regulæ, & Constitutiones, & ex his utique dignoscetur etiam animus, quo dicta consuetudo introducta, & continuata extitit, quapropter cum Regulæ, & Constitutiones non præscribant dictam recitationem sub gravi aliquo peccato, quinimmo regulariter saltem sub nullo, sequitur, quod nec magis obliget consuetudo prætensa, ac consequenter, quod neque introducta fuit, ac continuata animo se obligandi; accessorium enim sequitur naturam sui principalis. Verum videantur superius dicta, ex quibus utique penitus evanescit adductum argumentum, & præsertim cum nec desint insignes Doctores, qui de consuetudine recitandi extra chorum se nil scire asserant, unde cum ea incerta sit, super eam fundari non potest certa obligatio, quæ cum sit res valde odiosa, præsumenda non est, nisi ubi necessitas cogit, & in dubiis melior est conditio possidentis libertatem; quinimmo & in dubiis de intentione eorum, qui dictam consuetudinem introduxisse dicuntur, præsumendum est defuisse animum se obligandi, ut docet Suarez *de legibus cap.* 15. *n.* 13., quia in dubio nemo præsumitur velle obligari, nec expedit multiplicari præcepta, ubi moraliter certa non sint.

XXVI. Dices. Quidquid sit, an hujusmodi consuetudo vim legis obligantis ab initio habuerit, nihilominus temporis progressu viri sapientes existimarunt communiter præfatam consuetudinem obligare, ergo saltem tractu temporis per ejusdem continuationem vim legis obligantis acquisivit.

XXVII. ℞. Id putasse ex ignorantia, & errore, in quantum quod crediderunt adesse præceptum, vel saltem consuetudinem obtinuisse ab initio vim legis, consuetudo autem, quæ fundatur in ignorantia, & errore, non potest acquirere vim legis, ut habetur *in cap. consuetudo dist.* 8., ubi dicitur, *consuetudo sine veritate, vetustas erroris est*, & ut communiter fatentur Doctores de legibus. Ratio autem est, quia error, & ignorantia facit, quod ex ipsa, & tali pacto operans, non habeat intentionem se obligandi, sed potius ita operetur, quia putat se esse obligatum, unde cum consuetudo non acquirat vim legis, nisi interveniat animus se obligandi, neque hic interveniat, non potest consuetudo acquirere vim legis; hinc Joannes Sanctius *in Selectis de Sacram. disp.* 54. *num.* 33. juxta hanc communem doctrinam concludit: *Consisto igitur ex ignorantia comparatam fuisse consuetudinem quatenus arbitrabantur homines devinctos se esse operari, quia a lege erat imperatum, quæ tamen id minime jusserat, deinceps ad operandum non erunt constricti, nec lege scripta, quæ non extat, nec consuetudine, quæ tunc est effectus legis imaginariæ*. Ad rem refert casum quemdam Bardi *in selectis moralib. lib.* 8. *quæst.* 2. *nu.* 18., videlicet, quod olim in Siciliæ Regno, præsertim apud Universitates remotiores ab exterorum commercio, magna Vulgi pars existimabat sine Bulla esse abstinendum a lacticiniis die veneris, & sabbati per totum annum, quamvis in hos dies jejunia Ecclesiæ non incidissent, & quia existimatio ista oriebatur ex ignorantia, idcirco viri sapienter populum a tali ignorantia liberarunt, ostendentes hujusmodi obligationem non reperiri. Consuetudo igitur, quæ in ignorantia fundatur, vim obligandi non habet, & cum talis præsumatur esse consuetudo recitandi privatim horas canonicas a Regularibus in sacris non constitutis, & a Monialibus, quando absunt a choro, idcirco eos, & eas minime obligari asserendum est; hinc in citato cap. *Consuetudo* habetur: *Consuetudo, quæ apud quosdam obrepserat, impedire non debet, quominus veritas prævaleat, & vincat.*

XXVIII. Objicies 5. Prælati, & Superiores reprehendunt, & etiam puniunt subditos, vel subditas non recitantes privatim horas, quando absunt a choro, ergo opus est, ad horas teneantur.

XXIX. ℞. Quod id faciunt Prælati, eo quod inter observantias, & consuetudines regulares extat privata etiam horarum canonicarum recitatio, & cum iidem sint custodes Regulæ, & Constitutionum, incumbit ipsis sub peccato invigilare, atque exigere a propriis subditis earumdem observantiam. Et quatenus id facerent Prælati ex eo, quod putarent consuetudinem obligare, oppositam sententiam sequentes, secundum quam possunt judicare, non dant consuetudini vim obligandi, sed illam relinquunt in suo statu, cum hæc sit specialis ipsorum opinio, quæ (ut ait Pasqualigus *de Jejun. Decis.* 69. *num.* 6.) non notificat nobis animum eorum, qui dictam consuetudinem introduxerunt.

XXX. Objicies 6. Ex Bardi *quæst. cit.* 2. *num.* 14., nulla in jure communi invenitur lex, quæ obliget Diaconum, & Subdiaconum, ad recitandum divinum officium, ut etiam ostendit Lessius *disp.* 9. *num.* 44., & 45., ubi concludit obligationem hanc fundari in antiqua consuetudine. Rursus in pervigilio Pentecostes, S. Joannis Baptistæ, S. Laurentii, & Festi omnium Sanctorum, est jejunium obligans sub gravi, & non ex lege positiva, sed ex consuetudine: contra quam si quis argueret, non esse legitime præscriptam, & non constare de intentione, qua inducta fuerit, ex devotione, an ex obligatione: vel si dicat procedere posse ex errore hanc existimationem de obligatione servanda, si quis, inquam, ita argueret, esset expellendus, quia sufficit per tot sæcula ita fuisse a sapientibus, & piis viris judicatum; Ita etiam & ego dicam de consuetudine recitandi apud Regulares, & Moniales, cum nullum prorsus discrimen appareat. Ita argumentatur Bardi *loco cit.*

XXXI. ℞. 1. Esse discrimen, quia consuetudo recitandi privatim in Religionibus non est proprie consuetudo, sed observantia Constitutionum, quæ non obligant ad peccatum, sicque nec recitatio ipsa privata, quæ ab iisdem ortum habet. Item talis consuetudo cum pendeat a dictis Constitutionibus, legem novam non facit, nec novam obligationem inducit, constatque aperte, qua intentione, ac animo fuerit inducta. Non sic autem evenit in adductis aliis casibus.

XXXII. ℞. 2. Diaconos, & Subdiaconos teneri ab horas canonicas ex Jure canonico, & in ipso Jure tale onus imponi; ad hoc enim ordinantur in sacris, ut Ecclesiæ inserviant, ac proinde æquum fuit, ut Ecclesia illis tamquam suo ministerio mancipatis, hoc onus imponeret. Sic Canonistæ apud Leandrum *part.* 2. *tract.* 6. *disp.* 13. *quæst.* 8. *Vers. Negant deinde*, unde ibi: *Teneri Subdiaconus ad divinum officium recitandum Jure Canonico, & Ecclesiastico, habito in Cap.* 1. *de Celebr. Missar., quod (ut inquit Navarrus) ad verbum est Caput Presbyter* 91. *dist. affirmant communiter Canonistæ, & alii apud Bonacinam, quos ipse sequi videtur, de horis canon. disp.* 1. *quæst.* 2. *punct.* 3. *n.* 1., *Machado lib.* 4. *part.* 1. *tract. decis.* 14. *num.* 1. Esto autem, quod Diaconi, & Subdiaconi ad pensum officii divini, non ex aliquo scripto, & canonico Jure tenerentur, ut contendit Leander *quæst. cit. vers. Sed probabilius*, eo quia per ipsum Navarrum, & alios citatis Textus de solis

Sacer-

Sacerdotibus loquuntur, tenentur tamen lege naturali divina (inquit idem Leander) determinata per universalem consuetudinem, eos ad idem pensum obligantem sub mortali per omnes, nemine excepto; quod per omnes, ut patet ex dictis, non obligat juniores Professos, nec Moniales.

XXXIII. Quantum vero ad pervigilia Pentecostes, S. Joannis Baptistæ, S. Laurentii, & omnium Sanctorum, extra controversiam non est, an obligent sub gravi culpa, ut videre est apud Pasqualigum *de Jejunio decision.* 171., & 172:, hinc & alicubi in Vigilia Pentecostes reipsa non jejunari docet Guyetus *lib.* 1. *cap.* 17. *quæst.* 6. Verum de his alibi sermo instituitur, & habebitur.

XXXIV. Objicies 7. nam Summi Pontifices in concessione officiorum pro Ecclesia, præsertim universali, hæc verba ut plurimum assolent adhibere: *Ab universo Clero Sæculari, & Regulari utriusque sexus, qui ad horas canonicas tenentur, recitari mandavit.* Supponunt itaque Moniales ad horas canonicas teneri, ac consequenter etiam Regulares viros, nondum sacris initiatos. Idipsum deduci potest ex præsenti Decreto, in quo decisum habetur, Moniales *teneri* ad recitandum de Patrono principali loci &c.; si enim ad officium divinum non tenerentur, nec ad recitanda prædicta officia utique teneri valerent.

XXXV. ℞. 1. Præsupponere obligationem ad recitandas horas publice, & in choro, de qua nos superius egimus, non autem privatim, & extra chorum, de quo impræsentiarum quæritur. Vel 2. Supponere obligationem, quæ in Monialibus adest ratione earumdem respective Regulæ, vel Constitutionum, adeoque vel sub gravi, vel sub levi culpa, aut adhuc tantummodo sub pœna, vel sub consilio, prout regulares observantias, quas præscribunt, jubent dictæ Regulæ, aut Constitutiones.

XXXVI. Ex dictis abunde patet, sententiam negantem Regulares sacris non initiatos, atque Moniales ad horas canonicas privatim recitandas teneri, admodum probabilem esse, & tuto in praxim deduci posse, atque adeo ad servandam assertam consuetudinem in iisdem sufficere obligationem ad pœnam, & castigationem regularem, sicut sufficit ad alias regulas, & ad disciplinam religiosam servandam, uti asserit Lessius *loco cit.*, ubi aliam dicit esse rationem de beneficiatis, & ordinatis. *Beneficiati enim stipendia ab Ecclesia accipiunt, ut officium divinum persolvant, unde instar mercenarii tenentur ex quasi contractu, & officio: ordinati vero ordine sacro sponte se in ministerium Ecclesiæ tradiderunt: ad hoc enim ordinantur, ut Ecclesiæ serviant; ac proinde æquissimum fuit, ut Ecclesia illis, tamquam suo ministerio mancipatis, hoc onus imponeret. Moniales vero non ideo deserunt sæculum, & se in Monasterium abdunt, ut aliquod Ecclesiæ ministerium obeant, aut ut stipendia ab Ecclesia percipiant, sed ut suæ perfectioni vacent, & Deo serviant; alimenta gratis percipiunt, ut pauperes. Itaque ex hoc capite nulla fuit ratio tam gravis vinculi imponendi. Et sane cum illæ sæculum deserant, omnes opes, voluptates, propriam voluntatem, & in latebras perpetuas se abdant, ut occasiones peccatorum vitent, & liberiori spiritu Deo serviant, parum videtur humanum, si novus ille laqueus illis injiciatur, & sub peccato mortali ad preces tam longas, & multiplices, quas non intelligunt, adstringantur. Sat enim ipsæ sibi oneris imponunt, cum tribus votis se obstringunt, & disciplinæ Religionis subjiciunt. Quis novam illam obligationem adeo gravem non reformidet? Non esset hoc sacras Virgines ad Religionem allicere, sed absterrere.* Ita Lessius de Monialibus; tu autem eadem applica etiam ad Regulares viros in sacris non constitutos.

XXXVII. His tamen handquaquam obstantibus nos non putamus esse recedendum ab affirmativa communissima sententia, cujus fautores enumerat Bardi *quæst.* 1. *cit.* §. 2. *num.* 3., non quidem omnes, sed usque ad septuaginta. Ducimur autem primo, quia consuetudinem persolvendi privatim officium canonicum a Religiosis in sacris non constitutis, & Monialibus, qui chorum profitentur, & ex sua professione choro adjiciuntur, non ex devotione dumtaxat, sed ex vero animo se obligandi, introductam fuisse arbitramur. Hoc autem exinde constat, quia tres conditiones assignant communiter Doctores ad cognoscendum, quando consuetudo ex animo se obligandi censeatur introducta, quas in hac, de qua loquimur, nullus cordatæ mentis negabit reperiri. Prima, quod materia sit gravis, a populo, vel a majori parte continuo observata absque interruptione, quia non solent tanta firmitate servari, quæ solum ex devotione fiunt. Secunda, si Superiores graviter reprehendant, aut puniant non observantes talem consuetudinem. Tertia, cum prudentes, & timorati male sentiunt de his, qui non observant talem consuetudinem, vel communiter populus scandalizatur, existimans transgressores talis consuetudinis peccare. Quis non videt in consuetudine, de qua loquimur, tales conditiones reperiri? Nec putandum est, primos introductores præfatæ consuetudinis ex errore processisse; quin potius credendum est, eos ex motione Spiritus Sancti motos fuisse ad eam introducendam, ex certa scientia, vel saltem non ex errore, putantes se aliqua lege ecclesiastica adstrictos esse, sed se voluisse obligare, sive alias obligati essent, sive non essent, quia illi non ad has versutias attendebant, sed ad id, quod erat magis sanctum, & perfectum, & quod majorem facultatem præbebat sine impedimento Dominum obsecrandi. Et quidem non alia utique ratione superius recensita jejunia in pervigiliis Pentecostes &c. censentur communiter obligatoria sub culpa gravi, nisi quia in iisdem concurrunt memoratæ conditiones. Ceteræ rationes dabuntur infra in Coronide.

XXXVIII. Dices 1. Consuetudo, quæ est juxta legem, non facit novam legem, sed est quædam observantia legis, nec inducit novam obligationem, sed illam, quam lex imponit, ut dictum est supra; talis autem est consuetudo, de qua impræsentiarum sermo est.

XXXIX. ℞. Verum id esse, quoties consuetudo est juxta legem tam quoad rem præceptam, quam quoad modum obligandi ab ea taxatum; tunc enim non obligat amplius quam lex, nec novum jus constituit, sed est observantia antiqui. At quoniam per consuetudinem potest multitudo se amplius velle obligare, quam ab ipsa lege obligetur, & tunc consuetudo est præter legem quoad illum modum, statuitque novum jus in ordine ad graviorem obligationem, ideo id evenisse putamus in nostro casu. Consuetudo enim potest introducere, ut lex alicujus rei, quæ per legem solum sub peccato veniali, vel nullo præcipiebatur, quia solum obligabat ad pœnam, obliget etiam ad culpam, & adhuc ad culpam gravem, quod tunc ita fieri præsumitur, quando communiter apud timoratos, & prudentes fractio talis legis, supposita consuetudine, censetur culpæ gravis, & aliæ conditiones supra assignatæ concurrunt, ut evenit in præsenti.

XL. Dices 2. Fœminæ uti nequeunt legem statuere, ait neque consuetudinem, quæ vim legis habeat; unde Bartolus *in leg. prim.* §. *de legib. n.* 7. ait: *Usus mulierum non inducit consuetudinem*; ergo saltem Moniales &c.

XLI. ℞. Quod etiam fœminæ, uti sunt capaces legis, & ad legum onera adstrictæ, sic sua consuetudine possunt jus inducere in iis, quæ ad ipsas spectant, & quod ipsas, non viros obliget, ut docent Suarez *de legib. lib.* 7. *cap.* 9. *numer.* 7. & 11., Salmanticenses *loc. cit. num.* 21. Diana coord. *tom.* 6. *tract.* 2. *ref.* 23., Azorius *tom.* 1. *lib.* 5. *cap.* 18. *quæst.* 11., Salas &c.: officium autem divinum valde congruenter spectat etiam ad Moniales.

XLII. Pro coronide liceat nobis adjicere, quod ex terminis illis, quibus concipi solent officiorum concessiones, scilicet *Ab universo Clero Sæculari, & Regulari utriusque sexus, qui ad horas canonicas tenentur &c.*, necnon ex præsenti, & quamplurimis alibi relatis Decretis, in quibus Moniales ad recitationem officii de Patrono loci &c. *teneri* dicuntur, satius eruitur earumdem obligatio ad divinum officium, & nonnisi iisdem maxima proculdubio vis infertur, dum ad obligationem earumdem a Regula, & Constitutionibus exortam detorquentur, ut verborum vim, pondus, ac robur de veritate unice sollicito, nullaque ex prædictis sententiis præcepto, vel modice ponderanti, non dubitamus, facile constabit. Quoad obligationem vero ex consuetudine ut supra inductam multum relevat obligatio, quæ universaliter admittitur, jejuniorum in pervigiliis Pentecostes, Sancti Joannis Baptistæ, S. Laurentii, & omnium Sanctorum, licet per meram consuetudinem credatur invecta. Ad auctoritates allegatorum Summorum Pontificum, qui in transgressione comprehensorum in Regulis, & Constitutionibus, etsi in his contineatur obligatio privatæ recitationis, nullum peccatum agnoscunt; dicimus, vel quod ad Caput, in quo illa præscribitur, non debite adverterunt, cum credibile sit, quod alias hujusmodi sanctam disciplinam non adeo relaxassent, vel melius, quod in transgressione ejusdem peccatum non agnoscunt, quatenus a præfatis Regula, & Constitutionibus demandatur, cum hæ ad culpam minime obligent, sed solum ad pœnam, & nos ipsi non refragamur; non autem quatenus ex consuetudine ut supra inducta, vel aliunde posset dicta obligatio privatæ recitationis easdem urgere. Et quidem quoad hoc satis constat de mente Summorum Pontificum, dum ut superius vidimus, plurima privilegia etiam Monialibus ipsis, & adhuc Clarissis, in specie concessa fecere, in quibus fit dispensatio, vel commutatio horarum canonicarum; si autem Moniales, & præsertim Clarissæ, de quibus ut supra declaravit Eugen. IV., ad officium divinum nullatenus aliunde tenerentur, nec in transgressione Regulæ, & Constitutionum id demandantium nulla culpa intervenirer, utique opus iisdem haud fuisset privilegiis, dispensatione, aut commutatione. Dici & potest, quod horæ canonicæ sunt obsequium illud a Religiosis Deo debitum, quod consuetudo præscripsit, ut dictum fuit de publica recitatione.

CAPUT NONUM.

De perpetua Festorum Immutatione.

I. NON idem est mutari, quod transferri. Nam festa cum transferuntur festo alio, seu officio majori impedita, sic a die suo proprio abscedunt, ut ipsi nihilominus semper addicta remaneant, adeoque, sublato alias impedimento, in eo jugiter celebrantur. Quæ vero mutantur in alium diem, hunc, abdicato penitus pristino die, firma deinceps ac perpetua statione quasi proprium sibi vindicant. Etsi igitur tam translatio, quam mutatio sit amotio festi e suo die proprio, differunt tamen in eo, quod mutatio veluti transmigratio est, perpetuaque sedis alterius occupatio; translatio vero instar est peregrinationis, qua se alio quis sic confert, ut tamen ad sedem propriam illico sit rediturus. Utriusque causa est officium aliquod diem festo destinatum occupans; at hujus ex accidenti, atque pro hac, aut alia simili vice dumtaxat, ut fit in occurrentiis Dominicæ 1. Quadragesimæ, aut diei Paschatis, & aliorum festorum mobilium; illius constanter, ac perpetuo, propter occursum videlicet ver. gr. Nativitatis Domini, Epiphaniæ, aut aliorum festorum, quæ eodem stato semper Kalendarii die recurrunt. *Diximus de perpetua festorum immutatione* ad distinctionem

acciden-

accidentariæ, de qua loqui reservamus in capite sequenti, ubi & apparebit discrimen, quod perpetua immutatio habet ab accidentaria. In Capite V. egimus de Sociis, qui constanter, atque perpetuo a suis separantur Consociis, & in VI. mentionem habuimus de Sanctis, qui in fine anni semper idem individualiter supersunt, qui propterea semper a proprio sunt amoti die. Hi omnes, utpote perpetuo translati, sunt ex Sanctis, qui perpetuam subeunt immutationem; hinc gradum faciendum esse putavimus ad tractatum de eorumdem perpetua repositione, seu magis de festorum quorumcumque perpetuo translatorum immutatione.

DECRETUM I. CAPITIS, IN ORDINE LXXXI.

Ab eo tempore, quo Innocentius X. ad duplicem ritum erexit officium S. Franciscæ Romanæ, dubitari cœpit, an Festo quadraginta Martyrum sit assignanda dies fixa, nempe dies 10. Martii, an vero idem Festum tamquam translatum prima die non impedita sit celebrandum; quo dubio in Sacra Congregatione proposito, hæc declaravit, assignari debere certam sedem officio quadraginta Martyrum, diem scilicet 10. Martii; idemque in novis Martyrologiis servari mandavit die 29. Novembris 1659. *in una Rubricarum*. Ex Merato in Indice Decretor. Breviar. num. 80.

I. PAulus V. anno 1608. Kalendis Junii in Bulla Canonizationis §. 40. *V. Statuentes* universali Ecclesiæ primo concessit recitare officium S. Franciscæ Romanæ, non determinans tamen ritum, quem postea teste Gavanto *sect. 7. cap.* 8. *n.* 9. Urbanus VIII. semiduplicem ad libitum pro Urbe tantum declaravit, & tandem Innocentius X. ad duplicem de præcepto pro universali erexit Ecclesia. Tale officium celebrari indictum cum esset pro die 9. Martii, in qua officium jam semiduplex quadraginta Martyrum recurrebat, factum est, ut juxta Rubricam *X. de Transl. fest.* dictum quadraginta Martyrum festum semper, ac perpetuo remaneret translatum, hinc dubitari cœptum fuit; *num eidem assignanda foret dies fixa, nempe dies* 10. *Martii, quæ est prima dies non impedita, an vero idem festum tamquam translatum prima die non impedita semper esset celebrandum?*

II. Quo dubio in Sacra Congregatione proposito, hæc declaravit: *Assignari debere certam sedem officio quadraginta Martyrum, diem scilicet* 10. *Martii*. Hæc nobis designat Sanctio, quod quoties in Breviario Romano simul eodem die duo occurrunt festa, illi, quod perpetuo translatum redditur, sedes certa, ac fixa debet assignari; *Declaravit assignari debere certam sedem officio quadraginta Martyrum*. Quæ dies non in Cleri est posita arbitrio, sed debet esse prima dies non impedita: *Diem scilicet* 10. *Martii*, quæ erat prima dies in eodem Breviario immpedita. Etsi enim Decretum stabiliat pro casu perpetuæ translationis festi quadraginta Martyrum, adhuc ad alios quoscumque similes extendi debet, procedit siquidem non quid particulare pro dicto festo indulgendo, sed *declarando*, quid in casu perpetuæ translationis officiorum in Breviario Romano, cujus rationis erant ambo officia, de quibus quærebatur, fieri debeat, *Declaravit assignari debere &c.* Admodum etiam ad rem suffragatur, quod Sanctio præsens edita fuit *in una Rubricarum*, ac per consequens patefacit nobis, quod vel est explicatio ipsarum Rubricarum, vel quod tamquam Rubrica in Breviarium invehi debet, & sic usurpanda in quocumque alio simili casu, in quo in Breviario Romano duo festa simul occurrunt, ita ut prima dies non impedita, si aliud non sit expresse firmatum, assignanda sit, ut certa statio, festo transferendo. Huc respexisse videtur Gavantus, dum loco laudato de Innocentio X. asserit: *Et dedit diem sequentem quadraginta Martyribus*; non quia ipse, dum officium duplex S. Franciscæ concessit, festum quadraginta Martyrum sequenti diei consignaverit, alioquin super hoc frustra Sacra Congregatio consulta extitisset, sed quia hoc ipso Festo quadraginta Martyrum prima dies non impedita, tamquam certa sedes, debebatur.

III. In usu semper habuit Ecclesia, Festa, quæ in Breviarium invehit Romanum, statæ alicui diei tradere celebranda, ita quod in prima concessione diei natalitiæ, si hæc non sit impedita, illa consignet, & in casu impedimenti alicui alteri vel corporis translatione, aut Sancti canonizatione, vel ordinatione, seu quacumque alia de causa celebri. Quod si deest dies altera a natalitia, quæ aliqua de causa sit de Sancto celebris, ad ejusdem laudes recensendas primam diem non impeditam post natalitiam regulariter delegit. Plurima profecto hujus moris non desiderantur exempla, ut S. Pauli 1. Eremitæ, Francisci Salesii, Petri Nolasco, Romualdi, Birgittæ, ac aliorum, quæ cum passim obvia sint, opus non est ulterius recensere. Licet autem in novis concedendis officiis talem assoleat servata œconomiam, ut si natalis dies alterius officii adhuc minoris ritus impedimento teneatur, quo præconcessis parcat, eaque in sue possessione relinquat, primæ sequenti diei non impeditæ in perpetuum celebranda consignet, uti antiquiora omittendo, moderne factum extitit in festo S. Petri Chrysologi diei quartæ Decembris affixo ob impedimentum officii, licet solum semiduplicis, S. Bibianæ in propria die secunda ejusdem Mensis occurrens, adhuc tamen nonnunquam factum reperimus, ut justis de causis, nulloque habito ad dictum impedimentum respectu pro eadem die aliquod aliud officium concessum extiterit, quod cum majori ritu, vel dignitata super præconcessum gauderet, hoc consequenter expulit, atque rejecit.

IV. Quoniam vero una dies uno dumtaxat contenta est officio, æquumque visum non est, Festum aliquod in Breviario Romano, in quo cetera cuncta statam habent diem, perpetuæ damnari peregrinationi, diei, in qua numquam poterat celebrari, affixum officium perperam relinquebatur, idcirco officium, quod præfata de causa perpetuo transferri debebat, de altera certa die semper provisum extitit, vel per particulare Decretum designando diem aliam de Sancto celebrem, uti in casu S. Dominici, qui præcedenti diei quintæ Augusti, in qua inter Sanctos relatus fuit, consignatus venit, vel illud relinquendo Rubricarum mandatis, quæ ad primam diem non impeditam festa translata rejiciunt, ita tamen ut hæc dies foret perpetua, & certa statio ejusdem, qualiter olim evenit S. Petro Nolasco, qui ob posteriorem concessionem officii S. Francisci Salesii a die 29. Januarii ad 31. ejusdem Mensis statæ repositus fuit, cum 30. a festo S. Martinæ impedita foret, & moderne factum extitit pro festo S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis, quæ ad primam diem non impeditam, scilicet 27. Maji, fixe rejecta fuit post concessionem officii Sancti Gregorii VII., ut patebit in sequenti Decreto.

V. Hæc itaque regula in occurrentia plurium festorum eadem die in Breviario Romano tenenda venit, ut ei, cui perpetua in vi Rubricarum debetur translatio, prima dies in eodem Breviario non impedita, tamquam propria, & certa sedes sit assignanda, dummodo tamen per particulare Decretum præfatum festum de altera stata die non fuerit provisum. Equidem id Breviarii leges, seu Romanæ Rubricæ minime ferunt, quæ festa sive accidentarie, sive perpetuo translata, ad primam diem non impeditam, tamquam in diem statam, nequaquam rejiciunt, ut in sequentium patebit expositione Decretorum, attamen in casu occurrentiæ plurium festorum pro eadem die in Breviario Romano dies illa prima non impedita, tamquam certa statio officii perpetuo translati, censeri debet ex particulari declaratione Sacræ Congregationis; qua de causa per talem assignationem nihil per propriam auctoritatem attentatur, aut mutatur in Breviario Romano, qualiter Bulla Pii V., & plura Congregationis Decreta fieri districte inhibent.

VI. Hoc Decretum a sequenti plurimam sumit confirmationem, nec in ullo ab aliis hujus Capitis accipit offensionem, utpote quæ non procedunt pro casu occurrentiæ plurium festorum in Breviario Romano, sed in Kalendario particularium Ecclesiarum. An autem, & quomodo nunc Sanctorum immutatio licita sit in Kalendariis particularibus, ex inferius in hoc Capite dicendis dilucide patebit. Quod denique præsens addit Decretum de annunciatione festi ut supra immutati statæ transferenda in Martyrologium ad diem illam, in quam festum ipsum immutatur, ægre ne ferat se Lector amandari ad Caput de Martyrologio Romano.

DECRETUM II. CAPITIS, IN ORDINE LXXXII.

Cum Festum Sancti Gregorii VII. ex mandato Benedicti XIII. celebrandum sit die 25. Maji, quo die antea celebratur Festum semiduplex S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis; Quæritur, *an hoc Festum habeat diem fixam, an vero sit transferendum in primam diem non impeditam?* Et responsum fuit, *ei assignandam esse primam diem non impeditam*, S. R. C. 23. Junii 1737. *in Brugen.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 318., ubi asserit idem omnino confirmatum fuisse die 16. Februarii 1737. *in Mechlinen. ad 4. dubium*.

I. CLemens X. sub die 9. Junii 1670. universali Ecclesiæ concessit die 25. Maji officium semiduplex S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis quotannis facere; ast cum Benedictus XIII. die 25. Septembris 1728. pro eadem die officium duplex S. Gregorii VIII. ut supra indulserit, occasionem inquirendi præstitit, *num festum S. Mariæ Magdalenæ*, quod utpote semiduplex ab ea perpetuo amotum erat die, *diem fixam deberet habere, an vero transferendum foret in primam diem non impeditam?* Hoc dubium ex parte Ecclesiæ Brugen. pro declaratione primo propositum fuit, & iterum ad instantiam Ecclesiæ Mechlinen., constanterque S. Congregatio respondit, *ei assignandam esse primam diem non impeditam*.

II. Ambo sunt hæc officia, quæ eadem die occurrebant in Breviario Romano, ac propterea prima dies non impedita, quæ S. Mariæ Magdalenæ assignanda præscribitur, erit prima dies inimpedita, quæ in eodem Breviario recurrit, scilicet dies 27. Maji, cui reipsa in perpetuum præfata Sancta consignata fuit; quapropter in eadem die tamquam occurrens censetur, ab eaque reputari debet translata, si quandoque eamdem transferri contingat, perinde ac si in prima sui concessione memoratæ diei 27. fuerit affixa, qua de causa nec dubitamus, quod tantum juris in dicta habeat die, ut in casu occurrentiæ aliorum Sanctorum particularium Ecclesiarum juxta generales regulas decisio fieri debeat pro alterutrius translatione, ac ab ea quæcumque translata, licet duplicia, rejciat, nec eorumdem immutationem, quoties alicubi forent perpetuo, immo & prius translata, in ea permittat.

III. Stante itaque petitione exhibita, quæ non erat pro facultate obtinenda diem fixum assignandi, sed an festum diem fixum deberet habere, ex responsione utique sequitur, officiis perpetuo in Breviario Romano translatis primam diem non impeditam esse assignandam, ac per consequens ea, quæ in præcedenti Sanctione dedimus, una cum Sanctione ipsa remanent profecto per præsens confirmata Decretum, cui propterea nihil contrarium unquam sancitum fuit, ut ibi dicebamus.

D E-

DECRETUM III. CAPITIS, IN ORDINE LXXXIII.

Nemo valet assignare diem fixum Sanctis translatis sine speciali Decreto Sacræ Congregationis. S. R. C. 28. Novem. 1682. *in Faventina*. Ex Merato in Indice Decr. Brev. n. 134.

I. MEmorat hoc Decretum Pittonus *Decis. pro fac. ritib. n.* 966. cum sequentium additione verborum: *Et ideo officia Sanctorum propria die celebrentur, & si sint impedita, transferuntur juxta Rubricam de Transl. fest., scilicet in primam diem non impeditam*. Verum etsi hujusmodi illatio in nostro desideretur Decreto, in eo tamen utique supponitur, quippe hoc ipso, quod Sancti translati sine speciali Decreto certæ diei affigi vetantur, Rubricarum dispositioni relicti intelliguntur, adeoque reponendi in primam diem non impeditam, ut passim statuunt Rubricæ, & præsertim De Translatione festorum.

II. Dum Sanctio sine speciali Decreto inhibet Sanctis translatis diem fixam assignari, non habet quidem *semper, vel perpetuo translatis*, ast indubium est de his tantum procedere; quæ enim una, vel altera vice dumtaxat, aut etiam sæpe, vel adhuc quasi semper a propria amoventur die, hic nihilominus remanent semper addicta, & ideo haud egent alteri assignari. Specialius super id omnem removet dubitationem petitio proposita, quam de Sanctis in Diœcesi Faventina perpetuo translatis certum est processisse; hinc & instruimur, Decretum non provisionem ponere de Sanctis perpetuo in Breviario Romano translatis, sed de iis, qui in particularibus locis perpetuo a propria expulsi reperiuntur die. Romani praxim Breviarii, necnon Decretum I. hujus Capitis petitioni motum dedisse, inficiari haud possumus, at non similis prodiit resolutio, quoniam ubi tamquam Rubricam esse Congregatio voluit, Sanctos in Breviario Romano constanter translatos primæ diei non impeditæ esse perpetuo consignandos, de perpetuo in particulari Kalendario translatis sanxit: *A nemine posse iisdem sine speciali Decreto diem fixum assignari*.

II. Dispositionis rationem si exposcas, in promptu ea est. Rubricæ generales, seu communes officii leges festa, sive accidentario, sive perpetuo translata, ad primam diem non impeditam vage, indeterminate, & non state, ac fixe amandant, ut liquido patebit ex dicendis in Decreto VI. hujus Capitis: nullum adhuc aderat latum Decretum, vel formaliter, aut æquivalenter generale, dicta festa immutandi potestatem faciens, & primum hujusce Capitis, utpote restrictum ad casum occurrentem in Breviario Romano, suffragari nullatenus poterat; hinc cum per iteratas Apostolicas Sanctiones, atque Congregationis Decreta severe inhibitum sit in iis, quæ ad divinum pertinent officium, mutationem ullam, vel minimam facere, reliquum utique erat, quod ad dictam immutationem Sanctorum tentandam, necessarium erat speciale Decretum.

III. Quod præsens statuit Decretum, saltem implicite firmant & tria sequentia, quibus nil habent contrarium posteriora, quon iam hæc vel immutationem faciendi potestatem tribuunt, vel eam jam factam supponunt, ubi tempore Datæ illorum cum nulla concessio vel formaliter, vel æquivalenter generalis haberetur super dicta immutatione, ad hanc præstandam proculdubio exposcebatur speciale Decretum, cum illi Rubricarum dispositio obsisteret, & specialia Indulta, si quæ erant, ultra personas, & casum extendi non poterant, & sic nec ad effectum suffragari.

DECRETUM IV. CAPITIS, IN ORDINE LXXXIV.

Nullum officium transferri debet in diem fixum, nisi aliter indultum fuerit a Sede Apostolica. S. R. C. 10. Januarii 1693. *in una Galliarum*. Ex Merato in Indice Decretorum Breviarii num. 174.

I. ADmodum dubiis prægnans in Sacra Congregatione petitio exhibita fuit declarari, suisque conferta resolutionibus responsio processit, uti videbitur in Capite de Repositione festorum, ubi Decretum quoad omnes sui partes, & quoad terminos, quibus constat, integre referetur; modo enim ex eodem solum eam partem allegavimus, quæ ad præsens spectat institutum. Et hæc igitur resolutio procedit, non pro casu officii perpetuo translati in Breviario Romano, quod primo diei non impedito fixe consignari debere dicebamus in decreto I. hujus Capitis, & quando de illo etiam procederet, adhuc per illius immutationem nihil huic contrarium attentaretur Decreto, quia talis immutatio fieret vi Indulti Sedis Apostolicæ, per dictum scilicet facti Decretum.

II. Ceterum Sole emicat lucidius ex petitione, quod præsens dispositio procedit de officio Romano duplici, vel semiduplici constanter, & perpetuo translato in vi occurrentiæ cum altero altioris ritus proprio alicujus Diœcesis, vel Religionis, adeoque de officio semper translato, non in Breviario Romano, sed in particularibus locis, vel Religionibus; de hoc autem firmatur, quod in diem fixum transferri non debet, nisi id indultum fuerit a Sede Apostolica. Ratio hujus decisionis est eadem, quæ præcedentis, scilicet quia nondum latum fuerat Decretum aliquod, vel Indultum Apostolicum festa perpetuo translata certæ diei fixe, & stabiliter assignandi potestatem generaliter faciens, & specialia Indulta haud poterant suffragari; unde reliquum erat, quod præfata officia juxta Rubricarum mandata in primam diem non impeditam vage, & instabiliter rejicerentur, nisi aliter indultum fuisset a Sede Apostolica.

III. Cum uti præcedens, ita præsens Sanctio prodierit tempore, quo nondum Sanctos immutandi potestas, saltem generaliter, fuerat facta, & si quæ aderant speciales concessiones, non nisi apud indultarios, & pro casu indulti in usum esse poterant; utique consequens fit, quod nullam recipiat derogationem ab iis Decretis, quæ postmodum dictam facultatem dedere, haud eadem jam facta dictam immutationem licitam declararunt.

DECRETUM V. CAPITIS, IN ORDINE LXXXV.

Non licet Patribus Cappuccinis, nec aliis cujusvis Ordinis Regularis, qui non utuntur Breviario Patrum Minorum Observantium in usum deducere Rubricam in dicto Breviario anni 1696. n. 15. his verbis expressam: *Quando autem plura officia de præcepto eadem die in aliquibus locis ita fixe occurrant, ut translatio alicujus, seu aliquorum sit perpetua, tunc prima dies proxima non impedita, assignanda censetur in perpetuum pro die propria Festi translati respective*. Siquidem concessio facta utentibus Breviario Minorum non extenditur ad non utentes. S. R. C. 28. Augusti 1706. *in una PP. Cappuccinor. Provinciæ Leodien.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. n. 240.

I. APud Ordines Regulares, qui ultra officia Breviarii Romani permultis aliis Religionis, Conventuum, Provinciarum, ac locorum, in quibus degunt, sunt adstricti, non raro evenit, ut plura officia de præcepto eadem die ita fixe occurrunt, ut translatio alicujus, vel aliquorum sit perpetua. Hujusmodi casus apud Patres Minores Observantes persæpe accidebant, hinc supplicandam censuere Sacram Rituum Congregationem pro facultate assignandi primam diem proximam non impeditam pro sede propria, ac perpetua dictorum Sanctorum constanter, ac perpetuo translatorum, quam de sua benignitate, quod petebatur, indulsisse denotant duo ejusdem Decreta 14. Augusti 1684., & 18. Octobris 1696. quæ adduci, & citari videbimus in Decreto VII. hujus Capitis.

II. Ad praxim deduxere præfati Patres facultatem ut supra concessam pro Sanctis, qui in toto Ordine perpetuo remanebant translati, & ideo, & etiam ut forsitan eadem facultate uti possent particularia ejusdem Ordinis Monasteria pro Sanctis, qui in eisdem constantem possent habere translationem, in Breviarium Ordinis anno 1696. editum n. 15. sequentem Rubricam invexere: *Quando autem plura officia de præcepto eadem die in aliquibus locis ita fixe occurrant, ut translatio alicujus, seu aliquorum sit perpetua, tunc prima dies proxima non impedita, assignanda censeatur in perpetuum pro die propria Festi translati respective*.

III. Hæc Rubrica, quæ memoratis Decretis Sacræ Congregationis reperitur vallata, attentis terminis, quibus concepta, ac expressa est, generalem præferre videbatur dispositionem, hinc dubitari coeptum fuit, num ad usum deduci posset etiam ab his, qui Breviario Minorum non utuntur, & præcipue ab aliis Regularibus, qui privilegiorum, ac gratiarum cum eo Ordine amplissimam insuper habent communicationem?

IV. Proposito itaque hujusmodi dubio in Sacra Rituum Congregatione ex parte Patrum Cappuccinorum Provinciæ Leodien. hæc respondendum censuit: *Non licere Patribus Cappuccinis, nec aliis cujusvis Ordinis Regularis, qui non utuntur Breviario Patrum Minorum Observantium in usum deducere Rubricam in dicto Breviario anni 1696. n. 15. his verbis expressam: Quando autem plura officia de præcepto &c.* Nec contenta extitit ita determinasse, sed & suæ determinationis addidit rationem: *Siquidem concessio facta utentibus Breviario Minorum non extenditur ad non utentes*.

V. Sacra Congregatio his verbis nobis prodit, præfatam facultatem Patribus Minoribus factam, fuisse specialem concessionem, privilegium, & gratiam, speciales autem concessiones, privilegia, & gratiæ cum non extendantur de persona ad personam etiam ex identitate, vel majoritate rationis, ut docet Fagnanus *in 2. part. lib. 5. Decretal. in c. Quod nonnullis de privil. n. 2. & 25.*, idcirco indubie haud licet Patribus Cappuccinis, nec aliis cujusvis Ordinis Regularis, qui non utuntur Breviario Patrum Minorum, ac consequenter quibus facta non est memorata facultas, in usum deducere superius recensitam Rubricam.

VI. Nec hac in parte eisdem suffragari potest amplissima, quam habet cum Ordine Minorum, privilegiorum, ac gratiarum communicatio, quoniam hæc ad officia, nec ad alia ad divinum officium attinentia, nequaquam extenditur, quippe in iis, quæ ad divinum attinent officium, locum non habet privilegiorum communicatio, ut dicebamus in Capite præcedenti.

VII. Quod si ad Ordines Regulares, qui mutuam habent privilegiorum, ac gratiarum communicationem, minime extenditur, ad Sæculares Ecclesias, dicta & communicatione expertes, protendi quis asseret? Nemo igitur, sive ex Regularibus, sive ex Sæcularibus potestatem habet in usum deducendi dictam Rubricam, & assignandi Sanctis perpetuo translatis diem fixum, sed ad id exigitur specialis concessio, & speciale Decretum, uti firmatum vidimus in præcedenti Decreto; solique utentes dicto Breviario Minorum, præfata pollent facultate, & si qui alii sunt, qui speciali alio privilegio reperiuntur suffulti.

VIII. Ex his inferat Lector, quod nondum aderat Decretum aliquod generale potestatem faciens assignandi certam diem Sanctis perpetuo translatis, sed si quæ aderant hujusmodi Decreta, gratiæ speciales erant, quæ cum ultra personas, quibus sunt

con-

concessæ, non procendantur, fiebat, quod cæteri quicumque, non privilegiati, Festa perpetuo translata regere debebant, atque celebrare juxta Rubricas Generales, quæ Festa quæcumque translata ad primam diem non impeditam vage, & instabiliter rejiciunt. Non ita tamen modo evenit ratione posteriorum Decretorum, quæ dictam potestatem generaliter deinde fecere, ut in sequentibus hujus Capitis Decretis dicendum reservamus, ac examinandum. Per hæc autem nequaquam præsenti derogatur Decreto, quoniam non vi concessionis ut supra utentibus Breviario Minorum factæ in usum deducitur memorata Rubrica, sive Sanctis perpetuo translatis fixus assignatur dies, sed ratione potestatis per dicta Decreta generaliter factæ.

DECRETUM VI. CAPITIS, IN ORDINE LXXXVI.

Cum nonnulla officia propter perpetuam occurrentiam officiorum majores dignitatis, seu solemnitatis, seu Ritus perpetuam habeant translationem, & juxta Rubricas de Transl. Festor. n. 6. in primam diem non impeditam semper transferenda sint; quæsitum fuit, *an illa prima dies censenda sit propria illius translati sedes perpetuo juxta Gavantum sect. 3. cap. 10. n. 15. ita ut debeat de eo celebrari semper illa prima die, etiamsi occurrat transferri aliud officium ejusdem, vel superioris ritus*. S. R. C. 14. Decemb. 1709. respondit *negative*, *& serventur Rubricæ Generales*, in una Ordinis Cappuccinorum. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 250.

I. IN Indice Merati deest quidem verbum illud *Officiorum*, quod nos in præsenti posuimus Decreto, legiturque: *Cum nonnulla officia propter perpetuam occurrentiam majoris dignitatis, seu solemnitatis, seu ritus perpetuam habeant translationem &c.* Ast quoniam nulla officia transferri contingit, nisi ob occurrentiam aliorum officiorum majoris dignitatis, seu solemnitatis, seu ritus, arbitror hac in parte neminem me posse habere refragatorem, si ut supra legendum esse existimavi. Juvat igitur credere, quod verbum illud *officiorum* accuratam, ac diligentem ex Sacræ Congregationis Regestis effugit Merati transcriptionem, vel ex Typographorum incuria in præfato Indice desideratur; juxta enim lectionem Indicis congruum non habet Sanctio sensum, nisi in ea supponatur, vel subintelligatur verbum illud *officiorum*, ubi juxta nostram lectionem ex se proprium sensum sortitur, ac Rubricis consonum.

II. Censuit Gavantus *sect. 3. cap. 10. num. 15.* festis perpetuo translatis primam diem non impeditam in perpetuum assignari posse; scribit enim in casu occursus Patroni principalis loci cum Titulari Ecclesiæ: *Quod si quotannis hic accidat occursus, assignanda erit dies sequens* (intellige, dummodo non sit impedita) *in perpetuum Titulari illius Ecclesiæ*, atque adeo de eo celebrari semper debere prima illa die non impedita, etiam in exclusionem alterius officii superioris ritus, vel si æqualis, prius translati; unde Gavantus sentire videtur, quod prima dies non impedita, in quam Rubricæ festa translata rejiciunt, in Sanctis perpetuo translatis consideranda veniat uti propria dies perpetuo eisdem assignata, ac perpetua eorumdem statio, ita ut in eadem veluti occurrentes sint celebrandi.

III. Cum itaque Patres Cappuccini a Sacra Congregatione in responsum habuissent, ipsis nequaquam licere in usum deducere Rubricam in Breviario Minorum anno 1696. insertam, de qua in præcedenti Decreto, seu quod in idem redit, ipsos haud posse vigore specialis concessionis eisdem Minoribus factæ Sanctis perpetuo translatis diem fixum assignare, eamdem Congregationem interpellandam hic censuere, num ipsis saltem in usum deducere liceret sententiam Gavanti *sect. 3. cap. 10. num. 15.* sentientis festis constanter translatis primam diem non impeditam tamquam propriam esse assignandam, *ita ut in ea sint celebranda, etiamsi occurrat transferri aliud officium ejusdem, vel superioris ritus*, videlicet etiamsi poni instet festum aliud majoris ritus translatum, vel si ejusdem ritus, quod sit prius in translatione?

IV. Et responsum fuit *negative*, *& serventur Rubricæ Generales*. Et quidem in conspectu Romanarum Rubricarum, quæ sunt leges divinorum officiorum, aliter disponentium attendi numquam potuit sententia cujuscumque Auctoris, cujus auctoritas, hoc ipso quod contra leges, nullius statim evadit considerationis; Rubricæ autem præfatæ in dispositis habent, quod festa quæcumque, quæ sive accidentario, sive perpetuo a proprio evenit amoveri die, in primo quidem non impedito reponi debeant, attamen non ita ut dies iste censeri debeat propria, & perpetua earumdem sedes, & statio.

V. Probatur id autem efficaciter ex Rubrica *de Transl. n. 1.*, quæ de festo duplici translato vel ob accidentariam occurrentiam cum Dominica Septuagesimæ, aut aliis festis mobilibus, vel ob perpetuam incidentiam in aliud festum statum, ac fixum, puta in Nativitatem Domini, ullo absque discrimine, ipsissimis verbis, unaque dispositione statuit, quod transferatur in primam diem non impeditam. Cum igitur relate ad festa accidentario translata de prima die non impedita fixe, ac stabiliter assignanda intelligi haud possit, utique nec relate ad festa perpetuo, ac constanter translata; una enim, ac eadem ipsissima verbis expressa dispositio, duplicem sensum neutiquam reddere valet.

VI. Hæc Sanctio solum stabilit, in conspectu Rubricarum aliter disponentium non esse Gavanti, sive Auctorum sententias attendendas, sed servandas esse Rubricas, & processit tempore, quo nondum potestas facta fuerat Sanctos immutandi, unde eidem per posteriora non ita derogatum, sed dumtaxat sequitur per dicta posteriora facultatem ut supra tributam esse, quæ ante facta non fuerat. Ceterum nec modo licet sequi Auctorum opiniones in conspectu Rubricarum aliter disponentium, & adhuc servandæ forent Rubricæ, si super immutatione indultum non fuisset.

DECRET. VII. CAPITIS, IN ORDINE LXXXVII.

In Civitate, & Diœcesi Pisaur. die trigesimaprima Augusti occurrit festum Dedicationis Cathedralis sub ritu duplici primæ classis celebrandum, & eadem die ab Ecclesia universali fit officium S. Raymundi Nonnati sub ritu duplici minori. Item in eadem Civitate, & Diœcesi die 24. Septembris occurrit festum S. Terentii Martyris Patroni principalis Civitatis, & Diœcesis sub ritu duplici primæ classis celebrandum, & eadem die ab universali Ecclesia fit officium B. M. V. de Mercede sub ritu duplici minori; Supplicatur: Si supradicta festa altioris ritus venerint die Sabbato, an officia Sancti Raymundi, & B. M. V. de Mercede vigore Decreti Sacræ Rituum Congregationis emanati 14. Augusti 1684. & iterum 18. Octobris 1696. in reformatione Kalendarii Fratrum Minorum, sint celebranda die Dominica sequenti, tamquam die propria, vel debeant transferri in feriam proximam non impeditam? Et Sacra eadem Rit. Congregatio respondendum censuit, *faciendum esse de officiis, de quibus agitur, sub diebus respective assignatis, etiam in occursu Dominicæ*. Et ita decrevit die 2. Julii 1712. *in Pisaurensi*. Ex Merato in Indice Decret. Brev. num. 254.

I. EX supplicatione porrecta liquet abunde, duplicem plurium festorum eadem die in Kalendario Civitatis, & Diœcesis Pisaurensis evenire perpetuo occursum, videlicet die 31. Augusti festi Dedicationis Cathedralis cum officio S. Raymundi Nonnati, & die 24. Septembris, festi S. Terentii Martyris Patroni principalis cum festo B. M. V. de Mercede, ac consequenter utrumque festum S. Raymundi Nonnati, ac B. M. V. de Mercede, utpote inferioris ritus, in eodem Kalendario perpetuam habere translationem, numquamque in propria die posse celebrari. Quia vero dies immediate sequentes, nimirum dies prima Septembris, & dies 25. ejusdem Mensis a nullo festo reperiuntur occupatæ, idcirco de mandato Rubricarum in eas transferuntur, ac celebrantur, videlicet festum S. Raymundi Nonnati in die prima Septembris, & festum B. M. V. de Mercede in die 25. ejusdem Mensis.

II. Evenit non semel supradicta Festa altioris ritus, scilicet Dedicationis Cathedralis, & Patroni principalis Civitatis venire die Sabbato, quo in casu in die sequenti, in qua celebranda forent præfata festa duplicia perpetuo translata S. Raymundi Nonnati, & B. M. V. de Mercede, occurrit dies Dominica, quæ cedit quidem cuicumque officio duplici occurrenti, ast respuit quodcumque translatum, licet primæ classis existeret.

III. In Reformatione Kalendarii Fratrum Minorum habita anno 1696. invecta fuit num. 15. quædam Rubrica, de qua superius etiam egimus, & est his verbis expressa: *Quando autem plura officia de præcepto eadem die in aliquibus locis ita sint occurrant, ut translatio alicujus, seu aliquorum sit perpetua, tunc prima dies proxima non impedita assignanda censeatur in perpetuum pro die propria festi translati respective*. Quæ Rubrica duplici innititur Decreto Sacræ Rituum Congregationis 14. Augusti 1684. & 18. Octobris 1696. in quibus præfatis Minoribus fit facultas assignandi diem fixum Sanctis perpetuo translatis.

IV. Vigore itaque istius Rubricæ generaliter conceptæ, & ut innixæ duobus memoratis Decretis, exhibitæ, dies prima Septembris assignata videbatur in perpetuum tamquam dies propria Festo Sancti Raymundi Nonnati, & dies 25. ejusdem mensis Festo M. B. V. de Mercede, in iisque respective dicta festa tamquam occurrentia esse inspicienda, atque celebranda; hinc cum dies Dominica cedat officio duplici in propria die occurrenti, etiam cedere non minus videbatur præfatis Festis, quæ in illis diebus tamquam in propriis, & perpetuo assignatis celebranda esse apparebant.

V. Hæc Canonicis præfatæ Cathedralis dubitandi causam dedere, *num vigore duorum productorum Decretorum memorata officia S. Raymundi Nonnati, & B. M. V. de Mercede essent celebranda in occursu Dominicæ tamquam in die propria, vel magis transferenda in feriam proximam non impeditam*, quapropter pro declaratione apud S. Congregationem supplicandum esse censuerunt.

VI. Quæ supplicatio ab eadem Sacra Rituum Congregatione remissa fuit ad D. Abbatem Joannem Baptistam Gambarucci tunc Sedis Apostolicæ, & Sacrarum Cæremoniarum Magistrum, tunc Archiepiscopum Amasenum pro voto, quod teste Merato *sect. 3. cap. 10. num. 10.* fuit sequentis tenoris.

VII. *Duplici proposito dubio, uno dumtaxat, ac compendioso responso satisfaciendum videtur. Officia enim Sanctorum, quorum*

rum festa, non quidem ex accidenti, atque pro hac, aut alia simili vice, sed constanter, ac de rei natura, propter occursum majoris Festi perpetuo sunt impedita, apud Peritos Sacrorum Rituum in aliam diem permutari, & non transferri dicuntur. Translatio namque non idem est, quod mutatio, juxta tradita per Gayetum in sua Heortolog. lib. 4. cap. 7. quæst. 1. Quamvis etenim utraque sit amotio festi a die proprio, differunt tamen in hoc, quod mutatio est quadam veluti transmigratio, ac nova alterius sedis adeptio: Translatio vero instar est peregrinationis, qua se alio quis ita confert, ut tamen ad suam stationem illico sit rediturus. Posita igitur hac distinctione, liquido apparet in nostro casu, quod officia S. Raymundi Nonnati, & B. M. V. de Mercede non translata omnino sint, sed potius immutata, ac stabiliter consistata a trigesima prima Augusti in die proxima prima Septembris; necnon respective a die vigesima quarta Septembris in die immediate sequenti, ac propterea sub præfatis hisce diebus perpetuo, & quandocumque etiam in occursu Dominica jure merito celebranda.

VIII. *Adstipulatur nostra sententia praxis Basilica Vaticana, cujus auctoritas in hac materia quanti a nobis facienda sit, colligi potest ex Constitutione Nicolai III., qua incipit* Civitatem Sanctam Hierusalem &c., *ubi Principis Apostolorum Basilica cunctarum Ecclesiarum exemplar, & speculum nuncupatur; ex ejus siquidem Kalendario, omissis aliis quampluribus, unum sat erit adduci exemplum, de festo scilicet S. Catharina Virg. & Mart., quod ob perpetuum impedimentum diei octava Dedicationis dicta Basilica, a sua pristina sede amotum, & in diem primam asportatum, ita ei firmiter addictum est, ut etsi inciderit in Dominicam, cessare faciat illius officium, quemadmodum pro ultima vice de anno 1708. laudabiliter servatum fuit.*

IX. *Quare ex allatis juxta mentem hujus S. Congregationis jam pluries declaratam, & signanter per duo Decreta, qua in præsenti supplici libello citantur, rescribi posse censerem; Faciendum esse de officiis, de quibus agitur, sub diebus respective assignatis, etiam in occursu Dominica.*

X. Audita ab Eminentissimis Patribus hac consultatione, S. Rituum Congregatio ad proposita dubia respondit: *Juxta votum antedicti Cæremoniarum Magistri*, nimirum, *faciendum esse de officiis, de quibus agitur, sub diebus respective assignatis, etiam in occursu Dominica.*

XI. Pittonus, qui censet, officia perpetuo translata sine speciali concessione in die aliqua tamquam fixa, & propria celebrari non posse, *Decis. pro sacr. ritib. nu.* 1332. putat S. Congregationem sic respondendo, ipsam præfatis festis dies assignasse, atque adeo quæcumque alia festa, licet perpetuo translata, nisi habeatur speciale Indultum, semper ut translata celebrari debere, nec eisdem fixam aliquam diem posse assignari.

XII. Verum penitus utique corruit hujusmodi opinio. Tum quia Canonici non supplicant pro gratia, nec pro facultate celebrandi dicta festa in die sequenti etiam in occursu Dominicæ, nec pro assignatione eorumdem festorum in die sequenti ab ipsa Congregatione facienda, sed pro declaratione dumtaxat dubii, num videlicet vigore Decretorum 14. Augusti 1684., & 18. Octobris 1696., quibus innixa videbatur generalis illa Rubrica in Breviarium Fratrum Minorum invecta, dicta festa forent celebranda in die sequenti, tamquam in die propria, etiam in occursu Dominicæ, an potius transferri deberent in diem proximam non impeditam: Dum itaque Congregatio respondit, *faciendum esse de officiis, de quibus agitur, sub diebus respective assignatis, etiam in occursu Dominica*, nec facultatem ipsa facit prædictis Canonicis memorata festa diei fixæ consignandi, nec ipsa diei fixæ eadem consignat, nec gratiam impertitur dicta festa ut supra celebrandi in occursu Dominicæ, sed solummodo declarat, in diebus illis præfata officia consideranda esse ut occurrentia, ac perpetuo immutata, veluti extendendo duo illa Decreta particularia, illaque reddendo generalia, & quæ lata erant ad beneficium solius Ordinis Minorum, ad universalem Ecclesiam pro norma, & exemplo in similibus, extendendo.

XIII. Tum etiam quia rationes, quas affert Gambarucci, cui supplicatio remissa fuit pro voto, videlicet *quia festa, qua perpetuo sunt a proprio die amota, juxta Guyetum non transferri, sed permutari dicuntur, & quia sic fert praxis Basilica Vaticana, cui multum est deferendum*, jam satis ostendunt Decretum non gratiam aliquam importare, vel dierum pro dictorum festorum celebratione assignationem facere, sed quid in casu perpetuo translatorum in usum deduci debeat, unice declarare, præsertim cum Sacra Congregatio in responsis habuerit, *juxta votum antedicti Cæremoniarum Magistri*, quem ex ab ipso allatis in suo voto utique constat pro generali casu constanter translatorum profari. Si itaque declaratum extitit, in occursu Dominicæ faciendum esse de dictis officiis, cum officium Dominicæ non cedat, nisi duplici occurrenti, & numquam translato, opus est, quod eadem officia in die sequenti non impedita, tamquam occurrentia censeri debeant. Ex quo indubia exurgit regula, si non formaliter, saltem æquivalenter generalis, & universalis celebrandi festa perpetuo translata in prima die non impedita, tamquam in propria, iisdemque pro certa sede in perpetuum assignata.

XIV. Lubet hic adnotare, quod quamvis supplex libellus declarari perquirat, num *vigore Decretorum* 14. *Augusti* 1684., & 18. *Octobris* 1696. præfata festa sint celebranda in die sequenti, tamquam in propria, etiam in occursu Dominicæ, Sacra Congregatio respondendum non censuit *affirmative*, aut aliis similibus verbis, quæ approbare posse viderentur, *vigore allegatorum Decretorum immutationem apud quoscumque licite attentari*; sciebat enim præfata Decreta esse concessiones specialiter factas, quæ ceteris non poterant esse favorabiles, nec ab iis in usum deduci juxta generalem, ac communiter receptam regulam, jam ab eadem Congregatione firmatam in Decreto V. hujus Capitis, in quo dicitur, quod *concessio facta utentibus Breviario Minorum non extenditur ad non utentes*. Rigoroso itaque habito silentio super dicta Decreta consulto ita suum expressit responsum: *Faciendum esse de officiis, de quibus agitur, sub diebus respective assignatis, etiam in occursu Dominica*; ut sic innueret approbare quidem, quod officia perpetuo translata primæ diei non impeditæ assignantur, & si sunt duplicia, quod in diebus assignatis celebrentur etiam in occursu Dominicæ, ceterum hoc non approbare, quasi generaliter, & ab omnibus id fieri liceret vigore dictorum particularium Decretorum, sed magis vigore congruentiarum, ac rationum ab antedicto Cæremoniarum Magistro in suo voto expressarum; unde & rescripsit *juxta ejusdem votum*. Uti igitur dicebamus, cum rationes a dicto Cæremoniarum Magistro adductæ, petitæ fuerint a sententia Guyeti, atque a praxi Basilicæ Vaticanæ, & ille immutationem Sanctorum perpetuo translatorum generaliter licitam, & faciendam edoceat, & hæc eamdem non minus universaliter in usum deducat, quis inficiabitur adhuc, quod Sacra Congregatio in præsenti Sanctione, si non formaliter, interpretative saltem, ac æquivalenter generalem concessionem faciat assignandi ad primam diem non impeditam officia perpetuo translata?

XV. Nonnihil utique difficultatis ingerunt verba ea, *Juxta mentem hujus Sacra Congregationis jam pluries declaratam, & signanter per duo Decreta, qua in præsenti supplici libello citantur*, quæ in suo voto cum inseruerit prædictus Gambarucci, Sacra Congregatio inniti in hac Sanctione videtur particularibus Decretis, atque adeo particularem dumtaxat gratiam facere, non autem generalem dispositionem ferre.

XVI. R. Votum præfatum dictis Decretis neutiquam inniti, sed rationibus generalibus superius recensitis, ut denotant verba ea, *Quare ex allatis*, per quæ, cum sint conclusio, profecto datur intelligi, jam præcedenter allata fuisse rationum momenta, quibus dictum nitebatur votum. Verba autem ea, *Juxta mentem &c.*, solum Congregationi notum faciunt, quod ipsa jam pluries in similibus speciales gratias fecerat, vel ipsa assignando diem alteram fixam, vel assignandi facultatem impertiendo, vel pro casu occurrente in Breviario Romano adhuc generaliter id præscribendo; unde facilius ipsa moveri posset ad generalem dispositionem edendam, rescribendo, *faciendum esse de officiis, de quibus agitur, &c.* Et quidem indubium est ex Decretis superius expositis, quod duo Decreta, quæ in supplici libello citantur, sunt particularia, nempe pro Ordine Minorum dumtaxat edita, & cum votum asserat, *Juxta mentem pluries declaratam &c.*, utique nonnisi particularia possunt esse hujusmodi Decreta, cum universalia præsenti antiquiora plura numero non sint reperiri, immo nullum, alias si aliquod extitisset, illud in suo voto præfatus Gambarucci adduxisset. Hoc itaque ex Decretis primum est, quod Sanctos perpetuo translatos immutandi universaliter ut supra potestatem facit.

XVII. Si quæras momenta, ob quæ hujusmodi potestas facta fuit? Jam ea habes in præfato voto exarata, quibus addi potest, congruenter id factum extitisse, ne dicta officia perpetuæ manerent damnata peregrinationi, & præsertim quia id jam habebat in usum Breviarium Romanum, quod ceteris eidem addictis tamquam norma, & exemplum videtur debere deservire. Cur autem ita sero? Crederem id evenisse ex multiplici, quæ postmodum facta fuit, officiorum concessione, ob quam nimis frequens fiebat Sanctorum perpetua translatio, ac ejusdem Congregationis, cui immutandi facultas reservata fuerat, incommoda consultatio. Ob memoratas itaque congruentias, & dictum incommodum præcavendum locorum respective Prælatis, ac Religionum, neque Ecclesiarum Præsidibus concessa creditur facultas assignandi diem fixam, ac certam officiis, quæ in respectivis Ecclesiis in perpetuum a suo amota erant die, in hac parte quodammodo relaxando inhibitionem illam, qua cavetur, ne in iis, quæ ad divinum officium pertinent, Ecclesiarum particularium Præsides aliquo modo se ingerere præsumant.

XVIII. Ex dictis habes, quod modo non quidem amplius ad Sanctorum immutationem agendam exigitur speciale Decretum, sicuti exposcit Sanctio III., cui utpote latæ tempore, quo nondum super id generaliter indultum fuerat, per præsentem, nec per posteriores ita derogatum, sed magis confirmatum, etsi dictam potestatem tribuant. Sequentia Decreta eamdem item roborant, nec eidem officiunt IX., & X. danda, *in Januar.* edita, ut suo loco constabit. An autem prima dies non impedita dumtaxat assignari valeat, uti præsens, & sequens Decreta importare videntur, quæ in ultimo Decreto dicemus, in apertis facient.

DECRET. VIII. CAPITIS, IN ORDINE LXXXVIII.

Ex parte Ecclesiæ S. Jacobi Incurabilium Urbis quæsitum fuit, an officium Visitationis B. M. V. diei 2. Julii, in qua Festum Dedicationis ejusdem Ecclesiæ occurrit, celebrari possit die immediate sequenti, etiamsi fuerit dies Dominica? 2. Quæsitum fuit ex parte ejusdem Ecclesiæ, an item die immediate sequenti diei 1. Augusti etiam Dominica, celebrandum sit officium S. Petri ad Vincula, cum hac ipsa die occurrat octava S. Jacobi? Et S. R. C. rescripsit, *Faciendum esse de officiis, de quibus agitur, in die immediate sequenti etiam in occursu Dominicæ propter perpetuum impedimentum in propria die juxta alterum Decretum S. R. C. 2. Julii* 1712. Et ita declaravit die 20. Novemb. 1717. Ex Merato in Indice Decretor. Breviar. num. 260.

I. HOC Decretum, quemadmodum ex se patens est, omnimode simile, ac concors est præcedenti, illudque expresse citat, atque confirmat per ea verba, *Juxta alterum Decretum S. R. C. 2. Julii 1712.*, quo est superius datum *in Pisaur.*, in eodemque sufficientem habet expositionem, quam unusquisque cum ibi recolere possit, hic repetere supervacaneum arbitramur.

II. Rationem tamen, ob quam in die immediate sequenti faciendum esse de officiis, de quibus agitur, etiam in occursu Dominicæ, Decretum determinat, videlicet *Propter perpetuum impedimentum in propria die*, aliquali haud putamus præterire animadversione, nobis enim satis indicat, Festa perpetuo in proprio die impedita primo diei non impedito in perpetuum, & fixe esse consignanda, regulamque exhibet generalem, quid in similibus perpetuis translationibus præstandum sit; quinimmo patenter denotat, præcedens Decretum Festa quæcumque perpetuo translata primæ diei non impeditæ constanter affigere, aut eidem ea addicendi generalem præbere potestatem. Ut super hujusmodi plene Lector reddatur instructus, horum Decreti verborum vim sat est utique perpendat: *Propter perpetuum impedimentum in propria die juxta alterum Decretum S. R. C. 2. Julii 1712.*

III. Aliam quoque hic diremptam quæstionem habemus; etsi enim Guyetus *lib. 2. cap. 2. quæst.* 5. attentis variis mutationis festorum generalium, quam reperire est in Breviario Romano, exemplis, similem mutationem in festis locorum, & Ecclesiarum particularibus posse æque usurpari, cum opus est, asseveret, quia pari incommodo paria sunt adhibenda remedia, attamen *q. 7.* non plane consentit, quod festa in Kalendario Romano descripta, æque possint per mutationem diei alteri assignari, quando contingit ea a festis propriis loco moveri; satius; enim putat hujusmodi officia transferre simpliciter in primam diem minime impeditam, quam alteri certæ diei, quæ instar sit propriæ, consignare. Ducitur autem nonnullis rationibus, quas ibi affert, quæ tamen non valde relevant, & infirmant, si quid probant, etiam immutationem festorum propriorum, quas propterea referre, & dissolvere abstinemus. Ceterum quæstio, ut dicebamus, patenter est modo dirempta, quoniam in præsenti Decreto facultas signanter fit mutandi officium Visitationis B. Mariæ, & illud S. Petri ad Vincula, necnon in præcedenti officia S. Raymundi Nonnati, & B. Mariæ de Mercede, quæ sunt festa de Kalendario Romano. Æque igitur festa de Kalendario Romano, ac proprio e suo amota die, possunt per immutationem alteri tradi.

IV. Fateor vero, quod ex hoc, & præcedenti Decretis, si eorumdem verba nude inspiciantur, deduci dumtaxat videtur, festa perpetuo translata diei immediate sequenti posse consignari, quia adducta in eisdem exempla sunt solummodo in die immediate sequenti; verum sic non est, si ratio eorumdem teneatur, est siquidem ut quodlibet festum suam statam habeat sedem, in qua celebretur, & perpetuæ haud damnetur peregrinationi, incassum enim censetur assignatum illi diei, in quo semper est impeditum; unde præsens Decretum, dum producta officia in die immediate sequenti fixe sancit esse celebranda, habet *Propter perpetuum impedimentum in propria die*, quapropter si in immediare sequenti die, eo quod sit altero festo impedita, festa perpetuo translata fixe poni non possint, alteri diei non impeditæ poterunt assignari. Cuinam autem diei consignari debeant, aut possint, dabunt sequentia hujus Capitis Decreta. Quod vero præsens, & præcedens Decreta exempla pro die immediate sequenti solummodo proferant, per accidens est, in quantum quod eæ dies nullo reperiuntur festo impeditæ; quod si impeditæ extitissent, in ulterioribus diebus, seu primis non impeditis exempla fecissent. Videntur tamen denotare in primam diem non impeditam faciendam esse festorum mutationem, sed super hoc in Decreto XIII. hujus Capitis reservamus sermonem instituere.

V. Ubi autem præcedens Sanctio nos docuit, in Diœcesibus licite fieri festorum perpetuo translatorum mutationem, seu festorum, quæ pro tota aliqua Diœcesi constanter a proprio die amoventur, præsens nos instruit, eamdem licitam quoque esse in qualibet Ecclesia particulari, seu licite alteri diei quoque, veluti proprio, consignari festa illa, quæ in aliqua particulari Ecclesia perpetuo contingit in proprio die impediri, est siquidem pro assignatione officiorum Visitationis B. Mariæ, & S. Petri ad Vincula, quæ in Ecclesia S. Jacobi Incurabilium Urbis perpetuo sunt in proprio die impedita. Idipsum dici debet de Sanctis apud Ordines Regulares, vel quascumque Ecclesias continue translatis. Quænam autem œconomia in eorumdem mutatione servanda sit, præsertim cum plura Sanctorum officia, quorum unum v. g. sit Ecclesiæ universalis, alterum particularis, accidit perpetuo transferri, dilucide monstrabunt, quæ in expositione Decreti XIII. hujus Capitis dicenda sunt.

DECRETUM IX. CAPITIS, IN ORDINE LXXXIX.

Cum in Directorio Divini Officii pro Civitate, & Diœcesi Januensi impresso sub prætextu Decreti S. R. C. die 18. Octobris 1684. super assignatione diei pro officiis Sanctorum die propria impeditis, prima dies non impedita pro hujusmodi officiis fixe fuerit assignata, cumque occasione similis impressionis multæ exortæ fuerint altercationes, propterea S. R. C. instantibus Ecclesiasticis Civitatis Januensis; & præcipue quia Decretum prædictum suppositititium est, & numquam editum fuerit; in casu, de quo agitur, servandas esse Rubricas declaravit, atque decrevit. S. R. C. 29. Novemb. 1721. *in Januensi*. Ex Merato in Indice Decretor. Brev. n. 262.

I. IN Kalendario Civiratis, & Diœcesis Januensis nonnulla reperiuntur Sanctorum officia, quæ perpetuam habent translationem, ut SS. Fructuosi, & Sociorum Martyrum, ac S. Raymundi de Pennafort a die 23. Januarii per festum Desponsationis B. Mariæ occupato, S. Athanasii Episcopi a die 2. Maji per festum S. Valentini Episcopi impedito, S. Gothardi Episcopi a die 4. Maji, S. Elisabet Viduæ Reginæ Portugalliæ a die 8. Julii, S. Hyacinthi Confessoris a die 16. Augusti, S. Eduardi Confessoris a die 13. Septembris, necnon aliorum Sanctorum ab aliis respective diebus, qui ab alio occurrenti officio impediuntur. Cum itaque hujusmodi officia primæ diei non impeditæ in Directorio divini officii pro eadem Civitate, & Diœcesi fixe fuerint consignata prætextu cujusdam Decreti S. Rituum Congregationis 18. Octobris 1684. multæ exortæ fuerunt inter Ecclesiasticos præfatæ Civitatis altercationes, super validitatem, ac subsistentiam præfatæ assignationis.

II. Res igitur pro declaratione per eosdem Ecclesiasticos in S. Rituum Congregatione delata fuit, quæ ponderans Decretum prædictum, vigore cujus præfata assignatio facta fuerat, supposititium esse, & numquam edictum, *In casu, de quo agitur, servandas esse Rubricas declaravit, atque decrevit*; Rubricæ autem, uti jam sæpe dictum est, præscribunt, festa, quæ transferri contingit, in primam quidem diem non impeditam transferenda esse, sed non state, ac fixe, sed mobiliter, ac instabiliter.

III. Notatu hic digna sunt verba illa Decreti *In casu, de quo agitur*, ut clare quilibet inferat, S. Congregationis mentem non esse, quod Sanctis perpetuo translatis fixa sedes, ac statio assignari non possit, hoc siquidem ipsamet & in duobus immediare præcedentibus, & aliis quamplurimis infra dandis, & citandis Decretis constanter affirmat, atque concedit; sed ejusdem mentem in eo sitam esse, quod in hoc casu particulari assignationis prædictæ habitæ vigore Decreti suppositititii, & numquam editi, pro quo exortæ erant altercationes, talis assignatio sequenda non sit, quare suæ determinationis rationem subdens habet, *Et præcipue quia Decretum prædictum supposititium est, & numquam editum fuerit*.

IV. Et revera Decretum, vi cujus prædicta Sanctorum perpetuo translatorum assignatio facta fuerat, asserebatur emanatum die 18. Octob. 1684. cum tamen tunc nullum super hujusmodi sit reperire emanatum esse Decretum, sed vel die 18. Octob. 1696. vel die 14. Augusti 1684. quæ sunt Decreta, quæ citantur in Decreto VII. hujus Capitis, & sunt particulares concessiones utentibus Breviario Minorum factæ, quas non licet extendere ad non utentes, ut bene stabilit Decretum V. hujus ejusdem Capitis. Quid autem mirum, si assignatio, quæ Decreto suppositititin, ac falso, & numquam edito innixa erat, nulla, & non sequenda extitit declarata? Adhuc enim ex seipsis corruunt, quæ falso, ac ficto fundamento innituntur.

V. Etsi autem, non imus inficias, prædicta translatorum assignatio ad primam diem non impeditam per Decretum, utpote supposititium, vi cujus facta erat, quo subsisteret, fundamentum non haberet, ex aliis tamen Decretis, a quibus Sanctorum perpetuo translatorum alteri diei addictio permissa est, stabilitatem sibi poterat vindicare; unde aliquibus non videtur, cur dicta assignatin approbata non fuerit, si non vi illius Decreti, aliorum vigore Decretorum, sed *servandas esse Rubricas* fuerit declaratum, atque sancitum.

VI. Verum cum tunc non ageretur, an Sanctorum perpetuo translatorum assignatio ad certam diem fieri valeat, sed an talis assignatio, quæ facta fuerat prætextu Decreti S. R. C. 18. Octob. 1684. subsistantiam haberet, ideo cum tale Decretum supposititium foret, & numquam editum, congrue rejecta fuit, atque reprobata, licet haud dubitemus, quod alium-

aliunde, unde subsisteret, posset habere, cetera scilicet Decreta assignationem Sanctorum perpetuo translatorum ad certam diem permittentia; quapropter ut supra dicebamus, non sine causa in Decreto additum fuit *In casu, de quo agitur*, ut scilicet indicaretur pro tali particulari casu non approbari factam assignationem, non autem Sanctorum assignationem in universum, ac generaliter rejici.

VII. Verba autem ea, in quibus subditur ratio, ob quam Sacra Congregatio factam rejecit assignationem, scilicet *& præcipue quia Decretum prædictum suppositiium est, & numquam editum*, nobis quidem significant præcipuum motivum extitisse suppositionem, & inexistentiam Decreti, vigore cujus facta fuerat, sed una patefacit quoque, alias non defuisse causas, quas inter crederemus non infimum tenere locum præfocationem, ac suppressionem altercationum, quæ causa talis assignationis inter Ecclesiasticos exortæ fuerant; prudentia enim dictat quandoque etiam ab iis, quæ licite fieri queuat, abstinendum esse, ad præcavendas altercationes, ac rixas.

VIII. Declaratum denique videre est, *servandas esse Rubricas*, quia cum valida haud foret facta assignatio, utpote innixa Decreto supposititio, & ideo approbari non posset, & aliunde in casu altercationum inter Ecclesiasticos exortarum laudabile non esset in usum deducere potestatem illam, quæ ab aliis Decretis aperte concessa fuit super assignatione Sanctorum perpetuo translatorum, succedit dispositio Rubricarum, quæ sunt generales regulæ officii divini, omniumque ad illud attinentium.

IX. Cum itaque præsens Decretum omnimode particulare sit, & pro casu particulari emanatum esse sit declaratum, *In casu, de quo agitur*, & insuper particularem habeat rationem, & causam, *Et præcipue quia Decretum prædictum supposititium est, & numquam editum*, ideo etsi posterius sit ad duo præcedentia Decreta, in quibus festorum constanter translatorum assignatio ad certam diem probatur, iisdem in nihilo derogat, quinimmo eadem indubie roborat, ac confirmat, quin contrarium in ceteris casibus faciendum esse demonstrat. Ceterum quantumvis daretur, per hoc iisdem derogari, adhuc per posteriora alia Decreta infra in hoc Capite examinanda, in quibus potestas ad certam diem addicendi festa perpetuo translata generaliter facta est, suum integrum robur recuperassent, ac in statu omnimode valido foreut.

DECRETUM X. CAPITIS, IN ORDINE XC.

Ad preces Archiepiscopi Januensis Iterum porrectas super assignatione dierum fixorum pro officiis plurium Sanctorum, quæ ob occurentiam aliorum officiorum majoris ritus in prædicta Civitate, & Diœcesi propria die recitari nequeunt, S. R. C. quoad officia tantum Sanctorum Canuti Regis, & Martyris diem 6. Februarii, & Sancti Vvenceslai Martyris diem 7. Octobris assignari, quoad reliqua officia vero Rubricas de Translatione Festorum servandas esse mandavit die 22. Augusti 1722. *in Januensi*. Ex Merato in Indice Decr. Brev. n. 264.

I. IN præcedenti Decreto jam diximus, qualiter in Directorio divini officii pro Civitate, & Diœcesi Januensi cum assignatio Sanctorum perpetuo translatorum ad certam diem facta fuisset vigore cujusdam Decreti, quod suppositirium erat, variæ altercationes inter Ecclesiasticos exortæ fuerunt, & re delata ad Sacram Rituum Congregationem, hæc *servandas esse Rubricas* rescribendum censuit. Modo per Archiepiscopum ejusdem Civitatis eidem Sacræ Congregationi preces (*quas alia vice eidem porrectas fuisse notula illa* Iterum *in Decreto reperta demonstrat*) porrigi videmus super assignatione dierum fixorum pro officiis iisdem perpetuo in sua Diœcesi translatis, necnon duobus aliis ad libitum, scilicet S. Canuti Martyris, ac S. Vvenceslai itidem Martyris, quæ cum ad libitum essent, & per officia iisdem diebus occurrentia SS. Joannis Boni, & Salomonis Episcoporum impedita, nec in propria die celebrari, nec ad alteram transferri valebant, sed prorsus vacabant.

II. *Sacra Rituum Congregatio quoad officia tantum Sanctorum Canuti Regis, & Martyris diem 6. Februarii, & S. Vvenceslai Martyris diem 7. Octobris assignari indulsit*; Cum enim hæc officia in propria die propter perpetuum ut supra impedimentum celebrari non possent, & quia ad libitum erant, ad alteram diem transferri vetabant quamplurima Decreta ejusdem Congregationis, ideo ne Januensis Ecclesia super laudes tantorum Martyrum in Divina Psalmodia perpetuum teneretur observare silentium, recte dies assignari indulsit, in quibus præfatorum Martyrum laudes recolere posset, & cum universali Ecclesia, si non in die celebrationis, in eorumdem officio æque convenire.

III. *Quoad reliqua vero officia Rubricas de Translatione Festorum servandas esse mandavit*. Cum enim reliqua officia de præcepto forent, vel ex privilegio, si in propria die ob perpetuum impedimentum celebrari non poterant, penitus nequaquam vacabant, sed adhuc beneficio translationis altera die recurrebant, & ideo necesse non erat, uti pro officiis Sanctorum Canuti, & Vvenceslai, pro eorumdem celebratione diem aliquam statam assignare. *Rubricas autem de Translatione Festorum servandas esse mandavit*, & dicta officia certæ diei nequaquam addixit, ne circa eadem officia recederet a jam recens decisis, & ne altercationibus, quæ inter Ecclesiasticos memoratæ Diœcesis ob assignationem Sanctorum perpetuo translatorum in Directorio divini officii pro eadem Diœcesi habitam, exortæ erant, ac vix peremptæ, novum fomentum accederet, denuoque exurgerent; qua & de causa diximus in præcedenti Decreto bene sancitum fuisse, *servandas esse easdem Rubricas*, licet forsitan super facta assignatione rescribi potuisset: *Bene retineri posse, sed male factam*. Equidem *bene retineri posse* ratione quamplurimorum Decretorum assignandi festa constanter translata ad certum diem potestatem facientium; *male autem factam* ob Decretum supposititium, cui innitebatur, ac vigore cujus facta dicebatur.

IV. Volo, ut hic annotet Lector verbum illud *mandavit*, ut edisceat, integrum non esse Clero Januensi in usum deducere potestatem per quamplurima Decreta Sacræ Congregationis huic anteriora Ecclesiæ universali factam super assignatione Sanctorum perpetuo translatorum ad certum aliquem diem, sed eosdem juxta Rubricas celebrare teneri, in prima scilicet die simpliciter non impedita; in præsenti etenim Decreto pro dicto Clero exceptio ponitur, & a præscripto Rubricarum in eorumdem Sanctorum celebratione recedere inhibetur.

V. Iis, quæ modo diximus, nobis addere liceat, quod neque Decreta præsenti posteriora, per quæ potestas Sanctos constanter translatos alteri diei, uti propriæ, addicendi facta est; a præfato Clero posse usurpari, & vigore illorum præfatis Sanctis diem statum assignari, quia quoties conceditur facultas aliqua, generalibus licet terminis expressa, ab ejusdem participatione illi censentur expulsi, qui speciali aliquo Decreto, vel speciali de causa ab eadem arcentur, nisi in concessione habeatur eorumdem expresse, vel æquivalenter facta mentio.

VI. Licet autem præfatæ altercationes exortæ fuerint causa assignationis Sanctorum in tota Civitate, vel Diœcesi perpetuo translatorum ad certam diem in Kalendario Diœcesano habitam, & inhibitio similiter sit super dicta assignatione, adhuc putamus dictam inhibitionem ad quascumque particulares Ecclesias ejusdem Civitatis, vel Diœcesis esse extendendam, ita ut in nulla ejusdem particulari Ecclesia ad statum diem assignatio fieri valeat eorum Sanctorum, qui ob particularia officia, puta Dedicationis, vel Titularis ejusdem Ecclesiæ, in proprio die possent esse impediti; vel enim hujusmodi assignatio fieri deberet ab Archiepiscopo, & hoc non; quia hoc ipso, quod eidem inhibitum est assignationem prædictam facere pro tota Civitate, vel Diœcesi, quam regit, inhibitum quoque eidem censetur eamdem peragere pro Ecclesia particulari præfatæ Civitatis, vel Diœcesis: vel fieri deberet, aut posset a Prælato inferiori illius Ecclesiæ, & hoc apprime dissonum videtur, quoniam sic plus posset Prælatus inferior, & Archiepiscopo subjectus pro Ecclesia particulari, quam regit cum subjectione, & dependentia ab Archiepiscopo, quam Archiepiscopus ipse possit in sua Diœcesi, & in Ecclesia illa particulari. Tum etiam quia haud convenit, quod membrum dissonet a capite, & a reliquo corpore; & ideo si in Kalendario totius Diœcesis assignatio præfata haudquaquam licet, nec licita censeri debet pro Ecclesia particulari ejusdem Diœcesis, tum denique quia quod fieri inhibitum est in Diœcesi aliqua, fieri vetitum intelligitur in omnibus Ecclesiis ejusdem Diœcesis, maxime in iis, quæ ad divinum spectant officium, in quibus Ecclesiæ inferiores superiori se debent conformare, ejusque methodum tenere, ac observare.

VII. Quia tamen Ecclesiæ Regulares independenter a jurisdictione Episcopali per suos Prælatos jure pontificio reguntur, & in iis, quæ ad divinum pertinent officium, a Diœcesano Kalendario minime diriguntur, sed proprium habent Breviarium, & proprias ejusdem leges, quibus manent obstrictæ, quosque observare tenentur, vel si proprium non habent Breviarum, Romanas assolent servare Rubricas, & Decreta Sedis Apostolicæ, cui immediate subjiciuntur, ac Romanarum Congregationum pro universali Ecclesia edita, ideo censerem easdem Regulares Ecclesias, etiamsi intra confinia prælatæ Diœcesis sitas, minime privandas fore beneficio generaliter indulto assignandi Sanctos perpetuo translatos ad certam diem, hocque in usum deducere posse, nedum relate ad Sanctos, qui in sua particulari Ecclesia possent esse in proprio die constanter impediti, vel ob occurrentiam Festorum particularium ejusdem Ecclesiæ, vel Sanctorum Ordinis, sed etiam relate ad Sanctos in tota Diœcesi perpetuo tranrlatos, de quibus easdem recitare posse in Cap. VIII. ostensum est, instar totius Ordinis, in quo Sancti perpetuo a suo die moti, alteri diei, uti proprio, solent esse addicti, ut sic membrum cum toto apte conveniat.

VIII. Quæ vera esse credimus nedum respective ad Ecclesias Regularium exemptorum, sed etiam relate ad Ecclesias Monialium locorum Ordinariis subjectarum; in iis enim, quæ ad divinum attinent officium, etiam istæ dirigi debent juxta regulas proprii Breviarii, ac juxta methodum, & consuetudinem propriæ Religionis, ut dicebamus exponentes Decretum XI. Capitis primi, & non juxta morem Cleri Sæcularis illius Diœcesis, intra cujus confinia earumdem Monasteria sita sunt, maxime in odiosis, qualis est memorata inhibitio. Et quidem si Moniales locorum Ordinariis subjectæ peragere non possunt octavam Patroni prin-

principalis loci, aut Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis, sed in iis, ac aliis Diœcesanis officiis eodem prorsus modo, quo Regulares, & aliæ Moniales exemptæ, se gerere debere pluribus Decretis Sacræ Congregationis sancitum manet, etiamsi Clerus Sæcularis eadem peragat octavas, & materia sit in favorabilibus, quomodo quæso credi unquam poterit, quod eædem comprehendantur in præfata inhibitione, quæ odiosa est, facitque eas a more, ac consuetudine totius Religionis, cujus membra sunt, discrepare.

IX. Decretum præsens non minus, ac præcedens, omnino particulare est, pro casu particulari editum, & particularem ob rationem, & sic in nihilo offendit, sed magis roborat Decreta immutationem concedentia.

DECRETUM XI. CAPITIS, IN ORDINE XCI.

Cum pluries occurrant quotannis eodem die duo Festa Sanctorum, quorum unum juxta Rubricas est transferendum, petitum fuit ex parte Archiepiscopi, & Capituli Hispalensis, ut quoties perpetua est talis occurrentia, assignetur ei, quod transferendum est, dies propria, & fixa, prima nempe dies non impedita. Et S. C. respondit, quod Sanctis, qui perpetuo sunt transferendi, sit assignanda dies fixa, & commisit eidem Reverendissimo Archiepiscopo, ut pro unica vice deveniat ad hanc assignationem dierum. S. R. C. 26. Novembris 1735. *in Hispalen.* Ex Merato in Indice Decretorum Breviar. num. 280.

I. PRoculdubio constantem se exhibet Sacra Congregatio in potestate facienda assignandi diem propriam, & fixam Sanctis perpetuo translatis, unde nullus nunc remanet dubitandi locus, quod præfatam fieri liceat assignationem. Verum quoniam super hujuscemodi rem superius jam plura dedimus, & infra daturi sumus, non putamus ulteriora hic esse addenda, sed solummodo nonnulla hic ducimus annotare, quæ ex hoc Decreto specialius præ ceteris eruuntur.

II. Primo igitur hic petitum habemus, ut festo constanter translato *assignetur dies propria, & fixa*, & S. Congregatio respondit, *eidem esse quidem assignandam diem fixam*, non tamen ipsa illam assignat, sed illam faciendam committit Archiepiscopo, *Et commisit eidem Reverendissimo Archiepiscopo, ut &c.* Per hæc verba instruimur, quod pro assignatione Sanctorum perpetuo translatorum ad certam, ac statam diem, non opus est amplius Sacram Congregationem supplicare; hæc enim justis de causis generalem fecit potestatem dicta festa statæ diei addicendi, & generalem illam inhibitionem, mutationem aliquam inducendi in iis, quæ ad divinum pertinent officium, nisi Rubricis Breviarii Romani, aut licentia Sedis Apostolicæ, vel Sacrarum Congregationum specialiter permissa, vel concessa sit, hac in parte moderata fuit. Cum enim Sacra Congregatio validis mota rationibus, ac congruentiis, de quibus supra, etsi forsitan aliter suadeant Rubricæ Romanæ, in eam iverit opinionem, ut Sanctis perpetuo translatis assignanda sit altera dies, ut propria, potestatem, quam sibi uni reservavit, talem assignationem agendi, aliis communem facere existimavit, ne continuis lacesliretur petitionibus super hujusmodi assignationes ob quamplurimas, ac propemodum infinitas occurrentias plurium festorum in eodem die, quæ in particularibus Orbis Catholici eveniunt Ecclesiis, postquam Sedes Apostolica in concessione officiorum benigniorem sa reddidit, ac Ecclesiarum, vel Principum supplicibus libellis facilius indulgendum esse censuit.

III. Quibus autem hujusmodi sit facta facultas, sequentia Decreti verba nos edocent, *Et commisit eidem Reverendissimo Archiepiscopo*, per quæ datur intelligi, quod talis assignatio facienda est a proprio respective Prælato, seu Superiore, videlicet ab Episcopo in Kalendario Diœcesis, a Prælatis Ordinum in Kalendariis Religionum, a Superiore Monasterii, vel Collegiatæ, aut Parocho, seu quocumque altero Ecclesiastico, qui alicui præest Ecclesiæ, si inibi perpetuus alle accidat occursus. Illa autem censetur a præfatis Superioribus acta etiam, quando fit ab iis, qui ex eorumdem mandato Kalendarium pro Cleri directione componunt.

IV. *Ut pro unica vice*, subdit Decretum, *deveniat ad hanc assignationem dierum*. Assignationem semel factam nec posse, nec debere amplius immutari hæc denotant verba; hoc ipso enim, quod assignatio semel facta est, dies assignata se habet veluti propria dies, & festum assignatum non amplius se habet in ea ut translatum, sed ut occurrens, unde non cedit officio altioris ritus, vel prius translato, & adhuc in occursu Dominicæ, si duplex est, officium nequaquam deperdit. Cum igitur, si semel facta festi alicujus assignatione ad aliam ejusdem assignationem deveniretur, jam tale festum a propria die, & statione statim depelleretur, ideo semel facta dierum assignatione, expirat potestas assignantis, nec amplius ei licet eamdem immutare quamvis tractu temporis festum aliud altioris ritus, vel anterioris translationis assignari instaret, quod juxta rectum Rubricarum ordinem prius, quam illud, quod jam assignatum est, celebrari, ac assignari exposceret, quod propterea alteri diei post illas officiorum jam assignatorum consignandum veniet. Ratio hujus est, quia jam statim hoc officium per hoc quod repelleretur a die assignata, a die propria rejiceretur, quod fieri usus, & Rubricæ Romanæ refragantur aperte, quæ semper festa translata; & quidem licet perpetuo, in primam diem non impeditam amandant. Nec immutationis facta potestas jus tribuit a proprio die festa amovendi, uti eveniret in casu, sed solum festa jam amota alteri diei addicendi, unde semel facta Sanctorum immutatione nihil ulterius juris habent Prælati.

V. Ceterum jam facta alicujus festi ad certam diem assignatione, si postmodum pro eadem die officium aliud majoris ritus, per quod officium eidem assignatum iterum deturbaretur, accideret concedi, alteri adhuc diei tale officium consignari valeret; ea enim verba, *Ut pro unica vice deveniat ad assignationem dierum*, excludunt quidem iterationem assignationis ex libito, vel ex aliquo alio motivo, quod deinde exurgere possit, de quibus statim promemus exempla, sed non si iterum tale festum ab jam assignata statione repellatur; tunc enim denuo perinde se habet, ac festum, quod a propria die in perpetuum amovetur, & ideo adhuc unica vice ad ejusdem assignationem ad certam diem potest deveniri, & sic toties quoties similis occursus accideret, sive festum jam assignatum a die assignata in perpetuum contingeret abjigi. Quodnam autem festum alicui diei statæ addictum, ab eadem jure ejici possit, aut debeat, discussio habebitur in expositione sequentis Decreti.

VI. Etsi igitur, antequam Prælatus ad alicujus festi perpetuo translati assignationem deveniat, congrua ratione aliqua, ut videbimus in ultimo Decreto hujus Capitis, interveniente unam præ altera ex diebus seligere valeat, attamen semel facta prædicta assignatione, integrum amplius eidem non est eam diem immutare, licet postmodum ea congrua interveniat ratio, ob quam ab initio alteri diei dictum officium convenienter fuisset assignatum, vel si ea tunc intererat ratio, debita caruit animadversione. Licet itaque in casu festi alterius altioris ritus, vel dignitatis, vel anterioris translationis prius assignari posset, imo debuisset festum hoc, ad alteram diem posteriorem protracto festo inferioris ritus, dignitatis, vel translationis, adhuc semel facta hujus assignatione a die assignata expelli hoc festum nequaquam posset, ut in eadem festum, quod recens, ac postea concedi eveniret, licet altioris ritus collocaretur, sed post quæcumque officia assignata, licet semiduplicia, dictum officium assignari deberet. Idem dicito, si aliqua ex causis, quæ ad assignandum alterum diem a primo non impedito sufficiunt, vel postmodum interveniret, vel si tunc intererat, ad eamdem animadversio nequaquam adhibita fuisset. De his causis agetur in ultimo Decreto hujus Capitis. Non credimus tamen hoc habere locum, quoties animadversum non fuisset in assignatione jam peracta ad rationem congruam a Congregatione approbatam, ut pro festo SS. Nominis Jesu in sequenti Decreto determinatum videbimus, relinquendam esse liberam diem 28. Januarii pro ejusdem repositione; tunc enim assignatio cum sit perperam facta, nulla est, & censetur pro non facta, adeoque ad aliam assignationem deveniri potest, immo debet, perinde ac si prior facta minime fuisset. An autem idem dicendum veniat de festo Purificationis B. M., judicent alii ex identitate rationis, de qua in Decr. II. Cap. sequentis, quæque in Decreto lato pro SS. Nomine Jesu saltem implicite approbata videtur.

VII. Superest advertere, quod licet in supplici libello petitum fuerit, ut assignaretur *dies prima non impedita*, nihilominus Congregatio non respondit, quod sit assignanda *dies prima non impedita*, sed *dies fixa*, ut denotaret, quod festa perpetuo translata non ita state in primam diem non impeditam rajici debent, ut etiam alteri, si congrua interveniat ratio, non possint in perpetuum consignari.

DECRETUM XII. CAPITIS, IN ORDINE XCII.

Si die 21. Januarii occurrat in aliquibus locis Festum alicujus Sancti particulare sub ritu duplici, v. g. S. Meinradi apud Benedictinos, faciendum est officium de tali Sancto, & transferendum est officium S. Agnetis, quod occurrit eodem die, cui assignari debet aliqua dies fixa, quæ tamen non sit dies 28. Januarii, ne Festum SS. Nominis Jesu, quod celebratur Dominica 2. post Epiphaniam, aliquando occurrat in eadem Dominica, quæ est Septuagesimæ, ideoque ne illud Festum celebretur intra Quadragesimam (quod non conveniret) erit relinquenda vacua dies 28. Januarii, in qua id tunc erit transferendum. Quando autem agetur Festum S. Agnetis secundo, fiet de eo commemoratio tamquam de simplici, nullo habito respectu, quod Festum ejusdem solemne prius non fuerit celebratum. S. R. C. 5. Maji 1736. *in Einsidlen.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 286.

I. HAbetur igitur primo per illa verba, *Si die 21. Januarii occurrat &c.*, quod occurrente eodem die festo S. Agnetis Virg., & Mart., cujus solemnia die 21. Jan. universalis agit Ecclesia, & festo particulari alicujus Ordinis, vel Diœcesis, quod celebretur sub eodem ritu, majo-

majoris nec sit dignitatis, aut solemnitatis, faciendum est officium de tali Sancto particulari, & transferendum est illud S. Agnetis; & hoc nobis innuit, quod in occursu officii Ecclesiæ particularis, & alterius officii Ecclesiæ universalis, in paritate ritus, dignitatis, & solemnitatis officium particulare est præponendum universali, quemadmodum pluries id fuisse decisum apparebit in Capite de Occurrentia festorum.

II. Habetur 2. per ea verba, *Cui assignari debet aliqua dies fixa*, quod officiis perpetuo translatis, ne perpetuæ damnata veniant peregrinationi, assignanda est dies fixa, certa, ac stata, in qua continuo veluti occurrentia sint celebranda, ita ut in ea non cedant officiis altioris ritus, vel dignitatis, vel prioris descriptionis in Kalendario, quæ quandoque transferri contingit, immo si duplicia sunt; nec officio occurrentis Dominicæ. Hæc consona apprime sunt, maximam ac porrigunt confirmationem iis, quæ in præsenti Capite dedimus, unde ulteriori non egent examine.

III. Verbum tamen illud *Debet* non spernendam ingerit difficultatem, nosque ad inquirendum ducit, an Sanctorum perpetuo translatorum assignatio ad statam, ac certam diem in præcepto sit, an vero a nostro pendeat arbitrio; ita ut Sancti illi vel certæ diei addici possint, vel in prima die simpliciter non impedita iidem celebrari queant, quemadmodum Rubricæ festa translata in eamdem rejiciunt?

IV. Ad quod dicendum videtur, præfatam assignationem in præcepto esse, nec a nostro pendere arbitrio, festa perpetuo translata, vel certæ diei addicere, vel in prima simpliciter die non impedita ad modum ceterorum translatorum recolere. Id innuere videtur modus loquendi, quem tenent Decreta super dictorum festorum assignatione emanata, qui certe præceptivus apparet. Habet enim Decretum 5. Maji 1736., de quo in Cap. de Occurr.: *Et assignanda fixa, & propria dies pro S. Anselmo*. Itidem Decretum 5. Maji 1736., quod est ultimum hujus Capitis, *Assignando aliam fixam, & perpetuam diem S. Petro Chrysologo*, & in XI. ejusdem Capitis, *Et Sacra Congregatio respondit, quod Sanctis, qui perpetuo sunt transferendi, sit assignanda dies fixa*. Nec satis hucusque; subditur enim, *Et commisit Archiepiscopo, ut pro unica vice deveniat ad hanc assignationem dierum*. Quibus omnibus, & aliis similibus si addatur vis verbi illius *Debet*, quod præsens habet Sanctio, *Cui assignari debet aliqua dies fixa*, tamquam indubium erui videtur, quod assignatio festorum perpetuo translatorum in præcepto sit, & a nostro nequaquam pendeat arbitrio.

V. Hæc profecto concludentia videntur, licet eisdem nequaquam obstantibus in eam iri posse opinionem nos probabiliter arbitremur, ut in arbitrio adhuc sit, festa perpetuo translata, vel certæ diei assignare, vel in prima simpliciter die ad modum ceterorum translatorum excolere. Ducimur autem tum ex consuetudine, quam adhuc quamplures ex insignioribus Ecclesiis custodiunt, illa festa in prima simpliciter die non impedita celebrandi. Tum ex Rubricis Breviarii, quæ *tit.* 10. *de Transl. num.* 6. festa præfata in eamdem primam simpliciter diem non impeditam celebranda rejiciunt; quæ cum nondum correptæ extiterint, denotant nobis, adhuc suam vigere dispositionem eas relate ad Ecclesias, quæ privilegio assignandi diem fixam minime usæ sunt; restringere autem ejusdem Rubricæ sensum ad festa per accidens simul eodem die venientia, nimis arcta, & extorta ejusdem intelligentia videtur, cum ampliorem apud omnes Auctores semper sortita sit explanationem, & aliunde si talia festa nequaquam comprehenderet, sane nulla in Rubricis pro eisdem festis dispositio haberetur; quod cum dictus perpetuus plurium festorum occursus non infrequens eveniat, asserere absurdius profecto est, quam quod præfata Rubrica etiam capiat festa perpetuo translata. Remanet igitur, quod Decreta assignationem Sanctorum perpetuo translatorum ad certam diem indicentia, potestatem faciant, ac privilegium; privilegiis autem utimur, si, & quando volumus, cum nemo uti suo privilegio cogatur. *Cap. ad Apostolicam de Regul.* Semel autem facta assignatione, seu in usum deducto prædicto privilegio non licet amplius ad Rubricarum dispositionem transire, quia sic fert tenor verborum ejusdem privilegii quorum proprietas tenenda venit.

VI. Quod si præfata Decreta privilegium, licet generaliter; facere reputantur, jus commune Rubricarum nequaquam tollitur, quinimmo dicta Decreta sunt restringenda, ut minus lædant præfatum jus commune, quam fieri possit, ut bene Fagnanus *in* 1. *par. lib.* 1. *Decretal. de Rescriptis in Cap. Causam quæ num.* 8., atque adeo intelligenda ea veniunt, dum obligationem, ac debitum faciendæ memoratæ assignationis inducere videntur, de obligatione, ac debito non rigoroso, sed de debito congruitatis petito tum ex jure uniformitatis cum Ecclesia universali, quæ festa perpetuo in propria die in Kalendario Romano impedita, alteri diei, uti propriæ consignat, tum ex aliis rationibus, ob quas assignationem dictorum Sanctorum convenienter fieri superius asserebamus.

VII. Aliam quoque difficultatem verbum illud *Aliqua*, nobis examinandam suppeditat, cuinam videlicet diei addici debeant hujusmodi festa, quæ constanter sunt suo die mota?

VIII. Ad quod similiter dicendum videtur, consignanda in perpetuum ea esse *prima diei non impedita*. Tum quia sic fert usus Romanæ Ecclesiæ, quæ festa constanter translata in Kalendario Romano primæ diei non impeditæ semper affigit, ut factum fuisse vidimus pro festo Quadraginta Martyrum, & pro festo S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis in Decretis I., & II. hujus Capitis. Tum quia Rubricæ passim, & ubique clamant festa, quæ transferri contingit, in primam eamdem diem non impeditam esse rejicienda. Tum quia Rubrica illa, quæ vigore Decretorum Sacræ Congregationis introducta fuit in Breviario Minorum, quamque utique apparet, modo pro Ecclesia universali posse deservire, firmat, quod *prima dies proxima non impedita assignata censetur in perpetuum pro die propria dictorum translatorum*. Tum denique quia Decreta VII., & VIII. hujus Capitis, dum *faciendum esse de officiis, de quibus agitur etiam in occursu Dominicæ*, præscribunt, innuere videntur, atque generalem regulam approbare transferendi state in primam diem non impeditam festa perpetuo translata, quemadmodum sunt ea festa, de quibus faciendum esse ibidem disponitur.

IX. Valida sunt quidem hujusmodi argumenta, ut eisdem obsistere possimus, quapropter eorumdem ponderi adhærendum esse putamus, unica dumtaxat addita clausula, sive limitatione, quam nobis præsens manifeste suggerit Sanctio, videlicet ut festa perpetuo translata in prima die non impedita, tamquam in propria sede, ac statione locanda sint, dummodo aliqua non adsit congrua ratio, quæ aliter faciendum esse suadeat. Pro hujusce appositione clausulæ, opus non est insudare, quoniam præsens Decretum propter aliqualem dumtaxat inconvenientiam, quam habet celebratio festi SS. Nominis Jesu intra quadragesimale tempus, officio Sanctæ Agnetis constanter translato, non vult assignandam esse diem 28. Januarii, etsi sit prima dies non impedita; sed eamdem relinquendam esse vacuam, ut in ea collocetur festum ejusdem SS. Nominis, quando ob occursum, qui perraro evenit, cum Dominica Septuagesimæ transferri contingit; hinc Decretum non *primam diem non impeditam* eidem festo assignandam esse edicit, sed *aliquam diem fixam*, & insuper quod *hæc dies fixa non sit dies 28. Januarii*, & subdit rationem *ne festum SS. Nominis Jesu, quod celebratur Dominica 2. post Epiphaniam, aliquando occurrat in Dominica Septuagesima; ideoque ne illud festum celebretur intra Quadragesimam (quod non conveniret) erit relinquenda vacua dies 28. Januarii, in quam id tunc erit transferendum*. Quid quæso clarius præsenti Sanctione adduci unquam potest in probationem appositæ clausulæ, ac limitationis?

X. Juvat igitur credere, quod in Decretis superius hic recensitis consulto positum non est, Sanctis perpetuo translatis, de quibus in eisdem agitur, assignandam esse *primam diem non impeditam*, sed simpliciter in primo, *Et assignanda fixa, & propria dies pro S. Anselmo*, & in secundo, *Assignando aliam fixam, & perpetuam diem S. Petro Chrysologo*. In præcedenti quoque Decreto absque ponderatione præterire nolumus, quod etsi in supplici libello peteretur assignatio dictorum Sanctorum *pro prima die non impedita*, adhuc Sacra Congregatio nequaquam rescripsit assignandam esse *primam diem non impeditam*, sed quod eisdem *assignanda est dies fixa*, quinimmo commisit Archiepiscopo, *ut pro unica vice deveniat ad hanc assignationem dierum*, simpliciter, & absolute, nullaque facta limitatione *pro prima die non impedita*. Hoc autem factum esse arbitramur, ut inde deduci posset, non esse in præcepto primam diem non impeditam pro assignatione dictorum Sanctorum deligere, sed etiam alteram deligi posse, dum modo congrua non desit causa, aut ratio, sine qua a delectione primæ diei non impeditæ non putamus esse recedendum.

XI. Ad adducta igitur argumenta, quatenus obstare possint, brevis sufficit responsio; unde ad primum dicimus consuetudinem Ecclesiæ quidem ita ferre, verum nec deesse quamplurima exempla in Kalendario Romano, in quibus festa in proprio die impedita, non in prima die non impedita constituta sunt celebrari, sed vel in die ordinationis, translationis, aut altera, quemadmodum infra dicturi sumus; quapropter si Ecclesiæ consuetudo attendatur, potius approbatur, quam reprobetur dicta clausula, vel limitatio; unde nihil concludunt duo illa exempla S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis, & quadraginta Martyrum, quorum festa in prima die non impedita statuta sunt celebrari, quia nulla aderat ratio aliter faciendum esse suadens.

XII. Ad 2. Rubricas alloqui in casu meræ translationis, non mutationis; cæterum etiam in casu mutationis esse sequendas in defectu congruæ rationis, aut causæ, quæ oppositum convenientius fieri probet.

XIII. Ad 3. Rubricam illam deservire modo pro Ecclesia universali, sed cum adducta clausula, & limitatione, quam Decreta Sacræ Congregationis, & præsertim præsens, eidem exporriguntur.

XIV. Ad 4. bene in assertis Decretis id statui, quia supponitur nullam adesse rationem, quæ ad alteram diem adducta festa state transportet. Ceterum Decreta S. C. satis manifeste se explicant pro apposita clausula.

XV. Superesset hic congruas rationes, & causas adducere, ob quas licita redditur immutatio Sanctorum perpetuo translatio-

latorum in alteram diem a prima non impedita, Verum quoniam hæc pertractare nonnihil confusionis super præsentis Decreti explanationem apud Lectorem minus petitum ob copiam dicendorum ingerere posset, ideo in sequenti Decreto easdem adducere reservamus.

XVI. Habetur autem ex illis Decreti verbis, *Quæ tamen non sit dies* 28. *Januarii*, festum S. Agnetis, quoties est perpetuo translatum, & propterea immutandum, non esse assignandum diei 28. Januarii, etsi sit prima dies non impedita, sed in alteram ulteriorem diem esse state rejiciendum. Quod dicitur de festo S. Agnetis, eadem de causa dicendum venit de quolibet alio festo constanter translato, quod alicubi occurrere posset, quod propterea nequaquam assignandum erit dictæ diei 28. Januarii, sed in ulteriorem diem protrahendum, quia non minus hoc, ac festum S. Agnetis in casu in impedimentum positionis Festi SS. Nominis Jesu in ea die deserviret; hinc bene Meratus *in Indice Decretorum Breviarii numer.* 286. asserit, quod ob supradictam rationem in Statu Ecclesiastico videtur non esse assignandam diem 28. Januarii festo S. Raymundi de Pennafort, a die 23. per festum Desponsationis B. Mariæ semper amoto, licet nonnulli Ordinariorum Directores adhuc tali festo assignent prædictam diem, tamquam ei fixam, & propriam, & transferant officium SS. Nominis Jesu in aliam diem. Bene quidem ibi, sed valde miror postea, quod ipsemet in quarto Tomo in suis Tabulis idem, quod illi, in usum deducat, turpiter destruendo, quod jam ædificaverat.

XVII. Habetur 4. ratio per verba, quæ in Decreto subdunt, *Ne festum SS. Nominis Jesu &c.*, ob quam per assignationem festorum perpetuo translatorum occupari inhibetur diem 28. Jan., ne scilicet festum SS. Nomini Jesu ob occursum in Dominicam Septuagesimæ intra Quadragesimam etansferendum veniat, ac celebrandum, quod utique eveniret, quotiescumque Dominica Septuagesimæ incideret in diem 20. Januarii, cum enim a die 20. Januarii usque ad diem 6. Februarii, in qua tunc occurret dies Cinerum, omnes dies in Kalendario Romano sint occurrenti officio novem lectionum occupati, diebus 28. Januarii, & 3. Februarii solummodo exceptis, claret, quod si præfata dies 28. Januarii per dictam assignationem occupata veniret, tunc festum SS. Nominis Jesu intra Quadragesimam esse transferendum, ac celebrandum; quia altera dies in dicto Kalendario haud occupata, eo anno impeditur ob occursum Dominicæ Quinquagesimæ, quæ respuit quodcumque duplex 2. classis occurrens; quanto autem magis translatum?

XVIII. Habetur 5. per ea verba *Quod non conveniret*, nequaquam congruere festum SS. Nominis Jesu intra Quadragesimam celebrari. Fatemur, quod hujusmodi incongruitatis rationem facile non est invenire; quam subdimus tamen, non incongrue censemus assignari; tempore enim Quadragesimali recolitur Jejunium, quod Christus vir plurium annorum in deserto peregit, unde tunc temporis non apte celebrari videtur festum illud, in quo Christus ue puer, in circumcisione nomen accipiens inspicitur.

XIX. Quæres, an ita non congruat festum SS. Nominis Jesu celebrari intra Quadragesimam, ut si in hanc transferri deberet, esset magis omittendum?

XX. ℞. Nequaquam, atque adeo in Quadragesima tunc esse celebrandum; cum enim hoc officium sit de præcepto, & licet sit ex officiis affixis diebus mobilibus, sit ex festis transferibilibus, utpote ex festis universali Ecclesiæ concessis, ratio superadducta, ob quam intra Quadragesimam celebrari non convenit, non videtur tanti esse momenti, ut queat impedire illud transferri, & in prima die non impedita, etiam intra Quadragesimam, si aliter fieri non possit, celebrari juxta Rubricas, quæ ubique simpliciter, & absolute clamant, festa de præcepto, si in propriis diebus impediuntur, in prima die non impedita esse celebranda. Et quidem tempore Quadragesimali celebratur festum SS. Annunciationis, quod implicite claudit Dominicam Incarnationem, seu Conceptionem; magis autem proculdubio hæc distat a Christo jejunante, quam circumcisio, seu impositio Nominis Jesu. Licet igitur magis congruat dictum festum extra Quadragesimam celebrari, & ideo ad adductam aliqualem incongruitatem evitandam apte sancitum sit, diem 28. Januarii relinquendam esse vacuam, ut in casu translationis prædicti festi in ea collocari valeat, non ita tamen disconvenit, ut si aliter fieri non possit, intra Quadragesimam nequeat celebrari, sed potius omitti debeat.

XXI. Dices ob incongruitatem, quam habet festum Dolorum B. Mariæ, vetitum est ad tempus Paschale transferri; ergo etiam ob incongruitatem, quam habet festum SS. Nominis Jesu eum tempore Quadragesimali, censendum est verbum illud, *Quod non conveniret*, inhibitionem importare transferendi dictum festum intra Quadragesimam.

XXII. ℞. Quod apprime dispar est ratio, quoniam tempus Paschale est tempus summi gaudii, & lætitiæ ob Christi resurrectionem, & nostram operatam redemptionem; & ideo omnino ineptum, & non congruum ad recolendos Dolores Mariæ ad visionem Christi Filii sui crucifixi passos, cum enim in hoc festo Dolorum indirecte recolantur dolores, & passio etiam Christi, quis non videt, quod agendo festum præfatum Dolorum tempore Paschali, idem Christus sub contradictoriis respectibus una simul recoleretur, scilicet ut patiens, & non patiens; non sic autem evenit in altero casu, quoniam etsi dum in deserto jejunus inspicitur, vir plurium annorum supponatur, & in impositione nominis vix natus, seu puer octo dumtaxat dierum, adhuc tamen agendo festum Nominis intra Quadragesimam Christus una simul sub terminis contradictoriis non coleretur, videlicet ut jejunans, & non jejunans, ut vir, & non vir, quia cum hæc diversis temporibus, & annis facta sint, & in eisdem etiam diebus, sed diversorum annorum, contingere potuerint, ideo nil vetat, quod una simul recoli possint, ut diversis tamen annis peracta; quapropter & Christi Incarnatio in festo Annuntiationis die 25. Martii adhuc intra Quadragesimam, imo & tempore Passionis peragitur. Cum autem Christi resurrectio statim subsecuta sit ad ejusdem crucifixionem, nec una simul evenere, nec evenire potuere, & ideo nec una simul celebrari debuere, nec summum gaudium, quod fert nobis Christi resurrectio, conveniens est deturbari a summa tristitia, quam indispensabiliter secum affert ejusdem crucifixio; *omnia* enim, ut nos edocet Ecclesiastes cap. 4., *tempus habent, & aliud est tempus ridendi, aliud flendi*.

XXIII. Habetur 6. quod relinquenda est vacua dies 28. Januarii: *Erit relinquenda vacua dies* 28. *Januarii*. Si *relinquenda*, ergo si alicubi illa dies jam sit impedita aliquo festo novem lectionum, non debebit hoc transferri, ut in ea collocetur festum SS. Nominis. Singulare privilegium est festi septem Dolorum B. Mariæ ob ejusdem intransferibilitatem ad tempus Paschale, ut quoties impeditum est in propria feria, expellat ab immediate sequenti sabbato festum quodlibet occurrens, quod non sit altioris ritus, vel dignitatis. Quia vero tantam incongruitatem non habet festum Nominis Jesu cum tempore Quadragesimali, ideo solum statutum est dictam diem 28. Januarii relinquendam esse vacuam, ut in eam illud transferatur, non autem quod ab ea explodi debeat festum occurrens. Et quidem si a propria sede ante Quadragesimam festum aliquod occurrens abigi deberet, ut fieret locus dicto festo Nominis translato, id potius faciendum foret in festo semiduplici, quam duplici, quacumque die postea id accideret, & in casu paritatis ritus in omnibus festis, potius in festo immediate sequenti, in cujus diem ratione vicinitatis potius jus haberet. Quia igitur Sacra Congregatio noluit festum aliquod a propria sede expelli, ut in eamdem locetur festum SS. Nominis, quoties transferri contingit, solum decrevit, *relinquendam esse vacuam*, si est, *diem* 28. *Januarii*, quod ulla absque injuria, ac incommodo alterius evenit festi, quoniam festum hoc ipso quod a propria die est expulsum, quod in una, aut altera die ponatur, nullum patitur dispendium, sed in qualibet æque apte resumitur.

XXIV. Habetur 7., quod tunc festum SS. Nominis in diem præfatam 28. Januarii est transferendum: *In quam id tunc erit transferendum*. Refert Meratus *sect. 6. cap. 8. num.* 1. Sacram Congregationem sub die 22. Januarii 1735. in correctione, & approbatione Kalendarii Ordinis Minorum S. Francisci Conventualium decrevisse, quod officium SS. Nominis, quando ob occursum Dominicæ Septuagesimæ evenit transferri, transferri debet ad diem 28. Januarii tamquam diem propriam. Quæ si ita sunt, etsi intelligenda veniant cum limitatione, quam dicebamus, scilicet *dummodo ea dies non sit officio novem lectionum impedita*, adhuc tamen denotant nobis, quod in dicta die, quoties non est ut supra impedita, poni debet in exclusionem alterius festi altioris ritus itidem translati, quia cum tunc dictum festum censeatur in propria die, ab ea indubie quodlibet festum translatum abigere debet. Idipsum quoque faciendum esse ostendit ratio congruitatis, ob quam dicta dies vacua relinquenda decernitur, licet tamen hæc solummodo id probet pro casu, quo alias festum SS. Nominis intra Quadragesimam transferri deberet.

XXV. Plura quoque alia nos obiter Decretum edocet, dum memoratum festum SS. Nominis in diem 28. Januarii, quoties in propria Dominica est impeditum, stabilit esse transferendum. Primum est, quod officia universali Ecclesiæ concessa, etsi affixa sint diebus Dominicis, aut mobilibus, minime sunt omittenda, quoties in propria die impediuntur, sed transferenda. Secundum, quod memoratum festum SS. Nominis non est ita Dominicæ secundæ post Epiphaniam affixum, ut si ipsa propter occursum Septuagesimæ anticipetur, sit quoque tunc una anticipandum in ea die, in qua ponitur officium dictæ Dominicæ. Quod autem faciendum præscribitur pro casu, in quo dictum festum SS. Nominis ob occursum Dominicæ Septuagesimæ transfertur, fieri quoque deberet, ac observari, si prædictum festum, non ob occursum Dominicæ Septuagesimæ, sed festi altioris ritus, pura Dedicationis Ecclesiæ, transferri contingeret.

XXVI. Remanet modo videamus, cuinam diei assignari deberet festum S. Agnetis, aut quodlibet aliud, quod hic affigi vetatur diei 28. Januarii, ne impedimento sit positioni festi SS. Nominis Jesu.

XXVII. ℞. Primæ diei non impeditæ, quia cum tunc non amplius in impedimentum positionis festi SS. Nominis ante Quadragesimam, pro quo vacua remanet dicta dies 28. Januarii,

rii, valeat deservire, non est illi deneganda prima dies non impedita, in qua pariter locum haberet, licet non in ea deberet immutari, sed ut simpliciter translatum poni instaret; id tamen, dummodo non adesset congrua aliqua alia ex rationibus, de quibus in ultimo hujus Capitis Decreto, quæ alteram diem dicto festo congruentius assignari ostenderet, puta ob repositionem Purificationis B. Mariæ.

XXVIII. Quod si in Kalendario aliquo dies 28. Januarii occurrenti festo novem lectionum sit occupata, tunc prima dies non impedita assignari non debebit, sed altera, itaut ante eam in omni eventu dies aliqua remaneat vacua, quæ capere possit festum SS. Nominis Jesu, ut quantum fieri potest, minus eveniat, quod memoratum festum SS. Nominis intra Quadragesimam celebretur; ita enim proculdubio fert mentio Decreti, a qua recedere non licet.

XXIX. Bergomi die 14. Januarii colitur Festum Dedicationis Cathedralis ejusdem; in eadem die aliquando occurrit Dominica secunda post Epiphaniam, & sic & Festum SS. Nominis Jesu eidem Dominicæ affixum, quod consequenter ab illo, utpote altioris ritus, depellitur, nec poni potest in die 28. Januarii, eo anno ab officio occurrentis Dominicæ, & præsertim si quæ sit ex privilegiatis, occupata. Quæritur igitur, an si quod festum in ea Dioecesi, uti reipsa plurima sunt, adsit perpetuo translatum, immutari queat in die 3. Februarii, quæ est prima non impedita, an potius ejusdem immutatio in alteram differri debeat, ita ut omni eventu semper alique dies præcedens remaneat libera, in qua poni queat dictum festum SS. Nominis, ne ejusdem celebratio in Quadragesimam transferri debeat, aut saltem, quantum fieri potest, id caveatur?

XXX. ℟. Affirmative; si enim hunc ad effectum e Decreto dies 28. Januarii libera relinquenda decernitur, utique & quæcumque altera, si per eam alicubi ad dictum præcavendum incommodum, & ad consulendum repositioni dicti festi ante Quadragesimam non sit sufficienter provisum. Decretum enim solam dictam diem 28. memorat, quia per eam, quoad Breviarium Romanum attinet, e medio tollitur præfatum incommodum; cæterum cum satis patens sit intentio, & ratio Decreti, nec dubium est, quod si alicubi per dictam diem non sit sufficienter provisum, prima adhuc dies non impedita relinquenda erit libera ad eandem rem, & effectum. In præfata igitur Dioecesi ultra diem 28. Januarii relinquenda itidem erit libera dies 3. Februarii, in quarum alterutra semper locum habebit festum SS. Nominis, & in omni eventu ante Quadragesimam celebrabitur. Idem dic in similibus; & si alicubi dies 3. Februarii occurrenti festo novem lectionum impedita foret, dies 6. ejusdem mensis, seu quæcumque alia prima non impedita relinquenda foret vacua, ut saltem, quantum fieri potest, caveatur dicti festi celebratio intra Quadragesimam, si tale periculum omnino tolli non potest. Fas est, recolat Lector, quæ in Decreto II. sequentis Capitis de festo Purificationis dabuntur, ut horum plenam notitiam teneat.

XXXI. *Quando autem agetur*, prosequitur Decretum, *festum S. Agnetis secundo &c.* Quoties festum S. Agnetis est in propria die perpetuo impeditum, adeoque in alteram diem venit immutandum, cum omnes dies mensis Januarii sint impediti, die 28. solummodo excepta, in qua, ut superius dictum est, locari haud potest, ejusdem celebratio indubie in mense Februario venit protrahenda; hinc dubium exoritur, num die 28., in qua agitur de S. Agnete secundo, adhuc agi debeat, an potius omitti, quia secundum proculdubio supponit primum, & de S. Agnete tunc primum, seu festum ejusdem solemne, actum non est.

XXXII. Huic ut occurreret dubio Sacra Congregatio, in Decreto subdit: *Quando autem agetur festum S. Agnetis secundo, fiet de eo commemoratio* (adde & legetur nona ejusdem lectio) *tamquam de simplici, nullo habito respectu, quod festum ejusdem solemne prius non fuerit celebratum*; non enim festum S. Agnetis secundo, inquit Guyetus *lib. 4. cap. 8. quæst. 9.*, ideo dictum est secundum, quasi aliud necessario sit ipsi præmittendum, sed solum quia regulariter supponit aliud ejusdem Sanctæ festum, videlicet quod die 21. Januarii celebratur. Ab hoc tamen in sui celebratione minime dependet, quoniam illud institutum fuit, ac fieri jussum ob apparitionem ejusdem Sanctæ Parentibus, & Constantiæ, uti narratur in lectione Breviarii, quæ facta est octava die, ait Baronius *in notis ad Martyrologium*. Videatur Gavantus, qui *sect. 7. cap. 3. num. 28.* idipsum docet, & nunc extra omnem sit controversiam in vi præsentis Sanctionis, quapropter non sunt amplius attendendi, qui secus censuere, aut putarunt in tali die recoli diem octavam ejusdem S. Agnetis, unicam reliquiam octavarum minorum, in quibus olim in diebus intermediis nihil de octava agebatur, & in die octava de ea instituebatur officium simplex.

XXXIII. Quod fieri statutum est in casu immutationis festi S. Agnetis in diem posteriorem ad diem 28. Januarii, idem faciendum venit in casu ejusdem meræ translationis, qualiter contingit, quoties festum Sanctæ Agnetis incidit in Dominicam Septuagesimæ; tunc enim cum dies 28. ejusdem mensis, quæ unice vacua est, cadat in Dominicam Sexagesimæ, festum præfatum S. Agnetis ad mensem Februarium est transferendum, & consequenter die 28. Januarii, seu in Dominica Sexagesimæ de S. Agnete secundo ritu simplici agendum erit modo superius educto, cum silentio duntaxat nonæ lectionis de eadem, quia ea Dominica de Sanctis nonam lectionem nequaquam patitur.

XXXIV. Si vero festum S. Agnetis non perpetuo, sed fortuito alicubi quandoque transferri contingeret, & dies 28. Januarii vacua, & non impedita foret, in hanc utique tamquam in primam diem non impeditam esset transferendum. Ast ut erit faciendum officium, cum eadem die occurrat ipsiusmet S. Agnetis festum secundo dictum? ℟. Totum ut in priori festo notatur. Sed fieretne commemoratio festi ejusdem secundo dicti? Nequaquam; cessat enim omnis commemoratio ejus, de quo fit officium; si autem commemoratio, utique & nona lectio. Ubi vero celebratur octava S. Agnetis, & primum ejusdem festum nequaquam accidit transferri, die 28. Januarii dicuntur omnia, ut in festo 21. ejusdem mensis, excepta antiphona ad Magnificat in primis vesperis, & oratione, quæ dicentur de S. Agnete secundo. Lectiones I. nocturni erunt de scriptura occurrente, lectio IV. de S. Agnete secundo, V., & VI. de communi Virginum, vel ut in Octavario Romano, uti & lectiones III. nocturni. Ita recte Gavantus *loco citato*.

DECRETUM XIII. CAPITIS, IN ORDINE XCIII.

Ubi celebratur Festum S. Barbaræ sub ritu duplici, etiamsi sine speciali solemnitate, fiet de illa officium; assignando aliam fixam, & perpetuam diem S. Petro Chrysologo. S. R. C. 5. Maii 1736. *in Einsidlen.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 288.

I. Die 4. Decembris, qua contigit passio S. Barbaræ, ejusdem festum cum officio simplici jampridem, & nunc etiam universalis celebrat Ecclesia. Ex mandato Benedicti XIII. sub die 10. Februarii 1729. in Breviarium Romanum invectum fuit officium S. Petri Chrysologi sub ritu duplici minori quotannis de præcepto celebrandum, assignata pro ejusdem celebratione, utpote prima die non impedita, eadem die 4. Decembris, ne e die 2. ejusdem mensis, in quam accidit præfati Sancti Præsulis obitus, ut produnt Martyrologium Romanum, & Tabulæ Ecclesiæ Ravennatensis, expelleretur officium semiduplex Sanctæ Bibianæ Virginis, & Martyris, quod talis diei plusquam centenariam possessionem habebat.

II. In Ecclesia universali, in qua S. Barbara nonnisi officium simplex habet, hujus officium per solam commemorationem in officio duplici Sancti Petri Chrysologi expletur; At ubi festum S. Barbaræ sub ritu duplici celebratur; exoritur dubium, quodnam ex illis duobus præfata die 4. Decembris sit celebrandum, & quodnam transferendum? Et difficultas procedit stante paritate in ritu, ac solemnitate, unde Decretum habet *etiam sine speciali solemnitate*; in paritate enim ritus, & disparitate solemnitatis agendum esse de solemniori, & quæ minoris sunt solemnitatis, esse transferenda, disertis verbis stabilit Rubrica *X. de Transl. Festor. num. 6.*

III. Quo in dubio Sacra Congregatio respondendum censuit, *faciendum esse officium de festo S. Barbaræ, etiamsi sine speciali solemnitate celebretur.* Hanc super rem opus non est, quod diu immoremur, quoniam pluribus Decretis in Capite de occurentia festorum sancitum fuisse apparebit, quod festa particularia præferenda sunt festis universalibus; festum autem Sanctæ Barbaræ, cum non sit Ecclesiæ universalis, quatenus peragitur ritu duplici, sed solummodo sub ritu simplici, ideo festum particulare est, & consequenter præferendum festo S. Petri Chrysologi, quod est de Kalendario Romano. Hæc ibidem fuse firmata sunt, & ibi dictis opus non est ulteriora addere, præsertim cum nedum eadem in genere pertractata sint, sed etiam in specie de præsenti occursu S. Barbaræ, ac S. Petri Chrysologi, ut videre est in eodem Capite.

IV. Occursum igitur præfatum hic non sumimus examinandum, prout ad dictum, sed prout ad præsens spectat Caput, dicimusque, quod etiamsi non attendatur celebritas illa, ob quam festum S. Barbaræ præferendum esse festo S. Petri Chrysologi ibidem dicemus, adhuc in præfato occursu præferentia deberetur eidem S. Barbaræ. Ducimur autem ad id asserendum, quia dies 4. Decembris est dies vere propria, & natalitie S. Barbaræ, non sic autem est S. Petri Chrysologi, qui ut superius diximus, die 2. Decembris ad æternam transiit gloriam, unde relate eumdem Sanctum Præsulem est duntaxat dies assignata, veluti propria; fortius autem jus habet festum in diem vere propriam, ac natalitiam, quam in diem assignatam, ac veluti propriam, imo totum jus, quod habet festum in diem assignatam, habet, quia ea dies eidem uti proprie assignatur: In occursu igitur duplicis festi ejusdem ritus, dignitatis, solemnitatis, & celebritatis retinendum utique venit festum, quod est in vere propria, & natalitie die, & transferendum illud, cui ea dies est solummodo assignata; satius enim videtur non attenta assignatione unum ex illis festis in proprie, & natalitie die celebrare, quam ea salva utrumque festum extra propriam, & natalitiam diem excolere.

V. Tantum autem arbitramur esse jus, quod festum habet in propriam, natalitiam diem, ut prævalere debeat festo cuilibet pro ea die assignato, licet majoris existat hoc dignitatis accidentalis, aut antiquius sit in concessione, quare si pro ea die, quæ festo alicujus puta Martyris est addicta, fe-

festum

stum aliud puta Virginis, cujus ea dies sit propria, & natalitia, postmodum concedi eveniat, retinendum esse credimus festum hoc Virginis, licet minoris dignitatis accidentalis, & antiquitatis in concessione, & illud transferendum: uti enim docetur in memorato Capite, dignitas accidentalis, aut major antiquitas in concessione non relevant, nisi in defectu cujuscumque alterius disparitatis.

VI. Quid vero faciendum erit, si facta verbi gratia assignatione festi duplicis Sancti Raymundi Nonnati ad diem 7. Septembris, qualiter evenit in Ordine Eremitarum Sancti Patris Augustini, postea concedatur Ecclesiæ universali festum alterum ejusdem ritus, dignitatis, & celebritatis pro eadem die, quæ tamen non sit ejusdem dies natalitia, sed solummodo assignata?

VII. ℟. Æquum esse, quod prævaleat festum, quod in ea die assignatum est pro Ecclesia universali; inde enim exurgit uniformitas, quæ valde commendabilis est, in divinis laudibus cum universa Ecclesia. Nec par est ratio de festo particulari, quod præferentiam habet præ festo universali, ut inde inferatur assignationem particularem præponendam quoque esse assignationi universali; id enim in priori casu evenit ratione majoris celebritatis, & veluti connaturalis alicujus solemnitatis, quam habet festum particulare præ universali; non sic autem in secundo, quia in utroque festo ea die assignato supponitur omnimoda paritas etiam in celebritate, unde fas est, præcedat festum posterius concessum ratione uniformitatis præfatæ, quæ inde exurgit.

VIII. Et quidem adeo pluris nos facimus uniformitatem in divino officio, ut stante officiorum omnimoda paritate in occursu plurium festorum assignatorum illud retinendum esse putemus, cujus assignatio est universalior, sic etenim universalior sequitur uniformitas; unde festum in Kalendario Romano alicui diei statæ addictum ab eadem depellit festum, quod eidem diei in Natione aliqua posset esse assignatum, assignatum apud Nationem excludit assignatum in Regno, & sic ab universaliori ad minus universalem assignationem procedendo, ita ut assignatio, quæ fit apud Ecclesiam aliquam particularem, novissimum teneat locum, & in retinendis hujusmodi festis assignatis servetur contrarius ordo illi, qui servari præscriptus venit in occursu plurium festorum.

IX. Quinimmo si quis pro retinenda natalitia die, vel assignatione universaliori Sancti novissime concessi, assereret in translatione Sanctorum apud Ecclesias particulares assignatorum non nimis scrupulose ritum, vel dignitatem esse inspiciendam, non multum nos refragatores haberet; convenientius enim videtur, ad alteram Sancti alicujus, qui jam extra propriam diem celebratur, devenire assignationem, quam salva priori assignatione ambos Sanctos extra propriam, ac natalitiam diem recolere, aut in divinis laudibus non unisona voce resonare. Unde si v. g. festum Angelorum Custodum in Ecclesia aliqua ob occursum festi altioris ritus, in diem 3. Octobris state transferatur, si pro ea die concedi eveniret festum aliquod inferioris dignitatis, sed ejusdem ritus, vel adhuc ritus inferioris, aut in eamdem diem in Breviario Romano, vel Ordinis, aut Diœcesis stabiliter introduceretur, vel affigeretur, hoc retineri posse, & illud alteri diei addici, non modica caret probabilitate.

X. Fallunt tamen hæc omnia, si festum præcedenter alicui diei addictum, in eadem alicubi specialem sortitum fuisset solemnitatem, vel ejusdem diei immemorabilem possessionem haberet; tunc enim hoc in sua possessione, & illud in sua solemnitate turbandum non esse putamus, atque adeo prævalere debere alteri officio pro eadem die posterius concesso, vel in eamdem per assignationem introducto, nisi majoritas ritus, vel dignitatis officii posterius concessi, vel introducti aliter faciendum esse suadeat. Quapropter si v. g. præfatum festum Angelorum Custodum in die 3. Octobris, ad quam in Ecclesia aliqua ut supra est state translatum, solemniter ibi coleretur, aut ab immemorabili ejusdem diei possessionem sibi præscripsisset, non esset transferendum, ut in ea die, tamquam in natalitia, aut universalius assignata celebraretur officium aliud ejusdem ritus, & dignitatis posterius concessum, vel introductum; majori enim illi solemnitati, quæ juxta Rubricas præferentiam tribuit, multum honoris deferendum esse videtur, ne perturbetur, ac ex immutatione repetita inde scandalum exurgat, & ut solemnitati, quod maxime convenit, correspondeat officium, & ne tale festum in sua solemnitate minuatur, & immemorabilis alicujus diei possessio facit, quod festum in eam diem non ut ab altera amplius translatum consideretur, sed ut occurrens in natalitia die. Non sic autem eveniret, si festum posterius concessum majoris foret ritus, vel dignitatis, nam major ritus, aut dignitas cuicumque prævalet solemnitati, ac possessioni juxta Rubricarum præscripta: unde quemadmodum hoc officium ab illa die officium solemnius, & antiquius depelleret, etsi foret in propria, & natalitia die, ita a fortiori explodere debet illud, dum solum est eidem ab immemorabili assignatum.

XI. Quæres, an si dies natalitia, & propria, a qua ob occurrentiam cum alio officio altioris ritus festum aliquod repellitur, tractu temporis libera, ac vacua reddatur, festum præfatum illi statim restitui debeat, an vero adhuc continuari ejusdem celebratio in ea die, in quam fuit immutatum, quæque illi assignata fuit pro propria, & perpetua statione?

XII. ℟. Diei natalitiæ esse restituendum; dies enim altera, in quam festum immutatur, solummodo subrogatur ob impedimentum, quod habet in propria, quare cessante impedimento propriæ diei restitui debet. Nec obest, quod dies, in quam festum immutatur, ei dicatur in perpetuum assignata; Sic enim dicitur, quia impedimentum supponitur perpetuum, quare si e perpetuo temporaneum reddatur, temporanea, & non perpetua evadit etiam facta assignatio. Hæc est opinio Guyeti, qui *lib. 2. cap. 2. quæst.* 10. facta assignatione Sancti alicujus cujus dies natalis ignoratur, vel incertus est, in diem alterum, vult, quod rescito postmodum, qui antea ignotus erat, proprio die, eidem Sanctus ille restitui debeat.

XIII. Hujusmodi casus evenit in Kalendario Eremitarum S. P. Augustini, & in facti ejusdem contingentia, uti modo statuimus, extitit recte observatum. Apud eumdem Ordinem die 14. Januarii celebrabatur festum SS. Nominis Jesu, & ob perpetuum hoc impedimentum officium semiduplex S. Hilarii Episcopi, quod eadem die 14. Januarii in Kalendario Romano suam sedem habet, state aderat consignatum dies 3. Februarii: festum SS. Nominis Jesu redditum fuit officium Ecclesiæ universalis, Dominica 2. post Epiphaniam quotannis de præcepto, celebrandum; & in dicto Ordine festum SS. Nominis in præfatam Dominicam translatum fuit, statimque celebrari cœpit, & reddita memorata die 14. Januarii ab asserto impedimento libera, & vacua, illi officium S. Hilarii fuit illico restitutum. Idem autem arbitramur in similibus casibus ab omnibus esse observandum.

XIV. Hæc autem tantummodo dicta esse volumus de particularibus assignationibus, quæ vigore Decretorum potestatem generaliter facientium immutandi Sanctos perpetuo translatos, apud particulares Ecclesias, vel Religiones eveniunt, non autem iis de assignationibus, quæ immediate per Summum Pontificem, vel Sacram Congregationem in officiorum concessione primitus fiunt; unde licet festo v. g. S. Felicis de Cantalicio, quia dies ejusdem natalitia, scilicet dies 18. Maji, est occupata a festo S. Venantii Martyris, assignata sit dies 21. ejusdem mensis, adhuc in eadem die 21. continuari deberet ejusdem celebratio, licet dies dicta 18. libera, & vacua redderetur, quoniam præfatum officium S. Felicis pro die 21. fuit primitus in Kalendarium Romanum introductum, atque concessum, nec ad eamdem fuit a die 18. state translatum, quapropter cum numquam in die 18. fuerit celebratum, ullum nec jus habuerit, illi nec restitui potest, nec in eamdem jus aliquod conservat, vi cujus cessante impedimento suæ pristinæ sedi restitui debeat.

XV. Secus vero dicendum venit ita etiam de Sanctis, qui natalitiæ diei in sua prima concessione in Kalendario Romano fuerunt consignati, licet postea ob modernam concessionem alterius Sancti majoris ritus in ea die impediti, alteram sedem obtinuerint, ut contigit in S. Maria Magdalena de Pazzis, quæ pro die 25. Maji celebrari concessa, postmodum diei 27. ejusdem mensis fuit assignata ob officium duplex minus S. Gregorii VII. a Benedicto XIII. pro eadem die Ecclesiæ universali indultum; si enim officium hoc S. Gregorii aliqua de causa vacare contingeret, festum memoratæ S. Mariæ Magdalenæ nec dubitamus suæ pristinæ sedi restitui debere.

XVI. Quam tamen pristinam sedem opus nequaquam est restitui illis Sanctis, qui in die assignata ab immemorabili celebrati extitissent, aut ubi in ea specialem sortiti essent celebritatem, vel solemnitatem; in priori enim casu dies propria veluti desiit, & loco propriæ jure successit assignata, & ne in secundo solemnitas perturbetur, aut ex immutatione scandalum exurgat, & ut solemnitati correspondeat officium. Qui tamen secus faceret, admodum damnandus non esset, nisi ea immutatio, vel assignatio contigisset ante Bullam Pii V., post quam nulla fieri licet immutatio.

XVII. Cum autem dies propria reddatur inimpedita, nedum quando redditur vacua, libera, ac expers omni officio, sed etiam quando festum, quod eam impediebat, juxta Rubricas desinit habere vim impediendi, seu excludendi aliud festum, quod simul eadem ipsa die occurrebat, idcirco maxima haud caret probabilitate, quod si festum impediens reddatur minoris ritus, quam sit festum impeditum, aut festum impeditum ad altiorem elevetur ritum, quam habeat festum impediens, tunc festum, quod impediebat, deperdit vim impediendi, & excludendi, & ex impediente, ac excludente evadit impeditum, atque exclusum, atque adeo festum, quod impediebatur, ac depellebatur, suæ potest reddi diei, & festum, quod impediebat, alteri sedi consignari. Id factum extitit die 23. Augusti, ex qua in Kalendario Ordinis Eremitarum S. P. Augustini festum semiduplex SS. Liberati, & Sociorum Martyrum erat perpetuo translatum, ac in alteram diem mutatum ob simultaneum occursum cum festo duplici S. Philippi Benitii; hoc ipso autem, quod præfatum festum SS. Liberati, & Sociorum Martyrum per Indultum Apostolicum redditum fuit duplex, huic restituta fuit propria dies, & ab eadem exclusum fuit festum S. Philippi, & alteri diei commendatum. Cum enim tunc festum SS. Liberati, & Sociorum Martyrum foret itidem duplex, & aliunde esset festum Ordinis, præferentia ei debebatur, relate ad festum extraneum S. Philippi.

XVIII. Quando vero festum aliquod propriæ diei accidit restitui, aut ab officio altero elevatioris ritus postmodum concesso ab assignata statione depelli, hoc fieri debet ullo absque incommodo, ac perturbatione aliorum, si quæ sunt, festorum alteri diei assignatorum, unde etsi reddatur vacua illa dies, quam tenebat festum propriæ diei restitutum, adhuc festum, quod in alteram sequentem diem est immutatum, in eadem celebrandum erit, nec illi diei vacuæ, etsi prima dies sit non impedita post suam vere natalitiam diem, consignari debebit, & festum, quod ab assignata die ut supra abigitur, post omnia festa occurrentia, ac assignata, licet hæc sint posterius trans-

translata relate ad suam diem natalitiam, celebrandum erit, vel immutandum; nimia enim sequeretur, si aliter fieri deberet, in Kalendario perturbatio, & aliunde prima dies non impedita non est ita necessario festo assidue translato attribuenda, ut eidem altera assignari non possit, si congrua adsit ratio, quam utique in memorato adesse casu nemo inficias ibit.

XIX. Si festum itidem alteri diei assignatum per accidens quandoque transferri contingat, prioritas translationis ejusdem petenda erit a die assignata, & non a die natalitia, quapropter si quod aliud adsit festum posterius quidem a die ejusdem natalitia, sed præcedenter ad diem eidem assignatam translatum, hoc prius reponi debebit, quam illud, nullo habito respectu ad ejusdem natalitiam diem, sed solum ad diem assignatam, quæ eidem pro propria, & natalitia deservit. Idem in simili casu præstandum erit in immutatione.

XX. Quoniam vero in superioribus sancitum vidimus, nedum Sanctorum in Kalendario Romano, sed etiam in Kalendariis Diœcesum, quinimmo & apud Ecclesias particulares perpetuo translatorum assignationem fieri posse, ideo in hujusmodi assignatione facienda hanc congrue servandam esse œconomiam arbitramur, ut dies, quæ in Kalendario Romano est festo alicui assignata, impedita censeatur pro assignatione in ea facienda alicujus alterius festi apud Religiones, vel Diœceses, & quæ in Kalendariis Ordinum, vel Diœcesum alicui itidem festo est attributa, respuat assignationem ab Ecclesia aliqua particulari ejusdem Ordinis, vel Diœcesis faciendam, etiamsi prioritas translationis, aut majoritas ritus, vel dignitatis officiorum apud particulariores Ecclesias immutandorum aliter fieri exposceret; unde dies v. g. 27. Maji Kalendario Romano festo semiduplici S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis assignata, censetur impedita ad recipiendum festum duplex, cujuscumque sit classis, quod apud Ordinem aliquem, vel Diœcesim posset esse perpetuo translatum, & sic respective in aliis similibus casibus. Ratio hujus est, quam superius dicebamus, videlicet ut quanto magis fieri possit, in divino officio uniformitas servetur, ac uno ore cunctæ resonent Ecclesiæ.

XXI. *Assignando aliam fixam, & perpetuam diem*, prosequitur Decretum, *S. Petro Chrysologo*. Dicit *Aliam* Decretum, *non primam non impeditam*, ut nobis innuat, necesse haudquaquam esse, Sanctis perpetuo translatis *primam diem non impeditam* assignare, ut asserebamus in præcedenti Decreto, sed etiam *alteram* eisdem adscribi posse, si congrua id præstandi non desideretur ratio, licet in hujus defectu prima non impedita congruentius assignetur.

XXII. Quæres, quænam esse possint hujusmodi congruæ rationes, ac rationabiles causæ, vi quarum ad assignationem alterius diei a prima non impedita pro celebratione festorum perpetuo translatorum deveniri valet?

XXIII. ℞. Quod prima assignationis prædictæ causa esse potest tempus celebrando festo, quod alteri diei adscribi debet, vel alio, quod quandoque transferri contingit, minus idoneum. Constat hæc causa ex Decreto XII. hujus Capitis, in quo ne festum SS. Nominis Jesu aliquando in tempore minus idoneo celebrari contingeret, festum S. Agnetis ultra primam diem non impeditam assignandum decernitur, & relinquenda vacua dies 28. Januarii; ut in eam transferri illud valeat; si autem id faciendum præscribitur ob festum extraneum, & pro casu admodum peraro, quanto magis id faciendum esset, si prima dies impedita, celebrationi ipsius festi assignandi sit, vel esse queat minus idonea, & congrua. Hac quoque unice de causa sancitum videmus, quod si festum 7. Dolorum B. Mariæ fieri non possit, in feria VI. post Dominicam Passionis, fiat in sequenti Sabbato tamquam in die fixo, & hoc impedito per festum altioris ritus omitti debeat, & transferri non possit ad tempus Paschale ad recolendos dolores Mariæ ex visione dolorum Filii passos minus idoneum, & aptum.

XXIV. Inter tempora celebrandis festis minus idonea recensebatur olim tempus Quadragesimæ, in quo propterea ab omni festorum celebratione abstinendi disciplina ferebat, necnon tempus circa festum Paschatis, quod cum illi dies feriis Paschatis frequenter implicentur, frequentem, & fere perpetuam festis in eisdem occurrentibus porrigunt translationem. Hac de causa festum S. Jacobi Majoris Apostoli, circa Paschæ festum, nempe Kalendis Aprilis ab Herode Agrippa decollati, ipso die translationis ejus in universa Ecclesia recolitur. Festum itidem Decollationis S. Joannis Baptistæ ab alio Herode Antipa dicto circa idem Paschæ festum interfecti, indictum est die 29. Augusti, quando ejus venerandum Caput secundo inventum fuit, ac postea Romam translatum. Sic etiam S. Ambrosii festum usu Romano e die obitus ipsius, nempe 4. Aprilis, in 7. Decembris, qui est dies Ordinationis ipsius, mutatum fuit; unde & SS. Cyriaci, & Sociorum Martyrum festivitas celebratur die 8. Augusti, licet eorumdem passio in Martyrologio Romano inscripta sit 16. Martii &c. Verum cum hujusmodi disciplina in Ecclesia Romana penitus cessaverit, & modo Quadragesimali tempore occurrentia agantur festa, nec officia, quæ circa festum Paschatis occurrere possunt, aut ejusdem feriis frequenter implicari, nequaquam a proprio die amoveantur, & in alterum immutentur, sed state in suo die celebrentur, & quando a festo, aut feriis Paschatis occupari contingit, in primum diem non impeditum transferantur, ideo modo nec tempus Quadragesimæ, nec circa festum Paschæ reputari debet tempus minus idoneum, ut in eo tamquam in primo die non impedito, aut alias, immutatio fieri possit Sanctorum perpetuo translatorum.

XXV. Etsi tamen modo hæc ita sint, adhuc de facili per hujusmodi mutationes impediri non debet tempus Quadragesimale, sed solum quoties id faciendum suadet aliqua ex congruis rationibus, de quibus hic sermo instituitur, aut quando prima dies non impedita intra Quadragesimam contingit; est enim hoc tempus multis privilegiis, de quibus suo loco, distinctum, & ne de facili vacare eveniat, in eodem octavæ inhibitæ sunt, uti & officia votiva per hebdomadam, vel mensem celebrari indulta. Idipsum dicito de feriis Adventus a die 17. Decembris, a quibus octavæ itidem fuerunt exclusæ, & forsitan etiam de præcedentibus, ac aliis feriis majoribus, aut vigiliis, in quibus memorata officia votiva expulsa fuere. In iis tamen omnibus immutatio bene fieri poterit, si in iisdem prima dies non impedita eveniat, aut alia congrua id suadeat ratio, vel subsit causa rationabilis, ut dicebamus.

XXVI. Secunda causa esse potest, quoties immutatio alicujus Sancti perpetuo translati in primam diem non impeditam, deserviret, vel deservire posset in omissionem alicujus alterius festi. Et quidem si solum ne festum aliquod celebrari eveniat tempore minus idoneo, sancitum est, quod immutatio Sancti perpetuo translati non fiat in primam diem non impeditam, multo magis id fieri debet, si ex hac immutatione sequeretur, aut sequi posset totalis omissio alterius festi. Inde est, quod si alicubi a Feria V. post Dominicam Passionis v. g. perpetuo translatum foret festum aliquod primæ, vel secundæ classis, illud assignari non deberet Sabbato sequenti, licet sit primus dies non impeditus, sed usque post octavam Paschatis protrahi deberet, ne in omissionem festi 7. Dolorum B. Mariæ, quod ad tempus Paschale transferri non potest, deserviret, quoties transferri contingit, sed relinqui deberet vacuum dictum Sabbatum, ut in casu dictæ translationis, in eo celebrari, ac poni posset festum Dolorum.

XXVII. Nascitur hinc dubium, num ut locus pariter fiat officiis votivis per mensem, vel hebdomadam semel, vel plures celebrari concessis, quæ in Quadragesima, aut aliis majoribus, vel vigiliis locum non habent, idem festum perpetuo translatum assignari queat aut dictis feriis aut ulteriori diei a prima non impedita, quam dictis feriis persæpe implicari contingit? Sit exemplum: Sunt nonnulla festa a mense Januario semper translata, quæritur, num ea feriis Quadragesimæ state affigi queant, aut ultimis diebus Februarii, vel primis Martii, qui intra Quadragesimam fere semper occurrunt, ut primi dies Februarii liberi remanere possint pro celebratione dictorum officiorum votivorum, an vero primæ diei non impeditæ necesse sit ea consignari, licet ex hujusmodi assignatione eveniat omissio dictorum officiorum?

XXVIII. ℞. Quod primæ diei non impeditæ sunt consignanda nullo habito respectu, quod inde exurgat, vel exurgere queat omissio dictorum officiorum votivorum. Ratio in promptu est, quoniam si ne impediatur officium dictarum feriarum, ab eisdem exclusa fuere memorata officia votiva, exclusa quoque venerunt quæcumque alia officia, quæ in easdem introduci possent, quo detur locus dictis officiis votivis; tunc enim perinde esset, ac si præfata officia ferialia a dictis officiis votivis impedirentur; quod cum vetitum sit, ideo & vetitum erit in ulteriorem diem ex prima non impedita state rejicere festa perpetuo translata in impedimentum dictarum feriarum, ut pateat locus dictis officiis votivis.

XXIX. Nec par est ratio de festo, cujus ne sequatur omissio, diximus officia translata posse in ulteriorem diem a prima non impedita state rejici? hoc enim ut plurimum ullo absque incommodo, aut præjudicio officii Quadragesimalis evenit, quod si non perimeretur ab officiis state ut supra affixis, impeditum veniret per festum, quod aut figi, aut transferri intra Quadragesimam deberet. Deinde officia votiva non sunt, nisi repetitiones officii, jam alias celebrati, & ideo congruum non est, per ea impediri officium Quadragesimale, quod cum jam octavas respuat, officiorum respuit repetitiones. Deinde officia votiva sunt vel pluries, vel saltem semel omni mense recitari concessa, unde si in feriis majoribus, & vigiliis locum haberent, magna inde sequeretur dictarum feriarum strages, quæ nequaquam postea sequitur, si unum, vel alterum ex festis congrua interveniente ratione in dictis feriis celebrari contingit.

XXX. Tertia causa esse potest, si festum positum in prima die non impedita foret, vel esse posset impedimento alicui solitæ celebritati; unde in diem 2., vel 3. Novembris, in quibus Commemorationem generalem omnium Fidelium Defunctorum universa celebrat Ecclesia, rejici non deberet festum Dedicationis, aut aliud primæ, vel 2. classis perpetuo translatum, ne eadem impedita, ac perturbata veniret, & ne in alteram diem cum dissonantia a ceteris Ecclesiis transferri deberet. Et quidem si per Decretuo S. R. C. 11. Julii 1716. provisum extitit, quod festum occurrens S. Pirminii a die 3. Novembris transferatur, ne impediat dictam Commemorationem Defunctorum, quando ratione Dominicæ in diem 2. Novembris incidentis in die 3. ejusdem mensis celebrari debet, multo magis in neutram ex dictis duabus diebus state introduci poterit festum aliquod perpetuo translatum, quod eamdem possit impedire, cujusmodi est quodlibet festum duplex 1., vel 2. classis, non autem duplex majus, aut minus, ut dicitur suo loco. Quod autem dictum est de 2., & 3. die Novembris, idipsum dici debet de diebus, in quibus, in Religione aliqua, vel Communitate celebratur Commemoratio omnium Defunctorum Ordinis, vel ejusdem Communitatis, cum hæc iisdem gaudeat privilegiis, ac Commemoratio generalis omnium Fidelium Defunctorum, ut patebit ex alibi dicendis.

XXXI. Extendenda hæc esse videntur ad diem, in qua alicubi Anniversarium aliquod solemniter quotannis celebrari deberet; cum enim festum, quod jam a suo die amotum est, ullo absque sui incommodo non minus in una, ac in altera die resumi possit, non videtur state esse assignandum alicui diei cum perpetuo incommodo, ac perturbatione solitæ celebritatis, aut debiti Anniversarii. Quia autem dumtaxat festum duplex 1., vel 2. classis impediunt celebrationem Anniversariorum, seu Missæ solemnis de Requiem in eisdem ex obligatione canendæ, idcirco solum festum duplex 1., vel 2. classis perpetuo translatum ultra diem, in quam incidunt dicta solemnia Anniversaria, assignari poterunt, non autem festum duplex majus, aut minus, vel semiduplex, quæ dictam Missam cani non respuunt. Non crederemus autem idem præstari posse, ne inde sequatur translatio alicujus Anniversarii, quod privatum, ac absque solemnitate celebratur; sed tunc convenientius esse putamus, festum translatum primæ diei non impeditæ assignari cum translatione dicti Anniversarii, quod cum privatum, & expers solemnitatis sit, non videtur habere vim invertendi solitum ordinem officia translata reponendi.

XXXII. Etsi tamen quæ diximus, vera esse putamus in casu immutationis festorum, non autem in casu meræ translationis; cum enim Rubricæ festa per accidens translata transferenda esse jubeant in primam diem non impeditam hæc dispositio frangenda non est, ne perturbentur solemnia Anniversaria, de quibus Rubricæ non curant, nisi super hoc potestas aliqua per Decreta Sacræ Congregationis facta sit, qualiter factam esse pro Commemoratione omnium Defunctorum dicemus in expositione Decretorum ad eam attinentium. Non sic autem evenit in casu immutationis, in quo licitum esse sancitum diximus, aliam diem a prima non impedita seligere, si congrua non desit ratio.

XXXIII. Quarta causa esse potest, si alicubi dies Translationis, Inventionis, vel Ordinationis, aut quivis alius de Sancto in loco celebris sit; tunc enim in talem diem ejusdem officium, quod jam in proprio die impeditur, apte rejiceretur, ut celebritati divinum etiam correspondere officium. Et quidem Ecclesia ipsa pro immutatione Sanctorum, quorum dies natalitia ab altero festo est perpetuo occupata, aliquos ex præfatis diebus si non fere semper, saltem frequentissime usurpavit: hinc S. Basilius e die 1. Januarii quo obiit, mutatur est in diem 14. Junii, qui est dies Ordinationis ipsius; S. Remigius e die 13. ejusdem mensis, in diem 1. Octobris Translatione Corporis ipsius insignem; S. Chrysostomus e die 14. Septembris, in diem 27. Januarii, quo item contigit ejus translatio; uti & plures alii, quorum exempla denotant nobis, posse festa præfata etiam in dies præcedentes immutari, si dies Translationis, vel quivis alius de illis celebris juxta ordinem Kalendarii festum natalitium præcedat; sic enim fert epickeja, *quæ servat intentionem legis in his, quæ forma legis non se extendit*, inquit S. Thomas 2. 2. *quæst.* 120. *art.* 1. Non potest autem melius servari intentio legis, quam si eam interpreteris eo plane sensu, quo eam legislator ipse in pari casu est interpretatus. Nobis tamen hic addere placet, quod ubi dies præfati Ordinationis, Translationis &c. celebres minime sunt, ab assignatione primæ diei non impeditæ consultius est nequaquam recedere.

XXXIV. Quinta causa esse denique potest, quo detur locus officio Defunctorum prima die mensis non impedita recitando; unde si nulla alia superesset dies vacua in mense aliquo, ab assignatione primæ diei non impeditæ temperandum esse videtur; non enim penitus supprimendum videtur peculiare illud defunctorum suffragium ob festum aliquod, quod æque bene sine Defunctorum præjudicio altera die celebrari valet. Hoc a fortiori, si verum est, quod refert Guyetus *lib.* 2. *cap.* 2. *quæst.* 8., a congruo non abesse demonstrat exemplum S. Martinæ in ipso Kalendario Romano mutatæ e die 1. Januarii in 30., interjecta nimirum 29. vacua, ut locus daretur officio feriali primum ponendo, quandoquidem adhuc istud æque bene in die 30. locum habere poterat, ubi in superiori casu officium Defunctorum penitus in eo mense vacaret. Hæc tamen modo non multum attenduntur, unde mensem eumdem nunc videmus nullo habito ad hujusmodi respectu totum festis occurrentibus esse occupatum, quapropter in eo non amplius locum habet officium feriale; quinimmo nec officium Defunctorum, quoniam dies 28., in qua utpote inimpedita officio novem lectionum unice poni posset, ab officio novem lectionum translato ob incidentiam in Dominicam, in qua celebratur Festum SS. Nominis Jesu, vel ab ipso SS. Nomine, quoties cadit in Dominicam Septuagesimæ, perpetuo manet occupata.

XXXV. Quæres 2., an mutatio Sanctorum perpetuo translatorum fieri queat in diem præcedentem? Id non improbat Guyetus, qui *lib.* 2. *cap.* 2. *quæst.* 8. in hæc verba prorumpit: *Alicubi mutatio fit per anticipationem in diem præcedentem, uti Turonis anticipatur Festum SS. Juliani & Hermetis mart. a die S. Augustini, qui est die 28. Augusti, in 27. Maclovii Festum S. Brioci e die 1. Maji SS. Philippo, & Jacobo Apostolis sacro, in præcedentem ultimum Aprilis; quod non improbaverim in similibus casibus, maxime cum plures sunt dies sequentes impediti, & præcedens vacuus est; nam licet anticipatio illa repugnare videatur translationi, non tamen mutationi.*

XXXVI. Nec desunt nonnulla hujusmodi exempla in Kalendario Romano; Sanctus enim Stanislaus e die ejusdem natalitia 8. Maji in præcedentem 7. mutatus est ob festum Apparitionis S. Michaelis, & S. Dominicus primum e die 6. Augusti, quo ille obiit, ob Festum Transfigurationis per anticipationem consignatus fuit diei 5. & postea diei 4. ob Festum Dedicationis S. Mariæ ad Nives &c.

XXXVII. Nos vero etsi hujusmodi usum passim nequaquam inducendum esse putemus, tum quia Rubricæ, juxta quarum dispositionem etiam mutatio facienda esse videtur, semper festa translata in sequentes dies rejiciunt; tum etiam quia Decreta Congregationis, quæ de eadem immutatione loquuntur, vel nullam, in quam facienda sit, diem nominant, vel semper sequentem, numquam vero præcedentem; nihilominus his omnibus nequaquam obstantibus crederemus duobus in casibus locum habere posse, videlicet quoties dies Translationis, vel alius alicubi celebris, in quem mutationem congrue fieri superius dicebamus, non subsequeretur, sed præcederet diem, a quo festum immutandum transfertur; necnon quoties officium immutandum intra annum non haberet diem aliquam sequentem, cui consignari valeret; tunc enim satius videtur officium illud, quod eo anno locum non habet, nec ad sequentem transferri potest, in proximiorem præcedentem diem fixe rejicere, quam illud penitus remittere, vel ritu simplici in proprio die semper de eodem officium agere, quemadmodum faciendum esse de Sanctis, qui in fine anni supersunt, disponunt Decreta, quæ dedimus in Cap. VI. Verum quoniam nos ibidem diximus Sanctos, qui in fine anni semper iidem individualiter supersunt, posse in sequentem transferri, ad rem satis non relevat adducta ratio, & ideo satius adjudicamus, eorumdem immutationem in sequenti anno fieri, quam eam in præcedenti anticipare.

XXXVIII. Potior difficultas foret, an magis expediat, anticipate fieri immutationem eorum Sanctorum, qui versus finem anni state locari deberent, ne inde sequatur minoratio festorum ad ritum simplicem, ubi aliqua eorumdem in fine anni assolent superesse. At quoniam Sanctos, qui in individuo iidem quasi semper, immo & probabiliter qui solum sæpe, supersunt, in ritu non esse minuendos, sed in sequentem annum transferendos dicebamus, non putamus satis congruam in casu, & sufficientem dicta festa anticipate immutandi adesse rationem, ut intra annum fiat locus Sanctis, qui alias iidem in individuo una dumtaxat, vel altera vice essent minuendi; quippe quæ raro accidunt, in multam non cadunt considerationem, & aliunde immutatio anticipata vim aliquam inferre videtur Rubricis, atque usui communi, adeoque non tam de facili inducenda. Nolumus tamen eidem adeo nos hic reluctantes ostendere, ut contra eos, qui secus sentirent, ulteriorem pugnam faciendam arbitremur.

XXXIX. Quæres 3. quænam sit prima dies non impedita, in quam rejici state debent officia perpetuo translata?

XL. ℟. Esse primam sequentem diem nullo festo novem lectionum occurrenti impeditam, in quam juxta Rubricas servato ordine dignitatis, & Kalendarii jam transferri deberent, si non perpetuo, sed accidentario a proprio die forent amota; unde in casu plurium festorum immutandorum prius assignari debent officia duplicia, quam semiduplicia, & stante omnimoda eorumdem paritate in ritu, & dignitate, quod prius in Kalendario occurrit, prius etiam est immutandum.

XLI. Fallit hoc tamen in casu plurium translatorum ejusdem ritus, & dignitatis, ad quorum aliquod dies immediate sequens non est impedita; cum enim ex alibi dicendis festo per accidens translato in die immediate sequenti locus debeatur jure vicinitatis, & ratione vesperarum, aut saltem commemorationis, quam in proprio die hoc ipso habet, in exclusionem alterius festi præcedenter translati, ideo eadem de causa, quæ ibidem diximus de accidentaria translatione, extendenda esse jure censemus ad eorumdem immutationem.

XLII. Fallit hoc itidem in festo semiduplici cadente in festo habente octavam, aut in altero festo infra octavam, quoniam cum in die immediate sequenti præferentiam habeat in exclusionem cujuscumque festi duplicis prius translationi, idcirco etiam in casu perpetuæ translationis eidem assignandum videtur diei, etiam in exclusionem duplicis prius, & perpetuo translati. Videantur super hoc Decreta in proprio Capite de festo semiduplici incidente infra octavam exponenda.

XLIII. Quæres 4. num festa duplicia perpetuo translata fixe assignari valeant alicui diei Dominicæ?

XLIV. ℟. Negative; id enim decisum esse videbimus in Decreto 26. Novembris 1735. ubi in casu perpetuæ translationis Patrocinii S. Joseph statutum habetur, posse quidem illi diem alteram assignari, *quæ tamen non sit dies Dominica fixa*. Si autem Patrocinio S. Joseph, quod jam diei Dominicæ addictum est, in casu perpetuæ translationis non potest fixe assignari dies altera Dominica, multo minus id fieri licebit relate ad alia festa, quæ pro die propria diem Dominicam non recognoscunt.

XLV. Quæres 5., utrum festum, quod in altera die immutatur, secum ferat octavam, si eam habeat? Quoniam variæ sunt Sanctorum immutationum species, idcirco, per varias responsiones ad vitandam confusionem respondendum venit. Cum itaque Sancti aliqui alteri diei a natalitia in prima sui concessione, vel postmodum per specialem Bullam, aut Decretum consignentur, certum est, quod hi secum ferunt octavam: constat autem hoc in festis SS. Ambrosii, Jacobi Apostoli, Decollationis S. Joannis Baptistæ, S. Francisci Salesii, & aliorum plurimorum, qui cum per specialem Bullam, vel Decretum in alteram diem a natalitia Breviario Romano in sui concessione primum, aut postmodum traditi fuerint, sua tamen non defraudantur octava, ubi sunt Titulares, vel Patroni, quinimmo ab Octavario ipso Romano iisdem expresse conceditur, idque communis Ecclesiæ praxis observat. Ad rem quoque facit consuetudo per Apostolica Decreta, & per Concilium Romanum sub Benedicto XIII.

celebratum *tit.* 25, *cap.* 2, laudata, celebrandi octavam de festo Dedicationis, licet hoc in actu consecrationis ab Episcopo per speciale Decretum fuerit in alteram diem immutatum. Ratio autem est, quia in tali casu dies sic in perpetuum assignata, evadit stabiliter propria, & instar ita se habet diei natalitiæ, ut festum in ea immutatum, nullum servet respectum ad diem vere natalitiam, nec ad hanc, si vacua redderetur, induci, vel restitui deberet.

XLVI. Sancti vero, qui accidentariam subeunt immutationem, ita duplici sunt classe. Alii secum ferunt etiam forum, si illud habent, ut SS. Annunciatio, quæ quandoque immutatur quoad forum, & chorum in feriam II. post Dominicam in Albis; & de his tenent Meratus *sect.* 3. *cap.* 8. *num.* 16. Fagiolus *in Kalen. perpet. ration. in annot. ad mensem Martii lit. l. num.* 2., & alii contra Pittonum, quod secum ferunt octavam. Et ratio est, quia pro eo casu hujusmodi festa omnino, & totaliter deserunt propriam diem, & in ea suæ immutationis pro tunc se habent omnimode, ut in propria, nec ad propriam ullum servant respectum. Et quidem loquendo de Annunciatione dicit Decretum, quod in ea feria debet *eo prorsus modo, & forma* quoad Officium, & Missam celebrari, quibus propria die celebraretur; dictio autem *prorsus* ex communi Juristarum consensu significat, idem, ac *omnino, ex toto, ac in totum*. Quæ vero accidentario immutantur quoad solum officium, cum non deserant totaliter propriam diem, & ad hanc servent respectum, secum non ferunt octavam, ut liquet ex Rubrica X. *de Transl. fest. n.* 1., quæ de Nativitate S. Joannis Baptistæ in casu ejusdem incidentiæ in diem Corporis Christi ita firmat: *Si festum Nativitatis S. Joannis Baptistæ venerit in die Corporis Christi, transfertur in sequentem diem; dies autem octava S. Joannis tunc veniens in die octava Corporis Christi non transfertur.* Si igitur dies octava adhuc recurrit in die octava Corporis Christi, certum sit, quod festa, quæ accidentario quoad solum immutantur officium, secum non involvunt immutationem octavæ, ac consequenter quod in iisdem locum habet dispositio præfatæ Rubricæ pro festis translatis lata. Est autem: *Quando festum habens octavam transfertur, non ideo dies octava transferatur, sed ipsa die de ea fiat commemoratio, quæ alias erat octava, si festum non fuisset translatum. Quod si festum post totam suam octavam transferri contingit, illo anno celebretur sine octava.*

XLVII. Dices: In Octavario Romano non habentur lectiones III. nocturni pro octava Annunciationis, cum tamen habeantur pro omnibus aliis festis B. Mariæ, quæ in Kalendario Romano possunt habere octavam; est itaque impossibilis reputatus casus celebrandi dictum festum cum octava. Deinde unde sumi possent lectiones, si cum octava celebraretur?

XLVIII. ℞. Ex defectu lectionum in Octavario Romano non erui argumentum validum ad intentum, quoniam indubium est juxta Romanas Rubricas, in quibus nullorum festorum exceptio fit, festum cujuscumque Titularis, aut Patroni principalis celebrandum esse cum octava, si non occurrat tempore octavas respuente, aut transferri contingat ultra totam suam octavam; unde constat, quod etiam Annunciatio, ubi Titularis est, non potest expoliari reliquis diebus octavæ, quando reponitur in die 30., vel 31., cum nondum sit expirata ejusdem octava, quæ durat usque ad diem primam Aprilis inclusive; & tamen in Octavario Romano desiderantur pro octava dicti festi lectiones. In Octavario igitur lectiones non fuerunt insertæ pro illis duobus diebus octavæ, quia est casus admodum perraro eveniens, tum etiam quia octavæ truncæ non soluerunt apponi. Pro nostro autem casu, qui forsitan ita raro non accidit, in eo insertæ non fuere, quia Octavarium editum fuit, quando nondum Annunciatio decorata fuerat privilegio repositionis quoad chorum, & forum in dictam feriam II. veluti in propriam diem. Cæterum pro utroque casu sufficientem provisionem exhibet Rubrica VII. *de Oct. num.* 4., quæ infra octavam Patroni, vel Titularis Ecclesiæ disponit, esse legendas lectiones proprias, si habeantur, vel esse repetendas lectiones positas in communi Sanctorum, si de Sanctis fiat octava, alioquin lectiones diei festi.

XLIX. Possunt etiam deservire lectiones Domus Lauretanæ, Expectationis Partus, & festi S. Gabrielis, ubi sunt concessæ, & sufficient pro tota octava ratione festorum occurrentium, vel intra eamdem translatorum. In usum & habet Octavarium infra octavam subrogare lectiones de communi, tametsi non sint super idem Evangelium; unde in casu possent deservire lectiones congruentiores aliorum festorum B. Mariæ.

L. Sancti denique, qui vi Decretorum generalium immutationem perpetuam sortiuntur, quia aliqualem respectum servant ad proprium diem, cui restitui debent cessante impedimento, ad modum translatorum videntur regulandi. At cum hæc sint valde remota, & festa sic immutata adipiscantur aliam perpetuam sedem ut propriam, nec congrue in perpetuum spolientur jure a Rubricis concesso, oppositum est probabilius.

CAPUT DECIMUM.

De accidentaria Festorum Immutatione.

I. IMmutatio accidentaria in eo differt a perpetua, quod ubi in hac abdicata penitus proprio die, festa alteri in perpetuum addicuntur, in illa, etsi aliam ut proprium diem assequantur, proprium tamen prorsus non deserunt, sed adhuc eidem ita adhærent, ut amoto impedimento, quod uno duntaxat, vel altero accidit anno, in eo debeant celebrari. A Translatione autem in eo discrimen sumit, quod festa, quæ accidentario immutantur, in die suæ immutationis se habent ut occurrentia, & ab eo depellunt quæcumque officia translata, cujuslibet existant classis, quinimmo & occurrentia, si altioris hæc non sint ritus, aut dignitatis, ubi in translatione festa reponuntur in primum diem non impeditum juxta ordinem ritus, dignitatis, & Kalendarii, & numquam depellunt festum aliquod occurrens, licet inferioris ritus, ut ipsa in hujus sede collocentur. Ab adeptione alterius sedis, seu diei veluti propriæ dicitur itaque *immutatio*, & quia talis adeptio perpetua non est, sed accidentaria, hoc est uno duntaxat, vel altero anno contingens, *accidentariæ* denominatio in eamdem derivat; uti *perpetua* appellatur, quoties impedimentum est perpetuum, & perpetua est alterius sedis adeptio.

II. Accidentaria aliud itidem discrimen habet a perpetua; quod hæc in primo die non impedito, quicumque ille sit, communiter fieri solet, & adhuc congrua intercedente ratione aliqua in alterum differri, vel anticipari valet, ut dicebamus in Capite præcedenti, accidentaria vero regulariter statam aliquam habet diem, in quo fieri debet, nec ob rationem ullam differri, aut anticipari potest. Non imus tamen inficias, quod instar perpetuæ etiam accidentaria posset indulgeri, sed nos, dum ista proferimus, de accidentaria jure concessa profamur.

III. Festa, quibus accidentariæ immutationis privilegium usquedum legitur indubie concessum, quatuor sunt, scilicet Annunciationis, & septem Dolorum B. Mariæ, Nativitatis S. Joannis Baptistæ, & S. Benedicti Abbatis, ubi adnexum habet forum. Primum illam habet in feria secunda post Dominicam in Albis, & quartum in feriam tertiam sequentem, quando hoc incidit in diem aliquam majoris hebdomadæ, aut illud in feriam VI. in Parasceve, vel in Sabbatum Sanctum. Alia vero duo immutantur in diem sequentem, quoties in propria die impediuntur. Verum de festo Dolorum distinctim in proprio Capite agetur, de cæteris vero in Cap. de diebus festivis.

IV. Festum semiduplex incidens in Dominica, aut forsitan etiam duplici infra octavam, in sequentem diem non impeditam habet immutationem, & si non immutationem, instar immutationis habet translationem, in diem 28., Januarii festum SS. Nominis Jesu, sed de hoc actum est in Decreto XII. Capitis præcedentis, & de illo in proprio Capite agetur.

V. Festum S. Matthiæ Apostoli, quod in anno communi celebratur die 24. Februarii, in anno bissextili immutari in diem 25. censent nonnulli, & sunt etiam, qui immutationis privilegio gaudere arbitrati sunt festum Purificationis B. Mariæ, immo & dubitarunt de festo Inventionis S. Crucis. De his igitur tribus duntaxat superest in præsentiarum sermonem instituere.

DECRETUM I. CAPITIS, IN ORDINE XCIV.

Officium particulare alicujus Diœcesis, vel Religionis, quod occurrit die 25. Februarii, est transferendum in Anno Bissextili ad primam diem non impeditam officio novem lectionum (nisi esset Festum Tituli, seu Patroni Ecclesiæ) ut fiat officium S. Matthiæ Apostoli. S. R. C. 7. Decemb. 1680. *in una Canonic. Regul.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 112.

I. ANnus habet dies 365. & fere sex horas; tanto enim temporis intervallo Sol Zodiacum perlustrat. Quoniam illæ sex horæ in quolibet quadriennio integrum diem vero componunt, hinc quartus quisque annus intercalaris, bissextus, vel bissextilis dicitur, in eoque additur dies una mensi Februario, unde ubi in aliis annis Februarius non habet, nisi dies 28., in bissextili habet dies 29. Inventa fuit hæc intercalandi ratio a Cæsare Dictatore, qui cum animadvertisset, Solem cursum suum conficere diebus 365., & horis circiter sex, ut anni ratio cum cursu Solis conveniret, quarto quoque anno unam diem curavit adjiciendam. Februarius autem, cui dies illa interseretur, duabus de causis aptissimus visus est, tum quod paucissimos haberet dies, tum quod inter menses ultimum haberet locum, nam cum antea decem tantum essent menses, quorum primus erat Martius, duo postea in fine anni sunt adjecti, Januarius & Februarius.

II. Sed quia illæ sex horæ integræ non sunt, deficiunt enim minuta undecim, & ex horum minutorum neglectu progressum fuerat, ac si annus ultra dies 365. contineret integras sex horas, factum est, ut minuta, quæ ultra debitam quantitatem annis singulis tribuebantur, tractu temporis ita excreverint ut invicem juncta constituerint dies decem: qui causam dedere, ut æquinoctium vernum, quod ad XII. Kalendas Aprilis a Concilio Nicæno fuerat constitutum, jam a Concilio Nicæno decem circiter diebus a sua sede præcedendo recessisset. Huic malo occurrens Gregorius XIII. statuit, ut dicti decem dies in mense Octobris anni 1582. eximerentur, ita ut post quartam diem Octobris S. Francisco sacram, sequens dies non esset quinta, sed decimaquinta Octobris. Quoniam vero memorata undecim minuta, quæ singulis annis deficiunt ad complementum dictarum sex horarum; spatio annorum 131. faciunt summam integri diei, & unius minuti, & tractu annorum 400. efformant tres dies, unam horam, & minuta 20., ideo ut præfatus error in posterum vitaretur, & ne rediret annorum confusio, voluit idem Gregorius, bissextum quarto quoque anno (uti mos est) continuari debere præterquam in centesimis annis, qui quamvis bissextiles antea semper fuerint, qualem etiam esse voluit annum 1600. anni correctionis proximum, post eum tamen, qui deinceps consequentur, centesimi non omnes bissextiles essent, sed in quadringentis quibusque annis primi quique tres centesimi sine

bissex-

bissexto transigerentur, quartus vero quisque centesimus esset bissextilis, hoc ordine intermittendi, intercalandique bissextum diem in quadringentis quibusque annis in perpetuum conservari statuto. Itaque cum in anno 1600. occurrerit intercalatio bissexti, hinc tria sequentia sæcula, nimirum 1700., 1800., 1900. in eis bissexti non essent, bene tamen in sæculo 2000., & sic deinceps in perpetuum. Cum enim annus bissextus contineat unum diem supra annum regularem, dum tres centesimi, qui bissexti esse deberent, sine bissexto transiguntur, hoc ipso deminuntur tres illi dies, qui a memoratis undecim minutis spatio annorum quadringentorum efformantur. Claret autem, quod hæc Gregoriana correctio ad lancem omnino non est, quoniam adhuc ultra debitam quantitatem singulis quadringentis annis attribuit horam unam, & minuta 20., quæ ultra diem unum spatio quatuor sæculorum ut supra efformantur, hinc dubium non est, quod cursu plurium sæculorum prædictum æquinoctium posset suam sedem nihilominus præcedendo mutare, & revera tractu sæculorum 72. per unum diem præcederet. At quoniam non creditur mundus adeo duraturus, ut malum hoc, vel notabilis variatio evenire queat, idcirco prædictus intercalandi modus in perpetuum servari statutus fuit. Quod si circa mundi machinæ dissolutionem secus per Divinam Providentiam dispositum extitisset, nec dubito, quod per sedulam Summorum Pontificum sollicitudinem in eo casu ingruenti sensim præfato malo media alia correctione occurreretur.

III. *Erat autem huic intercalationi constitutus dies certus, qui est post 23. Februarii diem, inter Terminalia jam peracta, & Regifugium*, inquit Compatriota meus, ac Correligiosus Ambrosius Calepinus verb. *Bissextus*, qui verb. *Intercalaris* subdit: *Intercalaris mensis dictus est, cui inserebatur dies, qui deerat ad complendum annum. Non tamen intercalabatur in fine mensis, sed post 23. diem Terminalibus jam peractis, deinde reliquos Februarii dies, qui erant quinque, post intercalationem, subjungebant, vetere religionis suæ more, ut Februarium omnino Martius sequeretur*. Et quidem si dictus dies in fine Februarii, seu anni adderetur, nec annus, nec mensis, quibus adjicitur, dici valerent *intercalares*, quoniam tunc dies ille anno, vel mensi non interfereretur, interponeretur, seu interjiceretur juxta significationem verb. *Intercalo* & *Intercalaris*. Item annus, cui interseritur dies, dictus est *Bissextus*, quod in eo bis, idest duobus diebus continuis, nempe 24. & 25. Februarii, numerarent *sexto Kalendas Martii*, duos illos dies pro uno computantes; unde *qui natus est bissexto Kalendas, nihil refert* (inquit Celsus de verb. signif. l. cum Bissextus) *utrum priore, an posteriore die natus sit, cum illud biduum pro uno tantum die reputetur*.

IV. Hanc intercalandi methodum, & biduum illud pro uno die reputandi servat etiam Ecclesia Romana, & ideo in Martyrologio, quoties annus est bissextus, in omnibus præfatis duobus diebus 24. & 25. Februarii legit, *sexto Kalendas Martii*, & in die 24. tantummodo annunciat: *Vigilia S. Matthiæ Apostoli. Item commemoratio plurimorum Sanctorum Martyrum &c.*, transfertque ad diei 25. lectionem, *in Judæa natalis SS. Matthiæ Apostoli &c.*, quæ in anno regulari legitur die 24., & lectionem diei 25. appropriatam ad diem 26., & sic de reliquis usque ad finem mensis. Hanc ad rem facit, quod Meratus *sect. 7. cap. 4. n. 23.* scriptum relinquit: *In anno bissextili ad lectionem Martyrologii pro vigilia, & festo S. Matthiæ, prout exprimitur in Breviario sub mense Februario, & in Martyrologio ad diem 23., & 24. Februarii, dies 24. eo anno interponitur quasi non esset, nec reputanda esset: & hinc non legitur ea die lectio Martyrologii, sed tantum dicitur:* Sexto Kalendas Martii Luna *quota fuerit, deinde sic:* Vigilia S. Matthiæ Apostoli. Item commemoratio plurimorum &c. *Die porro 25. (qua pro 24. tunc reputatur) dicitur rursus:* Sexto Kalendas Martii, *eademque, qua pridie, Luna pronunciatur, & legitur lectio diei 24. appropriata:* In Judæa natalis S. Matthiæ &c., *& sic consequenter dies 26. censetur esse 25., & 27. censetur esse 26.*

V. Cum itaque talis proculdubio sit agendi ratio, ac computandi dies in anno bissextili, festum S. Matthiæ, dum in anno intercalari celebratur die 25., celebratur eodem prorsus die, in quo celebratur in anno communi, quia dies 25. in anno bissexto consideratur tamquam dies 24., & dies 24., qui fuit interjectus, tamquam interjectus non fuisset, censetur; vel si mavis ita loqui (quod in idem coincidit) dies, qui in anno regulari est 24., in bissexto est 25., qui 25., est 26., qui 26., est 27., qui 27., est 28., & qui 28., est 29. Et revera talis itidem est usus particularium Ecclesiarum celebrandi festa propria, si quæ dictis ultimis Februarii diebus occurrentia habent. Unde Tarvisii festum Patrocinii B. Mariæ, quod illi concessum est celebrari die 25. Februarii, in quo olim tota Civitas, & fere universa Diœcesis horribili contremuit terræmotu, in anno intercalari die 26. recolitur, & a Carmelitis festum S. Avertani Episcopi celebratur in anno bissextili eodem die 26., & ab Eremitis S. P. Augustini die 29. Translatio ejusdem S. Doctoris, ubi in anno communi primum die 25., & secundum die 28. recolitur. Et quidem aliter fieri non potest, nam cum lectio Martyrologii diei 25. assignata, in anno bissextili non legatur pro die 25., sed ad diem 26. differatur, & sic de reliquis, extra controversiam ponitur, quod Sanctorum in diebus occurrentium festivitas, cujus celebratio sequitur lectionem Martyrologii; quæ propterea ab hujus Rubricis pridie legi mandatur, in anno intercalari in sequentem diem differtur, atque censetur occurrens. Hæc nimis certiora, ac clariora sunt, ut nostram adhuc morari valeant considerationem.

VI. Dum itaque Decretum stabilit, quod *officium particulare occurrens die 25. Februarii, in anno bissextili transferendum est, ut fiat officium S. Matthiæ Apostoli*, si quid novi pro anno intercalari, quod non eveniat in anno communi, stabilire intelligeretur, profecto insipiens exhibita petitio minus consonam probato ut supra computandi modo responsionem inadvertenter Sacram Congregationem traxisse videretur. At absit omnino, ut quid simile, etiam ex inadvertentia, in concessum Sapientissimorum illorum Patrum, qui Sacrorum Rituum constant Congregationem, irrepere potuisse credamus. Res itaque neutiquam sic se habet, sed ab ipsa petitum fuit declarari, num *officium particulare occurrens die 25. Februarii, in anno bissextili sit transferendum, ut fiat officium S. Matthiæ Apostoli*. Congregatio autem advertens, quod officium in anno bissextili occurrens die 25. Februarii, est officium, quod in anno communi occurrit die 24., quodque propterea semper recurrit cum S. Matthia, respondendum censuit *affirmative, nisi sit festum Tituli, aut Patroni Ecclesiæ*; hoc autem apprime consonum est Romanis Rubricis, quæ in casu plurium festorum simul occurrentium digniori secundum classem semper assignant officium, & minus dignum ad primam diem non impeditam rejiciunt. En igitur, quam criminabaris, undequaque consonam Sacræ Congregationis resolutionem, in cujus exarationem propterea inductum fuit ly *in anno bissextili*, non quia ipsa quid novi pro eo anno, quod non eveniret etiam in communi, stabilire putaverit, sed quia id exposcebat exhibita petitio. Congregatio igitur stabilivit, atque respondit id, quod in casu de jure stabiliendum, & respondendum erat; cum enim error supponi non debeat, eodem petitionem teneri excogitari non potuit, maxime cum proposita extiterit ex parte insignis Canonicorum Regularium Congregationis, unde secundum scientiam procedere jure credita fuit. Si quis itaque error hac in re intercessit, unice se tenuit ex parte petentis, de quo (liceat nobis, qui zelo veritatis unice ducimur, dicere) admodum dubitamus, quoniam in eadem Congregatione die 25. Februarii officium S. Felicis Papæ recurrit; unde verosimile apparet, quod eadem ipsa die etiam in anno bissextili recurrere perperam cum creditum fuerit, præfatæ petitioni causam dederit. Hoc tamen tuto reverentia, quam præfatæ sapientissimæ Canonicorum Congregationi, cohibet asserere.

VII. Ex dictis habes primo regulam, quæ servari debet in celebratione Sanctorum occurrentium in particularibus locis pro anno bissextili, ac consequenter errare nonnullos ex Kalendariorum Compositoribus, quorum nomini parco, quos dictos Sanctos celebrandos die verb. gr. 26. Februarii annotare vidi tam in anno communi, quam intercalari, cum tamen in hoc assignari debuissent die 27. &c.

VIII. Habes 2., quod si verb. gr. Cathedra S. Petri Antiochena alicubi foret Titularis, aut ex particulari Indulto haberet octavam, hæc tam in anno communi, quam intercalari eodem die terminari deberet, scilicet die primo Martii, in nihilum obstante die illo, qui in anno bissextili adjicitur, quoniam dies ille, ut dicebamus, reputatur, tanquam si non esset, & dies 24., & 25. censentur pro uno, & eodem die, quapropter etsi revera per novem duret dies, adhuc censetur per octo duntaxat continuari dies, unde nec obsistit etymologia octavæ, quæ in contrarium adduci posset. Idem dicito de quocumque alio Sancto, quapropter Guyetus *lib. 2. c. 2. quæst. 13.* de Sancto, cujus natalis diei 23. Februarii affixus foret, scribit, quod *in anno bissextili dierum infra octavam (si forte habeat,) adeoque octavæ ipsius nulla facienda est variatio, sed quod ea adhuc æque incidet in 2. Martii*.

IX. Ad dignoscendum annum bissextilem hæc regula deservit, ut quoties numerus per medietatem annum dividens, est par, annus sit bissextus, si impar, non bissextus; hinc annus v. g. 76., quia per medietatem divisus reddit parem numerum, scilicet 38., erit intercalaris, quia vero annus 74. ut supra sectus imparem reddit numerum, scilicet 37., non erit bissextus. Currit hæc regula etiam in centesimis, si numerus dividens petatur a numero sæculorum, quæ continet centesimus; hinc annus 1800. quia dat sæcula 18., non est bissextus, cum numerus ea dividens sit dispar.

DECRETUM II. CAPITIS, IN ORDINE XCV.

Quæsitum fuit, an cum ex Decreto S. R. C. emanato 2. Julii 1681. dicenda sit Antiphona Beatissimæ Virginis; *Ave Regina Cælorum*, cum ℣. *Dignare me* &c. in fine Completorii secundæ diei Februarii, licet transferatur officium Purificationis, dici debeat in suffragiis (quando fit de officio semiduplici, vel simplici &c.) ℣. *Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix* cum Oratione *Concede nos famulos* &c.? Et in Missa secunda Oratio *A cunctis*, tertia ad libitum? Et S. R. C. affirmative respondit 14. Februarii 1709. *in una Ord. Cappuccin. Galliæ ad 1. dub.* Ex Merato in Indice Decret. Brev. n. 228.

I. LOCI hujus non est, ad longum discutere, quæ directe Sanctio stabilit, & ideo brevi venient percursa calamo, longiori autem de iis, quæ ex eadem indirecte eruuntur, sumimus pertractare, quia ad præsens facere possunt institutum.

II. Præscribebant Rubricæ Breviarii, quod in festo Purificationis B. Mariæ post Completorium, dimissa antiphona *Alma Redemptoris*, sumenda erat antiphona *Ave Regina Cælorum*. Exortum est dubium, num quando officium Purificationis ob occursum cum Dominicis Septuagesimæ, aliisque privilegiatis transferri contingit, protrahenda foret recitatio antiphonæ *Alma Redemptoris*; & S. R. C. 11. Januarii 1681. dictam antipho-

tiphonam protrahendam non esse sancivit, sed sumendam antiphonam *Ave Regina*, perinde ac fieret, si præfatum Purificationis festum neutiquam transfereretur. Quod postea & confirmatum fecit 10. Januarii 1693., & 4. Aprilis 1705., etiam pro casu, in quo Purificationis festum cum octava recolitur.

III. Uti Rubricæ Breviarii in festo Purificationis post Completorium sumendam esse edicunt prædictam antiphonam *Ave Regina*, ita in Sanctorum suffragiis pro commemoratione B. Mariæ usque ad Purificationem dici mandant ℣. *Post partum* cum Orat. *Deus qui Salutis*, & post Purificationem ℣. *Ora pro nobis* cum Orat. *Concede nos famulos*; & Rubricæ Missalis nonnisi post eamdem Purificationem in Missa secundam Orationem *A cunctis*; & tertiam ad libitum disponunt locum habere, ubi præcedenter ad eamdem pro secunda Oratione *Deus qui salutis*, & pro tertia *Ecclesiæ*, vel pro Papa volunt esse dicendas in semiduplicibus, quæ occurrere possunt. Natum est itaque dubium, an uti non obstante translatione Purificationis juxta Decreta in die 2. Februarii sumenda est antiphona *Ave Regina*, ita in semiduplicibus, quæ post diem 2. Februarii possent occurrere, in suffragiis dici deberet ℣. *Ora pro nobis*, & in Missa 2. Oratio *A cunctis*, 3. ad libitum, non obstante quod festum Purificationis transferatur, & nondum repositum, & celebratum fuerit, ita quod uti in priori casu etsi Rubricæ dicant, *quod Alma Redemptoris* dicitur *usque ad Purificationem*, & *Ave Regina* sumitur *in die Purificationis post Completorium*, adhuc non exigitur, quod pro dimissione illius, & hujus sumptione festum Purificationis sit celebratum, sed sufficit, quod venerit dies, in qua celebrari debebat, sic intelligi debeant Rubricæ Breviarii, & Missalis, dum parisormiter disponunt de memoratis ℣. *Ora pro nobis*, & Orationibus.

IV. Sacra Congregatio respondendum censuit Affirmative; Et quoniam decisionis eadem est ratio, quæ militat pro recitatione antiphonæ *Ave Regina*, idcirco ad dicenda in Cap. de Antiphonis finalibus Lectorem amandamus, properamusque ad id, quod indirecte Sanctio concedit, utpote quod pertinet ad præsens institutum. Est autem, quod quoties Festum Purificationis transferri contingit, state immutandum non est in die sequenti, in eaque, ut in propria die, considerandum, sed transferendum in primam diem non impeditam ad modum cæterorum festorum, quæ a propria evenit amoveri die. Manifeste id innuit Sanctio, dum in casu translationis præfatæ Purificationis in semiduplicibus inter suffragia dicendum dicit ℣. *Ora pro nobis*, & in Missa secundam Orationem *A cunctis &c.*, si enim Purificatio in die sequenti immutanda foret, & non in primam diem non impeditam transferenda, proculdubio, ante celebrationem festi memoratæ Purificationis officium aliquod semiduplex occurrere non posset, in quo præfata dicerentur.

V. Responderi utique posset, quod dispositio currit pro casu, in quo dies sequens sit per festum altioris impedita ritus, in quo locum non habet ejusdem immutatio, quemadmodum in casu simultaneæ occurrentiæ a præfato depelleretur festo. Verum quoniam nihil hujusmodi habet Sanctio, & aliunde absolutus nimis arctatur, quem tenet, dicendi modus, præfatæ expositioni acquiescere non possumus, præsertim quia & petitio, si severo subjiciatur examini, non ita limitate procedere videtur.

VI. Ruit igitur sententia Merati, qui *in Indice Decret. Brev. n. 327.* adducto Decreto, in quo stabilitur, festum S. Jo. Baptistæ occurrens in die Corporis Christi, singulari privilegio transferendum esse in sequentem diem etiam impeditam, subdit hæc verba: *Hoc loco unum superest advertendum, quod sicut Sacra Congregatio circa festum S. Jo. Baptistæ, quando occurrit in festo Corporis Christi, in prædicto sensu interpretata est textum Rubricæ X. sic loquentis:* Si festum Nativitatis S. Jo. Baptistæ venerit in die Corporis Christi transfertur in diem sequentem cum commemoratione octavæ &c. *Ita, inquam, est interpretata, ut prædictum festum S. Joannis præferendum sit cuicumque festo novem lectionum, etiam occurrenti in die sequenti, a quo dicta dies venit impedita; eodem modo censerem intelligendum esse Decretum Clementis VI. allegatum a Gavanto sect. 7. cap. 4. n. 2. statuentis, quod si festum Purificationis occurrat in Dominicis privilegiatis, transferendum est in feriam secundam, scilicet etiamsi talis feria secunda esset impedita festo novem lectionum præsertim inferioris, vel æqualis ritus; nam nisi hoc modo intelligatur Decretum Clem. VI., frustraneum videretur: nihil siquidem aliud præscriberet, quam quod in prædicto eventu transferatur festum Purificationis in feriam immediate sequentem, si nullum festum in ea occurrat, de qua translatione hoc modo facienda, nullum potest oriri dubium; neque ullum adderet privilegium pro tali festo Clemens Papa VI. Præterea congruum valde videtur tale privilegium, ne ulterius protrahatur officium Purificationis B. M.*

VII. Verum quidquid sit de festo Nativitatis S. Jo. Baptistæ, de quo suo loco, & nos edocet Decretum, quod id fit *singulari privilegio*, adeoque pro ceteris festis in exemplum minime desumendum, dicimus, quod per assertum loquendi Rubricarum modum non intelligitur festum esse reponendum in designata die, tametsi sit impedita, sed solum pro casu nullius impedimenti, ut in sequenti Decreto ponderabimus. Eodem modo loquendum venit de Decreto Clementis VI., per quod teste Gavanto determinatur quidem, festum Purificationis transferendum esse in feriam secundam, sed non indicatur, id præscribi faciendum ratione concessi alicujus privilegii, adeoque intelligendum utique venit juxta intelligentiam similis modi dicendi, quem quandoque tenent Rubricæ, de quo, ut dicebamus, in sequenti Decreto. Ceterum quale fuerit hoc Decretum, quod dicitur Clementis VI., & an a Clemente VI., an magis ab Urbano VI. latum fuerit, redditur admodum ambiguum, quoniam Radulphus *prop.* 15. refert, Urbanum VI. præcepisse, festum Purificationis incidens in Dominicis Septuagesimæ, aliisque sequentibus duabus Dominicis esse observandum, & non transferendum. Id, quod certi hac in re habemus, est, quod communis praxis, quæ est optima legum interpres, festum Purificationis ad primam diem non impeditam semper amandavit, numquamque in sequentem diem, tamquam in propriam, rejecit, & quod Gavantus ipse aliter se exprimere debuisset; si in sensu Merati Decretum Clementis VI. foret, & putasset intelligendum, diceretque, transferatur in feriam secundam, *etiam non impeditam*, quoniam consulere positioni festi cujuscumque translati cum translatione festi occurrentis, quammaxime reluctantur Rubricæ. Quod autem Festum Purificationis in casu incidentiæ in Dominicam Septuagesimæ, aliasque ejusdem ritus, transferendum sit, & non retinendum, ut itidem supponit Sanctio, suo loco videbitur.

VIII. Remanet modo dubium, in casu translationis festi Purificationis B. Mariæ, & SS. Nominis Jesu, si hoc in Januario locum non habet, quodnam ex iisdem reponi debeat in die 3. Februarii? Et dicendum videtur festum Purificationis; tum quia id juris habet festum quodlibet in die immediate sequenti relate ad festum ejusdem ritus, licet prius translatum, ut alibi videbimus; tum quia dicta dies videtur consideranda eo in casu ut propria festi Purificationis, ut suo loco dicebamus de festo SS. Nominis relate ad diem 28. Januarii. Nos tamen nihilominus in oppositum sentimus, quoniam etsi festum ab antecedenti die translatum id juris habeat in sequenti, quoties festum prius translatum est ejusdem ritus, & dignitatis, non tamen si disparitas sit in dignitate, quæ altiori æquipollet ritui. Tum quia festo Nominis, si asserto gaudet privilegio in die 28. Januarii, legitur legitime factum, non autem festo Purificationis pro die 3. Febr., unde nec nos eidem illud facere possumus, etsi quia in die 3. congruam suæ repositionis habet causam, existimemus differendam esse immutationem Sanctorum juxta dicta in Decret. ultimo Cap. præcedentis.

IX. Non est igitur dubium, quod festum Purificationis privilegio accidentariæ immutationis non gaudet, potius eidem concederem pro sequenti die privilegium illud, quo in præcedenti Capite festum SS. Nominis Jesu in die 28. Januarii potire dicebamus, nimirum, ut præfata sequens dies relinqui debeat libera, ut in eamdem transferatur in casu incidentiæ in Dominicas privilegiatas, ne idem festum similiter transferri quandoque debeat in Quadragesimam, in eaque celebrari: non autem quod a dicta sequenti die amoveri debeat festum novem lectionum occurrens, ut illud in eadem immutetur. Ducimur autem ad hoc privilegium Purificationi faciendum, quia eamdem inconvenientiam, quam habet ad Quadragesimale tempus festum SS. Nominis Jesu, habet etiam festum Purificationis, quoniam ut in illo Jesus inspicitur ut puer octo dierum, ita in hoc ut puer quadraginta, cum tamen in Quadragesima recolatur jejunium, quod ipse vir plurium annorum peregit. Quæ igitur in Decr. XII. Cap. præced. diximus de festo SS. Nominis, intelligenda quoque veniunt proportione servata de festo Purificationis.

X. Quia tamen cum evenit, ambo dicta festa per Dominicas privilegiatas e proprio expelli die, festum SS. Nominis locum habet in die 28. Januarii, ideo ad præfatam rem opus non erit ultra diem 3. Febr. alterum liberum relinquere. Ubi tamen dies 28. impeditus foret, aut quacumque alia de causa SS. Nomen in Februarium transferri deberet, tot liberi relinquendi forent Februarii dies, quot sufficiunt ad consulendum pro omni eventu repositioni utriusque festi ante Quadragesimam, vel saltem ad cavendum, ut quantum fieri potest, minus in Quadragesima celebrentur. Idem dicito, ubi dies 3. Febr. impeditus esset.

XI. Quoniam dum hæc exarabamus, quæsiti fuimus super nonnullis, quæ licet cæteroquin alio sua non careant solutione, adhuc ad eorumdem uberiorem notitiam noluimus, nostram hic penitus effugiant considerationem. Habet Ordo Eremitarum S. P. Augustini quolibet in mense, in quo non occurrit peculiare aliquod festum ejusdem eximii Ecclesiæ Doctoris, in præcepto officium semiduplex (commemorationem mensilem illud vocant) de eodem suo Sancto Institutore; hinc ortum est dubium, num immutatio Sanctorum perpetuo translatorum ultra primam diem non impeditam differri queat, quoties alias in mense adimeretur locus celebrationi ejusdem. Ad quod dicendum videtur, quod non, quoniam non adhuc dictum supprimitur officium, utpote ad alium mensem transferibile. Nihilominus dicendum putamus, quod sic. Et ratio est, quia juxta dicenda in Cap. de Officiis votivis præfatum officium, quoties alias in mense locum non habet, præfertur festis translatis, etiam altioris ritus, non cedit vigiliis, nec feriis majoribus, in mense se habet ut occurrens, & congruam tenet suæ positionis causam, & ulterius transferri est quodammodo contra suæ institutionis rationem, quæ fuit, ut memoria Sancti Patris quolibet in mense per specialem cultum commendaretur in filiis; unde non est, cur Sanctorum immutatio ulteriorem in diem protrahi non debeat, ut dicti officii positioni consulatur. Quinimmo quia præfatæ positioni non satis consulitur per unam diem mensis liberam, utpote quæ per occurrentem Dominicam quandoque impediri potest, duas relinquendas esse vacuas nec dubitamus. Par autem non est ratio de ceteris officiis votivis, quippe hæc non sunt de præcepto, non præferuntur festis translatis, & cedunt vigiliis, & feriis majoribus, unde sicuti eorumdem positioni, licet alias penitus vacent, consuli non valet per ulteriorem accidentario translatorum repositionem, ita nec per perpetuo translatorum immutationem, præsertim quia inde facile sequi posset etiam suppressio officii ali-

cujus

cujus vigiliæ, vel feriarum majorum, aut aliarum, præ quibus ipsa præferentiam non habent. Idem dic in similibus.

XII. Super mense Majo, & medio Junio alia vertebat dubitatio, an ab immutatione Sanctorum deberent esse immunes, ne Sancti in iis immutati in impedimentum sint diei alicujus infra octavam Ascensionis Domini, aut Corporis Christi, quæ tunc temporis regulariter occurrunt. Ad quod reponimus negative; uti enim in Decr. I. Cap. I., quia dictorum festorum admodum varia est collocatio, sufficientem non agnovimus causam immutationis faciendæ Anniversarii Dedicationis Ecclesiæ, etsi exinde sequi queat etiam totalis suppressio octavæ ejusdem, ita nec immutationis Sanctorum protrahendæ, ne uni, vel alteri diei infra octavam Ascensionis, vel Corporis Christi damnum obveniat. Assertionem hanc nostram approbat invicte immutatio S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis moderne facta in diem 27. Maji nullo ad hujusmodi habito respectu.

XIII. Pocior est ultima, quæ nobis proposita fuit, dubitandi ratio super octavam SS. Redemptoris, quæ cum pro Dominica tertia Julii Statui Veneto concessa sit, a die 15. ad 28. ejusdem mensis recurrere valet, an videlicet dies 18., 20., 21., 24., & 27. ejusdem mensis, quæ sunt Sanctorum expertes officiis novem lectionum, per immutationem Sanctorum occupari non debeant in damnum ejusdem octavæ? Et certum est, quod si Sancti immutandi ritus sunt duplicis, eorumdem tunc temporis immutationem præfata inhibere non potest octava, utpote quæ non respuit duplicia translata, & illi intra eamdem collocarentur etiam in casu meræ translationis. Dubium itaque dumtaxat procedit pro casu, in quo Sancti immutandi semiduplicem non excedunt ritum; quinimmo nec de iis, qui ab immediate antecedenti die forent perpetuo translati, quoniam alibi videbimus, hos in die immediate sequenti, licet infra octavam, locum suæ repositionis habere. Verum cum saltem ex dictis diebus duos vage occupet semper dies, & alii duo quasi semper impediti veniant per festum, vel per diem octavam ejusdem festi SS. Redemptoris, vel per festa ratione illorum translata, idcirco crederemus, intactos relinqui posse, cum sic præfata octava in quocumque casu indemnis permaneat, nec ab officiis, quæ super eamdem præferentiam non habent, ullum subeat præjudicium, & aliunde nec festa ut supra translata valde dilatam coguntur habere repositionem. Nec par est ratio de superius memoratis octavis, quoniam hæc non ita variam, ut illæ, sed admodum strictam sui habet collocationem. Quod si hæc, licet valde probabilia, non placeant, saltem vera erunt, quoties omnes, vel fere omnes præfati dies per Sanctorum immutationem occupati venirent, quia tunc necessario damnum præfata pateretur octava, cum juxta Rubricas semiduplicia utile non habeant infra octavam suæ repositionis, vel immutationis spatium. Idem esto judicium in similibus.

DECRETUM III. CAPITIS, IN ORDINE XCVI.

Festum Inventionis S. Crucis cadens in Dominicam, in qua celebratur Festum Dedicationis Ecclesiæ, non potest transferri in diem immediate sequentem, si hæc sit festo duplici, vel semiduplici impedita, sed debet reponi prima die non impedita. Ita S. R. C. 23. Junii 1736. *in Einsidlen.* Ex Metato in Indice Decretorum Breviar. num. 326.

I. Festum hoc institutionis suæ causam in Breviario Romano habet satis expressam, & licet ea, quæ in eodem leguntur, a nonnullis vertantur in dubium, non propterea ejusdem lectio venit deserenda, aut de rerum falsitate arguenda, cum suis solidis non destituatur fundamentis. Potior est difficultas circa ejusdem institutionis tempus, quod Micrologus *observ. Eccl. cap.* 55. petit ab Eusebio Papa, Fronto autem protrahit usque ad ann. 720., ceterum in prisco Martyrologio, quod S. Hieronymo adscribitur, ita legitur: *In Hierosolyma Inventio Sanctæ Crucis Domini Nostri Jesu Christi ab Helena post Passionem Domini anno 233., regnante Constantino Interpretatore*; & de eadem mentio habetur in Sacramentario, & Antiphonario S. Gregorii. Qui autem super hanc rem plenius instrui optat, recolat Florentinium *in not. ad suum Martyr. ad hanc diem*, Baillet *in hist. super hac item die*, necnon Martena *cap.* 32. *n.* 16., ac Bollandianos. Inventionis, ac Exaltationis S. Crucis festa a Gregorio XI. indicta fuisse, asserunt Boscherus, & Baluzius *tom.* 1. *Vit. Pontif. Avenion.*, & eodem approbante officium a Petro Episcopo Singalensi compositum fuisse, refert Baillet, cujus antiphonas ad laudes mutavit Clemens VIII., ut essent eædem, ac in Exaltatione, *quia priores historiam continebant dubiam*, ait Gavantus *sect.* 7. *cap.* 7. *n.* 3. Erat autem hæc historia, quod S. Helena Hebræis acriter exprobatis ob mortem Christo illatam, variis interrogationibus ab iisdem scire curavit locum, ubi Dominica Crux custodiretur, sed nihil proficiens, peritiores adscivit, quos inter cum foret quidam nomine Judas ex relatione Simeonis Patris sui Filii Zachæi de dicto loco conscius, manifestare prius reluctabatur, licet carcere, & septem dierum fame afflictus, postmodum paruerit, ejusque opera Crux Domini fuerit inventa, eodem postea baptizato, & a S. Eusebio in Episcopum consecrato, deposito Judæ nomine, & eo Cyriaci assumpto.

II. Hoc festum teste Gavanto legitur semiduplex apud Durandum, duplex apud Radulphum, a Clemente VIII. ad ritum dupliocem 2. classis deinde evectum, & denique ab Urbano VIII. inter festa de præcepto quoad forum collocatum. Verum quoad fori festivitatem videantur, quæ a nobis dicentur in Cap. de diebus festivis. His &c.

III. Aderat in Breviario quædam Rubrica, quæ festum Inventionis S. Crucis in festum Dominicæ Ascensionis incidens, transferendum esse dicebat *in sequentem diem*; hæc enim antiquitus nullo occurrenti festo novem lectionum erat impedita, sed solum festo simplici S. M. Monicæ, quod cum postmodum a Clemente IX. 14. Julii 1669. semiduplex, & per Sacr. Congr. 26. Augusti 1730. duplex redditum fuerit, præfatam diem impeditam fecit. Quia vero sequenti die ut supra occupata, præfata Rubrica forsitan ex inadvertentia expuncta non fuit, factum est, ut inde eruerint, festum Inventionis habere privilegium, seu jus suæ repositionis in sequenti die, licet occupata foret, quoties incidit in festum Dominicæ Ascensionis; hinc, num id juris itidem deberet habere, quoties illud ab altero festo altioris ritus, Dedicationis scilicet in casu, expelli contingit, dubium emersit?

IV. Sacra autem Congregatio respondendum censuit *negative: & præfatum festum reponi debere prima die non impedita.* Quia vero inquisitio non ut supra processit, sed absolute, *an festum Inventionis cadens in Dominicam, in qua celebratur festum Dedicationis, posset transferri in sequentem diem, si hæc est festo novem lectionum impedita, vel reponendum foret prima die non impedita*, nolim, ut inferas, dictum Inventionis festum id juris habere, quoties ob occursum Ascensionis Dominicæ, non vero ob occursum cum festo altioris ritus, seu Dedicationis evenit a proprio amoveri die. Sed absolute, & simpliciter reponendum esse prima die non impedita, a quocumque festo illud depellatur. Et quidem eadem est ratio pro utroque casu, nec reperire est causam aliquam, ob quam in uno magis, quam in alio deberet præfatum privilegium reportare; & si præfatæ abrasio Rubricæ attendatur, proculdubio denotat nobis, per eamdem jus aliquod in sequenti die illi minime factum extitisse, sed solum fuisse adnotatum, quod attento jure communi in eo casu, in quo sequens dies nullo novem lectionum festo impediebatur, faciendum erat, propterea que merito deleta fuit dicta Rubrica statim, ac sequens dies per festum semiduplex S. M. Monicæ extitit occupata.

V. Distinguendum itaque venit inter Rubricas, quæ dispositionem faciunt de festis generatim, quæ transferuntur, & speciatim. Primæ, quia sciri non potest, quod dies sequens sit inimpedita, non *in sequentem*, sed *in primam diem non impeditam* translatorum repositionem jubent esse faciendam; secundæ vero, quoniam constat de non impedimento sequentis diei, *in sequentem diem* translata rejicere queunt, quia est in casu prima dies non impedita. Quod si aliqua est, ut Rubrica X. *n.* 5. quæ semiduplex occurrens in Dominica infra octavam, in diem sequentem transferendum edicit; si non constat de huius non impedimento, statim se explicat, *dummodo non sit festo duplici, vel semiduplici impedita*, ne inde argui posset, translatum aliquod locum suæ repositionis habere cum alterius translatione, quod constanter, & ubique Rubricæ refugiunt.

VI. Etenim si Rubricæ dum in sequentem diem festa rejiciunt, non ut supra intelligi deberent, proculdubio non forent satis expressæ, sed addere debuissent, *etiam impeditam*, uti revera se exprimunt Congregationis Decreta, quando id privilegii faciunt festis Annunciationis, Dolorum Beatæ Mariæ, & Nativ. S. Jo. Baptistæ, ut suo loco videbimus; cum enim generales officii leges, seu Romanæ Rubricæ consulere repositioni festi alicujus cum alterius incommodo, vel translatione diserte obsistant, Rubricæ quæcumque particulares intelligi debent cum relatione, & uniformitate ad illas, nisi aliter in iisdem expresse cautum sit.

VII. Dices: Rubricarum præscripta debent esse generalia, & non tantum attendere ad Kalendarium Romanum, quoniam etsi dies sequens in hoc sit libera, in Kalendariis locorum potest esse impedita; ergo si non intenderent festa esse reponenda in diem sequentem, licet impeditam, quoties in diem sequentem illa notant transferenda, id utique exprimere debuissent, ne occasionem præberent erroris.

VIII. ℟. Rubricas Romanas festo particulari disponentes, disponere de eo relate ad Kalendarium, cujus sunt, adeoque Romanum, & non attendere ad casus particularium Ecclesiarum, pro quibus stat provisio in Rubricis generalibus; quæ cum comperta sint, errandi causa esse nequeunt. Quæ si multum non arrideant, exemplo ducto a Rubricis pro festis Purificationis, & Nativitatis S. Joannis Baptistæ, quæ licet simpliciter habeant, *transfertur in diem sequentem*, & non addant *etiam impeditam*, adhuc a Congregatione intelliguntur de die sequenti etiam impedita, tu dicito, quod præfata Rubrica (si unquam ea fuit, nam mihi nonnulla vetera perlustranti Breviaria eam non contigit reperire, auctoritate privata fuerat invecta, & ideo nec attendenda, & merito abrasa.

CAPUT UNDECIMUM.

De Natali Sanctorum.

I. Diem, qui natalis in Martyribus dicitur, in Confessoribus, vel non Martyribus depositionem, seu transitum antiquitas frequentius appellavit; hinc D. P. August. ser. 114. de Diversis S. Cyprianum laudibus prosequens, hæc habet: *Quod nomen sic frequentat Ecclesia, idest natales, ut natales vocet pretiosas Martyrum mortes*; mortes autem Martyrum natales dictæ sunt, eo quod, ut ait Eusebius Emissenus, seu potius Eucherius Lugdunensis homil. 50. in Gen. *Martyrium, dum eos ingerit morti, gignit æternitati, & perpetua iis gaudia brevi dolore parturit.* In Confessoribus autem transitus, seu depositio dictæ sunt, quod eo die *de terra in cælum abierint, de dolore ad requiem, de tentationibus ad quietem, de cruciatibus ad delicias*,

licias, non fluxas, sed fortes, & stabiles, & æternas, ait eleganter more suo Petrus Chrysologus serm. 129. hinc Ambrosius serm. de depositione S. Eusebii Depositionem sic definit: *Quid est depositio? Non illa utique, quæ sepeliendis in terra membrorum reliquiis, Clericorum manibus procuratur; sed illa, qua homo vinculis carnalibus absolutus, liber iturus ad cælum terrenum corpus exponit.*

II. Obtinuit tamen usus, ut quamvis depositio nonnisi de Confessoribus dicatur, natalis tamen de quocumque Sancto etiam non Martyre indifferenter usurpetur. Sic in Martyrologio legitur, natalis S. Pauli 1. Eremitæ 10. *Januarii*, natalis S. Hilarii 13. *ejusdem*, natalis S. Athanasii 2. *Maji*, & alias sæpissime. Nec immerito; nam, ut addit citatus supra Ambrosius: *Depositionis ipsa dies natalis dicitur, quod delictorum carcere liberati, libertati nascimur Salvatoris.* Aptissima in hanc rem, sunt verba Eusebii Emisseni, seu Eucherii Lugdunensis hom. 50. in Genesim: *Merito plane dicendi natales dies, per quos illi, qui nati fuerant in hanc fragilitatis miseriam, subito renascuntur in gloriam, vitæ perennis initium de morte sumentes. Etenim si dies natales vocamus, quibus in hanc lucem in delictis, & doloribus nascimur ad dolores, justius illi celebrabuntur natales, quibus Sancti ex corruptibili luce in novam illam futuri sæculi veniunt claritatem, & filii hominum in adoptionem divinæ paternitatis ascendunt.* Bene, nec minus apposite Albinus Flaccus libr. de Officiis divinis, ubi de feria vi. Parasceves: *Jure nasci dicuntur, qui de pressuris hujus mundi, tamquam de angustiis cujusdam ventris, ad illam spatiosissimam, & lucidissimam cælestis habitationis emittuntur latitudinem.* Is itaque dies, quo quisque Sanctus sive Martyrio, sive spontanea morte ex hac vita decedens ad cælestem transiit, natalis proprie dicitur.

III. Quantæ autem curæ fuerit olim Ecclesiarum Antistibus, Sanctorum natalem diem adnotare, eo fine, ut recurrente singulis annis ipso eodem die solemnis illorum memoria in sacris mysteriis recoleretur, testis est Cyprianus, dum Epist. 37. *Denique,* inquit, *& dies eorum, quibus excedunt, adnotate, ut commemorationes eorum inter memorias Martyrum celebrare possimus. Quamquam Tertullus fidelissimus, & devotissimus frater noster . . . scribat, ac significet mihi dies, quibus in carcere beati fratres nostri ad immortalitatem gloriosæ mortis exitu transeunt, ut & celebrentur hic a nobis Oblationes, & Sacrificia ob commemorationes eorum, quæ cito vobiscum, Domino prosperante, celebrabimus.* Et Epist. 34. *Sacrificia pro eis semper, ut meministis, offerimus, quoties Martyrum passiones, & dies, anniversaria commemoratione celebramus.* Hinc eruit Pamelius in librum Tertulliani ad Martyres n. 22. antiquam Ecclesiæ consuetudinem, sacrificium pro Martyribus, & pro iis, qui Sancti credebantur, offerendi, nimirum ut pro eorum requie gratiæ Deo redderentur. Hujusmodi Sacrificium appellabatur *Missa pro Requie Sanctorum oblata*, & in Missali Mozarabico intitulata reperitur: *Pro spiritibus Pausantium, seu Confessorum.* Subdit autem idem Pamelius: *Gratulatoriæ ergo preces erant, quibus cum Deo gratias agebant, qui Martyribus eam gratiam, & tantum dignitatis contulisset: tum simile donum cælitus sibi dari concordibus votis flagitabant, ceu adhuc canit Ecclesia: Gaudeamus in Domino, & reliqua.*

IV. Refert Macrus in suo Hierolexicon *verb. natalis* dispositionem quamdam, in qua postquam statutum est, non licere in Quadragesima natales Martyrum celebrare, subditur: *sed nec natalitia, nec nuptias liceat in Quadragesima celebrare.* Ubi Glossa colligit, quod *natalis*, & *natalitium* habeant diversum significatum: *natalem* nempe significare diem alicujus Sancti, *natalitium* vero hominis. Hic sensui cohærent, quæ habet Calepinus verb. *natalitia*, ubi notat: *Convivium, quod quis natali suo die amicis exhibet. Cic. 2. Philip. Hodie non descendit Antonius cur, dat natalitiam in hortis.* Ceterum Ecclesia passim, & promiscue *natalem*, & *natalitia* pro natali Sanctorum die usurpat, ac in orationibus, quæ in eorumdem natali recitantur, eorum *natalitia* celebrare, & colere profitetur. Unde Rabanus *de Inst. Cleric. cap. 43.* scribit: *Dicuntur quidem Sanctorum festivitates natalitia, & merito: quomodo enim consuete nasci dicitur, cum quis de utero matris procedens in lucem egreditur; ita rectissime potest natus dici, qui a vinculis carnis solutus ad lucem sublimatur æternam. Et inde mos obtinuit Ecclesiasticus, ut dies beatorum Martyrum, sive Confessorum Christi, quibus de sæculo transierunt, natales vocitemus, eorumque solemnia, non funebria, sed natalitia dicamus.*

V. Quod si quæras, cur Sanctorum potius mors, quam nativitas in hoc mundo celebratur? Respondet D. P. Augustinus *loc. cit.*, cujus hæc verba sunt: *Quid est hoc, Fratres? Quando natus est, ignoramus, & quia hodie passus est, natalem ejus hodie celebramus: sed illum diem non celebraremus, etsi nossemus: illo enim traxit originale peccatum, isto autem die vicit omne peccatum.* Apposite sane Origenes pariter *lib. 3. comment. in Job.* in hunc modum profatur: *Animadvertamus o homines, quæ immutatio facta est in hominibus. Nam priores diem nativitatis celebrabant unam vitam diligentes, & aliam post hanc non sperantes. Nunc vero nos non nativitatis diem celebramus, cum sit dolorum atque tentationum introitus, sed mortis diem celebramus, utpote omnium dolorum depositionem, atque omnium tentationum effugationem. Diem mortis celebramus, quia non moriuntur hi, qui mori videntur. Propterea & memorias Sanctorum facimus, & parentum nostrorum, vel amicorum in fide morientium devote memoriam agimus, tam illorum refrigerio gaudentes, quam etiam nobis piam consummationem in fide postulantes. Sic itaque non diem nativitatis celebramus, quia in perpetuo vivent ii, qui moriuntur.* Hinc concludit S. Ildefonsus *lib. de perp. Virg. B. M.*, his verbis: *Nullius igitur Nativitas celebratur in mundo, nisi Christi, & ejus* (scilicet Mariæ) *atque B. Jo.*, quia nempe has tres omnes scimus fuisse immaculatas.

DECRETUM I. CAPITIS, IN ORDINE XCVII.

Dies natalitii, ii omnes habendi sunt, qui licet vere non sint dies obitus, tamen ex Decreto Apostolico assignati sunt festivitati alicujus Sancti veluti fixi, & veluti propria eorum sedes. S. R. C. 28. Novemb. 1682. *in Neapolitana.* Ex Merato in Indice Decretor. Brev. num. 130.

I. EA, quæ dedimus in præliminaribus Capitis, antiquam, semperque custoditam affatim evincunt Ecclesiæ praxim Sanctorum diem obitus diem eorumdem natalitiam, seu natalem appellandi nec iis, quæ diximus, opus est, aliqua addamus, ut ostendamus, tale illi vocabulum quadrare satis apposite. Quoniam vero, etsi solemnitates Sanctorum in die eorumdem obitus Ecclesia in usum semper celebrare habuerit, nonnumquam tamen alteri a natalitia debuit easdem consignare, vel quia ea per aliud festum novem lectionum impedita foret, vel quia incideret in tempus, in quo nulla Sanctorum festa admittere Ecclesiæ disciplina ferebat, aut alia de causa, ut non semel alibi observavimus; hinc cum una ex parte tales reipsa non forent obitus dies, & ex altera essent ad recolendum diem obitum destinati, ortum est dubium, num dies natalitii forent censendi. Quid hac in re Sacr. Congr. decideri, jam habet aperte in producto Decreto; prævaluit enim ratio illa valida, quod licet dies illi ut supra assignati, non sint vere dies obitus, sunt tamen dies ad recolendum diem obitus ab habente potestatem legitime destinati, in iisdemque officium de die obitus, & non sub alio instituitur titulo. Ut autem vere mens habeatur Decreti, liceat nobis, breviter ejusdem verba percurrere.

II. *Dies natalitii ii omnes habendi sunt.* Non quod sint dies vere natalitii, quoniam non sunt vere dies obitus, sed quod pro diebus natalitiis debeant reputari, quatenus in iisdem, ut supra dicebamus, colitur, licet ipsi vere non sint, dies obitus. Hinc placet adnotare, quod Congregatio non usurpat verbum *sunt*, dicendo *ii omnes sunt*, quod rerum, quibus adhibetur, veritatem significat, sed utitur verbo *habere*, dicitque, *habendi sunt*, quod rerum veritatem non dicit, sed similitudinem, redditque in casu sensum, quod licet tales reipsa non sint, sunt tamen ut tales censendi, ac reputandi.

III. Quod si hæc explanatio non admodum arrideat, aliam nobis suggerit Rabanus in superius laudatis ejusdem verbis. Videtur enim iste distinguere natalem Sanctorum a natalitiis, & dies eorumdem obitus *natales* vocitare; solemnitates vero, seu solemnia in eorumdem memoriam instituta *natalitia*. En ejusdem verba: *Et inde mos obtinuit Ecclesiasticus, ut dies beatorum Martyrum, sive Confessorum Christi, quibus de sæculo transierunt, natales vocitemus, eorumque solemnia, non funebria, sed natalitia dicamus.* Et ad hæc præcedenter verba jam dixerat: *Dicuntur Sanctorum festivitates natalitia.* Hæc distinctio in Tabulis ipsis Ecclesiasticis fundamento non caret, quoniam in Martyrologio Romano, dum annuntiatur dies obitus Sanctorum, non semel per vocabulum *natalis* apparet notatus, numquam tamen quoties annunciatur eorumdem festivitas, quæ extra diem obitus celebratur, licet in memoriam diei obitus sit illa instituta, ac dies ipse obitus in eadem recolatur; quinimmo cum hujusmodi festivitas annuntiatur, ut plurimum assolet adnotari, quod Sancti illius dies natalis alio die recurrit. Exempla SS. Hilarii, Pauli 1. Eremitæ, Canuti Martyris, & aliorum clare id indicant; & cum in horum festivitatibus, licet extra diem obitus celebratis, in orationibus prædictorum Sanctorum *natalitia* recolere diserte se explicet Ecclesia, non minus nobis indigitant, *natalem* in sensu Ecclesiæ pro die obitus usurpari, *natalitia* vero pro festivitate in memoriam diei obitus, vel eorumdem mortis instituta, quantumvis alioquí extra diem obitus celebrata. Si hæc igitur ita sunt, opus non est, ulterius probemus, quod dies Sanctorum *natalitii* & sunt ii, qui festivitati Sanctorum sunt ut supra assignati, cujusmodi tantum est locutio Decreti, quod non nomen *natalis*, sed *natalitiorum* usurpat.

IV. *Qui licet vere non sint dies obitus.* Non exigit Sanctio ad hoc, ut dies habeantur pro *natalitiis*, quod sint *dies obitus*; hinc cum dies natalis pro die obitus stet in communi intelligentia, indubium est, quod *natalitia* pro *natali* haudquaquam usurpat, sed cum discrimine superius adducto, aut ut prius ponderabamus, intendit, quod præfati dies non sint *vere natalitii*, sed tantum ut tales *debeant reputari*, alias proculdubio deberent esse *vere dies obitus*, ut essent *vere natalitii*.

V. Super ly *vere* aliam nobis liceat animadversionem ponere, videlicet quod licet ad hoc ut sint dies natalitii, non debeant esse *vere dies obitus*, debent tamen in aliquo sensu esse *dies obitus*, scilicet esse instituti in memoriam diei obitus, & ad hunc in iisdem recolendum; non enim per accidens in textum irrepsisse credimus adverbium illud *vere*, sed consulto positum extitisse ad id indicandum. Hinc a diebus natalitiis exclusi manent dies illi, qui sunt assignati, non festivitati alicui principali, aut primariæ, sed secundariæ, & minus principali, cujusmodi sunt Inventio, Ordinatio, vel aliud hujusce rationis festum. Equidem hujusmodi festa cum non sint instituta ad recolendam diem mortis, nec celebrentur in die mortis, nec *natalis*, nec *natalitiorum* possunt sibi nomen jure vindicare; quapropter videmus, quod nos in orationibus, quæ in dictis diebus recitantur, unquam Ec-

clesia

clesia *natalitia* se colere profitetur, sed expresse respective vel inventionem, vel translationem &c. celebrare se explicat, ut videre est in Conversione S. Pauli Apostoli, & in Inventione S. Stephani.

VI. Sunt aliqui Sancti, quorum festivitates, cum dies vere natalitia, seu obitus foret impedita, alteri vel translatione, vel inventione eorumdem celebri in perpetuum sunt consignatæ. At cum in iis nihilominus non recolatur translatio, nec inventio, sed in memoriam pretiosæ eorum mortis fuerint institutæ, non propterea a die natalitia in sensu Decreti proculdubio decidunt, nec censendæ veniunt eorumdem festivitates secundariæ, & minus principales, sed principales, & primariæ, unde non dubitamus, quod in ipsarum orationibus *natalitiorum* nomen possit adhiberi, quemadmodum adhibetur in quibuscumque aliis extra diem obitus celebratis, dummodo in hujus memoriam, ac commemorationem institutis; tunc enim dies translationis &c. non sumitur, nisi tamquam opportunior ad celebrandum felicem Sanctorum transitum ad cælestem patriam, utpote qui de iisdem aliquo modo redditus fuit illustris, & insignis.

VII. *Tamen ex Decreto Apostolico assignati sunt.* Sunt autem per Decretum Apostolicum assignati nedum dies illi, qui in prima festorum concessione, vel postmodum fuerunt specialiter per Sedem Apostolicam delecti, verum etiam qui per Sacram Congregationem, quæ non sua emanat Decreta nisi vi Apostolicæ potestatis sibi factæ; quinimmo eadem de causa qui assignati veniunt in particularibus Ecclesiis vigore Decretorum Sanctorum perpetuo translatorum immutationem concedentium, cum propria auctoritate non eam attentent, sed ratione ut supra Decretorum, quæ non minus sapiunt de Apostolica potestate.

VIII. *Festivitati alicujus Sancti.* Primaria scilicet, & principali, ut dicebamus, & ad recolendum diem obitus institutæ, non autem secundariæ, & minus principali, ac ad celebrandum factum aliquod, vel actionem dicti Sancti indictæ. *Sancti alicujus*, hominis scilicet, non autem Angeli, qui cum nec nascantur, nec moriantur, nec diem natalem, nec natalitium queunt habere, ut suo loco ponderatum veniet.

IX. *Veluti fixi, & veluti propria eorum sedes.* A diebus natalitiis exclusi hinc veniunt dies illi, in quos officium, quod de natali Sancti alicujus est institutum, per accidens quandoque transfertur celebrandum; quatenus enim in his colitur officium in memoriam natalis indictum, natalitiorum nomen possent quidem forsan aliquo modo, licet large, subire, unde in oratione, quæ in dictis adhuc recitatur diebus, illorum verborum, *cujus natalitia colimus &c.* si adsunt, nulla fit variatio, sed adhuc non minus dicuntur, ac in diebus ut supra assignatis. At cum per accidens in iisdem diebus tale recitetur officium, & recitetur ut translatum ab altera die, cui in perpetuum adhæret, haud videtur, quod ex hujusmodi accidentali recitatione queat in eosdem natalitiorum vocabulum jure derivare, alioquin cum pro annorum varietate varia itidem in iisdem recitentur, ac transferantur officia, ad horum varietatem pariter natalitiorum induerent varietatem. Admodum autem dispar est ratio de diebus ut supra assignatis, quia etsi non sint vere dies obitus, sunt tamen dies, quibus officium de die obitus, & in hujus memoriam institutum, in perpetuum adhæret, quique ab habente facultatem, tamquam dies obitus, sunt legitime constituti: Unde non est reperire, quod vetet, natalitiorum Sancti illius, cujus officium est iisdem in perpetuum consignatum, subeant denominationem. In præfatis denique diebus, in quos officia de die obitus quandoque rejiciuntur, verba illa, *Cujus natalitia colimus &c.*, invariata dicuntur, quia, ut supra ponderabamus, pro festivitate seu solemnitate non incongrue accipiuntur, & reipsa hæc solemnia eo anno in iisdem recoluntur.

X. Major utique foret difficultas de diebus, in quibus Sanctorum natalitia juxta dicta in præcedenti Capite accidentario immutantur; cum enim Decretum solummodo exposcat, quod dies, ut dicantur natalitii, *sint ex Decreto Apostolico assignati festivitati alicujus Sancti veluti fixi, & veluti propria eorum sedes*, nec habeat *in perpetuum assignati*, cum hæc omnia in iisdem verificentur, non videntur expulsi a dispositione Decreti. Verum cum accidentaria immutatio magis habeat de translatione, quam de immutatione; & licet officia sic immutata alteram quidem diem, ut propriam, acquirant, attamen accidentario, & ad vere propriam sunt illico reditura, idcirco quoad præsens attinet, de accidentario immutatis pariformiter loquendum venit, ac de translatis. Etsi itaque Decretum verba illa, *in perpetuum*, minime teneat, adhuc subintelliguntur; tunc enim temporis, in quo præsens prodiit Sanctio, in usum non erant festa aliqua, quæ accidentariæ immutationis privilegio gaudebant: Unde nec Decretum, nec petitio de ea immutatione, quæ nondum fieri fuerat concessa, utique procedere poterant. Festa, ut dicebamus in præcedenti Capite, quibus accidentariæ immutationis privilegium vere legitur factum, sunt tantum Festa Annunciationis, septem Dolorum B. M., S. Jo. Baptistæ, & S. Benedicti Abbatis, ubi hoc adnexum tenet forum; Annunciationi autem anno 1696., Doloribus B. M. 1729., S. Jo. Baptistæ 1736., & S. Benedicto 1727. accidentaria immutatio concessa fuit, cum tamen anno 1682. præsens emanavit Sanctio.

XI. Huc spectant, quæ dedimus in Decr. I. Cap. IV., quæ propterea hic non repetenda esse putamus, videlicet quid faciendum veniat, quoties natalis Sancti alicujus in usu propriorum locorum alius est, qui in Breviario, vel Martyrologio Romanis reperitur notatus, aut quando in Ecclesia universali in alium diem est perpetuo immotatus; & super hisce duobus casibus adhuc potiora in Capite sequenti dabuntur. In eodem Capite IV. itidem diximus, qualis usus esse debeat celebrandi Sanctos illos, qui descripti sunt in Martyrologio Romano, sed non ea die (quod sciatur) qua contigit eorumdem obitus, aut quorum natalis dies ignoratur. Alibi similiter sparsim non semel egimus de immutatione natalis diei impediti, necnon de restitutione ejusdem ad proprium diem, quoties hic redditur inimpeditus, ac de pluribus aliis, quæ ad præsens facere queunt institutum; quapropter ad alibi dicta super hisce Lectorem remittimus.

XII. Quæres, 1. quis dies natalis ejus, qui in die Bissexti objisset? Censet Guyetus *lib. 2. cap. 2. quæst. 13.* tamquam certum, natalem ejus esse affigendum diei 23. Febr., eoque die cunctis annis non bissextilibus celebrandum. Verum si res ponderetur serio, talis sanctus magis consignandus videtur diei 24., quæ cum in anno bissextili unam diem censeatur facere cum die 25., & non cum præcedenti 23. sane magis spectat, & sapit de die illius natalitia, quam dies 23. Quia tamen in annis non bissextilibus dies 24. semper occupata manet per festum S. Mathiæ, & Sanctus, de quo agimus pridie S. Mathiæ cælestem petiit patriam, idcirco hac de causa pro annis non bissextilibus diei 23. consignari posse videtur, simul cum Vigilia in anno intercalari transferendus quoad officium, & lectionem in Martyrologio ad diem 24. in qua revera ad lucem sublimatus fuit æternam.

XIII. Quæres 2., unde decerni debeat dies Sancti cujusque natalis?

XIV. ℞. Triplicem a Guyero *lib. 2. cap. 2. quæst. 2.* rationem adduci computandi diem natalitium Sanctorum, videlicet a vespera ad vesperam, adeo ut qui Sanctus v. g. obiit prima die Octobris ab ea hora, quæ decantandis vesperis indicitur, hujus dies natalis non ipsa prima die Octobris, sed sequenti, secunda videlicet consignetur; sic enim suadere videtur officiorum ratio, quæ cum ad Sancti cujusque felicissimum ex hac vita transitum instar se habeat triumphi ad victoriam, illum certe hanc non præcedere, sed sequi, aut ad summum comitari æquum est. Præcederet autem, si totum officium, vel plenior illius pars absoluta fuerit ante horam, qua Sanctus ex hac vita migravit; quod in simplici maxime festo contingit, cujus officium totum completur ad Nonam.

XV. Secunda computandi ratio, ab usu communi magis adhibita, est, ut dies ille cuique Sancto natalis assignetur, in cujus aliqua hora a media nocte ad mediam noctem contigit ipsum ex hac vita transire.

XVI. Tertiam adducit, nec improbat, & est, quod Sanctorum, quos post horam Completorii inchoata jam nocte decedere contigerit, natalis computetur dies, non qui noctem illam præcedit, sed qui sequitur, eo quod illorum transitum eo potissimum die celebrari deceat, quo is hominibus primum vulgatur, atque cognitus fuit.

XVII. Quoad praxim vero attinet, hanc præscribit regulam, ut quorum Sanctorum ratus pridem, ac fixus habeatur dies, sive in Kalendario, vel Martyrologio Romano, sive in proprio cujusque Ecclesiæ, is omnino retineatur, nec in alium ullatenus mutetur, nisi ex causa perpetuæ ejusdem translationis. Aliis vero, qui recenter in Sanctorum Album referuntur, solet itidem Pontifex in Bulla Canonizationis, vel diem ipsum, quo objere, vel alium, si is forte minus opportunus est, celebrandæ annuatim eorum festivitati decernere.

CAPUT DUODECIMUM.

De Concessionibus universalibus.

I. ÆQuum est, priusquam operi extremas imponamus manus, nonnulla dirimamus dubia, super quibus nuperrime consulti fuimus; hinc de concessionibus universalibus agere sumimus, quarum appellatione veniunt, quæ universali fiunt Ecclesiæ, seu quæ solent inscribi, *Urbis, & Orbis*, ad differentiam concessionum particularium, cujusmodi sunt, quæ particularibus locis, Ecclesiis, vel Religionibus indulgentur, quæque a loco, aut Ecclesiis, vel Ordinibus, ad quorum preces emanant, denominationem depromunt; hinc *in Brixiensi*, *Ordinis Cappuccinorum &c.* inscribuntur, quæ ad petitionem Ecclesiæ Brixiensis, aut Ordinis Cappuccinorum noscuntur editæ. A qualitate itidem concessionis, seu magis illius, cui indulgetur, denominatur officium; quapropter cum soli Ecclesiæ Dei vox *universalis* in vero sensu conveniat, illud erit officium universale, quod toti Ecclesiæ Dei, seu universo Orbi Catholico reperitur concessum, quæcumque autem alia erunt particularia officia, & concessiones. Haud imus tamen inficias, quod inter particularia officia alterum altero potest esse particularius, ac unum relate ad aliud quodammodo de universalitate participare, quatenus ad plura loca protenditur. Hac in lata significatione officia uni individuæ concessa Ecclesiæ, sunt particulariora relate ad officia Diœcesis, hæc ad officia Provinciæ &c., & hæc aliqualiter universalia, numquam tamen in stricta acceptione, juxta quam impræsentiarum noster procedit sermo. Adhuc tamen & de istis officiis late universalibus, seu magis minus particularibus relate ad ea, quæ ad minora propagantur loca, nonnulla in Decreto III. dicemus, ut undequaque completa hæc nostra evadant Commentaria.

DE-

DECRETUM I. CAPITIS, IN ORDINE XCVIII.

Cum SS. D. N. Innocentius Papa XI. per universam Ecclesiam celebrari praeceperit Festum SS. Nominis Beatissimae Mariae Virginis Dominica infra octavam Nativitatis ejusdem Virginis Mariae cum Officio, & Missa propria, sub ritu duplicis majoris: Quod festum jam ante ex Indulto Apostolico nonnullis in locis cum Indulgentiis pro Christifidelibus Missae solemni interessentibus die 17. Septembris celebrabatur cum Officio, & Missa propriis: Institum fuit a Sacra Rituum Congregatione declarari. Primo: *An cessare debeat in dictis locis jam officium proprium, quam festum SS. Nominis Mariae jam antea a Sede Apostolica approbatum, ita ut idem festum dicta die 17. Septemb. cum dicto Officio, & Missa propriis non possit amplius celebrari?* Secundo: *An dictae Indulgentiae etiam censeantur cessare, an vero intelligantur translatae ad dictam Dominicam infra octavam B. Mariae Virginis?* Tertio: *An dictum Officium, & Missa pro dictis locis, aut Ordinibus Regularibus possint amplius reimprimi, ac illo post hac possint iidem uti?* Et Sacra Congregatio respondit ad dicta dubia, ut infra: Ad primum: *Cessare debere*. Ad secundum: *Indulgentias pariter cessare pro illa die; & pro translatione supplicandum esse Sanctissimo*. Ad tertium: *Non licere*; & ita decrevit, & servari mandavit die 17. Junii 1684. *Ita habetur in Bullario Romano novissimae Edit. tom. 7. post Constit. 16. Innoc. XI.*

I. QUoniam quae ad historiam, causam, & tempus institutionis festi SS. Nominis B. Mariae attinent, uberem alibi habere debent inquisitionem, ad expositionem Decreti statim accedimus. Priusquam igitur festum hoc ad universalem protenderetur Ecclesiam, nonnullis in locis, ac Regularibus Ordinibus pro die 17. Septembris, sub ritu duplici majori, cum Officio, & Missa propriis, ac cum indulgentiis pro interessentibus Missae solemni, indultum fuerat recitari; hinc primo dubitari coepit, *an iisdem in locis cessare deberet tam officium proprium, quam festum SS. Nominis Mariae jam antea a Sede Apostolica approbatum, ita ut idem festum dicta die 17. Septembris cum dicto officio, & Missa propriis non possit amplius celebrari?* Ad quod Sacra Congregatio respondit: *Cessare debere*. Equidem cum petitio duo declaranda proponat, num scilicet *cessare debeat officium proprium*, & *festum jam antea pro die 17. Septembris approbatum*, dum Sacra Congregatio respondit; *Cessare debere*, sequitur, saltem directe, dumtaxat, quod nec festum praefatum, nec officium proprium amplius memorata die 17. possit celebrari; hinc locum habuit alterum propositum dubium, nempe *num dictum officium: & Missa pro dictis locis, aut Ordinibus Regularibus possent amplius reimprimi, ac illo posthac* (post scilicet universalem officii proprii de dicto SS. Nomine concessionem) *possent iidem uti*, in die videlicet, in quo juxta universalem concessionem festum SS. Nominis celebrari deberet? Ad quod eadem Congregatio respondit: *Non licere*.

II. Per has responsiones duo nos edocet Congregatio, videlicet, facta extensione festi alicujus, quod antea in aliquibus locis vel Religionibus celebratur, ad universalem Ecclesiam, non amplius licitum esse, praefatum festum in die particularis Indulti, nec cum officio antea concesso celebrare, sed in eodem recolendo uniformitatem servandam esse tam quoad diem, quam quoad officium, ita ut nedum in die prioris Indulti cesset festum, & officium, sed quod nec etiam in die, in qua ab universali celebratur Ecclesia, recitari possit officium prius concessum, sed quod illud recitari, quod pro universali Ecclesia indultum fuit. Equidem id denotare etiam videtur concessio ipsa, in qua officia ad universalem extenduntur Ecclesiam; in ea enim *ab omnibus*, adeoque & a particularibus Indultariis, illud pro die stata, puta in casu, pro Dominica infra octavam Nativitatis, celebrari mandatur, & *cum officio, quod pro universali Ecclesia conceditur*; unde cum bis de eodem festo officium in anno institui, exorbitans sit, & ecclesiasticae a disciplina alienum, per plurimas Sanctiones, & signanter per latam sub die 30. Sept. 1679., de qua in Decr. II. Cap. de Sanctis Angelis, declarata, patens redditur, quod cessare debet festum, ac consequenter & officium prioris Indulti.

III. Verum quidquid sit de hoc, quod ex inferius dicendis nonnullam forsitan patitur limitationem, indubium id redditur praesentis vigore Decreti, cujus dispositio, cum per duo sequentia fuerit confirmata, omnem proculdubio tollit dubitandi rationem. Uniformitas, quae inde cum universali Ecclesia exurgit, quaeque plurimi juxta alibi dicta venit facienda, laudabilis congruitatis pondus eidem accumulat, cui si adjicias, quod quae leguntur in universali Ecclesia, cum antequam ad hanc extendantur, expurgentur, novoque subjiciantur examini, sunt emendatiora, & castigatiora, praeferenda utique videntur iis, quae particularibus locis possunt esse concessa, seu magis permissa.

IV. Quae usquemodo tradidimus, alibi non semel examinata venient, ac confirmata; hic solum addendum putamus, quod habet Pittonus *Decis. pro sacr. ritib. n. 981.* ex praesenti illatum Sanctione: *Notandum, quod cum ex dicto Decreto legitime inferatur, officia universalia esse retinenda ubique locorum, tam quoad proprietatem lectionum, & aliorum in eis contentorum, quam quoad diei assignationem, ideo cessare debent officia propria SS. Nominis Jesu, S. Mariae de Monte Carmelo, & similium, alicubi specialiter concessa, si diversa sint ab universalibus, ut de hujusmodi casibus optime loquitur Pisart in expos. Rubric. Missalis Rom. par. 5. tit. 2. n. 1. pag. 169., & claro patet ex inferius dicendis 1722. 28. Novemb.*

V. Accedit usus particularium ipsarum Ecclesiarum, ac Religionum, quae non amplius celebrant festum SS. Nominis Jesu, ac B. Mariae juxta priora Indulta, sed in diebus, & cum officio universalis Ecclesiae. Status itidem quamplurimi, qui cum ad Hispanicam pertinerent Monarchiam, festum S. Mariae de Mercede celebrabant olim in Dominica proximiori Kalendis Octobris, & Status Venetus officium S. Gertrudis die 18. Novembris, & vix reddita fuere universalia haec officia, quod cum universali Ecclesia & quoad qualitatem officii, & quoad diem statim se conformarunt.

VI. Finis non foret, si in hujusce rationis exemplis recensendis immorari vellemus, quare solum advertere putamus, quod dum Decretum Officium & Missam ut supra propriis *reimprimi* asserit, *non licere*, id intelligendum venit, *ad effectum, ut sint pro usu, & in divino officio pro praecepti adimplemento recitentur*, non autem quod *absolute, & simpliciter eorumdem reimpressio sit vetita, & extra divinum officium pro particulari devotione recitatio illicita*.

VII. Quantum ad indulgentias spectat, de quibus asserit Decretum, *cessare pro illa die, & pro translatione supplicandum esse Sanctissimo*, hujus loci non est ulterius pervestigare, ceterum si Lector de nonnullis circa indulgentiarum intransferibilitatem instrui cupit, recolat, quae dicentur in ultimo Decreto Cap. de diebus festivis. Potior foret difficultas de earumdem cessatione pro die, pro qua sunt concessae; at cum in gratiam festi, quod non amplius ea die coli potest, fuerint indultae, uti principale pro ea cessat die, accessorium quoque, quales sunt indulgentiae, cessare debet. Cum dies 17. Septembris, in qua communiter festum SS. Nominis B. M. celebrabatur, apud Augustinienses occupata existeret per diem octavam S. Nicolai de Tolentino, Clemens X. iisdem indultum fecit quotannis recolendi cum officio proprio, ac memoratis indulgentiis praefatum festum die 20. Octobris, in quo semper illud celebrarunt, donec prodiit indultum Innocentii XI. pro Ecclesia universali, cui statim parendum esse censuerunt & quoad diem celebrationis, & quoad qualitatem officii; quantum vero ad translationem indulgentiarum supplicarunt Clementi XI., qui in Bulla *Exponi nobis* 14. Novembris 1704. super eadem benigne indulsit.

DECRETUM II. CAPITIS, IN ORDINE XCIX.

Omnes, nempe quicumque etiam Regulares tenentur de praecepto celebrare festum B. M. de Monte Carmelo die fixo 16. Julii, & servare Decretum emanatum 24. Septembris 1726. S. R. C. 23. Junii 1736. *in Einsidlen.* Ex Meraro in Indice Decretor. Brev. num. 267. & 330.

I. EN alterum Decretum, per quod uberem confirmationem accipiunt ex, quae in praecedenti tradidimus, ac omnis omnino super iisdem tollitur ambigendi ratio. Officium proprium de B. M. de Monte Carmelo pluribus in locis, ac Regularibus Ordinibus pro diversis diebus indultum fuerat recitari: a pluribus enim celebrabatur die 16. Julii, ab aliis vero in Dominica, quae incidit in, vel occurrit post dictam diem 16. Julii. Bened. XIII. sub die 24. *Sept.* 1726. ad magis semper confovendum, & augendum cultum B. M., praedictum festum in tota Ecclesia die 16. Julii cum officio admodum dissimili ab eo, quod in particularibus locis, & Religionibus recitabatur, celebrari mandavit. Natum est dubium, num privilegiarii possent in suo antiquo usu sese tueri; & Congregatio respondit, omnes, etiam Regulares, teneri celebrare dictum festum die fixo 16. Julii; unde semper magis confirmata remanent, quae in praecedenti Decreto vidimus statuta circa uniformitatem rigorose observandam quoad diem etiam a praecedentibus Privilegiariis, quoties festum aliquod in Breviarium invehitur Romanum diversa die celebrandum, ac colebatur ab Indultariis.

II. Digna, quae advertantur, sunt verba, quae subdit Sanctio: *Et servare Decretum* 24. *Sept.* 1726. Cum enim jam praecedenter stabiliverit, festum praedictum esse ab omnibus celebrandum die 16. Julii, profecto fas est, quod per sequentia adducta verba aliud in praecepto constituat. At quid hoc erit? Erit alterum, quod Decretum 24. Sept. 1726., quod servari mandatur, itidem injungit, videlicet officii qualitas, cum dictum Decretum nonnisi hanc ultra diem celebrationis festi statuat esse ab omnibus observandam. Et ecce alterum pariter confirmatum, quod in praecedenti Decreto firmabatur, scilicet qualitatem etiam officii pro universali Ecclesia concessi statim recipi debere etiam ab iis, qui vi particularis Indulti aliud officium in usum habebant.

III. Decretum hoc confirmationem uberem exporrigit praecedenti una cum iis, quae in ejusdem expositione exarata fuere, & super his omnibus potiora dare reservamus explanantes sequentem Sanctionem. Ab his itaque expediti cum simus, lubet quamdam promovere difficultatem circa antiphonam propriam, quam hoc festum habet in secundis vesperis ad Magnificat quoties ob concurrentiam cum sequenti duplici primae classis commemorationem deperdit, nempe num eo in casu recitari possit, & debeat ad Magnificat in primis vesperis loco antiphonae *Sancta Maria*, quae veluti de communi censetur.

IV. ℟. Id fieri valde decere; communia enim, seu quae desumuntur ex communi, vel quasi communi, congruentius omittuntur, quam quae propria sunt, quoniam propria particularem semper respectum habent, & particulari de causa inducuntur in offi-

officium, quod recitatur; unde quoties hæc omitti necesse est, satius utique videtur omitti communia, & loco horum propria subrogari. Id aperte eruitur ex Decreto 23. Junii 1736., in quo Sacr. Congr. statuit, quod *quando festum SS. Philippi, & Jacobi cadit in Dominicam, tunc apud Benedictinos ultimum Responsorium, quia est proprium, dicatur loco penultimo, quod est de Dominica*. Quod si quia ultimum Responsorium proprium est, debet dici loco penultimi, quod est de communi, ne Responsorium proprium omittatur ratione ultimi Responsorii, quod in præfata incidentia apud Benedictinos de Dominica dici debet, quis inficiabitur, quod quoties propria omitti debent, satius non sit omitti communia, & loco horum propria subsitui? Videantur, quæ in expositione memorati Decreti suo loco dabuntur, ut major adhuc lux affulgeat iis, quæ modo tradita sunt.

V. Idipsum potiori jure dicendum venit de antiphona propria *Ego dilecto meo*, quam in secundis vesperis ad Magnificat habet S. Margarita de Cortona, quando omittenda alioquin venit ratione sequentis festi duplicis secundæ classis S. Matthiæ Apostoli; quapropter in hujusmodi casu ponenda ea erit ad Magnificat in primis vesperis loco antiphonæ *Simile est Regnum Cælorum*, quæ nullatenus propria est, sed de communi.

VI. Quoniam de S. Margarita de Cortona locutionem nobis præbuit occasio, indecisum deserere non arbitramus sequens dubium, nempe num hocce officium, uti & cetera cuncta quæ concessa sunt recitari in tota Italia nulla facta mentione Insularum adjacentium, celebrari valeant in Sicilia, Sardinia, & Corsica?

VII. Pro parte negativa stant Diana Coord. *tom. 7. resol.* 265. *n.* 5., Bordonus *tom. 2. resol. 6. n.* 3., & apud hunc Megal, & ducuntur, tum quia Historiographi illas non connumerant cum partibus Italiæ; tum etiam quia Papa, ac Sacr. Congr., quoties condunt Constitutionem, vel Decretum aliquod pro Italia, & Insulis, mentionem expresse faciunt utriusque; hinc videre est, quod in concessione officii S. Aloysii Gonzagæ toti Italiæ facta a Sacra Congr. die 18. Maji 1737. expresse nominatæ fuerunt Insulæ adjacentes, quæ itidem expressæ adinveniuntur in Decreto 28. Januarii 1728. in quo Bened. XIII. ad preces Violantis Beatricis Etruriæ Magnæ Principessæ officium S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis pro Italia ad ritum duplicem evexit.

VIII. Pro parte affirmativa adduci potest Marullus, quem citat Diana Coord. *part. 1. tract. 2. resol.* 53. *in fine*, contendens Decreta lata pro tota Italia comprehendere etiam Insulas eidem adjacentes, ac si illas expresse nominarent, fundaturque in illo dicto, *Insulæ Italiæ pars Italiæ sunt*, l. Insul. ff. de Judic. Et quidem in favorabilibus non videtur ita rigorose procedendum, sed ampliandum; licet postea si nos nostram deberemus mentem aperire, in partem negativam propenderemus ratione consuetudinis, quam tenent Pontifices, & Sacr. Congr. in suis condendis Decretis, expresse scilicet nominandi etiam Insulas adjacentes, quando in iisdem illas comprehendere intendunt.

DECRETUM III. CAPITIS, IN ORDINE C.

Monialibus SS. Corporis Christi Civitatis Bononiæ S. R. C. humillime supplicantibus, ut benigne declarare dignaretur; *An ipsi liceat in posterum die 14. Jan. officium SS. Nominis Jesu, sicut antea, juxta concessionem Fratribus Ordinis Minorum alias factam recitare, an vero teneantur illud Dominica secunda post Epiphaniam, uti noviter pro Ecclesia universali indultum fuit, celebrare?* Sacra eadem Congreg. respondit: *Nec Monialibus prædictis, nec Fratribus Minoribus, aliarumque Religionum non licere amplius memoratum officium SS. Nominis Jesu die 14. Jan., sed Dominica* 11. *post Epiphaniam recitare; omnesque teneri sub pœnis de non satisfaciendo officio divino, aliisque in Bulla S. Pii V. contentis, novissimo Decreto die 29. Novemb.* 1721. *pro universali Ecclesia edito se conformare: & ita decrevit, & servari mandavit die 28. Novemb.* 1722. Ex Merato *sect. 6. cap.* 8. *n.* 1. §. *Tertio*.

I. ZELO confirmandæ Doctrinæ, quam in superioribus Decretis tradidimus, quoniam unice ducimur, haud arbitramur hinc Lectorem morari super iis, quæ ad institutionem festi SS. Nominis Jesu spectare queunt, de quibus suo loco sermonem instituere reservamus. Clemens itaque VII. teste Wadingo *in Annalib. ad ann.* 1530. *n.* 10. & 11. *tom.* 8. die 25. Febr. 1530. solemne instituit festum SS. Nominis Jesu quotannis per viros, & Moniales Ordinis Minorum die 14. Jan. celebrandum cum recitatione officii a Fratre Bernardino de Bustis, ejusdem Ordinis celeberrimo Concionatore, compositi. Ab Ordine Seraphico ejusdem officii recitatio ad alios postea Religiosos Ordines ac Dominia, & loca per Apostolicam transiit concessionem; & istante Carolo VI. tunc Imperatore apud Clem. XI., & deinde apud Innoc. XIII., ad Ecclesiam universalem extensa fuit per Decretum S. R. C. 29. Novemb. 1721., in quo *omnibus Christifidelibus tam Sæcularibus, quam Regularibus utriusque sexus, qui ad horas canonicas tenentur, sub ritu duplici 2. classis in Domin.* 11. *post Epiphaniam officium proprium alias concessum de præfato SS. Nomine recitandum demandatur*.

II. Hinc exortum est dubium, *num non obstante hocce generali Decreto pro Dominica* 11. *post Epiphaniam præfatum festum demandante, possent præcedentes Privilegiarii se tueri in celebratione dicti festi pro die in respectivo privilegio expressa*, quod cum ex parte Monialium Ordinis Minorum SS. Corporis Christi Civitatis Bononiæ pro declaratione S. R. C. exhibitum fuerit, *negative* rescriptum extitit, *omnesque teneri Decreto pro universali Ecclesia edito se conformare*. Opus haud esse credimus, hic Lectorem moneamus super confirmatione eorum, quæ in præcedentibus Decretis dicebamus, hoc est, *cessare præcedentes concessiones quoad diem celebrationis, & officii qualitatem, statim ac festum aliquod ad universalem protenditur Ecclesiam, cunctosque debere Decreto pro universali Ecclesia edito sese conformare*, ut diserte præsens stabilit Sanctio, quæ licet pro particulari officio SS. Nominis edita sit, attamen denotat nobis, quid in similibus præstandum veniat; tum quia de similibus ad similia procedendum est, *l. non possunt, & l. nam ut ait, ff. de legib.* tum quia Congregationis responsio *declaratio* est ejus, quod servari debet pro casu Indulti generalis, & præcedentis privilegii, adeoque generalem firmat regulam in similibus observandam, hinc bene Meratus *cit. sect.* habet. *Tertio notandum est, quod per prædictum generale Decretum derogatur concessionibus particularibus alias factis recitandi tale officium die 14. Jan., nunc enim omnes tenentur illud celebrare in dicta Dominica* 11. *post Epiphaniam*, & Pittonus *Decis. pro sacr. ritib. n.* 2414. similiter habet: *Notandum, quod idcirco non possunt amplius se tueri Franciscani antiquissimo privilegio sibi primo concessio, ad sustinendam diem 14. Jan. pro hujusmodi officii recitatione, nisi aliud sibi de novo concedatur*; qualiter reipsa postea iisdem concessum extitisse per hæc verba nos monet Meratus: *Post hoc Decretum tamen Fratres Minores Observantes, eorumque Ministro Generali subjecti per rescriptum obtinuere facultatem a Benedicto XIII. celebrandi dictum festum die 14. Januarii*.

III. Quod isti Auctores asserunt de die, in qua celebrandum est dictum festum, eadem indubie ratione dicendum est de qualitate officii, unde non mirari non possum, quod mei Eremitæ Augustinienses cum Decreto universali paruerint quoad translationem ejusdem festi a die 14. Jan. ad præfatam Dominicam secundam, adhuc postea retinuerint proprium officium, quod aliquantisper differt ab universali Ecclesiæ concesso, & non magis proprio relicto universale assumpserint, sicuti satis laudabiliter præstiterunt in festo SS. Nominis B. Mariæ. Nolo hic cum iisdem contendere super formositate, aut concinnitate præfati officii proprii præ illo Ecclesiæ universalis; sed hac ultro data, atque concessa eos tantummodo cogor monere, quod omnimodam uniformitatem cum Decrato pro universali Ecclesia edito præseros injungit Sanctio, quando etiam in similibus per primam hujus Capitis non fuisset id expresse statutum.

IV. Hæc autem adeo certa esse putamus, ut procedere debeant etiam, ubi Sanctus Patronus foret, vel Titularis, dummodo per expressam Bullam Pontificis, aut Decretum Congregationis fuerit ille in altero die a natalitio primum in Breviarium Romanum invectus, vel postmodum commutatus; hinc Guyetus *lib. 2. cap. 2. quæst.* 4. laudat Dominicanos, qui a communi usu non discedunt in celebratione Institutoris sui S. Dominici in die 4. Augusti, tametsi natalis dies ejusdem inciderat in diem 6. a festo Transfigurationis impeditum, & in præcedentem a Greg. IX. fuerit immutatus, & adhuc in diem 4. a Paulo IV. rejectus ob concessionem officii B. M. ad Nives pro die 5. Ecclesiæ universali postmodum factam, & loquendo de iis, qui secus faciunt, ut de Ecclesia Cracoviensi, apud quam S. Stanislai festum non die 7., sed 8. Maji, qui dies natalis ejusdem est, colitur, habet: *Quem ego usum nolim assertione mea refigi*.

V. Per expressam autem Pontificis Bullam, aut Congregationis Decretum censetur dies alicujus Sancti in alterum commutari, quando vel festum primo in alterum diem a natalitio in Breviarium Romanum introducitur, ut festum S. Hilarii Episcopi ad diem 14. Jan., & S. Francisci Salesii ad 29. Jan., vel quando cum jam suæ natalitiæ diei, vel alteri foret consignatum, postmodum in alterum per particulare Decretum immutatum extitit, uti factum fuit in casu S. Dominici, & moderne pro S. Petro Chrysologo, cujus officium primo concessum fuit pro die 2. Decembris, qui fuit natalitius ejusdem Sancti, & postea ne ejusdem celebratio in dicto die expelleret officium S. Bibianæ a prima usque sui concessione in eodem celebratum, state ad diem 4. ejusdem mensis fuit per particulara Decretum affixum. In utroque hujusmodi, vel simili casu sequendus est usus Romanus, & non dies natalitius Sancti, licet ex eo quod Patronus, aut Titularis ille sit, cesset pro eo impedimentum, vel ratio illa, ob quam alteri diei fuit consignatus, quinimmo tametsi penitus desineret impedimentum ipsum, vel ratio factæ immutationis, puta per suppressionem festi, vel officii impedientis, aut disciplinæ olim rigide observatæ, adhuc Sanctus ille non deberet diei natalitio consignari, seu restitui, quapropter licet cessaverit antiqua Ecclesiæ disciplina non admittendi, vel saltem parce Sanctorum officia in Quadragesimali tempore, vel circa festum Paschæ, adhuc festa, hanc ob causam in alteram diem immutata, ut SS. Jacobi Apostoli, Ambrosii Episcopi, Decollationis S. Joannis Baptistæ &c., suo natalitio diei tradita, aut postmodum reddita non fuerunt, sed adhuc in assignato retenta, & semper celebrata, etiam ubi dicti Sancti Patroni sunt, vel Titulares: & reapse ita faciendum esse Octavarium ipsum Romanum nos edocet, dum pro dictis diebus lectiones exarat dicendas infra octavam eorumdem Sanctorum, ubi ratione Patrocinii, vel Tituli Ecclesiarum eamdem sibi vindicant.

VI. Diximus *per expressam Bullam, vel particulare Decretum*, quia non ita stricte loquendum esse arbitramur de Sanctis, qui ob superveniens impedimentum perpetuum in natalitio die, vel altero, cui in sui prima concessione, vel postmodum expresse fuerunt addicti, alterum diem a natalitio, vel proprio sortiti sunt in Kalendario Romano vigore generalium Decretorum immutationem Sanctorum perpetuo translatorum, præsertim qui sunt de Kalendario Romano, demandantium; cum enim hi

si aliquem saltem remotum respectum teneant ad propriam diem, cui cessante impedimento restitui debent, & aliunde constet de eorumdem immutationis causa, quæ haud militat pro iis locis, vel Ecclesiis, ubi dicti Sancti ratione patrocinii, vel tituli, aut quacumque alia de causa altiorem habent ritum, minus conveniens videtur, eosdem extra proprium, & natalitium diem celebrari, ut in casu S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis ob impedimentum officii S. Gregorii VII. postmodum concessi ad diem 27. Maji perpetuo affixæ. In hoc itaque casu crederem, quod si festum Patroni, aut Tituli esset primo instituendum, posset assignata ut supra dies assumi, secus vero si festum jam in possessione foret suæ propriæ, aut natalitiæ diei, licet & si hoc in casu dies ut supra assignata assumeretur, non foret res valde damnanda propter uniformitatem, quam statim ingerit cum Ecclesia universali, quinimmo forsitan & esset laudabilis, si in die ut supra assignata in Ecclesia universali, vel in loco sortitum fuisset specialem celebritatem, vel solemnitatem, uti aliquibus in Sanctis assolet evenire.

VII. Hæc suppeditant nobis limitationes quasdam, quas & pari videntur, quæ superius dedimus de Sanctis alteri diei a natalitio per expressam Bullam, vel particulare Decretum assignatis in Breviario Romano. Prima est: Si particularis concessio cantet in concessa die celebrandum esse officium, tametsi in alteram in Breviarium Romanum postmodum illud invehi eveniret; hujusmodi enim concessiones in nullo læduntur ab universalibus, si in his non habeatur expressa, & specialis earumdem derogatio. Secunda, si concessio universalis particularibus Indultis parcere se explicet, sunt siquidem hoc ipso ab universali dispositione exclusa, ac in exceptis posita. Tertia, si concessio particularis sit tempore posterior ad universalem, censetur siquidem hoc ipso id indulgere, tametsi aliter habeatur in Breviario Romano. Quarta, si aliter ferat legitima, ac laudabilis locorum consuetudo, ut ostendunt exempla S. Bartholomæi, & S. Margaritæ Virginis, & Martyris, quorum primus alicubi laudante ipso Breviario Romano colitur die 25. Augusti, & altera die 13. Julii, ut alibi videbimus; quando autem haberi censeatur hujusmodi legitima consuetudo, credimus habere debere radices præcedenter usque ad Bullam Pii V. Quinta forsitan si festum in die antiquo peculiarem alicubi sibi præscripserit solemnitatem, aut Populorum confluentium concursum, & devotionem, quæ decrementum probabiliter pateretur, si ad diem alterum translatum veniret. In omnibus enim hujusmodi, & similibus casibus diem antiquum ab Ecclesiis teneri posse, & observari, verosimile apparet.

VIII. Idem dicendum est de qualitate officii, quinimmo quoad hanc alias itidem fallentias addimus. Prima est in Sanctis indigenis, vel celebrioribus in locis, unde verb. gr. Ordo Eremitarum S. P. Augustini non debet ab officio proprio S. Joannis a S. Facundo cessare, ex eo quod dictum officium cum lectionibus II. nocturni, & oratione propria dumtaxat in Romanum Breviarium fuerit inductum; hujusmodi enim propria conceduntur ad majorem festi solemnitatem, cujus defectu ad universalem Ecclesiam non extenduntur. Nec par est ratio de officiis propriis SS. Nominum Jesu, & B. Mariæ, quoniam hæc festa non minus ad particulares, ac ad universalem attinent Ecclesias. Secunda forsitan est, si officium universali Ecclesiæ concessum ultra lectiones, & orationem, quæ non sufficiunt ad constituendum officium proprium, nihil aliud proprium habeat. Ratio horum, & similium est, quia in extensione officii alicujus ad Ecclesiam universalem intenditur augeri, non minui cultus Sanctorum, ut statim dicemus.

IX. Quæres, num Privilegiarii possint se tueri quoad retentionem ritus altioris ipsis particulariter indulti, vel competentis in vi Rubricarum, quoties se conformant cum Ecclesia universali quoad diem in celebratione eorum Sanctorum, qui sub inferiori hujus fuerunt concessi? Sit exemplum: Dominium Venetum pollet indulto celebrandi verb. gr. S. Felicem a Cantalicio die 18. Maji sub ritu duplici, extenditur hic ad Ecclesiam universalem sub ritu duplici pro die 21., an possit a dicto Veneto Dominio memoratus S. Felix sub ritu duplici celebrari, an vero debeat sub ritu semiduplici una cum Ecclesia universali illum excolere?

X. ℟. A Privilegiariis retineri posse altiorem ritum, cumque excolere Sanctum in die in Breviario Romano assignata, tametsi hæc altera sit ab ea, quæ a suo particulari Indulto fuerat constituta. Ratio autem est, quia Summi Pontifices, dum ad Ecclesiam universalem aliquod protendunt officium, intendunt non diminuere, sed dilatare, ampliare, & augere cultum Sancti illius, atque adeo ubi idem Sanctus habet ritum ampliorem, seu altiorem vi particularis Indulti, vel Rubricarum, aut Decretorum sibi competentem, eodem spoliari minime debet, sed cum eodem celebrari, quia Legislatoris mens est attendenda, non verba. Unde sicuti indubium est, quod ubi Sanctus aliquis verb. gr. Patronus, vel Titularis est, ritum sibi competentem vi Rubricarum habere debet, tametsi in Breviarium Romanum sub inferiori invehatur, nec illi ullatenus per universalem concessionem intelligitur derogatum, ita dicendum venit de Sancto, qui in loco vigore particularis Indulti altiori gaudet ritu. In hoc igitur casu ritus ille altior censetur translatus ad diem in Breviario Romano assignatam, in eaque est celebrandus Sanctus, perinde ac si pro ea die particulare Indultum latum foret, adeoque & cum octava, si hanc ex concessione haberet; unde Dominicani, quos ut supra vidimus a Guyeto laudatos, ad diem 5. & postea ad diem 4. Augusti Institutorem suum Sanctum Dominicum cum omnibus solemnitatibus transtulere.

XI. Quoniam vero eadem omnino, ut leviter consideranti patebit, militat ratio, quoties a particularibus locis officium ad universalem extenditur Ecclesiam, ac quando extenditur ad universaliora loca, intra quorum confinia præcedens Indultarium situm est, ideo nec dubitamus pariformiter loquendum utique esse. Sit exemplum: S. Felix a Cantalicio sub ritu duplici concessus fuit toti Dominio Veneto pro die 18. Maji, deinde pro die 21. ejusdem mensis sub ritu semiduplici ad totam Italiam cum lectionibus, oratione, & Missa propriis differentibus a præcedenter approbatis pro prælato Dominio extensus fuit, hoc in casu Dominium Venetum non amplius tueri se potest antiquo suo Indulto ad sustinendam diem, & qualitatem officii, sed debet cum reliquo Italiæ Clero se conformare, a similibus enim ad similia procedendum est, ac de aliis similibus judicandum ex *l. non possunt*, *& l. nam ut ait ff. de legib.* Dominium enim Venetum est intra Italiam, adeoque comprehensum in posteriori Indulto, ab hocque adstrictum, sicuti particularia quælibet loca censentur teneri Indultis pro tota Ecclesia, vel Orbe emanatis, quia sunt pars ipsius Ecclesiæ, & Orbis. Potest tamen dictum Dominium servare ritum duplicem sibi particulariter indultum, & porro ea ejusdem Dominii, quæ extra Italiam est, a tenore antiqui Privilegii non potest abscedere, utpote cui posterius non suffragatur. Et quidem cum officia aliqua ut supra extenduntur, ut plurimum assolent reddi castigatiora, & emendatiora, ut reipsa factum fuit in præfato officio S. Felicis, & in quampluribus aliis, de quibus alibi.

XII. Habes ex his, quid in similibus dicendum veniat, ita ut si variatio fiat quoad diem, & qualitatem officii, sequi debeat, si vero quoad solam diem, vel quoad solam officii qualitatem, non minus abdicato priori usu inducta variatio debeat assumi, & conformitas cum ceteris servari.

XIII. Quoniam Festum SS. Nominis Jesu, de quo impræsentiarum egimus, evenit alicubi sibi octavam vindicare, nobis occasio est, difficultatem quamdam obiter indicandi, quæ in Capite de octavis uberrimo veniet examinata calamo. Est autem, num dies octava ejusdem SS. Nominis Jesu, aliæque similes, quæ de Christo Domino possent esse institutæ, ut octava SS. Redemptoris in Dominio Veneto, in concursu cum præcedenti, vel sequenti duplici minori integras debeant habere Vesperas?

XIV. ℟. Affirmative; repetitis enim Decretis in memorato Capite de octavis late examinandis sancitum est, dies quoscumque octavæ B. M. integras habere vesperas in concursu cum sequenti, vel præcedenti duplici minori; quidni igitur & dies octavæ Christi Domini? Festa Christi præferentiam habent relate ad Festa B. Mariæ, & illius octavæ, utpote accessorium quoddam, quod sequitur naturam sui principalis, itidem ad hujus octavas; quomodo igitur excogitari unquam poterit, quod dies octavæ Christi præferentiam non debeant habere super omnibus illis, quibus præferuntur dies octavæ B. Mariæ?

XV. Falleret utique hæc nostra argumentatio, quoties præferentia, qua gaudent dies octavæ Deiparæ, iisdem ex privilegio facta extitisset; ast, ut suo loco ponderabimus, res haudquaquam ita se habet; non enim iisdem præferentia per particulare aliquod privilegium fuit concessa, sed per dicta Decreta declaratum solum extitit, eamdem illis competere vi Rubricarum, & præsertim *de concur. numer.* 2. *vers. Inter festa*, ubi affirmatur: *Inter festa æqualis solemnitatis servetur hic ordo, ut festa Domini præferantur omnibus aliis, & habeant utrasque vesperas integras, sicuti festa Beatæ Mariæ, festis Sanctorum;* quod autem de festis Rubricæ disponunt, & ratione dignitatis iisdem elargiuntur, proculdubio & de eorumdem diebus octavis procedit, non tantum quia hæ festorum, quorum sunt, naturam sapiunt, & sequuntur, sed etiam quia instar festorum se habent, & ritu festivo peraguntur. Si igitur dies octavæ B. Mariæ instar festorum præferentiam sortiuntur relate ad festa Sanctorum, cur non etiam dies octavæ Christi, cujus festa per easdem Rubricas super omnibus festis præferentiæ privilegio donantur? Idem autem dicendum venit de diebus octavis Angelorum, & Apostolorum, quoniam subdit præfata Rubrica: *Item festa Angelorum, & Apostolorum, ceteris aliis.* An autem idipsum sentiendum veniat de diebus octavis illorum Sanctorum, qui in propriis locis, vel Ecclesiis solemniter celebrantur, non credimus propter ea, quæ in memorato Capite proferentur, ubi potiores horum omnium rationes dare reservamus, & argumenta, quæ in contrarium facere queunt, aperta dissolvere.

F I N I S.

INDEX RERUM.

Numeri paginas notant. Ubi habetur &c., designat, etiam in sequentibus paginis de re notata sermonem haberi.

A

Abbas cum Territorio.

Abbatiales Ecclesiæ.

Adventus.

Equinoctium.

Affinitas, vel Consanguinitas.

Alma Redemptoris.

Altare.

Animæ Purgatorii.

Anniversarium consecrationis Papæ, vel Episcopi.

Anniversarium Dedicationis.

Anniversarium Defunctorum.

Antiphonæ.

Antiquitas major.

Annunciatio B. Mariæ.

Annus.

Apostoli.

Hebens

Item

Festa in sequentem annum transferri vetita.

Festa, quæ in fine anni supersunt, quoad officium.

Festa, quæ in fine anni supersunt, quoad moderationem octavarum.

Festum per accidens simplex.

Festum per se simplex.

Festum Corporis Christi.

Festum Inventionis S. Crucis.

Festum Ss. Nominis Jesu.

Festum SS. Redemptoris.

Festum Dolorum B. Mariæ.

Festum S. Mariæ ad Nives.

Festum B. Mariæ de Monte Carmelo.

Festum SS. Nominis B. Mariæ.

Festum S. Agnetis.

Festum Ss. Innocentium.

Festum S. Margaritæ de Cortona.

Festum S. Matthiæ.

Festum SS. Nazarii, & Celsi.

Festum omnium Sanctorum.

Festum SS. Petri, & Pauli.

Festum SS. Philippi, & Jacobi.

Festum de præcepto quoad forum.

Festorum multiplicatio.

Flagella Christi.

G

Gambarucci Joannes Baptista.

S. Germanus.

Gregoriana Anni correctio.

H

Hierarchia Ecclesiastica.

Non

S. Joan-

Nativitas B. Mariæ.

Notæ, seu signa Martyrii.

O

Occurentia.

Octava Dedicationis.

Octava festi omnium Sanctorum.

Octavæ.

Officia terminis facultativis concessa.

Officia toti Italiæ concessa.

Officia affixa diebus mobilibus.

Officia universalia.

Officiales locorum.

Officium divinum.

Officium feriale.

Oleum.

Oratio.

Oracula vivæ vocis.

Ordinarii locorum.

Quid

Patroni principalis festum.

Patronus.

Patronus Parochiæ.

Patronus principalis Regni, vel Provinciæ.

Pensionarius.

Pollutio Ecclesiarum.

Populus.

Præcedentia Beatorum in Canonizatione.

Præcedentia Patronorum.

Præfectus Ecclesiæ.

Prælati Regulares.

Privilegiorum communicatio quoad ea, ad quæ se extendit.

Privilegiorum communicatio quoad ea, ad quæ non extenditur.

Provincia.

Purificatio B. Mariæ.

Q

Quadragesimale tempus.

R

Regulares ad divinum officium.

Regulares quoad publicam psalmodiam.

Regulares quoad privatam officii divini recitationem.

Regulares relate ad Dedicationem, & Titularem Ecclesiae Cathedralis.

Regulares relate ad Festa Patroni principalis loci.

Regulares relata ad festa Patronorum minus principalium.

Regulares quoad festa propriarum Ecclesiarum.

Religiosi.

Reliquiæ Sanctorum.

Reliquiæ Sanctorum baptizatorum.

Reliquiæ Beatorum.

Reliquiæ insignes ad officium.

Reliquiæ notabiles.

Reliquiæ minutæ, & exiguæ.

Reliquiæ quoad cultum.

Reliquiæ quoad cultum officii.

Reliquiæ quoad cultus consuetudinem.

Reliquiæ quoad diem officii.

Reliquiæ quantum ad extensionem officii.

Qua-

Sepa-

L A U S   D E O.